

זֶה הַשַּׁעַר לְהַצְדִּיקִים יְבוֹאוּ בוֹ
סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַקְּדָמוֹת

- א. גִּדּוּל נְחִיצוֹת לַמּוֹד הַזֹּהַר הַקֹּדֶשׁ לְמַעַן הַצֵּלֶת עִם יִשְׂרָאֵל.
- ב. דְּבַרֵי הַזֹּהַר הַקֹּדֶשׁ בְּשִׁבְחָ וּמַעֲלֵת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.
- ג. דְּבַרֵי בַעַל הַ"סִּדִּי חֲמַד" שֶׁמְתַּרְגֵּם וּמַצְוֶה לְתַרְגֵּם הַזֹּהַר לְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.
- ד. מַעֲלֵת הַלּוֹמֵד זֶהר הַקֹּדֶשׁ בְּשִׁבְחָ, וְאִיךָ מְתַקֵּן נַשְׁמָתוֹ בְּזֶה.
- ה. בּוֹאוּ חֲשׁוּבִין, כֹּל מִי שֶׁשֹּׁכֵל בְּקִדְקִדּוֹ בּוֹדֵדֵי יִלְמַד בְּכָל רִגְעַ זֶהר הַקֹּדֶשׁ.
- ו. לְנַעַל מִן הַיָּצֵר אֵי אֶפְשָׁר בְּלִי לְלַמֵּד זֶהר הַקֹּדֶשׁ.
- ז. הַרוֹצֵה רְפוּאָה בְּרַבָּה וְיִשׁוּעָה יִתְחַבֵּר לְרִשְׁבִּי" בְּלַמּוֹד זֶהר הַקֹּדֶשׁ.
- ח. כֹּל יְלָד הַיּוֹדֵעַ לְקַרֵּא יָכוֹל כְּבֹר לְלַמֵּד וּלְהַבִּין זֶהר הַקֹּדֶשׁ.
- ט. לְזִכּוֹת לְמֵן עֵדוֹן הַעֲלִיּוֹן אֶפְשָׁר רַק בְּלַמּוֹד זֶהר הַקֹּדֶשׁ.
- י. הַמְשִׁיחַ מְחַבְּהָ לָּהּ שִׁתְּלַמֵּד זֶהר הַקֹּדֶשׁ, כִּי כְּבֹר הַגִּיעַ זְמַן הַגְּאוּלָּה.

יּוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מַפְעֵל הַזֹּהַר הַעוֹלָמִי"

בַּעִיָּה"ק בֵּית שְׁמֶשׁ תּוֹבֵב"א

אֵלּוּל תִּשְׁעֵי לַפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

מפתח הענינים לספר תורת הזהר - הקדמות

- א) משמים הסבימו לְכָרְו!.....
- ב) אל ישליכו חכמי ישראל את הדבר הזה אחרי גום.....
- ג) מעתה יוכלו להתאחד כל ציבור ישראל וללמד בנקל את הזהר הקדוש ולהנות מזיו נעם הרשב"י ודבריו הקדושים.....
- ד) הזהר הקדוש הוא אור הגאולה האחרונה.....
- ה) למוד זהר הקדוש מכניס חשק גדול ללמוד התורה, ולתפלה בכונה.....
- ו) מעלת וחשיבות למוד הזהר.....
- ז) הבעל שם טוב צוה לאנשיו שקדם כל תפלה ילמדו מאמר זהר ותקונים.....
- ח) למוד הזהר מועיל להשגה, ודבריו מאירים פני האדם, ונותנים כח וחיל לנשמת האדם.....
- ט) בלמוד הזהר יוסיף שלמות להשכיל בהבנה את כל חלקי נגלות התורה.....
- י) מהנגון של התקונים בחדש אלול, ומהחלישות הלב בשמתאחרים, נעשה דברים עליונים ותקונים גדולים למעלה.....
- יא) על ידי למוד הזהר יצאו מן הגלות ברחמים וחסדים.....
- יב) רשב"י המשיך תקונים כאלה, שבכל דור ודור עד הסוף, שכל מי שירצה לשוב יוכל להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהוא.....
- יג) אפלו הבחורים ופשוטי העם יעסקו בספר הזהר הקדוש.....
- יד) למוד הזהר הקדוש, זו היא בחינת השתטחות על קברי צדיקים.....
- טו) למוד הזהר ברחילו ורחימו נחשב שלומד אצל התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי.....
- טז) יכול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה.....
- יז) בכל רגע תוכלו להתקשר לנשמת הרשב"י.....

תורת הזהר - הקדמות

- יח) בואו חשבון מה שיהודי אחד יכול לזכות על ידי למוד הזהר בין בימות החול ובין בשבת קודש כד
- יט) חשבון אמתי של זכות הזהר הקדוש, ליהודי אחד שקבל על עצמו ללמוד זהר שעה אחת ביום כו
- כ) חשבון אמתי של גדל הזכות למוד הזהר הקדוש בשבת קודש כז
- כא) למוד קבלה וזהר ביום שבת במשך שעה שנה ללמוד 75 שנה בימות החול. כז
- כב) באו נתגייס בלנו, הגדולים עם הקטנים, גאונים עם פשוטים, צדיקים ובינונים, זקנים עם נערים, מלמדים עם תינוקות של בית רבן, ונפעל לקרב ולהביא את משיח צדקנו ברחמים. כט
- כג) מלמד צריך שילמד זהר, שהוא בחינת "עץ חיים", ויוכל להמשיך נשמה לתלמידים, כי בזה שהרב נותן שכל ישר לתינוק, בזה מניח נשמה אמיתית. לא
- כד) כשאב שולח בנו למלמד ללמודו אצלו תורה, דבר הראשון צריך לברר, אם המלמד של בנו לומד זהר. לא
- כה) ברור הנציצות הקדושות פועלים תקונים גדולים בעולמות העליונים. לא
- כו) ממעלות העוסק בספר הזהר: לד
- כז) "בזכותך הגעתי, לך יש חלק בגאולת העם!" לז
- כח) הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה. לז
- כט) דברי קדשו של הצדיק המקבל אלוקי רבי יודיל ראזנבערג זי"ע בעל "זהר תורה" לח
- ל) ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא לח
- לא) כל אותם שיזכו ללמוד זהר הקדוש יזכו לגאולה. לט
- לב) איך יוכל ספר הזהר לבא להתגלות חדשה ולהתפשט יותר בין הכלל ישראל מ
- לג) רבי חיים ויטאל זצ"ל היה לו ספר הזהר בלשון הקדש, כמו שמובא בפרושו "דרך אמת" מ

ספר

הקדמות

לספר תורת הזהר
הזהר המתרגם בלשון הקדש

דבר המויעיאים לאור

ימי הגאולה ופעמי המשחיתים בפתח וכלנו מצפים להבטחת הנביא (מיכה ז: ט"ו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וכתב על כך השל"ה הקדוש, וזל"ק: "הנה מבאר מכאן שחבור הזהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור האחרון בסוף הימים, שאז יתגלה לתחתונים. ובזכות העוסקים יבוא משיח, כי אז תמלא הארץ דעה בסבתו אשר זה תהיה סבה קרובה לביאתו, וזה שאמר ובגינה "ושבתם איש אל אחזתו" וכו', כדי שבזכות זה יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהצרך הקדוש ברוך הוא לקדשם בדם הפסח ובדם המילה, כן הגאולה העתידה לא יהיה הגאולה עד שיזכו לתוספת הקדשה הזו, והוא רצון האל יתברך, ואשרי הזוכה בה" (עשרה מאמרות מאמר ראשון, שני לוחות הברית).

בזכות הקריאה והלמוד בספר הזהר הקדוש מבטח לנו ששנזכה ונגאל באהבה וברחמים ללא צרות ויסורים

מרגלית יקרה, אוצר קדוש ונעלה, העניק השם יתברך ברב חסדו לעמנו עם סגלה, והוא ספר הזהר הקדוש, שנתחבר בקדשה עליונה על ידי התנא

תורת הזהר - הקדמות

הַאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֵּר יוֹחָאִי זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ אָמֵן. וּבְזָכוֹת הַקְּרִיאָה וְהַלְמוּד בְּסֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ מִבְּטָח לָנוּ שְׁנֵזְפָה וְנִגְאָל בְּרַחֲמִים לְלֹא צָרוֹת וְיִסּוּרִים רַחֲמָנָא לִיִּצְלוּן. דְּבַר זֶה מִבְּאֵר בְּסֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ עֲצָמוֹ, מִפִּי קִדְשׁוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם "הַרְעִיא מֵהִימְנָא", אֲשֶׁר הָיָה נִגְלָה לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן בֵּר יוֹחָאִי וְלַחֲבָרָיו בְּמַעֲמַד מְלֵא הוֹד, וּמִגְלָה לָהֶם סִתְרֵי תוֹרָה מִיִּשְׁבֵּה שֶׁל מַעְלָה.

כִּךְ אוֹמֵר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם: בְּזָכוֹת הַחֲבוּר שְׁלָךְ, סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ, יִצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים לְלֹא צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְלֹא צַעַר חֲבִלֵי מְשִׁיחַ!

וְכִךְ אוֹמֵר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם לְרִשְׁבֵּי זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ אָמֵן, בַּזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ פְּרִשְׁתָּ נִשְׂא, "בְּהֵאִי חֲבוּרָא דִּילָךְ דְּאִיְהוּ סֵפֶר הַזֵּהָר יִפְקוּן בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי". וּבְאוּר הַדְּבָרִים: בְּזָכוֹת הַחֲבוּר שְׁלָךְ, סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ, יִצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים לְלֹא צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְלֹא צַעַר חֲבִלֵי מְשִׁיחַ!

א) מִשְׁמִיִּם הַסְּפִימוּ לְכָרְךָ!

וְאִף מִשְׁמִיִּם הַסְּפִימוּ לְכָרְךָ! וּבִתְקוּנֵי הַזֵּהָר מִבְּאֵר, שְׁבִשְׁעָה שְׁאֲלִיְהוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב נִגְלָה לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן בֵּר יוֹחָאִי וְלַחֲבָרָא קִדְיִשָּׁא שְׁעָמוֹ, וְלִמַּד עִמָּהֶם סִתְרֵי תוֹרָה בְּעֵינָן תְּקוּנֵי נְשָׁמוֹת, יִצְאָה בֵּת קוֹל מְשָׁמִים וְאָמְרָה לָהֶם: "כַּמָּה רַב פָּחוּ וְקִדְשָׁתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֵּר יוֹחָאִי בְּעוֹלָם", וְאַחֵר כִּךְ הוֹסִיפָה וְאָמְרָה נְבוּאָה בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "וּכַמָּה בְּנֵי נִשְׂא לְתַתָּא יִתְפָּרְנְסוּן מֵהֵאִי חֲבוּרָא דִּילָךְ כַּד יִתְגַּלוּ לְתַתָּא בְּדָרָא בְּתַרָּא בְּסוּף יוֹמֵיָא, וּבְגִינָה, וְיִקְרָאתֶם דְּרוּר בְּאַרְצֵךְ". וּבְאוּר הַדְּבָרִים: כַּמָּה בְּנֵי אָדָם לְמַטָּה יִתְפָּרְנְסוּן מִזֵּה הַחֲבוּרָא

ואו ראה מה שכתב רבי נתן - בספרו לקוטי הלכות, (אבו העור, קדושין ג, כ"ב): פי השם יתברך עשה עמנו חסד גדול שנתגלה מלאכת הדיפוס בעולם שעל ידי זה נתרבין הספרים הקדושים.

פי פחינת ההדפסה הוא פחינת לקיחת קבוץ הנפשות שעל ידי זה מגלין תורה כנ"ל, פי פשוטבין ספר אזי פוחבין אות אחר אות, אבל בהדפסה לוקחין ומקבצין כמה וכמה אותיות הרבה מאד על הדיפוס

שֶׁלְךָ כַּאֲשֶׁר יִתְגַלֶּה לְמִטָּה בְּדוֹר הָאַחֲרוֹן בְּסוֹף הַיָּמִים, וּבְזָכוּתוֹ יִתְקַיֵּם הַפְּסוּק
 "וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְצְךָ" - הַמְרַמֵּז עַל הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה.

כְּמוֹ כֵּן, בְּנוֹסֵף לְמַעַלְה הַנִּפְלְאָה שֶׁל קְרוֹב הַגְּאֻלָּה בְּרַחֲמִים, מְסַגְּלִים
 הַלְמוּד וְהַקְרִיאָה בְּסֵפֶר הַזֹּהַר הַקְדוּשׁ לְבַטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת וְלִהְיוֹת כְּחוּמָה
 בְּצִוְיָהּ מִפְּנֵי כָּל צָרָה רַחֲמָנָא לִיצְלוּ.

ב) אֵל יִשְׁלִיכוּ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַדְּבָר הַזֶּה אַחֲרֵי גוֹם

וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּינוּ הַקְדוּשׁ הִרְמַח"ל, [רַבְּנּוּ מֹשֶׁה חַיִּים לֹוּצְאָטוּ זְכָר צְדִיק
 וְקְדוּשׁ לְבָרְכָה זְכוּתוֹ יִגֹּן עָלֵינוּ אָמֵן, בַּעַל הַ"מְסַלֵּת יִשְׂרָאֵל" וְעוֹד], תִּקְוָן
 בִּישִׁיבְתוֹ סֵדֶר לְמוֹד מִיַּחַד שֶׁל גִּירְסָא בְּסֵפֶר הַזֹּהַר הַקְדוּשׁ בְּמִשְׁמְרוֹת לְלֹא

וּמִדְּפִסִּין בְּפַעַם אַחַת דָּף שְׁלֵם, וְהָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הֵם בְּחִינַת נִיצוּצֵי נִפְשׁוֹת כִּי כָּל הַנִּפְשׁוֹת שֶׁרָשָׁם
 בְּאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּיָדוּעַ, נִמְצָא שְׁקִבּוּץ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל סְפָרִים קְדוּשִׁים הֵם בְּחִינַת לְקוּטֵי הַנִּפְשׁוֹת כְּנ"ל, כִּי
 גַם הַסְּפָרִים בְּעֶצְמָן נִתְחַבְּרוּ עַל יְדֵי לְקִיחַת הַנִּפְשׁוֹת בְּבְחִינַת וְלוֹקַח נִפְשׁוֹת חֶכֶם שְׁעַל יְדֵי זֶה הַמְשִׁיף זֶה
 הַחֶכֶם הַתּוֹרָה שְׁגֵלָה וְחִידוּשׁ הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה שֶׁמִּדְּפִסִּין עֲבָשׁוּ, וְעַל כֵּן עַל יְדֵי הַהִדְרָסָה נִתְעוֹרֵר בְּיוֹתֵר
 בְּחִינַת הַשְּׂרָשׁ שֶׁל אֱלוֹ הַחִידוּשִׁין שֶׁנִּמְשָׁכוּ עַל יְדֵי לְקִיחַת הַנִּפְשׁוֹת שֶׁמֵּהֵם בְּעֶצְמָן נִתְהוּוּ אֱלוֹ אוֹתִיּוֹת
 הַתּוֹרָה שְׁבֹזָה הַסֵּפֶר, כִּי גַם עֲבָשׁוּ לֹוֹקְחִין אֱלוֹ הָאוֹתִיּוֹת וּמְקַבְּצִין אוֹתָן יַחַד וּמְמַשְׁיכִין וּמְגַלִּין הַתּוֹרָה
 בְּעוֹלָם עַל יְדֵי שֶׁמִּדְּפִסִּין בְּפַעַם אֶחָד דָּף שְׁלֵם כְּמָה וְכְמָה פְּעַמִּים רְצוּפִים שְׁעַל יְדֵי זֶה מְזַכִּין אֶת הַרְבִּים
 וּמְאִירִין פְּנֵי תֵבֵל בְּסְפָרִים הַרְבֵּה הַיּוֹצֵאִין בְּעוֹלָם וּמְעוֹרְרִין אֶת יִשְׂרָאֵל לְתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה.

וְהוּוּ בְּחִינַת הַשִּׁינִין שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי דְפּוּס דִּיִּיקָא, בְּחִינַת פְּתוּחֵי חוּתֵם קִדְשׁ לָהּ שֶׁנֶּאֱמַר עַל
 תְּפִלִּין כְּמִבְּאֵר בְּדַבְרֵי רַבֵּינוּ ז"ל (בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא סַמּוֹן ד''), כִּי פִיתוּחֵי חוּתֵם הוּא בְּחִינַת דְּפּוּס כְּמוּבָא בְּפוּסְקִים
 לְעַנְיָן קְדוּשָׁת הַסְּפָרִים הַנִּדְפְּסִין, שֶׁמְבִיאִין שֶׁם רֵאִיָּה מֵאֲבָנֵי הַחוּשׁן שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּדְפּוּס בְּחִינַת פְּתוּחֵי חוּתֵם
 כְּמִבְּאֵר בַּה' סֵפֶר תּוֹרָה בְּטוּרֵי זְהָב בְּסִימָן רַע"א בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מִשְׁאֵת בְּנִימִין עֵין שֵׁם. כִּי מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה
 אֲשֶׁרֵי הָעַם הַנִּלְשָׁב בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה עַל יְדֵי לְקִיחַת הַנִּפְשׁוֹת הוּא בְּחִינַת תְּפִלִּין, בְּחִינַת שֵׁן שֶׁל ג'
 רֵאשִׁים וְשֵׁן שֶׁל ד' רֵאשִׁים עֵין שֵׁם, כִּי אוֹתִיּוֹת הַשִּׁינִין שֶׁל הַתְּפִלִּין נַעֲשִׂין בְּדְפּוּס וְהוּוּ בְּחִינַת הַדְּפִסַּת
 סְפָרִים קְדוּשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת לְקִיחַת וְקִבּוּץ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהֵם הַנִּפְשׁוֹת שְׁעַל יָדָם נִמְשָׁף הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם כְּנ"ל,
 שֶׁהוּוּ בְּחִינַת הַשִּׁינִין שֶׁל תְּפִלִּין כְּנ"ל שֶׁנַּעֲשִׂין בְּדְפּוּס דִּיִּיקָא כְּנ"ל. וְעַל כֵּן אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֵה לִיתֵן מְעוֹת לִצְדָקָה
 נוֹרָאָה כּוֹזֵאת לְהַדְפִּיס סְפָרִים קְדוּשִׁין לְשֵׁם שְׁמִים, כִּי עַל יְדֵי כָּל הַצְּדָקוֹת שְׁנוֹתֵינִין זּוֹכִין לְקַח הַנִּפְשׁוֹת
 וְלְהַמְשִׁיף תּוֹרָה בְּחִינַת אוֹרִיתָא וְעֵתִיקָא שְׁתִּימָאָה כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְשָׁב, מִכָּל שְׂכָן כְּשְׁנוֹתֵינִין צְדָקָה
 בְּשִׁבִיל זֶה בְּעֶצְמוֹ כְּדִי לְהַדְפִּיס סְפָרִים קְדוּשִׁים שֶׁהַדְּפִסַּת סְפָרִים אֱלוֹ בְּעֶצְמָן הֵם בְּחִינַת לְקִיחַת הַנִּפְשׁוֹת
 שֶׁהֵם הָאוֹתִיּוֹת וְהַמְשַׁכֵּת הַתּוֹרָה כְּנ"ל שְׁבּוּדָאֵי אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שְׂזָכָה לְזָכוֹת אֶת הַרְבִּים לְהֵאִיר חִדוּשֵׁי תּוֹרָה
 הַקְדוּשִׁים לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְהַשְׁגָּחָה שְׁלִימָה שְׁעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁף שְׁפַע טוֹבָה וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב
 לְבֵית יִשְׂרָאֵל.

הפסק כלל מעת לעת, וקבע דבר זה פתקנה הראשונה בישיבתו, וכותב על מעלת הדבר באגרת לחכמי ישראל בזה הלשון: "זאת העצה היעוצה לכל קהלות קדש להנצל מרשת זו טמנו שונאיֵהם, ובדאי היה להם לפקח על זאת ולא יחדלו, כי רב הדבר ועצום מאד... ועתה אל ישליכו חכמי ישראל את הדבר הזה אחרי גוס, כי אני אלמלא נתישר חילי הייתי קובע דבר זה בכל מקום ומקום, אבל כבוד תורתכם יקח את העצה הזאת ויהיה לו לזכות, כי אין פמוה לטובה לכל ישראל, וכל אחד במקומו יכול לעשותו כי לא דבר קשה הוא כלל". ומי לנו גדול כהרמח"ל זכותו יגן עלינו אמן אשר היה בקי עצום בכל מכמני התורה ולא מצא עצה לבטל גזרות מעם ישראל אלא את העצה הזו, למוד בספר הזהר ברצף ללא הפסק, שבכח הקדשה העליונה של ספר הזהר הקדוש לבטל כל גזרות ולקרב הגאולה ברחמים.

ג) מעתה יוכלו להתאחד כל ציבורי ישראל וללמד בנקל את הזהר הקדוש ולהנות מזיו נעם הרשב"י וחבריו הקדושים.

ישמחו השמים ותגל הארץ בהגלות נגלות הזהר הקדוש בלשון הקודש, וכל הרואים אומרים ברקאי, והלומדים מברכים ברכת הנהנין, וכל קרי בי רב יוכל מעתה ללמוד בנקל את הזהר הקדוש, ולהנות מזיו נועם פירושי רשב"י וחבריו ולהתחמם בשלהבת הקדושה הגנוזה בחיבורם הקדוש, שהיה סתום וחתום בפני ההמון אשר לאו כל מוחא יוכל להשיגם.

והנה עתה זכינו, בחסדי ה" יתברך ויתעלה אשר הגדיל עלינו לצלול למים אדירים, ולהאיר את כל ספר הזהר הקדוש, אשר כולו פנינים יקרות וים גדול ורחב ידים, שם רמ"ז אין מספר, חיות הקודש שרפים ואופנים, וכל

[ב] ציבור ראשי תיבות: צ'דיקים י'שרים ב'ינונים ו'רשעים.

[ג] השמים אלו התלמידי חכמים, והארץ, אלו שאר העם כמבואר בספרי הקדמונים (נועם אלימלך ועוד), כאשר כל העם באחדות ובאגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים וללמוד תורת הרשב"י ע"ה - הוזהר הקדוש, שעל ידו נצא מהגלות ברחמים.

ישראל אחים חברים יכנסו לחיבור הקדוש הזה "ורשות ניתנה לאלו הנשמות שגורשו ממקומם לידבק בזה החיבור" (תיקוני זוהר דף א' ע"ב) לשאוב ממעינות המוסר והחיזוק שבזהר הקדוש ולחסות בצל כנפי השכינה הקדושה. ותפילת דוד המלך ע"ה (תהלים פרק ל"ו פ' ח-יא) מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסינו: ירוגן מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם: פי עמך מקור חיים באורך נראה אור: משך חסדך לידעיך וצדקתך לישרי לב. תעמד לכל ההוגים בספר הקדוש הזה לעולמים, אכי"ר.

ד) הזהר הקדוש הוא אור הגאולה האחרונה

מן המעין הזה ישקו כל העדרים בספר הזהר הקדוש אשר הוא "אור הגאולה האחרונה" (תיקוני זוהר דף א' ע"ב) ואשר האיר פני תבל "בסוף הימים, בדור האחרון" (תיקוני זוהר דף קי"א ע"ב), כדי להטעים את ישראל "מאילן החיים" ואשר "על ידו יצאו מן הגלות" (זהר ח"ג, דף קכ"ד ע"ב). וכבר אמרו גדולי הקדמונים דבלימוד הזהר הקדוש אשר לשונו בלבד מסוגלת לזיכוך הנשמה, אף על פי שאינו יודע מה הוא אומר (אור צדיקים לר"מ פארפוש א", עמוד התפילה ט"ז, החיד"א, פלא יועץ, רבי חיים פלאגי, זי"ע, ועוד) כמשל הנכנס לחנות של בושם, אף על פי שלא לקח כלום, מכל מקום ריח טוב קלט עימו" (דגל מחנה אפרים, ליקוטים ד"ה ישקני). "וכל שכן אם יזכה ללמוד ולהבין פירוש מאמר אחרי

[ד] ישראל מתאחדים בזוהר הקדוש - < בגימטריא (1679) כמנין > "בסוכות תשבו שבעה ימים" [ביאור: "וענן ה' עליהם יומם", שהשכינה הקדושה חופפת על ישראל, וזוכים ל"סוכותה לראשי ביום נשק", ועיין ירושלמי יבמות ע"ח, וכמו שתמיד היה דורש בפתיחה לירחי כלה מרן בעל "אבי עזרי" את הפסוק הזה, על סכנת האטום], ובזכות התאחדות עם ישראל בלימוד הזוהר הקדוש, ניצל ממלחמת גוג ומגוג, ועוד, כמו שהתורה צוותה עלינו בסוכות תשבו שבעת ימים, כך חייבים ללמוד את הזוהר הקדוש כל השבוע בלי הפסק.

למוד הזהר הקדוש צילא דמהימנותא פספה

כתוב בתהלים (פרק ק"ח) "ה' אֲדֹנָי עֲזָרְתִּי וְשׁוֹעֲתִי סִכָּתָה לְרֵאשֵׁי בָּיִת נֶשֶׁק". ובירושלמי (יבמות דף עח) אמרו: דבר אחר "ביום נשק" זה נשקו של גוג. וכתבו המקבילים דהסכך של הספה בבחינת בינה, הנקראת אם החופפת על הבנים בצילא דמהימנותא, וכמו כן הזהר הקדוש שלמודו בבחינת בינה, נחשב לסכך וצילא דמהימנותא, ומסכך ומגן ביום נשק שמיציל ממלחמת גוג ומגוג. (פדי ערבות).

שיעשה תיקון גדול למעלה אשר אי אפשר לשער! (כסא מלך מ"ג ס"), ועוד כתב שם דלימוד שעה אחת בזוהר הקדוש עולה לערך לימוד שנה בשאר חלקי התורה הקדושה¹.

ה) למוֹד זֶהֶר הַקְּדוּשׁ מְכַנֵּס חֶשֶׁק גְּדוֹל לְלִמּוּד הַתּוֹרָה, וְלִתְפִלָּה בְּכוּנָה

כי הלימוד הקדוש הזה בספר הזהר הקדוש - מכניס חשק גדול ללימוד התורה והתפילה בכוונה², שמחה בעשיית המצוות, ובעיקר - אמונה נפלאה בהשי"ת ובתורתו הקדושה כן העידו גדולי הדורות, ואשר יטעם ויחוש החי אי אפשר להכחישו. "והוא מקור לכל ספרי יראים, וממנו

והו איך בזמן מעט ובמעט מאמץ נזכה להיגאל במהרה? רבי חיים ויטאל והפסא מלך פותבים: שלמוד הקבלה בשעה אחת יעשה תיקון מה שלא יעשה בלימוד הפשט שנה תמימה, ופסק בכך החיים (בסימן קנ"ה). דגם הלומד זוהר הקדוש בגירסא בלימוד הקבלה יחשב לו, ומרן הגן איש חי זצ"ל אומר: כתבו המקבלים ז"ל, דגדול פעל הנעשה מעסק התורה ביום שבת, אלה פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימי החול. עבל"ק. והאורחות צדיקים אומר שכל מצוה ולמוד תורה שבשמיחה ערכו כפול אלה. נמצא ששעה אחד בשבת קודש שווה לימוד אלה פעמים שנה תורת הנגלה - ובשמיחה שווה מליון שעות תורה.

העולה מדברי רבותינו ז"ע: באשר יהודי לומד בשבת קודש ובשמיחה "הזהר הקדוש" עולה בשעה אחת לערך של מליון שנה, (למוד פשט בימי החול).

החלש יאמר גבור אני :

הגע בעצמך: 10,000 אברכים שלומדים 10 שעות ביום, יש לנו מליון שנה תורה, וכאשר יהודי פשוט או אפילו ילד קטן שלומד רק שעה אחת בשבת זוהר הקדוש, גם כן שווה מליון שנה תורה. וכך יקיים בנו דברי הנביא ואל (ד"י) "החלש יאמר גבור אני" וכל יהודי יכול לזכות לזה ולהביא את המשיח ברחמים.

והו כתב בספר לקוטי הלכות למורינו הרב רבי נתן מברסלב זכר צדיק לברכה - (הלכות ראש השנה הלכה ו), וז"ל: הצדיקים הגדולים האמתיים בחינת משיח, שמכניסין דרך התשובה, הם יודעים הסוד של בראשית מאמר סתום שרשב"י גלה עליו ע' פנים שנוהגין לעסק בהם באלו הימים באלול ועשרת ימי תשובה שהוא ספר התקונים הקדוש. להכניס דרך של תשובה, אין יודע כי אם הצדיקים הגדולים האמתיים, כי כל צדיק אמתי הוא בחינת משיח, הוא יודע הסוד של בראשית מאמר סתום שרבי שמעון בר יוחאי גלה עליו שבעים אנפין שנוהגין לעסק בהם באלו הימים באלול ועשרת ימי תשובה שהוא ספר התקונים הקדוש, כי כל דרך התשובה באלו הימים הוא על ידי בחינת בראשית מאמר סתום.

תורת הזהר - הקדמות

יא

נובעים כל המוסרים ואהבת ה" התמימה" (מכתב בעל ה"עטרת צבי" להרה"ק מאפטא זצוק"ל). "ומי שיודע ספר, ומבין דברי הזהר הקדוש הפשוטים, ימצא בו טוב טעם ודברים מתוקים מדבש, מוסרי השכל שמושכים לב האדם לאביו שבשמים" (פלא יועץ ערך זהר) "הנה כי כן, ראוי לכל אדם ליקח לו ספר הזהר הקדוש, ולא יעבור מלקרוא הפרשה מדי שבוע בשבוע, וזה גדר גדול לאדם, כדי שלא ישיאנו יצרו לפנות עצמו לבטלה, שהוא רעה גדולה, כידוע (שם), ועוד אשר לימוד הזהר הקדוש גם בפשוטו יחשב לו כמחדש חידושים נפלאים בתורה (פלא יועץ ערך חידוש¹), ובונה בשמים עליותיו כידוע ליודעי ח"ן.

וכבר הורו צדיקים וגדולים, ומהם: הגה"ק רבי יעקב מליסא זצוק"ל: "זל"ק: "בכל שבת תקבעו ללמוד שיעור בזהר הקדוש" (הנהגות ג") וכן העיד הגה"צ רבי יוסף בלוך זצ"ל, כי ה"חפץ חיים היה מעודד ומזרז, גם לבחורים, ולכל היהודים בשווה, ללמוד בכל שבת את הזהר של אותה

[ז] בזה"ק כתוב שכל אחד חייב לחדש חידושים בשבת קודש, והקב"ה שואל לנשמה מה חישה ואם לא חידש נמצאת בבושה גדולה, ועתה על ידי לימוד הזהר הקדוש בשבת מלבד שעולה לערך אלף שנה, ובשמחה למיליון שנה, וביסורים כפול מאה (גם צער כבישת היצר נחשב ליסורים), זאת אומרת שעה אחת בשבת קודש שוה מאה מליון שנה תורה. עוד יחשב לו כמו שחידש חידושים בתורה, ובכך ימצא תיקון ונחת לנשמתו.

"על פן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותבונן עיר סיון: פי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיון אכלה ער מואב בעלי פמות ארנן: (במדבר כ"א - כ"ז-כ"ח), ובגמרא בבא בתרא (דף ע"ח ע"ב): א"ר שמואל בר נחמן א"ר יוחנן מאי דכתיב על כן יאמרו המושלים וגו' המושלים ביצרם בואו חשבון בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה תבנה ותכונן אם אתה עושה כן תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם הבא, עכ"ל. וכל מי שעיניו בראשו ועדיין בר דעה, ירוץ ויחטוף ויאחז באילן החיים האמיתיים.

סיפור מסוחר יהודי מוכר בירושלים עיה"ק: כשנודע לו דברי הבן איש חי והכסא מלך, ניצל את זמנו ולמד שש שעות בשבת אחת.

וסיפר לי על כך. אמרתי לו שכשלומודים בשמחה, זה שווה מליון שנה, ענה לי, לו ידעתי הייתי לומד 13 שעות וזהר בשבת.

בואו וראו מוחו של סוחר שעושה חשבונות על כסף וזהב, כששומע חשבונות כאלו שיכול להגיע לעשירות גדולה כזה, ומקיים בעצמו את הפסוק "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף".

פרשה ואמר על לימוד הזהר הקדוש שאין הגבלה ללומדו כי רובו מדרש (הוספות "בנין יוסף" ל"יסוד יוסף").

וְרַבְּנֵי מֶרְן הַחֲזוֹן אִישׁ זָכַר צְדִיק לְבִרְכָּה הוֹרָה לְשׂוֹאֲלָיו לְלַמֵּד זֶהר
כְּסֶפֶר מוֹסֵר, וְאֵף לְמַד בְּעֶצְמוֹ עִם בֶּן אַחֲוָתוֹ, הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁמַרְיָהוּ
גְרִינְיָמֵן זָכַר צְדִיק לְבִרְכָּה. וּבִסְפָר מַעֲשֵׂה אִישׁ מוֹבָא, (עֲבָדוֹת עַל מֶרְן הַגָּאוֹן
הַקְדוּשׁ הַחֲזוֹן אִישׁ ז'ל): שְׁאָמַר: לְשׁוֹן הַזֶּהר הַקְדוּשׁ מְעוֹרָר יוֹתֵר מִכָּל מַאֲמָרֵי
חַז"ל.

נִתֵּן לְהַאֲרִיךְ עַל כֵּן בְּעוֹד עֲבָדוֹת רַבּוֹת, אֵף דֵּי בְּכַךְ לְמַבִּין.

ואם עד כה לא היה כל אחד מסוגל לכך, הרי עתה, על ידי הוצאה זו של
הזהר הקדוש בלשון הקודש, מתורגם ללשון קלה ובהירה - הרי שולחן
ערוך ועליו סעודה השווה לכל איש ואיש, כקטן וכגדול, ללמוד את פרשת
השבוע יחד עם הזהר הקדוש, כרצון גדולי ישראל, ולהחיש הגאולה
ברחמים.

אודה ה' בקהל רב ובתוך רבים אהללנו שזכינו למהדורת פאר זו של כל
הזהר בתרגום ללשון הקודש, כל אלה באותיות מאירות עיניים, בפיסוק
ובניקוד מלא, למען ירוץ הקורא בהם, וכדברי הזהר הקדוש שהאותיות הן
הגוף והנקודות הם הרוח - שמתנענעות אחריהן כחיילים אחר מלכיהם (זהר
ח"א דף ט"ו ע"ב), וכמבואר בכתבי האריז"ל דהטעמים - נשמה, נקודות - רוח,
והאותיות - גוף.

והמכתב מכתב אלוקים הוא חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא
חרות, שכל העוסק בתורה נעשה בן חורין^ה, וזכינו למתנת שמים בתרגום

100 ובפרט לימוד הזהר הקדוש שמציל מיצר הרע, כדכתב הגר"א זכרוננו לברכה: העוסקים בְּרָמֵז
וְסוּד אֵין יֵצֵר הָרַע יְכוּל לְהַתְּגַבֵּר בָּהֶם. (פרוש הגר"א על משלי ה' י"ח). (ועין אור הזהר השלם באריכות מעוד גדולי
הדורות שצונו על כך.)

פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה הֵם חַיִּים לְנַפְשׁ: פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה הֵם חַיִּים לְפְּנִימִיּוֹת הַגּוּף שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ וְהַחִיצוֹנִיּוֹת
לְחִיצוֹנִיּוֹת הַגּוּף, וְהַעוֹסְקִים בְּרָמֵז וְסוּד אֵין יֵצֵר הָרַע יְכוּל לְהַתְּגַרֵּת בָּהֶם. (אכן שלמה פרק ח' אות כ"ו).

מעשה אומן, מועתק במדויק, מילה במילה מארמית ללשון הקודש, תוך שמירה מכל משמר על צורת הלשון המיוחדת של הזהר הקדוש, כדי שגם בתרגומו ללשון הקודש יתלהב הקורא בו ויתעורר לעבודת ה" יתברך, ליראה ולאהבה אותו.

הן אמת כי בתחילה יראנו לגשת אל הקודש ולתרגם את הזהר ללשון הקודש, אך כבר קידמונו גדולים שתירגמו הרבה מן הזהר הקדוש, מארמית ללשון הקודש, ולא מיחו בידם כל עיקר.

ומי לנו גדול מהגאון הקדוש רבי חיים חזקיהו מדיני זי"ע, בעל ה"שדי חמד" (בהסכמתו לספר "זהר תורה") שסילק כל צד חשש מלתרגם את הזהר ללשון הקודש, כדלהלן:

בעל ה"שדי חמד" מביא כי יש דעה ש"ספר הבהיר" הינו תרגום של הזוהר הקדוש, מארמית ללשון הקודש. אם כי יש גם דיעה הפוכה שהזוהר הקדוש הוא תרגום של ספר הבהיר שהינו חיבור קדום מאד, אך ה"שדי חמד" נוקט לשון ראשון עיקר, וראיתו היא מכך שספר הבהיר אשר לשונו דחוקה, וזאת משום שלא רצה המעתיק לשנות מדברי הזוהר בלשון הארמי", ומוסיף וכותב הגאון הנ"ל, **שמכל מקום אין ספק כי היה קיים בזמן הרב הקדוש ר" חיים ויטאל ספר זהר בלשון הקודש. שכן בפירושו על זהר בראשית (דף ל"ה ע"ב) הזכיר רבי חיים דברים מן הזהר תוך ציון מקודם: "זהר לשון הקדש".**

כמו כן כמה גדולים² תירגמו חלקים ניכרים מן הזהר הקדוש ללשון הקודש והידוע והמיוחד הוא הגאון המקובל רבי ישכר בער בן רבי פתחיה מק"ק פראג - בעל הפירוש "אמרי בינה" על הזהר הקדוש, שחי בזמנו של ר" חיים ויטאל - אשר חיבר ספר מופלא, "מקור חכמה" בו תרגם מארמית ללשון הקודש כל אשר מצאה ידו בזהר הקדוש ביאורים על התורה בדרך הפשט, תוך שהוא מצמיד לכל פסוק ופסוק מן התורה, מקום מוצא דברי ביאור הכתוב ההוא בזהר" - כלשונו כהקדמתו.

רבי ישכר בער בהקדמתו מגלה את הסיבה שהניעתו לשנות מהלשון המקורית של הזהר הקדוש ללשון הקודש, וזל"ק: "מאחר שאין תועלת בהבאת דבריו [של הזהר] בלשונו כהווייתו וצורתו... באשר שכל דברי לשון הזהר הם סתומים וחתומים לרוב המון בני העולם... בכך אמרתי להעמיד חיבורי זה בלשון קצר וצח, להיות לעזר ולהועיל לכל יוצא צבא בצבא

10 | מדברי הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, ר"מ בשיבת "שער השמים" ללימוד תורת הנגלה והנסתר, פעיה"ק ירושלים תובב"א

זל"ק... וביחוד שהשכילו להוסיף עליהם את כל נגלו הזהר הקדוש מתורגמים ללשון הקודש שבו יזכו להחדיר רוח טהרה ורוח הקדושה של הזהר הקדוש, שהוא חשוב מאוד ודבר בעתו מה טוב הנצרך מאד, בפרט בדורנו דור עקבתא דמשחא כאשר החושך יכסה ארץ, והזוהמא אוכלה כל חלקה טובה, שתפקידנו בזמנים אלו להרחיב גבולות הקדושה ולהרבות אור שידחה את החושך והעלטה השוררים בארץ.

ולעצם הענין של ליקוטי נגלות הזהר הקדוש ותרגומו ללשון הקודש, להדפיסם ולהפיצם בעולם אין צריך להסכמת ידידי ודכוותי, אחרי שכבר הסכים לכך הגאון הק' שר התורה וכו' וכו' רבי חזקי' מדיני בעמ"ח הספרים הנפלאים "שדי חמד", שכתב ע"ז תשובה מבוררת, להגאון המפורסם רבי יהודה ראזנבערג זצ"ל, ... ואין זה בגדר המותר בלבד, אלא בגדר של מצוה רבתא, ובמיוחד בדור הזה, כאמור.

ואברכם שיצליח ה' דרכם להדר ולפאר הדר זיוה של התורה הק' והזהר הק' שעל ידו יפקון מבי גלותא ברחמי, ויזכו לשפע טובה וברכה, לרוב נחת דקדושה בבריאות גופא ונהורא מעליא ואך טוב וחסד ירדפום כל הימים.

**בכו"ח לכבוד מפיצי תורת הנגלה והנסתר
יעקב מאיר שכטער**

העבודה, דת תורתינו הקדושה... כאשר כל דברי הזהר יהיו בעזר ה" יתברך פתוחים ומבוארים לעין כל הרואים וקוראים בו"

הרי שלא מצא הגאון הנ"ל שום פסול בתרגום הזהר הקדוש מארמית, אלא אדרבא, תועלת גדולה ראה בכך לרוב המון העם. גם מצא לנכון לקצר בסגנון הזהר הקדוש - למען יקל יותר להבין את תוכן דברי הזהר הקדוש.

יש לציין כי חיבורו החשוב "מקור חכמה" שהופיע לראשונה בשנת ה" אלפים שס"ט - זכה להסכמות נלהבות ממצוקי ארץ, ביניהם בעל השל"ה הקדוש" ובעל הלבנו"ש, זכותם תגן עלינו, אף מחבר הספר "שבחי האר"י", רבי שלמה שלומל, כותב באגרת למחבר: "באתי להודיעו כי אותיותיו, אותיות קדושות פורחות, הגיעוני, וחבלים פרחו בנעימים בשמעי את שמע חכמתך, מוצא מחקר תעלומות חכמה הסתומים והחתומים בספר הזהר: מי ידמה לך אביר בכל המון ישראל" כשהוא מרעיף עוד שבחים על המחבר, "רבי ישכר בער".

בין גדולי ישראל האחרונים שהעתיקו בספריהם קטעים מן הזהר הקדוש, תוך תירגומם ללשון הקדש, אנו מוצאים את ה"חפץ חיים" זיע"א ובפרט בספרו נדחי ישראל.

ויו ומשם רואים איך רוח הקודש דברה בו, שפיון לכל בעיות החיילים הנדחים בצבא הגוים, ולכל המצבים שנמצאים בהם, הגם שלא ראם מעולם, ואכמ"ל. ונביא ספור נפלא שהובא ב"הגדת החפץ חיים": מעשה ביהודי תושב סין שעסק בעסקי יבוא ולרגל מסחרו נסע לאירופה, ואיך אפשר בלא לסור לעזירה ראדיו ולהתברך מפי ה"חפץ חיים"? בא, והציג עצמו. אורו פני הצדיק, ושאל: "מה נשמע בסין?" נאנח, וספר שהיהודים מתי מעט, הקהילות קטנות, ואין מדרין ורב, מורה הוראה ושוחט...

נענה הצדיק: "צרת רבים היא בתקופתנו! שומע אני זאת מיהודים בצפון אמריקה ובדרומה, בדרום אפריקה ובאוסטרליה. ניסיון קשה הוא, אף ניתן לעמוד בו. עבורכם חברתי את ספרי "נדחי ישראל"... קחהו במתנה, תלמד ותלמד אחרים!

ומה עוד נשמע בסין? תמה אותו יהודי לשאלה. אך ספר שסכר ענק נפרץ, והציף בקעה רחבת ידים. הטביע כפרים והשחית יבול. אלפים טבעו, מאות אלפים אבדו קורות גג...

וה"חפץ חיים" מזדעזע, ומתענן בכל פרט. איני נורא ואיום, מדת הדין מתוקה!... העו ושאל: "רבי, מה לנו ולהם?!"

מגדולי מתרגמי הזהר הקדוש היה "רבי יהודה רוזנברג" זצ"ל מוורשה, אשר חיבר את הספר "זהר התורה" על כל חמשה חומשי תורה, ועוד על חלקי הנ"ך, בו העתיק הרבה מנגלות הזהר הקדוש על סדרי הפרשיות והעמיד זה בצד זה את לשון הזהר ואת תרגומו.

בשנת תרנ"ב כשעמד הגר"י רוזנברג להדפיס את ספרו "זהר התורה", התלבט רבות אם מותר לתרגם את לשון הזהר ללשון הקודש וכתב לגאון ישראל והדרו, רבי חיים חזקיה מדיני, בעל ה"שדי חמד" זצוק"ל, ושטח לפניו את ספקותיו ושאל:

א. אולי נכתב הזהר הקדוש בכוונה תחילה בלשון הארמית, כדי להסתירו מהמוני העם, שלא יבינו את הנכתב, כדברי חז"ל (חגיגה, דף י"ג ע"א): "כבשים ללבושך (משלי כ"ז) - דברי שהם כבשונו של עולם [סתרו של עולם - רש"י] יחיו תחת לבושך".

ב. שמא יש טעם כמוס בכך שהזהר הקדוש נכתב בלשון ארמית כמו למשל, נוסח הקדוש.

ענה ה"חפץ חיים": אילו היה מישוהו מציב במה בכפר העיר בוורשה, בירת פולין, עולה עליה ומתחיל לנאם באידיש, למי היה מכוון דבריו?

ענה האי"ש: "ליהודים ודאי!"

"מדוע", חקר ה"חפץ חיים", "הלא מעוט הם בעיר הגדולה?"

"אכן", אישר האי"ש, "אבל רק הם מבינים את השפה..."

"בדייק כן!" התלהב ה"חפץ חיים". "אסונות אלו הם איתות מן השמים, אבל למי מאותתים הם? רק למי שמבין את השפה... מה מבינים הסינים באיתותי מדת הדין המתוקה? מכוונים הם אלינו, כדי שנשוב בתשובה. אבל כיצד נדע עליהם? מסובכים שיהודי מסין יגיע לאירופה, ויבוא לראדין, ויספר. כדי שנפיק את הלקח, ונשוב בתשובה מבעוד מועד..."

עבורנו, דאגו למידע שוטף עדכני וזמין, מדרווחים בשעת אמת. אסונות טבע, פיגועי טרור פצצות אטום. מקרבים את האימה. כדי שלא נצטרף לחוותה על בשרנו חלילה. כדי שנפיק לקח ממקריהם של אחרים, ונשוב בתשובה, ועל ידי זה נגנע לא יקרר באוהלינו. וכדי שנתחנן לבוואינו, "מרום וקדוש שמו, פועל גבורות עושה חדשות, בעל מלקמות זורע צדקות, מצמיח ישועות".

ה"שדי חמד" שלל מכל וכל את חששותיו של הגר"י רוזנברג, ובתשובה מנומקת היטב השיב לו כדברים האלה:

א. החשש שמא נכתב הזהר בלשון הקודש כדי להסתירו אינו נראה כלל, להיפך, הזהר הקדוש הוא מקור יסודות האמונה שלנו, ואיזה כוונה תוכל להיות בזה להסתיר יסודות האמונה מן העולם?! ואדרבא - הלא אין דבר שיוצרך להשריש אותו בלב, בכל מיני התחזקות, כמו האמונה!

ב. הלא כבר היה מעולם זהר מתורגם ללשון הקודש.

ג. הלא גדולי ישראל חיברו פירושים על הזהר הקדוש, "על פי קבלה עמוקה", וזאת דווקא כדי לגלות את הזהר לעולם.

ד. אם מתרגמים רק את נגלות הזהר, כדי לבאר בהם את המקראות על דרך הפשט, שוב אין החשש של "כבשים ללבושך", שהרי דרש זה נאמר רק על מעשה מרכבה.

ה. לא היה שום טעם כמוס בכתבת הזהר הקדוש מארמית דווקא, דלשון הארמית אין קדושה יותר מללשון הקודש.

ארמית שימשה דווקא כשפת חולין בימי חז"ל, וכמה דברים שבקדושה הותקנו בשפה זו, רק בשביל שיובנו לכל. כגון "כל חמירא" - שכל איש ואישה יבינו לבטל בלב את החמץ, ואמירת קדיש - בשביל שכל יתום יבין את פירוש המילים ויכון בהם, שיועיל לטובת נשמת המת. וכל זה לדידהו, אבל לדידן בודאי מוטב היה שספר הזהר יחובר בלשון הקודש המובן לנו יותר...

ובפרשת תרומה מביא [הזהר] ש"לשון הקודש - השכינה מתחברת בה", ואילו לשון ארמית היא לשון הסטרא אחרא, ולכך תיקנו לומר קדיש כלשון הסטרא אחרא, כדי שבכך ישבר כח הסטרא אחרא שמובן להם.

הרי שלא רק מותר לתרגם את הזהר ללשון הקודש, אלא דווקא מעליותא היא לתרגם את הזהר הקדוש ללשון הקודש, כי בימינו המון

העם אינו מבין ארמית, ואדרבא, קדושה יתירה בלשון הקודש. שמחוברת היא אל השכינה הקדושה.

ועל ידי שכל העם יתאחדו בלימוד הזוהר הקדוש (ותנעל דלת התירוצים בפני היצר הרע), בכך כולנו כאחד נזכה שיקויים בנו נבואת הרשב"י "זכאה דרא דהאי אתגליא ביה, ובסגולתו "וקראתם דרור" ותחזנה עינינו, בביאת בן דוד משיחנו, מלך ביופיו יבוא ויגאלינו, ב"עז" והדר לאלוקינו, ובשכר זאת א-ל חי צורנו חלקינו, יזכינו בחיינו, ל" וְנָחָה עָלֵינוּ רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה: (ישעיה פרק י"א ב'). וְיִקְוִים בָּנוּ נְבוֹאֵת הַנְּבִיא מִלְאָכִי: "הַנְּנִי שֶׁלַח מִלְאָכִי וּפְנֵה דְרוֹךְ לְפָנַי וּפְתָאֵם יְבוֹא אֶל הַיְכָלוֹ הָאֲדוֹן אֲשֶׁר אַתֶּם מִבְּקָשִׁים וּמִלְאָךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֲפְצִים הִנֵּה בָּא אָמַר ה' צְבָקוֹת" (מלאכי פרק ג' א'), יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִפְנֵינוּ, עַל גְּאוּלְתֵּינוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ בַּגְּאֻלַת עוֹלָמִים בּב"א.

ו) מעלת וחשיבות לימוד הזהר

הנה אם אמרנו לבאר גודל מעלת לימוד הזהר, קדושתו ועומקו ורומו, מה אנו ומה כוחנו, כי כל ספרי המוסר והחסידות והיראה מלאים מזן אל זן, אך לקטנו מעט כדי להלהיב את הלבבות אשר לא ראו מאורות, ועתה יפעמו הלבבות בסיעתא דשמיא.

ז) הבעל שם טוב צוה לאנשיו שקדם כל תפילה ולימדו מאמר זהר ותקונים

מעלת לימוד הזהר קודם התפילה אשר בכוחו להסיר את טמטום הלב ושאר המונעים את התפילה, מבואר בדברי הרב בעל התניא זצ"ל (ליקוטי תורה כי תבא), וז"ל, להסיר כל המונעים בתפילה וכו', הוא עסק ולימוד דברי מוסר הנמצאים בזהר, (שזוהר הוא) מלשון הארה שמאור במקום החושך, עכ"ל, וכן כתוב בספר מאה שערים (מאמרי בעל התניא זיע"א) וז"ל, טמטום הלב היא שנעשה לב האבן וכו' ועצה היעוצה לזה ללמוד ספר הזהר כי זהר מלשון הארה שמאיר במקום החשך, עכ"ל. וכמו כן כתב המגיד הקדוש מהר"מ מטשערנאביל זצ"ל (בליקוטי תורה הלכה ז'), וז"ל אדם שפגם ולבו מטומטם ואינו יכול לדבר דיבורים זכים, אז צריך להתבונן מגדלות הבורא יתברך וכו' כמו שכתוב בשם הבעש"ט שציוה לאנשיו שקודם כל תפילה ילמדו מאמר זוהר ותיקונים עכ"ל.

ח) לימוד הזהר מועיל להשגה, ודבריו מאירים פני האדם, ונותנים כח וחיל לנשמת האדם

עוד מבואר בספרים הקדושים תוספת הכוח והחיזוק הבאים לנשמה עם ביעור הקליפות הבאים בהתמדת הלימוד הזה, וזה לשון בעל טהרת הקודש הקדמון (למהר"מ גבאי זצ"ל) : וגם דע לימוד הזהר מועיל להשגה, כי דבריו הרמים לבד מאירים פני האדם, ונותנים כח וחיל לנשמת האדם

העוסק, וכו' ודבריו הקדושים (של רשב"י) צריכים אנו ללמוד, ועל ידם אולי יזכה להשיג דבר מה, כי אם לא יועיל להשיג בפעם אחת כולו, יועל מקצתו, כי קליפה אי אפשר להסיר בפעם אחת, כי אם מעט מעט אגרשנו עכ"ל.

ט) בלמוד הזהר יוסיף שלמות להשפיל בהבנה את כל חלקי נגלות התורה

כאשר תגבר ידו בעסק הלימוד הזה, יוסיף חיילים ויתרחב ויתרבה קניינו בשלמות נגלות התורה, כאשר כתב הרמ"ק (בספרו בספרו אור יקר כרך יד שער ג' פ"ג): כי על ידי לימוד ספר הזהר זוכה להוסיף שלימות להשכיל בהבנה את כל חלקי נגלות התורה, עוד שם (בפ"א): שזוכה ע"י הלימוד בספר הזהר כי גם חלק הנגלה מתברך בזכרונו, ע"כ.

י) מיהננון של התקונים בחדש אלול, ומהחלישות הלב בשמתאחרים, נעשה דברים עליונים ותקונים גדולים למעלה

כתוב בספר שיחות הר"ן (אות, קכ"ז): פעם אחת היה רבינו ז"ל מדבר מענין אלול, ואמר שמה שנוהגין לומר תקונים באלול, שהננון של התקונים, וגם מהחלישות הלב שיש לכל אחד אז, מחמת שכל אחד מתאחר אז בבית המדרש יותר מרגילותו, מכל זה נעשה דברים עליונים ותקונים גדולים למעלה.

יא) על ידי לימוד הזהר יצאו מן הגלות ברחמים וחסדים

לימוד הזהר הקדוש מקרב הגאולה, כדאיתא ברעיא מהימנא פרשת נשא (דף קכ"ד ע"ב) וזה לשונו: (עם ביאור מתוק מדבש כרך י"ב עמוד קי"א) ובגין דעתידין ישראל [ביאור: ולפי שעתידים ישראל הם התלמידי חכמים שעד עתה עסקו בפשטות התורה, אבל באחרית הימים גם הם עתידים] למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר, [ביאור: לטעום מעץ החיים שהוא ספר הזהר, ובזכות זה] יפקון ביה מן גלותא ברחמי [ביאור: יצאו על ידו מן הגלות ברחמים וחסדים], ויתקיים בהון [ביאור: ויתקיים בהם מה שכתוב]

"ה' בדד ינחנו" [ביאור: במידת רחמיו שהוא שם הוי"ה יוצאינו וינחנו מן הגלות], ואין עמו אל נכר [ביאור: שלא יהיה עוד שום קטרוג על ישראל]. אכ"ר.

יב) רשבי המשיך תקונים פאלה, שבכל דור ודור עד הסוף, שכל מי שירצה לשוב יוכל להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהוא

... כל השמחה היא מה שזכינו שהיה צדיק וקדוש כזה שגלה תורה נוראה כזאת ותקן תקונים פאלה בתורתו הקדושה, עד שעל ידי זה אנו בטוחים שלא תשכח התורה מפי זרענו, וזה גמר דיקא על ידי הסתלקותו, שאז דיקא תקן הפגם של תלמידי רבי עקיבא שמתו קדם זמנם, וגלה אז האדרא זוטא, מלבד מה שגלה כל ימי חייו האדרא רבא וספרא דצניעותא וכל ספר זה הקדוש, שעל ידי כל זה המשיך תקונים פאלה שבכל דור ודור עד הסוף, שכל מי שירצה לשוב יוכל להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהוא על ידי תקון הצמצומים שתקן בחייו ובפרט ביום הסתלקותו הקדוש, כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם. (ספר לקוטי הלכות הלכות תפלת המנחה הלכה ז' אות נ"ו)

יג) אפלו הבחורים ופשוטי העם יעסקו בספר הזהר הקדוש

הזהר הקדוש מלא מוסר והתעוררות ודרושים המעוררים ומלהיבים את לב האדם לעבודת הבורא, ומטעם זה הורו גדולי ישראל בדורות האחרונים, שאפילו הבחורים ופשוטי העם יעסקו בספר הזהר הקדוש, וכמו שמובא בהוספות לספר יסוד יוסף.

יד) למוד הזהר הקדוש, זו היא בחינת השתטחות על קברי צדיקים

בספר מאיר עינים (ליקוטים מס' שבת) שהלומד דברי התנא ומכווין לקשר חיותו עם חיות התנא הקדוש, וכן לייחד שכלו והבנתו שמבין המאמר ההוא

עם שכל התנא, הרי בזה הוא מדבק רוחו עם רוח הצדיק, ומתוך כך שפתותיו של הצדיק דובבות בקבר, וזו היא בחינת השתטחות על קברי צדיקים, כי החיות והשכל, דהיינו המוחין של הצדיק טמון וקבור בתוך דיבוריו, וכשלומד דבריו של הצדיק בכוונה זו להמשיך החיות והמוחין לתוך דבריו, הרי הוא מכניס חיות מחדש לתוך הדיבורים, ומחיה אותן, ובזה מתדבק רוחו עם רוחו של הצדיק.

(טו) למוֹד הַזֶּהֶר בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ נֶחֱשֵׁב שְׁלוֹמֵד אֶצֶל הַתְּנָא הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי

וכמו כן כתב בספר ליקוטי אמרים מהרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זצ"ל (מובא בבעש"ט על התורה פרשת שלח כהג"ה אות א.) וזה לשונו: כשלומד וכו' אמר רבי שמעון, תיבת שמעון הוא חיות התנא, וכן שם כל אדם הוא חיות שלו, (ויכוין כי) ושם הוי"ה הוא מחייה ומקשר עם החיות עם המוחין, (והמאמר) והדין שאומר (רבי שמעון) הוא השכל שלו דהיינו המוחין, נמצא כשלומד בדחילו ורחימו מקשר עצמו לרבי שמעון ולומד אצלו, עכ"ל.

(טז) יְכוּל אֲנִי לְפַטֵּר אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מִן הַדִּין מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָאתִי עַד עַתָּה

כמה גדול כח הלומד בזהר הקדוש שעל ידי זה מעורר ומפעיל וממשיך את נשמת הרשב"י עליו השלום, ממש כפשוטו, לרחם עלינו, כמו שאמרו בגמרא (סוכה דף מה ע"ב): ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן.

יז) בכל רגע תוכלו להתקשר לנשמת הרשב"י

ואפילו בדורנו הפשוט בכל רגע תוכלו להתקשר לנשמת הרשב"י - ולזכות לישועות נפלאות, ובוודאי הרשב"י זי"ע יכיר לכם טובה ותושפעו

[יא] כתב בספר פלא יועץ (ערך דובב) וזה לשונו: פירשו רבותינו ז"ל שכל תלמיד חכם שאומרים דבר תורה משמו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר ויש לו הנאה ונחת רוח כשותה יין קונדיטון, כמו שכתוב בירושלמי מסכת שקלים, ... כתוב בספרים שפעם אחת היה שמד ונגלה מוהר"מ אלשיך ז"ל בהקיץ, והציל לאחד מתוך ההפיכה, מפני סיבה שהיה לומד ספרו בתמידות, עכ"ל.

אמרו חז"ל ביבמות (צו ע"ב - צו ע"א): ... אזל ר' אלעזר אמר לשמעתיא בי מדרשא, ולא אמרה משמיה דר' יוחנן. שמע רבי יוחנן איקפד. ... ורבי יוחנן מאי טעמא קפיד כולי האי? דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב "אגורה באהלך עולמים"? וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים? אלא אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפני בעוה"ז. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה - שפתותיו דובבות בקבר. אמר ר' יצחק בן זעירא ואיתימא שמעון נזירא: מאי קראה? "וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישירים דובב שפתי ישנים". ככומר של ענבים. מה כומר של ענבים כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב, אף תלמידי חכמים כיון שאומרים דבר שמועה מפיהם בעולם הזה שפתותיהם דובבות בקבר.

ופירש על זה בספר יערות דבש, (חלק שני - דרוש ז): ... היינו להבין, מכל מקום איך דר בב' עולמות, אבל כשאומרים דבר שמועה מפיו, אז נשמת צדיק מתלבשת שם בלומדים, ועומדת שם, וכך שפיר אמרין דר בב' עולמות, בעולם הנצחי ובוה העולם, גם נתלבשת בגוף בקבר בהבלא דגרמי, כך אמרו שפתותיו דובבות בקבר, שנתלבש בגוף בקבר עכ"ל, (ועיין עוד ביערות דבש, חלק ראשון - דרוש טז).

[ראה בליקוטים מכתבי הרמח"ל זצ"ל (רבי משה חיים לוצאטון) בענין כותל המערבי, סוד לוח: באדם נשאר עצם אחד בקבר הנקרא לוח, ועליו יבנה הגוף לתחית המתים. ויש שם גם חלק מן הנפש והיא נק' הבלא דגרמי. כן הוא בבית המקדש, נשאר הכותל המערבי, וה"ס זה לוח שעליו יבנה הבנין לע"ל, ואותה הקדושה השורה עליו נק' הבלא דגרמי.]

ובספר תורה וחיים להרי"ח הטוב זי"ע (מערכת חת), כתב: אם אומרים חידושים של תלמיד חכם שכבר בעולם העליון, הרי הוא בא מעולם העליון לאותו מקום כמבואר בזוהר הקדוש (חלק ג) פרשת פנחס דף ר"ב ע"א, וז"ל: שמעו חזק קלא דהוה אמר, פנון אתר פנון אתר לרבי פנחס בן יאיר, דאיהו גביכו, דתנינן דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאורייתא, כד איהו בההוא עלמא, פקיד לההוא אתר ואתי ליה לגביה, וכל שכן כד שראן בגווייה צדיקייא אחרנין, לחדתא בההוא אתר דאמרין מלי דאורייתא, כגוונא דא דהוה אתי רבי פנחס בן יאיר למפקד לאתריה, ואשכח אלין צדיקייא מחדתין מלין דאורייתא, ואתחדש כמלקדמין ההוא מלה דרבי פנחס בן יאיר קמיה.

תרגום הוזהר: שמעו קול אחד שהיה אומר פנו מקום פנו מקום פנו מקום לרבי פנחס בן יאיר, שהוא בא אצלינו, שלמדנו, דבכל מקום שהצדיק חידש בו דברי תורה, כאשר הוא בעולם ההוא (העליון) פוקד לאותו מקום (בעולם הזה) ובא אליו, וכל שכן ששורין בו צדיקים אחרים לקדש אותו מקום, ולומדים שם

ממקור הברכות², שכידוע שהזהר הקדוש מגן ומציל מכל הצרות ומונע פגועים ואסונות.

יח) בואו חשבון מה שיהודי אחד יכול לזכות על ידי למוד הזהר בין בימות החול ובין בשבת קדש

רבותינו הפליגו בשבחה וערפה של תורה הנלמדת בשבתות על פני זו הנלמדת בימות החל, כלשון הזהר הקדוש סוף פרשת "שלח-לך" – זכאה חולקיהון דכל אינון דמשנתדליו באורייתא, יומא דשבתא משאר יומין³.

מְרַנָּא הַרִי"ח הַטּוֹב, בְּסִפְרוֹ "בֶּן אִישׁ חַי" פְּרֻשֶׁת שְׁמוֹת שָׁנָה שְׁנִיָּה, כְּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ:

כְּתַבוּ הַמְּקַבְּלִים ז'ל: דְּגָדוּל פֶּעַל הַנְּעֻשָׁה מֵעֶסֶק הַתּוֹרָה בְּיוֹם שַׁבָּת, אֶלְךָ פְּעָמִים יוֹתֵר מִן הַנְּעֻשָׁה מֵעֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁל יָמֵי הַחֹל. עַל־כֵּן.

תורה, כעין זה הגהה בא רבי פנחס בן יאיר לפקוד מקומו, ומצא אלו הצדיקים מחדשין דברי תורה ונתחדש אותו דבר תורה שאמר מלפנים, רבי פנחס בן יאיר, עתה מתחדש לפניו כאן.

על ידי הפצת ספריו זוכה לישב במחיצתו בעולם הבא: המדפיס ספרים מממונו להוציא לאור תורה זוכה ויושב במחיצת התלמידי חכמים מחברי הספרים, שהרי על ידו יצא החיבור לעולם, ותרבה הדעת בכל עת, ואילו היה גנוז למקצועות המשכן בירכתיים, לא היו לומדים בו. – ב. והנה אמרו חז"ל במסכת יבמות (דף צ"ז ע"ב) שפתותיו דובבות וכו' כדאיתא שם, ולפי זה הגורם שיהיה החכם חי אחרי מותו, גם הוא זוכה ויושב במחיצתו, שהרי הוא גרם להחיותו, ואין ספק כשהוא בא לעולם הבא, החכם בעצמו עם סיעת מרחמוהי יוצאין לקראתו לקבל פניו. (הגאון מהר"ח איסטרולסה בספרו בן אברהם פרשת וישלח דף כ"ג ע"ב). (וכן שמעתי דכבר אמרה רבי יהודה חסיד זי"ע).

הספר של הצדיק הוא נשמת הצדיק: בחלום וכו' עיין שם, ונא לעיין בהסכמת הגה"צ מהרי"ח זוננפלד זכותו יגן עלינו אמן, לספר "צדקה ומשפט", אודות הוצאה לאור. (ראה עוד מהר"ח פלאגי זצ"ל בספרו "תורה וחיים", מ"ע ס' אות ר"ז). גם האדמו"ר מסאדיגורא זכותו יגן עלינו אמן, מביא שהציון להצדיק הוא בשביל הגוף והנפש, והספר של הצדיק הוא לנשמת הצדיק.

[יב] כל אחד רוצה שידוך טוב! פרנסה בנקל! ברכה לילדים! ועוד הצלחות ברוחניות ובגשמיות, וכאן יש לכל אחד ואחד אפשרות להמשיך עליו את נשמת הרשב"י עליו השלום ולעורר זכותו, ועל ידי כן בודאי יצליח בכל עניונו.

תורת הזהר - הקדמות

כה

ובאורו: על פי מאמר חז"ל, דיומו של הקב"ה אֶלֶף שָׁנַיִם, שְׁנַאֲמַר כִּי אֶלֶף שָׁנַיִם בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוּל וְגו' - וְשַׁבַּת קוֹדֶשׁ הִיא מְעִין עוֹלָם הַבָּא - זֹאת אוֹמְרָת, כְּיוֹמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה. (מִצָּא חוֹן בַּמִּדְבָּר).

אֲשֶׁר עַל כֵּן, כָּל פְּעֻלָּה קְדוֹשָׁה בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ, עוֹלָה אֶלֶף יְדוּת, לְעֶרְךָ יְמֵי הַחוּל.

ובְּנוֹסָף לָזֶה, נוֹדַע דְּבָרֵי הַכֶּסֶא מְלָךְ, וְהוּבָא פְּסָקוֹ בְּכַף הַחַיִּים בְּסִימָן קנ"ה, דְּבַלְמוּד שְׁעָה אַחַת זֶהֱרַת הַקְּדוֹשׁ, עוֹלָה לְעֶרְךָ לְמוּד שְׁנָה תְּמִימָה בְּלְמוּד הַפְּשֻׁט.

הַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ אֵלֶּה, דְּהַלּוּמֵד שְׁעָה זֶהֱרַת הַקְּדוֹשׁ בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ, כְּלוּמֵד אֶלֶף שְׁנָה פְּשֻׁט בְּיוֹם חוּל.

וּלְפִי זֶה, אִם יִזְכֶּה לְלַמֵּד שֵׁשׁ שָׁעוֹת זֶהֱרַת הַקְּדוֹשׁ בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ, הֲרֵי שְׁזָכָה לְתַקֵּן כָּל הַשִּׁית אֶלְפִין יְמֵי הַבְּרִיאָה.

זֹאת וְעוֹד לְפִי מָה שֶׁהֵאִיר עֵינֵינוּ בְּעַל "הַכֶּסֶא מְלָךְ" דְּלְמוּד הַזֶּהֱרַת הַקְּדוֹשׁ עוֹלָה שְׁעָה אַחַת לְעֶרְךָ שְׁנָה שֶׁל לְמוּד הַפְּשֻׁט, וּמְרַנָּא הֲרֵי"ח הַטוֹב זִי"ע בְּסִפְרוֹ "בֶּן אִישׁ חַי" דְּלְמוּד בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ עוֹלָה אֶלֶף פְּעָמִים מִיְּמוֹת הַחוּל, וּבְנוֹסָף עַל כֵּן חֲדוּשׁוֹ שֶׁל בְּעַל אוֹרְחוֹת צְדִיקִים הַמְּבָאֵר: דְּלְמוּד (וְכָל מִצְוָה) הַנֶּעֱשֶׂה בְּשִׁמְחָה עֲרַכּוּ כְּפוּל אֶלֶף - עוֹלָה מִדְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זִי"ע:

כְּאֲשֶׁר יְהוּדֵי לוּמֵד בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ וּבְשִׁמְחָה תּוֹרַת הַרְשָׁב"י - "הַזֶּהֱרַת הַקְּדוֹשׁ" עוֹלָה בְּשְׁעָה אַחַת לְעֶרְךָ שֶׁל מְלִיּוֹן שְׁנָה, (לְמוּד פְּשֻׁט בְּיְמֵי הַחוּל).

רַבֵּנוּ מְרַדְּכֵי שְׂרַעֲבֵי הַתַּבְּטָא פְּעַם בְּאַזְנֵי מְקַרְבֵּיו וְאָמַר: "שְׁעָה שֶׁל לְמוּד תּוֹרָה עַל דְּרָךְ הַפְּשֻׁט בְּיוֹם הַשַּׁבַּת, שְׁנָה לְלְמוּד שְׁנָה שְׁלֵמָה בְּיוֹם חַל. וְשְׁעָה אַחַת שֶׁל לְמוּד זֶהֱרַת וְקַבְּלָה בְּיוֹם חַל, הִיא כְּמוֹ שְׁנָה שֶׁל לְמוּד פְּשֻׁט בְּיוֹם חַל.

למוד קבֵּלָה זֶהָר בְּיוֹם שַׁבַּת בְּמִשְׁךָ שְׁעָה שְׁנֵה לְלִמּוּד שִׁבְעִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה בַּיּוֹמֹת הַחֹל"ם."

יט) חֲשִׁבוֹן אֲמֵתֵי שֶׁל זְכוּת הַזְהָר הַקְדוּשׁ, לִיהוּדֵי אֶחָד שֶׁקֵּבֵל עַל עֲצֻמוֹ לְלַמֵּד זֶהָר שְׁעָה אַחַת בְּיוֹם

הִזְדַּעַת!!! - לְשׁוֹן הַפֶּסֶא מֶלֶךְ (תַּקוּנֵי זֶהָר מ"ג): וְכִיּוֹן שִׁיִּדְעַת כַּמָּה גְדוּלָּה מַעֲלַת לְמוּד חֲכָמַת הָאֵמֶת כּו'... יִנְדַע גְּדֹל הַחַיּוּב וְגִדְל הַשְּׂכָר לְמִי שֶׁלּוֹמֵד הַקְבֵּלָה", כִּי לְמוּד הַזְהָר בְּגִירָסָא בְּעֵלְמָא בּוֹנָה עֲלֵמִין, וְכֹל שֶׁכֵּן אִם יִזְכֶּה לְלַמֵּד וּלְהַבִּין פְּרוּשׁ מֵאֲמָר אֶחָד,

יַעֲשֶׂה בּוֹ תַקוּן לְמַעֲלָה בְּשְׁעָה אַחַת מֵה שְׁלֵא יַעֲשֶׂה בְּלִמּוּד הַפְּשֻׁט שְׁנָה תְּמִימָה.

וְהַחֲשִׁבוֹן שֶׁל שְׁעָה אַחַת לְמוּד זֶהָר בְּיוֹם, הוּא שְׁנֵה ל':

3540 שְׁעוֹת בְּשָׁנָה

(10 שְׁעוֹת לְמוּד שֶׁל אַבְרָךְ בִּש"ס בְּיוֹם, 354 יָמִים בְּשָׁנָה)

בְּמִשְׁךָ 50 שָׁנָה לִיהוּדֵי בּוֹדֵד יַעֲלֶה הַמֵּאָזֵן: 172,500 שְׁעוֹת תּוֹרָה.

שִׁיִּצְטָבֵר ב 11 דוֹרוֹת בְּהִתְחַשֵּׁב בְּמִשְׁפָּחָה בֵּת 5 יְלָדִים^{טו} לְמִסְפַּר עָצוּם שֶׁל אֲנָשִׁים: 48,828,125 שֶׁל הַדוֹר הָאַחֲרוֹן

יג] הערה מאת רש"ר: והבנה לדברי רבנו ימצא הקורא מלשון הזהר המדמה את למוד המשנה בחזיר וכתבן אצל סודות התורה, וכנזכר בפרשת "ויצא" ברעיא מהימנא (דף עה) "וי לאינון דאכלין תבן באורייתא ולא ידעין בסתרי דאורייתא". ועוד הביא מורנו הרב חיים ויטאל בהקדמתו ל"שער ההקדמות", לשונות ומקורות שונים שקוראים ללמוד הנגלה שפחה וקליפין לעמת תורת הקבלה.

יד] ומי שאינו יודע קבלה, ולומד זהר הקדוש - אפילו בגירסא בעלמא, נחשב לו בלמוד קבלה (כף

החיים סופר סימן קכ"ה)

טו] הערה: חשוב מספר הצאצאים בדור האחרון:

סך הכל שעות התורה: 84,228,515,625,000 שעות,

כלומר כ-84,000 מליארדי [בליון] שעות תורה. (מקפל ב-172,500).

וכל הזכות העצום מכחו של יהודי אחד שקבל על עצמו ללמד את הזהר וצאצאיו הלכו בעקבותיו.

כ) חשבון אמתי של גדל הזכות למוד הזהר הקדוש בשבת קודש

יהודי הלומד זהר שעה אחת ביום שבת קודש שקול ללמוד תורה של 75 שנה בימות חול.

כלומר אם למדנו שעה אחת זהר בשבת קודש שקול לפעל הנעשה מלמוד תורה במשך 75 שנה

לשון ספר דרך צדיקים מהצדיק הקדוש רבי מרדכי שרעבי זכר צדיק לברכה, זי"ע:

כא) למוד קבלה וזהר ביום שבת במשך שעה שוה ללמוד 75 שנה בימות החול.

החשבון בשעות יהיה:

$$24 * 354 * 75 = 637,200 \text{ שנה: } 637,200 \text{ שעות תורה בנגלה.}$$

זה מבסס על 24 שעות למוד תורה ביום.

יוצא ששעה אחת בלמוד זהר בשבת קודש בשבעים שנות חיים של אדם יעלה החשבון:

1,953,125 .9	3,125 .5	5 .1
9,765,625 .10	15,625 .6	25 .2
48,828,125 .11	78,125 .7	125 .3
	390,625 .8	625 .4

$$2,319,408,000 = 637,200 \times 52 \times 70$$

2 מליארד 319 מליון 408 אלף

זאת אומרת אם לומדים שעה אחת קבלה ביום שבת קודש במשך 70 שנה, עולה החשבון יותר משני מליארד שעות, והרי זה בהשג ידו של כל יהודי, ועכשו אפשר להבין למה כל גדולי הספרדים עודדו ואמרו שבזכות הזהר הקדוש נגאל במהרה. מבסס על 70 שנות חייו של אדם (לפי תהלים צ') 52 שבתות בשנה.

עכשו תבינו אם אתה מזכה רק ליהודי אחד שילמד שעה בזהר בשבת זכית לקבל מליארד שעות תורה שיצטבר ב 11 דורות¹¹ בהתחשב במשפחה בת 10 ילדים¹⁰ למספר עצום של אנשים: 100,000,000,000 של הדור האחרון זאת אומרת מספר הצאצאים של בן אדם אחד, וערך שעות של תורה משעה אחת זהר שנה:

סך הכל שעות התורה: (2,319,408,000) מכפל ב-100,000,000,000 מליארד - 223,020,000,000,000,000 שעות,

כלומר כ-223 קונטיליון 20 קנדריליון שעות תורה.

וכל הזכות העצום מכחו של יהודי אחד שקבל על עצמו ללמד את הזהר וצאצאיו הלכו בעקבותיו.

101] בין שנותרו לכל היותר כ 230 שנה עד 6000 שנה הזמן שמזכר בגמרא לקיום העולם הנה, (מסכת סנהדרין דף צו/א: אמר רב קטינא שית אלפי שני הו עקמא וחד חרוב שנאמר ונשגב השם לבדו ביום ההוא). ומשך דור בבימינו הינו כ 20 שנה, הרי בזמן שנותר יש מקום ל 11 דורות.

102] הערה חשוב מספר הצאצאים בדור האחרון:

10000000000 .9	100000 .5	10 .1
100000000000 .10	1000000 .6	100 .2
1000000000000 .11	10000000 .7	1000 .3
	1000000000 .8	10000 .4

זאת אומרת 100 מליארד צאצאים.

תורת הזהר - הקדמות

כט

כב) באו נתגייס כלנו, הגדולים עם הקטנים, גאונים עם פשוטים, צדיקים ובינונים, זקנים עם נערים, מלמדים עם תינוקות של בית רבן, ונפעל לקרב ולהביא את משיח צדקנו ברחמים.

בואו נתגייס כולנו¹, הגדולים עם הקטנים, גאונים עם פשוטים, צדיקים ובינונים, זקנים עם נערים, מגידי שיעורים עם בחורים, מלמדים עם

יחזו נעתיק מכתב מספר "אגרות הזהר": בסיעתא דשמיא, מוצאי שבת קדש משפטים א' דראש

חדש אדר ה'תש"ע

לכבוד המפעל הזהר הקדוש העולמי.

הנני רואה ברוף השם כבר זמן רב את פעלותיכם החשובות מאד בהפצת הזהר הקדוש. רציתי לומר לכם, הרי כל תקופה קצרה מגיעים אל פתחנו לדאבונו הרב, עלונים עם מקרים קשים הזקוקים להרבה תרומות כדי להחליץ מהמצב הקשה כל כך, (השם יתברך יעזר שבכך לא נודק לזה ולא יהיו עוד מקרים קשים כאלה ודומיהם.) והרי אם היו לומדים את הזהר הקדוש הרי לא היו מגיעים כלל וכלל לזה, אם בן הרי יכולים כך לפעל שכל אחד יעסק בזהר הקדוש וכך כבר לא יהיו צרות כאלה ודומותיהן (כפי שמפרש בן זהר הקדוש עצמו). ואבקשכם באמת לפעל על כך, וכך לא נשמע עוד צרות.

בשורות טובות והרבה הצלחה:

מ.ד. גרינברג, ירושלים עיר הקדש.

תגובת המערכת: אכן הננו פועלים על כך שילמדו כלם את הזהר הקדוש, וכך לא יהיו עוד צרות

חס ושלום.

וכן ידועה קריאת רבני ירושלים משנת תרפ"א אשר חתומים עליה כל הבית דין דאז, וכתוב שם כי למוד הזהר הוא מעורר הרחמים ונשמתו של משיח, ויתגלה ויבנה המקדש וישראל ישכן לבטח, והלומד בו בטוח שלא יטבל צער חבלי משיח.

ומהרבנים הגאונים בד"ץ עדה החרדית תשס"ב, הרב ישראל יעקב פיישר זכר צדיק לברכה, הרב מאיר גראנדסדארפער זכר צדיק לברכה, הרב משה הלברשטאם זכר צדיק לברכה, הרב בנימין ראבינאוויטש זכר צדיק לברכה, הרב ישראל משה דושינסקי זכר צדיק לברכה. ולהבדיל בין חיים לחיים: הרב משה שטרנבוף שליט"א, הרב אברהם יצחק אולמן שליט"א: דבר גדול מאד הוא להנהיג ללמד דף זהר בכל יום, והוא בתריס בפני הפרעניות ולבטל גזרות קשות וכו' ולהשפיע שפע קדש על עם הקדש, ואשרי המקימים בן בכל יום אמן.

וכן מהרב הגאון פוסק הדור הרב שמואל הלוי ואזנר שליט"א בשם החזון איש וצ"ל שאין לך

מאמרי חכמינו וזכרונם לברכה המלהיבים כל כך ליראה כמו מאמרי הזהר הקדוש.

וכן מתוף קריאת הגאונים הצדיקים: רבי יצחק פדורי זכר צדיק וקדוש לברכה, רבי יחיאל פישל

איזנבאף זכר צדיק וקדוש לברכה. ולהבדיל בין חיים לחיים הגאונים הצדיקים: הגאון הצדיק רבי

תינוקות של בית רבן, התחילו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את לימוד הזהר הקדוש, ונפעל בדרך זו לקרב ולהביא את משיח צדקינו ברחמים.

במיוחד להזהיר גדולים על קטנים, אב ילמד עם בנו, מחנך עם חניכו ומלמד עם תלמידו, שהרי אם אין גדיים אין תיישים, כך יחדור תלמודם מנערום, לתלמודי תורה, לישיבות ולכוללים, ותורת הסוד תקבל תנופה, ונזכה להיות מבני עלייה כמו שכתוב בכסא מלך בהקדמה לביאורו על תיקוני זוהר.

* * *

עובדיה יוסף שליט"א, הגאון הצדיק המקבל רבי בניהו יששכר שמואל שליט"א, רבי ראובן אלבן שליט"א, ועוד:

שיש להתחזק בדברי קדשו של התנא האלהי רבי שמעון בר יוחאי זכותו יגן עלינו אמן, המבטיח שבזכות הקריאה בספר הזהר הקדוש נצא מן הגלות ברחמים, (אף ללא הבנה כלל, פידוע מדברי רבותינו). וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק.

לכן כל אחד ואחד ישתדל מדי יום לקרא מספר דפים מספר הזהר הקדוש להצלחת כלל ישראל ולקרוב הגאולה

ומהרב הגאון המקבל רבי יחיאל פישל אייזנבאך זכר צדיק לברכה ראש מתיבתא שער השמים להנהיג למוד עמוד היומי בספר הזהר, ועל ידי הפצת למוד הזהר בכל תפוצות ישראל, נזכה לסוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפדיון נפשנו ולהושע בישועת עולמים.

ומהגאון הצדיק המקבל רבי דניאל פריש זכר צדיק לברכה ראוי לקבע ליסוד שעור קבוע בסיעתא דשמיא בספרא קדישא הדין (ספר הזהר) מדי יום ביומו, עמוד אחד בכל יום, שהוא בתריס בפני הפרענות לבטל גזרות קשות וחלאים רעים, ולהשפיע שפע קדש ברכה רבה רפואות וישועות עד בלי די.

ועזר השם יתברך שנוצה באמת ללמד היטב את הזהר הקדוש לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא, ויבוא המשיח במהרה בימינו אמן.

כג) מלמד צריך שילמד זהר, שהוא בחינת "עץ חיים", ויוכל להמשיך נשמה לתלמידים, כי בזה שהרב נותן שכל ישר לתינוק, בזה מניח נשמה אמיתית.

וכבר פסק רבי פנחס מקאריץ זצ"ל, מלמד צריך שילמוד זוהר, שהוא בחינת "עץ חיים", ויוכל להמשיך נשמה לתלמידים, כי בזה שהרב נותן שכל ישר לתינוק, בזה מניח נשמה אמיתית.

כד) פשאב שולח בנו למלמד ללמדו אצלו תורה, דבר הראשון צריך לברר, אם המלמד של בנו לומד זהר

בספר חכם הרזים הוסיף על דברתו: כשאב שולח בנו למלמד ללמדו אצלו תורה, דבר הראשון צריך לברר, אם המלמד של בנו לומד זוהר, כי אם לא, אז מי יודע איזה נשמה המלמד ימשיך לבנו - וגם אי אפשר שיהיה להמלמד קצת יראת שמים בלי לימוד הזהר הקדוש כמבואר בספרים הקדושים.

כה) ברור הניצוצות הקדושות פועלים תקונים גדולים בעולמות העליונים

דע כי כל מדרגות הנבראים, דומם צומח חי ומדבר, אשר מאז ששה ימי בראשית עד אלף השביעי, מבררים תמיד ניצוצות קדושות מהקליפות, ואפילו המעשים הגשמיים של בני ישראל כמו אכילה ושינה, גורמים בירור הניצוצות הקדושות ופועלים תיקונים גדולים בעולמות העליונים.

וראה נא מה כתב הרה"ק המקובל האלה"י רבי סלמאן אליהו" זצוק"ל בספרו כרם שלמה בפירושו על עץ חיים (שער י"א פ"ה) וז"ל: מבריאת העולם ועד סוף אלף השישי, כל מה שהעולם יגעים, בימים ובנהרות ובעיירות וביבשה ובמדברות, ובמלאכות ובסחורות ובמשא ומתן, ובתלמוד התורה ובתפילות ובמצוות, החיים והמתים, בשמים ובארץ, החסידים והצדיקים, והבינונים, והרשעים, האנשים והנשים והטף והילדים, והחיות והבהמות והעופות הטהורים והטמאים והצמחים והרומשים, וכל מין מזה, כלול כמה אלפים ורבבות מינים ממינים שונים של בירורים (ולכן כל מין ממינים הנזכרין יש בהם אלפים ורבבות ברואים), אשר אין בריה דומה לחברתה, כל היגיעה הזאת בכל משך הזמן הזה של ששה אלפים שנה של בריאת העולם הכל הוא כדי לברר ולתקן (את הניצוצות שנפלו בין הקליפות) עכ"ל.

* * *

הספר הזה נדפס באותיות מרובעות, למען לזכות את בני ישראל הקדושים אשר לא נכנסו עדיין לחכמת הנסתר, שישתעשעו אף הם במאמרי הזוהר הקדושים ויתעורר לבבם² לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים.

ויטן ומסופר עליו שעוד בצעירותו היה רגיל לקום מפני כל אדם, ואמר: אם צעיר, בוודאי יש לו פחות עונות ממני, ואם זקן, בוודאי שמלא תורה ומצוות יותר ממני, ולכן אני קם מפני כל אדם, וכששמע זאת מרנא רבינו יוסף חיים זי"ע, אמר: שבוודאי יזכה ליראת שמים, ודרש את הפסוק: (ויקרא פרק י"ט ל"ב) "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך אני ה'". כן: שאם מקיימים "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן", מובטח שזוכים ל"יראת מאלקיך".

וכו ונעתיק מכתב שקבלנו: לְכָבוֹד הַרְבָּנִים הַחֲשׂוּבִים מְזַבֵּי הַרְבִּים מִמִּפְעַל הַזְּהָר הַקְּדוֹשׁ הָעוֹלָמִי. שְׁלוֹם וּבְרָכָה!

אחר דרישת שלומכם הטוב - וברוך וברננים - לרגל היום הזה הנכבד והנורא משנכנס אדר מרבים בשמחה - וכפי שמסביר המאור עינים שאדר הינו: א' דר, אלופו של עולם דר, וכל הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר וכו' כדוע ללומדי הזוהר הקדוש. אשריהם ואשרי חלקם! חלק הוי"ה נחלתם! כי חלק הוי"ה עמו! יעקב חבל נחלתו! כדוע וכו'.

(מבואר בהזֶהַר הקדוש על האושפיון היְהוּדִים בְּחַג הסִבּוֹת לְשִׁבַּת עֲמֻנוּ בְּסֶפֶד הַקְּדוּשָׁה הַמְּקִיפָה וּמְסַבֶּבֶת אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל - עֵינַי שָׁם בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ וְתִרְאֶה דְבָרִים נִפְלְאִים וְעֲצוּמִים, מְזֻהָב וּמְפֹז מִבְּהִיקִים, בְּרוֹן וּבִרְנָנִים זֹהָרִים, לֹאִין קֶץ וּלֹאִין תְּכֵלֶה שְׂמֵחִים, כְּכֹלָה וְהִיא הַתּוֹרָה, יְחִיד קוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְנֵתִיהָ בִּיחִיד הַשָּׁלֵם. אוֹרֵיִתָא וְקוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא וְיִשְׂרָאֵל חֵד.) מְקַשְׁטֵת בְּהִינּוּמִים, מ"ה יְפִית וּמ"ה נְעֻמַּת בְּתַעֲנוּגִים).

מֵה נִכְבָּד הָעֵת הַזֶּה כַּאֲשֶׁר בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם יוֹשְׁבֵים יְהוּדִים וְלוֹמְדִים אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ וּמְקַרְבִים אֶת הַגְּאוּלָּה בְּפֹעֵל מִמֶּשׁ, וּבְכָל הַמְּחֻשְׁבָּה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה שְׁלָהֶם, אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ!!! הֲרִי רִשְׁבִי הַקְּדוֹשׁ יוֹשֵׁב עִם כָּל פְּמִלְיָא שֶׁל מַעֲלָה - הֵם הַצִּדִיקִים שֶׁכָּבַר אֵינָם בִּינּוּתֵינוּ - וּמֵהֶם צִדִיקִים קְדוֹשֵׁי עֲלִיּוֹן הַחַיִּים עֲמֻנוּ עִכְשָׁו - וְנִרְאִים כְּאִילוּ הֵם בְּתוֹף מְלֻבוֹשׁ שֶׁל בֶּשֶׂר גִּידִים וְעֲצָמוֹת - אֵף כָּל מֵהוּתָם מֵאֵד נִשְׁגָּבָה, וְיוֹשְׁבֵים יְחִיד וּמְשִׁיחִים וְאוֹמְרִים, הֲרֵאִיתֶם אֶת פְּלוּנֵי זֶה הַלּוֹמֵד אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ? וְעוֹלִים אֵל הַיְכָלוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְאוֹמֵר לָהֶם מְשִׁיחַ, הִנֵּה הִנְנִי מוֹכֵן וְכָבַר אֲרֵד לְגְאוּלָּה, הַכֹּל בְּזִכּוֹת פְּלוּנֵי זֶה וְדַעֲמִיהָ הַלּוֹמֵד וְלוֹמְדִים אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ.

הֲרִי בְּכָל עִיר וְעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ, הוּא מְלֻכּוֹ שֶׁל עוֹלָם, מְגִיעִים, שְׂמֵחָה וְשִׁשׁוֹן לְיְהוּדִים, כּוֹלֵם לּוֹמְדִים וְגוֹרְסִים בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ, וּכְמֵאֲמַר מְרֻדְכִי, הוּא הַצִּדִיק דְבְּכָל דְרָא וְדָרָא, אֲשֶׁר אֶסְתֵּר, הַיּוֹם בְּזִמְנֵן הַגְּלוּת אֲשֶׁר יֵשׁ הַסֵּתֵר, וּכְדֹאִיתָא אֶסְתֵּר מִן הַתּוֹרָה מִנֵּן דְּכֵתִיב וְאֶנּוּכִי הַסֵּתֵר אֶסְתִּיר, עוֹשָׂה, וּמְשַׁתָּה יוֹם טוֹב לְיְהוּדִים.

תְּגִידוּ לִי אֲתֶם! - כֵּן אֲתֶם הַקּוֹרְאִים אֶת דְּבָרֵי אֱלוֹי בְּרַגַע זֶה מִמֶּשׁ! הֵאֵם רֵאִיתֶם מִמֵּיכֶם מִי שֶׁהוּא שְׁלוֹמֵד זֶהָר וְאִין כָּל מֵהוּתוֹ מְקַשֶּׁה שֶׁל שְׂמֵחָה וּמְשַׁתָּה וְיוֹם טוֹב לְיְהוּדִים "לְיְהוּדִים הֵייתָה אוֹרָה וְשְׂמֵחָה וְשִׁשׁוֹן וְיִקְר" (אֶסְתֵּר ח, טו). הֲרִי כָּל לּוֹמֵד זֶהָר מְרַגֵּשׁ בְּעֲצֻמוֹ כִּי זֶה "מְשַׁתָּה וְיוֹם טוֹב לְיְהוּדִים" !!!

וְאֶסְפֵּר עוֹבְדָה נִפְלְאָה: בְּאֶחָד מִן הַיָּמִים הָעֶבֶר עֲלִינוּ לְטוֹבָה נְסַעְתִּי לְצִיּוֹן קְדוֹשׁ מוֹרְנוּ רַבִּי לִיב בַּעַל הַיְסוּרִים זִיע"א וְעִבְעִיע"א, וְיֵמָה עוֹשָׂה יְהוּדֵי כְּשִׁמְעִיעַ לְמְקוֹם כֵּזֶה? - לּוֹמֵד זֶהָר!

בְּקִצּוֹר, לְקַחְתִּי אֵל יְדֵי אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ שֶׁשְׁלַחְתֶּם לִי לִפְנֵי 3 חֲדָשִׁים, וְהַתְּחַלְתִּי לְקִרְא, וּמִיַּד הַתְּחִיל הַצֵּר הַצּוֹרֵר הַיְדוּעַ הַ"קְּלַפֶּת הַמֵּן עֲמֻלֶק" הַיֵּצֵר הָרַע יִמַח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ וְהִסִּיתֵנִי לְחֹשֶׁב מְחֻשָּׁב גְּאוּה לְאִמּוֹר - כִּי אֲנִי חֹשֶׁב וְנִכְבָּד הִנֵּה אֲנִי הַיְחִיד וְחַס וְשְׁלוֹם! שְׁלוֹמֵד כַּאֲן אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ, וְכִמְעַט שְׁלֵא נִפְלְתִי לְרִשֵׁת הַפְּרוּסָה הַלּוֹז.

מִיַּד רַחֵם עָלַי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוֹכִיר לִי כִּי עֲדִין לֹא הַתְּפַלְלְתִי אֶת תְּפִילַת הַמְּנַחָה, לְכֵן נִגְשִׁיתִי מִיַּד אֵל הַיְשִׁיבָה שֶׁל הָעִיר צֶפֶת וְרֵאִיתִי מוּל עֵינַי מַחְזָה אֲשֶׁר לֹא יִשְׁכַּח מְלַבֵּי יָמַימ רַבִּים - 120 בְּחוּרִים וְאֶבְרָכִים (בְּעֵבֶר הֵייתָ עוֹשָׂה כַּאֲן סִימֵן שֶׁל: וְיִי!!!, אֵף הַיּוֹם אֲנִי יוֹדַע שְׂאִין זֶה פְּלֵא כְּלָלוֹ) יוֹשְׁבִים וְלוֹמְדִים בְּהַתְּמַדָּה עֲצוּמָה אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ. אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל!!! אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל!!! אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל!!!

אֲשֶׁרִינוּ שְׁזָכִינוּ מֵה נְעִים וּמֵה טוֹב חֲלַקְנוּ!!! זְכוֹת רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי יִגַּן עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אֲמֵן!
בְּשְׂמֵחָה עֲצוּמָה עַל שְׁזָכִיתִי לְהִיּוֹת נִמְנָה עִם מְזוֹבֵי הַרְבִּים וְעַם לּוֹמְדֵי הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ. וּבְבִרְכָה שְׁנֹכָה כּוֹלְנוּ יְחִיד בְּהֵאֵי שְׂתָא וּבְשִׁנָּה הוֹאֵת! לְגְאוּלָּה הַשְּׁלָמָה, בְּרַחֲמִים וּבְחַסְדִים גְּלוּיִים נִרְאִים וְנִגְלִים.

בראותינו את גודל השתוקקות של אחינו בני ישראל לקדושה וטהרה ולהתקרב לאבינו שבשמים, וצמאים ללמוד דברי אלוקים חיים מאמרי התנא אלוקי רבי שמעון בר יוחאי הקדוש זי"ע, ומשתוקקים להבין מאמרי ספר הזהר המדברים על חיי ימינו, כדי שיוכלו להתמיד ולאחוז באש האהבה ולייחד כל עשיותיהם לשמים, העמסנו על שכמנו את המלאכה הנפלאה והכבירה להוציא לאור את הזהר הקדוש בלשון הקודש, וכל אחד יוכל ללקט את המאמרים השייכים אל חיי היום יום, שבתות ימים טובים, ומצוות תפילין ומזוזות וקדושת התפילה, קדושת האכילה, וסדר יומם של בני ישראל, מההשכמה עד השכיבה עם כל פרטיו, בכניסה לבית הכנסת, הנהגת הלימוד, להאיר ולקדש את כל יהודי ויהודי.

צא ולמד, עד כמה היה חביב למוד תורת הסוד על תלמידי הבעל שם טוב וממשיכיו, ויש לנו ללמד ממה שהרב הקדוש מורנו הרב רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זכותו יגן עלינו אמן, העיד בעצמו ואמר, שלמד וישנה הפרי עץ חיים מאה פעמים ואחד.

ועוד רבים הפליגו במעלת הלומדים את ספר הזהר הקדוש.

בו) ממצעות העוסק בספר הזהר:

מקרב גאלת ישראל ברחמים.

מבטל גזרות קשות.

זוכה לטהר ולקדש את נשמתו שתאיר ותזהיר באור נפלא ומזככה מכל סיג ופגם עד שמרפאה לגמרי.

מרחיק מעצמו כל המקטרגים ויצר הרע.

יוסף דוד בורוכוביץ: נכד רבנו הרב הקדוש, אשר מלאכים ושופים יראים מגשת אליו הרבי רבי אלימלך מלידנסק זצוקללה"ה זיע"א ועב"א, ונכד הרה"ק רבינו אור שבעת הימים אשר כל צבא השמים חלים ורועדים מפניו רבי ישראל בעל שם טוב זצוקללה"ה זיע"א ועב"א.

ישמר ממקרים רעים בעולם הזה ובעולם הבא.

ינצל מתאוות רעות וממדות רעות.

הרי הוא כהוגה ומפדש את השם שיש בכחו לעשות נסים.

יזכה לחזות בנעם השם.

נצל מטמטום הלב והופך לב האבן ללב מאיר ומבין.

זוכה להבין את למודו ומתקנים בגדו.

למוד בספר הזהר הקדוש לעלוי נשמת נפטרם מסגל ביותר לתקן נשמתם ולהעלותם למקומם העליון ולהצילם מכל דינים.

"כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק", שבזכות שלומדים בספרו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זכותו יגן עלינו אמן, נושע בכל הנצרך לנו.

תבת **"ורפאתיו"** עולה בגימטריא (703) כמנין **שמעון בר יוחאי** (703), כי בזכותו נמשכת רפואה לאדם לגופו ולנשמתו.

ועל ידי זה ישפע שפע רב בכל העולמות, ראשי תבות **רשב"י**, שהעוסק בתורתו יזכה בסיעתא דשמיא לשפע רב רוחני וגשמי, אכ"ר.

ונעתיק כאן מאגרת קדש - מספר 'ויקהל משה' (דף ל"ז): ואני הדל כתבתי מעט מזעיר ואמר והודיע לנו שהכלל בריאת העולם והאדם וכל הברואים בכלל הכל כדי להודיע לנו גדל עז אלקותו וחסדו וגבורתו וממשלתו ותפארתו, כאשר אמר דוד לשלמה בנו "דע את אלקי אביך ועבדהו", שאין להקדוש ברוך הוא נחת רוח יותר בעולם אלא ממי שמכיר באלקותו, זה נקרא בן להקדוש ברוך הוא ויש לו רשות לחפש בגנזי דמלכא והקדוש ברוך הוא משתבח עמו בפמליא שלו בכל יום ודיוקנו נרשם למעלה בין אוהבי דמלכא ומכריזין לפניו הוי זהירין בדיוקנא דפלגיא, הקדוש ברוך הוא גוזר והוא יש לו רשות לבטל, צדיק מושל ביראת אלקים, מי מושל בי

צדיק. ובשעה שהנשמה יורדת בזה עולם השפל משביעים אותה קדם ומראה לה רזי דרזין, אוצרי וגניזין דמלכא ומשביעין אותה וגוזרין עליה שלא תרדה לעולם אלא כדי לחקור ולדרש ברזין דאורייתא. וגם הוכחתי מכמה מאמרי זהר של הרבי שמעון בן יוחאי נתן רשות והורמנא מהקדוש ברוך הוא ושכינתיה עם כל פמליא שלו בצרוף כל הנשמות דצדיקיא דגן עדן עליון ותחתון לגלות לנו הזהר, כדאייתא בהקדמת תקוני הזהר ע' אנפין קח צנצנת המן למשמרת עד דרא בתרייתא ויטעמון. בחבורא דילך יפקון ישראל מן גלותא בלא נסיון כלל זיהרא דאימא עלאה משם יצא לעולם חיים ושלום רזא דאורייתא הגאולה והחרות והשמחה ובהתעוררות התחתון אנו מעוררים המקור העליון. עד כאן לשונו.

ומובא בספר אור ישרים מירא דכיא שכתב: קדם ביאת המשיח תתגבר מינות ואפיקורסות רחמנא ליצלן בעולם. העצה לזה ליזהר בשלשה דברים הללו, האחד לאמר בכל יום זהר, אף על פי שאינו מבין מה שאומר, כי אמירת זהר מסגלת לטהרת הלב... עין שם.

במיחד שנה זו **"תש"ע"** שהיא בגימטריא **'ספ"ר או"ר הזוה"ר'** – **תש"ע** גם בגימטריא **'רב"י שמעון בן יוחאי"** עם **הד' תבות** ועם **הכולל**. נתחזק כלנו לקרב את ביאת משיח צדקנו ללא צער ומכאוב "דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי", אמן כן יהי רצון.

וזאת למודעי, שספרים האלו מתר ומצוה לכל אחד להדפיס כמה שרוצה באילו שפה ולשון שרוצה, וכל המזכה את הרבים זכותו עומדת לעד וזוכה לבנים צדיקים. ובגדל כח זכות הרבים של העוזרים והמסיעים למפעל הקדוש הזה, יזכו לראות מיוצאי חלציהם רב תענוג ונחת דקדשה, עד אשר נזכה בקרוב שיערה השם עלינו רוח טהרה, ונזכה לטהר לבבנו לעבד ליוצרנו בכל כחנו ובכל נפשנו ובכל מאדנו, ויתקיים הבטחת הרעיא מהימנא "בהאי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי" בביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

כז) "בזכותך הגעתיו, לך יש חלק בגאלת העם!"

התבטא פעם צדיק ואמר: בבוא מלך המשיח, עם ישראל נקבצו ובאו לך, ופליטת העם ששים ושמיים, בעת הזאת יתבונן מלך המשיח בעיניו הטהורות יבחן כל אחד ואחד לפי מעשיו, לפתע ירים ידו ויראה באצבעו, כולם ירימו עיניהם בפליאה ויביטו במחזה, אז ישמיע מלך המשיח את קולו ויאמר, בהפנותו אצבע על יהודי מסויים: "בזכותך הגעתיו, לך יש חלק בגאלת העם!". כך יראה על כל יהודי ויהודי שפעל למען ביאתו.

הלואי שנזכה להיות מן הזוכים המאשרים, שהמשיח בכבודו ובעצמו יעיד עלינו - "בזכותך הגעתיו".

כח) הקריבו מדרקותיכם למען השכינה הקדושה

על כן, יהודים יקרים, תנו לימוד לשם שמים, הקריבו מדרקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, לגרם לפדות נפשנו, ונלך כולנו פאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח בב"א.

וכלנו פאחד נזכה שיקויים בנו נבואת הרשב"י "זכאה דרא דראי אתגליא ביה, ובסגולתו "וקראתם דרור", ותחזנה עינינו, בן דוד משיחנו מלך ביופיו יבוא ויגאלנו, ב"עוז" והדר אלקינו, ובשכר זאת א-ל חי חלקינו, ונחה עליו רוח ה' צורנו מגינינו, וגלה כבוד מלכותך עלינו, ואז ישמח לבנו, ותגל נפשנו, בישועת מלכינו, אכי"ר.

המוציאים לאור

(כט) דברי קדשו של הצדיק המקבל אלוקי רבי יודיל ראזנבערג
זי"ע בעל "זהר תורה"

**ראינו לנכון להביא את דברי קדשו של הצדיק
המקבל אלוקי רבי יודיל ראזנבערג זי"ע בעל
"זהר תורה"**

הקדמת המחבר, בלב נדכה ידבר,

לאל עליון ישפך שיחו, ולפני אנשים יציע רוחו,

ישמחו השמים ותגל הארץ, השמים אלו אנשי אלהים בעלי מדרגות גבוהות, והארץ אלו אנשים הבינונים, בצאת ספרי זה לאור עולם, ואם אמנם ידעתי כי ספרי זה לא בשמים הוא, כלומר שלא נצרך לאנשים הגדולים הדומים למלאכי אלהים אשר עולים בסלם החכמה השמימה, אבל הלא ישמחו גם המה בגילת הארץ, בראותם התעוררות מאנשים הבינונים ללמוד ולהבין מאמרי הזהר הקדוש, כי זה אות שקרובה הישועה להגלות, כדברי אליהו לר' שמעון, וז"ל, רבי רבי כמה זכאה אנת דמהאי חבורא דילך יתפרנסון כמה עלאי עד דאתגליא לתתאי בסוף יומיא, ובגיניה ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו וכו', ובמקום אחר איתא, וז"ל, וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך כד אתגליא לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה וקראתם דרור בארץ וגו', ועוד איתא, וז"ל:

**(ל) ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו ספר
הזהר יפקון ביה מן גלותא**

ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא, וכידוע שיש עוד הרבה מאמרים מפוזרים בהזהר וזהר חדש ותקוני הזהר המלאים זיו ומפיקים נוגה טובת כנסת ישראל אשר

תצמח ע"י למוד ספר הזהר, ואין לומר שזאת מוסב רק על גדולי הדור בלבד שהם אחד בעיר ושנים במשפחה, כי מה שאומר אתגליא לתתאי בסוף יומאי ובדרא בתראה, מורה שמלבד זאת שזה כמה מאות שנה שנתגלה ספר הזהר ושלומדים בו רק יחידי סגולה, עוד תבא התגלות חדשה לכלל ישראל, שגם הכלל ישראל עתידים לטעם מאילנא דחיי.

לא) פל אותם שיזפו ללמוד זהר הקדוש יזפו לגאלה

וכן איתא בספר חסד לאברהם מהר"א אזולאי זצ"ל, וז"ל, ודע כי עיקר כוונת הרשב"י ע"ה בחבור הזהר היה לזה להיות אור הלאומי [היינו השכינה] באפס שפע באין תומך ובאין עוזר לה, ורצה לעשות לה סמך ליחדה בבעלה יחוד מועט ע"י חבור הזהר וכו', וספר זה עתיד להתגלות בימי מלכא משיחא כדי ליתן סעד לשכינה, וכל אותם שיזכו אליו יזכו לגאולה, כי העבודה זו המועטת בזמן הזה היא יותר חשוב מכל אילי נביות שהיו בזמן שהיה ביהמ"ק קיים וכו' ע"ש, הרי מבואר גם מדבריו שעתיד ספר הזהר להתגלות בהתגלות חדשה מפורסמת בדור האחרון, והתגלות זו היינו התפשטות בין הכלל ישראל, אפילו בין אותן שהם בזמן הזה במדרגת בינונים.

אמנם נשפטה נא ונראה בעיני המדע איך תוכל להיות התגלות הזאת אם לשון הזהר הוא בשפת ארמית שאינה מובנת כל כך כי אם ליחידי סגולה, היקנה אדם ספר שאינו מובן, ואנו רואים בעוה"ר שספרי מינות מתרבים מאד בעתים הללו וקוניהם מרובים וכמעט צודים נפשות בחרמם עי"ז שמיפים ספריהם בכל מיני יופי, והעיקר שנכתבו בלשון צח וקל, וספרים הקדושים המלאים זיו של אור התורה הקדושה מונחים בקרן זוית, ובפרט ספר הזהר הקדוש שמביטים עליו כעל דבר נסתר שאינו מובן כמו על איזה קמיע, ולא שדי אינש זוזי בכדי, ואחד מאלף כמעט אשר דברי האזולאי בעל עבודת הקדש זצ"ל נכנסים בלבו שכתב שם בספרו, וז"ל, למוד ספר הזהר מרומם על כל למוד בשגם לא ידע מאי קאמר, ואף שיטעה

בקריאתו, והוא תקון גדול לנשמה וכו', שספר הזהר מן הסודות עצמן בגלוי, והקורא ידוע שהם סודות וסתרי תורה, אלא שאינו מובן מקוצר המשיג ועומק המושג עכ"ל.

לב) איך יוכל ספר הזהר לבא להתגלות חֲדָשָׁה וּלְהַתְּפֵשֵׁט יוֹתֵר בֵּין הַכֹּלל יִשְׂרָאֵל

אבל גם הם המאמינים בדברי האזולאי אם אינם מבינים דברי הזהר הלא קוראים ומצפצים ומהגים בו בלי שום רגשי התפעלות הלב, כיון שאינם מבינים מה שידובר, ואיך יוכל באופן הזה ספר הזהר לבא להתגלות חֲדָשָׁה וּלְהַתְּפֵשֵׁט יוֹתֵר בֵּין הַכֹּלל יִשְׂרָאֵל, ומה גם שיש לומר שדברי בעל עבודת הקדש אינם אמורים רק על הסודות והסתרי תורה שבספר הזהר כמו שנזכר שם בפירוש, אבל הלא בערך ב' חלקים מספר הזהר יכול להיות מובן כמעט לכל בר דעת, לולא זאת שהוא בלשון ארמית, ושהדי במרומים שהרעיון הזה לא נתן שנה לעיני ומנוחה לנפשי זמן רב, והכריח אותי בחזקה לקחת עלי עבודה קשה כזו להעתיק מספר הזהר בלשון הקדש כל המאמרים המבארים עומק הפסוקים אשר יוכלו להיות מובנים לכלל ישראל לכל מי שהוא רק בכלל הלמוד, וגם ללקט אותם מן המקומות המפוזרים בכל חלקי הזהר ולסדרם על מקומם בכל סדרא וסדרא, כדרך שעשה בעל ילקוט השמעוני על המדרש.

לג) רַבֵּי חַיִּים וִיטָאֵל זַצ"ל הָיָה לוֹ סֵפֶר הַזֶּהָר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּפִירוּשׁוֹ "דֶּרֶךְ אֲמֵת"

והנה כאשר החלותי לעסוק בזה ראיתי כי לא ראשון אנכי ברעיון הזה, כי הלא הרב חיים ויטאל זצ"ל היה לו ספר הזהר בלשון הקדש, כמו שמובא בפירושו "דרך אמת" שעל הזהר בבראשית דף (לד:) ובמשפטים דף (קטו:) מזכיר בדרך אמת ספר זהר קטן, מוכח מזה שכבר הי' בעולם זהר מלוקט מן הזהר הגדול שלא הי' נמצא בו כל הזהר בשלמות, וכן קם גדול אחד בימי השל"ה והלבוש ה"ה הרב הקדוש וכו' מוה"ר ישכר בער זצ"ל בעל המחבר

פירוש "אמרי בינה" שעל הזהר, והעתיק מאמרי הזהר המובנים בנקל על לשון הקדש וסידר אותם על סדר הפרשיות שבתורה ויקרא ספרו בשם "מקור חכמה", והרב הקדוש בעל השל"ה זצ"ל וגם הגאון מוה"ר מרדכי יפה בעל הלבוש זצ"ל ועוד גדולי הדור הסכימו על הדפסת ספרו, וכתב שם בהקדמתו שחבורו זה יהיה לעזר ולהועיל שכל דברי הזהר יהיו פתוחים ומבוארים לעין כל קורא בו, וז"ל בהקדמתו:

אמר הצעיר ישכר בער וכו' אחר אשר כל דברי הזהר הם על שני פנים בנוים, האחת דעת בפשוטי יושב הכתובים דברים מתוקים מנופת צופים אשר המה סלם לעלות למעלה בית אל, והשנית ידיעת העליונים על פי הסוד הנעלם והיא חכמת הקבלה, בשמן משחת קדש בלולה, ולמעלה מן השכל עולה, ולכן בעיני אנשי הדור אין מסלתה צלולה, כי בה לא יחפצו, וממנה לא יתרצו, והאמת במקומה עומדת, באמת וביושר מצומדת.

על כן נדבה רוחי לחבר ספרי זה משפטי הזהר איש איש על מקומו בלשון צח ונקי להיות חיבורי זה נחמד אף נעים בעיני הרואים וכו', ומאחר שאין תועלת בהבאת דברי הזהר בלשונו כהויתו וצורתו מכמה פנים, האחד הוא באשר שכל דברי הזהר הם סתומים וחתומים לרוב המון בני העולם, ועוד יש כמה טעמים לדבר כהנה וכהנה, בכך אמרתי להעמיד חבורי זה בלשון קצר וצח להיות לעזר ולהועיל לכל יוצא צבא בצבא העבודה דת תורתנו הקדושה, ונוסף על זה באשר שכל דברי הזהר יהיו בעזרי"ת פתוחים ומבוארים לעין כל הרואים וקורים בו וכו', עכ"ל.

אבל כל מבין וראה שספרו לא פעל מטרת המחבר, כי אין גם אחד שהתלמד מספרו להבין דברי הזהר, יען כי חסר בו שתי אלה, אחת, שאין מאמרי הזהר נעתקים בו ללשון הקדש מלה במלה, שנית, שאין דברי הזהר מוצגים בצד ההעתקה, כי רק ע"פ שני אופנים הללו יוכל הספר להיות לעזר ולהועיל להבין כראוי סגנון לשון הזהר, להתלמד מזה להבין בהזהר גם במקום אחר כמובן, ומלבד זה נראה ברור שהספר "מקור חכמה" לא נדפס כלו, כי רק על פרשת בראשית ופרשת נח הובאו בו מאמרי הזהר המובנים,

ומשם והלאה נשמט ונחסר בכל פרשה ופרשה יותר ויותר, ולא נדפס על שאר הפרשיות רק זעיר שם זעיר שם.

ועל כן בראותי שספר כזה הוא נחוץ מאד, ותועלת ותקון גדול יוכל לצמוח מספר כזה לכלל ישראל, חגרתי שארית כחי ואוני מתוך עמל ותלאה לחבר ספר כזה שיהיה שלם בשלמות הראוי בהעתקה צחה וקלה כדרך לשון המדרש, וגם הצגתי בצדו מאמרי הזהר שנעתקו, וציינתי מקום מקור מוצאם, ובכל המקומות שחסרתי מדברי הזהר מחמת שהייתי מוכרח לקצר שם בשביל הפסק ענין אחר או דרוש אחר, רשמתי במקום הזה ב' נקודות כזה, ואם בסוף מאמר רשמתי קו שוכב כזה - וגם הצגתי בדברי הזהר וכן בהעתקת הלשון קדש נקודות המפסיקות, וגם בהגהה מדויקת, כי בעת העתקתי היו לפני איזה ספרי זהר מדפוסים שונים, וכ"ז עשיתי בשביל להקל על הקורא שיבין בנקל כדי שיוכל ללמוד בחשקות כראוי, ברגשת התפעלות הלב, ולא רק מן השפה ולחוץ, וכן גם בשביל מטרה זו פירשתי בעזרת החונן לאדם דעת כל המקומות שהם קצת מקושי הבנה בפירוש מיוחד אשר קראתיו בשם זיו הזהר, ולא יאמר עוד הלומד בספר הזה צר לי המקום להבין בו, ובודאי בעזהי"ת תצמח מזה טובה גדולה לכלל ישראל אם יתפשט ויתפרסם למוד ספר הזהר בעולם בין הכלל ישראל, כי אין דבר שמחזק את האמונה ומתקן את הנשמה ומטהר את הלב למדות טובות כמו למוד ספר הזהר הקדוש, אשרי כל הוגה בו כי יפקחו עיניו ממש ולא יהיה עוד בכלל איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, ונזכה בזה להקים סוכת דוד הנופלת ולגרום השפעת השפע הקדושה לכנתס ישראל במלא חפנים נחת ולגאולה שלמה בקרוב, אכי"ר.

עתה באתי להזכיר כאן דברים חוצבים להבות אש בענין זה מה שכתב הרב הגאון הגדול הצדיק המפורסם אשר כל רז לא אניס ליה מוה"ר אברהם אזולאי זצ"ל בספרו היקר חסד לאברהם, וז"ל במעין הראשון נהר כ"ד.

ודע כי עיקר כוונת הרשב"י ע"ה בחיבור הזהר היה לזה, להיות אור הלאומי באפס שפע באין תומך ובאין עוזר לה, רצה לעשות לה סמך ליחודה בבעלה יחוד מועט ע"י חיבור הזהר במה שהיה הוא וחבריו עוסקים בסודות התורה שזה גורם ליחוד קב"ה ושכינתיה ע"י הסוד, שסוד הוא ר"ז בגימטריא או"ר, וגם שע"י החיבור הזה יהיה ביטול הקליפות וקלפות העונות והשבתת הקטרוגים, אשר לוהטים בכל עת ובכל שעה נגד מדות הקדושים והשמות הקדושים שהם בסוד השכינה הקדושה ונגע בני ישראל, והעוסק בתורה נקרא קלע וחרב ורומח שהם בחינות סודות כדי להצילם ברעתם ע"י חיבור זה, וספר זה עתיד להתגלות בימי מלכא משיחא כדי ליתן סעדא לשכינה הקדושה כנזכר, והנה כל אותן שיזכו אליו יזכו לגאולה, כי העבודה הזאת המועטת בזמן הזה הוא יותר חשוב מכל אילי נביות בזמן שהיה בית המקדש קיים, וכו' עיי"ש עוד, עכ"ל.

ואני תפילה לאל חיי, ויהי נועם ה' אלהינו עלינו, ומעשה ידי יכונן ומכל מכשול וטעות ישמרני, ובאור התורה הקדושה יאיר עיני, ויחזקני ויאמצני, ומן התשת כחי יחלימני, וממצוקתי יוציאני, ויזכני לי ולזרעי עד עולם בכלל כל ישראל ללמוד התורה הקדושה שלמה מתוך נחת והרחבה, ונזכה לראות בבוא לציון גואלנו במהרה בימינו אמן.

גזרי פעמים השנים עשרה וארבע

ספר

מאורות הזהר

זכו י"ב ספרים נפתחים:

- א. ספר "מאורות הזהר"
- ב. ספר "התעלות הזהר"
- ג. ספר "אורות הזהר"
- ד. ספר "הקמת" ל הזהר"
- ה. ספר "עית לעשות לזהר"
- ו. ספר "המשיח והזהר"
- ז. ספר "הצדיקים והזהר"
- ח. ספר "השפלות הזהר"
- ט. ספר "התעלות הזהר"
- י. ספר "אלה מזהר א קדושי"
- יא. ספר "הפניית הזהר"
- יב. ספר "מאורות הזהר"

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעריכת בית שמש תתב"א
ל"ג גזרי שנת תשע"ב לפ"ק

גזרי פעמים השנים עשרה וארבע

ספר

אורות הזהר

זכו י"ב ספרים נפתחים:

- א. ספר "השפלות הזהר"
- ב. ספר "התעלות הזהר"
- ג. ספר "הקמת" ל הזהר"
- ד. ספר "עית לעשות לזהר"
- ה. ספר "המשיח והזהר"
- ו. ספר "הצדיקים והזהר"
- ז. ספר "השפלות הזהר"
- ח. ספר "התעלות הזהר"
- ט. ספר "הקמת" ל הזהר"
- י. ספר "עית לעשות לזהר"
- יא. ספר "המשיח והזהר"
- יב. ספר "השפלות הזהר"

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעריכת בית שמש תתב"א
אלול שנת תשע"ב לפ"ק

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

הַקְּדָמַת הַזֹּהַר

תַּרְגוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

ספר הזהר הקדמה

(זהר חלק א' - דף א ע"א)

רבי חזקיה (נ"א רפי אלעזר) פתח, פתח, פתח (שיר השירים ב)
 בשושנה בין החוחים. מי השושנה? זו כנסת
 ישראל [משום שיש שושנה ויש שושנה]. מה השושנה שהיא בין
 החוחים יש בה אדם ולכן - אף כנסת ישראל יש
 בה דין ורחמים. מה שושנה יש בה שלשה עשר
 עלים - אף בכנסת ישראל יש שלש עשרה מדות
 רחמים שמקיפות אותה מכל צדדיה. אף אלהים
 של כאן, משעה שנובר, הוציא שלש עשרה תבות
 לתקוף את כנסת ישראל ולשמר אותה.

ואחר כך נובר פעם אחרת. למה נובר בפעם
 אחרת? כדי להוציא תמשה עלים חזקים
 שסוכבים את השושנה. ואותם תמשה נקראים
 ישועות, והם [תמשה] [תמשים] שערים. ועל זה תסוד
 כתוב (תהלים קטז) בום ישועות אשא, זו בום של

בְּרָכָה. הַכּוּם שֶׁל בְּרָכָה צְרִיכָה לְהִיזֵת עַל חֲמִשׁ
 אֶצְבָּעוֹת וְלֹא יוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁהַשׁוֹשְׁבָנָה שׁוֹשְׁבֵת עַל
 חֲמִשָּׁה עָלִים חֲזָקִים בְּדִנְקָא שֶׁל חֲמִשׁ אֶצְבָּעוֹת.
 וְהַשׁוֹשְׁבָנָה הַזֶּה הִיא כּוּם שֶׁל בְּרָכָה. מִ"אֱלֹהִים"
 הַשְּׁנִי עַד "אֱלֹהִים" הַשְּׁלִישִׁי - חֲמִשׁ תְּבוּת. מְכַאֵן
 וְהִלָּאָה הָאוֹר שְׁנִבְרָא וְנִגְנְזוּ וְנִבְלָל בַּבְּרִית הַהוּא
 שְׁנִבְנִים בַּשׁוֹשְׁבָנָה [ס"א ז'] וְהוֹצִיא כָּה זָרַע, וְזֶה נִבְרָא
 עֵץ עֵשָׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ. וְאוֹתוֹ הַזָּרַע קָיָם
 בְּאוֹת הַבְּרִית מִמֶּשׁ. וְכֵמוֹ שְׂדֵמוֹת הַבְּרִית נִזְרַע
 בְּאֲרָבָעִים וְשָׁנִים וְזוּגִים [שָׁל אוֹתוֹ] הַזָּרַע הַהוּא, כִּד
 נִזְרַע הַשֵּׁם הַחֲקוּק מִפְּרֶשׁ בְּאֲרָבָעִים וְשָׁתַיִם
 אוֹתִיזֵת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

בְּרֵאשִׁית. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (שִׁיר ב) הַנְּצָנִים נִרְאוּ
 בְּאֲרֶץ. הַנְּצָנִים - זֶה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.
 מַתִּי נִרְאוּ בְּאֲרֶץ? בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׂפָתוֹב וְתוֹצֵא
 הָאֲרֶץ, אִזּוּ נִרְאוּ בְּאֲרֶץ. עֵת הַזְּמִיר הַגֵּיעַ - זֶה הַיּוֹם
 הַרְבִּיעִי שֶׁהָיָה בּוֹ זְמִיר עֲרִיצִים, מְאֹרֵת חֶסֶד. וְקוּל
 הַתּוֹר - זֶה הַיּוֹם הַחֲמִישִׁי, שְׂפָתוֹב וְיִשְׂרָצוּ הַמִּים
 וְגו', לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת. נִשְׁמַע - זֶה הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי,

שְׁכַתוֹב נַעֲשֶׂה אָדָם, שְׁהִיָּה עֲתִיד לְהִקְרִים עֲשִׂיָּה
 לְשִׁמְיָעָה, שְׁכַתוֹב ^(דף א ע"ב) כָּאן נַעֲשֶׂה אָדָם, וְכַתוֹב
 שָׁם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. בְּאַרְצֵנוּ - זֶה יוֹם הַשְּׁכַת, שֶׁהוּא
 דְּנִמַּת אֶרֶץ הַחַיִּים (שֶׁהוּא עוֹלָם הַפֶּא, עוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת, עוֹלָם הַנְּחִמוֹת).

[נ"א דְּבַר אַחֵר] הַנְּצָנִים - אֵלּוּ הֵם הָאֲבוֹת שְׁנִכְנְסוּ
 בְּמַחְשָׁבָה וְנִכְנְסוּ לְעוֹלָם הַפֶּא וְנִגְנְזוּ שָׁם,
 וּמִשָּׁם יֵצְאוּ בְּגִיזוֹת וְנִסְתְּרוּ בְּתוֹךְ נְבִיאֵי הָאֱמֶת.
 נוֹלַד יוֹסֵף וְנִמְטְנָנוּ בּוֹ. נִכְנַס יוֹסֵף לְאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה
 וְהִצִּיב אוֹתָם שָׁם, וְאִזּוּ נִרְאוּ בְּאֶרֶץ וְנִגְלוּ שָׁם. וּמִתִּי
 הֵם נִרְאוּ? בְּשַׁעַה שֶׁהִתְנַלְתָּה הַקִּשְׁת בְּעוֹלָם. שְׁהִרִי
 בְּשַׁעַה שֶׁנִּרְאִית הַקִּשְׁת, אִזּוּ הֵם מִתְנַלִּים, וּבְשַׁעַה
 הַחַיָּא עַת הוֹמִיר הַנִּיע לְקַצֵּין אֶת הַרְשָׁעִים מִן
 הָעוֹלָם. לְמָה נִצְלוּ? מִשּׁוֹם שֶׁהַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ,
 וְאֵלְמָלָא שֶׁנִּרְאוּ, לֹא הָיוּ נִשְׁאָרִים בְּעוֹלָם, וְהָעוֹלָם
 לֹא הָיָה מִתְקַיֵּם.

וּמִי מְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם וְגוֹרֵם לְאֲבוֹת לְהִתְנַלּוֹת?
 קוֹל הַתִּינוּקוֹת שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה. וּבְגִלְל
 אוֹתָם הַתִּינוּקוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, הָעוֹלָם נִצָּל. בְּנִגְדָם

(שיר א) תִּוְרֵי זָהָב נִעְשָׂה לָךְ, אֵלֹהִים תִּיִּנּוּקוֹת יְלָדִים
עֲלָמִים, שְׁכָתוֹב (שמות כה) וְעֲשִׂיתָ שָׁנִים כְּרַבִּים זָהָב.
בְּרֵאשִׁית. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם
עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים. שָׂאוּ
מְרוֹם עֵינֵיכֶם, לְאִיזָה מָקוֹם? לְמָקוֹם שֶׁכָּל הָעֵינַיִם
הַלְוִיִּים בּוֹ, וּמִי הוּא? פָּתַח עֵינַיִם, וְשָׂם הַדְּעוּי
שֶׁהַסְּתוּם הָעֵתִיק הַזֶּה שְׁעוֹמֵד לְשֵׁאלָה בָרָא אֱלֹהִים.
וּמִי הוּא? "מִי", הֵהוּא שֶׁנִּקְרָא מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם
לְמַעְלָה, שֶׁהַכֹּל עוֹמֵד בְּרֵשׁוֹתָיו. וְעַל שֶׁהוּא עוֹמֵד
לְשֵׁאלָה זֶהוּא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר וְלֹא גָלוּי נִקְרָא "מִי",
שֶׁהֲרֵי לְמַעְלָה אֵין שָׂם שְׁאֵלָה. וּקְצֵה הַשָּׁמַיִם הַזֶּה
נִקְרָא "מִי".

וַיֵּשׁ אַחֵר לְמַטָּה שֶׁנִּקְרָא "מָה". מַה בֵּין זֶה לְזֶה?
אֵלֹהִים הָרֵאשׁוֹן הַנִּסְתָּר שֶׁנִּקְרָא "מִי" עוֹמֵד
לְשֵׁאלָה. בֵּינוֹן שֶׁשׂוֹאֵל אָדָם וּמַפְשֵׁשׁ לְהַסְתַּכֵּל
וְלִדְעַת מִדְרָגָה לְדְרָגָה עַד סוּף כָּל הַדְּרָגוֹת, בֵּינוֹן
שֶׁמִּנִּיעַ לְשֵׂם - "מָה". מַה יִּדְעֶתָ? מַה הַסְתַּכְּלֶתָ?
מַה פִּשְׁפֶּשֶׁתָּ? הֲרֵי הַכֹּל נִסְתָּר בְּבְרֵאשׁוֹנָה.

וְעַל הַסּוּד הַזֶּה כָּתוּב (איכה ב) מָה אֶעֱיֶדְךָ מָה אֶדְמָה לָךְ. כְּשֶׁנֶּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יֵצֵא קוֹל וְאָמַר, מָה אֶעֱיֶדְךָ [ג"א (ומה) מָה אֶדְמָה לָךְ, בְּאוֹתוֹ מ"ה אֶעֱיֶדְךָ] בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, [ונחרי] הַעִידְתִּי בָּךְ מֵיָמִים רִאשׁוֹנִים, שְׁכַתוֹב (דברים ל) הַעֲלֵתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּמָה אֶדְמָה לָךְ, בְּאוֹתוֹ נִזְוֵן מִמָּשׁ עֲפָרְתִּי אוֹתְךָ בְּעֲטָרוֹת קְדוּשׁוֹת, עָשִׂיתִי לָךְ שְׁלֵמוֹן עַל הָעוֹלָם, שְׁכַתוֹב (איכה ב) הַזֹּאת" הָעִיר" שִׁיאֲמָרוּ" כְּלִילַת" יִפִּי" וְגו'. קָרָאתִי לָךְ (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחֻבָּרָה לָהּ.

(איכה ב) מָה אֶשְׁוֶה לָךְ - כְּמוֹ שְׂאֵת יוֹשְׁבַת כָּךְ, כָּךְ הוּא כְּכִיכּוֹל לְמַעְלָה. כְּמוֹ שְׂלֵא נִכְנָסִים כָּךְ עֲבָשׁוּ הָעַם הַקְּדוֹשׁ בְּסֻדְרִים קְדוּשִׁים, כָּךְ נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ שִׁיאֲנִי נִכְנָם לְמַעְלָה עַד שִׁיכְנָסוּ בָּךְ אוֹכְלוֹסֶיךָ לְמִטָּה. וְזוֹהִי נִחְמָתְךָ, הוֹאִיל שְׁתִּדְרָגְהָ תוֹז אֶשְׁוֶה לָךְ בְּכָל. וְעֲבָשׁוּ שְׂאֵת כָּאֵן, גְּדוֹל כִּיָּם שְׂבָרְךָ. וְאִם תֵּאמַר שִׁאֲיִן לָךְ כִּיּוֹם וְרַפּוּאָה - מ"י יִרְפָּא לָךְ. וְדַאי שְׂאוֹתָהּ תִּדְרָגְהָ תִּנְסָתְךָ הָעֲלִיזָנָה שְׁחֻבָּל עוֹמֵד בָּהּ, תִּרְפָּא לָךְ וְתִקִּים אוֹתְךָ.

מ"י - קצת השמים למעלה, מ"ה - ועד קצת השמים למטה [קצת השמים למטה]. וזה ירש יעקב, שהוא מבית מן הקצת אל הקצת. מהקצת הראשון שהוא מ"י, אל הקצת האחרון שהוא מ"ה, משום שעומד באמצע. ועל זה מי ברא אלה.

אמר רבי שמעון, אלעזר [בני], פסק דבריה ויתגלה הסתר של הסוד העליון שאין בני אדם יודעים. שתק רבי אלעזר. בכה רבי שמעון ועמד רנע [נ"א שעה] אחר.

אמר רבי שמעון, אלעזר, מה זה "אלה"? אם תאמר פוכבים ומולות - הרי הם תמיד נראים שם, ובמ"ה נבראו כמו שנאמר (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו. אם על דברים נסתרים, שלא יכתב אלה, שהרי הוא גלוי! אלא זה הסוד לא התגלה רק יום אחד שהייתי על חוף הים, ובא אליהו ואמר לי, רבי, ידעת מה זה "מי ברא אלה"? אמרתי לו, אלו השמים וצבאותם, המעשה של תקדוש-ברוך-הוא שיש לאדם

לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם וּלְבָרֵךְ אוֹתוֹ, שְׂכַתוֹב (שם ה) כִּי
 אֲרָאָה שְׁמִיךְ מַעֲשֵׂה (דף ב ע"א) אֲצַבְעֶיךָ וְגו', ה' אֲדַגְנֶנּוּ
 מִה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ.

אָמַר לִי, רַבִּי, דְּבַר נִסְתָּר הָיָה לִפְנֵי
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְגִלָּה בִּישִׁיבָה
 הַעֲלִיזָה, וְזֶה הוּא. בְּשַׁעַה שְׁנִסְתָּר כָּל הַנִּסְתָּרִים
 רָצָה לְהַתְגַּלּוֹת, עָשָׂה בְּרֵאשׁ נִקְדָּ"ה אַחַת, וְזוֹ
 עֲלָתָה לְהַיּוֹת מִחֻשְׁבָּה. צִיר בָּה אֶת כָּל הַצִּיּוּרִים,
 חֲקַק בָּה כָּל הַחֲקוּקִים.

וְחֲקַק בְּתוֹךְ הַמְּאֹזַר הַקְּדוֹשׁ הַנִּסְתָּר חֲקִיקָה שְׁל
 צִיּוּר אַחַד נִסְתָּר, קִדְשׁ קִדְשִׁים, בְּנִיץ עֵמֶק
 שְׂיָצֵא מִתּוֹךְ הַמִּחֻשְׁבָּה וְנִקְרָאָת מִ"י תְּחַלָּה [ג"א
 ראשית] לְבִנְיָן. עוֹמֵד וְלֹא עוֹמֵד. עֵמֶק וְנִסְתָּר בְּשֵׁם.
 לֹא נִקְרָא אֱלֹה מִ"י. רָצָה לְהַתְגַּלּוֹת וּלְהַקְרִיא בְּשֵׁם
 [תורה], וְהַתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ יָקָר שְׂמֵאִיר וּבְרָא אֱלֹה,
 וְעָלָה אֱלֹה בְּשֵׁם. הִתְחַבְּרוּ הָאוֹתִיּוֹת אֵלָיו בְּאֵלוֹ,
 וְנִשְׁלְמוּ בְּשֵׁם אֱלֹהִים (מִ"י+אֱלֹה). וּמָרָם שְׂבָרָא אֱלֹה,
 לֹא עָלָה בְּשֵׁם אֱלֹהִים, וְהֵם שְׂחַמְטָאוּ בְּעֵגֶל [ג"א בְּעוֹלָם],

וְעַל סוּד זֶה אָמְרוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

וּכְמוֹ שֶׁמִּשְׁתַּתַּף מִ"י בְּאֵלֶּה, כִּךָּ הוּא הַשֵּׁם
שֶׁמִּשְׁתַּתַּף תָּמִיד, וּבְסוּד הַזֶּה הִתְקַיֵּם
הָעוֹלָם. וּפְרַח אֱלֹהֵיוּ וְלֹא רָאִיתִי אוֹתוֹ, וּמִמֶּנּוּ
יִדְעֵתִי הַדָּבָר [הַזֶּה] [שֶׁהַעֲמִדְתִּי] עַל הַסּוּד וְהַסֵּתֵר שָׁלָה.
כִּי רַבִּי אֶלְעָזָר וְכָל הַחֲבֵרִים וְהַשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו. כְּבוֹ
וְאָמְרוּ, אֵלֵּמָּלֵא לֹא כָּאֲנּוּ לְעוֹלָם אֵלֶּה לְשִׁמְעַת אֵת
זֶה - רַי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, עַל זֶה הַשָּׁמַיִם וְעַבְאִים נִבְרְאוּ
בְּמִ"ה, שְׁכַתוֹב (תהלים ח) כִּי אֶרְאֶה שָׁמַיִךְ
מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ וְגו'. וְכַתוּב (שם) מִ"ה אֲדִיר שָׁמַיִךְ
בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְהַ" הוֹדֵךְ" עַל" הַשָּׁמַיִם". עַל
הַשָּׁמַיִם הוּא לְעֹלֹת בְּשֵׁם, מִשּׁוֹם שֶׁכָּרָא אוֹר
לְאוֹרוֹ וְהִתְלַבֵּשׁ זֶה בְּזֶה וְעָלָה בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן. וְעַל כֵּן
כָּרָא שֵׁם כָּרָא אֱלֹהִים - זֶה אֱלֹהִים הָעֲלִיּוֹן, שְׁחֵרֵי
מִ"ה לֹא הָיָה כִּךָּ וְלֹא נִבְנָה.

אֵלֶּה, בְּשַׁעַת שֶׁנִּמְשָׁכוּ הָאוֹתִיּוֹת הִלָּלוּ [מֵאֵלֶּה] אֵלֶּה
מִלְמַעְלָה לְמַטָּה. וְהַיָּם הִלּוֹתָה לְבַת בְּגֵדֶיךָ

וְקִשְׁטָה אֹתָהּ בְּתַכְשִׁיטֶיהָ. וּמִתִּי קִשְׁטָה אֹתָהּ
 בְּתַכְשִׁיטֶיהָ כָּרְאוּי? בְּשַׁעָה שְׁנֵרְאוּ לְפָנֶיהָ כָּל זָכָר,
 שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת כג) אֶל פְּנֵי הָאֲרוֹן ה'. וְזֶה נִקְרָא אֲרוֹן,
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַכְּבָרִית אֲרוֹן כָּל
 הָאָרֶץ. וְאִזּוּ יֵצֵאָה ה' וְנִכְנַסָּה י', וְהִתְקַשְׁטָה בְּכִלִּים
 שֶׁל זָכָר בְּנִגְנָדָם שֶׁל כָּל זָכָר בְּיִשְׂרָאֵל.

וְאוֹתֵינוּת אַחֲרוֹת מוֹשְׁכִים אוֹתָם יִשְׂרָאֵל
 מְלַמְעָלָה לְמָקוֹם הַזֶּה. (תהלים מב) אֵלֶּה
 אֲזַכְּרֶה. אֲזַכֵּיר בְּפִי וְאֶשְׁפֹּךְ דְּמַעוֹתַי [בְּרַצוֹן נַפְשִׁי כְּדִי
 לְחַמְשֵׁד הָאוֹתֵינוּת הַלְלוֹן], וְאִזּוּ אֲדַדָּם מְלַמְעָלָה עַד בֵּית
 אֱלֹהִים, שְׂיִהְיֶה אֱלֹהִים כְּמוֹ שְׁהוּא. וְכִמָּה? (שם)
 בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן חוֹנֵג.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַשְׁתִּיקָה שְׁלִי בְּנִתָּה מְקַדָּשׁ
 לְמַעְלָה וּבְנִתָּה מְקַדָּשׁ לְמַטָּה, וּבְנִדְאֵי דְבוֹר
 בְּסַלְעַ וְשְׁתִּיקָה בְּשִׁתִּים. מְלָה בְּסַלְעַ - מַה
 שְׁאִמְרֵתִי וְהִתְעוֹרְרֵתִי בּוֹ, שְׁתִּיקָה בְּשִׁתִּים - מַה
 שְׁשִׁתְּקֵתִי שְׁנִכְרָאוּ וְנִכְנּוּ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת יַחַד.

אמר רבי שמעון, מכאן והלאה שלמות הכתוב,
 שכתוב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם.
 שתי דרגות הן שצריך להיות רשומה כל אחת
 מהן. אחת זה שצבאמר מ"ה, ואחת מ"י. זו עליונה
 וזו תחתונה. זו העליונה רשומה, ואומר המוציא
 במספר צבאם. המוציא - אותו הנודע ואין
 כמותו. כמו זה המוציא לחם מן הארץ. המוציא
 - שהוא שנודע. זו הדרגה התחתונה, והכל אחד.
 במספר - ששים רבוא הם שעומדים יחד, והוציאו
 צבאות למיניהם שאין להם חשבון.

[נ"א כמו זה]. לבלם - בין אותם הששים, בין כל
 צבאותם - בשם יקרא. מה זה בשם יקרא? אם
 תאמר שקרא לחם בשמותיהם - זה אינו כן,
 שאם כן, הנה צריך להיות בשמו. אלא בזמן
 שתדרגה הזו לא עולה בשם [למעלה] ונקראת מ"י,
 לא מולידה ולא מוציאה נסתרים למינה, אף על
 גב שבלם היו טמונים בה. כיון שקרא אלה
 והתעלה בשמו ונקרא אלהים, אז בכת השם הזה
 הוציא אותם בשלמות. וזה הוא בשם יקרא,

בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם שְׁלוֹ קָרָא וְהוֹצִיא כָּל מִין וּמִין
 שְׂיִתְקַיְמוּ בְּשִׁלְמוֹתָו. כְּמוֹ זֶה (שְׁמוֹת ל"א) רָאָה קָרָאתִי
 בְּשֵׁם. הוֹכַרְתִּי שְׁמִי שְׂיִתְקַיֵּם בְּצִלְאֵל עַל קִיּוֹם
 שְׁלְמוֹתָו.

(ישעיה מ) מֵרַב אֲנִים. מַה זֶה מֵרַב אֲנִים? זֶה רֹאשׁ
 הַדְּרָגוֹת, שְׁעוֹלִים בּוֹ כָּל הַרְצוֹנוֹת וְעֲלִיתָם
 בּוֹ ^(דף ב ע"ב) בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר. וְאִמִּין כַּח - זֶה סוֹד הָעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן שֶׁהִתְעַלָּה בְּשֵׁם אֱלֹהִים כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ. אִישׁ
 לֹא נִעְדָּר - מֵאוֹתָם שְׁשִׁים רְבוּא שְׁהוֹצִיא בְּכַח
 הַשֵּׁם. וּמִשׁוֹם שְׁאִישׁ לֹא נִעְדָּר, בְּכָל מְקוֹם שְׁמִתּוֹ
 יִשְׂרָאֵל וְנִעְנְשׁוּ בַּחֲטָאֵיהֶם, נִמְנוּ וְלֹא נִעְדָּר מֵאוֹתָם
 שְׁשִׁים רְבוּא אֲפֵלוֹ אֶחָד כְּדִי לְהִיּוֹת הַכֹּל עוֹרָה
 אַחַת. כְּמוֹ שְׁאִישׁ לֹא נִעְדָּר לְמַעְלָה, אִף כִּי לֹא
 נִעְדָּר לְמַטָּה.

בְּרֵאשִׁית. רַב הַמְנוּנָא תִּזְקֵן אָמַר, מְצִאֲנוּ אוֹתֵינוּ
 בְּהַפּוּף. בִּי"ת בְּהִתְחַלָּה וְאַחַר כָּף. ב' -
 בְּהִתְחַלָּה - תִּינוּ בְּרֵאשִׁית. בְּרֵא לְאַחַר מִכּוּן. אֶל"ף
 בְּהִתְחַלָּה וְאַחַר כָּף. אֶל"ף בְּהִתְחַלָּה - תִּינוּ

אֱלֹהִים, אֶת לְאַחַר מִבְּנֵי. אֵלֶּיךָ כְּשֶׁרָצָה
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת הָעוֹלָם, כֹּל
הָאוֹתִיּוֹת הָיוּ נִסְתָּרוֹת. וְאֵלֶּיךָ שָׁנָה מָרָם שֶׁכָּרָא
אֶת הָעוֹלָם הָיָה מִסְתַּכֵּל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
וּמִשְׁתַּעֲשֵׂע בָהֶם.

כְּשֶׁרָצָה לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם, בָּאוּ לְפָנָיו כֹּל
הָאוֹתִיּוֹת מְסוּפָם לְרֵאשִׁים. הִתְחִילָה
הָאוֹת ת' לְהַכְנִים בְּרֵאשִׁי. אָמְרָה: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים,
נֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרֵא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂאֵנִי תִשְׁלֹם
חוֹתָם שְׁלֹךְ אִמ"ת, וְאַתָּה נִקְרָאת אִמ"ת, רְאוּי
לְמַלְךְ [אִמְת] לְהִתְחִיל בְּאוֹת אִמ"ת וּלְבָרֵא בִּי אֶת
הָעוֹלָם. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רְאוּיָה אֶת
וּזְכַאִית אֶת, אֵלֶּיךָ שְׂאֵינְךָ בְּדַאִית לְבָרֵא בְּךָ אֶת
הָעוֹלָם, הוֹאִיל וְאַתְּ עֲתִידָה לְהִיּוֹת רְשׁוּמָה עַל
מִצְחֵי הָאֲנָשִׁים הַנְּאֻמָּנִים שְׂקִימוּ אֶת הַתּוֹרָה
מֵאֲל"ף וְעַד תּי"ו, וּבְרֵשִׁים שְׁלֹךְ יְמוֹתָיו. וְעוֹד, שְׂאֵת
חוֹתָם הַמְּנוּת. וְהוֹאִיל וְאַתְּ בְּךָ, אֵינְךָ בְּדַאִית לְבָרֵא
בְּךָ אֶת הָעוֹלָם. מִיָּד יִצְאָה.

נְכַנְסָה הָאוֹת ש' לְפָנָיו. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן
הָעוֹלָמִים, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרֵא בִּי אֶת
הָעוֹלָם, שְׁבִי נִקְרָאת שְׁמֶךָ שְׁבִי, וְרֵאוּי לְבָרֵא אֶת
הָעוֹלָם בְּשֵׁם קְדוֹשׁ. אֲמַר לָהּ: רֵאוּיָה אִתִּי וְטוֹבָה
אִתִּי וְאַמֶּת אִתִּי, אֲכַל הוֹאִיל וְהַאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַזִּיּוֹף
נוֹטְלִים אוֹתָךְ לְהִיּוֹת עִמָּהֶם, אֵינִי רוֹצֵה לְבָרֵא בְּךָ
אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִדִי שְׁלֵא יִתְקַיֵּם הַשְּׁקָר אֲלֵא אִם
יִטְלוּ אוֹתָךְ ק ר.

מִכָּאֵן, שְׁבִי שְׁרוּצָה לוֹמַר שְׁקָר, יִטַּל יְסוֹד שֶׁל
אַמֶּת בְּהִתְחַלָּה וְאַחַר כֵּן יִקָּיֵם אֶת
הַשְּׁקָר. שְׁחֲרֵי הָאוֹת ש' הִיא אוֹת אַמֶּת, אוֹת
הַאַמֶּת שֶׁהִתְיַחְדוּ בָּהּ הָאֲבוֹת. ק' ר' הַאוֹתִיּוֹת
שֶׁנִּרְאוּ עַל הַצַּד הִרְעוּ הֵם, וְכִדִּי לְהִתְקַיֵּם נִטְלוּ אֶת
הָאוֹת ש' בְּתוֹכָן וְנִהְיָה קִשְׁר. כִּיּוֹן שְׁרֵאתָה כֵּן,
יִצְאָה מִלְּפָנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת צ'. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
לְפָנֶיךָ לְבָרֵא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁאֵנִי [נ"א שְׁבִי]
חֲתוּמִים הַצְּדִיקִים, וְאַתָּה שֶׁנִּקְרָאת צְדִיק רְשׁוּם בִּי,

שְׁפָתוֹב (תהלים יא) בִּי צַדִּיק ה' צַדְקוֹת אָהֵב, וּבִי רְאוּי
 לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם. אָמַר לָהּ: צַדִּי, צַדִּי אֶת וְצַדִּיק
 אֶת, אֲבָל אֶת צַדִּיקָה לְהִיּוֹת טְמוּנָה, אֵינְךָ צַדִּיקָה
 לְהַתְנַלּוֹת כָּל כֶּךָ כִּדִּי שְׁלֵא לְתֵת פְּתִחוֹן פֶּה לְעוֹלָם.
 מִחוּ הַטַּעַם? נ' הִיא. בָּאָה הִי שָׁל הַשֵּׁם שָׁל הַבְּרִית
 הַקְּדוּשׁ וְרוֹכֵב עָלֶיהָ וְנִשְׁמָה עִמָּה. וְזֶה הַסּוּד, בְּשִׁפְרָא
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת אָדָם הִרְאֵשׁוֹן, בָּרָא אוֹתוֹ דוּ
 פְּרָצוּפִים, וּמִשׁוּם כֶּךָ הַפְּנִים שָׁל יו"ד חוּזֵר לְאַחֲזֵר
 כְּמוֹ זֶה: (צִיּוּר לַמַּעֲלָה) וְלֹא חוּזְרִים פְּנִים בְּפְנִים כְּמוֹ זֶה:
 מִסְתַּכֵּל לְמַעַלָּה כְּמוֹ זֶה: (צִיּוּר לַמַּעֲלָה) מִסְתַּכֵּל לְמַטָּה
 כְּמוֹ זֶה: (צִיּוּר לַמַּעֲלָה) אָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹד,
 שְׂאֵנִי עֲתִיד לְנַסֵּר אוֹתְךָ וְלַעֲשׂוֹת אוֹתְךָ פְּנִים בְּפְנִים,
 אֲבָל בְּמָקוֹם אַחֵר תִּתְעַלִּי. יִצְאָה מִלְּפָנָיו וְהִלְכָה.

נִכְנָסָה הָאוֹת פ'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים,
 נוּחַ לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁחֵרֵי
 הַפְּדוּת שְׂאֵתָה עֲתִיד לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם רְשׁוּמָה בִּי,
 וְזוֹ הִיא פְּדוּת, וּבִי רְאוּי לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם. אָמַר
 לָהּ: רְאוּיָה אֶת, אֲבָל כֶּךָ רְשׁוּם פִּשְׁעַ בְּפִתְרָה. כְּמוֹ
 שְׁהַנְחֵשׁ שְׂמִכָּה וּמְכַנֵּים רֵאשׁוּ בֵּין גּוּפּוֹ, כֶּךָ מִי

שְׁחֹמְטָא, כּוּפֵף רֵאשׁוּ וּמוֹצִיא יָדָיו. וְכֵן ע' עֹז, אֵף
עַל גַּב שְׁאִמְרָה שְׂיֵשׁ בָּהּ עֲנֹהָ, אָמַר לָהּ
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: לֹא אֶבְרָא בָּךְ אֶת הָעוֹלָם.
יֵצֵאה מִלְפָּנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ס'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן (דף ג ע"א)
הָעוֹלָמִים, נוֹחַ לָךְ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם,
שְׂיֵשׁ בִּי סְמִיכָה לְנוֹפְלִים, שְׁפָתוֹב (תהלים קמה) סוֹמְךָ
ה' לְכָל הַנוֹפְלִים. אָמַר לָהּ: עַל כֵּן אֶת צְרִיכָה אֶת
מְקוֹמְךָ וְאֵל תְּזוּזִי מִמֶּנּוּ. אִם אֶת יוֹצֵאת מִמְּקוֹמְךָ,
מַה יְהִיָּה עַל אוֹתָם הַנוֹפְלִים, הוֹאִיל וְהֵם סוֹמְכִים
עֲלֶיךָ? מִיָּד יֵצֵאה מִלְפָּנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת נ'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂפִי כְּתוֹב
נוֹרָא תְּהִלַּת וְתִהְלָה לְצַדִּיקִים נְאוּהָ תְּהִלָּה. אָמַר
לָהּ: נו"ן שׁוֹבֵי לְמְקוֹמְךָ, שְׁחֵרִי כְּשִׁבִילְךָ שְׁבָה
סָמ"ךְ לְמְקוֹמָהּ וְתִהְיִי סְמוּכָה עֲלֶיהָ. מִיָּד שְׁבָה
לְמְקוֹמָהּ וַיֵּצֵאה מִלְפָּנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת מ'. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִי נִקְרָאת
 מַלְךְ. אָמַר לָהּ: כֹּךְ הוּא וְדַאי, אֲבָל לֹא אֶבְרָא כֹךְ
 אֶת הָעוֹלָם, מִשּׁוֹם שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ מַלְךְ. שׁוּבִי
 לְמְקוֹמְךָ אֵת וְל' וְד', שְׁחֲרִי לֹא רָאוּי לְעוֹלָם לַעֲמֹד
 בְּלִי מַלְךְ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יִרְדֶּה מִלְּפָנָיו הָאוֹת כ' מֵעַל כִּסֵּא
 כְּבוֹדוֹ. הַזְדַּעְזְעָה וְאִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן
 הָעוֹלָם, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִי
 כְּבוֹדְךָ. וְכִשְׁיִרְדֶּה כ' מֵעַל כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ, הַזְדַּעְזְעוּ
 מֵאֵתִים אֶלֶף עוֹלָמוֹת, וְהַזְדַּעְזְעוּ הַכִּסֵּא, וְכֹל
 הָעוֹלָמוֹת הַזְדַּעְזְעוּ לְפָל. אָמַר לָהּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא: כִּ"ף כִּ"ף, מָה אֵת עוֹשָׂה כָּאֵן? שְׁלֹא
 אֶבְרָא כֹךְ אֶת הָעוֹלָם. שׁוּבִי לְמְקוֹמְךָ, שְׁחֲרִי כֹךְ
 בְּלִיָּה, כִּלָּה וְנִחְרָצָה (ישעיה י) נִשְׁמָע. שׁוּבִי לְכִסְאֲךָ
 וְתִהְיִי שָׁם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵצֵאָה מִלְּפָנָיו וְשָׁבָה
 לְמְקוֹמָהּ.

נְכַנְסָה הָאוֹת י'. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂאֵנִי
 רֵאשִׁית הַשָּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְרֵאוּנִי לָךְ לְבָרָא בִּי אֶת
 הָעוֹלָם. אֲמַר לָהּ: הִי לָךְ שְׂאֵת חֲקוּקָה בִּי וְאֵת
 רְשׁוּמָה בִּי, וְכָל רְצוֹנֵי עוֹלָה בָּךְ. אֵינֶךָ רֵאוּנָה
 לְהַעֲקֹר מִשָּׁמַי.

נְכַנְסָה הָאוֹת ט'. אִמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂאֵתָה
 נִקְרְאתָ בִּי טוֹב וְיִשָּׁר. אֲמַר לָהּ: לֹא אֶנְבְּרָא בָּךְ אֶת
 הָעוֹלָם, שְׁחַרְרֵי טוֹבֶךָ נִסְתָּר בְּתוֹכָךָ וְצַפּוֹן בְּתוֹכָךָ,
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים לא) מָה רַב טוֹבֶךָ אֲשֶׁר צִפְנָתָ
 לִירְאִיֶּךָ. הוֹאִיל וְנִנּוּז בְּתוֹכָךָ, אֵינּוּ בּוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם
 הַזֶּה שְׂאֵנִי רוּצָה לְבָרָא, אֵלֶּא בְּעוֹלָם תָּבֵא. וְעוֹד,
 שְׁעַל שְׁטוֹבֶךָ גִּנּוּז בְּתוֹכָךָ, וְטַבְּעוּ שְׁעָרֵי הַחֵיכָל, זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (איכה ב) טַבְּעוּ בְּאָרְץ שְׁעָרֶיהָ. וְעוֹד, שְׁח'
 בְּנִגְדָךָ, וּבְשִׁתְּחַבְּרוּ יַחַד הִנֵּה ח"ט, וְעַל כֵּן
 הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ לֹא רְשׁוּמוֹת בְּשִׁבְטֵים הַקָּדוֹשִׁים.
 מִיָּד יֵצֵאתָ מִלְּפָנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ז'. אָמְרָה לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִי
 שׁוֹמְרִים בְּנִיךָ אֶת הַשֶּׁפֶת, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת ב) זְכוֹר אֶת
 יוֹם הַשֶּׁפֶת לְקַדְשׁוֹ. אָמַר לָהּ: לֹא אֶבְרָא בְּךָ אֶת
 הָעוֹלָם, שְׁבֹךְ יֵשׁ קָרֵב, וְחָרֵב שְׁנוֹנָה, וְרַמַּח שָׁל
 קָרֵב בְּמוֹ שְׁלֵנוֹן. מִיָּד יֵצֵא מִלְּפָנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ו'. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁאֲנִי אוֹת
 מִשְׁמֶךָ. אָמַר לָהּ: וְא"ו, אֶת וְה' דִּי לָכֶם שְׁאֲתָן
 אוֹתֵינוּ שְׁל שְׁמִי, שְׁאֲתָן בְּסוּד שְׁל שְׁמִי וְחִקּוֹקוֹת
 וְגִלּוּפוֹת בְּשְׁמִי, וְלֹא אֶבְרָא בְּכֵן אֶת הָעוֹלָם.

נְכַנְסָה הָאוֹת ד' וְהָאוֹת ג', אָמְרוּ אֵף בְּךָ. אָמַר
 אֵף לָהֶן: דִּי לָכֵן לְהֵיוֹת זוֹ עִם זוֹ, שְׁחֲרִי
 הָעֲנִיִּים לֹא יִתְבַּטְּלוּ מִן הָעוֹלָם, וְצָרִיכִים לְגַמֵּל
 עִמָּהֶם חֶסֶד. דְּל"ת הוּא הָעֲנִי (דל), גִּימָל גּוֹמְלָת לָהּ
 חֶסֶד. אֵל תִּפְרְדוּ זוֹ מִזוֹ, וְדִי לָכֵן לְזוֹן זוֹ אֶת זוֹ.

נְכַנְסָה הָאוֹת ב'. אָמְרָה לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ
 לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִי

מְבָרְכִים אוֹתְךָ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. אָמַר לָהּ
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הֲרִי וְדַאי שְׂבָךְ אֶבְרָא אֶת
הָעוֹלָם, וְאַתְּ תִּהְיִי הִרְאֵשִׁית לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם.

עֲמָדָה הָאֵת א' וְלֹא נִכְנְסָה. אָמַר לָהּ
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֶל"ף אֶל"ף, לָמָּה
אֵינְךָ נִכְנְסֶת לְפָנַי כְּשֶׁאֵר כָּל הָאוֹתִיּוֹת? אָמָרָה
לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, מִשּׁוֹם שְׂרַאֲיִתִּי שְׂכַל הָאוֹתִיּוֹת
יִצְאוּ מִלְּפָנֶיךָ בְּלִי תוֹעֵלֶת, מָה אֲנִי אֶעֱשֶׂה שָׁם?
וְעוֹד, שְׁהֲרִי ^(דף ג ע"ב) נִתְּתָ לָאוֹת ב' אוֹצֵר גְּדוֹל זֶה,
וְלֹא רָאוּי לְמִלְךָ עֲלִיּוֹן לְהַעֲבִיר אוֹצֵר שְׁנַתָּן לְעַבְדּוֹ
וּלְתֵת לְאַחֵר. אָמַר לָהּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֶל"ף
אֶל"ף, אַף עַל גַּב שְׂאֶבְרָא אֶת הָעוֹלָם בְּאוֹת בִּי"ת,
אַתְּ תִּהְיִי הִרְאֵשׁ לְכָל הָאוֹתִיּוֹת. אֵינְךָ בִּי יְחוּד אֶלָּא
בְּךָ. בְּךָ יִתְחִילוּ כָּל הַחֲשֻׁבּוֹנוֹת וְכָל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם,
וְכָל יְחוּד לֹא יִהְיֶה אֶלָּא בְּאוֹת אֶל"ף.

וְעֲשֶׂה הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹתִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
גְּדוֹלוֹת, וְאוֹתִיּוֹת תְּחַתּוֹנוֹת קִטְנוֹת.
וּמִשּׁוֹם בְּךָ בִּי"ת בִּי"ת - בְּרִאשִׁית בְּרָא. אֶל"ף

אָל"ף - אֱלֹהִים אֶת. אֹתִיּוֹת מְלַמְעָלָה וְאֹתִיּוֹת
מְלַמְטָה, וְכֵן יִחַד הֵם מִהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וּמִהָעוֹלָם
הַתַּחְתּוֹן.

בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יוֹדְאֵי אָמַר, מַה זֶה בְּרֵאשִׁית?
בְּחֻכְמָה. זוֹ הַחֻכְמָה שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד
עָלֶיהָ, לְהַכְנִים לְתוֹךְ סוּדוֹת נִסְתָּרִים עֲלִיּוֹנִים. וְכֵן
נִחְקְוֵה שְׂשָׁה צְדָדִים גְּדוֹלִים עֲלִיּוֹנִים שְׂמִימָה הַכֹּל
יּוֹצֵא, שְׂמִימָה נֶעֱשֵׂה שְׂשָׁה מְקוּרוֹת וְנִחְלִים לְהַכְנִים
לְתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל. וְהֵינּוּ בְּרֵאשִׁית מִכָּאן נִבְרָאוּ.
מִי בְּרֵאשִׁית אֹתָם? הַהוּא שְׂלֵא נִזְכָּר, הַהוּא הַנִּסְתָּר
שְׂאִינּוּ יְדוּעַ.

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ
לְשָׂדֵה אַחַד, אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסֵי, זֶה
שְׂאִמְרָתָם בְּרֵאשִׁית - וְדֵאֵי זֶה כֶּה, מִשּׁוּם שֶׁשְׂשָׁה
יָמִים עֲלִיּוֹנִים אֵצֶל הַתּוֹרָה וְלֹא יוֹתֵר. הָאֲחֵרִים הֵם
נִסְתָּרִים.

אַבֵּל רָאִינוּ בְּתוֹךְ צְדָדֵי בְּרֵאשִׁית שְׂאִמְרָ כֶּה.
חֲקִיקוֹת חֲקַק אֹתוֹ הַנִּסְתָּר הַקְּדוֹשׁ בְּתוֹךְ

מֵעִיו שֶׁל יִסְתֵּר אֶחָד שְׁנֵקוּד בְּנִקְדָּה שְׁנַעֲזִין. הַהוּא
 חֶקֶק חֲקוּקִים וְנִסְתָּר בּוֹ, כְּמִי שְׁגִנּוּ הַכֹּל תַּחַת
 מִפְּתַח אֶחָד, וְאוֹתוֹ הַמִּפְתָּח גִּנּוּ הַכֹּל בְּהִיכָל
 אֶחָד. וְאִם עַל גֵּב שֶׁהַכֹּל גִּנּוּ בְּהִיכָל הַהוּא - הָעֶקֶר
 שֶׁל הַכֹּל הוּא בְּאוֹתוֹ הַמִּפְתָּח. אוֹתוֹ הַמִּפְתָּח סוּגֵר
 וּפּוֹתֵחַ.

בְּאוֹתוֹ הַהִיכָל יֵשׁ גִּנּוּיִם נִסְתָּרִים רַבִּים אֵלּוּ עַל
 אֵלּוּ. בְּאוֹתוֹ הַהִיכָל יֵשׁ שְׁעָרִים מַעֲשֵׂה
 יִסְתֵּר, וְהֵם חֲמֻשִׁים. נִחְקְקוּ לְאַרְבָּעָה צְדָדִים וְהָיוּ
 לְאַרְבָּעִים [ס"א וְתַשְׁעֵת]. לְשַׁעַר אֶחָד אֵין צֵד, לֹא יִדּוּעַ
 אִם הוּא לְמַעְלָה אִם הוּא לְמַטָּה [ס"י הוּא לְמַעְלָה הוּא לְמַטָּה].
 וּמִשׁוּם כֵּן אוֹתוֹ הַשַּׁעַר סָתוּם.

בְּתוֹךְ אוֹתָם הַשְּׁעָרִים יֵשׁ מִנְעוּל אֶחָד, וּמְקוֹם
 אֶחָד קָטָן לְהַכְנִים אוֹתוֹ הַמִּפְתָּח בּוֹ, וְאֵינוֹ
 נִרְשָׁם אֶלָּא בְּרִשָּׁם שֶׁל הַמִּפְתָּח. אֵין יוֹדְעִים בּוֹ
 אֶלָּא אוֹתוֹ הַמִּפְתָּח [ס"י שֶׁל הַמִּפְתָּח] לְבַדּוֹ. וְעַל זֶה הַסּוּד
 בְּרִאשִׁית בְּרֵא בְּרֵא אֱלֹהִים.

בְּרֵאשִׁית זֶה הַמַּפְתָּח שֶׁהַכֹּל נִסְתָּר בּוֹ, וְהוּא
 סוּגֵר וּפּוֹתֵחַ, וְשִׁשָּׁה שְׁעָרִים כְּלוּלִים
 בּוֹ בְּאוֹתוֹ הַמַּפְתָּח שֶׁסּוּגֵר וּפּוֹתֵחַ. כְּשֶׁסּוּגֵר אֶת
 אוֹתָם הַשְּׁעָרִים וְכוּלֵל אוֹתָם בְּתוֹכוֹ (נ"א וְכוּלֵא בְּתוֹכוֹ),
 אִזּוֹ וְדַאי כְּתוּב בְּרֵאשִׁית, דְּבָר נְלוּי בְּכֻלָּל דְּבָר
 נִסְתָּר. וּבְכֹל מְקוֹם בְּר"א - זֶה דְּבָר נִסְתָּר. סוּגֵר
 וְלֹא פּוֹתֵחַ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְדַאי זֶה כָּהֵן, וְשָׁמַעְתִּי אֶת הַמְּאֹר
 הַקְּרוֹשׁ (רַשִׁי"ג) שֶׁאֹמֵר כָּהֵן, שְׁדָבָר נִסְתָּר הוּא
 בְּרֵא, סוּגֵר וְלֹא פּוֹתֵחַ. וּבְעוֹד שֶׁהָיָה סוּגֵר בְּמִלַּת
 בְּרֵא, לֹא הָיָה הָעוֹלָם וְלֹא הַתְּקִינִים, וְהָיָה מְכַסֶּה
 עַל הַכֹּל תַּח"ו. וּבְשִׁשּׁוּלֵט הַתַּח"ו הָיָה, אִינן עוֹלָם
 וְלֹא מִתְקַיִּים.

מִתִּי אוֹתוֹ הַמַּפְתָּח פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּמְזַדְמֵן לְשִׁמוּשׁ
 וְלַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת? כְּשֶׁבֵּא אֲבָרְהָם, שְׁכַתּוֹב
 אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָה, וְשָׁנִינוּ
 בְּאֲבָרְהָם. וְמָה שֶׁהַכֹּל הָיָה סָתוּם בְּמִלַּת בְּרֵא -

חזרו האותיות לשמש, ויצא עמוד שעשה
 תולדות, אבר היסוד הקדוש שהעולם עומד עליו.
 בשתאבר הנה נרשם במלת ברא, אז רשם
 הנסתר העליון [נ"א הקדוש לגלות] רשם
 אחר לשמו ולכבודו. וזה הוא מ"י. ברא אלה, וגם
 בן השם הקדוש שמתברך שהוא מ"ה שגורשם.
 והוציא מן ברא אבר, והוא רשום באלה מצד זה
 ואבר מצד זה. הנסתר הקדוש. אלה עומד. אבר
 עומד. בשנשלם זה - נשלם זה. חוקק לאבר הנה
 ה', וחוקק ל"אלה" הנה י'.

מתעוררות האותיות להשלים את הצד הנה
 ואת הצד הנה, ואז מוציא מ"ם.
 נוטל אחד לצד הנה ואחד לצד הנה. נשלם השם
 הקדוש ונעשה אלהים גם בן השם ^(דף ד ע"א) של
 אברהם. בשנשלם זה - נשלם זה.

ויש אומרים שנטל הקדוש-ברוך-הוא מ"י וזרק
 באלה ונעשה אלהים. ונטל
 הקדוש-ברוך-הוא מ"ה וזרק באבר ונעשה

אַבְרָהָם. (ומלת מ"י רומזת לחמשים שערי בינה, ויש פה יו"ד, האות הראשונה של השם הקדוש, ומלת מ"ה רומזת למנין השם הקדוש, ויש פה האות השנייה של השם הקדוש יהו"ה, כמו שנאמר (תהלים קמד) אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעָם שֹׁכְנֵי לֹו וְגו', (איוב כו) תֹּלֵה אֶרֶץ עַל כְּלֵי מ"ה. וְאִזְּ הַתְּקַנְמוֹ שְׁנֵי עֹלָמוֹת. בְּיֹ"ד הָעוֹלָם הַבָּא, וּבְח"א הָעוֹלָם הַזֶּה. כְּלוּמַר כְּמ"י כְּרָא אֶת הָעוֹלָם הַבָּא, וּבְמ"ה כְּרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה. וְהוּוּ רְמוֹ מַעְלָה וּמַטָּה).

וְאִזְּ עָשָׂה תוֹלְדוֹת וַיֵּצֵא שֵׁם שְׁלֹם מִה שְׁלֵא הָיָה מִקְדָּם לָכֵן. זְהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַכְרָאם. כֹּלָם הָיוּ תְלוּוֹים עַד שֶׁנִּכְרָא שְׁמוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. בְּיוֹן שֶׁנִּשְׁלַם הַשֵּׁם הָיָה שֶׁל אַבְרָהָם, נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ. זְהוּ שְׁכָתוּב בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

הַשְׁתַּטַּח רַבִּי תִיַּיָּא בְּאֶרֶץ וְנִשְׁק אֶת הָעֶפֶר, וּבָכָה וַאֲמַר: עֶפֶר, עֶפֶר, כַּמָּה אֶתָּה קִשָּׁה עֶרְפָּה, כַּמָּה אֶתָּה בְּחֻצָּפָה, שְׁכָל מַחְמַדֵּי הָעֵינַי יִרְקָבוּ בְּךָ, כָּל עַמּוּדֵי אֹדוֹת הָעוֹלָם תֵּאכַל וְתִשְׁחַק. כַּמָּה אֶתָּה חֲצוּפָה, הַמְּאֹר הַקְּדוּשׁ (רַשְׁב"י) שְׁחִיחַ מֵאִיר אֶת הָעוֹלָם, הַשְּׁלִיט הַגָּדוֹל שְׁמִמְנָה, שְׁזֻכוֹתוֹ מֵעַמִּידָה

את העולם, יִרְקַב בְּךָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִזְרַח הַמָּאוֹר,
 אִזְרַח הָעוֹלָמוֹת, אַתָּה נִרְקַב בְּעַפְרָא וְאַתָּה מְקַיֵּם
 וּמְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם. הַשְּׁתוּמִם רָנַע אַחַד, וְאָמַר:
 עֶפְרָא, עֶפְרָא, אַל תִּתְנַאֵף, שְׁלֵא יִמְסְרוּ בְךָ עַמּוּדֵי
 הָעוֹלָם, שְׁחַרְי רַבִּי שְׁמַעוֹן לֹא יִרְקַב בְּךָ.

כָּם רַבִּי חֲזִיָּא וְהָיָה בּוֹכָה. הֲלֵךְ וְרַבִּי יוֹסִי עָמוּ.
 מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם הִתְעַנָּה אֲרַבְעִים יָמִים לְרֵאוֹת
 אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמְרוּ לוֹ, אֵינְךָ רֵשָׁאִי לְרֵאוֹת
 אוֹתוֹ. בָּכָה וְהִתְעַנָּה אֲרַבְעִים יָמִים אַחֲרַיִם, הָרְאוּ
 לוֹ בַּמַּחְזָה אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ שְׁחִיזוּ
 עוֹסְקִים בַּדְּבָר תָּזָה שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָיוּ כַּמָּה
 אֲלָפִים שׁוֹמְעִים לְדַבְּרוֹ. בֵּינֵתַיִם רָאָה כַּמָּה כְּנַפְיָם
 גְּדוּלוֹת עֲלִיזוֹנוֹת, וּמַעֲלִים עֲלֵיהֶם אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְאֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְעוֹלָיִם לִישִׁיבַת הָרְקִיעַ, וְכָל
 אֵלוֹ הַכְּנַפִּים הָיוּ מְחַכּוֹת לָהֶם. רָאָה שְׁחִיזוּרִים
 וּמִתְחַדְּשִׁים וּמְאִירִים יוֹתֵר מִהָאִזְרַח שֶׁל זִיּוֹ הַשְּׁמַשׁ.

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, יִכְנַס רַבִּי חֲזִיָּא וְיִרְאָה
 כַּמָּה שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְחַדְּשׁ אֶת

פְּנֵי הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לָבֵא. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שֶׁנִּכְנָם
 לְכָאן בְּלִי בּוֹשָׁה, וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם
 בְּעֵמּוּד חֹזֵק בְּכֹל. וְרָאָה שֶׁהִיָּה נִכְנָם וְעוֹמֵד רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וְשָׂאֵר הָעֲמוּדִים שְׂיֹשְׁבֵים שָׁם. וְהוּא הָיָה
 מִתְבַּיֵּשׁ, וְהַשְּׂמִיט אֶת עַצְמוֹ, וְנִכְנָם וַיֵּשֶׁב לְרַגְלֵי
 רַבִּי שְׁמַעוֹן.

יֵצֵא קוֹל וְאָמַר: הִנְמִיךְ עֵינֶיךָ וְאַל תָּרִים רֵאשֶׁךָ
 וְאַל תִּסְתַּכֵּל. הִנְמִיךְ עֵינָיו וְרָאָה אֹר
 שְׂמַאִיר לְמֶרְחֹק. חֲזַר הַקּוֹל בְּמַקְדָּם וְאָמַר:
 עֲלִיּוֹנִים טְמוּנִים נִסְתָּרִים, פְּקוּחֵי הָעֵינַי, אוֹתָם
 שְׂמֹשׁוֹטְטִים בְּכֹל הָעוֹלָם, הִסְתַּכְּלוּ וְרֵאוּ! תַּחְתּוֹנִים
 [ג"א תנאים] יִשְׁנִים נִסְתָּרִים בְּחֹרֵיכֶם הַתְּעוֹרְרוּ!

מִי מִכֶּם שֶׁהוֹפְכִים חֶשֶׁךְ לְאוֹר וְטוֹעָמִים מֵר
 לְמֶתוֹק טָרֵם בּוֹאֵם לְכָאן? מִי מִכֶּם שֶׁמְחַכֵּים
 בְּכֹל יוֹם לְאוֹר שְׂמַאִיר בְּשַׁעַה שֶׁהַמֶּלֶךְ פּוֹקֵד אֶת
 הָאֵילָה, וּמִתְכַּבֵּד וְנִקְרָא מֶלֶךְ מְכַל מַלְכֵי הָעוֹלָם?
 מִי שֶׁלֹּא מִצַּפָּה לָזֶה בְּכֹל יוֹם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם - אֵין
 לוֹ כָּאן חֵלֶק!

בִּינְתֵימִים רָאָה כַּמָּה מִן הַחֲבֵרִים סְבִיבוֹ, כָּל אוֹתָם
 הֶעֱמִידִים שְׁקִימִים, וְרָאָה שְׁמַעְלִים אוֹתָם
 לִישִׁיבַת הֶרְקִיעַ. אֵלוֹ עוֹלָיִם וְאֵלוֹ יוֹרְדִים. וּמַעַל
 בְּכֶלם רָאָה בַּעַל הַכְּנָפִים שֶׁהָיָה בָּא, וְהוּא נִשְׁפָּע
 שְׂבוּעָה שִׁשְׁמַע מֵאַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד, שֶׁהַמְּלֶךְ פּוֹקֵד
 בְּכֶל יוֹם וְזוֹכֵר אֶת הָאֵיְלֹה שֶׁשׁוֹכֵבֶת לְעֶפְרָה, וּבֹעֵט
 בְּעִיטוֹת בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים
 רְקִיעִים, וּבְכֶלם מְפַחְדִים וְרוֹעֲדִים ^(דף ד ע"ב) לְפָנָיו.
 וּמִזְרִיד עַל זֶה דְּמָעוֹת, וְנוֹפְלוֹת אוֹתָן הַדְּמָעוֹת
 הַרוֹתְחוֹת כָּאֵשׁ לְתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל, וּמֵאוֹתָן
 הַדְּמָעוֹת עוֹמֵד אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שֶׁל הַיָּם, וּמֵתְקִיִם
 וּמִקְדָּשׁ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִקְבֵּל עָלָיו
 לְבַלַּע אֶת כָּל מֵימֵי בְּרֵאשִׁית וְכוּנִים אוֹתָם לְתוֹכוֹ
 בְּשָׁעָה שִׁיתְקַבְּצוּ כָּל הָעַמִּים עַל הָעַם הַקְּדוֹשׁ,
 וַיִּתְיַבְּשׁוּ הַיָּמִים, וַיַּעֲבְרוּ בְּיַבֵּשׁ.

בֵּין כֶּךָ שְׁמַע קוֹל שְׂאוֹמֵר: פָּנֵינוּ מְקוֹם, פָּנֵינוּ מְקוֹם,
 שֶׁהֵנָּה הַמְּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בָּא לִישִׁיבַת רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 הַיּוֹת שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים שְׁשָׂם וְרֵאשִׁי הַיִּשִׁיבָה, וְאוֹתָן
 יִשִּׁיבוֹת שְׁשָׂם הֵן רְשׁוּמוֹת, וְכָל אוֹתָם חֲבֵרִים

שְׂבָבָל יְשִׁיבָה עוֹלָיִם מִהַיְשִׁיבָה שֶׁל כָּאֵן לַיְשִׁיבָת
הַרְקִיעַ, וְהַמְשִׁיחַ כָּאֵן בְּכָל אוֹתָן הַיְשִׁיבוֹת וְחוֹתָם
תּוֹרָה מִפִּי הַחֲכָמִים. וּבְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה כָּאֵן הַמְשִׁיחַ
מִתְעַטֵּר [נ"א מראש] מִרִיחוֹת הַיְשִׁיבוֹת בַּעֲטָרוֹת
עֲלִיוֹנוֹת.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָמוּ כָּל אוֹתָם הַחֲבָרִים, וְקָם רַבִּי
שְׂמַעוֹן, וְהָיָה עוֹלָה אוֹרוֹ עַד רוֹם [הַרְקִיעַ].
אָמַר לוֹ, רַבִּי, אֲשַׁרְיָךְ שְׁתוֹרְתְךָ עוֹלָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת
וְשִׁבְעִים אוֹרוֹת, וְכָל אוֹר וְאוֹר נִפְרָד לְשֵׁשׁ מֵאוֹת
וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי מְעָמִים שְׁעוֹלִים וְרוֹחֲצִים בְּנִהְרוֹת
אֶפְרַסְמוֹן מְהוֹר. וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵאֲשֶׁר תּוֹרָה
מִיְשִׁיבְתְךָ, וּמִיְשִׁיבְתוֹ שֶׁל חֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה,
וּמִתּוֹךְ יְשִׁיבְתוֹ שֶׁל אַחֲזִיָּה הַשִּׁילֹנִי. וְאֲנִי לֹא בָאתִי
לְאֲשֶׁר מִיְשִׁיבְתְךָ, אֲלֵא בַּעַל הַכְּנָפִים כָּאֵן לְכֹאֵן,
שְׁתֵּרִי יִדְעֵתִי שֶׁלֹּא יִכְנַס לְתוֹךְ הַיְשִׁיבוֹת הָאֲחֵרוֹת
אֲלֵא לַיְשִׁיבְתְךָ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה סִפֵּר לוֹ רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹתָהּ הַשְּׁבוּעָה
שֶׁנִּשְׁבַּע בַּעַל הַכְּנָפִים. אִזּוֹ הוֹדְעוּעַ הַמְשִׁיחַ

והרים קולו, והודיעו הרקיעים, והודיעו הים הגדול, והודיעו הליתות, וחשב העולם להתהפך. בין כך ראה את רבי חייא לרגלי רבי שמעון. אמר, מי נתן כאן אדם שלבוש מידי אותו העולם? אמר לו רבי שמעון, זה הוא רבי חייא, האור של מאור התורה. אמר לו, יתפנס הוא ובניו ויהיו מתישיבה שלך. אמר רבי שמעון, זמן ינתן לו. נתנו לו זמן, ויצא משם מודיע ועינו זולגות דמעות. הודיע רבי חייא ובכה, ואמר, אשרי חלקם של הצדיקים באותו העולם, ואשרי חלקו של בר יוחאי שזכה לכהן. עליו פתוב (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא.

בראשית. רבי שמעון פתח, (ישעיה נא) ואשם דברי בפיה. כמה יש לאדם להשתדל בתורה יומם ולילה, משום שהקדוש-ברוך-הוא מקשיב לקולות אותם שמתעסקים בתורה. ובכל דבר שמתחדש בתורה על ידי אותו שמשתדל בתורה, עושה רקיע אחר.

שְׁנֵינוּ, בַּשָּׁעָה הַהִיא שֶׁדָּבַר הַתּוֹרָה מִתְחַדֵּשׁ מִפִּי
 אָדָם, הַדָּבָר הַהוּא עוֹלָה וּמוֹדֵמָן לִפְנֵי
 הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹטֵל אֶת
 אוֹתוֹ הַדָּבָר [תּוֹרָה] וּמִנְשֵׁק אוֹתוֹ, וּמְעַטֵּר אוֹתוֹ
 בְּשִׁבְעִים עֶטְרוֹת גְּלוֹפוֹת וּמְחַקְקוֹת. וְדָבַר חֲכָמָה
 שֶׁהִתְחַדֵּשׁ, עוֹלָה וְיוֹשֵׁב עַל רֹאשׁ הַצְּדִיק חֵי
 הָעוֹלָמִים, וְטָם מִשָּׁם וּמִשׁוּטְט בְּשִׁבְעִים אֶלְפָּה
 עוֹלָמוֹת וְעוֹלָה אֶל עֵתִיק הַיָּמִים. וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁל
 עֵתִיק הַיָּמִים, וְדַבְּרֵי חֲכָמָה הֵם בְּסוֹדוֹת נִסְתָּרִים
 עֲלִיוֹנִים.

וְאוֹתוֹ הַדָּבָר הַנִּסְתָּר שֶׁל חֲכָמָה שֶׁהִתְחַדֵּשׁ בָּאֵן,
 בַּשָּׂהוּא עוֹלָה, מִתְחַבֵּר עִם אוֹתָם הַדְּבָרִים
 שֶׁל עֵתִיק הַיָּמִים, וְעוֹלָה וְיוֹרֵד עִמָּהֶם וְנִכְנָם
 בְּשִׁמוֹנָה עֶשְׂרֵי עוֹלָמוֹת גְּנוּזִים שְׁעִין לֹא רָאָתָה
 אֲלֵהֶם וּזְלָתָךְ (שם סד). יוֹצְאִים מִשָּׁם וּמִשׁוּטְטִים
 וְהוֹלְכִים מְלֵאִים וְשִׁלְמִים וּמוֹדֵמָנִים לִפְנֵי עֵתִיק
 הַיָּמִים.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה מְרִיחַ עֲתִיק הַיָּמִים אֶת הַדָּבָר
 תְּהִי, וְזֶה נֹחַ לְפָנָיו מִן הַכֹּל. נוֹטֵל אֶת
 אוֹתוֹ הַדָּבָר, וּמַעְטֵר אוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים
 אֶלֶף עֲטָרוֹת. אוֹתוֹ הַדָּבָר מָס וְעוֹלָה וַיִּזְרַח, וְנִעְשָׂה
 רְקִיעַ אֶחָד. וְכֵן כָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁל חֲכָמָה (ס"א נְעֻשִׁים)
 עוֹמְדִים בְּקִיּוּם שָׁלֵם לְפָנָי עֲתִיק הַיָּמִים.
 וְהוּא קוֹרֵא לָהֶם שָׁמַיִם חֲדָשִׁים, שָׁמַיִם מְחֻדָּשִׁים,
 נִסְתָּרִים שֶׁל סוּדוֹת שֶׁל חֲכָמָה עֲלִיזָנָה. וְכֹל אוֹתָם
 שָׁאֵר דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שְׁמַת־חֲדָשִׁים, עוֹמְדִים לְפָנָי ^(דף ה)
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעוֹלָיִם וְנִעְשִׂים אֲרָצוֹת ^(ע"א)
 הַחַיִּים, וַיִּזְרְדִים וּמִתְעַטְרִים לְאָרֶץ אַחַת, וּמִתְחַדָּשׁ
 וְנִעְשָׂה הַכֹּל אָרֶץ חֲדָשָׁה מֵאוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁהִתְחַדָּשׁ
 בַּתּוֹרָה.

וְעַל זֶה כָּתוּב (ישעיה סו) כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִתְחַדָּשִׁים
 וְהָאָרֶץ הִתְחַדָּשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עִמָּדִים לְפָנָי
 וְגו'. עֲשִׂיתִי לֹא כָּתוּב, אֲלֵא עוֹשֶׂה. שְׁעוֹשָׂה תָּמִיד
 מֵאוֹתָם הַחֲדוּשִׁים וְהַסּוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. וְעַל זֶה
 כָּתוּב (שם נא) וְאֲשֶׁם דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצִל יָדַי כְּפִיתִיךָ

לְנַטַע שָׁמַיִם וְלִיסַד אָרֶץ. לֹא כְּתוּב הַשָּׁמַיִם, אֲלֵא
שָׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה וּבְצֵל יָדַי כְּפִיתִיךָ? אָמַר
לוֹ, בְּשַׁעַה שֶׁנִּמְסְרָה הַתּוֹרָה לְמֹשֶׁה, בָּאוּ
בְּמַה רַבּוּאוֹת שֶׁל מַלְאָכִים עֲלִיּוֹנִים לְשַׂרְף אוֹתוֹ
בְּשִׁלְהֶבֶת פִּיָּהֶם, עַד שֶׁכִּסָּה עָלָיו הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא. וּבָעֵת שֶׁתִּדְבַר הָיָה עוֹלָה וּמִתְעַטֵּר וְעוֹמֵד
לְפָנַי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְכַסֶּה עַל אוֹתוֹ
הַדְּבָר, וּמְכַסֶּה עַל אוֹתוֹ הָאָדָם שֶׁלֹּא יִכַּר אֵלֵיהֶם
אֲלֵא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא יִקְנֹאוּ לוֹ, עַד
שֶׁנַּעֲשֶׂה מִהַדְּבָר (תּוֹרָה) הַהוּא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאָרֶץ
חֲדָשָׁה. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב וּבְצֵל יָדַי כְּפִיתִיךָ לְנַטַע שָׁמַיִם
וְלִיסַד אָרֶץ. מִכַּאֲן שְׁכַל דְּבָר שֶׁנִּסְתָּר מִן הָעֵינַי,
עוֹלָה לְתוֹעֵלַת עֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב וּבְצֵל יָדַי
כְּפִיתִיךָ. וְלָמָּה נִעְלָם וּמִתְכַסֶּה מִן הָעֵינַי? בְּשִׁבִיל
תּוֹעֵלַת עֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב לְנַטַע שָׁמַיִם וְלִיסַד
אָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ.

וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אֲתָהּ. וְלֵאמֹר - לְאוֹתָם
הַשְּׁעָרִים וְהַדְּבָרִים הַמְצִינִים אֵלָיו עַל
אֵלָיו - עַמִּי אֲתָהּ. אֵל תִּקְרִי עַמִּי אֲלָא עַמִּי אֲתָהּ,
לְהִיּוֹת שְׂתָרְךָ עַמִּי. מָה אֲנִי בַדְּבָר שְׁלִי עֲשִׂיתִי
שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לג) בְּדָבָר ה' שָׁמַיִם
נִבְעְשׂוּ - אֶף כֵּן אֲתָהּ. אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׂמִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה. וְאִם תֵּאמַר שְׂדֵבָר שֶׁל כָּל אָדָם שְׂלֵא
יִדְעַע עוֹשֶׂה כְּזֶה.

בֵּא רְאֵה, אוֹתוֹ שְׂאִין דְּרַכּוֹ בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה
וּמִתְדַּשׁ דְּבָרִים שְׂאִינוֹ יִדְעַע עַל בְּרִים כְּרֵאוֹי,
אוֹתוֹ הַדְּבָר עוֹלָה וַיּוֹצֵא לְאוֹתוֹ הַדְּבָר אִישׁ
תְּהַפּוּכוֹת לְשׁוֹן שְׁקָר מִתּוֹךְ נֶקֶב תְּהִחֹם תְּגִדּוֹל,
וּמִדְּלֶג חֲמִשׁ מֵאוֹת פְּרָסְאוֹת לְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ
הַדְּבָר. וְנוֹטֵל אוֹתוֹ, וְהוֹלֵךְ עִם אוֹתוֹ הַדְּבָר לְתוֹךְ
הַנֶּקֶב שְׁלוֹ, וְעוֹשֶׂה כּוֹ רְקִיעַ שֶׁל שְׂוֹא שֶׁנִּקְרָא תַּחוּ.
וְטָם בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעַ אוֹתוֹ אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת שִׁשֶׁת
אֲלָפִים פְּרָסְאוֹת בְּפַעַם אַחַת. וְכִיּוֹן שֶׁהַרְקִיעַ הַזֶּה
שֶׁל שְׂוֹא עוֹמֵד, מִיָּד יּוֹצֵאת אִשְׁתּוֹ זְנוּנִים וּמִתְחַזְּקֵת
בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעַ שֶׁל שְׂוֹא [נ"א ה"א] [נ"א וְאִישׁ תְּהַפּוּכוֹת]

וּמְשַׁתְּתֵפֶת עִמּוֹ, וּמִשָּׁם יוֹצֵאת וְהוֹרֶגֶת כַּמָּה
 אֱלָפִים וְרַבָּבוֹת. מִשּׁוּם שְׂכַאֲשֶׁר הִיא עוֹמֶדֶת
 בְּרָקִיעַ הַהוּא, יֵשׁ לָהּ רְשׁוֹת וַיִּכְלֹת לְהִיּוֹת טָסָה
 אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּרִנֵּעַ אֶחָד.

וְעַל זֶה פָּתוּב (ישעיה ה) הוּי מִשְׁכִּי הָעוֹן בְּחֻבִּי
 הַשְּׂוֹא. הָעוֹן זֶה הַזֹּכֵר. וּבַעֲבוּת הָעֲגָלָה
 חַטָּאָה, מִי הַחַטָּאָה? זוּ הַנִּקְבָּה שֶׁנִּקְרְאת חַטָּאָה.
 הוּא מוֹשֶׁךְ אֶת אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא עוֹן בְּאוֹתָם חֻבִּי
 הַשְּׂוֹא. וְאַחַר כֵּן בַּעֲבוּת הָעֲגָלָה חַטָּאָה, אֶת אוֹתָהּ
 הַנִּקְבָּה שֶׁנִּקְרְאת חַטָּאָה, שְׁשָׁם הַתַּנְבְּרָה לְהִיּוֹת
 טָסָה לְהַרְגַּ בְּנֵי אָדָם. וְעַל זֶה (משלי ז) כִּי רַבִּים חֲלָלִים
 הַפִּילָה. מִי הַפִּילָה? זוּ אוֹתָהּ הַחַטָּאָה שֶׁהוֹרֶגֶת בְּנֵי
 אָדָם. מִי גָרַם אֶת זֶה? תִּלְמִיד הַחֲכָם שֶׁלֹּא הִנִּיעַ
 לְהוֹרָאָה וּמוֹרָה. תִּרְחֹמֵן יִצְיִלְנוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרִים, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם שְׁלֹא
 תוֹצִיאוּ מִפִּיכֶם דְּבַר תּוֹרָה שְׁלֹא יִדְעֶתֶם
 וְלֹא שְׁמַעְתֶּם מֵעֵין גָּדוֹל כְּרֵאוֹנִי, כִּדִּי שְׁלֹא תִהְיוּ
 גוֹרְמִים לְאוֹתָהּ הַחַטָּאָה לְהַרְגַּ הַמוֹנִי בְּנֵי אָדָם

לְחַנּוּם. פְּתַחוּ בְלִים וְאָמְרוּ, הֲרַחֲמֵן יִצְיִלְנוּ, הֲרַחֲמֵן
יִצְיִלְנוּ.

בֹּא רֵאָה, בַּתּוֹרָה בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם, וְהִנֵּה בַּאֲרוּחַ שְׁפָתוֹב (שם ה) וְאֶהְיֶה
אֲצִלּוֹ אָמוֹן וְאֶהְיֶה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְהוּא
הַסֵּתֶכֶל בָּה פַעַם וְשִׁתִּים וְשִׁלֵּשׁ וְאַרְבַּע פְּעָמִים,
וְאַחַר כֵּן אָמַר אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן עָשָׂה בָה מַעֲשֵׂה,
לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי אָדָם שְׁלֵא יבֹאוּ לְטַעוֹת בָּה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (מִיֹּב כח) אִזּוּ רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם תִּקְרָה
וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וּכְנִגַּד אַרְבַּע פְּעָמִים הָהֵם שְׁפָתוֹב,
אִזּוּ רָאָה, וַיִּסְפְּרָה, הַכִּינָה, וְגַם תִּקְרָה - בָּרָא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מַה שֶּׁבָרָא. וְטָרַם שְׁהוֹצִיא
אֶת הַמַּעֲשֵׂה שְׁלוֹ, הַכְּנִים בְּרֵאשׁוֹנָה אַרְבַּע תִּבּוֹת,
שְׁפָתוֹב בְּרֵאשׁוֹת בְּרֵא אֵלֵהִים אֵת. הִנֵּה אַרְבַּע.
וְאַחַר כֵּן הִשְׁמִים - הֵם כְּנִגַּד אַרְבַּע הַפְּעָמִים
שֶׁהַסֵּתֶכֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה טָרַם יוֹצִיא
אֶת מַעֲשֵׂהוּ לְמַלְאָכָתוֹ.

רַבִּי אֱלֶעָזֵר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן לָקוֹנִיָּא חָמִינ, ^(דף ה ע"ב) וְרַבִּי אֲבָא עֲמוּ,
 וְהָיָה מְחַמֵּר אִישׁ אֶחָד אַחֲרֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֲבָא,
 נִפְתַּח פְּתָחַיִם שֶׁל תּוֹרָה, שְׁחַרְי הַשָּׁעָה וְחֹמֶן הוּא
 לְהַתְּפִיחַן ^(לְהַסְפִּידָן) בְּדַרְכֵינוּ.

פְּתַח רַבִּי אֱלֶעָזֵר וְאָמַר, ^(ויקרא יט) אֶת שְׁבֵתֵי
 תִּשְׁמְרוּ. בֹּא רְאֵה, בְּשָׁעָה יָמִים בָּרָא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם. וְכָל יוֹם וַיּוֹם גָּלָה
 אֶת מַעֲשָׂהוֹ, וְנָתַן כַּחוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. מָתִי גָלָה אֶת
 מַעֲשָׂהוֹ וְנָתַן כַּחוֹ? בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי, מִשּׁוֹם שְׁאוֹתֶם
 שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים, כֻּלָּם הָיוּ נִסְתָּרִים וְלֹא
 הִתְגַּלּוּ. בִּיּוֹן שָׁבָא הַיּוֹם הַרְבִּיעִי, הוֹצִיא אֶת
 הַמַּעֲשֵׂה וְהַכַּחַשׁ שֶׁל כֻּלָּם. שְׁחַרְי אִישׁ וַיּוֹם וְרוּחַ, אָף
 עַל גַּב שְׁחַח שְׁלֹשָׁה יְסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, כֻּלָּם תְּלוּיִים,
 וְלֹא הִתְגַּלּוּ הַמַּעֲשֵׂה שְׁלָחֶם עַד שֶׁהָאָרֶץ גָּלְתָה
 אוֹתָם, וְאִזּוֹ נוֹדְעָה הָאֲמִנוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהֶם.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֶה הָיָה, שְׁכַתוֹב
 תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא, וְכַתוּב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ!

אֵלֶּא זֶה, אֵף עַל גַּב שְׁכַתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, זֶה הָיָה
 רַבִּיעִי, וְנִכְלָל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שְׂיֵהִיו אֶחָד בְּלִי פְרוּד.
 וְאַחַר כֵּן הַיּוֹם הַרְבִּיעִי הַתְּנַלְה מַעֲשֵׂהוּ לְהוֹצִיא
 אֶמֶן לְאֶמְנוֹתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. מִשּׁוֹם שְׂהִיּוֹם
 הַרְבִּיעִי הוּא הַרְגָּל הַרְבִּיעִית שֶׁל הַכֶּסֶף הַעֲלִיּוֹן.

וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל כָּלֶם, בֵּין הַיָּמִים הַרְאֵשׁוֹנִים וּבֵין
 הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים, הָיוּ תְלוּוִיִּים בַּיּוֹם הַשְּׁכַת.
 זֶהוּ שְׁכַתוֹב (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. זֶה
 הַשְּׁכַת, וְזֶה הִיא הַרְגָּל הַרְבִּיעִית שֶׁל הַכֶּסֶף. וְאִם
 תֹּאמַר, אִם כֵּן, מַה זֶה אֶת שְׁכַתְתִּי תִשְׁמְרוּ,
 פְּעַמִּים? אֵלֶּא שְׁכַת שֶׁל עֶרֶב שְׁכַת וְהַשְּׁכַת שֶׁל
 הַיּוֹם מִפֶּשׁ אֵין לָהֶם פְּרוּד.

אָמַר [לָהֶם] אוֹתוֹ סוֹחֵר שֶׁהָיָה מְחַמֵּר אֲחֵרֵיהֶם, וּמַה
 זֶה וּמְקוֹדְשֵׁי תִירָאוּ? אָמַר לוֹ, זֶה קְדוּשַׁת שֶׁל
 שְׁכַת. אָמַר לוֹ, וּמַה זֶה קְדוּשַׁת שֶׁל שְׁכַת? אָמַר לוֹ,
 זֶה הַקְדוּשַׁת שְׁנִמְשָׁף מִלְמַעְלָה. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן,
 עֲשִׂיתָ שְׁהַשְּׁכַת אֵינָה קְדוּשָׁה, אֵלֶּא קְדוּשַׁת שְׁשׁוֹרָה
 עֲלִיו מִלְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְכֹךְ זֶה, (ישעיה נח) וְקָרְאתָ לַשַּׁבָּת
עֲנֵג לְקְדוּשׁ ה' מְכַבֵּד. הַזְכִּיר שַׁבָּת לְחוּד
וְקְדוּשׁ ה' לְחוּד. אָמַר לוֹ, אִם כֹּה, מִי זֶה קְדוּשׁ
ה'? אָמַר לוֹ, הַקְדָּשָׁה שִׁינְדָּדַת מְלַמְעָלָה וְשׁוֹרָה
עָלָיו. אָמַר לוֹ, אִם הַקְדָּשָׁה שִׁנְמַשְׁכַּת מְלַמְעָלָה
נְקָרְאתָ מְכַבֵּד, נִרְאֶה שֶׁשַּׁבָּת אֵינוֹ מְכַבֵּד, וְכַתוּב
וְכַבְּדָתוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי אֲבָא, הֲנִיחַ לוֹ לְאִישׁ הַזֶּה,
שֶׁדָּבָר שֶׁל חֲכָמָה יֵשׁ בּוֹ שֶׁאֵינָנוּ יוֹדְעִים בּוֹ.
אָמְרוּ לוֹ, אָמַר אֶתָּה. פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא יט) אֶת
שַׁבָּת־תִּי, אֶת - לְרַבּוֹת תְּחוּם שַׁבָּת שֶׁהוּא אֶלְפִים
אַמּוֹת לְכָל צַד, וּמִשׁוּם כֹּךְ רַבָּה אֶת. שַׁבָּת־תִּי - [נ"א
ז"ו] שַׁבָּת הָעֲלִיוֹנָה וְשַׁבָּת הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהֵן שְׁתֵּי
כָּלּוֹלוֹת יַחַד וְנִסְתָּרוֹת יַחַד.

נִשְׁאַרְהָ שַׁבָּת אַחֲרַת שְׁלֹא נִזְכְּרָה וְהִיתָה כְּבוּשָׁה.
אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, מִיּוֹם שֶׁעָשִׂיתָ
אוֹתִי נְקָרְאתִי שַׁבָּת, וְהַיּוֹם אֵינוֹ כְּלִי לִילָה. אָמַר
לָּהּ, בְּתִי, אֶת שַׁבָּת, וְשַׁבָּת קָרְאתִי לָּךְ, אֲבָל תִּרְיֵנִי

מַעֲטָר אוֹתָךְ בְּעֲטָרָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה. הַעֲבִיר בְּרוּז
וְאָמַר מִקִּדְשֵׁי תִירָאוּ.

וְזוֹ שֶׁבֶת שֶׁל עָרֵב שֶׁבֶת שֶׁהִיא יִרְאָה, וְשׁוֹרָה בָּהּ
יִרְאָה. וְכִי הוּא שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּלִיל
וְאָמַר אֲנִי ה' וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵאֲבֵא שֶׁאָמַר בָּהּ,
וְדִיךְ אֶת - לְרַבּוֹת תַּחֲוֹם שֶׁבֶת. שֶׁבֶתְתִי - זֶה
הָעֲגוּל וְהַרְבּוּעַ שֶׁבַּפְּנִים, וְהֵם שְׁנַיִם. וּכְנֶגֶד אוֹתָם
הַשְּׁנַיִם יֵשׁ שְׁתֵּי קִדְשׁוֹת שְׁיֵשׁ לָנוּ לְהַזְכִּיר, אֶחָד
וַיְכַלּוּ, וְאֶחָד קְדוּשׁ.

וַיְכַלּוּ יֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ תְּבוּת, וּבְקִדְוּשׁ שֶׁאֲנוּ
מִקִּדְשֵׁים יֵשׁ שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ תְּבוּת, וְהַכֹּל
עוֹלָה לְשַׁבְּעִים שְׁמוֹת שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל מִתְּעַטְרִים בָּהֶם. וּמִשׁוֹם שֶׁהָעֲגוּל וְהַרְבּוּעַ
הַזֶּה הֵם שֶׁבֶתְתִי, שְׁנֵינֵהֶם כְּלוּלִים בְּשִׁמּוֹר, שֶׁבֶתְתוֹב
תְּשִׁמּוֹרוֹ. שְׁהַרִי הַשֶּׁבֶת הָעֲלִיוֹנָה כָּאֵן לֹא נִכְלָלָה
בְּשִׁמּוֹר, אֲלָא בְּזָכוֹר, שְׁהַרִי הַמְּלֶךְ הָעֲלִיוֹן מִסְתַּיִם
בְּזָכוֹר, וְעַל זֶה נִקְרָא מְלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ. וְהַשְּׁלוֹם
שָׁלוֹ הוּא זָכוֹר, וְעַל כֵּן אֵין מִחֻלְקַת לְמַעְלָה.

מִשׁוּם שְׁשֵׁנֵי שְׁלוּמוֹת לְמַטָּה - אֶחָד יַעֲקֹב, וְאֶחָד
 יוֹסֵף. וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב פַּעַמִּים (ישעיה נז)
 שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב. לְרַחוּק - זֶה יַעֲקֹב. ^{דף}
 וְלִקְרוֹב - זֶה יוֹסֵף. לְרַחוּק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה
 לא) מֵרַחוּק ה' נִרְאָה לִי, (שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ
 מֵרַחוּק. וְלִקְרוֹב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) תִּדְרָשִׁים
 מִקְרוֹב כְּאוֹ. מֵרַחוּק - זוֹ הַנִּקְדָּה הָעֲלִיזָה שְׁעוֹמֶדֶת
 בְּהִיכָלוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב תִּשְׁמְרוּ, נִכְלָל בְּשִׁמּוֹר. וּמִקְדָּשֵׁי
 תִּירָאוּ - זוֹ הַנִּקְדָּה שְׁעוֹמֶדֶת בְּאֲמִצֵּעַ שֵׁישׁ
 לִירָא מִפְּנֵה יוֹתֵר מִן הַכֹּל שְׁעֵנֶשׂוּ מִיָּתֶה. וְהִינּוּ מֵה
 שְׂכָתוֹב (שמות לא) מִחֲלָלֶיהָ מוֹת יוֹמָת. מִי הֵם
 מִחֲלָלֶיהָ? מִי שֶׁנִּכְבְּסוּ לְתוֹךְ הַחֲלָל שֶׁל הָעֲגוּל
 וְהִרְבּוּעַ לְמָקוֹם שָׂאוֹתָהּ הַנִּקְדָּה שׁוֹרָה וּפּוֹגֵם בּוֹ -
 מוֹת יוֹמָת. וְעַל זֶה כְּתוּב תִּירָאוּ. וְהַנִּקְדָּה הַחַיָּה
 נִקְרָאת אֲנִי, וְעַלֶּיהָ שׁוֹרָה אוֹתוֹ הַנֶּסֶתֶר הָעֲלִיזוֹן
 שְׁלֹא הִתְנַלְּתָה. וְהִינּוּ ה', וְהַכֹּל אֶחָד.

יָרְדוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבְבָּא וְנִשְׁקוּ אֹתוֹ. אָמְרוּ,
 וּמָה כָּל הַחֲכָמָה הַזֶּה יֵשׁ פִּתְחַת יָדָךְ וְאַתָּה
 מְחַמֵּר אַחֲרֵינוּ? אָמְרוּ לוֹ, מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם,
 אֵל תִּשְׁאַלוּ מִי אֲנִי, אֶלְבָּא אֲנִי וְאַתֶּם גִּלְדָּה וְנִתְעַסְק
 בַּתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד יֹאמֶר דְּבָרֵי חֲכָמָה לְהָאִיד אֶת
 תְּהִירָךְ. אָמְרוּ לוֹ, מִי נָתַן לָךְ לְלָבֶת כָּאֵן וְלְהִיּוֹת
 מְחַמֵּר בְּחַמּוּרִים? אָמַר לָהֶם, יו"ד עֲשֵׂתָה קָרַב עִם
 שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת, עִם כַּ"ף וְסָמ"ךְ, לְהִתְקַשֵּׁר עִמִּי [נ"א יחד].
 כַּ"ף לֹא רָצָתָה לְהִסְתַּלַּק וְלְהִתְקַשֵּׁר מֵאַחַר [נ"א בְּמָקוֹם]
 שְׁלֹא יִכְלָה לְהִיּוֹת רִנֵּעַ אֶחָד אֶלְבָּא עִמּוֹ. סָמ"ךְ לֹא
 רָצָתָה לְהִסְתַּלַּק, בְּרִי לְעֹזֵר לְאוֹתָם הַנוֹפְלִים,
 שְׁתֵּרֵי בְּלִי סָמ"ךְ לֹא יִכּוּלִים לְהִיּוֹת.

יו"ד בָּאָה אֵלַי יְחִידָה, נִשְׁקָה לִי וְחִבְּקָה אוֹתִי,
 בְּכַתָּה עִמִּי וְאָמְרָה לִי: בְּנִי, מָה אַעֲשֶׂה לָּךְ?
 אָבֵל תֵּרִי אֲנִי מִסְתַּלְּקָת, וְאֲנִי מִתְמַלְּאת מִכַּפָּה
 מִזְבוֹת וְאוֹתֵיּוֹת נִסְתָּרוֹת עֲלִיּוֹנוֹת וְנִכְבָּדוֹת. לְאַחַר
 מִכֵּן אֲבֵא אֵלֶיךָ וְאֶסְעַד אוֹתְךָ, וְאַתָּן לָךְ גַּחְלָה שֶׁל
 שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת יוֹתֵר מֵאֵלּוּ שְׁתֵּהֲסַתְּלִקוּ, שְׁתֵּהֶם
 י"ש, יו"ד עֲלִיּוֹנָה וְשִׁי"ן עֲלִיּוֹנָה, שְׁתֵּהִיוּ לָךְ אוֹצְרוֹת

מִלְאִים מְכַל. וּמִשׁוּם כָּךְ, בְּנִי, לֵךְ וְתִהְיֶה מְחַמֵּר
חֲמוּרִים, וְעַל כֵּן אֲנִי הוֹלֵךְ בְּכַךְ.

שָׂמַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא, וּבָכוּ וְאָמְרוּ, לֵךְ
רַבִּי, וְאֲנִי נִחְמֵר אַחֲרֶיךָ. אָמַר לָהֶם, וְלֹא
אָמַרְתִּי לָכֶם שְׂמִצּוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא עַד שְׂיִבֵּא אוֹתוֹ
מְחַמֵּר עַל הַחֲמוּרִים? אָמְרוּ לוֹ, הֲרֵי שָׂמַךְ לֹא
אָמַרְתָּ לָנוּ, מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבֶךָ מַה הוּא? אָמַר
לָהֶם, מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבִי הוּא טוֹב וּמַעֲלָה אֲצִלִּי,
וְהוּא מְגֻדֵל אֶחָד שְׁפוּרָח בְּאוּרָה, גְּדוֹל וְנִכְבָּד.
וְאוֹתָם הַדְרִים בּוֹ בְּמִגְדֵל תְּזֶה - הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
וְעָנִי אֶחָד, וְזֶה הוּא מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבִי. וְגַלִּיתִי ^{נ"א}
וְעַלִּיתִי ^{נ"א} מִשָּׁם, וְאֲנִי מְחַמֵּר עַל חֲמוּרִים. הִסְתַּכְּלוּ בּוֹ
רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְהִטְעִים לָהֶם אֶת דְּבָרָיו,
שֶׁהֵיוּ מְתוּקִים כְּמוֹ מֶן וּדְבַשׁ. אָמְרוּ לוֹ, שֵׁם אָבִיךָ
אִם תֹּאמַר, נִנְשָׁק אֶת עַפְרֵי רַגְלֶיךָ. אָמַר לָהֶם,
וְלָמָּה? אִין דְּרַבִּי בְּכַךְ לְהִתְנַאֲוֹת בְּתוֹרָה

אֲבָל אָבִי תִּיתָה דִּירְתוֹ בְּיָם הַגְּדוֹל, וְהוּא תִּיתָ דָּג
אֶחָד שֶׁתִּיתָ סוּבֵב אֶת תַּיִם הַגְּדוֹל מִצַּד זֶה

לְצַדּוֹתָי, וְהָיָה גְדוֹל וְנִכְבָּד וְעַתִּיק יָמִים, עַד שֶׁהָיָה
 בּוֹלֵעַ אֶת כָּל שְׂאֵר הַדְּגָיִם שֶׁל הַיָּם, וְאַחֵר כָּךְ
 מוֹצִיא אוֹתָם חַיִּים וְקַיָּמִים וּמִלֵּאִים מְכַל הַטּוֹבוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם. וְשָׁט אֶת הַיָּם כְּרֹנֵעַ אֶחָד בְּכַחוֹ,
 וְהוֹצִיא אוֹתִי כִּיחַץ בְּיַד אִישׁ גִּבּוֹר, וְהַטְּמִין אוֹתִי
 בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאֲמַרְתִּי לָכֶם, וְהוּא שָׁב לְמְקוֹמוֹ
 וְנִגְנְנוּ בְּאוֹתוֹ הַיָּם.

הַבְּחִין רַבִּי אֶלְעָזָר בְּדַבְּרָיו. אָמַר לוֹ, אֵתָּה הוּא
 בְּנוֹ שֶׁל הַמַּאֲזֵר הַקָּדוֹשׁ, אֵתָּה הוּא בְּנוֹ
 שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא הַזֵּקֵן, אֵתָּה הוּא בְּנוֹ שֶׁל אוֹר
 הַתּוֹרָה, וְאֵתָּה מְחַסֵּר אַחֲרֵינוּ?! כָּבוֹ יַחַד וְנִשְׁקוּ לוֹ
 וְהִלְכוּ. אָמְרוּ לוֹ, הֲאֵם נוֹחַ לְפָנֵי מוֹרְנוֹ לְהוֹדִיעַ לָנוּ
 אֵת שְׁמוֹ?.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹאֵל-ב בנ) וּבְנֵיהוּ בֶן יְהוֹיָדָע. הַפְּסוּק
 הַזֶּה בְּאֵרוּחוֹ, וְהוּא יָפֵה. אֲבָל הַפְּסוּק הַזֶּה
 בָּא לְהַרְאוֹת סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים שֶׁל הַתּוֹרָה. וּבְנֵיהוּ
 בֶן יְהוֹיָדָע - עַל סוּד הַחֲכָמָה בָּא תְּדַבֵּר הַנְּסֻתָר

ההוא, והשם גורם. בן איש חי - זה צדיק חי
העולמים.

רב פּעלים - רבון כל המעשים וכל הפחות
העליונים, משום שכלם יוצאים ממנו, הוא
ה' צבאות, אות הוא בכל צבאיו, רשום הוא
וגדול מן הכל. רב פּעלים - הוא מקבצאל, האילן
הגדול והנכבד גדול מהכל. מאיזה מקום יצא?
מאיזו דרגה בא? חזר הפתוב ואמר, מקבצאל.
הדרגה העליונה הנסתרת ^(דף ו ע"ב) שעין לא ראתה
וגו'. הדרגה שהכל בה, וכונסת לתוכה מתוך
האור העליון, וממנה יוצא הכל. והוא היכל קדוש
נסתר שכל הדרגות מקבצות ונסתרות בתוכו.
ובגוף תהיכל תזה קנים כל העולמות, וכל
הצבאות הקדושים ממנו נזונים ועומדים על
קיומם.

הוא הפה את שני אראל מואב. שני מקדשים היו
עומדים בגללו ונזונו ממנו, מקדש ראשון
ומקדש שני. כיון שהוא הסתלק, נמנע השפע

שְׁהִיָּה שׁוֹפֵעַ מְלֻמְעָלָה. כְּבִיכּוֹל הוּא הִכָּה אֹתָם
 וְהִחָרִיב אֹתָם וְהִשְׁמִיד אֹתָם, וְהִכְסֵּא הַגָּדוֹל נֶפֶל.
 זְהוּ שְׁפָתוֹב (יחזקאל א) וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. תִּדְרָגָה
 הִהִיָּא שְׁנַקְרָאת אֲנִי, הִיָּא בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. לָמָּה? עַל
 נְהַר כְּבָר. עַל נְהַר שְׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא שְׁהַפְסִיק מִיָּמִיו
 וּמַעֲיִנוֹתָיו וְלֹא מִשְׁפִּיעַ כְּבָרָא שׁוֹנָה.

זְהוּ שְׁפָתוֹב (איוב יד) וְנְהַר יִחָרֵב וְיִבֶּשׁ. יִחָרֵב - כְּבִית
 רֵאשׁוֹן, וְיִבֶּשׁ - כְּבִית שְׁנִי. וּמִשׁוֹם כֶּךָ הוּא
 הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרָאֵל מוֹאָב. [ס"א שְׁחָרֵי כְּרָאשׁוֹנָה] מוֹאָב,
 שְׁחָרֵי מוֹאָב שְׁבַשְׁמִים, וְנִחָרְבוּ וְהִשְׁמָדוּ בְּגִלְלוֹ, וְכָל
 הָאֲזוּרוֹת שְׁחָרֵי מְאִירִים לְיִשְׂרָאֵל, כֻּלָּם נִחָשְׁכוּ.

וְעוֹד, הוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאָרִי. בְּזִמְנִים
 תְּרָאשׁוֹנִים כְּשֶׁתִּנְהַר הָיָה מוֹשֵׁף אֶת
 מִיָּמִיו לְמִטָּה, הָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים בְּשִׁלְמוֹת,
 שְׁזוֹבְחִים זְבָחִים וְקָרְבָּנוֹת לְכַפֵּר עַל נַפְשָׁם, וְאִז
 הָיָה יוֹרֵד מְלֻמְעָלָה דְמוֹת שֶׁל אֲרִיָּה אֶחָד, וְהָיוּ
 רוֹאִים אֹתוֹ עַל גְּבֵי הַמּוֹזֵבֵחַ רוֹבֵץ עַל טְרַפּוֹ, אוֹכֵל

קִרְבָּנוֹת כְּמוֹ נֶבֶר חֲזָק, וְכָל הַכְּלָבִים הָיוּ
מִתְחַבְּאִים מִלְּפָנָיו וְלֹא יוֹצְאִים חֲחוּצָה.

בֵּינוֹן שְׁנַרְמוֹ הַחֲטָאִים, הוּא יָרַד לְתוֹךְ הַדְּרָגוֹת
שְׁלֵמָטָה, וְהִרְג אֶת אוֹתוֹ הָאֲרִיָּה שְׁלֵא רָצָה
לָתֵת לוֹ אֶת טְרָפוֹ כְּבָרָא שׁוֹנָה. כְּבִיכּוֹל הִרְג אוֹתוֹ.
הוּא הִכָּה אֶת הָאֲרִי וְדָאֵי. לְתוֹךְ הַבּוֹר - לְעֵינַי
הַצַּד הָאֲחֵר הָרַע. בֵּינוֹן שְׁרָאָתָה כֶּךָ אוֹתוֹ הַצַּד
הָאֲחֵר, הַתְּנַבְּרָה וְשִׁלְחָה כָּלֵב אֶחָד לֶאֱכֹל אֶת
הַקִּרְבָּנוֹת. וּמָה שָׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאֲרִי"ה? אֲוִרִיא"ל,
שְׁפָנִיו פָּנֵי אֲרִיָּה. וּמָה שָׁם אוֹתוֹ כְּלָב? בְּלֶאֱדָן
שָׁמוֹ, שְׂאִינוֹ בְּכָלֵל שֶׁל אָדָם, אֵלֶּא כְּלָב וּפָנֵי כְּלָב.

בֵּיוֹם הַשְּׁלָג - בֵּיוֹם שְׁנַרְמוֹ הַחֲטָאִים וְהַדִּין גְּדוֹן
לְמַעַלָּה מֵעַם בֵּית הַדִּין הָעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה
כְּתוּב לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג. זֶה הַדִּין הָעֲלִיּוֹן.
לְמָה? מִשּׁוֹם שֶׁכָּל בֵּיתָהּ לְבֶשׂ שָׁנִים, וְיִכּוֹל לְסַבֵּל
אִישׁ חֲזָקָה. עַד כָּאֵן סוּד הַכְּתוּב.

מָה כְּתוּב אַחֲרָיו? (שְׁמוּאֵל-ב בנ) וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ
מִצְרֵי אִישׁ מִרְאָה. כָּאֵן סוּד הַכְּתוּב כָּאֵן

לְהוֹדִיעַ, שֶׁכָּכֵל פֶּעַם שִׁישְׂרָאֵל חָטְאוּ, הוּא הַסְתַּלַּק
 וּמִנֵּעַ מֵהֵם כָּל הַטּוֹבוֹת וְכָל הָאֲזוּרוֹת שֶׁהֵיוּ מְאִירִים
 לָהֶם. הוּא הִכָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי - זֶה הָאֹר שֶׁל
 הָאֹר הַהוּא שֶׁהָיָה מְאִיר לְיִשְׂרָאֵל. וּמִי הוּא?
 מִשָּׁה, שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת ב) וְהֵאמְרָנָה אִישׁ מִצְרֵי הַצִּילָנוּ
 וְגו'. וְשֵׁם נוֹלַד, וְשֵׁם הַתְּגַדֵּל, וְשֵׁם הַתְּעַלָּה לְאֹר
 עֲלִיּוֹן.

אִישׁ מְרָאָה - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וּמְרָאָה וְלֹא
 בְּחִידוֹת. אִישׁ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לג) אִישׁ
 הָאֱלֹהִים. כְּבִיכּוֹל בַּעֲלָה שֶׁל אוֹתוֹ מְרָאָה כְּבוֹד ה',
 שְׁזוּכָה לְהִנְחִיג אֶת הַדְּרָגָה הַזֹּאת בְּכָל רְצוֹנוֹ בְּאֶרֶץ
 מִה שֶׁלֹּא זָכָה אִישׁ אַחֵר.

וּבֵיַד הַמִּצְרֵי חֲנִית - זֶה מִטָּה הָאֱלֹהִים שֶׁנִּמְסַר
 בְּיָדוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים
 בְּיָדֵי. וְזֶה הַמִּטָּה שֶׁנִּבְרָא עָרַב שְׁכַת בֵּין
 הַשְּׁמָשׁוֹת וְחֻקּוֹק בּוֹ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַחֻקּוֹק
 הַקָּדוֹשׁ, וּבְזֶה חָטָא בַּסֵּלַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר
 ב) וַיִּדְ אֶת הַסֵּלַע בְּמִטָּהוּ פְּעָמִים. אָמַר לוֹ

הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֵשָׁה, לֹא לָזֶה נָתַתִּי לָךְ
אֶת הַמַּטָּה שְׁלִי, תִּיָּדָךְ לֹא יִהְיֶה בְיָדְךָ מִכָּאֵן
וְהִלָּאתָ.

מִיָּד - וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשָּׁבַט (שמואל-ב-כג), בְּרִיזֵן הַקְּשָׁה,
וַיִּגְזֹל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמְּצָרִי. שָׁמַח שְׁעָה
הַהִיא נִמְנַע מִמֶּנּוּ וְלֹא הָיָה בְיָדוֹ לְעוֹלָמִים. וַיִּתְרַגְּלוּ
בַּחֲנִיתוֹ - עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁהִכָּה בַּמַּטָּה הַהוּא מֵת
וְלֹא נִכְנַם לְאָרְצֵן הַקְּרוֹשָׁה, וְנִמְנַע הָאוֹר הָיָה
מִיִּשְׂרָאֵל.

מִן הַשְּׁלֵשִׁים - הֵכִי נִכְבְּדָה, אֵלּוֹ שְׁלֵשִׁים שָׁנָה
עָלְיוֹנִים שֶׁנִּטְלָה מֵהֶם וְהַשְּׁפִיעַ לַמַּטָּה, וּמֵהֶם הוּא
הָיָה לוֹקַח וּמִתְקַרֵּב.

וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָּא - הֵם הָיוּ בָּאִים אֵלָיו
וְנוֹתְנִים לוֹ בְּרָצוֹן הַלֵּב, וְהוּא לֹא הָיָה בָּא
אֵלֵיהֶם. וְאֵף עַל גַּב שְׁלֹא נִכְנַם בְּמִנְיֵן וְהַחֲשָׁבוֹן
שְׁלָהֶם, (שם) וַיִּשְׁמְחוּ דָוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ. שְׁלֹא נִפְרָד
מִלוֹחַ לְבוֹ (דף ז ע"א) לְעוֹלָמִים. אִין לָהֶם פִּירוּד לְעוֹלָמִים.
דָּוִד שָׁם לְבוֹ אֵלָיו, וְהוּא לֹא לְדָוִד, מִשּׁוֹם

שְׁתַּחֲשָׁכֹת וְהַשִּׁירִים וְהַאֲהָבִים שֶׁהִלְבֵּנָה עוֹשֶׂה
 לְשֹׁמֵשׁ, הִיא מוֹשֶׁכֶת אוֹתוֹ אֵלֶיָּה שִׁיְהִיָּה דִּיּוּרוֹ
 עֲמָה, וְזֶהוּ וַיִּשְׁמָהוּ דָוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ.

נִפְּלוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְרַבֵּי אֲבָא לְפָנָיו. בֵּין כֶּךָ וְכֶךָ
 לֹא רָאוּ אוֹתוֹ. קָמוּ וְהִסְתַּכְּלוּ לְכָל הַצְּדִיקִים
 וְלֹא רָאוּ אוֹתוֹ. יָשְׁבוּ וּבָכוּ וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר זֶה עִם
 זֶה. אַחֵר שָׁעָה אָמַר רַבֵּי אֲבָא, וַדַּאי זֶה שְׁשֻׁנִינוּ,
 שְׁצַדִּיקִים הוֹלְכִים וְדַבְּרֵי תוֹרָה בֵּינֵיהֶם, שְׂאוֹתָם
 צַדִּיקִים שָׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם בָּאִים אֵלֵיהֶם. וַדַּאי זֶה
 הוּא רַב הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן שָׁבָא אֵלֵינוּ מִן הָעוֹלָם הַהוּא
 לְגַלּוּת לָנוּ אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ, וְטָרַם הַפְּרִנּוּהוּ,
 הֲלֹךְ לוֹ וְהִתְכַּסֶּה מִעַמּוּנּוֹ. קָמוּ, וְהָיוּ רוֹצִים לְרַבֵּב
 עַל הַחֲמוּזִים וְלֹא הִלְכוּ. רָצוּ לְרַבֵּב וְלֹא הִלְכוּ.
 פָּתְרוּ וְהִנִּיחוּ אֶת הַחֲמוּזִים. וְעַד הַיּוֹם הָיוּ קוֹרְאִים
 לְאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מְקוֹם הַחֲמוּזִים.

פָּתַח רַבֵּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְכֶךָ
 אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאִיךָ וְגו'. כִּפְתָה הוּא הַטּוֹב
 הָעֲלִיּוֹן וְהַנִּבְכָּד שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת

לְבַנֵּי אָדָם לְאוֹתָם צְדִיקִים עֲלִיוֹנִים יֵרָאִי חֲטָא
 שְׂמֵשֶׁתְּדָלִים בַּתּוֹרָה, כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם.
 לֹא כְּתוֹב טוֹבָה, אֶלָּא רַב טוֹבָה. וּמִי הוּא? (שם קמה)
 זָכַר רַב טוֹבָה יִבְיָעוּ. וְזֶהוּ עֲנַג הַחַיִּים שֶׁשׁוֹפְעִים
 מִהָעוֹלָם הַבֵּא לְחַי הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא זָכַר רַב טוֹבָה.
 וַיֵּרָאִי הוּא (ישעיה סג) וְרַב טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְגו'.

עוֹד מָה רַב טוֹבָה, כָּאֵן נִחְקַק סוּד הַחֲכָמָה, וְכָל
 הַסּוּדוֹת נִכְלְלוּ בָאֵן. מ"ה - כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. רַב
 - זֶה הָעֵץ גְּדוֹל וְחֹזֵק, מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ אֵילָן אַחַר קִטָּן
 מִמֶּנּוּ, וְזֶה הוּא גְּדוֹל וּמִכְנִיסוֹ לְרוּם הַרְקִיעִים.
 טוֹב"ך - זֶה הָאֹר שֶׁנִּבְרָא בַיּוֹם הָרִאשׁוֹן. אֲשֶׁר
 צִפְנֵת לִירֵאִיך - מִשׁוּם שֶׁנִּזְנֶה אוֹתוֹ לְצְדִיקִים בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם.

פְּעֻלָּת - זֶה גַּן הָעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, שֶׁכְּתוּב (שמות טו) מְכוּן
 לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלָּת ה'. וְזֶהוּ פְּעֻלָּת לְחוּסִים בָּך.
 נֶגֶד בְּנֵי אָדָם - זֶה גַּן הָעֵדֶן שֶׁלְמִטָּה שָׁפַל הַצְדִיקִים
 עוֹמְדִים שָׁם בְּרוּחַ, שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בְּלִבוֹשׁ יָקָר כְּצוּרָה
 וַדִּיּוֹקָן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶהוּ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם, בְּאוֹתָהּ

צורה של בני אדם שפעולם הוה, ונמצאים שם
 ופורחים באויר ועולים לתוך ישיבת הרקיע
 באותו גן העדן שלמעלה. ופורחים ורוחצים במלי
 נהרות אפרסמון טהור, ויורדים ושורים למטה.
 ולפעמים נראים נגד בני אדם לעשות להם נסים
 כמו מלאכים עליונים, כמו שראינו עכשו את אור
 המאור העליון, ולא זכינו להסתכל ולדעת
 בסודות של חכמה יותר.

פתח רבי אבא ואמר, (שופטים יג) ויאמר מנוח אל
 אשתו מות נמות כי אלהים ראינו. אף על
 גב שפנוח לא הנה יודע מה מעשהו - אמר, הואיל
 וכתוב (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי, וראי אנו
 ראינו, ומשום כך מות נמות. ואנו ראינו וזכינו
 לאור הנה שתייה הולך עמנו ונתקיים בפעולם, שחרי
 הקדוש פרוך הוא שלח אותו אלינו להודיענו
 סודות של החכמה שגלה, אשרי חלקנו.

הלכו. הגיעו לחר אחד והיתה השמש נוטה.
 התחילו ענפי האילן של החר להקיש זה

עם זה ואמרו שירה. בעודם הולכים, שמעו קול
אחד חזק שהיה אומר: בני אלהים קדושים, אותם
שהתפזרו בין החיים של העולם הזה, אותם
מאורות בני הישיבה, התקבצו למקומם
להשתעשע עם רבונכם בתורה. פחדו אלו ועמדו
במקומם וישבו. בינתים יצא קול כמו מקדם
ואמר: סלעים חזקים פטישים רמים, הנה פעל
הגונים מרקם בציורים עומד על פסא השלטון,
הבנסו והתקבצו.

בשעה ההיא שמעו את קול ענפי האילנות חזק
ותקוה, והיו אומרים, (תהלים קט) קול ה'
שובר ארזים. נפלו על פניהם רבי אלעזר ורבי
אבא ופחד רב נפל עליהם. קמו בחפזון והלכו,
ולא שמעו דבר. יצאו מן החר והלכו.

כשהגיעו לבית רבי יוסי בן רבי שמעון בן
לקוניא, ראו שם את רבי שמעון בן
יוחאי. שמחו. (דף ז ע"ב) שמח רבי שמעון ואמר להם,
נדאי דרדך של נסים ואותות עליונים עברתם,

שָׂאֲנִי יִשְׁנֵתִי כָּאֵן, וְרָאִיתִי אֶתְכֶם וְאֵת בְּנֵיהֶן בֵּן
 יְהוּדָע שִׁשּׁוּלֵחַ לָכֶם שְׁתֵּי עֶמְרוֹת עַל יְדֵי זָקֵן אֶחָד
 לְעֶמְרֵכֶם. וְדַאֲי שְׁבַדְרָךְ הוּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה.
 וְעוֹד, שְׁרָאִיתִי אֶת פְּנִיכֶם מְשֻׁנוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
 יָפָה אָמַרְתֶּם, שְׁחַכֶּם עֲדִיף מִנְבִיא.

בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשָׁם אֶת רֵאשׁוֹ בֵּין בְּרַבִּי אָבִיו
 וְסִפֵּר [לז] הַמַּעֲשֵׂה. פָּחַד רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה.
 אָמַר (חֲבֻקָּק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאֲתִי. אֶת הַפְּסוּק
 הַזֶּה אָמַר חֲבֻקָּק בְּשַׁעַה שְׁרָאָה מִיתָתוֹ וְהִתְקַיֵּם
 עַל יְדֵי אֱלֹהֵשָׁע. לָמָּה נִקְרָא חֲבֻקָּק? מִשּׁוּם שְׁכָתוֹב
 (מַלְכִים-ב ד) לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חָיָה אֶת חֲבֻקָּת בֵּן. וְזֶה
 חָיָה בְּנֵה שֶׁל הַשּׁוֹנְנִיּוֹת. וְשְׁנֵי חֲבֻקִים חָיו - אֶחָד
 שֶׁל אֲמוֹ, וְאֶחָד שֶׁל אֱלֹהֵשָׁע, שְׁכָתוֹב (שם) וַיִּשֶׁם פִּיו
 עַל פִּיו.

מִצְאָנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ שֵׁם חֻקוֹק
 שְׁשֻׁבְעִים וְשָׁנִים שְׁמוֹת חֻקוֹקִים עָלָיו
 בְּתִבּוֹת, מִשּׁוּם שְׁאוֹתִיּוֹת הָא"ב שְׁחַקֵּק בּוֹ אָבִיו
 בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּשִׁמַּת, פָּרְחוֹ מִפְּנֵי. וְכָעֵת כְּשִׁאֱלֵישָׁע

חִבַּק אֹתוֹ, חָקַק בּוֹ כָּל אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים
 וּשְׁנַיִם הַשְּׁמוֹת, וְהָאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם
 הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ הַחֲקוּקִים הֵם מְאֹתִים וְיֵשׁ עֲשָׂרָה
 אוֹתִיּוֹת. וְאֵת כָּל הָאוֹתִיּוֹת חָקַק בְּרוּחוֹ [נ"א בְּדַבָּר]
 אֱלֹהֵשׁעַ, כִּדְרִי לְהַעֲמִידוֹ בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם
 שְׁמוֹת. וְקָרָא לוֹ חֲבֻקוֹק, הַשֵּׁם שֶׁמְשָׁלִים אֶת כָּל
 הַצְּדָדִים, מְשָׁלִים אֶת הַחֲבוּקִים, בְּמִבְּאֵר. וְהַשְּׁלִים
 לְסוֹד שֶׁל מְאֹתִים וְיֵשׁ עֲשָׂרָה הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ. בְּתִבּוֹת הַתְּקִיִּים לְהַחֲזִיר אֶת רוּחוֹ,
 וּבְאוֹתִיּוֹת הַתְּקִיִּים כָּל גּוֹפּוֹ עַל קִיּוּמוֹ, וְעַל בֵּן
 נִקְרָא חֲבֻקוֹק.

וְהוּא אָמַר (חֲבֻקוֹק ג) ה' שָׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי.
 שָׁמַעְתִּי מַה שִּׁחַתָּה לִי שִׁפְעַמְתִּי מִהַעוֹלָם
 תִּהְיֶה וּפְחַדְתִּי. הַתְּחִיל לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל נַפְשׁוֹ
 וְאָמַר, ה', פְּעֵלְךָ שִׁעֲשִׂיתָ לִי, בְּקָרֵב שָׁנִים יִהְיוּ
 חַיֵּהוּ. כְּמוֹ חַיֵּיו. וְכֹל מִי שֶׁנִּקְשָׁר בְּאוֹתָן הַשְּׁנַיִם
 הַקְּדֻמוֹנִיּוֹת, תְּחִיִּים נִקְשָׁרִים בּוֹ. בְּקָרֵב שָׁנִים תוֹדִיעַ
 לְאוֹתָהּ תִּדְרָגָה שְׂאִין בָּהּ חַיִּים כָּלֵל.

בְּכַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אֵיךְ אֲנִי מִמָּה שֶׁשָּׁמַעְתִּי
פְּחַדְתִּי מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. הָרִים יָדוּ עַל
רֵאשׁוֹ וְאָמַר, וּמָה רַב הַמְנוּנָא תּוֹקֵן, אִזְרַת הַתּוֹרָה,
אַתֶּם זְכִיתֶם לְרֵאוֹת פָּנִים בְּפָנִים, וְלֹא זְכִיתִי בּוֹ.
נִפְלַעַל עַל פָּנָיו וְרָאָה אוֹתוֹ עוֹקֵר הָרִים מֵאִיר נִרוֹת
בְּהִיבַל מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם
תִּהְיוּ שְׂכָנִים בְּעֵלְי הוֹרָאָה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
מִתְחִיּוֹם תִּהְיֶה קוֹרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵו וְלְרַבִּי
אַבָּא בְּנֵי א"ל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית לב) כִּי רָאִיתִי
אֱלֹהִים פָּנִים אֶל פָּנִים.

בְּרֵאשִׁית. רַבִּי תִּיָּא פְּתַח, (תהלים קיא) רֵאשִׁית
תְּחַבֵּה יִרְאֵת ה' שֶׁכֵּל טוֹב לְכָל
עֲשִׂיָּהֶם תִּתְחַלְּתוּ עֲמֻדַת לְעַד. רֵאשִׁית תְּחַבֵּה, פְּסוּק
זֶה כָּךְ צָרִיךְ לְכַתֵּב: סוּף תְּחַבֵּה יִרְאֵת ה', בְּגִלְל
שִׁירְאֵת ה' הִיא סוּף תְּחַבֵּה. [נ"א אֶלָּא הִיא רֵאשִׁית] לְהַכְּנִס
לְתוֹךְ הַדְּרָגָה שֶׁל תְּחַבֵּה עֲלִיוֹנָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם
קיא) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָה. זֶה הַשַּׁעַר לְה', וְדַאי.
שָׂאֵם לֹא יִכְנַס בְּשַׁעַר זֶה, לֹא יִכְנַס לְעוֹלָמִים. (מְשָׁל)
לְמֶלֶךְ עֲלִיוֹן שֶׁהוּא עֲלִיוֹן נִסְתָּר וְנִנּוּז, וְעֲשֵׂה לוֹ

שְׂעָרִים אֱלֹה עַל אֱלֹה, וּבְסוּף כָּל הַשְּׂעָרִים עֲשֵׂה
 שְׂעַר אֶחָד בְּכַמָּה מְנַעוּלִים, בְּכַמָּה פְתָחִים, בְּכַמָּה
 הִיכָלוֹת אֱלֹה עַל אֱלֹה, וְאָמַר: כָּל מִי שְׂרוּצָה
 לְהַכְנִים אֵלַי - שְׂעַר זֶה יִהְיֶה רֵאשׁוֹן לְנַפְּי. מִי
 שְׂיַכְנִים בְּשְׂעַר זֶה - יַכְנִים. גַּם כִּי שְׂעַר רֵאשׁוֹן
 לְחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה, יִרְאֶת ה' הִיא. וְזוֹהֵי רֵאשִׁית.

ב, שְׁנַיִם הֵם שְׁמֵת־חֻכְרִים בְּאֶחָד, וְאֱלֹה שְׁתֵּי
 נִקְדוּת - אֶחָד גְּנוּז וְנִסְתָּר, וְאֶחָד עוֹמֵד
 בְּחַתְנָלוֹת. וּבְגִלְל שְׂאִין לָהֶם פְּרוּד נִקְרָאִים
 רֵאשִׁית, אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם. מִי שְׁנוּמֵל זֶה נוּמֵל זֶה,
 וְהַכֹּל אֶחָד. שְׁתֵּרֵי הוּא וְשְׂמוֹ אֶחָד, שְׂפָתוֹב (שֵׁם פִּנּוּ)
 וַיִּדְעוּ כִּי אִתָּה ה' שְׂמֹךְ לְבַדְךָ. לָמָּה נִקְרָא יִרְאֶת
 ה'? בְּגִלְל שְׂהוּא עֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע. זָכָה בֶּן הָאָדָם
 - הֵנָּה טוֹב. וְאִם לֹא זָכָה - הֵנָּה רַע. (דף ח ע"א) וְלִבְנֵי
 שׁוּרָה בְּמָקוֹם זֶה יִרְאֶה, וְזֶה שְׂעַר לְהַכְנִים לְכָל טוֹב
 שְׂבַע עוֹלָם. שֶׁכֵּל טוֹב - אֱלֹה שְׁנַיִ שְׂעָרִים שְׂהֵם
 בְּאֶחָד.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, שֶׁכָּל טוֹב - זֶה עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהוּא
 שֶׁכָּל טוֹב בְּלִי רָע כָּלֵל. וְעַל שְׂלֵא שׁוֹרָה בּוֹ
 רָע הוּא שֶׁכָּל טוֹב בְּלֵא רָע. לְכָל עֲשִׂיהֶם - אֵלּוֹ
 חֲסֵדֵי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים, תּוֹמְכֵי הַתּוֹרָה. וְאוֹתָם תּוֹמְכֵי
 הַתּוֹרָה כְּבִיכּוֹל הֵם עוֹשִׂים. כָּל אֵלּוֹ שְׁעוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה אֵין בָּהֶם עֲשִׂיָה בְּעוֹד שְׁעוֹסְקִים בָּהּ. אוֹתָם
 שְׁתּוֹמְכִים בָּהֶם יֵשׁ בָּהֶם עֲשִׂיָה, וּבְכַח זֶה כְּתוּב
 תְּהַלְּתוּ עִמָּדֶת לְעַד, וְעוֹמֵד הַכֶּסֶּא עַל עִמָּדוֹ
 כָּרְאוּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּלִילָה
 שֶׁהַכֶּלֶה מֵתַחֲבָרֶת בְּבַעֲלָהּ. שְׁשֻׁנִּינוּ, כָּל
 אוֹתָם הַחֲבָרִים בְּנֵי הַיֵּבֶל הַכֶּלֶה, הַצְּטֻרְכוּ בְּאוֹתוֹ
 לִילָה שֶׁהַכֶּלֶה עֲתִידָה לְהִיּוֹת לְמַחֲרַת בְּתוֹךְ הַחֲפָה
 עִם בְּעֵלָה לְהִיּוֹת עִמָּה כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה, וְלִשְׁמַח
 עִמָּה בְּתַקוּנָהּ שֶׁהִיא מֵתַתְּקֵנֶת לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה,
 מֵתוֹרָה לְנִבְיָאִים, וּמִנְּבִיאִים לְכַתּוּבִים, וּבְדַרְשׁוֹת
 הַפְּסוּקִים וּבְסוּדוֹת הַחֲכָמָה, בְּגִלְלֵי שְׂאֵלּוֹ הֵם
 תְּקוּנָהּ וְתַכְשִׁיטָהּ, וְהִיא וְעַלְמוּתֶיהָ נִכְנָסֶת
 וְעוֹמָדֶת עַל רְאִשֵׁיהֶם וּמֵתַתְּקֵנֶת בָּהֶם, וְשִׁמְחָה

בָּהֶם כָּל אוֹתוֹ הַלֵּילָה, וְלִמְחַרְתָּ לֹא נִכְנָסְתָ לַחֲפָה
 אֵלָא יַחַד אִתָּם. וְאַלְהָ נִקְרְאִים בְּנֵי הַחֲפָה. וְכִיּוֹן
 שֶׁנִּכְנָסְתָ לַחֲפָה, הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׂוֹאֵל עֲלֵיהֶם
 וּמְבַרֵךְ אוֹתָם, וּמַעֲטֵר אוֹתָם בְּעֵטְרַת הַכֶּלֶה. אֲשֶׁרֵי
 חֲלָקָם.

וְהָיָה רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְכָל הַחֲבָרִים מְרַנְנִים בְּרֵנֵת
 הַתּוֹרָה וּמְחַדְשִׁים דְּבָרֵי תּוֹרָה כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מֵהֶם, וְהָיָה שְׁמִיחַ רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְכָל שְׂאֵר
 הַחֲבָרִים. אָמַר לָהֶם רַבֵּי שְׁמַעוֹן, בְּנֵי אֲשֶׁרֵי
 חֲלָקְכֶם, בְּגִלְלֵי שְׁמַחַר לֹא תִכְנַס הַכֶּלֶה לַחֲפָה אֵלָא
 יַחַד אִתְּכֶם. בְּגִלְלֵי שְׁכַלְם שְׁמַתְקַנִּים תִּקְוֹנִיָה בְּלֵילָה
 הַזֶּה וּשְׂמִיחִים בָּהּ, כְּלָם יִהְיוּ רְשׁוּמִים וּכְתוּבִים
 בְּסֵפֶר הַזְכוּרֹנוֹת, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַרְכֶם
 בְּשִׁבְעִים בְּרָכוֹת וְעֵטְרוֹת שֶׁל עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

פָּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסֻפְרִים
 כְּבוֹד אֵל וְכו'. פָּסוּק זֶה הִרִי הָעֵמֶדְנוּחוֹ.
 אֲבָל בְּזִמְנֵי זֶה שֶׁהַכֶּלֶה מִתְעוֹרְרֵת לְהַכְנִס לַחֲפָה,
 לִמְחַרְתָּ מִתְתַקַּנֵּת וּמְאִירָה בְּקִשׁוּטִיָה יַחַד עִם

החברים ששמתו עמה כל אותו הלילה, והיא
 שמתה אתם. ולמחרת כמה אוכלוסים, צבאות
 ומרכבות תילות ומחנות אתה, והיא וכלם מחכים
 לכל אחד ואחד שתקנו אותה בלילה הזה. ביון
 שמתתברים באחד והיא רואה את בעלה, מה
 כתוב? השמים מספרים כבוד אל. השמים - זה
 החתן שנכנס לחפה. מספרים - מאירים בזהר
 הספיר שמאיר וזוהר מסוף העולם ועד סוף
 העולם.

כבוד אל - זה כבוד פלה שנקרא אל, שכתוב
 (תהלים ו) ואל זועם בכל יום. בכל ימי השנה
 נקרא אל, וכעת בשחרי נכנסת לחפה, נקרא
 כבוד ונקרא אל. כבוד על כבוד. אור על אור.
 שלטון על שלטון. ואז באותה שעה שהשמים
 נכנס לחפה ובא ומאיר לה, כל אותם החברים
 שהתקינו אותה, כלם מתפרשים בשמותם שם,
 וזהו שכתוב ומעשה ידיו מגיד תרקייע. מעשה ידיו
 - אלה אותם בעלי קיום הברית יחד עם הפלה.
 ואותם בעלי קיום הברית נקראים מעשה ידיו,

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמַעֲשֵׂה יְדִינֵנוּ כּוֹנְנֵהוּ, זוֹ בְּרִית הַקְּנֻמַּת
שְׁחַתוּמָה בְּבֶשֶׂר בֶּן הָאָדָם.

רַב הַמְּנוּנָא תּוֹקֵן אָמַר בְּה, (קחלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת
פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ - שְׁלֵא יִתֵּן בֶּן אָדָם
אֶת פִּיו לְחַבֵּיא לְהַרְהוּר רַע וַיְגַרֵם לְחַטִּיא אוֹתוֹ
בְּשֵׁר קִדְשׁ שְׁחַתוּם בּוֹ בְּרִית הַקְּדֻשׁ, שְׂאֵם עוֹשֵׂה
בְּה, מוֹשְׁכִים אוֹתוֹ לְגִיחֵנָם. וְאוֹתוֹ מְמַנָּה עַל
הַגִּיחֵנָם דּוּמ"ה שְׂמוֹ, וְכַמָּה רַבּוֹאוֹת שֶׁל מְלֹאכֵי
חֻבְלָה יַחַד אֹתוֹ, וְעוֹמֵד עַל פֶּתַח הַגִּיחֵנָם, וְכָל
אוֹתָם שֶׁשָּׁמְרוּ בְּרִית הַקְּדֻשׁ בְּעוֹלָם תְּזַה אֵין לוֹ
רְשׁוּת לְקַרֵב אֲלֵיהֶם.

דְּוֹד הַמְּלָךְ, בְּשַׁעָה שְׁקָרָה לוֹ אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, פְּחַד.
בְּאוֹתָהּ שַׁעָה עָלָה דּוּמ"ה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, (דף ח ע"ב) כְּתוּב בְּתוֹרָה
(ויקרא ב) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאָף אֶת אִשְׁתּוֹ אִישׁ, וְכַתוּב (שם)
(יה) וְאֵל אִשְׁתּוֹ עֲמִיתָךְ וְכו'. דְּוֹד שְׁקַלְקַל בְּרִית
בְּעֶרְוָה מֵהוּ (מה דיניו)? אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
דְּוֹד צְדִיק הוּא, וּבְרִית הַקְּדֻשׁ עַל תְּקוּנֵנוּ עוֹמֵד,

שְׁחַרְי לְפָנַי גְּלוּי שְׁמוֹמָנֶת לוֹ בַּת שֶׁבַע מִיּוֹם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם.

אָמַר לוֹ: אִם לְפָנֶיךָ גְּלוּי - לְפָנָיו לֹא גְּלוּי! אָמַר
לוֹ: וְעוֹד בְּהֵיטֵר הָיָה מַה שְׁחַרְיָהּ, שְׁחַרְיָהּ כָּל
אֵלוֹ שְׁעוֹלִים לְקָרְב, לֹא עוֹלָה אֶחָד מֵהֶם עַד
שְׁפוּטָר אֲשֶׁתּוֹ בְּנֵט. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, הָיָה לוֹ
לְחַבּוֹת שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, וְלֹא חֲכָה. אָמַר לוֹ: בַּמָּה
עוֹמֵד הַדְּבָר? בְּמָקוֹם שְׁחוֹשְׁשִׁים שֶׁהִיא מְעַכְּרֶת,
וְגְלוּי לְפָנַי שְׁאוּרְיָה לֹא קָרַב אֵלַיָּה מֵעוֹלָם, שְׁחַרְי
שְׁמִי חָתוּם בְּתוֹכּוֹ לְעֵדוּת. כָּתוּב אוּרְיָה, וְכָתוּב
אוּרְיָהּ. שְׁמִי חָתוּם עִמוֹ, שְׁלֹא שָׁמַשׁ כָּה לְעוֹלָמִים.
אָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, זֶה מַה שְׁאֲמַרְתָּ - אִם לְפָנֶיךָ
גְּלוּי שְׁאוּרְיָה לֹא שָׁכַב עִמָּה, לְפָנָיו הֲאִם גְּלוּי? הָיָה
לוֹ לְחַבּוֹת לָהּ שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים. וְעוֹד, אִם יָדַע
שְׁמֵעוֹלָם לֹא שָׁכַב עִמָּה, אִזּוֹ לָמָּה שָׁלַח לוֹ דָּוִד
וְצָוָה עָלָיו לְשַׁמֵּשׂ עִם אֲשֶׁתּוֹ, שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל-ב יא) רַד
לְבֵיתְךָ וּרְחֵץ רַגְלֶיךָ?.

אָמַר לוֹ: וַדַּאי לֹא יָדַע, אֲבָל חֶכְהָ יוֹתֵר מִשְׁלָשָׁה
 חֲדָשִׁים, שְׁחָרֵי אֲרַבְעָה חֲדָשִׁים הָיוּ, שְׁכַפְּךָ
 לְמַדְנֹנִי, בְּעֵשְׂרִים וַחֲמֵשָׁה בְּנִיּוֹן הָעֵבִיר דָּוָד כְּרוּז
 בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ עִם יוֹאֵב בְּשִׁבְעָה יָמִים שְׁבַסְיוֹן,
 וְהִלְכוּ וְהִשְׁחִיתוּ אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן. שָׁחוּ שָׁם סִיּוֹן
 תַּמּוּז אָב וְאֵלּוּל, וּבְעֵשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּאֵלּוּל הָיָה
 מִה שְׁחָתָה עִם בַּת שִׁבְעָה, וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים מָחַל לוֹ
 הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ חֲטָא. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים
 בְּשִׁבְעָה בְּאֶדְר הָעֵבִיר כְּרוּז, וְהִתְכַּנְּסוּ בַּחֲמֵשָׁה עֶשְׂרֵי
 בְּאֵיר, וּבַחֲמֵשָׁה עֶשְׂרֵי בְּאֵלּוּל הָיָה מִה שְׁחָתָה עִם
 בַּת שִׁבְעָה, וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים הִתְכַּפֵּשֶׁר (שם יב) גַּם ה'
 הָעֵבִיר חֲטָאתָךְ לֹא תָמוּת. מִה זֶה לֹא תָמוּת? לֹא
 תָמוּת בְּיַד דּוֹמָה.

אָמַר דּוֹמָה: רַבּוֹן הָעוֹלָם, תְּרִי דְבַר אֶחָד יֵשׁ לִי
 אֵלָיו, שֶׁהוּא פָתַח פִּיו וְאָמַר (שם) חֵי ה' כִּי
 בֵּן מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת, וְהוּא דָן אֶת נַפְשׁוֹ.
 מְרוּנָנָא יֵשׁ לִי עָלָיו. אָמַר לוֹ: אֵינִן לָךְ רְשׁוּת, שְׁחָרֵי
 הוֹדָה לְפָנַי וְאָמַר חֲטָאתִי לָהּ, אַף עַל פִּי שְׁלֹא
 חֲטָא. אֲבָל בְּמַה שְׁחָטָא בְּאוּרְיָה, עֲנֵשׁ כְּתַבְתִּי עָלָיו

וְקָבַל. מִיָּד חֹזֵר דּוֹמָה לְמִקּוֹמוֹ בְּפִתּוֹ נִפְשׁ. וְעַל זֶה
 אָמַר רַבִּי, (תהלים צד) לֹאִי ה' עֲזָרְתָה לִּי כִּמְעַט שְׁכָנָה
 דּוֹמָה נִפְשִׁי. לֹאִי ה' עֲזָרְתָה לִּי שְׁתִּיחָה אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס
 שְׁלִי, כִּמְעַט שְׁכָנָה וְכוּ'. מַה זֶה כִּמְעַט? כִּמוֹ חוֹט
 דָּבַק כִּמוֹ הַשְּׁעוֹר שֵׁשׁ פִּינֵי וּבֵין הַצַּד הָאֲחֵר, כְּאוֹתוֹ
 שְׁעוֹר הָיָה שְׁלֵא שְׁכָנָה דּוֹמָה נִפְשִׁי.

וְלִכֵּן צָרִיךְ בֶּן אָדָם לְהִשָּׁמֵר שְׁלֵא יֵאמַר דָּבָר
 בְּדָוָה, בְּגִלְלֵי שְׁלֵא יוּכַל לֹאמַר לְדּוֹמָה (קהלת
 ה) כִּי שְׁנָנָה הִיא, כִּמוֹ שְׁתִּיחָה לְדָוָד וְנִצַּח אוֹתוֹ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין. לָמָּה יִקְצַף הָאֱלֹהִים עַל
 קוֹלְךָ - עַל אוֹתוֹ קוֹל שְׁחֹוֹא אָמַר, וְחִבַּל אֶת
 מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ - זֶה בְּשֵׁר קִדְשׁ בְּרִית הַקְּדוֹשׁ שְׁפָנָם
 וְנִמְשָׁךְ בְּגִיהָנָם עַל יְדֵי דּוֹמָה. וּבְגִלְלֵי זֶה (תהלים יט)
 וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מִגִּיד תְּרַקִּיעַ. אֵלּוֹ אוֹתָם הַחֲבָרִים
 שְׁתֵּת־חֲבָרוֹ עִם הַכֶּלֶה הֵזוּ וּבַעֲלֵי בְרִיתָהּ, מִגִּיד
 וְרוֹשִׁים כָּל אֶחָד וְאֶחָד. מִי תְּרַקִּיעַ? זֶהוּ תְּרַקִּיעַ שְׁבוֹ
 חֲמָה וּלְבָנָה וְכוּכְבִּים וּמְזֹלוֹת, וְזֶהוּ סֶפֶר זְכָרוֹן,
 הוּא מִגִּיד וְרוֹשִׁים אוֹתָם וְכוּתֵב אוֹתָם לְהִיּוֹת בְּנֵי
 תְּהִיכָל וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם תָּמִיד.

(שם) יום ליום יביע אומר - יום קדוש מאותם ימים
עליונים של המלך, משפחים אותם החברים
ואומרים אותו דבר שאמר כל אחד לחברו. יום
ליום יביע אותו אומר ומשפחו, ולילה לילה - כל
דרכה שמשלמת [נ"א ששולמת] בלילה משפח זה לזה
אותו דעת של כל אחד מחברו, ובשלמות [ס"א
ובאמת] רבה נעשים להם חברים ואוהבים.

אין אומר ואין דברים - בפאר דברי העולם, שלא
נשמעים לפני המלך הקדוש ולא צריך
לשמעם. אבל הדברים הללו, בכל הארץ יצא
קום. עושים (דף ט ע"א) מדידה, אותם דברים מדורים
עליונים ומדורים תחתונים, מאלה נעשים רקיעים,
ומאלה הארץ, מאותו השבת. ואם תאמר שאותם
דברים במקום אחד משוטטים בעולם - בקצה
תבל מליהם. וכיון שנעשים מהם רקיעים, מי
שורה בהם? תור ואמר, לשמש שם אהל בהם.
אותו שמש, קדוש שם מדורו ומשפנו בהם
ומתעטר בהם.

כִּיּוֹן שְׂשׁוּרָה בְּאוֹתָם רְקִיעִים וּמִתְעַטֵּר בָּהֶם, אֵיזִי
 - וְהוּא בְּחֶזֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ. שְׂמִיחַ וְרִץ
 בְּאוֹתָם רְקִיעִים. יוֹצֵא מֵהֶם וְרִץ לְתוֹךְ מַגְדָּל אֶחָד
 אַחֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ - וְדַאי
 מֵעוֹלָם עֲלִיּוֹן יוֹצֵא וּבֹא, שֶׁהוּא קַצֵּה הַשָּׁמַיִם
 לְמַעְלָה. וְתִקּוּפָתוֹ - מִי זֶה תִּקּוּפָתוֹ? זֶה קַצֵּה
 הַשָּׁמַיִם לְמַטָּה, שֶׁהִיא תִּקּוּפַת הַשָּׁנָה שְׁסוֹבְבַת אֶת
 כָּל הָאֵיבָרִים, וּמִתְקַשְּׁרֶת מִן הַשָּׁמַיִם עַד רְקִיעַ זֶה.
 וְאִין נִסְתָּר מִחֶפְתּוֹ - שְׂאוֹתָהּ תִּקּוּפָה זוֹ וְתִקּוּפַת
 הַשָּׁמַיִם שְׁמִיחַ וְרִץ בְּכָל יָד.

וְאִין נִסְתָּר - אִין מִי שְׂמִיחַ מִמֶּנּוּ מְכָל
 הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁהֵיוּ בָּלֵם
 מְקִיפּוֹת וּבָאוֹת אֵלָיו, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אִין מִי
 שְׂמִיחַ מִמֶּנּוּ. מִחֶפְתּוֹ - בְּשַׁעַת שְׂמִיחָתָם וְשָׁב
 (וּמִשְׁתוֹקֵק) לְגַבִּיהֶם בְּתִשׁוּבָה (בְּתִשׁוּקָה) שְׂלֵמָה, כָּל
 הַשְּׂבִיחַ תִּזְה וְכָל הָעֲלוּי תִּזְה בְּגִלְלַת הַתּוֹרָה הוּא,
 שְׂפָתוֹב תּוֹרַת ה' תְּמִימָה. שֵׁשׁ פְּעָמִים כְּתוּב כָּאֵן
 ה', וְשֵׁשׁ פְּסוּקִים מִן "הַשָּׁמַיִם מְסֻפְּרִים" עַד
 "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה". וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב בְּרֵאשִׁית -

הרי יש אותיות. ברא אלהים את השמים ואת הארץ - הרי יש תבות. פסוקים אחרים כנגד יש פעמים ה'. ששה פסוקים בגלל יש אותיות של כאן. ששה שמות בגלל יש תבות של כאן.

בעודם יושבים, נכנסו רבי אלעזר בנו ורבי אבא. אמר להם, ודאי פני השכינה כאן, ולכן קראנו לכם פניא"ל, שחרי ראיתם את השכינה פנים בפנים. ועכשו שידעתם וגלה לכם הכתוב של "ובניהו בן יהודע" - ודאי שדבר עתיק קדוש הוא והפסוק שלאחריו. ואותו הסתום מהכל אמרו.

ופסוק זה הוא במקום אחר כגון זה. פתח ואמר, (דברי הימים א יא) והוא הכה את האיש המצרי איש מדה חמש באמה. והכל סוד אחד הוא. מי המצרי? אותו הירוע, (שמות יא) גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי וגו', גדול ונכבד כמו שגלה אותו זקן (רב המנונא).

וּפְסוּק וְזֶה מִתְּבַאֵר בְּיִשְׁיבָה הָעֲלִיּוֹנָה. אִישׁ מְדָה
 הַכֹּל אַחֵר. (שמואל-ב כג) אִישׁ מְרָאָה וְאִישׁ
 מְדָה הַכֹּל אַחֵר. בְּגִלְלֵל שֶׁהוּא שֵׁשֶׁת וּתְחוּם, שִׁשְׁתּוֹנ
 (במדבר לה) וּמְדַתֶּם מִחוּץ לְעִיר, וְכֵתוּב (ויקרא יט) לֹא
 תַעֲשׂוּ עֹל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה. וְעַל זֶה אִישׁ מְדָה הוּא,
 וְהוּא מִמֶּשׁ אִישׁ מְדָה הוּא, אֲרָכּוּ מְסוּפֵי הָעוֹלָם
 וְעַד סוּף הָעוֹלָם. אָדָם הִרְאִישׁוֹן כֶּף תְּהִי. וְאִם
 תֵּאמֶר, תְּרִי כֵתוּב חֲמִשׁ כְּאֵמָה? אוֹתָם חֲמִשׁ
 כְּאֵמָה הִיוּ מְסוּפֵי הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם.

(דברי הימים-א יא) וּבִיד הַמִּצְרֵי תְּנִית, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר
 בְּמִנּוֹר אֲרָגִים - זֶה מִטָּה הָאֱלֹהִים שֶׁתִּיהַ בְּיָדוֹ
 חֲקוּק בְּשֵׁם גְּלוּף מְפָרֵשׁ בְּאֹר שֶׁל צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת
 שֶׁתִּיהַ חוּקֵק בְּצִלְאֵל וְיִשְׁיבָתוֹ, שֶׁנֶּקְרָא אוֹרֵג,
 שִׁשְׁתּוֹנ (שמות לה) מִלֵּא אֲתֶם וְגו' חֲרָשׁ וְחֲשֵׁב וְרִקֵּם
 וְגו'. וְאוֹתוֹ מִטָּה תִּיהַ מֵאִיר שֵׁם חֲקוּק בְּכָל
 הַצְּדָדִים בְּאֹר שֶׁתְּחַכְּמִים שֶׁהִיוּ חוּקֵקִים שֵׁם
 הַמְּפָרֵשׁ בְּאֲרָבָעִים וְשָׁנִים אֶפְנִים. וְהַפְּסוּק מְבַאֵר
 וְהִלָּאָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ. שָׁבוּ נִכְבְּדִים,
 שָׁבוּ וּנְחַדְּשׁ תְּקוּן הַכְּלָה בְּלִילָה תְּהִי. שֶׁכָּל מִי

שְׁמַשְׁתַּתֵּף יַחַד אֶתָּה בְּלִילָה הַזֹּאת, יְהִיָּה שְׁמוֹר
 לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה כָּל הַשָּׁנָה הַזֵּאת וַיּוֹצִיא שְׁנָתוֹ
 בְּשָׁלוֹם. עֲלֵיהֶם כָּתוּב (תהלים לד) חוֹנָה מִלְּאֵף ה'
 סָבִיב לִירְאָיו וַיַּחֲלֹצֵם מֵעַמּוֹ וַרְאוּ כִּי טוֹב ה'.

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.
 בְּפֶסוּק זֶה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, שְׁכָּל מִי שֶׁאֹמֵר
 יֵשׁ אֱלוֹהֵי אַחֵר, מִשְׁמַד מִהַעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ירמיה ו) כִּי תֵאמְרוּ לָהֶם: אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֶרְקָא לֹא
 עָשׂוּ, יִאבְדוּ מִהָאָרֶץ וּמִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֵלֶּה. בְּגִלְל
 שְׂאִין אֱלוֹהֵי אַחֵר חוּץ מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלְבָדוֹ.

וּפְסוּק ^(דף ט ע"ב) זֶה הוּא תְּרַגּוּם, חוּץ מִמַּלְת סוּף
 הַפְּסוּק (אֵלֶּה). אִם תֵּאמַר בְּגִלְל שְׁמִלְאָכִים קְדוֹשִׁים
 לֹא נִזְקְקִים לְתְּרַגּוּם וְלֹא מְכִירִים אוֹתוֹ, אִזּוּ מַלְּה
 זוֹ רְאוּיָה הִיא לְהֵאמֵר בְּלִשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרִי שִׁישְׁמַעוּ
 מִלְּאָכִים קְדוֹשִׁים וַיְהִי זְקוּקִים לְהוֹדוֹת עַל זֶה,
 אֵלֶּה וְדַאי מִשׁוּם כִּי כָּתוּב תְּרַגּוּם, שְׁלֹא נִזְקְקִים
 לוֹ הַמְּלְאָכִים הַקְּדוֹשִׁים וְלֹא יִקְנְאוּ בְּכֵן אָדָם לְהוֹיֵק
 לוֹ, בְּגִלְל שְׁפֶפְסוּק זֶה בְּכָלֵל הֵם מִלְּאָכִים קְדוֹשִׁים,

שְׁתַּרְי הֵם נִקְרָאִים אֱלֹהִים, וְהֵם בְּכָלֵל שֶׁל אֱלֹהִים,
וְהֵם לֹא עָשׂוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאֶרְקָא, הִיא צָרִיךְ
לְכַתֵּב וְאֶרְעָא (אֶרֶץ)! אֵלֶּא בְּגַלְל שְׁאֶרְקָא הִיא אַחַת
מֵאוֹתָן שֶׁבַע אֲרָצוֹת שֶׁלִּמְטָה, וּבְאוֹתוֹ מָקוֹם יִשָּׁנֵם
בְּנֵי בְּנֵי שֶׁל קִינ. לְאַחַר שֶׁנֶּרֶשׁ מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ,
יָרַד שָׁם וְעָשָׂה תוֹלְדוֹת, וְהִשְׁתַּבֵּשׁ שָׁם, שֶׁלֹּא יָדַע
כְּלוּם. וְהִיא אֶרֶץ כְּפוּלָה שֶׁנִּכְפְּלָה מִחֲשָׁךְ וְאוֹר.

וְשָׁם שְׁנֵי מְמַנִּים שְׁלִיטִים שֶׁשׁוֹלְטִים - זֶה בַּחֲשָׁךְ
וְזֶה בְּאוֹר. וְשָׁם קִטְרוֹנָה זֶה בְּזוּהָ. וּבְשָׁעָה
שֶׁיָרַד לְשָׁם קִינ, הִשְׁתַּתְּפוּ זֶה עִם זֶה וְהִשְׁלִימוּ
בְּאַחַד, וְהַכֹּל רוֹאִים שֶׁהֵם תוֹלְדוֹת קִינ. וְעַל זֶה הֵם
בְּשְׁנֵי רְאשִׁים כְּמוֹ שְׁתֵּי חַיּוֹת, פְּרַט שֶׁכְּשֵׁאוֹתוֹ אוֹר
שׁוֹלֵט - מְנַצֵּחַ שֶׁלוֹ וּמְנַצֵּחַ עַל הָאֲחֵר. וְעַל זֶה
נִכְלְלוּ שְׁבַחֲשָׁךְ בְּאוֹר וְנִהְיִים אֶחָד. הֵם שְׁנֵי מְמַנִּים,
עֶפְרִירָא וְקִסְטִימוֹן, וְדְמוּתָם בְּדְמוּת מְלָאכִים
קְדוּשִׁים בְּשֵׁשׁ כְּנָפִים, אֶחָד דְּמוּתוֹ כְּמוֹ שׁו"ר,
וְאֶחָד דְּמוּתוֹ כְּמוֹ נֶשֶׁ"ר, וּכְשֶׁמֶת־חֲבָרִים נַעֲשִׂים
דְּמוּת אָדָם.

בַּשָּׁמַיִם בַּחֲשֵׁה, מִתְהַפְּכִים לְדַמּוֹת שָׁל נְחָשׁ בְּשָׁנַי
 רְאִשִׁים, וְהוֹלְכִים בְּנִחְשׁ, וְטָסִים לְתוֹךְ
 הַתְּהוֹם וְרוֹחֲצִים בְּיַם הַגְּדוֹל. כְּשֶׁמְנִיעִים לְשִׁלְשֻׁלַת
 עוֹ"א וְעוֹא"ל, מְרַנְּיִים אוֹתָם וּמְעוֹרְרִים אוֹתָם,
 וְהֵם מְדַלְּגִים לְתוֹךְ תְּרֵי תַחֲשֵׁה, וְחוֹשְׁבִים שֶׁתִּקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְתַבַּע לָהֶם דִּין. וְשָׁנַי מְמַנִּים אֵלֵינוּ
 שָׁטִים בְּיַם הַגְּדוֹל, וּפּוֹרְחִים מִשָּׁם, וְהוֹלְכִים בְּלִילָה
 לְנַעֲמָה, אִם הַשָּׂדִים, שִׁטְעוּ אַחֲרֶיהָ יִרְאִים רֵאשׁוֹנִים
 וְחָשְׁבוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ. וְהִיא מְדַלְּגַת שָׁשִׁים אֶלֶף
 פְּרָסְאוֹת, וְנַעֲשִׂית בְּכַמָּה צִיּוּרִים לְגַבֵּי בְּנֵי אָדָם
 בְּדֵי שִׁטְעוּ אַחֲרֶיהָ בְּנֵי אָדָם.

וְשָׁנַי מְמַנִּים אֵלֶּה פּוֹרְחִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָעוֹלָם
 וְחוֹזְרִים לְמְקוֹמָם, וְהֵם מְעוֹרְרִים לְאוֹתָם בְּנֵי
 בְּנֵי שָׁל קוֹן בְּרוּחַ שָׁל יְצָרִים רָעִים לַעֲשׂוֹת
 תּוֹלְדוֹת. הַשָּׁמַיִם שָׁשָׁם הֵם שׁוֹלְטִים אִינָם כְּאֵלֶּה,
 וְהָאָרֶץ לֹא מוֹלִידָה בְּכַחַם שָׁלָהֶם זָרַע וְקָצִיר כְּמוֹ
 אֵלֶּה, וְלֹא חוֹזְרִים אֶלָּא בְּכַמָּה שָׁנִים וּזְמַנִּים. וְהֵם
 אֵלֶּהי הַשָּׁמַיִם וְאֶרְקָא לֹא עָשׂוּ. יֵאבְדוּ מֵאָרֶץ
 עֲלִיוֹנָה שָׁל תִּבְל, שְׁלֹא יִשְׁלְטוּ בָּהּ וְלֹא יִשׁוֹטְטוּ

בה, ולא יגדמו לבני אדם להטמא ממקרה לילה. ועל זה יאבדו מהארץ ומתחת השמים, שנעשו בשם של אלה, כמו שנתבאר. ולכן פסוק זה הוא תרגום, שלא יחשבו מלאכים עליונים שעליהם אומרים, ולא יקטרגו לנו. ועל זה הסוד של "אלה" כמו שנתבאר, הוא דבר קדוש שלא מתחלף בתרגום.

אמר לו רבי אלעזר, פסוק זה שכתוב (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאִתה, איזה שבת הוא? אמר לו, אלעזר בני, פסוק זה נאמר בכמה מקומות, אבל ודאי הוא לא [כה], שכתוב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. שחרי בא לפתח פה הרשעים שחושבים שתקדוש ברוך הוא לא יודע הרהוריהם ומחשבותיהם, ולכן יש להודיע את שמונתם. שפעם אחת בא אלי פילוסוף אחד מאמות העולם, אמר לי: אתם אומרים שאלהיכם שולט בכל רומי השמים? כל הצבאות והמרכבות לא משיגים ולא יודעים את מקומו. פסוק זה לא מגדיל את כבודו כל כך, שכתוב כי

בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹד. מַה
שָׁקוּל זֶה לְבָנֵי אָדָם שְׂאִין ^(דף י ע"א) לָהֶם קִיּוּם?.

וְעוֹד, שְׂאִתֶּם אוֹמְרִים (דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד
בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם - אֲבָל
בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם קָם. גַּם כִּן אֲנִי אוֹמֵר, בְּכָל חֲכָמֵי
הַגּוֹיִם אִין כְּמוֹהוּ - אֲבָל בְּחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ. אִם
כִּן, אֵלֹהֵי שַׁיֵּשׁ בְּחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹהוּ, אִינוּ
הָאֵלֹהֵי הַשְּׁלִיט. עֵינַן בְּפָסוּק וְתִמְצֵא שְׂדֵי־קִתִּי
כְּרֵאוֹנֵי. אֲמַרְתִּי לוֹ: וַדַּאי יָפַח אֲמַרְתִּי.

מִי מְחַיֶּה מֵתִים? אֵלֹא הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבַדּוּ.
כֵּן אֵלֵיהוּ וְאַלְיָשָׁע וְהַחֲיִי מֵתִים. מִי מוֹרִיד
נְשָׁמִים? אֵלֹא הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבַדּוּ. כֵּן אֵלֵיהוּ
וּמִנֵּעַ אוֹתָם, וְהוֹרִידֵם בְּתַפְלָתוֹ. מִי עֹשֶׂה שָׁמַיִם
וְאָרֶץ? אֵלֹא הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבַדּוּ. כֵּן אֲבִרְהָם
וְהַתְקִימוּ בְּעַמָּדָם בְּגִלְלוֹ. מִי מְנַהִיג אֶת הַשֶּׁמֶשׁ?
אֵלֹא הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא. כֵּן יְהוֹשֻׁעַ וְהַשְׁתִּיקוּ
וְצוּהוּ שְׁיַעֲמֵד עַל עַמָּדוֹ וְשָׁקַט, וְכַתוּב (יהושע י) וַיִּדְלֹם
הַשֶּׁמֶשׁ וַיָּרַח עַמָּד. הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר גּוֹזֵר דִּין

- גם כן משה גזר גזר דין והתקיים. ועוד, שהקדוש ברוך הוא גזר גזרות - וצדיקי ישראל מבטלים אותם, שכתוב (שמואל-ב ב) צדיק מושל יראת אלהים. ועוד, שהוא מצוה אותם ללכת בדרךיו ממש להתדמות לו בכל. הלך אותו פילוסוף והתגבר בכפר שחלים, וקראו לו יוסי קטינאה, ולמד תורה הרבה, והוא בין חכמי וצדיקי אותו מקום.

כעת יש להסתכל בפסוק, וְהָרִי כָּתוּב (ישעיה ט) כל הגוים באין נגדו, מה הרבוי באן? אלא, מי לא יראך מלך הגוים, וכי מלך הגוים הוא, ולא מלך ישראל? אלא בכל מקום הקדוש ברוך הוא רצה להשתבח בישראל, ולא נקרא - רק על ישראל לבדם, שכתוב (שמות ה) אלהי ישראל אלהי העברים. וכתוב כה אמר ה' מלך ישראל. מלך ישראל בודאי. אמרו אמות העולם: פטרון אחר לנו בשמים, שהרי מלככם לא שולט אלא עליכם לבדכם, ועלינו אינו שולט.

בַּא הַפְּסוּק וְאָמַר, מִי לֹא יֵרָאֶה מְלֶכֶה הַגּוֹיִם [נ"א

הַמְּלֶכֶה הַעֲלִיּוֹן לְרִדוּת בָּהֶם וְלַחֲלָקוֹתָם וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם רְצוֹנוֹ. כִּי לֹד יֵאָתֶה,

לִירָא מִמֶּךָ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם] - אֵלֶּה שְׁלִיטִים

גְּדוֹלִים הַמְּמַנִּים עֲלֵיהֶם. וּבְכָל מַלְכוּתָם - בַּמְּלָכוֹת

הַהֵיא שְׁלַמְעֵלָה, שְׁחֵרֵי אַרְבַּע מַלְכוּיֹת שׁוֹלְטוֹת יִשְׂ

לְמַעְלָה, וְשׁוֹלְטוֹת בְּרְצוֹנוֹ עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים,

וְעַם כָּל זֶה אֵין בָּהֶם שְׁיַעֲשֶׂה אֶפְלוֹ דְּבַר קָטָן אֶלָּא

כְּמוֹ שְׂצוּהָ אוֹתָם, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (דניאל ד) וּבְרְצוֹנוֹ

עוֹשֶׂה בְּצַבָּא הַשָּׁמַיִם וּבְדִירֵי הָאָרֶץ. חֲכָמֵי הַגּוֹיִם -

אוֹתָם הַמְּמַנִּים וְהַגְּדוֹלִים שְׁלַמְעֵלָה שְׂחַכְמָתָם הִיא

מֵהֶם. וּבְכָל מַלְכוּתָם - הַמְּלָכוֹת הַשְּׁלֵטָת, כְּמוֹ

שְׁנַיָאִמַר. וְזֶה הַמְּקָרָא בְּפִשְׁטוֹ.

אֲבָל בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם - אֵת זֶה

מְצַאנוּ בְּסִפְרֵי הָרַאשׁוֹנִים, שְׂאוֹתָן מְרַכְּבוֹת

וְצַבָּאוֹת, אַף עַל גַּב שְׁנַתְּמַנּוּ עַל דְּבָרֵי הָעוֹלָם וּמִנָּה

לְכָל אֶחָד לַעֲשׂוֹת פְּעֻלָּתוֹ, מִיְהוּ [נִסְתָּר קְרוֹשׁ וְלֹא בְּרְצוֹנוֹ]

שְׁיַעֲשֶׂה שׁוּם אֶחָד מֵהֶם כְּמוֹד? בְּגִלְל שְׂאֵתָה רָשׁוּם

בְּעֵלּוּי, וְאֵתָה רָשׁוּם בְּמַעֲשֵׂךְ מִכְּלָם. וְזֶהוּ מֵאֵין

כְּמוֹד ה'. מִיְהוּ נִסְתָּר קְרוֹשׁ שְׁיַעֲשֶׂה וַיְהִיָּה כְּמוֹד

לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה וַיְהִיָּה דוּמָה לָךְ בְּכַל? מַעֲשֵׂה
הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֲבָל הֵם (ישעיה מד) תִּהְיוּ
וַחֲמוּדֵיהֶם בַּל יוֹעִילוּ. בְּקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּתוּב
בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וְכוּ', בְּמִלְכוּתָם כָּתוּב
וְהָאָרֶץ הִיְתָה תִּהְיוּ וְכוּ'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לַחֲבֵרִים, בְּנֵי הַלּוּלָא זֶה, כָּל אֶחָד
מִכֶּם יִקְשֹׁט קִשׁוּט אֶחָד לַכֶּלֶה. אָמַר לְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אֶלְעָזָר, תֵּן מִתְּנָה אַחַת לַכֶּלֶה, שְׁחֵרֵי
מָחָר יִסְתַּכֵּל [מקדוש ברוך הוא] [נ"א כה] כְּשִׁיכְנִים לַחֲפָה
בְּאוֹתָם שִׁירִים וְשִׁבְחִים (אֲצַעְדוֹת וְצַמִּידִים) שְׁנוֹתָנִים לָהּ
בְּנֵי חַיִּיכָל לְעַמֵּד לְפָנָיו.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שיר ג) מִי זֹאת עֲלָה מִן
הַמְּדַבֵּר וְגו'. מִי זֹאת - הַכֶּלֶל שֶׁל שְׁנֵי
קְדוּשִׁים שֶׁל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד וְקִשָּׁר אֶחָד
- עֲלָה מִמָּשׁ לְהִיּוֹת קִדְּשׁ קִדְּשִׁים. שְׁחֵרֵי קִדְּשׁ
קִדְּשִׁים מ"י, וּמִתְחַבֵּר עִם זא"ת כְּדֵי לְהִיּוֹת עוֹלָה,
שְׁחֵיָא קִדְּשׁ קִדְּשִׁים. מִן הַמְּדַבֵּר - שְׁחֵרֵי מִן הַמְּדַבֵּר
יִרְשָׁה לְהִיּוֹת כֶּלֶה וּלְחַכְּנִים לַחֲפָה. וְעוֹד, מִן

המדבר היא עולה, כמו שנאמר (שיר ד) ומדברך נאווה. באותו מדבר (דף י ע"ב) של לחש בשפתים היא עולה.

ושנינו, מהו שפתוב (שמואל א ד) האלהים האלה אלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר, וכי כל מה שעשה להם הקדוש ברוך הוא במדבר היה? והרי בישוב זה היה! אלא במדבר - בדבור, כמו שנאמר (שיר ד) ומדברך נאווה, וכתוב (תהלים עה) במדבר תרים. גם כן עלה מן המדבר - מן המדבר ודאי. באותו דבר של הפה היא עולה ונכנסת בין פני האמא, ואחר כך בדבור יורדת ושורה על ראשי העם הקדוש.

איך עולה בדבור? שתרי בהתחלה, כשכן אדם קם בבקר, יש לו לברך לרבנו בשעה שפקח עיניו. איך מברך? כך היו עושים חסידים ראשונים: נמלה של מים היו נוהגים לפניהם, ובזמן שמתעוררים בלילה, רוחצים ידיהם ועומדים ועוסקים בתורה ומברכים על קריאתה.

וּבְשֵׁה־תִרְנְנֹול קוֹרָא, אִז חֲצוֹת הַלַּיְלָה מִמָּשׁ, וְאִז
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִם הַצְּדִיקִים בְּגַן עֵדֶן.
וְאִסּוּר לְבַרֵךְ בְּיָדִים טְמֵאוֹת וּמְזֻהָמוֹת, [וּמְבֻרְכִים], וְכִךְ
כָּל שָׁעָה.

בְּגִלְלֵל שֶׁבְּשָׁעָה שָׁכַן אָדָם יָשָׁן, רוּחוֹ פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ.
וּבְשָׁעָה שָׁרוּחוֹ פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, רוּחַ טְמֵאָה
מוֹמְנֶת וְשׁוֹרָה עַל יָדָיו וּמְטַמְּאֵת אוֹתָם, וְאִסּוּר
לְבַרֵךְ בָּהֶם לְלֹא נְטִילָה. וְאִם תֹּאמֶר, אִם כֵּן, הֲרֵי
בַּיּוֹם כְּשֵׁאֵינָנוּ יָשָׁן וְרוּחוֹ לֹא פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ וְלֹא
שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה, וּכְשֶׁנִּכְנָס לְבֵית הַכֶּסֶף לֹא
יְבַרֵךְ וְלֹא יִקְרָא בַּתּוֹרָה אֶפְלוּ דָּבָר אֶחָד עַד
שִׁירְחִין יָדָיו! וְאִם תֹּאמֶר בְּגִלְלֵל שָׁהֶם מְלַכְלָכִים -
לֹא כֵּן הוּא, בְּמָה הִתְלַכְּלוּ? אֵלֶּא אוֹי לְבָנֵי
הָעוֹלָם שֶׁלֹּא מִשְׁנִיחִים וְלֹא יוֹדְעִים עַל כְּבוֹד רַבּוֹנָם
וְלֹא יוֹדְעִים עַל מָה עוֹמֵד הָעוֹלָם. יֵשׁ רוּחַ אֶחָד
בְּכָל בֵּית כֶּסֶף שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁשָּׁם שׁוֹרָה וְנִתְּנָה מֵאוֹתוֹ
לְכַלּוֹךְ וּמְנַפֶּת, וּמִיָּד שׁוֹרָה עַל אוֹתָן אֶצְבְּעוֹת יָדֵי
הַבֵּן אָדָם.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כָּל מִי שְׁשָׂמַח בְּאוֹתָם
 הַמוֹעֲדִים וְלֹא נוֹתֵן חֵלֶק
 לְקַדוֹשׁ-כְּרוּךְ-הוּא, אוֹתוֹ רַע עֵינָיו, שְׁטָן שׁוֹנֵא אוֹתוֹ
 וּמְקַטְרֵג עָלָיו וּמִסְלִקוֹ מִהָעוֹלָם, וְכַמָּה צָרוֹת עַל
 צָרוֹת מְסוּבָב לוֹ. חֵלֶק הַקַּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְשִׂמְחָה
 עֲנִיִּים כְּפִי מַה שְׁיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת. בְּגִלּוֹל שְׁחַקְדוֹשׁ
 כְּרוּךְ הוּא בְּיָמִים אֵלּוּ בָּא לְרֵאוֹת אוֹתָם בְּלִים
 שְׂבוּרִים שְׁלוֹ, וְנִכְנָם עֲלֵיהֶם, וְרוֹאֶה שְׂאִין לָהֶם
 לְשִׂמְחָה, וּבּוֹכָה עֲלֵיהֶם. עוֹלָה לְמַעְלָה וְרוֹצֶה
 לְהַחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם,

בָּאִים בְּנֵי תִישִׁיבָה לְפָנָיו וְאוֹמְרִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
 רַחוּם וְחַנוּן נִקְרָאתָ, יִתְנַלְנְלוּ רַחֲמֶיךָ עַל
 בְּנֵיךָ! אָמַר לָהֶם: וְכִי הָעוֹלָם לֹא עָשִׂיתִיהוּ אֵלָּא
 עַל חֶסֶד, שְׂפָתוֹב (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה,
 וְהָעוֹלָם עַל זֶה קָיָם. אוֹמְרִים לְפָנָיו הַמְלֵאכִים
 הָעֲלִיזִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הֲרֵי פְלוֹזֵי שְׂאֵכֵל וְשָׂתָה
 וְיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הָעֲנִיִּים וְלֹא נָתַן לָהֶם דְּבָר.
 בָּא אוֹתוֹ מְקַטְרֵג וּמְבַקֵּשׁ רְשׁוֹת, וְרוֹדֵף אַחַר אוֹתוֹ
 אִישׁ.

מִי לָנוּ בְּעוֹלָם גָּדוֹל מֵאַבְרָהָם שֶׁעָשָׂה חֶסֶד לְכָל
 הַבְּרִיּוֹת. בַּיּוֹם שֶׁעָשָׂה מִשְׁתָּה מַה פְּתוּב?
 (בראשית כא) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּנְמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה
 גָּדוֹל בַּיּוֹם הַנִּמְלֵל אֶת יִצְחָק. עָשָׂה אַבְרָהָם מִשְׁתָּה
 וּקְרָא לְכָל גְּדוֹלֵי הַדּוֹר לְאוֹתָהּ סְעוּדָה. וְלַמְדָּנוּ,
 בְּכָל סְעוּדַת שְׂמֻחָה אוֹתוֹ מְקַטְרֵג הוֹלֵךְ וְרוֹאֵה. אִם
 אוֹתוֹ אָדָם הַקָּדִים חֶסֶד לְעֲנִיִּים וְהַעֲנִיִּים בְּבֵית -
 אוֹתוֹ מְקַטְרֵג נִפְרָד מֵאוֹתוֹ בֵּית וְלֹא נִכְנָס שָׁם.
 וְאִם לֹא - נִכְנָס לְשָׁם וְרוֹאֵה עֲרֻבוּכָה שֶׁל שְׂמֻחָה
 בְּלִי עֲנִיִּים וּבְלִי חֶסֶד שֶׁהַקָּדִים לְעֲנִיִּים, עוֹלָה
 לְמַעְלָה וּמְקַטְרֵג עָלָיו.

בַּיּוֹן שֶׁהוֹמִין אַבְרָהָם אֶת גְּדוֹלֵי הַדּוֹר, יָרַד
 הַמְקַטְרֵג וְעָמַד עַל הַפֶּתַח כְּמוֹ עֲנִי, וְלֹא
 הָיָה מִי שִׁישְׁנִיחַ בּוֹ. אַבְרָהָם הָיָה מְשַׁמֵּשׂ אֶת אוֹתָם
 הַמְלָכִים וְהַגְּדוֹלִים. שָׂרָה הִינִיקָה בָּנִים לְכָלֶם, שְׁלֹא
 הָיוּ מֵאַמִּינִים בְּשֵׁהוֹלִידָה, אֶלָּא אָמְרוּ, אִסּוּפֵי הוּא,
 וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ מִן הַשּׁוּק. מִשּׁוּם כֶּף הִבִּיאוּ אֶת
 בְּנֵיהֶם עִמָּם, וְנִמְלָה אוֹתָם שָׂרָה וְהִינִיקָה אוֹתָם
 לְפִנְיָהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם) מִי מִלָּל (דף יא ע"א) לְאַבְרָהָם

היניקה בנים שָׁרָה. בָּנִים וְדָאֵי. וְהַמְקַטְרֵג הַהוּא עַל
הַפֶּתַח. אָמְרָה שָׁרָה, צַחֲקַ עֲשֵׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיָּד עָלָה הַמְקַטְרֵג הַהוּא לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אַתָּה אָמַרְתָּ אֲבָרְהָם
אוֹהֲבִי, עֲשֵׂה סְעוּדָה וְלֹא נָתַן לָךְ דְּבָר וְלֹא לְעֵנִיִּים,
וְלֹא הִקְרִיב לְפָנֶיךָ אֶפְלוֹ יוֹנָה אַחַת. וְעוֹד, אָמְרָה
שָׁרָה שְׁצַחֲקֶתָ בָּהּ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי
בְּעוֹלָם בְּאֲבָרְהָם? וְלֹא זֶו מִשָּׁם עַד שְׂבַלְבֵּל כָּל
אוֹתָהּ שְׂמֵחָה, וְצוּחַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִקְרִיב אֶת
יִצְחָק קָרְבָּן, וְנִגְזֵר עַל שָׁרָה שְׂתַמּוֹת עַל צַעַר בָּנָהּ.
כָּל אוֹתוֹ הַצַּעַר נָרַם שְׁלֵא נָתַן דְּבָר לְעֵנִיִּים.

פֶּתַח רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, מַהוּ שְׂכַתוֹב (ישעיה לח)
וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'
- בֵּא תִרְאֶה כִּמָּה הוּא הַכַּח הַחֲזָק שֶׁל הַתּוֹרָה
וְכִמָּה הוּא עֲלִיוֹן עַל הַכֹּל. שְׂכַל מִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה, לֹא פוֹחַד מֵעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְלֹא פוֹחַד
מִחֲלָאִים רָעִים שֶׁל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא אֶחָזוּ בְּעֵין
הַחַיִּים וְלוֹמַד מִמֶּנּוּ בְּכֹל יוֹם.

וְשִׁחֲרִי הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אָדָם לְלַכֵּת בְּדַרְךְ אֱמֶת,
 תְּלַמֵּד אוֹתוֹ עֵצָה אֵיךְ יֵשׁוּב לְפָנָיו רְבוּנוֹ
 לְבַטֵּל אֶת אוֹתָהּ הַגְּזֵרָה. שְׂאֵפְלוֹ אִם נִגְזַר עָלָיו
 שְׂלֵא תִתְּבַטֵּל הַגְּזֵרָה הַזֶּה - מִיַּד מִתְּבַטְּלוֹת
 וּמִסִּתְּלֻקָּת מִמֶּנּוּ וְלֹא שׁוֹרָה עַל הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 וּמִשׁוּם כֵּךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יָמִים
 וְלַיְלֹוֹת וְלֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (יהושע א) וְהִגִּיתָ
 בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאִם סָר מִן הַתּוֹרָה אוֹ נִפְרַד
 מִמֶּנָּה, כָּאֵלוֹ נִפְרַד מֵעֵץ הַחַיִּים.

בֵּא רְאֵה עֵצָה לְאָדָם - כְּשֶׁהוּא עוֹלָה בַּלַּיְלָה עַל
 מִטָּתוֹ, צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו אֶת הַמַּלְכוּת
 שְׂלִמְעֵלָה בְּלֵב שָׁלֵם וּלְהַקְדִּים לְמִסַּר לְפָנָיו אֶת
 בְּקָדוֹן נַפְשׁוֹ, וּמִיַּד נִצּוֹל מִכָּל הַמַּחְלוֹת הַרְעוּת
 וּמִכָּל הַרוּחוֹת הַרְעוּת וְלֹא שׁוֹלְטִים עָלָיו. וּבִבְרָקָה,
 כְּשֶׁקָּם מִמִּטָּתוֹ, צָרִיךְ לְבָרֵךְ לְרְבוּנוֹ, וּלְהַפְנִים
 לְבֵיתוֹ, וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָיו הַיְכָלוֹ בְּיִרְאָה רַבָּה,
 וְאַחַר כֵּךְ יִתְּפַלֵּל תְּפִלָּתוֹ. וַיִּקַּח עֵצָה מֵאוֹתָם
 הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שְׂכָתוֹב (תהלים ה) וַאֲנִי כָרַב חֶסֶדְךָ
 אָבוֹא בֵיתְךָ אֲשִׁתַּחֲוֶה אֶל הַיְכָל קִדְשֶׁךָ בְּיִרְאָתְךָ.

בְּךָ פִּרְשׁוּהָ, שְׁלֵא צָרִיךְ לְאָדָם לְהַפְנִים לְבֵית
 הַכְּנֶסֶת אֵלָּא אִם נִמְלֵךְ בְּרֵאשׁוֹנָה בְּאַבְרָהָם
 יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, מִשׁוּם שֶׁהֵם תִּקְנִי הַתְּפִלָּה לְפָנַי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהוּ שְׁפָתוֹב וַאֲנִי בְּרַב חֶסֶדְךָ
 אָבוֹא בֵּיתְךָ - זֶה אַבְרָהָם. אֲשֶׁתְּתוּחָה אֵל הַיִּכְל
 קִדְשֶׁךָ - זֶה יִצְחָק. בִּירְאָתְךָ - זֶה יַעֲקֹב. וְצָרִיךְ
 לְהַכְלִילָם בְּרֵאשׁוֹ, וְאַחַר כֵּן יִפְנִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת
 וַיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. אִזּוּ בְּתוֹב (יִשְׁעִיה מַט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי
 אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבֵּי פִּינְחָס הָיָה מְצוּי לְפָנַי רַבֵּי רְחוּמַאי בְּחוּף יָם
 בְּנֶרְתָּ, וְאָדָם גָּדוֹל וְקָשִׁישׁ יָמִים הָיָה, וְעֵינָיו
 פָּסְקוּ מִלְּרֵאוֹת. אָמַר לְרַבֵּי פִּינְחָס, וַדַּאי שְׁמַעְתִּי
 שְׁלִיזְחָאי תְּבִרְנוּ יֵשׁ מִרְנָלִית אֲבָן טוֹבָה,
 וְהִסְתַּכְּלְתִּי בְּאוֹר הַמְּרָנְלִית הַהִיא שְׁיֹצֵא בְּאוֹר
 הַשְּׁמֶשׁ מִנְּרֵתִיקָה וְהַאִירָה אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ
 הָאוֹר עֹמֵד מִן הַשָּׁמַיִם לְאָרֶץ וְהַאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם
 עַד שְׁיֵשֵׁב עִתִּיק הַיָּמִים וַיֵּשֶׁב עַל הַכְּסֵא פְּרָאוּי.
 וְהָאוֹר הַהוּא כָּלֵל כָּל בְּבֵיתְךָ, וּמִהָאוֹר שְׁנִכְלָל
 בְּבֵיתְךָ יֵצֵא אוֹר רַב וְקָטָן, וַיֵּצֵא הַחוּצָה וְהַאִיר אֶת

כָּל הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֶלְקָהּ. יָצָא, בָּנִי, יָצָא, וְלֶךְ אַחֲרַי
הַמְרַנְנֵלִית הַהִיא שְׂמַאֲיָרָה אֶת כָּל הָעוֹלָם, שְׂחֵרִי
הַשָּׁעָה עוֹמְדַת לָךְ.

יָצָא מִלְּפָנָיו וְעָמַד לְהַכְנִים לְאַנְיָה הַהִיא, וְשָׁנִי
נְבָרִים עִמּוֹ. רָאָה שְׁתֵּי צִפְרִים שְׁחִיו פְּאוֹת
וְטָסוֹת עַל הַיָּם. תְּרִים לָהֶם קוֹל וְאָמַר: צִפְרִים
צִפְרִים, שְׂאֲתָן טָסוֹת עַל הַיָּם, הֲרֵאִיתֶם אֶת
הַמָּקוֹם שֶׁשָּׁם בַּר יוֹחָאִי? הַשְׁתַּתְּהָ מְעַט, אָמַר:
צִפְרִים צִפְרִים, לָכוּ וְהַשִּׁיבוּ אוֹתִי. פָּרְחוּ וְהִלְכוּ.
נִכְנְסוּ לַיָּם וְהִלְכוּ לָהֶן. עַד שִׁיִּצְאָה, הִנֵּה אוֹתָן
צִפְרִים פְּאוֹת, וּבְפִי אַחַת מִהֶן פְּתִיקָה אַחַת, וְכַתוּב
בְּתוֹכָהּ שְׂחֵנָה בַּר יוֹחָאִי יָצָא מִן הַמַּעְרָה וּרְבִי
אֶלְעָזָר בְּנֵו. הֶלֶךְ אֵלָיו, וּמָצָא אוֹתוֹ מְשֻׁנָּה, וְגוֹפּוֹ
מְלֵא חֲלָדִים. בְּכַה ^(דף יא ע"ב) עִמּוֹ וְאָמַר: וַיִּשְׂרָאִיתִיךָ
בְּכַה. אָמַר: אֲשֶׁרִי חֶלְקִי שְׂרָאִיתָ אוֹתִי בְּכַה.
שְׂאֵלְמֵלֵא לֹא רָאִיתִי אוֹתִי בְּכַה, לֹא הִיִּיתִי בְּכַה.
בֵּא רְאָה, הָהָר הַזֶּה, לְשׁוֹן קָשָׁה הוּא. אוֹתָם תְּרִים
לְמַעַלָּה, וְצִדִּיקִים הָאֵלּוּ שְׂאֲחוּזִים בְּכַנְסַת

ישראל, ונקראים הר ציון אותם הרים שסביב ירושלים, בגלל שהם מציינים ואומרים זה לזה בצד היחוד (עובדיה א) לשפט את הר עשו, שקטרוג המקטרוג מצד השמאל. באותו זמן, והיתה לה' המלוכה. בהתחלה נקראת ממלכה, משום שמיניקה לשני צדדים - לימין ולשמאל. ועכשו נקראת מלוכה, בגלל שמיניקה לימין. זהו שכתוב (הושע ב) וארשתיה לי לעולם. ובגלל שהגלות לא לעולם היא, שהרי יושבת בגלות.

בא ראה, שסמוך לו (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. בגלל שעד עכשו, כשישראל בגלות - שכינה עמם, ומלך בלי גבירה אינו מלך, אבל אותו זמן, והיה ה' מלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. כשנדפקת השכינה בצדיק, אז הוא היחוד.

שכך למדנו בפסוד של קריאת שמע, שצריך אדם ליחד לאדונו ולקשר קשרי האמונה ברצון

הלב. וכשמגיע ל"אחד", צריך לו לבון בא' נספרת עתיקה [עמקה] של הכל, וח' - שמונה דרגות עליונות מחכמה עליונה עד צדיק. וד' גדולה - התדבקות של בנסת ישראל, שהיא חלקו של דוד שנקרא (תהלים פו) עני ואביון, כשנדבקות לאותן דרגות שלמעלה שרמוזות בא"ת. אז היא גדולה וכל העולם יזנק ממנה, ואותם שדים שהם במגדלות, (שיר ה) אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום.

בא ראה, פסוק זה על בנסת ישראל נתבאר. כשהיא בגלות עם פניה בין אמות העולם נקראת קטנה, זהו שכתוב (שם) אחות לנו קטנה. וכשישראל נדבקים בתורה והולכים בדרך אמת, אז מתמלאת, ושלום מתחבר בהם. משיבה היא ואמרת, אני חומה ושדי במגדלות.

באותו זמן שהתחבר עמי, אז ושלום. א' סוד העתיק הקדוש של הכל. ו' שבע דרגות, ושלום שנקרא צדיק. פיון שהדרגות הללו מתחברות, אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום. ואיזה

עינים? אותן שבע דרגות שנקראות עיני ה', פני ה', ואז שלום לעולם, ושורה הטוב של העתיק במקום של זכר ונקבה, ולכן צוה משה בתורה ואמר (דברים יד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. לכן אשר את כל קשרי האמונה.

בא ראה, כל המאריך באחד, מאריכין לו ימיו ושנותיו. מה הטעם? בגלל שהיא מקום שכל ימי ושנות העולם בו תלויים בסוד אותם הדרגות שרמוזות באחד, והם עשרה, וכלם אחד. והתעוררו בו החברים ואמרו, בדל"ת ויפה, בגלל שמקום זה של דל"ת הוא, ואין לה אור משלה, וצריך אדם לתאריך בה ולמשך לה ברכות מאותם ששה צדדים, ששה בנים עליונים על ידי הצדיק, ואותם ששה צדדים רמוזים בה, בסוד של שמונה.

יששת אלה, ושנים למעלה - חכמה וכינה, אב ואם - להוסיף ולהכלילם למעלה ולתת להם ברכות מאב ואם העליונים, שחרי אין שורה

הטוב של העתיק אלא במקום שלם, במקום
 שנמצאים זכר ונקבה. זהו שכתוב (שיר ג) צאינה
 וראינה פנות ציון במקלך שלמה וגומר. ביום
 חתנתו וגומר. ביום חתנתו דוקא. ועל זה אמרו,
 ובלבד שלא יחטף בחי"ת, אלא צריך למשך
 ברכות במקום עליון של הכל, ולהריק באותם
 ששה בנים. אחר כך לבת הזאת שאין לה ירשה
 בבית אביה ואמה, אלא רק הינ תיה. ומכאן
 למדנו שכן יורש אב ואם, ובת לא, אלא שיש לה
 מזונות מן הינ, אלא צריך להתאריך בדל"ת הזאת.
 ושם אומרים כמה צריך אדם להתאריך בה,
 כשעור שיימליך אותה למעלה ולמטה
 ולארבע זוויות העולם, סוד של ששה צדדים
 עליונים שכלם יתחברו עמה ולא יפרדו
 לעולמים, וכשאדם מאריך בזה, כל אותם
 ימים ושנים עליונים מושכים ברכה על ראשו,
 והקדוש ברוך הוא קורא לו (ישעיה מט) ויאמר
 לי עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר.

בא ראה, כלל התורה בפסוק הנה רמוזים, וכלל של כל אותן האמירות שבהן נברא העולם רמוזים באחד. זהו שכתוב (איוב כג) והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש. ובהם נברא העולם. ועל זה שנינו, בעשרה מאמרות נברא העולם וכו', ופרשנו שכלם עשרה, וכלם כלולים בפסוק הראשון של התורה.

בראשית - סוד החכמה. ברא - העליון הנסתר שלא נודע. אלהים - בינה. את - כלל של חסד וגבורה. השמים - תפארת. ואת - כללות של נצח והוד. וא"ו של "ואת" - להכליל הצדיק. הארץ - כללות של בנסת ישראל, ארץ החיים, ואחר כך פרט של תורה בסוד אותם ימים עליונים. בראשית הוא מאמר, בנגד הדרגה של חכמה, ונקרא ראשית.

ויאמר אלהים יהי אור - בנגד הדרגה של חסד שהיא לימין, שחרי משם יוצא אור לכל העולמות בסוד של יום, זהו שכתוב (תהלים נב) חסד

אל כל היום. וכנגדו למטה, אברהם שאותו בחלק
הזה, ולכן כתוב כאן יום אחד, וכאן - אחד היה
אברהם, ובו כתוב (ישעיה מא) מי העיר ממזרת, בסוד
של אור שיוצא ממזרת.

ובא ראה, לא תמצא בכל שבעת הצדיקים
שאחוזים למעלה בסוד של שמותיהם
בתחלה אלה, אלא אברהם ואהרן שאחוזים בחסד
הזה, שחרי פהנים מצד החסד באים. אף על גב
שאהרן אחוז בהוד, גם בחסד הוא אחוז. ומשה,
אף על גב שאחוז בניצח, גם בתפארת אחוז הוא,
להראות שהכל אחד. ואברהם ראש לכל
הצדיקים, וממנו נפרדו למטה, שהוא לימין
הקדוש פרוץ הוא, ונקרא כהן, והו' שכתוב (תהלים
קי) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן
אחוז בזה בגלל שהוא כהן, אבל דרנתו הוא הוד.
ויאמר אלהים יהי רקיע בתוף המים ויהי מבדיל
וכו' - כנגד הדרנה של גבורה שאשם אחוז
יצחק, וכנגדו תפארת. המים הולידו אש, בגלל

כָּךְ יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל, וּבְגִלְגַּל כָּךְ
 לְמַטָּה (בראשית כה) אֲבָרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק, וּבְאוֹתוֹ
 יוֹם נִבְרָא גֵיהֶנָם, שְׂפִצָּא מְאוֹתָהּ אֵשׁ חוֹקָה בְּאוֹתָהּ
 מִחֻלְקָתָהּ, וְלָכֵן אוֹתוֹ יוֹם הוּא יוֹם הַדִּין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם - בְּנֶגֶד דְּרָגַת תְּפִאֶרֶת
 שְׁנִקְרָא קוֹ הָאֲמֻצְעִי, וּבְנֶגֶד יַעֲקֹב שֶׁהוּא
 שְׁלִישִׁי, וְנוֹטֵל שְׁנֵי חֻלְקִים בְּאוֹתוֹ שֶׁל אֵשׁ וּמַיִם
 [שֶׁל אֵשׁ הַשָּׁמַיִם] מִשְׁמַיִם, וּבְנֶגְדוֹ יוֹם שְׁלִישִׁי, וְעַל זֶה
 נִקְרָא יַעֲקֹב (שם) אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהָלִים. שָׁלֵם בְּכָל.
 שָׁלֵם בְּחֶסֶד. שָׁלֵם בְּדִין. שָׁלֵם בְּמַיִם. שָׁלֵם בְּאֵשׁ.
 יֹשֵׁב אֲהָלִים - שְׁנַיִם, חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְנוֹטֵל הַכֹּל,
 וְנִעְשָׂה בְּיָדוֹ רַחֲמִים.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ
 זֶרַע עֵץ פְּרִי וְגוֹמֵר. תִּדְרָגָה שֶׁל צַדִּיק
 שְׁנִקְרָא עֵץ הַחַיִּים, וְהוּא עוֹשֶׂה פְּרִי, שְׁתָּרִי אִין
 בְּכָלֵם שְׂפִיעֵשָׂה פְּרִי פֶרֶט לוֹ. זֶרַעוֹ בּוֹ עַל הָאָרֶץ,
 דְּוָקָא, וּבְנֶגְדוֹ לְמַטָּה (שם ט) בֵּין פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּין פֶּרֶת
 עַלֵי עֵינֵי, וְנִקְרָא בְּרִית שָׁלוֹם. וְלָכֵן פְּעַמִּים בַּיּוֹם

הָיָה כִּי טוֹב, אַחַד כְּנָגֵד דְּרֵגַת תְּפִאֲרַת, וְאַחַד
כְּנָגֵד דְּרֵגַת צְדִיק, שֶׁהוּא יוֹם הַשַּׁבָּת שְׁלִמְעָלָה,
וּמַעֲשֵׂה אַחַר אֵין בּוֹ אֵלָּא זְוֹנָה לְהוֹצִיא פְּרִי נְשָׁמוֹת
לְעוֹלָם, פְּרִי מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּךְ גַּם
לְמַטָּה, שְׁזוֹנָה מִתָּר בּוֹ מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת.

בֵּא רְאֵה סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה, מַה זֶה עֵץ פְּרִי
עֵשֶׂה פְּרִי, הוּא כְּנָגֵד יוֹם הַשַּׁבָּת, מַה הַטַּעַם
נִבְלָל בְּיוֹם שְׁלִישִׁי? סוּד עֲלִיּוֹן הוּא, בְּגִלְל שְׁשָׁנִינוּ,
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמֵר, מַה הַטַּעַם כְּתוּב
בַּתּוֹרָה (דְּבָרִים כד) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה, וְלֹא כִּי תִלְקַח
אִשָּׁה לְאִישׁ? בְּגִלְל שְׁדַרְךָ הָאִישׁ לְחִזּוֹר וּלְבִקֵּשׁ
אִשָּׁה. מִשָּׁל לְאָדָם שְׁאֵבְדָה לוֹ אֵבְדָה, בַּעַל הָאֵבְדָה
מִחִזּוֹר אַחַר אֵבְדָתוֹ. וְצְדִיק (יְסוֹד) זֶה נִקְרָא אִישׁ. זֶהוּ
שַׁבָּתוֹב (בְּרֵאשִׁית מו) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה, כְּפִי
שְׁבִאֲרָנוּ.

וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל שְׁרֵמוּזָה בְּיוֹם רַבִּיעִי כְּסוּד שֶׁל
מְאֵרַת חָסֵר, הָעֲמוּד הַרְבִּיעִי מְלֻכּוֹת שֶׁל
דָּוִד, לְכֵן אַף עַל גַּב שְׁמֻקוֹמוֹ שֶׁל צְדִיק זֶה יוֹם

השָׁבֶת, נִכְלָל וְנִרְמָז בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, לְהִיּוֹת סְמוּךְ לַיּוֹם רְבִיעִי, וְהִיא אֲשֶׁתּוֹ, לָכֵן בַּעַל הָאֲבָרָה מְחִיר עַל אֲבָרָתּוֹ, וְלָכֵן כָּתוּב לְמַטָּה (שם מב) וַיּוֹסֶף הוּא הַשְּׁלִישִׁי עַל הָאָרֶץ.

אֲבָל לְעֵתִיד לָבֵא, שֶׁהוּא בְּאַחֲרֵי הַיָּמִים, בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהוּא הָאֵלֶּף הַשְּׁשִׁי, בְּשִׁבְעַת הַמְּשִׁיחַ, שִׁיּוּמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵלֶּף שָׁנָה, אֵף עַל גַּב שְׁחֻלְקָה שֶׁל כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל הוּא יוֹם הַרְבִּיעִי, הַלָּכָה וְנִרְמָזָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְהִיּוֹת סְמוּכָה לְבַעֲלָהּ שְׁנִקְרָא צַדִּיק, יוֹם הַשְּׁבֶת, לְתַקֵּן לוֹ שְׁלֹחַן. וְזֶהוּ שְׁכַתוֹב (ירמיה לא) כִּי בָרָא ה' תְּדַשָּׁה בְּאָרֶץ נִקְבָה תְּסוּבֵב נִבְרָה. וְזֶה בְּזִמְנֵי הַמְּשִׁיחַ שֶׁהוּא בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, וְלָכֵן כָּתוּב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי. מַה הַטַּעַם נוֹסֵף ה', מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כֵּן בְּשָׂאֵר הַיָּמִים? אֲבָל בְּכָל מְקוֹם ה' זֶה כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתָּה לְהַזְדַּוֵּג עִם בַּעֲלָהּ בַּיּוֹם שְׁבֶת, בְּשִׁבְעַת בַּעֲלָהּ לְהַקִּימָה מִן הָעֶפֶר. וּבְגִלָּל כֶּךָ כָּתוּב (ישעיה כז) וּבָאוּ הָאֲבָרִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר, זֶה צַדִּיק וְכְנֻסֵת יִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחֵר, מָה הַטַּעַם נִכְלָל הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הַסּוּד
 שֶׁל צַדִּיק? בְּגִלְלֵי שְׁשָׁלֵשׁ דְּרָגוֹת מִיְמִין וְשִׁלְשׁ
 מִשְׂמָאל, וְהוּא הָיָה בְּאִמְצַע הַגּוֹף לְהַשְׁקוֹת לְכָל
 בְּרֵי לְהַשְׁפִּיעַ הַשְּׁפָעָתוֹ לְיוֹם רְבִיעִי שֶׁהוּא פְּנֵסֶת
 יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין לָהּ אֹר מִעֲצָמָה סָמוּךְ לְצַדִּיק הַזֶּה.
 וְבֹא תִרְאֶה, יוֹם הַשְּׁכָפָת הַזֶּה אֲסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ
 מְלָאכָה, מִשּׁוּם כֶּךָ נִכְלָלוּ בּוֹ שְׁנֵי וַיֹּאמֶר, כְּנֶגֶד
 שְׁתֵּי דְרָגוֹת, וְהַכֹּפֵל בּוֹ כִּי טוֹב.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת - כְּנֶגֶד דְּרָגָה שֶׁל
 צַדִּיק, מְלָכוּת שְׁלִמְעָלָה שְׂאִין לָהּ אֹר
 מִשְׁלָה אֵלָּא מֵה שְׁנוֹתָן לָהּ עַל יְדֵי צַדִּיק, וְלִכּוֹן
 דְּוֹד לְמִטָּה עֲנִי וְאֶבִּיּוֹן אֲחוּזֵי בָהּ, וְהַצְטַרְךָ לְהוֹסִיף
 לוֹ יָמִים וְשָׁנִים, וְחֲרִי בְּאַרְנוֹ דְּוָקָא שְׁבַעִים שָׁנָה,
 וְנִקְרָא יוֹם רְבִיעִי.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם - כְּנֶגֶד דְּרָגָה שֶׁל
 נִצְחָה, שֶׁהוּא עֲמוּד יְמִין שֶׁל הַתּוֹרָה,
 וְכְנֶגְדּוֹ מִשָּׁה לְמִטָּה סוּמְךָ לְעוֹלָם בְּתוֹרָה. זֶהוּ
 שְׁכָפָתוֹב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגוֹמֵר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ - בְּנֶגֶד דְּרָגָה שֶׁל הוֹד
 שְׂאוֹתָיו אֶהְרֹן, וְנִקְרְאת יוֹם שְׁשִׁי. בֹּא רֵא, אֶהְרֹן לְמַטָּה
 אֶהְרֹן לְמַטָּה אֵף עַל נֹב שָׂבֵא מִחֶסֶד, אֶחָזוּ לְמַטָּה
 בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁנִּקְרָא הוֹד, וְעוֹשֶׂה קְרִפְנוֹת בְּאוֹתָם
 מִיַּי בְּהִמּוֹת מְהוֹרוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ בַּיּוֹם שֶׁלוֹ, לְקַרֵּב
 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּרְמְזָה בְּצַדִּיק, לְקַשֵּׁר דְּרָגוֹת
 הָאֱמוּנָה וְלִהְיוֹרֵד רַחֲמִים לְעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאֱמִירָה הַזֹּאת בְּנֶגֶד
 הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַכֹּל נִסְתַּרְת
 הַנִּסְתָּרִים, רָצָה לַעֲשׂוֹת כְּבוֹד לְדַמוֹתָיו בְּסוֹד שֶׁל
 אָדָם, וּבְכֹל הַדְּרָגוֹת לְמַטָּה נָתַן כֹּחַ לְהוֹצִיא, כֹּל
 אֶחָד כְּרָאוֹי לוֹ, וְעֲשֶׂה אָדָם שֶׁשׁוֹלֵט בְּכֹל,
 בְּעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וּבֹא רֵא, עַד שֶׁלֹּא הִשְׁתַּלְּמוּ אוֹתָן שִׁבְעַת דְּרָגוֹת
 שֶׁל יָמִים עֲלִיּוֹנִים, לֹא הִשְׁתַּלְּמוּ אָדָם לְמַעְלָה.
 בַּיּוֹן שֶׁהִשְׁתַּלְּמוּ לְמַעְלָה אָדָם הָעֲלִיּוֹן, הִשְׁתַּלְּמוּ
 לְמַטָּה אָדָם הַתַּחְתּוֹן וְכֹל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁלְמוֹת. לְכֹן
 הִשְׁלִיט אֶת הָאָדָם הַתַּחְתּוֹן עַל כֹּל מֶה שֶׁנִּבְרָא

בְּעוֹלָם, בְּגִלְלֵי שְׂאֵדָם הָעֲלִיזוֹן שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל. וְלִכֵּן
רָמַז בְּפָסוּק זֶה שִׁבְעַת דְּרָגוֹת, שִׁישׁ בּוֹ שִׁבְעַת דְּרָגוֹת
עֲלִיזוֹנוֹת שֶׁנִּקְרָא בָּהֶם אָדָם שְׁלֹמְעֵלָה וְהַשְׂתַּלֵּם
בָּהֶם. בְּגִלְלֵי כָּהֵן, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ, לְתֵת לוֹ
שִׁבְעַת מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא חֶסֶד.

בֵּיא רְאֵה, מִי שֶׁצִּלְמֵנוּ זֶה עֲלֵינוּ, חֶסֶד יֵאל לֹא זֶה מְמֵנוּ
וְיֹשֵׁב עַל רֵאשׁוֹ, וּמֵת־חֶכְמָת בּוֹ שְׂכִינָה בְּסוֹף
יָמָיו, בְּגִלְלֵי שֶׁחֶסֶד זֶה הוּא יוֹם רֵאשׁוֹן, וְהוּא רֵאשׁ
שֶׁל כָּל הַיָּמִים שְׁלֹמְעֵלָה. וְצִלְמֵנוּ זֶה שֶׁבֵּיא לוֹ מְמֵנוּ
לֹא מִסְתַּלֵּק, עַד שֶׁנִּשְׁלָמִים יָמָיו בְּאוֹתָהּ הַדְּרָגָה
שֶׁנִּקְרָאת אַחֲרֵית הַיָּמִים. וְהִיא הַדְּרָגָה שֶׁל צֶדֶק,
וְהִיא שְׂבִיעִית, שְׁנַת הַשְּׂמִטָּה. וּבְאוֹתָהּ דְּרָגָה
נִשְׁלָמִים יָמֵי הָאָדָם, בְּשִׁנְשִׁלְמוֹ שִׁבְעִים שָׁנָה בְּנֶגֶד
שִׁבְעַת דְּרָגוֹת, עֲשֶׂר לְכֹל דְּרָגָה. וְהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים ז)
יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה. מַה זֶה בָּהֶם?
בְּאוֹתָם יָמִים וְשָׁנִים שְׁלֹמְעֵלָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֵת
שְׂמוֹנִים.

בא ראה, פנים חיים ומזונות לא בזכות תלויים
 הדברים, הסוד של אותן שבע דרגות שפכה
 זכות וחוכה בסוד חסד ונבונה, שאם כף לא תיה
 לו לאדם להיות חי פרט לשבעים, אלא שפמול
 העליון העתיק של הכל תלויים, בגלל כף הוא
 מוסיף על כל ימי האדם פרצונו.

ובא ראה, כף למדנו בספרו של שלמה המלך,
 שבלילה האחרון של חג, אם יסתכל אדם
 בצלמו ויראה אותו שלם, לא נבונה עליו מיתה.
 ומה הטעם בלילה הזה? בגלל ששבעת ימי החג
 בנגד שבעה ימים עליונים הם, שכל הימים
 והשנים של העולם תלויים בהם, והם רמוזים
 בכתוב של (דברי הימים א כט) לך ה' הנדלה וגומר.
 ראשיתם חסד וסיומם ממלכה. בנסת ישראל.
 אחרית הימים שנמצאת שביעית אחרית.

וכשפא ליל השביעי הזה, נראה אם השתלמו
 הימים באחרית הזאת. ואם הצלם
 העליון הזה נראה עליו, אז חסד אל כל היום יחזר

עָלְיוּ כְּבַתְחֻלָּה, וְלֹא פוֹחֵד מִתְּהִיִן תְּהִי שֶׁל צָדֵק,
וְהִיא עִמּוֹ בְּשִׁלְמוֹת בְּחֻדוֹה וּמִחֻיָּדָה לוֹ פָּנִים. וְלִכֵּן
הִזְחִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְצִיל מִדִּינֵי
הַצָּדֵק הַזֶּה, וְלִכְסוֹת סִפְת שְׁלוֹם עֲלֵיהֶם, וְלִשְׁבֹּת
בְּצִל הַאֲמוּנָה. וְהוּא שְׁפָתוֹב (ויקרא כג) בְּסִפְת תִּשְׁבּוּ
שְׁבַעַת יָמִים, לְהַכְלִיל אֶת תְּדַרְנָה הַזֶּה לְמַעַלָּה
וְלְהוֹסִיף בָּהּ בְּרָכָה מִמֵּיִם הָעֲלִיּוֹנִים, בְּגִלְל שְׁיֹם
זֶה הוּא שְׁבִיעֵי הוּא בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. אָנוּ מִקִּיפִים
אֶת תְּמוֹבַח תְּהִי הָעֲלִיּוֹן בְּאוֹתָם שְׁנֵי לְמוֹדִים שֶׁהֵם
עַרְבֵי נַחַל, וְעוֹשִׂים בָּהּ נְסוּךְ תְּמִים, וְנוֹתֵן צָדִיק
בְּאוֹתָם שְׁתֵּינ שֶׁהֵם מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, הַכֹּל
בְּסוֹד הַחֻכָּה.

וְלֵאחֶר מִכֵּן (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְת תְּהִיָּה
לָכֶם, תַּעֲשׂוּ כְּנוֹם לְאוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים
עֲלִיּוֹנִים, וְעֲשׂוּ יוֹם טוֹב בְּגִלְל שְׁנַצְלָתָם מִדִּינֵי שֶׁל
אוֹתוֹ יוֹם שְׁבִיעֵי. בְּגִלְל כֶּךָ כָּתוּב בְּצִלְמֵנוּ
בְּדַמוֹתֵנוּ, כְּנֶגֶד יוֹם שְׁנֵי גְבוּרָה, חָלְקוּ שֶׁל יִצְחָק,
וְאִזּוּ יֵשׁ לְאָדָם לָשִׁים אֶת 'דְּמוֹתֵנוּ' הַזֹּאת וְלְהַדְמוֹת
בְּמַעֲשָׂיו לְאוֹתָם הָעֲלִיּוֹנִים. וְכֹל זֶה לָמָּה? בְּגִלְל

שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן בְּיַדִּי הָאִישׁ, אִם רוּצָה
הָאִישׁ לְדַמּוֹת עֲצָמוֹ לְאוֹתָם שְׁלַמְעֵלָה, מִשְׁתַּלֵּם
בָּהֶם, וְלֹא פוֹחֵד מִמִּבְּרַת הַדִּין הָעֲלִיוֹנָה.

וַיְרִדוּ בְּדַגַּת הַיָּם - פְּנֵגֶד הַדְּרָגָה שֶׁל נִצָּח שְׁאֲחוּז
בָּהּ מִשָּׁה, שְׂדֵגַת הַיָּם נִבְרְאוּ בְּאוֹתָהּ דְּרָגָה
(סְפִידָה), וְנָתַן לָהֶם נִסְתֵּר הַנִּסְתָּרִים כַּח לְשֵׁלֵט
עֲלֵיהֶם אִם דּוֹמָה אָדָם לְעֲלִיוֹנִים, וְאִם לֹא דּוֹמָה
לְעֲלִיוֹנִים - יְרִדוּ, וְדָגֵי הַיָּם שׁוֹלְטִים בָּהֶם בְּכַנֵּי
אָדָם, וְלִכְן הִזְהִירָה אוֹתָם הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה עַל יַדִּי
מִשָּׁה, (דברים ל) וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים.

כֹּאֲ רֵאָה, מִשָּׁה, כְּשֶׁנִּזְרַק לַיָּם, לֹא שְׁלֵטוֹ עָלָיו דָּגֵי
הַיָּם וְלֹא פָּחַד מֵהֶם, כְּגַלְלֵל שֶׁהוּא הָיָה עֲתִיד
לְהִתְקַרֵּב לְמַעְלָה וְלְדַבֵּק בְּקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְלֵאחֶר שֶׁנִּדְבַּק, שְׁלֵט עַל דָּגֵי הַיָּם, וְרָמַז לְאַחֲרָן
אָחִיו שֶׁיִּכְפֹּה אֶת הַיָּם וְיִמּוֹתוֹ הַדְּגָיִם, וְהוּא לֹא עָשָׂה
כֵּן, כְּגַלְלֵל שְׁאֲוֹתָהּ דְּרָגָה שְׁלוֹ שׁוֹלְטָת עֲלֵיהֶם וּבָהּ
נִבְרְאוּ, וְלֹא רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁיִּכְפֹּה הוּא
בְּשִׁבִיל לְהִתְהַפֵּךְ לָהֶם לְאוֹיֵב. וּבְשִׁאָדָם הוֹלֵךְ

בְּדַרְכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּתוּב עָלָיו (ישעיה מ"ג) כִּי
תַעֲבֹר בַּמַּיִם אֶתְּךָ אֲנִי וְגוֹמֵר. שָׁזָה וַיְרִדוּ בְּדַגַּת הַיָּם
וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם. כְּנִגְדַּד דְּרָגָה שֶׁל שָׁמַיִם, שֶׁבְּאוֹתָהּ
דְּרָגָה שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וְזוֹ תַּפְאֲרָתָהּ.

וְאֵף עַל גַּב שֶׁבְּדַרְגַּת הַנְּצִיחַ נִעְשׂוּ כָּל דְּגֵי הַיָּם
וְהַעוֹפוֹת, לֹא כְּתוּב שֶׁם אֵלֶּיָּהּ עוֹף כְּנֶתֶף, אֲבָל
עָבְדוּ קָרָא לָהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם, בְּגִלְגַּל שֶׁכֵּן אָדָם לֹא
שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם אֵלֶּיָּהּ מִצַּד שֶׁל שָׁמַיִם. וּבְבַהֲמָה - שׁוֹלֵט
עֲלֵיהֶם בְּסוּד שֶׁל הוֹד שְׁנוֹתָן לוֹ סִיּוּעַ, שֶׁהֵרִי בְּאוֹתוֹ
יוֹם נִבְרָאוּ הַבְּהֵמוֹת. וּבְכָל הָאָרֶץ - שׁוֹלֵט בְּסוּד שֶׁל
צַדִּיק שֶׁנִּקְרָא כָּל, וְהוּא שׁוֹלֵט עַל הָאָרֶץ, אָרֶץ
הָעֲלִיּוֹנָה. כִּי גַם אָדָם לְמַטָּה שׁוֹלֵט עַל אָרֶץ
הַתַּחְתּוֹנָה, מִשׁוּם שֶׁחָכַל בּוֹ. וּבְכָל תְּרַמֵּשׁ תְּרַמֵּשׁ עַל
הָאָרֶץ - שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם אָדָם מִסִּיּוּעַ שְׁנוֹתָן לוֹ מֵאָרֶץ
תַּחְתִּיִּים, הַמְּלָכוֹת הָעֲלִיּוֹנָה: (ע"ב מההשמשות)

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה וְאָמַר, מִצְוֹת
הַתּוֹרָה שְׁנוֹתָן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
כִּלְכֵּן כְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה בְּדָרְךָ כָּלָל.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. זוּהִי הַמְצָוָה הַרְאשׁוֹנָה
 שֶׁל הַכֹּל. וְנִקְרְאת מְצָוָה זוּ יְרֵאת ה',
 שֶׁנִּקְרְאת רֵאשִׁית, שְׁפָתוֹב (תהלים קיא) רֵאשִׁית
 חֲכָמָה יְרֵאת ה'. (משלי א) יְרֵאת ה' רֵאשִׁית דַּעַת.
 מִשׁוֹם שֶׁדָּבָר זֶה נִקְרָא רֵאשִׁית, וְזֶה הַשַּׁעַר
 לְחַכְמִים לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה, וְעַל הַמְצָוָה הַזֹּאת מִתְקַיֵּם
 כָּל הָעוֹלָם.

הַיְרֵאָה נִפְרָדָת לְשֵׁלֶשָׁה צְדָדִים, שְׁנַיִם מֵהֶם אֵין
 בָּהֶם עֵקֶר בְּרֵאוֹי, וְאֶחָד עֵקֶר שֶׁל יְרֵאָה.
 יֵשׁ אָדָם שֶׁיֵּרָא מִתְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּדְי שְׂיַחֲיוּ בְּנֵיו
 וְלֹא יָמוּתוּ, אוֹ שֶׁיֵּרָא מִעֲנָשׁ שֶׁל גּוֹפּוֹ אוֹ שֶׁל
 מְמוֹנּוֹ, וְעַל כֵּן יֵרָא מִפְּנֵי תְּמִיד. נִמְצְאת הַיְרֵאָה
 שֶׁהוּא יֵרָא מִן הַתְּקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שָׁם אוֹתָהּ
 לְעֵקֶר. יֵשׁ אָדָם שֶׁפּוֹחַד מִן הַתְּקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִשׁוֹם שֶׁפּוֹחַד מִעֲנָשׁ אוֹתוֹ הָעוֹלָם וּמִעֲנָשׁ הַגִּיחָנָם.
 שְׁנַיִם אֵלֶּה לֹא עֵקֶר שֶׁל יְרֵאָה הֵם וְהַשְּׂרֵשׁ שָׁלוֹ.

הַיְרֵאָה"ה שֶׁהוּא עֵקֶר, שֶׁאָדָם יֵרָא מִרְבוּנּוֹ מִשׁוֹם
 שֶׁהוּא גְּדוֹל וְשְׁלִיט, עֵקֶר וְשְׂרֵשׁ שֶׁל כָּל

העולמות, והכל לפניו כלא חשונים, כמו שנאמר
 (דניאל ד) וְכָל דְּיָרִי הָאָרֶץ כְּאִינָם חֲשׁוּנִים, וְלָשִׁים אֶת
 רְצוֹנָו כְּאֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא יְרֵאָה.

כָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאַמֵּר, אִי אִם אֵמֵר, וְאִי אִם
 לֹא אֵמֵר. אִם אֵמֵר - יֵדְעוּ הַרְשָׁעִים אֵיךְ
 יַעֲבְדוּ אֶת רַבּוֹנָם. אִם לֹא אֵמֵר - יֵאָבְדוּ הַחֲבָרִים
 אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. בְּמָקוֹם שֶׁשׁוֹרָה יְרֵאָה קְדוּשָׁה,
 מִלְּפָנֶיהָ יֵשׁ יְרֵאָה רְעָה שֶׁמְלַקָּה וּמַכָּה וּמְקַטְרֶנֶת,
 וְהִיא הַרְצוּעָה לְהַלְקוֹת אֶת הַרְשָׁעִים, וּמִי שֶׁפּוֹחַד
 בְּגִלְל עֲנֵשׁ הַמְּלָקוֹת וְהַקְטָרוֹג כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, לֹא
 שׁוֹרָה עָלָיו אוֹתָהּ יְרֵאָת ה' שֶׁנִּקְרָאת יְרֵאָת ה'
 לְחַיִּים. אֵלֶּא מִי שׁוֹרָה עָלָיו? הַיְרֵאָה הַרְעָה הַחַיָּא.
 וְנִמְצָא שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו הַרְצוּעָה הַחַיָּא, יְרֵאָה רְעָה
 וְלֹא יְרֵאָת ה'.

וּמִשׁוֹם כֵּךְ הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא יְרֵאָת ה' נִקְרָא
 יְרֵאָת ה' וְעַל כֵּן נִבְלָלָת כָּאֵן
 הַמְצוּחַ הַזֶּה, וְזֶה הָעֵקֶר וְהַיְסוּד לְכָל שְׂאֵר הַמְצוּחוֹת
 שֶׁל הַתּוֹרָה. מִי שֶׁשׁוֹמֵר הַיְרֵאָה הַזֶּה - שׁוֹמֵר הַכֹּל.

לא שומר יראה - לא שומר את מצוות התורה,
 שְׁתֵּרִי זֶה הַשַּׁעַר שֶׁל הַכֹּל. וּמִשּׁוּם כִּךָ כָּתוּב
 בְּרֵאשִׁית, שֶׁהִיא יְרָאָה, בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת הָאָרֶץ. שְׁמִי שְׁעוֹבֵר עַל זֶה, עוֹבֵר עַל מִצְוֹת
 הַתּוֹרָה. וְעַנְשׁוּ שָׁל מִי שְׁעוֹבֵר עַל זֶה - הִרְצוּעָה
 הִרְעָה הַזֶּה מִלְּקָה אֹתוֹ, וְהִינּוּ וְהָאָרֶץ תִּיָּתֵחַ תִּהְיוּ
 וְכִהוּ וְחִשְׁדָּה עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים. הִנֵּה אֵלֹו
 אֲרַבְּעָה עֲנָשִׁים לְהַעֲנִישׁ בָּהֶם אֶת הַרְשָׁעִים.

תהו - זה חנק, שְׁכָתוּב (ישעיה לד) קו תהו, (זכריה ב)
 חָבַל מִדָּה. בְּהוּ - זוּ סְקִילָה, אֲבָנִים
 הַמְשַׁקְעוֹת בְּתוֹךְ הַתְּהוֹם הַגָּדוֹל לְעַנֵּשׁ אֶת
 הַרְשָׁעִים. וְחִשְׁדָּה - זוּ שִׁרְפָה, שְׁכָתוּב (דברים ה) וַיְהִי
 בְּשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחִשְׁדָּה, (שם ה) וְתָהָר בָּעַר
 בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חִשְׁדָּה וְכוּ'. וְזוּ הָאֵשׁ הַתְּחִלָּה
 שֶׁעַל רֵאשִׁי הַרְשָׁעִים מִתְחִילָה לְשַׂרְף אֹתָם. וְרוּחַ
 - זֶה הָרֵג בְּסוּף. רוּחַ סְעָרָה, חָרַב שְׁנוֹנָה מְלַהֶטֶת
 בּוֹ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (בראשית ג) וְאֶת לֶהַט הַחָרַב
 הַמִּתְחַפֶּכֶת, וְנִקְרָאת רוּחַ. הָעַנְשׁ הַזֶּה לְמִי שִׁיעֲבֹר
 עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה. וְאַחַר כָּתוּב יְרָאָה רֵאשִׁית,

שְׁהִיא הַכָּלָל שֶׁל הַכֹּל. מִכָּאן וְהִלָּא שְׁאָר מִצִּוּוֹת
הַתּוֹרָה.

מִצְוָה שְׁנֵייה - זוּהִי מִצְוָה שְׁמִצְוָה שֶׁל יִרְאֶה
נְאֻחָה בָּהּ וְלֹא יוֹצֵאת מִמֶּנָּה לְעוֹלָמִים,
וְהִיא אֶהְבֵּ"ת. שְׁאָרָם יֵאָהֵב אֶת רַבּוֹנוֹ אֶהְבֵּה
שְׁלֵמָה. וּמָה הִיא אֶהְבֵּה שְׁלֵמָה? זוּ אֶהְבֵּה רַבָּה,
שְׁכֵתוֹב (שם י"ז) הַתְּהִלָּה לְפָנַי וְהִי תָמִים, שְׁלֵם
בְּאֶהְבֵּה. וְזוּהוֹ שְׁכֵתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹזֶר. זוּ
אֶהְבֵּה שְׁלֵמָה שְׁנִקְרָאת אֶהְבֵּה רַבָּה. וְכָאן הִיא
הַמִּצְוָה שְׁאָרָם יֵאָהֵב אֶת רַבּוֹנוֹ כְּרֵאוּי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפְיָא, אֶהְבֵּה בְּשִׁלְמוֹת אֲנִי
שְׁמַעְתִּי בְּזוֹת. אָמַר לוֹ, אָמַר, בְּנִי, לְפָנַי רַבִּי
פִּינְחָס, שְׁתַּרְי הוּא עוֹמֵד בְּדַרְגָּת חַזוֹ. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, אֶהְבֵּה רַבָּה חֲיִנוֹ אֶהְבֵּה שְׁלֵמָה בְּשִׁלְמוֹת
שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים, וְאִם אִין נִכְלָלָת בְּשְׁנֵי צְדָדִים - (דף
יב ע"א) אִינָה אֶהְבֵּה כְּרֵאוּי בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל כֵּן שְׁנֵינּוּ, לְשְׁנֵי צְדָדִים נִפְרָדָת הָאֶהְבֵּה,
אֶהְבֵּת הַקְּדוּשָׁה כְּרוּךְ הוּא. יֵשׁ מִי שְׁאוּהֵב

אותו מתוך שיש לו עשר, אך ימים, פנים סביבו, שולט על שונאיו, ודרכיו מתקנות לו, ומתוך כך אוהב אותו. ואם לזה יתהפך ויחזיר עליו הקדוש ברוך הוא גלגול של דין קשה - ישנא אותו ולא יאהב אותו כלל, ובגלל כך אהבה זו אינה אהבה שיש לה עקר.

אהבה שנקראת שלמה, ההוא שהיה בשני הצדדים - בין בדין בין בחסד. ותקון דרכו שאהב את רבנו, כמו ששנינו, אפלו שנוטל את נשמתו ממך. זו היא אהבה שלמה בשני צדדים. ועל כן האור של מעשה בראשית יצא ואחר כך נגנו. בשנגנו, יצא דין קשה, ובגללו שני הצדדים יחד, שהתהיה שלמות האהבה בראוי.

נטלו רבי שמעון ונשקו. בא רבי פינחס ונשקו וברכו, ואמר, בודאי הקדוש ברוך הוא שלחני לבא. זה הוא אור קטן שאמרו לי שנכלל בביתי ואחר כך מאיר לכל העולם. אמר רבי אלעזר, בודאי לא צריך לשבח ירא"ה בכל

המצוות, כל שכן במצוה תזו צריך יראה להתייבב בזה. איך מתדבק? האהבה היא בצד אחד טוב, כמו שנתפאר שנותן עשר וטוב, אך של חיים, פנים ומזונות, אז צריך לעורר יראה ולפחד שלא יגרם החטא. ועל זה כתוב (משלי כח) אשרי אדם מפחד תמיד, משום שזה כולל ירא"ה באהב"ה.

וכך צריך בצד האחר של הדין הקשה לעורר בו יראה. בשרואה שהדין הקשה שורה עליו, אז יעורר יראה ויפחד מרבנו כראוי ולא יקשה לבו. ועל זה כתוב (שם) ומקשה לבו יפול ברעה, באותו הצד האחר שנקרא רעה. נמצאת שיראה שנקחה בשני צדדים ונכללת מהם, וזוהי אהבה שלמה כראוי.

מצוה שלישית - לדעת שיש אלוה נדול ושליט בעולם, וליחד אותו בכל יום יחוד כראוי באותם ששת הצדדים העליונים, ולעשות אותם יחוד אחד בשש התבות של שמע ישראל ולבון

רְצוֹן לְמַעַלָּה עִמָּהֶם. וְעַל כֵּן צָרִיךְ "אֶחָד" לְהֵאָרִיךְ
 אוֹתוֹ [נ"א בְּשֵׁשׁ] בְּשֵׁשׁ תִּבְנוֹת, וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב יִקְוּוּ הַמַּיִם
 מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. יִתְכַנְּסוּ הַדְּרָגוֹת
 שֶׁתַּחַת הַשָּׁמַיִם שֶׁתֵּאָחֲזוּ בָּהֶן יִרְאֶה לְהִיּוֹת בְּשִׁלְמוֹת
 לְשִׁשָּׁה צְדָדִים כְּרֵאוּי. וְעַם כָּל זֶה, בְּאוֹתוֹ הַיַּחֲוֹד
 צָרִיךְ לְקַשֵּׁר בּוֹ יִרְאֶה, שֶׁצָּרִיךְ לְהֵאָרִיךְ בְּדִלְ"ת שֶׁל
 אֶחָד, שֶׁדִּלְ"ת שֶׁל אֶחָד גְּדוֹלָה. וְהֵינּוּ שְׂפָתוֹב
 וְהִירְאֶה הַיִּבְשָׁה, שֶׁתִּרְאֶה וְתִתְקַשֵּׁר דִּלְ"ת, שֶׁהוּא
 יִבְשָׁה, בְּאוֹתוֹ הַיַּחֲוֹד.

וְאַחַר שֶׁנִּקְשְׁרָה שָׁם לְמַעַלָּה, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר אוֹתָהּ
 לְמַטָּה עִם אוֹכְלוֹסְיָהּ בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים
 הַאֲחֵרִים שֶׁלְמַטָּה, כְּרוֹךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
 וָעַד, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שֵׁשׁ תִּבְנוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל הַיַּחֲוֹד. וְאֵז,
 מֵה שֶׁהִיָּתָה יִבְשָׁה, נִעְשְׂתָה אֶרֶץ לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת
 וְאֲבִים וְלִנְטֵעַ אֵילָנוֹת. וְהֵינּוּ מֵה שְׂפָתוֹב וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אֶרֶץ, בְּאוֹתוֹ הַיַּחֲוֹד שֶׁלְמַטָּה אֶרֶץ,
 רְצוֹן שָׁלֵם כְּרֵאוּי. וְעַל כֵּן כִּי טוֹב כִּי טוֹב פְּעַמִּים.
 יַחֲוֹד אֶחָד עֲלִיוֹן וַיַּחֲוֹד אֶחָד תַּחְתּוֹן. כִּיּוֹן שֶׁנֵּאָחֲזוּ

בְּשָׁנֵי צָדָדִים, מִכָּאן וְהִלָּאָה תִּדְרֹשׂא הָאָרֶץ דְּרֹשׂא.
הַתְּתַקְנָה לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְאִבִּים פְּרָאוּי.

מִצְוָה רְבִיעִית - לְדַעַת שְׁה' הוּא הָאֱלֹהִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד) וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהִשְׁבַּת אֶל
לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. וְשִׁכְּלִל הַשֵּׁם שֶׁל
אֱלֹהִים בַּשֵּׁם שֶׁל יי', לְדַעַת שֶׁהֵם אֶחָד וְאִין בָּהֶם
פְּרוּד. וְהִינוּ סוּד הַכְּתוּב יְהִי מְאֵרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם
לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, שִׁיְהִיו שְׁנֵי הַשָּׁמַיִם אֶחָד בְּלִי
פְּרוּד בְּלָל, שִׁכְּלִל מְאֵרֶת חֶסֶד בַּשֵּׁם שֶׁל שָׁמַיִם [נ"א
שָׁרִשִׁים] שֶׁהֵם אֶחָד וְאִין בָּהֶם פְּרוּד. אִזְרָא שְׁחַר בְּאִזְרָא
לְבָן אִין בָּהֶם פְּרוּד, וְהַכֹּל [דְּבָר] אֶחָד. (דף יב ע"ב) וְזֶה הוּא
עֲנֵן הַלְבָן שֶׁל הַיּוֹם וְעֲנֵן שֶׁל אֵשׁ בְּלִילָה, מְדַת יוֹם
וּמְדַת לַיְלָה, וַיִּתְתַּקְּנוּ זֶה עִם זֶה לְהָאִיר, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְזֶהוּ הַחֲטָא שֶׁל הַנְּחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי הַהוּא - חֲבֵר
לְמַטָּה וְהַפְּרִיד לְמַעְלָה, וּמַשׁוּם כִּף גָּרָם
מֵה שְׁנָרָם לְעוֹלָם, מַשׁוּם שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְּרִיד לְמַטָּה
וּלְחֲבֵר לְמַעְלָה. וְאִזְרָא שְׁחַר צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְמַעְלָה

בְּחִבּוּר אַחֵר, וּלְהֶאֱחֹז אַחֵר כֶּךָ בְּאוֹכְלוֹסְיָהּ
 בְּיַחְזֻקָהּ וּלְהַפְרִיד אוֹתָהּ מִן הַצַּד הַרָע. וְעַם כָּל
 זֶה צָרִיךְ לַדַּעַת שְׁאֵלֵהֶם ה' הַכֹּל אַחֵר בְּלִי פִּרּוּד.
 ה' הוּא הָאֱלֹהִים. וּבְשִׁינְדַע אָדָם שֶׁהַכֹּל אַחֵר וְלֹא
 יֵשִׁים פִּרּוּד, אֲפֹלוּ אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר יִסְתַּלֵּק מִן
 הָעוֹלָם וְלֹא יִמָּשֵׁךְ לְמַטָּה.

וְהִינּוּ סוּד הַכְּתוּב וְהָיוּ לְמֵאֲרוֹת. שֶׁהֵנָּה הַקְּלִפָּה
 עוֹלָה אַחֵר הַמַּח. הַמַּח אֹר. הַצַּד הָאֲחֵר
 מָוֶת. אֹר בְּחִבּוּר שֶׁל אוֹתִיּוֹת. מָוֶת בְּפִרּוּד.
 וּבְשֶׁהָאֹר תָּוָה מִסְתַּלֵּק מִשָּׁם, מִתְחַבֵּר בְּאוֹתִיּוֹת
 מָוֶת שֶׁל פִּרּוּד. מִהָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ הַתְּחִילָה תָּוָה
 וְגִרְמָה רַע עַל הָעוֹלָם, בְּכַתּוּב (בראשית ג) וַתֵּרָא
 הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. תְּחִיּוּרָה הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרַע וְנִשְׂאָר
 מ"ו, וְהֵם הִלְכוּ וְנִטְלוּ הָאוֹת תִּי"ו עִמָּם, וְגִרְמָה
 מָוֶת עַל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַתֵּרָא. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, אֲבָא, הֲרִי לְמִדְּנוּ מ"ם נִשְׂאָרָה יַחֲדָה. וְא"ו
 שֶׁהִיא חַיִּים, תְּמִיד מִתְחַפֵּקת וְהוֹלֵכֶת וְנוֹטָלֶת
 תִּי"ו, שֶׁכְּתוּב וַתִּקַּח וַתִּתֵּן. וְנִשְׁלָמָה הַתְּבָחָה הָיוּ

והתחברו האותיות. אמר לו, ברוך אתה בני, והרי
בארנו הדבר הזה.

מצוה חמישית - בתוב ישרצו המים שרץ נפש
חיה. בפסוק הזה יש שלש מצוות: אחת
לעם בתורה, ואחת להתעסק בפריה ורבייה,
ואחת למוול לשמונה ימים ולהעביר משם הערלה.
לעם בתורה ולהשתדל בה ולהגדילה בכל יום
לתקן את נפשו ורוחו.

שכיון שאדם מתעסק בתורה, הוא נתקן בנשמה
אחרת קדושה, שבתוב שרץ נפש חיה.
הנפש של החיה הקדושה היא. שפאשר אין אדם
מתעסק בתורה, אין לו נפש קדושה, והקדושה
שלמעלה אינה שורה עליו. וכאשר משתדל
בתורה, באותו הדבור שהיא מברר בה, הוא זוכה
לנפש החיה היא ולהיות כמו מלאכים קדושים,
שבתוב (תהלים קג) ברכו ה' מלאכיו. אלו הם
שמתעסקים בתורה שנקראים מלאכיו בארץ.

וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. זֶה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה. וּבְאוֹתוֹ הָעוֹלָם שְׁנִינּוּ, שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם בְּנַפְיִים בְּנִשְׁרִים וְשִׁישׁוֹטוֹ
 בְּכָל הָעוֹלָם, שְׂפָתוֹב (ישעיה מ) וְקוֹי ה' יַחְלִיפוּ כַח
 יַעֲלוּ יֶאֱכֹר בְּנִשְׁרִים. וְהִינּוּ מַה שְׂפָתוֹב וְעוֹף יְעוֹפֵף
 עַל הָאָרֶץ - זו הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת מִיָּם, יִשְׂרָצוּ
 וַיּוֹצִיאוּ שָׂרֵץ שֶׁל נֶפֶשׁ חַיָּה מִהַמָּקוֹם שֶׁל הַחַיָּה
 תְּהִיָּא יִמְשְׁכוּ אוֹתָהּ לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׁנִתְבְּאָר. וְעַל כֵּן
 אָמַר דָּוִד (תהלים נא) יָב טָהוֹר בָּרָא לִי אֱלֹהִים, לַעֲסֹק
 בַּתּוֹרָה, וְאֵז - וְרוּחַ נְכוֹן חִדֵּשׁ בְּקִרְבִּי.

מִצָּוָה שְׂשִׁית - לְהַתְעַסֵּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. שְׂכָל מִי
 שְׂמַתְעַסֵּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, גּוֹרֵם לְנֶהֱרַח הַחַוָּא
 לְהֵיוֹת נוֹבֵעַ תָּמִיד וְלֹא יִפְסְקוּ מִיָּמָיו. וְהָיָה
 מִתְמַלֵּא בְּכָל הַצְּדָדִים. וְנִשְׁמֹת חֲדָשׁוֹת מִתְחִדָּשׁוֹת
 וַיּוֹצִיאוּ מֵאוֹתוֹ הָאֵילָן, וְצִבְאוֹת רַבִּים מִתְנַדְּלִים
 לְמַעְלָה עִם אוֹתָם הַנִּשְׁמֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית א)
 יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה. זו בְּרִית הַקְּדוֹשׁ,
 הַנֶּהֱרַח שְׂשׁוּפֵעַ וַיּוֹצֵא, וְהַמַּיִם שְׁלוֹ מִתְרַבִּים
 וְשׁוֹרְצִים שָׂרֵץ וְהַתְרַבּוֹת שֶׁל נִשְׁמָתוֹ לְחַיָּה תְּהִיָּא.

וּבְאוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּכְנָסוֹת לַחַיָּה הַחַיָּה, יוֹצְאִים
 בְּמַה עוֹפוֹת שְׁפוֹרָחִים וְטָסִים בְּכָל
 הָעוֹלָם. וּבְאֲשֶׁר הַנְּשָׁמָה יוֹצֵאת אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה,
 הָעוֹף הַהוּא שְׁפוֹרַח וְיוֹצֵא עִם הַנְּשָׁמָה הַזֶּה, מֵאוֹתוֹ
 הָעֵץ יוֹצֵא עִמוֹ. בְּמַה יוֹצְאִים עִם כָּל הַנְּשָׁמָה
 וְהַנְּשָׁמָה? שְׁנַיִם, אֶחָד מִיְמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל. אִם
 הוּא זוֹכָה - הֵם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ, שְׁכַתוֹב (תהלים צא)
 כִּי מִלְּאֲכָלֵינוּ יִצְוָה לָךְ. וְאִם לֹא - הֵם מְקַטְרְגִים
 עָלָיו.

אָמַר רַבִּי פִּינְחָס, ^(דף יג ע"א) שְׁלֹשָׁה הֵם שְׁעוֹמְדִים
 אֲפוֹטְרוֹפוֹסִים עַל הָאָדָם בְּשָׂהוּא זוֹכָה,
 שְׁכַתוֹב (אויב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ מִלֵּיךְ אֶחָד מִנִּי
 אֶלְךָ לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרָאֵל. אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ הִנֵּה
 אֶחָד. מִלֵּיךְ - שְׁנַיִם. אֶחָד מִנִּי אֶלְךָ לְהַגִּיד לְאָדָם
 יִשְׂרָאֵל - הִנֵּה שְׁלֹשָׁה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן חַמְשָׁה,
 שְׁכַתוֹב יוֹתֵר, וַיִּחְנְנוּ וַיֵּאמְרוּ. וַיִּחְנְנוּ - אֶחָד. וַיֵּאמְרוּ
 - שְׁנַיִם. אָמַר לוֹ, לֹא כָכָה, אֶלָּא וַיִּחְנְנוּ זֶה תְּקַדּוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְבָדוֹ, שְׁתֵּרֵי אֵין רְשׁוֹת לְאַחַר אֶלָּא לוֹ.

אמר לו, יפה אמרת, ומי שנמנע מפריה ורביה,
 בכיכול ממעיט את הדמות שכוללת את
 כל הדמיות, וגורם לאותו הנקר שאין שופעים
 מימיו, ופוגם את הפרית הקדוש בכל הצדדים,
 ועליו כתוב (ישעיה סו) ויצאו וראו בפגרי האנשים
 הפשעים בני בני ודאי זה לגוף, ואין נשמתו נכנסת
 לפרגוד כלל, והוא נטרד מאותו העולם.

מצוה שביעית - למול לשמנה ימים ולהעביר את
 זממת הערלה, משום שהחיה הרי היא
 הדרגה השמינית לכל הדרגות, והנפש הרי היא
 שפורחת ממנה צריכה להראות לפניה לשמנה
 ימים כמו שהיא דרגה שמינית, ואז ודאי נראה
 שהיא נפש חיה. הנפש של החיה הרי היא תקדושה,
 ולא מן הצד האחר. וזהו ישרצו המים. בספרו של
 חנוך ירשמו המים של זרע קדש רשם של נפש
 חיה. וזה הרשם של האות יו"ד שגורשם בבשר
 הקדש מכל שאר הרשומים של העולם.

וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ - זֶה אֱלֹהֵינוּ שְׁטַם אֶת כָּל
הָעוֹלָם בְּאַרְבַּע טִיסוֹת לְהִיּוֹת שָׁם בְּאוֹתָהּ
הַמִּלָּה שֶׁל בְּרִית הַקֹּדֶשׁ. וְצָרִיךְ לְסַדֵּר לוֹ כִּסֵּא,
וּלְהוֹכִיר בְּפִיו: זֶה הַכִּסֵּא שֶׁל אֱלֹהֵינוּ. וְאִם לֹא -
אֵינּוּ שׁוֹרֵה שָׁם. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינִם הַגְּדֹלִים
- שְׁנֵי אֵלֹהֵי עֶרְלָה וּפְרִיעָה. הַמִּלָּה שֶׁל הָעֶרְלָה,
וְאַחַר כֵּן הַפְּרִיעָה. וְהֵם זָכָר וּנְקֵבָה. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ
הַחַיָּה הַרְמֵשֶׁת - זֶה הָרִשָּׁם שֶׁל אוֹת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ,
שֶׁהִיא הַנֶּפֶשׁ חַיָּה הַקְּדוֹשָׁה כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ. אֲשֶׁר
שָׂרְצוּ הַמַּיִם - הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים שֶׁנִּמְשָׁכוּ אֵלֵיהָ שֶׁל
אוֹת הָרִשָּׁם הַזֶּה.

וּבְגִלְלָל זֶה נִרְשָׁמוּ יִשְׂרָאֵל בְּרִשָּׁם קְדוֹשׁ וּמְהוֹר
לְמִטָּה. כְּדִגְמַת אוֹתָם רִשׁוּמֵי קְדוֹשִׁים,
לְהַכִּיר בֵּין צַד הַקְּדוֹשָׁה לְצַד הָאֲחֵר שֶׁל הַטְּמֵאָה,
אִם יִשְׂרָאֵל רִשׁוּמֵי לְהַכִּיר בֵּין צַד הַקְּדוֹשָׁה לְעַמִּים
עֲבוּ"ם, שְׂפָאִים מְצַד הָאֲחֵר שֶׁל טְמֵאָה, כְּמוֹ
שְׁנֵת־בְּאֵר. וְכְמוֹ שְׂרוּשֵׁם אוֹתָם, כְּדִ רִשָּׁם הַבְּהֵמוֹת
וְהָעוֹפּוֹת שֶׁלָּהֶם לְבִהֵמוֹת וְעוֹפּוֹת שֶׁל הָעַמִּים
עֲבוּ"ם. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

מַצְוָה שְׁמִינִית - לְאַהֲבָה אֶת הַגֵּר שֶׁנִּכְנַס לְמוֹל אֶת
 עַצְמוֹ וּלְהַכְנִיס תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה. וְהִיא
 מְכַנֶּסֶת אוֹתָם תַּחַת כַּנְּפֵיהָ לְאוֹתָם שֶׁנִּפְרָדִים מֵעַד
 הַטְּמֵאָה הַאֲחֵר וּמִתְקַרְבִּים אֵלֶיהָ, שְׁפֹתוֹב תּוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְאִם תֵּאמַר שֶׁנֶּפֶשׁ הַחַיָּה
 הַזֹּאת שְׁפֹלוּלָה בְּיִשְׂרָאֵל הִיא מְזוּמָּנֶת לְכָל - תּוֹר
 וְאָמַר לְמִינָהּ. כִּמְהָ אֲכַסְדְּרָאוֹת וְחֻדְרִים זֶה לְפָנִים
 מִזֶּה יֵשׁ לְאָרֶץ הַזֹּאת שֶׁהִיא חַיָּה. תַּחַת כַּנְּפֵיהָ.

כָּנָף יָמִין, יֵשׁ לָהּ שְׁתֵּי אֲכַסְדְּרָאוֹת. וּמִהַכָּנָף הַזֹּאת
 נִפְרָדִים לְשְׁתֵּי אֲמוֹת אַחֲרוֹת שֶׁהֵן קְרוֹבוֹת
 בְּיַחְדָּו לְיִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיסָם לְתוֹךְ הָאֲכַסְדְּרָאוֹת
 הַלְלוֹ. וְתַחַת כָּנָף שְׂמֹאל יֵשׁ שְׁתֵּי אֲכַסְדְּרָאוֹת
 אַחֲרוֹת, וְנִפְרָדִים לְשְׁתֵּי אֲמוֹת אַחֲרוֹת, שֶׁהֵם עֲמוּן
 וּמוֹאָב. וְכֻלָּם נִקְרָאִים נֶפֶשׁ חַיָּה. וְכִמְהָ חֻדְרִים
 סְתוּמִים אַחֲרִים וְהַיְכָלוֹת אַחֲרִים כָּכֵל כָּנָף וְכָנָף,
 וּמִהֶם יּוֹצֵאוֹת רוּחוֹת לְהַפְרִיד לְכָל אוֹתָם הַגֵּרִים
 שְׁפֹתֵגְיָרִים, וְנִקְרָאִים נֶפֶשׁ חַיָּה, אֲבָל לְמִינָהּ. וְכֻלָּם
 נִכְנָסִים תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה וְלֹא יוֹתֵר.

אֲבָל נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאת מִתּוֹךְ הַגּוֹף שֶׁל הָאֵילָן
הַהוּא, וּמִשָּׁם פּוֹרְחוֹת הַנְּשָׁמוֹת לְתוֹךְ הָאָרֶץ
הַזֶּה לְתוֹךְ יַמְעִיָּה לְפָנַי וְלִפְנֵי, וְהַסּוֹד - (מלאכי ג) כִּי
תִּהְיוּ אַתֶּם אֶרֶץ חַפְּזָה. וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל בֵּין יַקִּיר
שָׁהֲמוּ יַמְעִיָּה עָלָיו, וְנִקְרְאוּם (ישעיהו מו) הַעֲמָסִים מִנִּי
בְּטֶן, וְלֹא מִהַכְּנָפִים הַחוּצָה. וְעוֹד, (דף יג ע"ב) לְגֵרִים אֵין
חֶלֶק בְּאֵילָן הָעֲלִיזוֹן, וְכָל שָׁכֵן בַּגּוֹף שָׁלוֹ. אֲבָל
הַחֶלֶק שֶׁלָּהֶם הוּא בַּכְּנָפִים וְלֹא יוֹתֵר, וְהַגֵּר תַּחַת
כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה וְלֹא יוֹתֵר. גֵּרֵי הַצֶּדֶק הֵם שְׂשׂוּרִים
שָׁם וְנֶאֱחָזִים, וְלֹא לְפָנִים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּפָאֵר. וּמִשּׁוֹם
כֵּן תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְלִמִּי? בְּהִמָּה
וּרְמֵשׁ וְחִיתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ. כֹּלֶם שׂוֹאֲבִים נֶפֶשׁ
מִתְּחִיָּה תְּהִיא, אֲבָל כָּל אֶחָד לְמִינָהּ כָּרְאוּי לָהּ.

מִצְוָה תְּשִׁיעִית - לָחֹן אֶת הָעֲנִיִּים וְלָתֵת לָהֶם
מָרָף, שְׂכָתוֹב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ
בְּדַמוֹתֵנוּ. נַעֲשֶׂה אָדָם - מִשְׁתַּף, כָּלֵל שֶׁל זָכָר
וְנִקְבָּה. בְּצִלְמֵנוּ - עֲשִׂירִים. בְּדַמוֹתֵנוּ - עֲנִיִּים.
שְׁתֵּרֵי מִצַּד הַזָּכָר עֲשִׂירִים, וּמִצַּד הַנְּקִבָּה עֲנִיִּים.
כְּמוֹ שֶׁהֵם בְּשִׁתְּפוֹת אַחַת וְזֶה חָם עַל זֶה, וְזֶה נוֹתֵן

לָזֶה וְגוֹמֵל לוֹ חֶסֶד, כִּי צָרִיךְ אָדָם לְמַטָּה שְׂיֵהוּ
עֲשִׂיר וְעֲנִי בְחֵבוֹר אַחֵד, וְלָתֵת זֶה לָזֶה וְלִגְמֹל חֶסֶד
זֶה לָזֶה.

וַיִּרְדּוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וְגו' - הַסּוֹד שְׁלָנוּ רָאִינוּ בְּסִפְרוֹ
שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שְׁכָל מִי שֶׁחָס עַל
הָעֲנִיִּים בְּרִצּוֹן הַלֵּב, לֹא מִשְׁתַּנָּה דְמוּתוֹ לְעוֹלָם
מִדְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְכִיּוֹן שְׁדְמוּתוֹ שֶׁל
אָדָם נִרְשָׁמָה בּוֹ, הוּא שׁוֹלֵט עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁל
הָעוֹלָם בְּאוֹתָהּ הַדְמוּת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית ט)
וּמִרְאֵכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְגו'.
כֵּלָם זְעִים וּפּוֹחֲדִים מֵאוֹתָהּ הַדְמוּת שְׁנִרְשָׁמָה בּוֹ,
מִשּׁוֹם שֶׁזוֹ הִיא מִצּוּחַ מְעֵלָה שְׂיֵתֵעֵלָה בֵּין אָדָם
בְּדְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם עַל כָּל שְׂאֵר הַמְּצוּוֹת.

מִנֵּיִן לָנוּ? מִנְּבוֹכְדִנְצַר [הַרְשָׁע]. אַף עַל גַּב שְׁחָלָם
אֵת הַחֲלוּם הַהוּא - כָּל זְמַן שֶׁהָיָה מְרַחֵם עַל
הָעֲנִיִּים, לֹא שָׁרָה עֲלָיו חֲלוּמוֹ. כִּיּוֹן שֶׁהַטִּיל עֵינָיו
רָעָה שְׁלֵא לְרַחֵם עַל עֲנִיִּים, מַה כָּתוּב? (דניאל ד) עוֹד
הַדְּבָר בְּפִי הַמֶּלֶךְ וְגו'. מִיָּד הַשְׁתַּנְּתָה דְמוּתוֹ וְנִטְרַד

מִבְּנֵי הָאָדָם. וּמִשׁוּם כֶּךָ נִעֲשֶׂה אָדָם. כָּתוּב כָּאֵן
עֲשִׂיהָ, וְכָתוּב שָׁם (רות ב) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי
עִמּוֹ הַיּוֹם בְּעוֹז.

מִצְוָה עֲשִׂירִית - לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין וּלְהַשְׁלִים אֶת
עֲצָמוֹ בְּדַמוֹת הָעֲלִיזוֹת, שְׂפָתוֹב (בראשית א)
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ. פָּתַח וְאָמַר, (שיר
ו) רֵאשֶׁךְ עֲלֶיךָ כַּבְרָמֶל. הַפְּסוּק הַזֶּה הָעֵמֶדְנוּהוּ
וְנִתְּבֵאֵר. אֲבָל רֵאשֶׁךְ עֲלֶיךָ כַּבְרָמֶל - זֶה הָרֵאשׁ
הָעֲלִיזוֹן, תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ
יְהוָה בְּאוֹתֵינוּת רְשׁוּמוֹת, וְכָל אוֹת וְאוֹת פְּרָשָׁה
אַחַת, הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ חָקוֹק בְּסִדּוֹר שֶׁל הָאוֹתֵינוּת
בְּרֵאוֹי. וְשְׁנֵינוּ, (דברים כח) כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ
וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי - אֵלוֹ תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שֶׁהֵם שֵׁם
קָדוֹשׁ בְּסִדּוֹר שֶׁל אוֹתֵינוּתיו.

פְּרָשָׁה רֵאשׁוֹנָה - (שמות יג) קָדֵשׁ לִי כָל בְּכוֹר, זוּ י'
שְׁהִיא קָדֵשׁ, הַבְּכוֹר שֶׁל כָּל הַקָּדָשִׁים
הָעֲלִיזוֹנִים. פֶּטֶר כָּל רָחֵם - בְּשִׁבִיל תְּדַק הַחוּא

שְׂיֹרֵד מִיֹּד, שֶׁהוּא פּוֹתַח אֶת רַחֲמָה לַעֲשׂוֹת
פְּרוֹת וְאֲבִים כְּרֵאוֹי, וְהוּא קָדֵשׁ עֲלִיּוֹן.

הַפְּרָשָׁה הַשְּׁנֵייה - (שם) וְהָיָה כִּי יִבְאֶרְךָ, זֶה ה'
הַהִיכָל שֶׁנִּפְתַּח רַחֲמָה מִתּוֹךְ יוֹ"ד
בְּחַמְשֵׁים פְּתָחִים, אֲכַסְדָּרָאוֹת וְחֲדָרִים הַנִּסְתָּרִים
שָׁבוּ. שֶׁתִּפְטָר הַהוּא שֶׁעָשָׂה יוֹ"ד בְּהִיכָל הַזֶּה
לְשִׁמְעַת כֹּהֵל שְׂיֹצֵא מִתּוֹךְ הַשׁוֹפָר הַזֶּה, מִשׁוֹם
שֶׁהַשׁוֹפָר הַזֶּה הוּא נִסְתָּר בְּכָל הַצְּדָדִים, וְכֵן יוֹ"ד
וּפְתַח אוֹתוֹ לְהוֹצִיא מִפְּנֵי קוֹל. וְכִיּוֹן שֶׁפְּתַח אוֹתוֹ,
תִּקַּע לוֹ וְהוֹצִיא מִפְּנֵי קוֹל לְהוֹצִיא עֲבָדִים לְחֵרוֹת.
וּבִתְקִיעַת הַשׁוֹפָר הַזֶּה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְכֹךְ
עֲתִיד בְּפַעַם אַחֲרַת בְּסוֹף הַיָּמִים. וְכָל גְּאֻלָּה בָּאָה
מִן הַשׁוֹפָר הַזֶּה, וּמִשׁוֹם כֹּךְ יֵשׁ יִצְיָאת מִצְרַיִם
בְּפְרָשָׁה הַזֹּאת, שֶׁתִּרִי מִהַשׁוֹפָר הַזֶּה כָּאֵל בְּכַח שֶׁל יוֹ"ד
שֶׁפּוֹתַח רַחֲמָה וּמוֹצִיא קוֹלוֹ לְגְאֻלַּת הָעֲבָדִים. וְזוֹ
הַ, הָאוֹת הַשְּׁנֵייה שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.

פְּרָשָׁה שְׁלִישִׁית - סוּד הַיַּחֲוֹד שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
(דברים ו). זֶה וְאִ"ו שֶׁכּוֹלְלֵת הַכֹּל וְכֵן הַיַּחֲוֹד

שֶׁל הַכֹּל, וְבוֹ מְתִיחִים וְהוּא נוֹטֵל הַכֹּל. הַפְּרָשָׁה
הַרְבִּיעִית - (שם ה) וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ, כְּלֹלֹת שֶׁל שְׁנֵי
צָדָדִים ^(דף יד ע"א) שְׁנֵאֲחֻזֹת בָּהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הַגְּבוּרָה
שֶׁל מִטָּה. וְזוֹ ה' הָאֲחֵרוֹנָה שְׁנוּטֵלֹת אוֹתָם וְנִכְלָלֹת
מֵהֶם. וְהַתְּפִלִּין הֵם מִמַּשׁ אוֹתֵיזוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.
וְעַל בֶּן, רֹאשׁוֹ עֲלִיף כַּכְּרָמֶל - אֵלּוֹ תְּפִלִּין שֶׁל
רֹאשׁ. וְדִלֵּת רֹאשׁוֹ - הַתְּפִלָּה הַחַיָּא שֶׁל יָד, שֶׁהִיא
עֲנִיָּה כְּלָפֵי מַעְלָה, אֵף כִּי שְׁלֵמוֹת יֵשׁ לָהּ כְּמוֹ
שֶׁל מַעְלָה.

מִלְּךָ אִסוּר בְּרֵהֲטִים - הוּא קָשׁוּר וְאֲחִיזוֹ בְּאוֹתָם
הַבְּתִים לְהֲאֲחִיזוֹ בַּשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַחַיָּא כְּרֹאוּי.
וְעַל בֶּן מִי שְׁמֵתִתְקַן בָּהֶם הוּא בְּצֵלֶם אֱלֹהִים. מָה
בְּאֱלֹהִים מְתִיחַד בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, אֵף הוּא מְתִיחַד
בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֹאוּי. וְכִי וְנִקְבָּה כְּרֹא אֹתָם.
תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וְתְּפִלָּה שֶׁל יָד, וְהַכֹּל אֶחָד.

מִצְוָה אַחַת עֲשֶׂרָה - לְעֵשֶׂר מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ. כָּאֵן
יֵשׁ שְׁתֵּי מִצְוֹת - אַחַת לְעֵשֶׂר מַעֲשֵׂר שֶׁל
הָאָרֶץ, וְאַחַת בְּבוּרִים שֶׁל פְּרוֹת הָאֵילָן, שְׁכֶתוּב

(בראשית א) הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ. פתוב פאן הנה נתתי, וכתוב שם (במדבר יח) ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל, וכתוב (ויקרא כז) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא.

מצוה שתיים עשרה - להביא בכורי האילן, שפתוב (בראשית א) ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע. כל מה שראוי לי, לכם אסור למאכל. התיר להם ונתן להם כל המעשר שלו ובכורי האילנות. נתתי לכם - לכם ולא לדורות שאחריכם.

מצוה שלש עשרה - לעשות פדיון לבנו לקשר אותו בחיים. ששני ממנים הם, אחד של חיים ואחד של מות, ועומדים על האדם. וכשיפדה האיש את בנו, מיד המות שהוא פודה אותו, ולא יכול לשלם עליו. וזה סוד של נירא אלהים את כל אשר עשה, בכלל, והנה טוב - זה מלאך חיים, מאד - זה מלאך המות. ועל בן

בפדיון ההוא מתקיים זה של חיים, ונחלש אותו של המות. בפדיון הזה קונה לו חיים, כמו שנתבאר. ואותו הצד הרע עוזב אותו ולא אוהו בו.

מצוה ארבע עשרה - לשמר את יום השבת, שהוא יום המנוחה מכל מעשה בראשית. כאן כלולות שתי מצוות - אחת שמירת יום השבת, ואחת לקדש אותו היום בקדושו. לשמר את יום השבת, כמו שהזכרנו והערנו עליו, שהוא יום של מנוחה לעולמות, וכל המעשים נשתכללו בו ונעשו עד שהתקדש היום. כיון שהתקדש היום, נשארה בריאה של רוחות שלא נבראו להם גופות. וכי לא ידע תקדוש פרוץ הוא לעבב לקדש את היום עד שיבראו גופות לרוחות הללו? אלא עין הדעת טוב ורע עזר את אותו הצד האחר של הרע ורצה להתחזק בעולם, ונברדו פמה רוחות בפמה מינים להתחזק בעולם בגופות.

כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקְדוּשׁ כָּרוּךְ הוּא כָּה, נִתְעוֹרֵר מִתּוֹךְ
 עֵץ הַחַיִּים נְשִׁיבַת רוּחַ וְהִכָּה בְּאֵילָן אַחֵר,
 וְהִתְעוֹרֵר צַד אַחֵר שֶׁל טוֹב וְהִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם. שְׁהֲרִי
 בְּרִיאַת גּוֹפּוֹת וְהִתְעוֹרְרוֹת רוּחוֹת בְּצַד הַטּוֹב הִיא
 בְּלִילָה תְּהִה, וְלֹא בְּצַד הָאֵחֵר. וְאִלְמָלֵא הַקְּדִים
 הַצַּד הָאֵחֵר בְּלִילָה תְּהִה מָרָם שְׁיִקְדִים צַד הַטּוֹב,
 לֹא יִכּוֹל הָעוֹלָם לְעֹמֵד לְפָנֵיהֶם אֲפִלוּ רִנַּע אֶחָד.
 אֲבָל הַקְדוּשׁ כָּרוּךְ הוּא הַקְּדִים רְפוּאָה - שְׁדִלֵּג
 לְפָנָיו קְדוּשׁ הַיּוֹם, וְהַקְּדִים לְפָנָי הַצַּד הָאֵחֵר,
 וְהִתְקִים הָעוֹלָם. וּמֵה שְׁחָשַׁב הַצַּד הָאֵחֵר לְהַפְנוֹת
 בְּעוֹלָם לְהִתְחַזֵּק, נִבְנָה בְּלִילָה תְּהִה צַד הַטּוֹב
 וְהִתְחַזֵּק, וְנִבְנֵנו גּוֹפּוֹת וְרוּחוֹת קְדוּשׁוֹת בְּלִילָה תְּהִה
 מִצַּד הַטּוֹב. וּמִשּׁוֹם כֵּן עוֹנֵתָן שֶׁל חֲכָמִים שִׁיּוֹדְעִים
 אֵת זֶה מִשְׁפָּת ^(דף יד ע"ב) לְשִׁפָּת.

שְׁהֲרִי אִזּוּ רְוָאָה אֵת זֶה הַצַּד הָאֵחֵר, שְׁכֻמוֹ שֶׁהוּא
 חֲשֵׁבָה לַעֲשׂוֹת - עֲשֵׂתָה צַד שֶׁל הַקְּדִשָּׁה.
 הוֹלֵכֵת וּמְשׁוֹמְטָת בְּכַמָּה צְבָאוֹת וְהַצְדָּדִים שָׁלָה,
 וְרוּאָה אֵת כָּל אוֹתָם שְׁמִשְׁמִשִּׁים אֵת מִפְתָּם בְּגִלּוּי
 שֶׁל גּוֹפָם לְאוֹר הַיָּר, וְכָל אוֹתָם הַפְּנִים שִׁיּוֹצְאוֹם

מִשָּׁם הֵם נִכְפִּים, שְׁהִיוּ שְׂרוּיִים עֲלֵיהֶם רוּחוֹת
 מִהַצַּד הָאֲחֵר הַהוּא. וְאוֹתָם הָרוּחוֹת הָעַרְטִילָאוֹת
 שֶׁל הָרָשָׁעִים שֶׁנִּקְרְאוּ מִזִּיקִים, וְשׂוֹרָה בָּהֶם
 לִילִי"ת וְהוֹרֶגֶת אוֹתָם.

בִּיּוֹן שֶׁהַתְּקֵדָשׁ הַיּוֹם וְהַתְּקֵדָשָׁה שׁוֹלֶטת עַל
 הָעוֹלָם, אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר מִקְטִין עֲצֻמוֹ
 וְנִטְמָן כָּל לַיִל שַׁבָּת וַיּוֹם הַשַּׁבָּת, פָּרַט לְאַסִּימוֹן,
 וְכָל חֵבֶת שָׁלוֹ שְׁהוֹלְכִים עַל הַנְּרוֹת בַּסֶּתֶר לְרֵאוֹת
 אֶת הַגְּלוּיִים שֶׁל הַתְּשֻׁמִּישִׁים, וְאֲחֵר כֶּף נִטְמָנִים
 בְּתוֹךְ נֶקֶב הַתְּחוּם הַגָּדוֹל. בִּיּוֹן שֶׁיִּצְאָה הַשַּׁבָּת,
 בְּמַה צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת פּוֹרְחִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם,
 וְעַל בֶּן תִּקַּן שִׁיר שֶׁל פְּנֵעִים שְׁלֵא יִשְׁלֹטוּ עַל הָעַם
 הַקְּדוֹשׁ. לְאִיזָה מְקוֹם מְשׁוֹטְטִים בְּלִילָה הַהוּא?
 בְּשִׁיּוּצָאִים בְּחַפְזוֹן וְחוֹשְׁבִים לְשַׁלֵּט בְּעוֹלָם עַל
 הָעַם הַקְּדוֹשׁ, וְרוּאִים אוֹתָם בְּתַפְלָה וְאוֹמְרִים אֶת
 הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וּבְרֵאשִׁית מִבְּדִילִים בְּתַפְלָה
 וּמִבְּדִילִים עַל הַכּוֹס, פּוֹרְחִים מִשָּׁם וְהוֹלְכִים
 וּמְשׁוֹטְטִים וּמְגִיעִים לְתוֹךְ הַמְּדַבֵּר. תְּרַחֲמֵן יִצְיָלְנוּ
 מֵהֶם וּמֵהַצַּרְדִּים הָרָעִים.

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, שְׁלֹשָׁה הֵם
שְׁנוֹרָמִים רָעָה לְעֵצָמָם: אֶחָד - מִי
שְׁמַקְלֵל אֶת עֵצְמוֹ. הַשֵּׁנִי - מִי שְׁזוֹרֵק לָחֶם אוֹ
פְּרוֹרִים שֵׁשׁ פָּהֶם פְּנִית. הַשְּׁלִישִׁי - מִי שְׁמַדְלִיק
גֵּר בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת בְּמָרָם שְׁמֹנֵיעִים יִשְׂרָאֵל לְקַדְשָׁהּ
דְּסִדְרָא, שְׁנוֹרָם לְאִשׁ הַגֵּיהֶנָם לְהַדְלִיק בְּאִשׁ הַזֶּה
מָרָם שְׁתֵּנִיעַ זְמַנָּם. שְׁמַקּוֹם אֶחָד יֵשׁ בְּגֵיהֶנָם
לְאוֹתָם שְׁמַחֲלָלִים שַׁבָּתוֹת, וְאוֹתָם שְׁעֲנוּשִׁים
בְּגֵיהֶנָם מְקַלְלִים אֶת אוֹתוֹ שְׁהַדְלִיק גֵּר מָרָם
שְׁתֵּנִיעַ זְמַנּוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ: (ישעיה כב) הִנֵּה ה'
מְטַלְטֵלְךָ מְטַלְטֵלְךָ גָּבֵר וְגוֹ', (שם) צָנוּף יִצְנַפְךָ צִנְפָה
בְּדוֹר אֵל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם.

מִשּׁוֹם שָׂאִין רְאוּי הוּא לְהַדְלִיק אִשׁ כְּשִׁיּוֹצֵאת
שַׁבָּת עַד שִׁישְׂרָאֵל מִבְּדִילִים בְּתַפְלָה
וּמִבְּדִילִים עַל הַכּוֹס, מִשּׁוֹם שֶׁעַד אוֹתוֹ הַזְּמַן שַׁבָּת
הִיא, וְקַדְשֵׁת הַשַּׁבָּת שׁוֹלְטַת עָלֵינוּ. וּבְשַׁעָה
שְׁמַבְדִּילִים עַל הַכּוֹס, כָּל אוֹתָם תְּחִילוֹת וְכָל
אוֹתָם תְּמַחֲנוֹת שְׁתֵּמְנוּ עַל יְמוֹת הַחַל, כָּל אֶחָד
וְאֶחָד יָשׁוּב לְמְקוֹמוֹ וּלְעַבּוֹדָתוֹ שְׁתֵּמְנָה עָלֶיהָ.

מִשׁוּם שְׂכַשְׁנִכְנִסָּה שַׁבָּת וְהִתְקַדַּשׁ הַיּוֹם, הַקִּדְשׁ
 מִתְעוֹרָר וְשׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, וְהַחֵל מִתְבַּטֵּל
 שְׁלֹטוֹנוֹ, עַד הַשָּׁעָה שִׁיּוּצֵאת הַשַּׁבָּת לֹא שָׁבִים
 לְמְקוֹמָם. וְאַף עַל גַּב שִׁיּוּצֵאת שַׁבָּת, לֹא שָׁבִים
 לְמְקוֹמָם עַד הַיּוֹמָן שִׁישְׂרָאֵל אוֹמְרִים בְּרוּךְ אַתָּה יי'
 הַמְבַדִּיל בֵּין קִדְשׁ לְחֵל. אִזּוּ הַקִּדְשׁ מִסְתַּלַּק,
 וְהַמְחַנּוֹת שֶׁהִתְמַנּוּ עַל יְמוֹת הַחֵל מִתְעוֹרְרִים
 וְשָׁבִים לְמְקוֹמָם, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד עַל מִשְׁמֵרְתּוֹ
 שֶׁהִתְפַּקַּד עָלֶיהָ. וְעַם כֹּל זֶה לֹא שׁוֹלְטִים עַד שִׁיְהִיוּ
 אוֹרוֹת מְסוּד הַיָּר. וְכֻלָּם נִקְרָאִים מְאוּרֵי הָאֵשׁ,
 מִשׁוּם [שְׁמֵאוֹר הָאֵשׁ שְׁשׁוּפָע] [נ"א שְׁמֵסוּד עֲמוּד הָאֵשׁ] וּמִיְסוּד הָאֵשׁ
 בָּאִים כֻּלָּם וְשׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. וְכֹל זֶה
 בְּשֵׁאֲדָם מִדְּלִיק נֵר טָרָם הַשְּׁלִימוֹ יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַקִּדְשָׁה דְסֻדְרָא.

אֲבָל אִם הוּא מִמְתִּין עַד שִׁישְׂלִימוֹ קִדְשָׁה דְסֻדְרָא,
 אוֹתָם הִרְשָׁעִים שְׁכַנִּיחָנָם מְצַדִּיקִים עָלֵיהֶם אֶת
 דִּינּוֹ שֶׁל הַקִּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם מְקַיְמִים עַל אוֹתוֹ
 הָאֵישׁ כֹּל הַבְּרָכוֹת שֶׁאוֹמְרִים תַּצְבּוֹר (בראשית כז) וְיִתֵּן
 לָךְ תְּאַלְהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם (דברים כח) בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר

וברוך אתה בשָׁדָה וְגו'. (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל
 דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ ה'. בְּיוֹם רַע הִיָּה צָרִיךְ לְהִיזוֹת,
 מַה זֶה בְּיוֹם רָעָה? הַיּוֹם שֶׁשׁוֹלֵטת הָרָעָה הִיא
 לְקַחַת אֶת נְשָׁמְתוֹ. אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל - זֶהוּ שֹׁכֵב
 מֵרַע לְרַפָּאוֹ מִחֲטָאוֹ אֵצֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּבַר
 אַחֵר - זֶה הַיּוֹם שֶׁתְּדִין שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם, נִצּוֹל מִמֶּנּוּ,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ ה'. הַיּוֹם שֶׁנִּמְסָר
 תְּדִין לְאוֹתָהּ רָעָה לְשֵׁלֵט עַל הָעוֹלָם.

(דף טו ע"א)

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשֶׁת בְּרֵאשִׁית

תְּרַגְּוֹם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוֹמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

בְּרֵאשִׁית

בְּרֵאשִׁית [נ"א בְּרֵאשִׁית בְּחֻמַּת הַמְּלֶךְ חֲקֹק] רְצוֹן הַמְּלֶךְ חֲקֹק
 חֲקִיקוֹת בְּאֹר עֲלִיּוֹן נִיצוֹץ חֹק, וַיֵּצֵא
 תוֹךְ נִסְתָּר הַנְּסֻתִים מֵרֵאשִׁית [נ"א מִסּוּד] הָאֵי"ן סו"ף
 עֵשֶׂן בְּנִלָם נְעוּץ בְּטַבְעַת, לֹא לָבֵן וְלֹא שָׁחַר וְלֹא
 אָדָם וְלֹא יָרֵק וְלֹא גֵזֶן כָּלֵל. בְּשִׁמְרַד מְדִידָה, עֲשֵׂה
 צוּרוֹת לְהָאִיר. לְפָנִים בְּתוֹךְ הַמְּאֹר יֵצֵא מֵעֵין אֶחָד
 שְׂמֻמָּנוּ נִצְבְּעוּ הַצּוּרוֹת לְמַטָּה. נִסְתָּר תוֹךְ
 הַנְּסֻתִים שֶׁל סוּד הָאֵי"ן סו"ף בְּקַע וְלֹא בְּקַע אֶת
 הָאֵוִיר שֶׁלֹּא לֹא נוֹדַע כָּלֵל, עַד שְׂמֵתוֹךְ דַּחֲק
 הַבְּקִיעָה שֶׁלֹּא מְאִירָה נִקְדָּה אַחַת נִסְתָּרַת עֲלִיוֹנָה
 אַחַר אוֹתָהּ נִקְדָּה לֹא נוֹדַע כָּלֵל, וְלָבֵן נִקְרָאת
 רֵאשִׁית, הַמְּאֹר הַרֵאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל.

**בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים "אֵת" הַשָּׁמַיִם "וְאֵת
 הָאָרֶץ, רֵאשִׁי תִבּוֹת אֱהו"ה, שָׁבוּ
 נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. א"ה - כּוּ נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם. ו"ה
 - כּוּ נִבְרְאָה הָאָרֶץ וְכֹל מֵה שְׁיֵשׁ בָּהּ. וְהוּא נִתֵּן
 תְּשׁוּקָה בְּכֹל הָאֵילָנוֹת וְהָעֲשָׂבִים שְׂבֵאָרֶץ, שְׁהוּא**

מה שאמרו, אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין
 ממנה עליו מלמעלה ושומר אותו, שמכה אותו
 ואומר לו גדל, שאמר (איוב לח) הידעת חקות שמים
 אם תשים משטרו בארץ:

(דניאל יב) ותמשכלים יזוהרו פזוהר תרקיע ומצדיקי
 תרבים ככוכבים לעולם ועד. הזוהר
 הנסתר של הנסתרים הבה באויר שלו [שהגיע ולא הגיע]
 [והאיר] בנקודה זו [אור], ואז התפשטה הראשית
 הזאת, ועשה לו היכל לכבודו ולתשבתו, [כבוד
 להיכלו ולשבתו] [נ"א ולכבודו ולהיכלו ולתשבתו], שם זרע זרע
 קדש להוליד לתועלת העולם, וזה סוד (ישעיה ו) זרע
 קדש מצבתה. זהר שזרע זרע לכבודו, כמו זרע
 המשי תזה של ארנמן טוב שמתכסה לפנים
 ועושה לו היכל שהיא תשבתו ותועלת לכל.
 בראשית הזו ברא אותו נסתר שלא נודע את
 תהיכל הזה. היכל זה נקרא אלהים, וסוד זה -
 בראשית ברא אלהים.

תִּזְחַר שְׂמֵמֵנוּ כָּל הַמְאֹמְרוֹת נִבְרָאוּ בְּסוּד
 הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל הַנְּקֻדָּה שֶׁל תִּזְחַר הַנְּסֻתָּר
 הָיָה. אִם בָּזָה כְּתוּב בְּרָא, אִין תְּמִיחָה, שְׂכַתוּב
 (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ. זַחַר זָה
 סוּד בְּרֵאשִׁית, תְּרֵאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל, שְׂמוֹ אֶתְיָה, שֵׁם
 קְדוּשׁ תְּקוּק בְּצֵדוֹ [נ"א מַאִיר, בְּמִקְוֵה מַאִיר] אֱלֹהִים, תְּקוּק
 בְּעֵטְרָה [נ"א בְּמִקְוֵה תְּעֵטְרָה] אֲשֶׁר הַיִּכָּל נִסְתָּר וְגִנּוּז,
 תְּרֵאשִׁית שֶׁל סוּד שֶׁל רֵאשִׁית אֲשֶׁר רֵא"ש שְׂיִזְצֵא
 מִרֵּאשִׁית.

וּבְשֵׁהתְּתִקֵּן (דף טו ע"ב) לְאַחַר הַנְּקֻדָּה וְהַיִּכָּל [בְּסֻדָּר]
 בְּאַחַד, אִין בְּרֵאשִׁית כּוּלָּל רֵאשִׁית,
 רֵאשִׁית עֲלִיוֹנָה בְּתַכְמָתָה. אַחַר כֵּן הַתְּחִלָּה גִּזּוֹן אוֹתוֹ
 תְּחִיכָל וְנִקְרָא בֵּית. [נ"א וּמִמֵּנוּ הַתְּחִלָּה תְּחִיכָל] נְקֻדָּה
 עֲלִיוֹנָה נִקְרָאת רֵא"ש, כּוּלָּל זָה בָּזָה בְּסוּד
 בְּרֵאשִׁית, בְּשֵׁהכֹל הוּא יַחַד, בְּכֹלל אַחַד, בְּשֵׁטְרָם
 תְּיָה יֵשׁוּב בְּבֵית. בֵּינָן שְׂנַזְרַע לְתִקּוֹן תִּישׁוּב, אִין
 נִקְרָא אֱלֹהִים טְמִיר נִסְתָּר.

זוהר נסתר ונגנוז בפשטנים [ס"א עד שפנים] בתוכו
 להוליד, והבית קנים בפשיטות של תקון של
 אותם ירע קדש, ועד שלא הוסרה ולא התפשטה
 התפשטות הישוב, לא נקרא אלהים, אלא הכל
 בכלל של בראשית. אחר שהתתקן בשם של
 אלהים, הוציא אותם תולדות מאותו ירע שגידע
 בו. מי הוא אותו ירע? אלו אותיות תקוקות סוד
 של התורה שיצאו מאותה נקדה.

אותה הנקדה ירעה בתוך אותו היכל סוד [ירע]
 של שלשה נקדות: חל"ם, שור"ק, חיר"ק.
 ונכללו זה בזה ונעשו סוד אחר. קו"ל שיוצא
 בחבור אחר, בשעה שיוצא, יוצאת עמו בת זוגו
 שכוללת כל האותיות, שכתוב א"ת השמי"ם, קול
 ובת זוגו. הקול תזה שהוא שמים (תפארת), הוא
 אהי"ה אחרון. הזוהר שכולל כל האותיות והנגונים
 כמו [נ"א ירע] זה.

עד כאן, יהוה אלהינו יהוה, אלו שלש דרגות
 בנגד הסוד תזה העליון בראשית ברא

אֱלֹהִים. בְּרֵאשִׁית - סוּד רֵאשׁוֹן. בְּרֵא - סוּד
 נִסְתָּר לְהַתְפַּשֵּׁט מִשָּׁם הַכֹּל. אֱלֹהִים - סוּד לְקַיֵּם
 הַכֹּל לְמַטָּה. אֵת הַשָּׁמַיִם - שְׁלֵא לְהַפְרִידם זָכַר
 וּנְקָבָה בְּאַחַד.

א"ת - בְּשִׁלּוּקַח הָאוֹתִיּוֹת בְּלָם, הַכֹּלֵל שֶׁל כָּל
 הָאוֹתִיּוֹת הֵם רֵאשׁ וְסוּף. אַחַר כֵּן מִתּוֹסֵף
 ה"א לְהַתְחַבֵּר כָּל הָאוֹתִיּוֹת עִם ה"א, וּנְקָרָא
 אִתּוֹת, וְעַל זֶה (נחמיה ט) וְאִתּוֹת מְחַיֶּה אֵת בְּלָם. אֵת
 - סוּד אֲדֹנָי וְכֵן נְקָרָא. הַשָּׁמַיִם - זֶה יְהו"ה סוּד
 עֲלִיּוֹן.

וְא"ת - תְּקוּן זָכַר וּנְקָבָה. וְא"ת - סוּד וִיהו"ה,
 וְהַכֹּל אַחַד. הָאָרֶץ - זֶה אֱלֹהִים בְּדִגְמַת
 עֲלִיּוֹן, לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְאֲבִים. שֵׁם זֶה כָּלוּל בְּשִׁלְשָׁה
 מְקוֹמוֹת, וּמִשָּׁם נִפְרָד שֵׁם זֶה לְכַמָּה צְדָדִים. עַד
 כָּאֵן סוּד שֶׁל סֵתֵר הַסֵּתֵרִים שֶׁחֲקַק וּבָנָה וְהָעֶמִיד
 בְּדָרְךָ נִסְתָּר בַּסֵּתֵר שֶׁל פָּסוּק אַחַד. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה:
 מִשָּׁנָה. קְשָׁרִים רַמִּים, שָׁרִים מוֹשְׁלִים בַּמְּשָׁלָה,
 קָרְבוֹ וְשִׁמְעוֹ. מִי מִכֶּם שֶׁעָלָה וַיֵּרָד, מִי

בנים רוח בידו, יקום וידע, בשעה שעלה ברצון
 של הראש הלכן לעשות כבוד לכבודו, עלה אור
 אחד נסתר בראש של הכל, נשב בה והוציא
 קלפות מאירות מתחפרות הכל באחד, ועלו וידרו
 ונעשה הכל אחד, ואותו אור נסתר בשנשב בה
 והאיר נקרא אהי"ת. אותו אור עלה וידר וזרק
 ניצוצות ונשב בה, והוציא כח טמיר אחד, ונקרא
 שמו אשר אהי"ת. בתקינה טמירה ונסתרת,
 אותם קלפות מאירות שהתחפרו מתוך סלע אחד
 נסתר, יצאו בתקינה בכח של אותו אור עליון,
 ונקרא יהו"ת.

עוד נשב בה והוציא זיקים נוצצים זורקים לכל
 עבר, והוציא כח אחד טמיר שנוצץ לכל צד
 ונקרא א"ל. עוד אותו אור טמיר נסתר נשב בה,
 ועלה וידר ועלה באלה ומאתים קשורים של אש,
 והוציא כח אחד טמיר ונקרא אלהים, וזו תגבורה.
 מזה מתפשטים כחות טמירים לוחטים לכל צד,
 מהם שמתקנים בתקונים יפים, ומהם שמתקנים
 בתקונים אחרים.

עוֹד נָשַׁב בָּהּ וְהוֹצִיא בַח טָמִיר אֶחָד שֶׁנִּקְרָא
 יְהוֹ"ה, מִדַּת רַחֲמִים, וְנִקְרָא שָׁמַיִם. וְעוֹמֵד
 בֵּין שְׁנֵי חִילוֹת שֶׁנִּקְרָאִים צְבָאוֹת. מִזֶּה יָצְאוּ כָּל
 הַחִילוֹת וְכָל הַמַּחֲנוֹת הָעֲלִיוֹנִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 לְמִינוֹ לְקַיֵּם וּלְהַנְהִיג אֶת הָעוֹלָמוֹת, עֲלִיו כְּתוּב
 (תהלים פד) ה' צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בּוֹטַח בְּךָ:

בְּרֵאשִׁית, בְּרָא שׁי"ת, מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצְה
 הַשָּׁמַיִם, שֹׁשֶׁה צְדָדִים שְׁמַת־פְּשָׁטִים
 מִסּוּד עֲלִיוֹן בְּהַתְּפֹשְׁטוֹת [נ"א מִשְׁלֹשׁ נְקוּדוֹת] שֶׁבְּרָא מִתּוֹךְ
 נְקֻדָּה רֵאשׁוֹנָה. בְּרָא הַתְּפֹשְׁטוֹת שֶׁל נְקֻדָּה אַחַת
 שְׁלִמְעָלָה. וְכֵאן נִחְקַק סוּד הַשָּׁם שֶׁל אֲרֻבָּעִים
 וְשִׁתִּים אוֹתִיּוֹת.

(דניאל יב) וְהַמְּשַׁכְּלִים יוֹהֲרוּ, בְּדַגְמַת הַתְּנוּעוֹת [נ"א טַעְמִים]
 שֶׁמְּנַגְנֹת, וּבְנִגּוֹן שֶׁלָּהֶם הוֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם אוֹתִיּוֹת
 וְנִקְדוֹת וּמִתְנַעֲנְעִים אַחֲרֵיהֶם, כְּמוֹ חִילִים אַחֲרֵי
 מְלָכָם. הַגּוֹף אוֹתִיּוֹת, וְהַרוּחַ נְקֻדוֹת. כָּלֵם נוֹסְעִים
 בְּמַסְעוֹתֵיהֶם אַחַר הַתְּנוּעוֹת וְעוֹמְדִים בְּמִקּוֹמָם.
 בְּשִׁנְגוֹן הַטַּעְמִים נוֹסֵעַ, נוֹסְעוֹת הָאוֹתִיּוֹת וְהַנְּקֻדוֹת

אחריהם. כשהוא פוסק, הם אינם נוסעים
ועומדים במקומם.

והמשבליים יזהרו - אותיות ונקודות. כזהר - נגון
הטעמים. הרקיע - התפשטות הנגון
כמו אלה שמתפשטים בהתפשטות והולכים
בנגון. ומצדיקי הרבים - אותם פסוקי הטעמים
שפוסקים במסעותיהם, שבגלל כך נשמע הדבר.
יזהרו אותיות ונקודות, ומאירים כאחד במסעות
בסוד של סתר במסע באותם שבילים נסתרים.
מזה מתפשט הכל. והמשבליים יזהרו כזהר
הרקיע - אותם עמודים ואדנים של אותו
אפריון. המשבליים - אותם עמודים ואדנים
עליונים שהם מסתכלים בהשכל בכל מה
שצריך אותו אפריון ואדנים שלו. הסתר הזה
כמו שנאמר (תהלים מא) אשרי משביל אל דל.
יזהרו - שאם לא יזהרו ולא מאירים, לא
יכולים לעיין ולהסתכל באותו אפריון בכל מה
שצריך.

בְּזֶהְר הֶרְקִיעַ - אֹתוֹ שְׁעוֹמֵד ^(דף טז ע"א) עַל גְּבֵי אֹתָם
הַמְשֻׁכִּילִים, שְׁפָתוֹב בּוֹ (יחזקאל א) וְדַמּוֹת
עַל רְאֵשֵׁי תְּחִיָּה רְקִיעַ בְּעֵינֵי הַקְּרָח הַנּוֹרָא. זֶהְר
שְׁמַאִיר לְתוֹרָה, זֶהְר שְׁמַאִיר לְאֹתָם רְאֵשִׁים שֶׁל
אֹתָהּ תְּחִיָּה, וְאֹתָם רְאֵשִׁים הֵם מְשֻׁכִּילִים
שְׁמַאִירִים תָּמִיד וּמִסְתַּכְּלִים לְאֹתוֹ רְקִיעַ לְאֹתוֹ
הָאוֹר שְׁיֹצֵא מִשָּׁם, וְזֶהוּ אוֹר הַתּוֹרָה שְׁמַאִיר
תָּמִיד וְלֹא פּוֹסֵק.

ספר הבהיר השלמה מדהשמטות (סימן ל)

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, מַה זֶה שְׁפָתוֹב וְהָאֶרֶץ הִיָּתָה
תְּחִיָּה? מַה מְשֻׁמֵּעַ הִיָּתָה? שְׁכָבֵר הִיָּתָה,
וּמַה זֶה תְּחִיָּה? דְּבַר הַמִּתְּהַה אֶת בְּנֵי אָדָם. וּמַה
זֶה בְּחִיָּה? דְּבַר שְׁיֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, שְׁפָתוֹב בְּחִיָּה - בּוֹ
הוּא, עַל שֵׁם מַה שְׁפָתוֹב ^(קחלת ז) גַּם אֶת זֶה לְעַמַּת
זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים. בְּרָא בְּחִיָּה וְשֵׁם מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם.
בְּרָא תְּחִיָּה וְשֵׁם מְקוֹמוֹ בְּרָע. בְּחִיָּה בְּשָׁלוֹם,
שְׁפָתוֹב ^(איוב כה) עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. מְלִמֵּד
שְׁמִיכָאֵל שֶׁר יְמִינוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - מִיָּם
וּבְרָד, וְגַבְרִיאֵל שֶׁר שְׂמָאֵלוֹ - אִישׁ. וְשֵׁם שָׁלוֹם

בִּינֵיהֶם מְכַרְיַע, וְהִינּוּ שְׂכָתוּב עֲשֵׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוּמָיו. וּמִנִּין לָנוּ שְׂכָהוּ שְׁלוֹם? שְׂכָתוּב (ישעיה
 מה) עֲשֵׂה שְׁלוֹם וּבֹרֵא רָע, הָא כִּי־צַד? רָע מֵתָהוּ,
 וְשְׁלוֹם מִבְּהוּ. בְּרָא תָהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּרָע,
 שְׁנַאֲמַר עֲשֵׂה שְׁלוֹם וּבֹרֵא רָע. בְּרָא בְּהוּ וְשָׁם
 מְקוֹמוֹ בְּשְׁלוֹם, שְׁנַאֲמַר עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוּמָיו:

וְהָאֲרִץ הָיְתָה תְּהוּ וּבְהוּ וְגו', הָיְתָה דְּוִקָא
 מְקַדָּם לָזָה, שְׁלָג בְּתוֹךְ הַמַּיִם. יִצְאָה
 מִמֶּנָּה זְהֻמָּה בְּאוֹתוֹ כַּח שְׁלָג בַּמַּיִם, וְהִכָּה
 בָּה אֵשׁ חֲזָקָה וְהָיְתָה בָּה פְּסֻלָּת, וְהוֹסְרָה
 וְנִעְשְׂתָה תַּח"וּ מְמָקוֹם [מְדוּר] הַזְּהֻמָּה, קִין הַפְּסֻלָּת.
 וּבְה"ו - בְּרוּר שְׁחַתְּבִיר מֵתוֹךְ פְּסֻלָּת וְהִתְיַשֵּׁב
 בָּה חַחֲשָׁה, חֲסוּד שְׁל אֵשׁ חֲזָקָה. וְאוֹתוֹ חַחֲשָׁה
 כְּפָה עַל אוֹתוֹ תַּח"וּ עַל גַּבִּי אוֹתָהּ פְּסֻלָּת
 וְהִתְתַּקְּנָה מִמֶּנּוּ.

וְרוּחַ אֱלֹהִים - רוּחַ חֲקָדָשׁ שְׁיִצְאָה מֵאֱלֹהִים
 חַיִּים, וְזוֹ מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. אַחַר
 שְׁרוּחַ זוֹ נִשְׁבָּה, נְבִרְרָה וּבְקִיכוֹת אַחַת מֵתוֹךְ

אוֹתָהּ פָּסַלְתָּ כְּמוֹ שְׂכִיב הַזֶּה־מָה. כְּשֶׁנִּבְרָרָה
 וְנִצְנָפָה וְנִצְרָפָה פַּעַם וּפַעַמִּים, עַד שֶׁנִּשְׁאַרְתָּה
 אוֹתָהּ זֶה־מָה שְׂאִין בָּהּ כָּלֵל זֶה־מָה, כְּשֶׁהִתְהוּ הַזֶּה
 נִבְרָר וְנִצְרָר, וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ רוּחַ גְּדוּלָּה וְחֹזֶק מִפְּרֵק
 הָרִים וּמִשִּׁבְרֵי סְלָעִים, אוֹתוֹ שָׂרְאָה אֱלֹהֵהוּ. נִבְרָר
 בָּהֶם וְנִצְרָר, וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ רַעַשׁ, שְׂכַת־טוֹב (שם) וְאַחַר
 הָרוּחַ רַעַשׁ. וְנִבְרָר הַחֲשׂוֹךְ וְנִכְלָל בַּסּוּד שְׁלוֹ אֵשׁ,
 שְׂכַת־טוֹב וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ. נִבְרָר הָרוּחַ וְנִכְלָל
 בַּסּוּד שְׁלוֹ קוֹל דְּמָמָה דְקָת.

תה"ו - מקום שאין בו גוון ולא דמות ולא נכלל
 בסוד הדמות, עכשו הוא בדמות,
 כשם שתכלים בו אין לו דמות כלל. לכל יש
 לבוש להתלבש פרט לזה [שנראה בו ואיננו כלל ולא הנה].

בה"ו - לזה יש ציור ודמות אבנים שקועות
 בתוך החקיקה [נ"א קלפה] של תהו יוצאים
 מתוך חקיקה השקועה שם, ומשם מושכים
 תועלת לעולם בציור של לבוש, מושכים
 תועלת מלמעלה למטה, ועולה ממטה למעלה,

וְעַל זֶה הֵם נְקוּבִים וּמְפֹלְמִים, [תלונות] אֵלֶּה
 תְּלוּיִים בְּאֵיִר. לְפַעְמִים תְּלוּיִים בְּאֵיִר שְׁעוּלִים
 מִשָּׁם לְמַעְלָה, וְלְפַעְמִים הֵם מִתְחַבְּאִים בַּיּוֹם
 הַמְּעַנָּן, וּמוֹצִיאִים מִיָּם מִתּוֹךְ תְּתִיחֹם לְהַזִּין אֶת
 הַתַּה"ו מִשָּׁם, שְׁחַרֵי אֵז תְּדוּחַ וּשְׁטוֹת [נ"א וְשָׁעָה]
 [שָׁאִין] שְׁמֵת פֶּשֶׁט תִּתְּחוּ בְּעוֹלָם.

חֲשֵׁךְ הוּא אֵשׁ שְׁחוּרָה חֲזָקָה בְּנֻן. אֵשׁ אֲדָמָה
 חֲזָקָה בְּמֵרָאָה. אֵשׁ יִרְקָה חֲזָקָה בְּצֵיִר.
 אֵשׁ לְבָנָה, חֲנֻן שְׁכּוּלִל הַכֹּל. חֲשֵׁךְ חֲזָק בְּכָל
 הָאֲשִׁים, וְזֶה מְחִיב אֶת הַתַּה"ו. חֲשֵׁךְ הוּא אֵשׁ,
 וְלֹא אֵשׁ חֲשׂוּכָה, פָּרַט לְמַתִּי שְׁמֵחֲזָקָת אֶת
 תְּתִיחֹם, וְזֶה סוּד (בראשית כו) וַתִּבְהַיְנָה עֵינָיו מֵרְאוֹת
 וַיִּקְרָא אֶת עֵשׂוֹ וְגו'. חֲשֵׁךְ פְּנֵי רַע שְׁמֵסְבִיר פְּנִים
 לְרַע, וְאֵז נִקְרָא חֲשֵׁךְ שְׁשׂוּרָה עֲלָיו לְחִיב אֹתוֹ,
 וְזֶה סוּד וְחֲשֵׁךְ עַל פְּנֵי תְּתִיחֹם.

רַו"ח הוּא קוֹל שְׁשׂוּרָה עַל בְּהוּ, וּמְחִיב אֹתוֹ
 וּמְנַהִיג אֹתוֹ בְּכָל מָה שְׁצָרִיף, וְזֶה סוּד
 (תהלים כט) קוֹל ה' עַל הַמַּיִם. וְכֵן רוּחַ אֱלֹהִים

מִרְחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. אֲבָנִים שְׁקוּעוֹת בְּתוֹךְ
הַתְּהוֹמוֹת שְׁמֵהֶם יוֹצְאִים מַיִם, וְעַל זֶה נִקְרָא
פְּנֵי הַמַּיִם. רוּחַ מְנַהִיגָה וּמְתַזְקֶת לְאוֹתָם פְּנִים,
פְּנֵי תְהוֹם, זֶה כְּמוֹ שְׁצַרִּיף לוֹ וְזֶה כְּמוֹ שְׁצַרִּיף
לוֹ. תה"ו, עֲלִיו שׁוֹרָה שֵׁם שְׁר"י. בה"ו, עֲלִיו
שְׁרוֹי שֵׁם צְבֹאוֹ"ת. חֲשָׁף, עֲלִיו שְׁרוֹי שֵׁם אֱלֹהִים.
רוּחַ, עֲלִיָּה שְׁרוֹי שֵׁם יְהו"ה.

רוּחַ חֲזַק מִפָּרֶק הָרִים לֹא בְרוּחַ ה' וְגו', שֵׁם זֶה
אֵין בוֹ, שְׁתַּרִּי שְׁר"י שׁוֹלֵט עֲלִיו בְּסוֹד [שָׁל
בְּתוֹר] תְּתַהוֹ.

וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ ה', שְׁתַּרִּי שֵׁם
צְבֹאוֹת שׁוֹלֵט בוֹ בְּסוֹד הַבְּהוֹ, וְעַל כֵּן
נִקְרָא הַבְּהוֹ רַעַשׁ, שְׁאִינּוֹ בְּלֹא רַעַשׁ. וְאַחַר הָרַעַשׁ
אֵשׁ לֹא בְּאֵשׁ ה', שְׁתַּרִּי שֵׁם אֱלֹהִים שׁוֹלֵט בוֹ מִצַּד
הַחֲשָׁף. וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְּקָתָה. כָּאֵן נִמְצָא
שֵׁם יְהו"ה. אֲרַבְּעָה פְּרָקִים כָּאֵן, שְׁתֵּם פְּרָקֵי הַגּוֹף
וְאִיבָרִים יְדוּעִים שֶׁל אוֹתָם אֲרַבְּעָה, וְהֵם שְׁנַיִם

עֲשֶׂה, וְכֵאן שֵׁם חֲקוּק שֶׁל שְׁתֵּימ עֲשֶׂרָה אוֹתִיּוֹת
שֶׁנִּמְסָר לְאֵלֵיהֶוּ בַּמַּעֲרָה.

רַבִּי בְּנִימֵן לְוִי, מֵצֵאתִי כְּתוּב שֵׁם בֶּן י"ב אוֹתִיּוֹת
יְהִי יְהִי וְהָ וְהָ יְהִי: תַּח"וּ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם ג'
אוֹתִיּוֹת גִּימַטְרִיָּא ש' ש"ד שד"י. בַּהוּ בְּמִסְפָּר קָטָן
גִּימַטְרִיָּא צְבֹאוֹת פְּנֹה ב' ב"ה בַּהוּ. חֲשׂוֹד בְּמִסְפָּר קָטָן
עִם הַכּוֹלֵל גִּימַטְרִיָּא אֱלֹהִים. רוֹחַ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם
הַכּוֹלֵל בְּגִימַטְרִיָּא יְהו"ה בְּמִסְפָּר קָטָן. רַעֲשׂ בְּמִסְפָּר
קָטָן עִם הַכּוֹלֵל גִּימַטְרִיָּא בַּהוּ. קוֹל דְּמָמָה דְּקָה
בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַכּוֹלֵל יְהו"ה וְי"ב יוֹתֵר בְּנִגּוּד שֵׁם
י"ב הַנְּמָסָר לְאֵלֵיהֶוּ בַּמַּעֲרָה. וְכֵן דְּקָה בְּמִסְפָּר קָטָן
עִם הַשְּׁלֹשָׁה אוֹתִיּוֹת גִּימַטְרִיָּא יב"ק. נלעד"ן: (דף טז ע"ב)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. מִכָּאן הֵיא
תְּרַאשִׁית לְמַצָּא גְּנֻזִים אִיךְ נִבְרָא הָעוֹלָם
בְּפֶרֶט. שְׁעַד כָּאן הָיָה בְּכֻלָּל, וְאַחַר כֵּן חֲזַר לְהִיּוֹת
כְּלָל, לְהִיּוֹת כְּלָל וּפְרֵט וּכְלָל. עַד כָּאן הָיָה הַכּל
תְּלוּי בְּאֹוִיר מְסוּד אֵיזן סוּף. כִּיּוֹן שְׁתַּתְּפֵשֶׁט הַכּח
בְּהִיכָל הָעֲלִיּוֹן הַסּוּד שֶׁל אֱלֹהִים, כְּתוּב כּוּ אִמְרָה,

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים. שְׁחַרְי לְמַעַלָּה לֹא כָּתוּב בּוֹ אֲמִירָה
בְּפָרְט, וְאִף עַל גַּב שְׁבְרָאשִׁית הוּא מֵאָמַר, אֲבָל
לֹא כָּתוּב בּוֹ וַיֹּאמֶר.

וַיֹּאמֶר תְּוָה הוּא עוֹמֵד לְשֵׁאל וְלִדְעַת. וַיֹּאמֶר, כַּח
שְׁהַתְרוּמָם וְהַרְמָתוֹ בְּחֵשָׁאי מְסוּד אֵין סוּף
בְּסוּד [ג"א בְּרֵאשׁ] הַמַּחְשָׁבָה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים. עֲכָשׁוּ
הוֹלִיד אֹתוֹ הַחֵיכָל מִמָּה שְׁהוּסַר מוֹדַע שֶׁל קֹדֶשׁ
וְהוֹלִיד בְּחֵשָׁאי. וְהָהוּא שְׁמַתִּילָה, נִשְׁמַע בַּחוּץ מִי
שְׁהוֹלִיד אֹתוֹ. הוֹלִיד בְּחֵשָׁאי שְׁלֹא נִשְׁמַע כָּלָל. כִּיּוֹן
שְׁיַצֵּא מִמֶּנּוּ מַה שְׁיַצֵּא, נִעֲשֶׂה קוֹל שְׁנִשְׁמַע בַּחוּץ.

יְהִי אֹזַר - כָּל מַה שְׁיַצֵּא בְּסוּד זֶה יַצֵּא. יְהִי - עַל
סוּד שֶׁל אֲבָא וְאָמַא, שְׁהוּא י"ה. אַחַר כֵּן תוֹר
לְנִקְדָּה תְּרֵאשׁוּנָה לְהִיּוֹת רֵאשִׁית לְהַתְּפִשֵׁט לְדָבָר
אַחַר אֹזַר. וַיְהִי אֹזַר - אֹזַר שְׁכַבְר תְּוָה. אֹזַר זֶה סוּד
נִסְתָּר, הַתְּפִשִׁטוֹת שְׁהַתְּפִשִׁטָּה וְנִבְקָעָה מְסוּד שֶׁל
סֵתֵר הָאֹזַר הָעֲלִיּוֹן הַנִּסְתָּר. כָּקַע בְּתַחֲלָה וְהוֹצִיא
נִקְדָּה נִסְתָּרָת אַחַת מְסוּד שְׁלוֹ, שְׁחַרְי אֵין סוּף
כָּקַע מֵאֹזַר שְׁלוֹ וְנִגְלָה נִקְדָּה זוּ י'. כִּיּוֹן שִׁי' זוּ

הַתְּפִשָּׁטָה, מַה שֶּׁנִּשְׁאָר נִמְצָא אֹר מֵאוֹתוֹ סוּד שֶׁל
אוֹתוֹ אֲוִיר נִסְתָּר.

בְּשִׁנְמִצָּאָה מִמֶּנּוּ נִקְדָּה רֵאשׁוֹנָה, י' הַתְּנַלְתָּה
אַחַר כֶּךָ עֲלִיו, הַגִּיעַ וְלֹא הַגִּיעַ. כִּיּוֹן
שֶׁהַתְּפִשָּׁטָה, יֵצֵא, וְהוּא הוּא הָאֹר שֶׁנִּשְׁאָר מֵאֲוִיר,
וְהִינוּ אֹר שֶׁכָּבַר הָיָה, וְזֶה עוֹמֵד. יֵצֵא וְהִסְתַּלַּק
וְנִגְנָו, וְנִשְׁאַרָה נִקְדָּה אַחַת מִמֶּנּוּ שֶׁתְּהִיָּה מַגִּיעָה
תְּמִיד בְּדָרְךָ גְּבִיזוֹת בְּאוֹתָהּ נִקְדָּה, מַגִּיעַ וְלֹא מַגִּיעַ.
מֵאִיר בּוֹ בְּדָרְךָ נִקְדָּה רֵאשׁוֹנָה שֶׁיִּצְאָה מִמֶּנּוּ, וְלִכּוֹן
הַכֹּל אַחוּזוֹ זֶה בְּזֶה, מֵאִיר בְּזֶה וּבְזֶה.

בְּשִׁעוּלָה, הַכֹּל עוֹלִים וְנִצְחָזִים בּוֹ, וְהוּא מַגִּיעַ
וְנִגְנָו בְּמִקּוֹם אִי"ן סו"ת, וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה
אַחַר. אוֹתָהּ נִקְדָּת אֹר, הִיא אֹר. וּמֵתְפִשָּׁטָה
וּמֵאִירִים בּוֹ שֶׁבַע הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל א"ב וְלֹא קָרְשׁוֹ,
וְלַחִים הָיוּ. יֵצֵא חֲשָׁךְ אַחַר כֶּךָ, וְיֵצֵאוּ בּוֹ שֶׁבַע
אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל הָא"ב וְלֹא נִקְרְשׁוּ, נִקְרְשׁוּ
וְעוֹמְדִים לַחִים. יֵצֵא רְקִיעַ שֶׁהַפְּרִיד מִחֲלֻקַּת שֶׁל
שְׁנֵי צַדִּדִּים, וְיֵצֵאוּ בּוֹ שְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת. אִז

כ"ב. דָּלְגוּ שִׁבְעַ אֹתֵיזוֹת שֶׁל צַד זֶה וְשִׁבְעַ שֶׁל צַד
זֶה, וְנִחַקְקוּ כֻלָּם בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ, וְהָיוּ עוֹמְדִים לַחַיִּים.
נִקְרַשׁ אוֹתוֹ רְקִיעַ, וְנִקְרְשׁוּ הָאוֹתֵיזוֹת, וְהִתְנַלְמוּ
וְהִצְטִירוּ בְּצִיּוּרֵיהֶם, וְנִחַקְקָה שָׁם הַתּוֹרָה לְהָאִיר
הַחוּצָה.

יְהִי אֹר - שֶׁהוּא אֵל גָּדוֹל סוּד שִׁיָּצֵא מֵאִוִּיר
רֵאשׁוֹן. וַיְהִי - סוּד שֶׁל חֲשָׁד שֶׁנִּקְרָא אֱלֹהִים,
אֹר שֶׁנִּכְלָל שְׂמֵאל בְּיָמִין. וְאִזּוּ מִסוּד שֶׁל אֵל יֵשׁ
אֱלֹהִים, נִכְלָל יָמִין בְּשְׂמֵאל וְשְׂמֵאל בְּיָמִין.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב - זֶה עֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי. כִּי טוֹב - הָאִיר מֵעֵלָה וּמִטָּה
וּלְכָל שְׂאֵר הַצְּדָדִים בְּסוּד יְהו"ה, הַשֵּׁם שֶׁאֹחֲזוֹ אֶת
כָּל הַצְּדָדִים. וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים וְגו' - הַפְּרִיד מִחֲלֻקַּת
לְהִיזוֹת הַכֹּל שְׁלָם.

כָּתוּב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם, וְכָתוּב
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. כֵּן רָאָה,
אֹר זֶה שְׁלֵמָטָה, כְּשֶׁמֵּאִיר מִכַּח שֶׁנִּתֵּן לוֹ מִהַטּוֹב
שְׁלֵמָעֵלָה, וְלָכֵן מִנֵּן יְמוֹת הַחֲמָה שְׁלֵשׁ מֵאוֹת

וְשֵׁשׁ יַחְמֹשׁה, אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שָׁבוּעוֹת. מֵהֶם
 בְּנֶגֶד דְּרָגָה זוֹ שֶׁל צַדִּיק שֶׁנִּקְרָא מַזֵּב, וְהוּא שְׁבִיעִי,
 וְיוֹנֵק מִמֶּנּוּ הַשְּׁמַשׁ הַזֶּה שְׁלֹמֹה. שְׁבַעַה שָׁבוּעוֹת
 שְׁבַע פְּעָמִים, בְּנֶגֶד שְׁבַעַה שָׁבוּעוֹת שְׁבַע פְּעָמִים,
 שֶׁהוּא יוֹנֵק מֵהָאֵם הָעֲלִיזָה שֶׁנִּקְרָאת יוֹבֵל, וּבְנֶגֶד
 שְׁנוֹת יוֹבֵל שְׁלֹמֹה. נִשְׁאָרוּ מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשֵׁשׁ
 יַחְמֹשׁה עֶשְׂרִים וְשָׁנִים יָמִים, בְּנֶגֶד עֶשְׂרִים וְשֵׁתִים
 אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהָעוֹלָם הִתְחַתֵּן עִוְמֵד
 עֲלֵיהֶם.

שֶׁהָרִי צַדִּיק שְׁלֹמֹה נִקְרָא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב,
 וּבְשֶׁהִשְׁתַּלְּמוּ אוֹתָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשֵׁשׁ
 יַחְמֹשׁה יָמִים, שְׁבַעַה שְׁנִית לְקַבֵּל מִדְּרָגָה זוֹ שֶׁל
 מַזֵּב, שֶׁדְּרָגָה זוֹ וְכָל אוֹתָן שְׁבַע דְּרָגוֹת עֲלִיזוֹת
 שְׁבוֹת שְׁנִית לְקַבֵּל מִן הָאֵם הָעֲלִיזָה, וְהַדְּרָגָה הַזֶּה
 שֶׁהַלְבָּנָה שֶׁשׁוֹלֶטֶת בְּלֵילָה יוֹנֶקֶת מִתְּדְּרָגָה הַזֶּה
 שֶׁנִּקְרָאת שְׁבִינָה תְּחַתּוֹנָה, שִׁיּוֹנֶקֶת מֵאוֹתוֹ צַדִּיק.
 וּבְגִלָּל שֶׁאוֹתוֹ צַדִּיק מְמַלֵּא אוֹתָהּ מֵאוֹתָם
 הַתְּפִנּוּקִים עֲלִיזִים וְיוֹנֶקֶת מִמֶּנּוּ, (נִקְרָאת) לְבָנָה.

שְׁכַמוּ שְׁהִלְבְּנָה תַּחְתּוֹנָה הִזוּ אֵין לָהּ אֹר
 מַעֲצָמָה אֶלָּא רַק מַה שְּׁנַתְּנָן לָהּ מִהַשְּׁמַשׁ,
 כִּי גַם אוֹתָהּ בְּרָגָה שְׁלִמְעָלָה, וְדַרְגָּה זוֹ נִקְרָאת יָם
 הַחֲכָמָה לְמַעְלָה. וְעוֹמְדִים שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי שְׁכָטִים
 עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים, שְׁלֹשָׁה לְצַפּוֹן וְשְׁלֹשָׁה לְדָרוֹם,
 וְשְׁלֹשָׁה לְמַעְרָב וְשְׁלֹשָׁה לְמִזְרָח, וַיָּם תַּחְכְּמָה תְּהִיה
 עֲלֵיהֶם.

וּכְנֻגָּדִים לְמַטָּה שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי שְׁכָטִים עוֹמְדִים סְבִיב
 הַמְּזֻבְּחַ כְּדָגְמָה הַזֹּאת. וּכְנֻגָּד הַדְּרָגָה הִזוּ
 עֲשָׂה שְׁלֹמָה הַיָּם שְׁלִמְטָה עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי
 בָּקָר, וְהַיָּם תְּהִיה לְמַעְלָה נִקְרָא י"ם. מָה הַטַּעַם
 נִקְרָא יָם? אֶלָּא מִשּׁוּם אוֹתָהּ בְּרָגָה שֶׁל צַדִּיק
 שְׁמִמְלֵאת תְּהִים תְּהִיה נִקְרָא יוֹם, שְׁכָתוֹב (בראשית א)
 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם, וְכָתוֹב (תהלים צו) אֹר וְרַע
 לְצַדִּיק, וְזֶה מֵאִיר בְּסוֹד שֶׁל הַשֵּׁם תְּקַדּוּשׁ, שְׁכּוּ
 מְמִלָּא לַיָּם תְּהִיה שְׁנִקְרָא ה"א תַּחְתּוֹנָה (אחרונה שֶׁל
 הַשֵּׁם תְּקַדּוּשׁ). זֶהוּ שְׁכָתוֹב (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים
 אֶת תְּהִים, וְכָל זֶה בְּרִגְתַּת הַצַּדִּיק שְׁנִקְרָאת כּל,
 מִשּׁוּם שֶׁכָּל תַּחְתּוֹנִקִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ. הַנְּחָלִים

אֵלּוּ חֲמִשׁ הַדְּרָגוֹת שְׁעָמוּ, הוֹלְכִים אֶל הַיָּם לְמַלֵּא
 אוֹתָהּ, וְזוֹ הַדְּרָגָה נִקְרְאת בַּת שֶׁבַע. וּכְשֶׁמֵאִיר
 הַצַּדִּיק הָיָה לַדְּרָגָה הַזֹּאת בְּסוּד שֶׁל שֶׁבַעַה שְׁבוּעוֹת
 שֶׁבַע פְּעָמִים הַשָּׁמַשׁ הִתְחַתְּוֹנָה מֵאִירָה בְּסוּד שֶׁל
 שֶׁבַעַה שְׁבוּעוֹת, שֶׁבַע פְּעָמִים לְלִבְנָה.

מִשׁוֹם כִּי שְׁנַת הַלְּבָנָה שָׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
 וַחֲמִשָּׁה יָמִים, אַרְבָּעִים וְתֵשָׁע שְׁבוּעוֹת,
 מֵהֶם כְּנֶגֶד הַדְּרָגָה הַשְּׁבִיעִית הַזֹּאת הַיָּם הָעֲלִיּוֹן,
 שְׁמֵאִירָה מֵהַצַּדִּיק בְּתֵשָׁעָה וְאַרְבָּעִים שְׁבוּעוֹת
 אוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים. נִשְׁאָרוּ תְּרִיִּסֵּר יָמִים לְחֶשְׁבוֹן שָׁלֹשׁ
 מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וַחֲמִשִּׁים כְּנֶגֶד שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים
 שְׁסָבִיב הַיָּם הַזֶּה לְשֹׁמֵר מְשֻׁמְרֵת הַמְּשָׁכֵן בְּתְּרִיִּסֵּר
 שְׁעָרִים עֲלִיּוֹנִים שֵׁשׁ בִּירוּשָׁלַיִם הָעֲלִיּוֹנָה, (וּמִדְּרָךְ)
 וְדָרָךְ אוֹתָם שְׁעָרִים עֲלִיּוֹנִים יוֹנְקִים אוֹתָם שְׁבָטִים
 מֵאֲמָא תְּחַתְּוֹנָה, כָּל אֶחָד לְצַדּוֹ כְּרָאוֹ לּוֹ, וְהוּ
 שְׁכָתוּב (יחזקאל מח) שֶׁעַר יְהוּדָה אֶחָד, וְעַל זֶה כְּתוּב
 (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי, זֶה דְרָגַת צַדִּיק שְׁמֵאִיר
 בְּכַח שֶׁל שְׁמִי. וְלְכַבוֹדִי כְּרָאתִיו - לְהָאִיר לְאוֹתוֹ

מְקוֹם שְׁנִקְרָא כְבוֹדֵי בְרָאֲתֵינוּ, וְזֶהוּ יָם הַחֲכָמָה
שְׁנִקְרָא כְבוֹד ה' שְׁנִתְגַּלָּה בַּמְשָׁכָן.

יִצְרָתֵינוּ - זֶה סוּד הַיּוֹם שְׁלִמְטָה שֶׁהוּא בְּנֶגֶד כָּל
שְׁלִמְעָלָה, וְעַל כֵּן כָּתוּב (שם מה) יוֹצֵר
אוֹר. וּבִצְדִיק תִּזְהַר שְׁלִמְעָלָה לֹא כָּתוּב בּוֹ יִצְרָה,
עַד שִׁיתְגַּלָּה מַעֲשֵׂהוּ לְמִטָּה וּמֵאִיר לְעוֹלָם
שְׁלִמְטָה מִמֶּנּוּ. אִם עָשִׂיתִינוּ - זֶה תְּלַבְּנָה לְמִטָּה,
זֶהוּ שְׁכָתוּב וּבִרְא חֲשֵׁךְ. כְּשֶׁתְּחַכְּרוּ, אִזְ עוֹשֶׂה
שָׁלוֹם, שָׁלוֹם לְעוֹלָם, זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית א) וַיְהִי
עָרֵב וַיְהִי בֶקֶר יוֹם אֶחָד. וְאִזְ יַחֲוֹד לְמַעְלָה יַחֲוֹד
לְמִטָּה, שָׁלוֹם לְמַעְלָה שָׁלוֹם לְמִטָּה.

כְּמוֹ זֶה יוֹסֵף לְמִטָּה, שְׁתֵּרֵי אָחוּז בִּצְדִיק
שְׁלִמְעָלָה. כְּשֶׁמִּשְׁתַּלֵּם לְמִטָּה, מוֹסֵף
שָׁלוֹם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּבְכָל הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים.
כָּתוּב כֹּאן (שם טל) וַיְהִי כִּדְבָרָה אֵל יוֹסֵף יוֹם יוֹם,
וּכְתוּב שָׁם (תהלים סח) בָּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם יַעֲמֶם לָנוּ.
מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא שָׁמַע לְאַשְׁת פּוֹטִיפַר יוֹם יוֹם, אִזְ
יָמִים הָעֲלִיּוֹנִים בְּשָׁלוֹם וּבְרָכוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם (בראשית
א), שָׁם שָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה זֶה
שָׁכַתוֹב (שיר ד) כִּלְךָ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵיךְ בָּךְ?

כֹּא רֵאָה, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ,
עָשָׂאוּ מֵאוֹתוֹ הָאֹר הַנֶּאֱצֵל מִלְמַעְלָה, וּבָרָא
אֶת הַשָּׁמַיִם מֵאוֹתוֹ רִקְיעַ הָרֵאשׁוֹן שֶׁהֵכִינוּ הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וּבָרָאוּ בְּתַחֲלָה, וְאוֹתוֹ הַרְקִיעַ הוֹלִיד כֹּל
שְׂאֵר הַרְקִיעִים שֶׁנִּתְּחוּ מִפְּנֵי.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, אוֹתוֹ הַרְקִיעַ הוֹלִיד
כֹּל הַמְּאוֹרוֹת מֵאוֹתוֹ הָאֹר שֶׁמִּקְבֵּל
מִלְמַעְלָה, וּכְשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ רִקְיעַ,
נִטַּל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּאוֹרוֹת וְהַנִּיחָם
בְּאוֹתוֹ רִקְיעַ הַנִּקְרָא רִקְיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאוֹתוֹ רִקְיעַ
נִתְּחָה מִן הַשָּׁמַיִם. שְׂאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב,
הַרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן הוֹלִיד אֶת הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר תַּחְתָּיו,
וְהַשָּׁמַיִם הוֹלִידוּ אֶת הַרְקִיעַ הַזֶּה, וְנִקְרָאוּ רִקְיעַ
הַשָּׁמַיִם, וְנִטַּל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמְּאוֹרוֹת הַלְלוּ

וּנְתַנֶּם בּוֹ. וְהוּא שֹׁכֵתוֹב (בראשית א) וַיִּתֵּן אֶתֶם אֱלֹהִים
בְּרִקְיַע הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַמְּאֹרֹת הַלָּלוּ וְהַנִּיחָם בְּזוֹה הַרְקִיַע לְהִיּוֹת
מִמְשָׁלָה עַל הָאָרֶץ וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הַבְּרִיּוֹת,
וּשְׁנִיחָם נָתַנוּ אוֹרָם בְּשׁוּתָה. אָמְרָה הַלְּבָנָה, אִינן נָאָה
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ וּלְהַתְנַהֵג בְּשֵׁנֵי כְּתָרִים בְּשׁוּתָה. מָה עָשָׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? הַמְעֵיט אוֹתָהּ, וְהִינּוּ הַכַּפְרָה
שֶׁל שְׁעִיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר כח) חֲטָאת
לָהּ.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שְׁנִינּוּ אֶת זֶה,
וְלֹא הִתְיָשַׁב בְּלָבִי הָעֵנִין. בְּשִׁבְעָא רַב נַחְמָן,
בָּאוּ וְשָׂאוּ אוֹתוֹ. אָמַר כְּמִשְׁמַעוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
לְרַבִּי יַעֲקֹב, כָּלוּם אֵתָה רוּצָה לַעֲבֹר עַל דְּבָרֵי
חֲבֵרֶיךָ? שְׁתַּק.

רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא פָּא לְרֵאוּת אֶת
רַבִּי אֶלְעָזָר חֲתָנּוֹ. יָצְאָה בֵּיתוֹ וּלְקַחְתָּ יָדָיו
לְנִשְׁק אוֹתָם. אָמַר לָהּ, לָכִי וּמַעֲטִי עֲצִמְךָ מִלְּפָנַי

בְּעֵלְיָהּ, שֶׁהוּא קְדוֹשׁ. שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, עֲבָשׁוּ
 יַדְעֵתִי, אֲנִי נֹזֵךְ בְּדָבָר אֶחָד, שֶׁהִיא מְרַגְלִית יִקְרָה
 שְׁנֵאמַר עַל הַלְבָנָה, כְּמוֹ שֶׁשָּׂנִינוּ שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אָמַר לְלִבָּנָה לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצֻמָּהּ, שֶׁחֲשָׁבָה
 הַלְבָנָה שֶׁלֹּא נִתֵּן לָהּ שְׁלֵמוֹן. אָמַר לוֹ חֲמִיו, כִּי
 אֲנִי שָׁמַעְתִּי וְכִי תִּהְיֶה מְסֻדָּר בְּלִבִּי, וְכִי שֶׁלֹּא
 לְעֵבֵר עַל דַּעַת חֲבֵרֵי שְׁתַּקְתִּי.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (דברים לג) אֲשַׁרְיָהּ יִשְׂרָאֵל
 מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשַׁע בַּח' מִגֵּן עֲזָרָךְ וְאֲשַׁר
 חֶרֶב נִאֲוָתְךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי נִאֲוָתָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל בַּחֶרֶב הוּא? לֹא כִּי! שְׁחֵרֵי הַחֶרֶב נִתְּנָה
 לְעֵשׂוֹ, שְׁכַתוֹב (בראשית כז) וְעַל חֶרֶבְךָ תִּתְּיָה. אֵלֶּא כִּי
 שָׁמַעְתִּי מֵאֲבִי, שֶׁאֵלֹו תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׁכַתוֹב
 שׁוֹמְעִים דָּבָר וְלֹא מְתִישֵׁב בְּלִבָּם, וְהֵם עוֹרְכִים
 קָרֵב זֶה עִם זֶה כְּאֲוָתָם עוֹרְכֵי קִרְבוֹת בַּחֶרֶב,
 וְרוֹצִים לְהַרְגֵּן זֶה אֶת זֶה עֲלֵיָהּ, וְדָבָר זֶה שֶׁאָמְרוּ
 חֲבֵרֵינוּ כִּי הִיא, וְכִי גִזְרֵנוּ בְּסוֹד מְשַׁנְתֵּנוּ.

וְשֵׁבֵאוֹ אֲשֶׁר בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַשָּׁמֶשׁ וְאֶת
 הַלְּבָנָה, גָּזַר עַל הַשָּׁמֶשׁ לְהִיּוֹת שְׁלֹטוֹן
 שָׁל עֵשׂו, וְעַל הַלְּבָנָה לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם תְּהֵאֵה שְׁלֹטוֹן
 שָׁל יַעֲקֹב, וּמָנָה עֲלֵיהֶם גְּדוֹלִים וְתַקִּיפִים עַד
 שְׁיָבֵאוּ שְׁתֵּי הָאֱמוּנוֹת הַלָּלוּ, וְאוֹתוֹ גְּדוֹל שְׁהַתְּמַנָּה
 עַל הַלְּבָנָה בְּשִׁבִיל הָאֵמָה שָׁל יַעֲקֹב, רְצָה מִן
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁיִנָּתֵן שְׁלֹטוֹן לְלְבָנָה בְּעוֹלָם
 תְּהֵאֵה, כְּלוֹמֵר לְאֵמָה שָׁל יַעֲקֹב. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְכִי מָה אֲנִי צָרִיךְ אֵמָה שָׁל יַעֲקֹב (חסר באן).
 אֵלֶּה בְּעוֹלָם הַבָּא, וְלִשְׁלֹט בָּהֶם עַל כָּל הָאֱמוּנוֹת,
 אֲבָל בְּעוֹלָם תְּהֵאֵה לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצֻמְךָ וְהַשְׁתַּעֲבָדִי
 בְּגִלּוֹת לְזִבוֹת אוֹתְךָ לְעוֹלָם הַבָּא.

וְכִשְׁפָּאוּ אֵמָה שָׁל יַעֲקֹב וְהַתְּרַעְמוּ לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל שֶׁנִּטַּל מֵהֶם הַשְׁלֹטוֹן וְנָתַן
 לְעֵשׂו, אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְכִי מָה אַתֶּם
 רוֹצִים שְׁלֹטוֹן בְּעוֹלָם תְּהֵאֵה? שְׁתִּירִי אֲנִי עָרֵב
 לְהַשְׁלִיט אֶתְכֶם לְעוֹלָם הַבָּא עַל כָּל הָאֱמוּנוֹת, וְלָכֵן
 הִבִּיאוּ כַּפָּרָה עָלַי. כְּלוֹמֵר, עַל אוֹתָהּ הַכְּטָחָה שֶׁאֲנִי
 עָרֵב. לָכוּ וְהִבִּיאוּ כַּפָּרָה וְהַתְּעַסְקוּ בַתּוֹרָה, וְעָלִי

לָתֵת לָכֶם שָׂכָר טוֹב, וְעָלִי לְהַשְׁלִיט אֶתְכֶם עַל כָּל
הָעַמִּים, שְׁעַל מְנַת בֵּן מַעֲטָתִי אֶת הַיָּרֵחַ בְּעוֹלָם.
בָּא רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּ בְּרֵאשׁוֹ, וְקָרָא לְבֵתוֹ וְאָמַר לָהּ,
כְּלִי הַגָּדוֹל שֶׁל הָאוֹר וְהַמְנוּחָה שֶׁנִּחְלָקָה בְּטוֹבוֹת
יֵשׁ לָךְ. אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֲלָקֶיךָ, וְאֲשֶׁרֶי חֲלָקֵי שְׂוֹכֵינֵי
לְרֵאוֹת כָּךְ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, זְכוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהָאִיר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְאֵינָם צְרִיכִים לְמָאוֹר אַחֵר,
שְׁכַתוֹב (ישעיה ס) וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם. אָמַר רַבִּי
אַבְהוֹ, בִּיּוֹן שְׁנֵת־חֲלִיף לָהֶם הַשְׁלֵטוֹן, מוֹנִים חֲשִׁבּוֹן
לְלִבָּנָה שְׁבָה מְנַהֶגֶת נִהַג בְּצֵאן יוֹסֵף. וּמוֹם אֵין כָּךְ
- שְׁלֵא נִמְצָא בָּהּ חֶסֶד חֶסֶד בְּשִׁבִיל מוֹעֲדִים וְזִמְנִים:

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים וְגו'. מֵתוּ וַיִּקְרָא? קָרָא וְהַזְמִין
לְהוֹצִיא מִהָאוֹר הַשְּׁלֵם הַזֶּה שְׁעוֹמֵד
בְּאַמְצַע אוֹר אֶחָד שֶׁהוּא יְסוּד הָעוֹלָם שְׁעָלָיו
עוֹמְדִים הָעוֹלָמוֹת. וּמֵאוֹתוֹ אוֹר שְׁלֵם, עֲמוּד
הָאַמְצָעִי, הַתְּפִשֵׁט יְסוּד חַי הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא יוֹם
מִצַּד תִּימִין. וְלַחֲשׂוֹד קָרָא לְיָלָה - קָרָא וְהַזְמִין

והוציא מצד החשך נקבה אחת, הלבנה ששולטת
בלילה ונקראת לילה, הסוד של אדני, אדון כל
הארץ. נכנס הימין באותו העמוד השלם
שבאמצע כלול בסוד השמאל, ועלה למעלה עד
נקדה ראשונה, ולוקח ואוחז ^(דף יז ע"א) שם דבר [נ"א פת]
של שלש נקודות: חול"ם שור"ק חיר"ק ורע קד"ש.
שחרי אין ורע שנובע מלבד בסוד הנה, והתחבר
הכל בעמוד האמצעי והוציא יסוד העולם, ולכן
נקרא כל, שאוחז את הכל באור ההשתוקקות.
השמאל לוחט בכח ומריח, בכל הדרגות מריח
ריח. ומאותו להט של אש הוציאה
אותה נקבה הסהר, ואותו הלהט הנה חשך, בגלל
שתיה מחשך. ושני הצדדים הללו הוציאו שתי
הדרגות הללו, אחד זכר ואחד נקבה. היסוד אהוז
בעמוד האמצעי מאותה תוספת אור שהיתה בו.
שכיוון שאותו עמוד האמצעי השתלם ועשה שלום
לכל הצדדים, אז נוסף בו אור מלמעלה ומכל
הצדדים בחדוה שתכל בו, ומאותה תוספת של
חדוה יצא יסוד העולמים ונקרא מוסף. מפאן

יֵצְאוּ כָּל הַצְּבָאוֹת לְמַטֵּה וְרוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת
בְּסוּד יְהו"ה צְבָאוֹ"ת, אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת.

לֵילָה אֲרוֹן כָּל הָאָרֶץ מֵצַד שֶׁל הַשָּׁמַיִל מֵאוֹתוֹ
חֲשָׁד. וּבְגִלְל שְׁתַּאֲוֹת אוֹתוֹ הַחֲשָׁד
לְהַתְּכִיל בְּיָמִין וְנִחְלַשׁ כַּחוֹ, הַתְּפִשֵׁט מִמֶּנּוּ הַלֵּילָה
הַזֶּה. כְּשֶׁמֶתְחִיל לְהַתְּפִשֵׁט הַלֵּילָה הַזֶּה כְּשֶׁעֲרִין לֹא
הַסְּתִיִּם, אוֹתוֹ חֲשָׁד נִכְנָם וְנִכְלָל בְּיָמִין, וְהַיָּמִין
אוֹחֵז אוֹתוֹ וְנִשְׁאָר בְּחֶסֶד הַלֵּילָה הַזֶּה. וְכֵמוֹ
שְׁתַּאֲוֹת הַחֲשָׁד לְהַכְּלִיל בְּאוֹר, כִּי הַלֵּילָה תַּאֲוֹתוֹ
לְהַכְּלִיל בַּיּוֹם. הַחֲשָׁד גּוֹרֵעַ אוֹרוֹ, וְלִכֵּן הוֹצֵיא דְרָגָה
בְּחֶסֶד וְלֹא בְּאוֹר. הַחֲשָׁד לֹא מֵאִיר, אֲלָא
כְּשֶׁנִּכְלָל בְּאוֹר. לֵילָה שִׁיוּצֵא מִמֶּנּוּ לֹא מֵאִיר אֲלָא
כְּאֲשֶׁר נִכְלָל בַּיּוֹם. חֶסֶד הַלֵּילָה לֹא מִשְׁתַּלֵּם
אֲלָא בְּמוֹסָף. מֵה שְׁנוּסָף כָּאֵן - נִגְרַע כָּאֵן.

בְּמוֹסָף הָיָה בּוֹ סוּד שֶׁל הַנְּקֻדָּה הָעֲלִיוֹנָה וְסוּד
שֶׁל עֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי בְּכָל הַצְּדָדִים, וְלִכֵּן
נוֹסְפוֹ בּוֹ שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת. בְּלֵילָה נִגְרָעִים מִמֶּנּוּ שְׁנֵי
אֲלֵה, וְאֵז קָרָא כְּתוּב וַיִּקְרָא, וְנִגְרַע מִמֶּנּוּ וַי"ו,

וְכַתוּב קָרָא לַיְלָה. כָּאֵן סוּד שֶׁל שְׁבָעִים וּשְׁתַּיִם
אוֹתֵיזוֹת חֻקוֹת שֶׁל כְּתָר עֲלִיּוֹן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. כָּאֵן
בְּפֶרֶט הַסוּד לְהַפְרִיד בֵּין מַיִם עֲלִיוֹנִים
לְתַת־חַוֹּנִים בְּסוּד הַשְּׁמַאל. [נ"א וְנִדְבָקָה] כָּאֵן מִחֲלָקַת
בְּסוּד הַשְּׁמַאל. שְׁעַר כָּאֵן סוּד הַיָּמִין הוּא, וְכָאֵן
הוּא סוּד הַשְּׁמַאל, וְלִכֵּן הִרְבּוּ מִחֲלָקַת [בֵּין] בְּגִלְל
זֶה לַיָּמִין. הַיָּמִין הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, וְלִכֵּן בְּיָמִין
כְּתוּב הַכֹּל, שְׁחֵרִי בּוֹ תְלוּיָהּ כָּל הַשְּׁלֵמוֹת.
כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר שְׁמַאל, מִתְעוֹרֶרֶת מִחֲלָקַת, וּבְאוֹתָהּ
מִחֲלָקַת מִתְחַוֶּקֶת אֵשׁ הָרָגוֹ, וַיּוֹצֵא מִפְּנֵה מְאוֹתָהּ
מִחֲלָקַת גִּיהֶנֶם. וְגִיהֶנֶם מִתְעוֹרֵר בְּשְׁמַאל וְנִדְבָק.

חֻכְמָתוֹ שֶׁל מִשָּׁה, בְּזֶה הַסֵּתֶכֶל וּבְמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית הַשְּׁנִיחַ הַתְּבוּנָה. בְּמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית הִיָּתָה מִחֲלָקַת שְׁמַאל עִם יָמִין, וּבְאוֹתָהּ
מִחֲלָקַת שְׁהִתְעוֹרֵר בּוֹ הַשְּׁמַאל, יֵצֵא בּוֹ גִיהֶנֶם
וְנִדְבָק בּוֹ. הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי שֶׁהוּא יוֹם שְׁלִישִׁי,
נִכְנָם בֵּינֵיהֶם וְהַפְרִיד הַמִּחֲלָקַת וְהַסְבִּים לְשֵׁנֵי

צָרְדִים. וְגִיהֲנֹם יֵרֵד לְמִטָּה. וּשְׂמַאל נִכְלָל בְּיָמִין,
וְהָיָה שָׁלוֹם בְּכָל.

כְּמוֹ זֶה מִחֲלֻקַּת קִרְח בְּאַחֲרָיו, שְׂמַאל בְּיָמִין.
הַסֵּתֵיבֵל מִיָּשָׁה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. אָמַר לִי,
רְאוּי לְהַפְרִיד מִחֲלֻקַּת בֵּין יָמִין וּשְׂמַאל. הַשְּׂתֵיבֵל
לְהַסְפִים בִּינֵיהֶם. וְלֹא רָצָה הַשְּׂמַאל, וְהִתְחַזַּק קִרְח
בְּחֻזְקוֹ. אָמַר, וַדַּאי גִּיהֲנֹם בְּכַח שֵׁל הַמִּחֲלֻקַּת
שְׂמַאל צָרִיף לְהַתְרַבֵּק [לְמַעַלָּה וּלְהַכְלִיל בְּיָמִין] הוּא לֹא
רָצָה לְהַדְרִיב לְמַעַלָּה וּלְהַכְלִיל בְּיָמִין, וַדַּאי יֵרֵד
לְמִטָּה בְּכַח הַרְגֵזוֹ שָׁלוֹ.

וְעַל זֶה לֹא רָצָה קִרְח לְהַסְפִים מִחֲלֻקַּת זוֹ בְּיַד
מִיָּשָׁה, בְּגִלְלֵי שְׁלֹא הָיָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלֹא
חָשַׁשׁ לְכַבוֹד שְׁלִמְעָלָה וְהַכְחִישׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.
בֵּינָם שָׂרָאָה מִיָּשָׁה שְׁהַכְחִישׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וְנִדְחָה
הוּא הַחֻזְצָה, אִזּוֹ וַיִּחַר לְמִיָּשָׁה מְאֹד.

וַיִּחַר לְמִיָּשָׁה - עַל שְׁהַכְחִישׁוֹ אֹתוֹ שְׁלֹא
הַסְפִים לְאוֹתָהּ מִחֲלֻקַּת. מְאֹד - עַל
שְׁהַכְחִישׁוֹ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וּבְכָל הַכְחִישׁ

קָרַח - בְּמַעֲלָה וּבְמַטָּה, שְׂפָתוֹב (במדבר כו)
 בְּהַצֹּתָם עַל ה'. תְּרִי לְמַטָּה וּלְמַעֲלָה. וְעַל זֶה
 נִדְבַק כְּמוֹ [גְּמַח] שְׂרָאוּי לוֹ.

מִחֲלָקֶת שֶׁהִתְקַנְּהָ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, וְעוֹלָה וְלֹא
 יוֹרֵדָה, וּמִתְקַיְּמָה בְּדָרְךְ יִשְׂרָאֵל - זֶה
 מִחֲלָקֶת שֶׁל שְׂמַאי וְהֵלֵל. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַפְּרִיד בֵּינֵיהֶם וְהַסְבִּים לָהֶם, וְזוֹ הִיְתָה מִחֲלָקֶת
 לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְשָׁמַיִם הַפְּרִידוּ מִחֲלָקֶת, וְעַל זֶה
 הִתְקַיְּמָה. וְזֶה הָיָה כְּמוֹ שְׁמַעְשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וְקָרַח
 בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית הַכְּחִישׁ אֶת כָּל, וּמִחֲלָקֶת שֶׁל
 שָׁמַיִם הִיְתָה. וְרָצָה לְהַכְחִישׁ דְּבָרֵי תוֹרָה. וַיֵּדְאֵי
 תָּיָה בְּהִתְדַבְּקוֹת תַּגִּיהֶנּוּם, וְעַל זֶה נִדְבַק בּוֹ.

וְסוּדָר זֶה בְּסִפְרוֹ שֶׁל אָדָם. כְּשֶׁחֲשָׁד מִתְעוֹרָר,
 מִתְעוֹרָר בְּכַחוֹ וּבְרָא בּוֹ גִיהֶנּוּם וְנִדְבַק אֶתוֹ
 בְּאוֹתָהּ מִחֲלָקֶת. כִּיּוֹן שֶׁשׁוֹכֵד הָרָגוּ וְהַכְּתָה,
 מִתְעוֹרָרָה מִחֲלָקֶת בְּגִזּוֹן אַחֵר, מִחֲלָקֶת שֶׁל אֶהָבָה.
 וְשִׁתִּי מִחֲלוּקוֹת הִיוּ, אַחַת רֵאשִׁית וְאַחַת סִיּוּם.
 וְזוֹתֵי דָרְךְ תַּצְדִּיקִים - רֵאשִׁית שְׁלָהֶם בְּקִשֵׁי, וְסוּף

שְׁלָחֵם בְּמִנוּחָה. קָרַח הָיָה רֵאשִׁית הַמַּחְלָקָת כְּפִי
 רָגֹז וְכַח וְנִדְבַק בְּגִיהֶנֶם. שְׁמַאי הַסּוֹף שֶׁל
 הַמַּחְלָקָת. כְּשֶׁרָגֹז שָׁבָה, צָרִיךְ לְעוֹרֵר מַחְלָקָת שֶׁל
 אֲהַבָּה וּלְהַסְכֵּם עַל יְדֵי הַשָּׁמַיִם.

וְזֶה סוֹד יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל. זוֹ
 מַחְלָקָת רֵאשׁוּנָה, הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רָגֹז וְכַח
 רָצָה לְהַפְרִיד, וְהַתְּעוֹרֵר גִּיהֶנֶם עַד שֶׁהָרָגֹז וְהַכַּח
 הַצִּטְטָנוּ. וְאִזּוּ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ וְגו',
 הַתְּעוֹרְרָה מַחְלָקָת שֶׁל אֲהַבָּה וְחִבֻּבוֹת וְקִיּוּם
 הָעוֹלָם, וּבְסוֹד זֶה הַמַּחְלָקָת שֶׁל שְׁמַאי וְהַלֵּל,
 שֶׁתּוֹרָה שֶׁבַע עָל פֶּה נִכְנָסָה בְּאֲהַבָּה לְתוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב
 וְהָיוּ בְּקִיּוּם שָׁלֵם.

הַבְּדִלָּה הִיא וַדַּאי בְּשִׁמְאֵל. כְּתוּב כָּאֵן הַבְּדִלָּה -
 וַיְהִי מִבְּדִיל, וְכֵתוּב וַיְבַדֵּל, וְכֵתוּב שָׁם
 (שם מז) הַמַּעַט מִכֶּם כִּי הַבְּדִיל וְגו', וְכֵתוּב (דברים ו)
 בָּעֵת הַהִיא הַבְּדִיל ה' אֶת שִׁבְט הַלְוִי. שְׁתֵּרֵי וַדַּאי
 אֵין הַבְּדִלָּה אֶלָּא בְּשֵׁנֵי בְּמִקּוּם שְׁמַאֵל. וְאִם תֹּאמַר
 הַבְּדִלָּה הִיא בְּשֵׁנֵי וַדַּאי, לָמָּה הַבְּדִלָּה בְּלוֹי שְׁחִוָּא

שְׁלֵישִׁי? הַבְּדֵלָה צָרִיךְ בְּשִׁמְעוֹן שֶׁהוּא שְׁנִי! אֵלֶּא,
 אַף עַל גַּב שְׁלֹוֹי הוּא שְׁלֵישִׁי, לְדַעַת יַעֲקֹב הָיָה שְׁנִי,
 וְלַעֲוֹלָם בְּשְׁנֵי הָיָה, וְהַכֹּל בְּדָרְךְ יִשָּׂר בְּדָרְךְ שָׁלֵם
 בְּרֵאוּי.

הַבְּדֵלָה בְּמוֹצְאֵי שַׁבָּת בֵּין אוֹתָם שֶׁשׁוֹלְטִים בְּיָמֵי
 הַחַל לְשַׁבָּת. וּבְשִׁיּוֹצֵאת הַשַּׁבָּת, עוֹלָה
 מִגִּיהֶנֶם צַד אֶחָד מֵעֵין תְּרַעָה [ס"א מִשְׁחִית מִמֶּנָּה רַע]
 שְׂרוּצָה לְשֹׁלֵט בְּשַׁעָה שִׁישְׂרָאֵל אוֹמְרִים (תְּחִלִּים צ)
 וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ פּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וְיוֹצֵא מֵאוֹתָהּ דְּרָגָה
 שֶׁנִּקְרָאת שְׂמֵאל [שְׂאוּל], וְרוּצָה לְהַתְּעַרֵב בְּזֵרַע שָׁל
 יִשְׂרָאֵל וְלְשֹׁלֵט עַל יִשְׂרָאֵל.

וְיִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים מַעֲשֵׂה בְּהַדָּם וַיִּזַּן וְאוֹמְרִים
 הַבְּדֵלָה, וְנִפְרָד מֵהֶם, וּמָךְ אוֹתוֹ צַד
 וְנִכְנָם לְמִקוֹמוֹ בְּשֵׁאוּל, בְּמִקוֹם שֶׁקָּרַח וַעֲדָתוֹ שָׁם,
 שְׁכַתוֹב (בְּמַדְבָּר יט) וַיִּרְדּוּ הֵם וְכֹל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים
 שְׂאוּלָה. וְהֵם לֹא יוֹרְדִים לְשָׁם עַד שֶׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל
 הַבְּדֵלָה מֵהֶם, שְׁכַתוֹב (שס) הַבְּדֵלוֹ מֵתוֹךְ הָעֵדָה וְגו'.

וְלַעֲוֹלָם הַבְּדֻלָּה הִיא בַּשָּׁנִי, שֶׁהוּא שְׁמַאל
 בְּרֵאשִׁית וְדָגוּ שְׁמַעוֹרָר הַשְּׁמַאל
 בַּמַּחְלָקָת, עַדִּין שְׁלֵא שׁוֹכֵד בְּמִנוּחָה, וְנִבְרָא בּוֹ
 גֵּיהֶנֶם. אִזּוּ נִבְרָאוּ כָּל אוֹתָם מִלְּאֲכִים שְׁמַקְטֵרִים
 לְרַבּוֹנָם לְמַעְלָה, וְאֹכְלָה אוֹתָם הָאֵשׁ וְנִשְׂרָפוּ, וְכֵן
 כָּל שְׂאֵר אֵלֶּה שְׁמַת־בְּטָלִים, וְאִין לָהֶם קִיּוּם וְנִאֲכְלוּ
 בְּאֵשׁ. כְּמוֹ זֶה קִרַּח לְמַטָּה, וְהַכֹּל כְּמוֹ זֶה.

יְהִי רָקִיעַ - הַתְּפִשְׁטָה הַתְּפָרְדוֹת זֶה מִזֶּה. א"ל -
 כְּתִיב שֶׁל יָמִין א"ל גְּדוֹל הַתְּפִשְׁט הַתְּפָרְדוֹת
 מִתּוֹךְ הַמַּיִם לְהַשְׁתַּלֵּם הַשֵּׁם הַזֶּה א"ל וְלְהַתְּכַלֵּל
 בְּאוֹתָהּ הַתְּפָרְדוֹת זֶה בְּזֶה, וְהַתְּפָרְד מֵאֵל אֱלֹהִים
 הִי"ם. אֵלֶּה הַתְּפָרְדוֹ וְהַתְּהַפְּכוּ לְהִיּוֹת מִזֶּם
 תַּחְתּוֹנִים ימ"ה, אוֹתָהּ הַתְּפָרְדוֹת שֶׁהַתְּפִשְׁט בַּשָּׁנִי.
 מִזֶּם עֲלִיּוֹנִים הִי"ם, זֶה תִּי"ם גְּדוֹל. הִי"ם מִזֶּם
 עֲלִיּוֹנִים. הַהֶפֶד שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת הָאֵלֶּה ימ"ה, מִזֶּם
 תַּחְתּוֹנִים. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּתַקְנֵנוּ, נַעֲשׂוּ הַכֹּל כָּלֵל אֶחָד
 וְהַתְּפָרְד שֵׁם זֶה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת.

מִים עֲלִיּוֹנִים זְכָרִים, וּמִים תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת.
 בַּתְּחִלָּה הָיוּ מִים בְּמִים, עַד שֶׁנִּפְרְדוּ, לְהַכִּיר
 מִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, זֶה אֱלֹהִים [מִים עֲלִיּוֹנִים]. וְזֶה
 אֲדֹנָי [מִים תַּחְתּוֹנִים]. וְזוֹ ה' עֲלִיּוֹנָה וְה' תַּחְתּוֹנָה. מֶה
 כָּתוּב? וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. הַתַּפְּשֻׁטוֹת זֹ
 לָקַח שֵׁם זֶה אֱלֹהִים מִים עֲלִיּוֹנִים, וּמִים (דף יח ע"א)
 תַּחְתּוֹנִים אֲדֹנָי. וְעַם כָּל זֶה, בִּינוֹן שְׁחֵשְׁתְּלָמוּ מִים
 זְכָרִים בְּמִים נוֹקְבִים, שֵׁם אֱלֹהִים הַתַּפְּשֻׁט בְּכֹל.

וְאַף עַל גַּב שְׁחֵפְרִיד בֵּין מִים עֲלִיּוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים,
 מִחֲלָקֶת לֹא הַתַּבְּטָלָה עַד יוֹם שְׁלִישִׁי,
 וְהִם כְּמָה הַמִּחֲלָקֶת, וְהַכֹּל הַתִּישַׁב בְּמִקוֹמוֹ כְּרֹאוֹי.
 וּבְגִלְלַת מִחֲלָקֶת זֹו, אַף עַל פִּי שְׁחֵוֹא קִיּוֹם הָעוֹלָם,
 לֹא כָּתוּב כִּי טוֹב בַּשָּׁנִי, שְׁלֹא הִשְׁתַּלֵּם הַמַּעֲשֶׂה.
 מִים עֲלִיּוֹנִים וּמִים תַּחְתּוֹנִים הָיוּ כְּאַחַד, וְלֹא הָיוּ
 תּוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם עַד שֶׁנִּפְרְדוּ וְנוֹדְעוּ, וְלָכֵן עָשׂוּ
 תּוֹלְדוֹת.

וְעַם כָּל זֶה, אַף עַל גַּב שְׁחֵבְדָּלָה הִיְתָה בַּשָּׁנִי
 וְהַמִּחֲלָקֶת בּוֹ הִיְתָה - יוֹם הַשְּׁלִישִׁי הַסְּכִים

בכל, שהוא שם שנחקק בחקיקתו [יהו"ה] הו"ה להסכים בין מים עליונים ומים תחתונים. ה' עליונה ה' תחתונה, ו' ביניהם להשלים בשני צדדים. וסימן זה מי תירדן, מים עליונים, קמו נד אחר. מים תחתונים ירדו לים, וישראל הלכו באמצע.

חמשה רקיעים כתוב כאן, וחי העולמים תולד בהם ומנהיג בהם, וכלם כלולים זה בזה. ואמלא מחלקת זו שהם כמה על ידי האמצע, לא נכללו ולא השתירו [נ"א נתשרו] זה בזה. חמש מאות שנים הם שעץ החיים דבק בהם לעשות פרות ותולדות לעולם, וכל מימי בראשית ששופעים ונמשכים מבראשית נחלקו תחתיו על ידו, ודוד המלך לקח הכל, והוא חלק אחר כף, שכתוב (שמואל-ב ו) ויחלק לכל העם לכל המון וגו', וכתוב (תהלים קד) תתן להם ילקוטיו, וכתוב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן מרר וגו'.

בַּשְּׁעָה שְׁמַחֲלֶקֶת מִתְעוֹרְרֶת בְּחֹזֶק הַשְּׂמֵאל,
 מִתְרַבֵּה וּמִתְחַזְּקֶת שְׁלֵהֶבֶת הַדִּינִים,
 וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם קְלָפוֹת, וַנִּקְרְשׁוּ מִיַּד בְּלִי לַחֹות כָּלֵל,
 וְהָיוּ זָכָר וּנְקֵבָה. וּמָהֶם נִפְרְדוּ מִיָּנִים רָעִים
 לְמִינֵיהֶם, וְכֹאן הִתְקִיפוֹת שֶׁל רוּחַ הַטְּמֵאָה בְּכָל
 אוֹתָן קְלָפוֹת תּוֹקוֹת, וְהֵם סוּד הַתְּעֲרָלָה. אֵלֶּה
 הִתְחַזְּקוּ בְּמִינֵים תּוֹקִים, אֶחָד אֶפְעָה וְאֶחָד נַח"ש,
 וּשְׁנֵיהֶם אֶחָד. אֶפְעָה מוֹלִיד [לְשִׁבְעִים] לְשִׁבְעַת שָׁנִים
 בְּחִבּוּר אֶחָד. חוּזֵר הַכֹּל לְשִׁבְעַת שָׁנִים שֶׁל נַח"ש.

כֹּאן הוּא סוּד הַגִּיהֶנֶם שֶׁנִּקְרָא בְּשִׁבְעָה שְׁמוֹת. יֵצֵר
 תָּרַע נִקְרָא בְּשִׁבְעָה שְׁמוֹת. וּבְכַמָּה דְרָגוֹת
 הִתְפַּשְּׁטָה הַטְּמֵאָה מִכֹּאן לְעוֹלָם, וְהַכֹּל מִסּוּד
 הַשְּׂמֵאל טוֹב וְרַע, וְהוּא יָשׁוּב הָעוֹלָם. כֹּאן שֵׁם
 תְּקוּק שֶׁל שְׂמוֹנָה עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת מְמַנֶּה עַל גְּשָׁמֵי
 רְצוֹן נְדָבָה וּבְרָכָה יָשׁוּב שֶׁל הָעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקּוּוּ הַמַּיִם וְגו'. בְּדֶרֶךְ קוֹ לַהֲיוֹת
 בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, שְׁתֵּרֵי מִסּוּד שֶׁל אוֹתָהּ נִקְרָא
 רֵאשׁוֹנָה הַכֹּל יֵצֵא בְּנִסְתָּר, עַד שֶׁהִגִּיעַ וְהִתְכַּבְּסוּ

לְהִיבֵל עֲלִיּוֹן, וּמִשָּׁם יֵצֵא בְּקוֹ יֵשׁוּר לְשֹׂאֵר הַדְּרָגוֹת,
עַד שְׁמַנְיַע לְאוֹתוֹ מְקוֹם אֶחָד שְׁכוּנִים הַכֹּל בְּכֻלָּל
שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה. וּמִיְהוּ? חַי הָעוֹלָמִים.

הַמִּים שְׂיֻצְאִים מִלְּמַעְלָה מֵה' הָעֲלִיּוֹנָה. מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם ו' קַמְטָנָה. וְעַל זֶה ו"ו, אֶחָד שָׁמַיִם
וְאֶחָד מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. אִזּוּ וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה, זוּ ה'
תַּחְתּוֹנָה. זֶה הַתְּנַלָּה, וְכֹל הַשֹּׂאֵר הַתְּכֻסָּה. וּמִתּוֹךְ
הָאַחֲרוֹנָה הַזֶּה נוֹדַע בְּשִׁכְלֵי אוֹתוֹ שֶׁהַתְּכֻסָּה. אֵל
מְקוֹם אֶחָד, בְּגִלְלֵי שְׁכָאן הוּא קָשֶׁר הַיַּחּוּד שֶׁל
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

יְהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. שְׁנֵי יַחֲוּדִים, אֶחָד שֶׁל
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְהַתְיַחַד בְּדְרָגוֹתָיו, וְאֶחָד
שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן לְהַתְיַחַד בְּדְרָגוֹתָיו. קָשֶׁר
הַיַּחּוּד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא עַד כָּאן. חַי
הָעוֹלָמִים שֵׁם מִתְבַּשֵּׂם, וְנִקְשָׁר הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
בַּיַּחּוּד שֶׁלוֹ, וְלִכְן נִקְרָא מְקוֹם אֶחָד. כֹּל הַדְּרָגוֹת
וְכֹל הָאֵיבָרִים מִתְכַּנְּסִים שָׁם, וְנִהְיִים כְּלָם בּוֹ אֶחָד,
כְּלֵי פִרּוּד כְּלָל. וְאִין דְּרָגָה שְׁמַתְיַחַדָּת שֵׁם בַּיַּחּוּד

אָחַד אֵלֶּא זֶה, וּבֹו מִתְּכַסִּים כָּלָם בְּדַרְךְ נִסְתָּר
בְּהַשְׁתַּוְּקוֹת אַחַת. עַד כָּאן בְּדַרְגָּה זֶה מִתְיַחַד
הָעוֹלָם הַנִּגְלָה בְּעוֹלָם הַנִּסְתָּר.

הָעוֹלָם הַנִּגְלָה מִתְיַחַד גַּם כֵּן לְמַטָּה, וְעוֹלָם
הַנִּגְלָה הוּא עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. (ישעיה ו)
וְאִרְאֶה אֶת ה', (שמות כד) וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,
(במדבר יד) וּכְבוֹד ה' נִרְאָה, (שם יז) וַיֵּרְא כְבוֹד ה', (יחזקאל
א) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁת וְגו', כֵּן מִרְאֵה הַנִּגְלָה סְבִיב הוּא
מִרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד ה'. וְזֶהוּ סוּד וְתַרְאֵה תִּיבְשָׁה.

(שם) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁת - זֶה חֵי הָעוֹלָמִים. וְזֶהוּ אֶת
קִשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעֵנֶן, זֶה מַלְכוּת, נָתַתִּי מִיּוֹם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. בְּיוֹם ^(דף יח ע"ב) מְעַנֵּן כְּשֶׁנִּרְאִית הַקִּשְׁת
[כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר הַשְּׂמַאל לְהַתְנַבֵּר], מִרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד ה' מִתְעוֹרֵר
הַשְּׂמַאל לְהַתְנַבֵּר. יוֹצֵאת רַחֵל וְתַקְשׁ בְּלִדְתָּהּ.
מִיכָא"ל בְּצַד זֶה, רַפָּא"ל בְּצַד זֶה, גַּבְרִיא"ל בְּצַד
זֶה, וְהֵם הַגּוֹנִים שֶׁנִּרְאִים בְּאוֹתָהּ דְמוֹת - לָבֵן וְאֵדָם
וַיִּרְק.

בֵּין מְרֵאָה הַנִּגְנָה סְבִיב, הָאֹר שְׁהַתְּכֶסֶּה בְּגִלְגּוּל
 מְרֵאָה הָעֵיִן, הוּא מְרֵאָה דְּמוֹת כְּבוֹד ה' .
 הַגּוֹנִים שְׁהַתְּיַחֲדוּ הַיַּחֲוֹד הַתְּחַתּוֹן הֵם לְפִי יַחֲוֹד
 שְׁהַתְּיַחֲדוּ יַחֲוֹד עֲלִיּוֹן. ה' אֱלֹהֵינוּ ה'. גּוֹנִים נִסְתָּרִים
 שְׁלֹא נִרְאִים וּמִתְקַשְּׂרִים אֶל מְקוֹם אֶחָד יַחֲוֹד אֶחָד
 בְּעֲלִיּוֹן, הַגּוֹנִים בְּקִשְׁתָּ לְמַטָּה לְהַתְּיַחֲדוּ בָּהֶם. לְבָן
 אָדָם וְיָרֵק בְּמוֹ גּוֹנִים נִסְתָּרִים. וְהֵם יַחֲוֹד אַחֵר, סוּד
 וְשִׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד -
 הַיַּחֲוֹד שְׁלִמְטָה. יַחֲוֹד עֲלִיּוֹן - (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אֶחָד. זֶה בְּנֶגֶד זֶה. יְקוּוּ -
 מְדִידוֹת שֶׁל קוֹ וּמְדָה. כָּאֵן שֵׁשׁ תִּבּוֹת, וְכָאֵן שֵׁשׁ
 תִּבּוֹת.

מְדִידַת הַנִּיצוּץ הַחֲזֵק, שְׁכֵתוֹב (ישעיה מ) מִי מְדַד
 בְּשַׁעֲלוֹ מַיִם. וְזֶהוּ יְקוּוּ תַמִּים. כָּאֵן שְׁעוֹר
 שֶׁל יוֹצֵר הָעוֹלָמוֹת יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. קְדו"ש
 קְדו"ש קְדו"ש - זֶהוּ יְקוּוּ תַמִּים. ה' צְבָאוֹת - זֶהוּ
 אֶל מְקוֹם אֶחָד בְּסוּד שֶׁל שֵׁם זֶה. מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ - זֶה וְתִרְאָה הַיִּבְשָׁת. סוּד תְּקִיקַת שֵׁם
 הַיַּחֲוֹד כּוּז"ו בְּמוֹכֶם"ו כּוּז"ו.

תִּדְרֹשׁוּ אֶת אֲרֶצְיָהּ דְּרֹשׁוּ אֶת עֵשֶׂב וְגו', כָּאֵן הוֹצִיָּאתָ כֶּחַ
 בְּאֹתָם מִיָּם שְׁהִתְכַנְּסוּ לְמָקוֹם אֶחָד
 וְשׁוֹפְעִים כְּתוּבוֹ תוֹךְ טְמִירוֹת נִסְתַּרְתָּ, וְיוֹצֵאִים
 כְּתוּבוֹ טְמִירִים עֲלִיוֹנִים וְצִבְאוֹת קְדוֹשִׁים, שְׁכַל
 אֹתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה מִתְקַנִּים אֹתָם כְּתוּבוֹ הָאֱמוּנָה
 בְּאֹתָהּ עֲבוֹדַת רַבּוֹנָם.

וְזֶה סוּד (תהלים קד) מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה וְגו'. זו
 בְּהֵמָה שְׂרוּבְצַת עַל אֶלְפֵי הָרִים, וּמְגִדְלִים לָהּ
 בְּכָל יוֹם אֹתוֹ חֲצִיר, וְחֲצִיר הַזֶּה, אֹתָם מִלְּאֲכִים
 שְׁלִיטִים לְפִי שְׁעָה שְׁנִבְרָאוּ בְּשָׁנֵי וְעוֹמְדִים לְמֵאֲכָל
 שֶׁל הַבְּהֵמָה הַזֶּה. בְּגִלְלֵי שֵׁשׁ אֵשׁ אוֹכֵלֵת אֵשׁ.

וְעֵשֶׂב לְעֲבוֹדַת הָאָדָם - עֵשֶׂב זֶה הָאוֹפְנִים הָאֵלֶּה
 וְחֵיּוֹת וְכְרוּבִים, שְׁכַלֵּם מִתְקַנִּים תוֹךְ
 תְּקוּנֵיהֶם וְעוֹמְדִים לְהִתְתַּקֵּן בְּשְׁעָה שְׁנֵי אָדָם
 בָּאִים לְעֲבוֹדַת רַבּוֹנָם בְּקַרְבְּנֵיהֶם וּבִתְפִלָּה, שְׁזוּהֵי
 עֲבוֹדַת הָאָדָם. וְעֵשֶׂב זֶה מְזֻמָּן וּמוֹכֵן לְעֲבוֹדַת
 הָאָדָם לְהִתְתַּקֵּן כְּתוּבוֹ בְּרֵאוּי. וְכִשְׁהֵם מִתְתַּקְּנִים
 בְּאֹתָהּ עֲבוֹדַת הָאָדָם, אַחֲרֵי כֵן יוֹצֵאִים מֵהֶם

מזונות וטָרַף לְעוֹלָם, שְׂפָתוֹב (שם) לְהוֹצִיא לָחֶם מִן
הָאָרֶץ. וְזֶהוּ עֹשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע, שְׁהָרִי חֲצִיר לֹא
מִזְרִיעַ זֶרַע, אֵלֶּא מִזְדַּמֵּן לְמֵאֲכֹל שֶׁל אֵשׁ קְדוֹשָׁה,
וְעֹשֶׂב לְתַקוּן הָעוֹלָם.

וְכָל זֶה לְהוֹצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ. כָּל הַתְּקוּנִים שֶׁל
בְּנֵי הָאָדָם שְׂמֵת־קִנִּים אֶת עֹשֶׂב הָאָרֶץ הַזֶּה,
שְׁעַבְדוּתָם לְרַבּוֹנָם לְסַפֵּק עַל יָדָם מֵאוֹתָהּ אֶרֶץ
טָרַף וּמְזוּנוֹת לְעוֹלָם הַזֶּה וּלְהַתְּכַרֵּךְ בְּנֵי אָדָם
מִבְּרָכוֹת שֶׁל מַעְלָה.

עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי - דִּרְגָה עַל דִּרְגָה, זָכָר וּנְקֵבָה.
כְּמוֹ שְׁעֵץ פְּרִי מוֹצִיא כַח שֶׁל עֵץ עֹשֶׂה פְּרִי,
גַּם כָּאֵן הוּא מוֹצִיא, וּמִיְהוּ? אֵלֶּה אוֹתָם פְּרוּבִים
וְתַמְרוֹת. מַה זֶה תַמְרוֹת? אֵלֶּה אוֹתָם שְׁעוּלִים
בְּעֵשֶׂן הַקֶּרֶבֶן וּמֵת־תְּקִנִּים יַחַד עִמּוֹ וּמַעֲמִידִים
[וּנְקֵבָאִים] תַמְרוֹת עֵשֶׂן, וְכֹלָם קִימִים בְּתַקוּנֵיהֶם
לְעַבְדוּת הָאָדָם, מַה שְׁלֹא קִיָּם בֵּין הַחֲצִיר, שְׁהָרִי
מוֹכֵן לְמֵאֲכֹל, שְׂפָתוֹב (אִיּוֹב ט) הִנֵּה נָא פְּהֵמוֹת אֲשֶׁר
עֲשִׂיתִי עִמָּךְ חֲצִיר כְּבָקָר יֹאכֵל.

עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי - דְמוֹת זָכָר וּנְקֵבָה. וְדְמוֹת
פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם, אֵלֶּה אֵינָם כְּאוֹתָם כְּרוּבִים.
אֵלֶּה פְּנִים גְּדוּלוֹת בְּדְמוֹת חֲתוּמָּה. כְּרוּבִים, פְּנִים
קַטְנֹת כְּמוֹ תִּינוּקוֹת. פְּנֵי אָדָם, כָּל הַדְּמִיּוֹת
כְּלוּלוֹת בָּהֶם. בְּגִלְלֵי שָׁהֶם פְּנִים גְּדוּלוֹת וּמְצִיּוּרִים
בָּהֶם צִיּוּרִים חֲקוּקִים כְּמוֹ חֲקוּקוֹת שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ
בְּאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם, מוֹר"ח מְעַר"ב צְפו"ן
וְדָרו"ם.

מִיִּכְאֵל רוּשֵׁם רֵשׁוֹם לְצַד דָּרוֹם, וְכָל הַפְּנִים
מִסֵּתִבְלִים אֵלָיו. פְּנֵי אָדָם, פְּנֵי אֲרִי"ה,
פְּנֵי שׁו"ר, פְּנֵי נֶשֶׁ"ר. אָדָם הוּא זָכָר וּנְקֵבָה, וְלֹא
נִקְרָא אָדָם פְּרַט לְאֵלֶּה. מְצִיּוּרִים צִיּוּרִים שֶׁל רֶכֶב
אֱלֹהִים רְבוּתִים, שְׁפָתוֹב (תהלים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים
רְבוּתִים אֵלֶּפֶי שְׁנָאן.

שְׁנָאן כָּלֵל שֶׁל כָּל הַצִּיּוּרִים, שׁו"ר נֶשֶׁ"ר אֲרִי"ה.
וְזֶהוּ אָדָם, (דף יט ע"א) חֲתַפְּשֻׁטוֹת שְׁנִבְלָלָה
כְּאַחַד בְּסוּד זָכָר וּנְקֵבָה. וְכָל הָאֵלֶּפִים וְרִבְבוֹת,

בְּלָם יוֹצְאִים מִהַסּוּד הַזֶּה שְׁנָא"ן. וּמִתְדַמְיוֹת הַלָּלוּ
נִפְרָדִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּצַדֵּיהֶם כְּמוֹ שְׂרָאוּי לָהֶם.

וְאֵלֶּה הֵם שְׁמֵי שְׁלָבִים אֶחָד בְּאֶחָד, וּכְלוּלִים אֶחָד
בְּאֶחָד, לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּלוּל בְּתַכְרוּוֹ.

שׁו"ר נְשׁו"ר אַרְי"ה אָד"ם מִתְנַהֲגִים בְּסוּד שְׁל
אַרְבָּעָה שְׁמוֹת חֲקוּקִים עוֹלָיִם לְהִתְנַהֵג וּלְהַסְתַּכֵּל.

עוֹלָה לְהִתְנַהֵג וּלְהַסְתַּכֵּל שׁוֹר אֶל פְּנֵי אָדָם. עוֹלָה

שֵׁם אֶחָד מִתְעַטֵּר מִחֻקֵּק בְּסוּד שְׁל שְׁנֵי
גִּוְנִים, וְהוּא א"ל. אִז חוּזַר לְאַחֲזֵר, וְהַכֶּסֶף חוּקֵק
וְגוֹלָף אוֹתוֹ, וְנִרְשָׁם לְהִתְנַהֵג בְּסוּד הַשֵּׁם הַזֶּה.

עוֹלָה לְהִתְנַהֵג וּלְהַסְתַּכֵּל נְשׁוֹר אֶל פְּנֵי הָאָדָם.

עוֹלָה שֵׁם אַחֲרָה, מִתְעַטֵּר מִחֻקֵּק בְּסוּד
שְׁל שְׁנֵי פָּנִים גִּוְנִים לְהִיּוֹת מוּאָר וְלַעֲלוֹת בְּעֵלְיָה
בְּעֵשׂוֹר שְׁלִמְעֵלָה, וְהוּא גְדוֹל. אִז חוּזַר לְאַחֲזֵר,
וְהַכֶּסֶף חוּקֵק וְגוֹלָף אוֹתוֹ, וְנִרְשָׁם לְהִתְנַהֵג בְּסוּד
הַשֵּׁם הַזֶּה.

עוֹלָה לְהִתְנַהֵג וּלְהַסְתַּכֵּל אַרְיָה אֶל פְּנֵי אָדָם.

עוֹלָה שֵׁם אַחֲרָה מִתְעַטֵּר מִחֻקֵּק בְּסוּד שְׁל

שְׁנֵי פָנִים גְּנוּנִים לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְיַשֵּׁר בְּתַקְוָה, וְהוּא
גִּבּוֹר. אִזּוּ חוֹזֵר לְאַחֹר, וְהַכֶּסֶף חוֹקֵק וְגוֹלֵף אֹתוֹ,
וְנִרְשָׁם לְהִתְנַהֵג בְּסוֹד הַשֵּׁם תְּהֵא.

אָדָם מִסְתַּכֵּל בְּכֹל, וּכְלָם עוֹלָיִם וּמִסְתַּכְלָיִם
בּוֹ. אִזּוּ כֹלָם הַצְּטִירוּ בַּחֲקִיקָתָם בְּצִיּוֹר זֶה
בְּסוֹד שֵׁם אֶחָד שֶׁנִּקְרָא נוֹרָא. וְאִזּוּ כְּתוּב עֲלֵיהֶם
(יחזקאל א) וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. כֹּלָם כְּלוּלִים
בְּדַמּוֹת הַזֶּה. וְהַדַּמּוֹת הַזֶּה כּוֹלְלֵת אֹתָם.

וְעַל סוֹד זֶה נִקְרָא הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא (נחמיה ט) הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. שְׁתֵּרֵי הַשְּׁמֹת הַלְלוּ
חֲקוּקֵימָה לְמַעַלָּה בְּסוֹד הַמְּרַכְּבָה הָעֲלִיּוֹנָה,
כְּלוּלָה בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהו"ה, שֶׁהוּא הַשֵּׁם שְׂכּוּלָל
הַכֹּל. דְּמִיּוֹת הָאֵלָה מְחַקְקוֹת וְגִלּוּפּוֹת בְּכֶסֶף,
וְהַכֶּסֶף חֲקוּק מְרָקָם בָּהֶם, אֶחָד לְיָמִין וְאֶחָד
לְשִׁמְאֵל וְאֶחָד לְפָנִים וְאֶחָד לְאַחֹר, רְשׁוּם
בְּאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם.

הַכֶּסֶף, כְּשֶׁהוּא עוֹלָה, רְשׁוּם בְּאַרְבַּע הַדְּמִיּוֹת
הַלְלוּ. אַרְבַּעַת הַשְּׁמֹת הָעֲלִיּוֹנִים הַלְלוּ

לוקחים את הכסא הזה, והכסא נכלל בהם, עד
 שלוקח ולוקט נפשות וענוגים של פסופים. כיון
 שלוקח ולוקט אותם ענוגים וכסופים, יורד מלא
 כמו עין שמלא ענפים לכל צד ומלא פרות. כיון
 שהוא יורד, יוצאים ארבע הדמיות הללו מצידים
 בציוריהם תקוקים מאירים נוצצים מלהטים, והם
 זורעים זרע על העולם, ואז נקרא עשב מזריע זרע,
 העשב שהם זורעים זרע על העולם.

כיון שיוצאת דמות אדם שכוללת כל הדמיות,
 אז כתוב עין פרי עשה פרי למינו אשר זרעו
 בו על הארץ. לא מוציא זרע אלא לתועלת, וקרא
 על הארץ אשר זרעו בו. מכאן שאין רשות לבן
 אדם להוציא זרע ממנו לבטלה. התציר [סוד] של
 כאן אינו מזריע זרע, ולכן התבטל ולא עומד
 בקיומו כמו האחרים האלה, שאין לו דמות
 להצטיר ולהחזק בדמות וציור כלל. אלא נראים
 ולא נראים. כל אותם שלא הצטירו בציור ודמות,
 אין להם קיום. עומדים לפי שעה ונאכלים פאש
 אוכלת אש, וחוזרים כמו קדם וכן בכל יום.

בֶּן אָדָם לְמַטָּה יֵשׁ לוֹ דְמוּת וְצִיּוֹר, וְאֵינוֹ בְּקִיּוֹם
כְּמוֹ שֶׁל אֱלֹהִים שְׁלֹמֶעֱלָה. צִיּוֹר וְדְמוּת שְׁלֹמֶעֱלָה
מְצַטְטִירִים בְּצִיּוֹרֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בְּלִי מִלְבוּשׁ אַחֵר
לְהַצְטִיר, וְלָכֵן הֵם בְּקִיּוֹם תָּמִיד. הַצִּיּוֹר שֶׁל אָדָם
לְמַטָּה, מְצַטְטִירִים בְּצִיּוֹרֵיהֶם בְּמִלְבוּשׁ וְלֹא בְּגִזָּן
אַחֵר. וְלָכֵן עוֹמְדִים בְּקִיּוֹם שֶׁל זְמַן וְעֵדוֹן, וְכָבֵל
לִילָה וְלִילָה מִתְפַּשֵּׁט רוּחַ מִתְמַלְבוּשׁ הַזֶּה וְעוֹלָה
[לְמַעְלָה]. וְאוֹתָהּ אֵשׁ אוֹכֵלֶת, אוֹכֵלֶת אוֹתוֹ. וְאַחֵר כִּדְ
חוֹזֵרִים כְּמוֹ מִקְדָּם וּמְצַטְטִירִים בְּלְבוּשֵׁיהֶם, וְלָכֵן אֵין
לָהֶם עֲמִידָה כְּמוֹ הַדְּמִיוֹת הַלְלוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, וְעַל זֶה
כְּתוּב (איכה ג) חֲדָשִׁים לְבִקְרִים, בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם
חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹם וְיוֹם. ^(דף יט ע"ב) מָה הַטַּעַם רַבָּה
אֵמוּנָתְךָ? רַבָּה הִיא וְלֹא קִטְנָה.

רַבָּה אֵמוּנָתְךָ, וְדַאי גְדוּלָה, שְׁיִכּוּלָה לְקַחַת כָּל
בְּנֵי הָעוֹלָם וְלְהַכְלִילֵם בְּתוֹכָהּ עֲלִיוֹנָה
וְתַחְתּוֹנָה. מְקוֹם גְּדוּל וְרַב הוּא שְׁכּוּלֵל הַכּל וְלֹא
מִתְמַלֵּא יוֹתֵר, וְסוּד זֶה - (קהלת א) כָּל הַתְּנַחֲלִים
הוֹלְכִים אֶל תֵּימָם וְתֵימָם אֵינָנּוּ מְלֵא וְגו'. הוֹלְכִים
לְיָם, וְתֵימָם לּוֹקַח אוֹתָם וְאוֹכֵל אוֹתָם בְּתוֹכוֹ, וְלֹא

מתמלא. אחר כך הוא מוציא אותם כמו מקדם
והולכים, ובגלל זה רבה אמונתך.

ביום זה פתוב פי טוב פי טוב פעמים. בגלל
שיום הזה אחוז לשני צדדים ומפריד
מחלקת, אמר לצד זה פי טוב ולצד זה פי טוב,
ומסכים ביניהם. ולכן יש בו פעמים ויאמר ויאמר.
באן הסוד של שם של ארבע אותיות חקיקה
מחוקקת עולה לשתיים עשרה אותיות בארבע
דמיות בארבעה צדדים רשום על הכסא הקדוש.
ויאמר אלהים יהי מארת וכו'. מארת חסר,
שנבראה אספרה לתינוקות. שאחר
שנגנו אור של אור הראשון, נבראה קלפה למת,
ואתה קלפה מתפשטת ומוציאה קלפה אחרת.
ביון שיוצאת, עולה ויורדת, מניעה לגבי פנים
קטנות, רוצה להתדבק בהם ולהצטיר בתוכם,
ולא רוצה להפריד מהם, מפריד אותה הקדוש
ברוך הוא משם ומוריד אותה למטה, בשפרא
אדם פרי לתקן זה בעולם הזה.

בִּיּוֹן שְׂרָאֲתָה אֶת חַוָּה דְּבוֹקָה בְּצַדוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁל
 יָפִי שֶׁל מַעְלָה וְרֵאֲתָה דְמוּת שְׁלֵמָה, פְּרָחָה
 מִשָּׁם, וְרֵצְתָה כְּמוֹ מִקְדָּם לְהִתְדַבֵּק בְּפָנִים קְטַנּוֹת.
 אוֹתָם שׁוֹמְרֵי הַשְּׂעָרִים שֶׁלְמַעְלָה לֹא נָתְנוּ לָהּ. נִזְוָה
 בָּהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַטִּיל אוֹתָהּ בְּשִׁפּוּלֵי הַיָּם,
 וַיִּשְׁכַּח שָׁם עַד שֶׁחָטָא אָדָם וְאִשְׁתּוֹ. אִזּוֹ הוֹצִיא
 אוֹתָהּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשִּׁפּוּלֵי הַיָּם, וְשׁוֹלְטָת
 עַל כָּל אוֹתָם תִּינוּקוֹת פָּנִים קְטַנּוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם
 שְׂרָאוּיִים לְהַעֲנִשׁ בַּחֲטָאֵי אֲבוֹתֵיהֶם, וְהִיא הוֹלֶכֶת
 וּמְשׁוֹטְטָת בְּעוֹלָם. מִתְקַרְבֶּת לְשַׁעְרֵי גֵן עֵדֶן
 שְׁבָאָרְץ וְרוֹאֶה כְּרוּבִים, שׁוֹמְרֵי שַׁעְרֵי גֵן הָעֵדֶן,
 וַיִּוָּשְׁבֶת שָׁם אֶצֶל אוֹתוֹ לְהַט הַחֶרֶב, בְּגִלְל שֶׁהִיא
 יִצְאָה מִצַּד אוֹתוֹ לְהַט.

בְּשַׁעַת שְׂמִתְהַפֵּךְ אוֹתוֹ לְהַט, בּוֹרַחַת וּמְשׁוֹטְטָת
 בְּעוֹלָם, וּמוֹצֵאת תִּינוּקוֹת שְׂרָאוּיִים
 לְהַעֲנִשׁ, וְצוֹחֶקֶת בָּהֶם וְהוֹרֶגֶת אוֹתָם. וְזֶהוּ
 בְּפִגְמֵימַת הַלְבָנָה שֶׁהַקְטִינָה אֶת אוֹרָהּ, וְזֶה מְאֹרֶת.
 בְּשִׁנּוּלֵד קֵוֶן לֹא יִכְלָה לְהִתְדַבֵּק בּוֹ. אַחַר כֵּן
 הִתְקַרְבָה אֵלָיו וְהוֹלִידָה רוּחוֹת וְשָׂדִים וּמְעוֹפְפִים.

אָדָם שְׁמֵשׁ מֵאָה וְשָׁלְשִׁים שָׁנִים עִם רוּחֹת
 נְקֻבוֹת, עַד שֶׁבָּאָה נְעֻמָּה, וּמִתּוֹךְ יִפְיָה טָעוּ
 אַחֲרֶיהָ בְּנֵי הָאֱלֹהִים עַוְוָא וְעַוְוָא"ל, וְהוֹלִידָה מֵהֶם.
 וּמִמָּנָה הִתְפַּשְׁטוּ רוּחֹת רָעוֹת וְשָׂדִים בְּעוֹלָם,
 שֶׁהֵיא הוֹלְקָת וּמְשׁוֹטְטָת בְּלִילָה [נ"א עִם לִילִית] וְהוֹלְקָת
 בְּעוֹלָם וְצוֹחֶקֶת [נ"א וְצוֹחֶקוֹת] בְּבְנֵי אָדָם וְעוֹשׂוֹת לָהֶם
 שְׂשִׁיפְכוּ קָרִי. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁנִּמְצְאוּ בְּנֵי אָדָם
 יִשְׁנִים יְחִידִים בְּבֵית, שׁוֹרֹת עֲלֵיהֶם, וְאוֹחֲזוֹת
 וְנִדְבָקוֹת בָּהֶם, וְלוֹקְחוֹת מֵהֶם תְּאֵנָה וּמוֹלִידוֹת
 מֵהֶם, וְעוֹד פּוֹנְעוֹת בּוֹ בְּמַחְלוֹת, וְהוּא לֹא יוֹדֵעַ.
 וְכָל זֶה בְּפִגְמֵי מַת הַלְבָנָה.

מֵאֲרֵת, בְּשִׁמְתֵי תַקְנֵת הַלְבָנָה, מִתְהַפְּכוֹת
 הָאוֹתִיּוֹת (תהלים יח) אֲמַרַת ה' צְרוּפָה
 מִגֵּן הוּא לְכָל תְּחוּסִים בּוֹ. מִגֵּן הוּא עַל כָּל אוֹתָם
 רוּחֹת רָעוֹת וּמְזִיקִים שֶׁמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם
 בְּפִגְמֵתָה לְכָל אוֹתָם שְׂאֲחוּזִים בּוֹ בְּאֵמוּנַת תְּקַדּוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא.

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, בְּשִׁירָד לְעֶמֶק הָאֲגוּז, שְׁכַת־טוֹב (שיר
 1) אֵל גִּבְתֵּי אֲגוּז יִרְדְּתִי, לָקַח קִלְפַת אֲגוּז
 וְהִסְתַּכֵּל בְּכָל אוֹתָן קִלְפוֹת, וַיֵּדַע [נ"א וְהִסְתַּכֵּל שָׁכַל אוֹתָם
 לֹא נִבְרָאוּ אֵלָא מִעֲנִינִי] שָׁכַל אוֹתָם עֲנֻנִים שֶׁל אוֹתָם רוּחוֹת
 קִלְפוֹת הָאֲגוּז אֵינּוּ אֵלָא רַק לְהַדְבִּיק בְּבִנְי אָדָם [נ"א
 וְלְהַסִּיתָם] וְלִטְמֵא אוֹתָם, שְׁכַת־טוֹב (קהלת ב) וְתַעֲנִגוֹת בְּנֵי
 הָאָדָם שְׂדֵה וְשָׂדוֹת.

עוֹד, תַּעֲנִיגֵי בְּנֵי אָדָם שְׂמֵת־עֲנִינִים בְּשִׁנַּת הַלֵּילָה
 יוֹצֵא מֵהֶם שְׂדֵה וְשָׂדוֹת, וְהַכֹּל הַצְּטִירָךְ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא בְּעוֹלָם וְלְהַתְקִין בָּהֶם אֶת
 הָעוֹלָם, וְהַכֹּל מִתּוֹ מִבְּפָנִים, וְכַמָּה קִלְפוֹת חוֹפוֹת
 עַל הַמַּחַ. וְכָל עוֹלָם בְּמוֹ זֶה, מִעֲלָה וּמִטָּה מִרְאֵשׁ
 סוּד הַנִּקְדָּה הָעֲלִיזָה עַד סוֹף כָּל הַדְּרָגוֹת. כָּלָם ^{דף}
 הֵם זֶה לְבוֹשׁ לְזֶה, וְזֶה לְזֶה. זֶה מִחַ לְתוֹךְ מִחַ
 וְקִלְפָה רוּחַ. זֶה לְפָנִים מִזֶּה, וְזֶה לְפָנִים מִזֶּה, עַד
 שְׁנַמְצָא שְׂוִיהַ קִלְפָה לְזֶה וְזֶה לְזֶה.

נִקְדָּה רֵאשׁוֹנָה הִיְתָה אוֹר פְּנִימִי שְׂאִין לוֹ שְׁעוֹר
 לְדַעַת הַזְּדִכְבוֹת וְדִבְקִיכוֹת וְנִבְקִיכוֹת שְׁלוֹ, עַד

שְׁהַתְּפַשְׁטָה מִמֶּנּוּ הַתְּפַשְׁטוֹת, וְאוֹתָהּ הַתְּפַשְׁטוֹת
שֶׁל אוֹתָהּ נִקְדָּה נְעֻשִׁית הַיִּכָּל אַחַד לְהַתְּלַבֵּשׁ
אוֹתָהּ נִקְדָּה, אִזּוֹר שְׂלֵא יְדוּעַ לְגַדְל הַזּוֹכֵר שְׂלוֹ.

הַיִּכָּל שֶׁהוּא לְבוּשׁ לְאוֹתָהּ נִקְדָּה נִסְתָּרָת הִיא
אִזּוֹר שְׂאִיִן לוֹ שְׁעוֹר, וְעַם כָּל זֶה לֹא דַקִּיק
וּמְזוּכָר הוּא כְּמוֹ אוֹתָהּ נִקְדָּה רֵאשׁוֹנָה טְמִירָה
וּגְנוּזָה. אוֹתוֹ הַיִּכָּל הַתְּפַשְׁט הַתְּפַשְׁטוֹת אִזּוֹר
הָרֵאשׁוֹן, וְאוֹתָהּ הַתְּפַשְׁטוֹת הִיא לְבוּשׁ לְאוֹתוֹ
הַיִּכָּל דַּקִּיק וּמְזוּכָר פְּנִימִי יוֹתֵר.

מִכַּאֲן וְהִלָּא הַתְּפַשְׁט זֶה בְּזוֹה וְהַתְּלַבֵּשׁ זֶה בְּזוֹה,
עַד שֶׁנִּמְצָא זֶה לְבוּשׁ לְזוֹה, וְזוֹה לְזוֹה. זֶה
מִחַ וְזוֹ קְלָפָה. וְאִף עַל גַּב שְׂזוּה לְבוּשׁ, נְעֻשָׂה
הוּא מִחַ לְדַרְגָּה אַחֲרָת. וְהַכֹּל כְּמוֹ זֶה נְעֻשָׂה כְּדִ
לְמַטָּה, עַד כִּי בְּעָלָם זֶה הָאָדָם הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה,
מִחַ וּקְלָפָה, רוּחַ וְגוֹף, וְהַכֹּל הוּא תַקוּן שֶׁל
הָעוֹלָם.

בְּשִׁתְּיָתָה הַלְבָנָה עִם הַשְּׂמֶשׁ בְּדַבְּקוֹת אַחַת,
הִיָּתָה הַלְבָנָה בְּאִזּוֹר. כִּיּוֹן שֶׁנִּפְרָדָה

מִהַשְׁמַשׁ וְהַפְקָדָה עַל כָּל חֵילוֹתֶיהָ, הַקְטִינָה אֶת
 עֲצָמָהּ, הַקְטִינָה אֶת אוֹרָהּ, וְנִבְרָאוּ קְלָפוֹת עַל
 קְלָפוֹת לְגִנְיֹזוֹת הַמַּחַ. וְהַכֹּל תִּקּוֹן שֶׁל הַמַּחַ. וְעַל
 זֶה יְהִי מְאֹרֶת חֹסֶר. וְכֹל זֶה לְתִקּוֹן הָעוֹלָם, וְזֶהוּ
 שְׂפָתוֹב לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֶת הַגְּדֹלִים. וַיַּעַשׂ -
 רַבּוּי וְתִקּוֹן שֶׁל הַכֹּל בְּרֵאוּי. אֶת שְׁנֵי
 הַמְּאֹרֶת הַגְּדֹלִים - בְּהִתְחַלָּה בְּחִבּוּר אַחֵד. סוּד זֶה
 הַשֵּׁם הַשְּׁלֵם יַחַד הוּי"ה אֱלֹהִים, אֵיךְ עַל גַּב שְׂאֵינּוּ
 בְּגִלּוּי אֵלֶּא בְּדָרְךְ נִסְתָּר. הַגְּדֹלִים - שְׁנִבְרָאוּ ^{[נ"א}
 שְׁנֵי הַגְּדֹלִים] בְּשֵׁם זֶה לְהַקְרִיא בְּהֵם הַשֵּׁם שֶׁל הַכֹּל.
 מִצַּפִּין מִצַּפִּין אֵלּוּ שְׁמוֹת עֲלִיּוֹנִים שֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 מִדּוֹת הַרְחָמִים. הַגְּדֹלִים - אֵלּוּ הַתְּגַדְּלוּ וְעוֹלָיִם
 לְמַעַלָּה, בְּגִלְל שְׁהֵם עֲלִיּוֹנִים מִסוּד עֲלִיּוֹן, וְעוֹלָיִם
 לְתוֹעֵלָת הָעוֹלָם שְׂמֻקִּים בְּהֵם הָעוֹלָמוֹת. כְּמוֹ זֶה
 שְׁנֵי הַמְּאֹרֶת, שְׁנֵיהֶם בְּאַחֵד עוֹלָיִם בְּגִדְלוֹת אַחַת.
 לֹא הִתְיַשְׁבָּה הַלְּבָנָה אֲצֵל הַשְּׁמֶשׁ. זוֹ הִתְבַּיְשָׁה
 מִלְּפָנָי זֹו. הַלְּבָנָה אָמְרָה (שִׁיר א) אֵיכָה תִרְעָה.

השמש אמרה (שס) איכה תרביץ בצהררים. נר קטן
 איך מאיר בצהררים? (שס) שלמה אהיה בעטיה, איך
 אהיה בבושה? או הקטינה עצמה לחיות ראש
 לתחתונים, שכתוב צאי לך בעקבי הצאן. אמר
 לה הקדוש ברוך הוא, לכי והקטיני את עצמך.

ומשם אין לה אור, רק מהשמש. שבהתחלה היו
 יושבים באחד שקולים, אחר כך הקטינה
 את עצמה בכל אותם דרגות שלה, אף על גב
 שהיא ראש עליהם, שהרי אין אשה בנדלות רק
 עם בעלה באחד. את המאור הגדל - יהו"ה. ואת
 המאור הקטן - אלהי"ם, סוף כל הדרגות, סוף
 המתשבה. בהתחלה גדשם הוא למעלה באותיות
 של השם הקדוש האות הרביעית שלו, ואחר כך
 הקטינה עצמה להקרא בשם של אלהים.

ועם כל זה עולה לכל הצדדים למעלה באות ה'
 בחבור האותיות של השם הקדוש. אחר כך
 התפשטו דרגות מצד זה ומצד זה. הדרגות
 שהתפשטו מצד שלמעלה נקראו ממשלת היום,

וּדְרָגוֹת שֶׁהַתַּפְּשׁוּטוֹ מֵצֵד שְׁלֵמָה נִקְרָאוּ מִמְּשָׁלַת
הַלֵּילָה. וְאֵת הַכּוֹכָבִים - שָׁאֵר הַצְּבָאוֹת וְהַמַּחְנוֹת
שֶׁאֵין לָהֶם חֲשֵׁבוֹן, שְׁכָלָם תְּלוּיִים בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם חֵי הָעוֹלָמִים, שְׁכָתוֹב וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים
בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ - זֶה אָרֶץ
הָעֲלִיּוֹנָה לְמָטָה, בְּדִגְמָא זֶה חֵי הָעוֹלָמִים. וְזֶה
לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, זֶה אָרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה בְּדִגְמָא
שְׁלֵמָעֵלָה.

מִלְכוּת דְּוֹד הַתְּתַקְנָה בְּיוֹם זֶה [וְזֶה הוּא] רְגֵל
וְתַמְיִכָה רְבִיעִית שֶׁל הַכֶּסֶּא, הַתְּתַקְנֵנוּ
הָאוֹתִיּוֹת וְהַתִּישְׂרוּ עַל מְקוֹמָן. וְעַם כָּל זֶה,
עַד הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהַתְּתַקְנָה דְּמוֹת הָאָדָם תִּקּוֹן
בְּרֵאוֹי, לֹא הַתִּישַׁב בְּמְקוֹמוֹ, וְאִזּוֹ הַתְּתַקֵּן כֶּסֶּא
עֲלִיּוֹן וְכֶסֶּא תְּחִתּוֹן, וְהָעוֹלָמוֹת כָּלָם הַתִּישְׂבוּ
בְּמְקוֹמָם, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת הַתְּתַקְנֵנוּ ^(דף כ ע"ב) עַל
גְּלִגְלֵיהֶם בְּהַתַּפְּשׁוּטוֹת שֶׁל תְּפִיסַת הַקֶּשֶׁר.

וַיּוֹם רְבִיעִי הוּא יוֹם מְאוֹס מְבוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים קיח) אָבֵן מְאֹסוֹ הַבוֹנִים. וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב (שיר

א) בְּנֵי אַמִּי נִחְרוּ בִּי. שְׁהֲרֵי אֹרְחָה זֶה הַקְּטִינָה
 עֲצָמָה וְהָאֹר שְׁלָה, וְהַקְּלָפוֹת נִתְקְנוּ עַל מְקוֹמָם.
 כָּל אֹתָם הַמְּאֹרוֹת שְׁמַאֲרִים, כָּלָם תְּלוּיִים
 בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם הַזֶּה לְהִתְקִין בָּהֶם כִּסָּא דְדוּד (מַלְכוּת).

הַמְּאֹרוֹת הַלְלוּ מְצִיּוּרִים צִיּוּר שְׁלֵמָטָה לְהִתְקִין
 צִיּוּר שֶׁל כָּלָם שֶׁהֵם כָּלְלֵל שֶׁל אָדָם,
 צִיּוּר פְּנִימִי. שְׁכָל צִיּוּר פְּנִימִי נִקְרָא כָּד. וּמִכָּאן
 שְׁכָל צִיּוּר שְׁנֵכְלָל בְּהִתְפַּשְׁטוֹת זֶה נִקְרָא אָדָם. זֶהוּ
 שְׁכַתּוּב (יחזקאל לד) אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם
 וְלֹא שְׂאֵר עַמִּים עֲבוּ"ם.

וְכָל רוּחַ נִקְרָאת אָדָם. רוּחַ שֶׁל צַד קְדָשָׁה גּוֹפּוֹ
 הוּא לְבוּשׁ [שֶׁל אָדָם], וְעַל זֶה פֶּתוּב (אִיוב י) עוֹר
 וּבָשָׂר תִּלְבַּיִשְׁנִי וְגו'. בָּשָׂר שֶׁל אָדָם הוּא לְבוּשׁ.
 וּבְכָל מְקוֹם פֶּתוּב בָּשָׂר אָדָם, אָדָם לְפָנִים. בָּשָׂר,
 לְבוּשׁ הָאָדָם גּוֹפּוֹ. רוּחוֹת שְׁלֵמָטָה שְׁנֵתְכִים בְּהִתּוֹדָה
 שֶׁל רוּחַ זֶה הַצִּיּוּר מִמֶּנּוּ צִיּוּרִים שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ
 בְּלְבוּשׁ אַחֵר, כְּמוֹ צִיּוּר שֶׁל בְּהֵמוֹת טְהוֹרוֹת, (דברים
 יד) שׁוֹר שֶׁהַ כְּבָשִׂים וְשֶׁהַ עֲזִים אֵיל וְצִבִי וַיִּחְמוֹר

וְגו'. אֹתָם שְׁצַרִּיכִים לְהַכְלִיל בְּלְבוֹשׁ שֶׁל אָדָם,
 אוֹתוֹ רוּחַ פְּנִימִי שֶׁל אֹתָם צְדָדִים [ס"א צִיּוּרִים] עוֹלָה
 בְּאוֹתוֹ שֵׁם שְׁנִקְרָא בּוֹ גּוֹפּוֹ לְבוֹשׁ שֶׁל אוֹתוֹ שֵׁם
 בְּשֵׁר שׂוֹר. שׂוֹר הוּא פְּנִימִי שֶׁל אוֹתוֹ גּוֹף. הַבְּשֵׁר
 שֶׁלֹּו לְבוֹשׁ, וְכֵן כָּלָם.

כְּמוֹ זֶה בְּצַד הָאֲחֵר הַטְּמֵא, רוּחַ שֶׁהַתְּפִשְׁטָה
 בְּשֵׁר עַמִּים עוֹבְרֵי עֲבוֹ"ם יוֹצֵאת מִצַּד
 טְמֵאָה שְׁאִינּוּ אָדָם. וּמִשּׁוֹם כֵּן לֹא עוֹלָה בְּשֵׁם זֶה.
 הַשֵּׁם שֶׁל אוֹתוֹ רוּחַ טְמֵא לֹא עוֹלָה בְּשֵׁם שֶׁל אָדָם
 וְאֵין בּוֹ חֶלֶק. הַגּוֹף שֶׁלֹּו לְבוֹשׁ שֶׁל אוֹתוֹ טְמֵא,
 בְּשֵׁר טְמֵא וְטְמֵא לְתוֹךְ בְּשֵׁר לְבוֹשׁוֹ. מִשּׁוֹם כֵּן,
 בְּעוֹד שְׁשׁוֹרָה אוֹתוֹ רוּחַ בְּאוֹתוֹ גּוֹף נִקְרָא טְמֵא.
 יוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹתוֹ הַלְבוֹשׁ - לֹא נִקְרָא טְמֵא וְלֹא
 עוֹלָה אוֹתוֹ לְבוֹשׁ בְּשֵׁם.

הַרוּחוֹת לְמַטָּה שְׁנִפְתָּכִים בְּהַתּוֹךְ שֶׁל רוּחַ זוֹ
 מִצְטַיִרִים מִמֶּנּוּ צִיּוּרִים שְׂמֵת־לִבְשִׁים
 בְּלְבוֹשׁ אֲחֵר כְּמוֹ צִיּוּרֵי בְּהֵמוֹת טְמֵאוֹת, וְהַתּוֹרָה
 פְּתַחַה בָּהֶם (ויקרא י"א) וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא. כְּגוֹן תְּחִזִּיר

וְעוֹפוֹת וּבְהֵמוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד, רוּחַ עוֹלָה בְּאוֹתוֹ
הַשָּׁם הַגּוֹף הַלְבוּשׁ שֶׁלוֹ. וְהַגּוֹף נִקְרָא בְּשֵׁר חַזִּיר,
חַזִּיר לְתוֹךְ בְּשֵׁר הַלְבוּשׁ שֶׁלוֹ. וְלִכְּנֵי שְׁנֵי הַצְּדָדִים
הַלְלוּ נִפְרָדִים. אֵלֶּה נִכְלְלוּ בְּסוּד אָדָם, וְאֵלֶּה
נִכְלְלוּ בְּסוּד שֶׁל טָמֵא. כָּל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ וְחוֹזֵר
לְמִינוֹ.

הַמְּאֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים שְׁמַאֲרִים, מְאִירִים בְּאוֹתוֹ
רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְכוּ', לְצִיר לְמַטָּה
צִיּוּרִים כְּרֵאוֹי, שְׁכַתוֹב וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם וְכוּ' וְלִמְשַׁל בֵּינֵם וּבְלִילָה. שְׁלֵטוֹן שֶׁל שְׁנֵי
אוֹרוֹת אֵלּוּ זֶהוּ שְׁלֵטוֹן כְּרֵאוֹי.

הַמְּאֹר הַגָּדוֹל שְׁלֵטוֹנוֹ בֵּינֵם, מְאֹר קָטָן שְׁלֵטוֹנוֹ
בְּלִילָה. וְסוּד זֶה, מִכָּאן שְׁלֵטוֹן הַזְּכָר
בֵּינֵם לְצִוּוֹת [נ"א לְמַלְא] לְבֵיתוֹ בְּכָל מַה שְׁצָרִיךְ
וְלַהֲכַנִּים בּוֹ מְרַף וּמְזוֹן. כִּיּוֹן שְׁנֵיכֵּם הַלִּילָה
וְהַנְּקָבָה לֹקַחַת הַכֹּל, אֵין שְׁלֵטוֹן הַבֵּית - רַק
בְּנִקְבָה, שְׁחֵרֵי אֵז הַשְּׁלֵטוֹן שְׁלָה [ולא של הזכר], שְׁכַתוֹב
(מְשַׁלֵּי לֹא) וְתַקָּם בְּעוֹד לִילָה וְתִתֵּן מְרַף לְבֵיתָהּ. הִיא

ולא הוא. מְמַשֶּׁלֶת הַיּוֹם שֶׁל הַזְכָּר, וּמְמַשֶּׁלֶת
הַלְיָלָה שֶׁל הַנְּקֵבָה.

[מֵאֹר גְּדוֹל זֶהוּ הַשָּׁמֶשׁ, וַיֵּשׁ בּוֹ שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי פְתָחִים, יֵשׁ בּוֹ שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵי
שְׁעוֹת, וְשָׁמֶשׁ שׁוֹלֵט עַל הַיּוֹם. הַמֵּאֹר הַקָּטָן יֵשׁ בּוֹ שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי פְתָחִים, וְזוֹ
הַלְבָנָה, וְשׁוֹלֵטָת עַל הַלְיָלָה, וּבַלְיָלָה יֵשׁ שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵי שְׁעוֹת, וְעַל זֶה בַּיּוֹם
תְּהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד. הַשָּׁמֶשׁ וְשְׁנַיִם עֶשְׂרֵי פְתָחִים וְנַעֲשִׂים שְׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵי מִדּוֹת תְּרַחֲמִים. לַיַּל הַלְבָנָה וְשְׁנַיִם עֶשְׂרֵי פְתָחִים וְנַעֲשִׂי שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי.
וְנַעֲשִׂי הַשָּׁמֶשׁ וְהַלְבָנָה אֶחָד, וַיּוֹם וְלַיָּלָה אֶחָד. זֶהוּ שְׁבָתוֹב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי
בֶקֶר יוֹם אֶחָד, וְסוּד זֶה לְמַעְלָה]. וְאֵת הַכּוֹכָבִים - בֵּינוֹן
שֶׁהַנְּקֵבָה פּוֹקֶדֶת אֶת הַבַּיִת וּמַתְכַּנֵּסֶת לְבַעֲלָהּ, אֵין
שְׁלֵטוֹן לַבַּיִת אֲלֵא רַק לְעֵלְמוֹת שְׁנַשְׂאָרוֹ בַּבַּיִת
לְהַתְקִין כָּל תְּקוּנֵי הַבַּיִת, וְאַחַר כֵּן חוֹזֵר הַבַּיִת
לְשֵׁלְטוֹן הַזְכָּר בַּיּוֹם, וְהַכֹּל כְּרָאוּי.

וַיַּעֲשֵׂי אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת. זֶה מְאֹר וְזֶה
מְאֹר. מִשּׁוֹם כֵּן אֹתָם מְאֹרוֹת שְׁעוֹלִים
לְמַעְלָה נִקְרְאִים מְאֹרֵי אֹר, וְאֹתָם מְאֹרוֹת
שְׁיָרְדוֹ לְמַטָּה נִקְרְאִים מְאֹרֵי אֵשׁ, שְׁתֵּם דְּרָגוֹת
לְמַטָּה וְשׁוֹלְטִים כָּל יְמֵי הַחֹל. וְעַל כֵּן, כְּשֶׁהַשְּׁבָת

יוצאת, מְבָרְכִים עַל גַּר, שְׁחֵרֵי נִתְּנָה לָהֶם רְשׁוֹת
 לְשֵׁלֵט. הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל בֶּן אָדָם הֵם סֵתֵר שֶׁל דְּרָגוֹת
 וּסְוֵדוֹת שֶׁלֹּמְעָלָה, וַיֵּשׁ בָּהֶם פְּנִימִיִּים וְאַחֲזֵרִיִּים.
 אַחֲזֵרִיִּים הֵם לְחוּץ, וְהֵם רָמְזוּ לְאַפְרִי הָאֲצַבְעוֹת.
 וְלִבֵּן יֵשׁ ^(דף בא ע"א) רְשׁוֹת לְהַסְתִּיבֵל בְּצַפְרָנִים בְּמוֹצְאֵי
 שְׁפֵת, שְׁחֵרֵי מְאִירִים מְאִירֵי הַגֵּר וּמְאִירִים מְאִירֵיהָ
 אֵשׁ לְשֵׁלֵט.

אֵלֶּה גְרָאִים. אֲצַבְעוֹת שֶׁל בְּפָנִים אֵין רְשׁוֹת
 לְהִרְאוֹת בְּאוֹתוֹ גַּר, שְׁחֵרֵי מְלֻמְעָלָה
 מְאִירִים וְנִקְרָאִים פְּנִים פְּנִימִיּוֹת. וְזֶה סוּד וְרֵאִית
 אֶת אַחֲזֵרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ. שְׁלֹא יִסְתַּכֵּל בֶּן אָדָם
 בְּמוֹצְאֵי שְׁפֵת בְּאֲצַבְעוֹת לְפָנִים בְּשַׁעֲהָ שְׁאוֹמֵר
 בּוֹרֵא מְאֹרֵי הָאֵשׁ. וְרֵאִית אֶת אַחֲזֵרֵי - אֵלוֹ פְּנִים
 שֶׁל בְּחוּץ שְׁנֵרְמֵזוּ בְּצַפְרָנִים. (שם) וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ -
 אֵלוֹ הָאֲצַבְעוֹת לְפָנִים. אֵלֶּה שׁוֹלְטִים בְּשְׁפֵת, וְאֵלֶּה
 שׁוֹלְטִים בְּחַל.

וּבִיּוֹם הַשְּׁפֵת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט לְבָדוֹ
 בְּאוֹתָם פְּנִים פְּנִימִיִּים עַל כִּפּוֹס כְּבוֹדוֹ,

וּכְלָם נִכְלָלִים בּוֹ וְהַשְׁלֵטוֹן הוּא שְׁלוֹ. וְלִכֵּן מוֹרִישׁ
 מְנוּחָה לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וַיּוֹרְשִׁים יְרֵשָׁה זֶה הָעָם
 הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁנִּקְרָאִים עִם אֶחָד בְּאֶרֶץ. מְאוּרֵי אֹר
 מִצַּד הַיָּמִין שֶׁהוּא אֹר רֵאשׁוֹן שֶׁתָּיָה פִּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן.
 שְׁפִיּוֹם הַשַּׁבָּת מְאוּרֵים אוֹתָם מְאוּרֵי אֹר בְּלִבְדָם
 וְשׁוֹלְטִים, וּמֵהֶם מְאוּרֵים כָּלָם לְמַטָּה.

וּכְשִׁיּוֹצֵאת שַׁבָּת, נִגְנָזִים [אוֹתָם] מְאוּרֵי אֹר שְׁלֵא
 מִתְנַגְלִים, וּמְאוּרֵי הָאֵשׁ שׁוֹלְטִים כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד עַל מְקוֹמָם. מְתֵי שׁוֹלְטִים בְּמוֹצְאֵי
 שַׁבָּת? עַד עָרַב יוֹם הַשַּׁבָּת. וְעַל זֶה צְרִיכִים לְהִיּוֹת
 מוֹאֲרִים מֵאוֹתוֹ הַיָּר בְּמוֹצְאֵי שַׁבָּת.

וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוֹב, שְׁלֵא יִכּוֹלָה הָעֵינַן לְשַׁלֵּט
 בָּהֶם בְּגִלְל שֶׁהֵם רְצוּא וְשׁוֹב. חִיּוֹת
 שְׂמֵתִנְלוֹת הֵם שֶׁל אוֹתוֹ הָאֹפֶן נִמְצָא בְּתוֹכָם,
 וּמִיָּהוּ זֶה? מִטְטְרוֹן, שֶׁהוּא גָדוֹל וְנִכְבָּד מִשְׂאֵר
 אֵלֶּה [נ"א הַנְּבִיאוֹת], וְעֲלִיּוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת פָּרְסוֹת. חִיּוֹת
 שְׂמֵסִפְרוֹת הֵן [רַבּוּצוֹת] פְּתַח שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
 שְׂמֵתִפְסוֹת. י"ה אוֹתֵיּוֹת שׁוֹלְטוֹת עַל ו"ה. אֵלֶּה

מְרַכְבֵּה לְאֵלֶּהָ. וְאוֹתוֹ הַטְּמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים
שֶׁלֹּא נֹדַע כָּלֵל שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל וְרוֹכֵב עַל הַכֹּל.
הַחַיּוֹת שֶׁמְתַנַּלּוֹת יֵם לְמַטָּה פִּתְחַת אֵלֶּהָ הָעֲלִיּוֹנוֹת
שֶׁנִּסְתָּרוֹת וּמוֹאָרוֹת מֵהֵן, וּמְתַנַּהֲנִים בְּגִלְגָּלָם.

הַחַיּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת בְּלֶן בְּלוֹלוֹת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם,
וְעֲלִיָּהֶם כָּתוּב יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם,
וְהָיוּ לְמְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. כֵּלָם תְּלוּיִים בְּאוֹתוֹ
רַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. הָרַקִּיעַ שֶׁעַל גַּבֵּי הַחַיּוֹת, זֶה אוֹתוֹ
שֶׁכָּתוּב (יחזקאל א) וְדַמּוֹת עַל רְאֵשֵׁי הַחַיָּה רַקִּיעַ בְּעֵין
הַקֶּרֶת. זֶה אוֹתוֹ קְדָמוֹן [נ"א ה' מְקַדְמוֹן].

שֶׁתְּרִי מִשָּׁם וְהִלָּא אֵין מִי שְׁיִכּוֹל לְהַסְתַּכֵּל
וְלִדְעַת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא נִסְתָּר
בְּמַחְשָׁבָה, וּמַחְשָׁבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טְמִירָה
וְנִסְתָּרַת עֲלִיּוֹנָה. מַחְשָׁבַת בֵּין הָאָדָם בְּכֹל הָעוֹלָם
[לֹא יָכוֹל] לְהִתְדַבֵּק וְלִדְעַת אוֹתָהּ. דְּבָרִים תְּלוּיִים
בְּמַחְשָׁבָה עֲלִיּוֹנָה אֵין מִי שְׁיִכּוֹל לְהַשִּׁיג אוֹתָם.
הַמַּחְשָׁבָה [עֲלִיּוֹנָה] מִמַּשׁ עַל אַחַת בְּמָה וּכְמָה. לְפָנִים

מהמחשבה מיהו שעושה רעיונות? שחרי אין
השכלה לשאל, וכל שכן לדעת.

באי"ן סו"ף אין בו רשם כלל, ושאלה לא תלויה
בו, ולא רעיון להסתכלות המחשבה כלל.
מתוך נסתר הנסתר, מראש תחתית של האין
סוף, מאיר אור רקיב ולא ידוע, נסתר בסתר [נ"א
ברשם] בחד המחט. סוד נסתר של המחשבה לא
ידוע, עד שמתפשט ממנו אור. במקום שיש בו
רשומים של כל האותיות, משם יוצאים.

בראש הכל. א ראש וסוף של כל הדרגות.
הרשם שגורשמים בו כל הדרגות, ולא
נקרא אלא אחד. להראות שאף על גב שיש בו
דמיות רבות, אינו אלא אחד. ודאי היא האות
שעליונים ותחתונים תלויים בה. ראשית של
אל"ף, סתר של סוד המחשבה העליונה. ואותה
התפשטות של אותו רקיע עליון, הכל נסתר
באותו הראש. בגלל שפשיוצאת א' מרקיע תוה,
בדמות של סוד ראש המחשבה יוצאת. באותו

אִמְצַע שֶׁל אֱלֹהִים בְּלוּלִים בּוֹ יֵשׁ דְּרָגוֹת, סוּד
 שֶׁל כָּל הַחַיּוֹת הַנִּסְתָּרוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת [ס"א שְׁעוֹלוֹת] [ס"א
 שְׁתַּלּוּיּוֹת] מִתּוֹךְ הַמַּחְשָׁבָה.

אוֹר אֶחָד שְׁמַאִיר וְנִגְנֵנוּ, זֶה אוֹר שֶׁל אוֹת מַ שֶׁל
 בְּרֵאשִׁית. חֵם הַיּוֹם שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב אֲבָרְהָם פֶּתַח
 הָאֵהֶל, שֶׁהוּא פֶתַח מְלֻמָּטָה לְמַעְלָה, וְחֵם הַיּוֹם
 מֵאִיר עַל אוֹתוֹ פֶתַח וּמֵאִיר מִשָּׁם.

שְׁנֵי, אוֹר שֶׁתוֹלֵךְ לְהַיּוֹת חָשׂוּךְ לְעֵת פְּנוֹת עֶרֶב.
 הַסוּד שֶׁל תְּפִלַּת יִצְחָק לְהַתְקִין דְּרָגָה זוֹ,
 שְׁפָתוֹב (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה לְפָנוֹת
 עֶרֶב. הַסְתַּכְלוֹת שֶׁל עֶרֶב, וְחֲשׂוּכִים כָּלֵם אֶצְלוֹ.
 בְּפָנוֹת הָעֶרֶב הַזֶּה הַסְתַּכַּל יַעֲקֹב בְּאוֹתוֹ מִמְּנָה שֶׁל
 עֲשׂוֹ.

שְׁלִישִׁי, אוֹר שְׁכוּלֵל שְׁנֵי (דף כא ע"ב) אֵלוֹ, אוֹר שְׁמַאִיר
 בְּרֵפוּאָה, סוּד הַכֶּתוּב בְּיַעֲקֹב (בראשית לב)
 וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. וְדַאי כְּשֶׁנִּכְלָל בְּאוֹתוֹ פְּנוֹת
 עֶרֶב. מִכָּאן וְהִלָּאָה וְהוּא צִלַּע עַל יָרְכוֹ. זֶהוּ נִצְח
 יִשְׂרָאֵל.

עַל יִרְכוּ, יִרְכוּ כְּתוּב וְלֹא יִרְכִּיּוּ, זוּ הַדְּרָגָה
 רְבִיעִית, שְׁלֹא הַתְּנַבֵּא אִישׁ מִשָּׁם עַד שָׁבֵא
 שְׁמוּאֵל, וְעָלְיוּ כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-א טו) וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל
 וְגו'. אִזּוּ נִתְקַן שְׁהָיָה חֲלָשׁ בְּשִׁהְסֵתִיכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ
 עִם הַמַּמְנָה שֶׁל עֲשׂוּ.

וַיִּנְעַ בְּכַף יִרְכוּ. בְּשָׁבֵא אֶצֶל יַעֲקֹב, לָקַח כַּח
 מֵאוֹתוֹ פְּנוֹת עָרַב בְּדִין הַקְּשָׁה. וַיַּעֲקֹב הָיָה
 נִכְלָל בּוֹ וְלֹא יָכַל לוֹ. וַיִּרְא כִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיִּנְעַ
 בְּכַף יִרְכוּ. לָקַח הַתְּקַף הַדִּין מִשָּׁם, בְּגִלְל שְׂיִרְדֵּה הוּא
 מַחוּץ לַגּוֹף. שְׂיַעֲקֹב הָיָה גּוֹף, וְגוּפוֹ הָיָה כְּלוּל
 בְּסוּד שֶׁל שְׁתֵּי דְרָגוֹת בְּסוּד שְׁנִקְרָא אָדָם. כִּיּוֹן
 שְׁלִקַח הַתְּקַף מַחוּץ לַגּוֹף, מִיָּד - וַתִּקַּע כַּף יִרְדֵּה
 יַעֲקֹב.

וְלֹא הַתְּנַבֵּא אִישׁ מִשָּׁם עַד שָׁבֵא שְׁמוּאֵל, וְעַל זֶה
 נִצַּח יִשְׂרָאֵל כְּתוּב בּוֹ, כִּי לֹא אָדָם הוּא.
 יְהוֹשֻׁעַ נִתְנַבֵּא מֵהוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁכַתוּב (בַּמִּדְבָּר כו)
 וְנִתְּתָה מֵהוֹדֶךָ עָלָיו. הוֹד. וְזוֹ דְרָגָה חֲמִישִׁית. נִצַּח -
 יִרְדֵּה שְׁמַאל שֶׁל יַעֲקֹב. וְלָכֵן בָּא דוֹד וְכָלֵל אוֹתוֹ

בְּיָמֵינוּ, שְׂפָתוֹב (תהלים טז) נְעֻמּוֹת בְּיָמֵינוּ נִצָּח. יְמֵינוּ
 לֹא כְּתוֹב אֱלֹא בְּיָמֵינוּ. מָה הַטַּעַם נְחַלְשָׁה יָרֵךְ
 יַעֲקֹב? בְּגִלְלֵי שְׂהֵת־קָרַב אֵלָיו צַד הַטְּמֵאָה וְלָקַח
 מִמֶּנּוּ כֹחַ, וְהִתְעַכֵּב עַד שְׂמוּאֵל. וְעַל זֶה כָּא
 לְהוֹכִיר שְׁוֵהוּ יָרֵךְ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂפָתוֹב וְגַם נִצָּח
 יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה כָּל הַדְּבָרִיו הָיוּ בְּדִין בְּרֵאשִׁית
 וּלְבַסּוֹף.

וְעוֹד, שְׂהֵקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּלֵל אוֹתוֹ אַחַר כָּךְ
 בְּהוֹד, מָתִי? לְאַחַר שְׂפִמְשַׁח מְלָכִים. וְעַל זֶה
 הוּא שָׁקוּל כְּמִשְׁה וְאַחֲרָיו. מָה מִשְׁה וְאַחֲרָיו כְּשֵׁנִי
 צְדָדִים שְׂלִמְעָלָה - גַּם הוּא לְמִטָּה כְּמוֹ שְׂאוֹתָם
 שְׁנֵי הַצְּדָדִים, וְמִי הֵם? נִצָּח וְהוֹד, כְּמוֹ שְׂפִמְשַׁח
 וְאַחֲרָיו שְׂלִמְעָלָה. וְכָל הַדְּרָגוֹת אַחֲוּזוֹת זוּ בְּזוּ,
 שְׂפָתוֹב (שם צט) מִשְׁה וְאַחֲרָיו בְּכַתְּנֵיו וְשְׂמוּאֵל
 בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ. שְׂהֵרִי שְׂשָׁה צְדָדִים נְכַלְלוּ וְאַחֲוּזוֹת
 זוּ בְּזוּ.

כְּמוֹ שְׂאֵלָה אַחֲוּזִים, מִשְׁה וְאַחֲרָיו וְשְׂמוּאֵל - כָּךְ
 גַּם אַחֲוּזִים יַעֲקֹב מִשְׁה וְיִוֹסֵף. יַעֲקֹב פִּעַל

הַבַּיִת. מֵת יַעֲקֹב - נָטַל מֹשֶׁה אֶת הַבַּיִת, וְצִוָּה
אוֹתָהּ בְּחַיֶּיָּו. יוֹסֵף עַל יְדֵי יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה הָיָה צַדִּיק.

[ושניהם לא שמשו הבית אלא ביוסף, בגלל שהיה צדיק].

יַעֲקֹב בְּיוֹסֵף לָקַח אֶת הַבַּיִת, שְׂפָתוֹב (בראשית לו)
אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף. מֹשֶׁה לֹא שָׁמַשׁ
בָּהּ עַד שֶׁלָּקַח אוֹתוֹ אֶת יוֹסֵף. בְּשִׁינְאָה הַשְּׂכִינָה
מִהַגְּלוּת, לֹא יָכוֹל לְהוֹדוֹג בָּהּ, רַק בְּיוֹסֵף, שְׂפָתוֹב
(שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. לָמָּה
כָּתוּב עִמּוֹ? אֵלֶּה גוֹף לֹא מוֹדוֹג בְּנִקְבָּה עַד שְׂמוֹדוֹג
עִם הַבְּרִית. וְעַל זֶה מֹשֶׁה לָקַח לוֹ אֶת יוֹסֵף עִמּוֹ.
בִּיּוֹן שְׁתֵּיהֶם עִמּוֹ, שָׁמַשׁ בְּנִקְבָּה כְּרֵאוֹי. וְלִכֵּן יַעֲקֹב
מֹשֶׁה וַיּוֹסֵף הוֹלְכִים כְּאַחַד.

יַעֲקֹב מֵת, וְגוֹפוֹ הַכְּנִיסוֹ אוֹתוֹ לְאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה.
יוֹסֵף מֵת, גוֹפוֹ לֹא נִקְבַר בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ,
אֵלֶּה עֲצָמוֹתָיו. מֹשֶׁה [מת] - לֹא זֶה וְלֹא זֶה, לָמָּה?
אֵלֶּה יַעֲקֹב בִּעֲלָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַגְּבִירָה הָיָה. מֵת
יַעֲקֹב - הוֹדוֹנָה בְּמֹשֶׁה. וּבְעוֹד שְׂמֹשֶׁה הָיָה בְּעוֹלָם
הַזֶּה, צִוָּה אוֹתָהּ כְּרֵאוֹי, וְהוּא הָיָה בִּעֲלָה הַשְּׂנִי.

את יַעֲקֹב הַכְּנִיסוּ לְאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה כְּשֶׁגִּפּוּ שָׁלֵם,
 בְּגִלְלָה שֶׁהוּא גוֹף. יוֹסֵף - עֲצֻמוֹתָיו וְלֹא גוּפוֹ, בְּגִלְלָה
 שֶׁעֲצֻמוֹת הֵם צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה, וְכֹלָם
 יוֹצֵאִים מֵאוֹתוֹ צְדִיק. וְהַצְדִּיק נִקְרָא צְבָאוֹת. מָה
 הַטַּעַם? בְּגִלְלָה שֶׁכָּל צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת עֲלִיוֹנִים
 יוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ, וְעַל זֶה עֲצֻמוֹתָיו, שֶׁחֵן צְבָאוֹת,
 נִכְנְסוּ לְאֶרֶץ.

מִיֶּשֶׁה הָיָה בְּחוּץ, וְלֹא נִכְנְסָה לְשָׁם לֹא גוּפוֹ וְלֹא
 עֲצֻמוֹתָיו. אֲלֵא נִכְנְסָה הַשְּׂכִינָה לְאֶרֶץ.
 אַחֲרַיִם שֶׁמִּיֶּשֶׁה מֵת וְחוֹזֵר לְבַעֲלָה הֲרֵאֵשׁוֹן, וְדַאי הוּא
 יַעֲקֹב. מִכָּאן נִקְבְּהָ שְׂנֵאֵת לְשָׁנִים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם,
 הִיא חוֹזֵר לְרֵאֵשׁוֹן. מִיֶּשֶׁה הָיָה בְּחוּץ, כִּיּוֹן שֶׁבַעֲלָה
 הֲרֵאֵשׁוֹן הָיָה בְּאֶרֶץ.

מִיֶּשֶׁה זָכָה בְּחַיָּו מֵהַשְּׂלֵא זָכָה בּוֹ יַעֲקֹב. יַעֲקֹב
 שֶׁמֶשׁ כָּה בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וּמִיֶּשֶׁה כְּעוֹלָם הָיָה.
 וְאִם תֵּאמַר שֶׁזֶה הָיָה הַחֲסָרוֹן שֶׁל מִיֶּשֶׁה - לֹא כִּי!
 אֲלֵא כְּשֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, מִצֵּד הַיּוֹבֵל הָיָה,
 וְכֹל אוֹתָם שְׂשִׁים רְבוּעַ הָיוּ מֵעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. (דף כב ע"א)

וּבְאוֹתָהּ הַדְּמוּת הִלְכוּ בַמִּדְבָּר, וְאַחַד מֵהֶם לֹא
נִכְנַס לָאָרֶץ, אֲלֵא בְּנֵיהֶם תּוֹלְדוֹתֵיהֶם פָּרְאוּ, שֶׁהֵם
תְּקוּן הַלְּבָנָה, וְכָל מַעֲשֵׂי הָאָרֶץ הָיוּ תְּקוּן הַלְּבָנָה.

מִיֵּשֶׁה שְׂמִישׁ בַּלְּבָנָה פְּעוּד שֶׁהוּא פְּנוּף וְצִנָּה אוֹתָהּ
לְרִצּוֹנוֹ, וּכְשֶׁנִּפְטַר מִהָעוֹלָם הָיָה, עָלָה
בְּעֲלִיָּה עֲלִיוֹנָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְחֹזֵר בְּרוּחַ לַיּוֹבֵל
הָעֲלִיּוֹן (בִּינָה), וְשֵׁם נִדְבַק בְּאוֹתָם שְׂשִׁים רַבּוּא שֶׁהָיוּ
שָׁלוֹ. מַה שְּׁלֹא הָיָה בֵּן לַיַּעֲקֹב, שֶׁהוּא חֹזֵר בְּרוּחַ
לְתוֹךְ הַשְּׂמִיטָה מַה שְּׁלֹא הָיָה כָּף בְּחַיִּיו, [הַיּוֹת] בִּיּוֹן
שְׂבִיבִית אַחֲרַי הָיָה לוֹ.

וְאַרְיֵן הַקְּדוּשָׁה נִתְּתַקְנָה בְּתְקוּן [הָעוֹלָם שְׁלֵמָה] בְּכַח
שְׁלֵמָעֲלָה. וְעַל זֶה לֹא רָאוּי לְהֵיוֹת בְּכֶלֶם
בְּאַחַד. אֵלֶּה שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הָיוּ לְבָדָם בְּכֶלֶם
בְּרוּחַ, וְאֵלֶּה שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הָיוּ בְּכֶלֶם לְבָדָם
בְּנוֹף, וְלֹא רָאוּיִים לְהֵיוֹת אֵלֶּה וְאֵלֶּה בְּתוֹךְ הַלְּבָנָה,
אֲלֵא אֵלֶּה תוֹךְ הַלְּבָנָה וְאֵלֶּה בַחוּץ, לְהָאִיר אֵלֶּה
מִתוֹךְ אֵלֶּה. וְכֶלֶם שְׂנַכְנְסוּ בְּאַרְיֵן, דְּמוּת
הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ, וְלֹא הָיוּ בְּעֲלִיָּה עֲלִיוֹנָה בְּמוֹתָם,

בְּגִלְלֵי שְׂלֵא יִהְיֶה דוֹר וְלֹא תִּיהַ מְקַדֵּם כְּמוֹ אוֹתָם
 רֵאשׁוֹנִים שֶׁנִּרְאָה לָהֶם זִיו כְּבוֹד רְבוּנָם פְּנִיִּם
 בְּפְנִיִּם.

יַעֲקֹב שִׁמַּשׁ בְּנִשׁוֹתָיו בְּגוֹף, אַחַר כֵּן נִדְבַק רוּחַ
 בְּרוּחַ. מִשָּׁה נִפְרַד מֵאִשְׁתּוֹ וְשִׁמַּשׁ כְּשֶׁהוּא
 בְּגוֹף בְּאוֹתָהּ רוּחַ קְדוּשָׁה. אַחַר כֵּן נִדְבַק רוּחַ
 בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה מְמִירָה שֶׁל מַעֲלָה, וְכָל הַדְּרָגוֹת הָיוּ
 נִדְבָקִים בְּלֵן בְּאַחַד. רוּחוֹ שֶׁל מִשָּׁה הִיא מֵהַיּוֹבֵל,
 גּוֹפוֹ מֵהַשְּׂמֵטָה. רוּחוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לְהַתְּדַבֵּק בַּשְּׂמֵטָה.
 גּוֹף שֶׁל נִשׁוֹתָיו תִּיהַ בְּעוֹלָם הַזֶּה. כָּל אוֹתָם
 מְאוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים בְּדַמוֹת שְׂלָהֶם לְמִטָּה בְּאֶרֶץ ^[ג"א]
 בְּדַמוֹתֶם לְמִטָּה מֵהֶם בְּדַמוֹתֶם לְמִטָּה בְּאֶרֶץ], וְכֵלָם תְּלוּיִים בְּרַקִּיעַ
 הַשָּׁמַיִם. כָּאֵן סוֹד שֶׁל שְׁנֵי שִׁמוֹת בְּלוּלִים בְּאַחַד
 וְתַקּוּנָם שְׂלֵשָׁה, וְחוֹזְרִים לְאַחַד זֶה בְּנִגּוּד זֶה. וְהוּא
 שֵׁם גְּלוּף חֲקוּק בְּלוּלִים בְּסוֹד זֶה שֶׁל הָאִמוּנָה.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. סוֹד ה' לִירְאָיו וְגו' ^(תהלים כה.). פֶּתַח אֶתוֹ זְקֵן תְּזַקְנִים וְאָמַר:
 שְׂמַעוֹן שְׂמַעוֹן, מִי הוּא שְׂאֵמֶר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים

נְעֻשָׁה אָדָם? מִיְהוּ כָּאֵן אֱלֹהִים זֶה? בֵּין כֶּךָ פָּרַח
 אוֹתוֹ זְקֵן הַזְּקֵנִים וְלֹא רָאָה אוֹתוֹ. וּכְמוֹ שִׁשְׁמַע
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁתִּיה קוֹרֵא לוֹ שְׁמַעוֹן וְלֹא רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, אָמַר לְחִבְרִיו: וַדַּאי זֶהוּ הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא
 שְׁנַאֲמַר בּוֹ (דניאל ז) וְעַתִּיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב. תְּרֵי כָּעַת
 זוֹהִי שְׁעָה לְפִתּוֹחַ פְּסוּד הַזֶּה, שְׁוַדַּאי יֵשׁ כָּאֵן סוּד
 שְׁלֹא נִתֵּן רְשׁוֹת לְהַתְּנָלוֹת, וְכָעַת מִשְׁמַע שְׁנַתְּנָה
 רְשׁוֹת לְהַתְּנָלוֹת.

פָּתַח וְאָמַר, (מִשְׁל) לְמַלְךְ שְׁחִיו לוֹ כִּפְחָ בְּנִינִים
 לְבָנוֹת וְהָיָה לוֹ אֲמֵן, וְאוֹתוֹ אֲמֵן לֹא תִּיה
 עוֹשָׂה דָבָר אֶלָּא מִרְשׁוֹת הַמַּלְךְ, כְּמוֹ שְׁאַתָּה
 אוֹמַר (מִשְׁלִי ח) וְאַתִּיה אֶצְלוֹ אֲמוֹן. הַמַּלְךְ הוּא
 וַדַּאי חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה לְמַעְלָה, וְעַמּוּד הַאֲמִצְעִי [הוּא]
 מַלְךְ לְמַטָּה. אֱלֹהִים אֲמֵן לְמַעְלָה, וְזוֹ אִם
 הָעֲלִיוֹנָה. אֱלֹהִים אֲמֵן לְמַטָּה, וְזוֹ שְׁכִינָה
 שְׁלִמְטָה.

וְלֹאֲשָׁה אֵין רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת דָּבָר בְּלִי רְשׁוֹת בַּעֲלָה,
 וְכָל הַבְּנִינִים שְׁחִיו בְּדָרְךְ אֲצִילוֹת, תִּיה

אומר אב"א באמירה לאב"א, יהיה פזה וכוה, ומיד נהיה, כמו שנאמר ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. ויאמר, הנה אומר לאלהים יהי אור. בעל הבנין הוא אומר, והאמן עושה מיד. וכך כל הבנינים בדרך אצילות הנה אומר יהי רגיע, יהי מארת, והכל נעשה מיד. כשהגיע לעולם הפרוד, שהוא עולם הנבדלים, אומר האמן לבעל הבנין, נעשה אדם בצלמנו בדמותנו. אומר בעל הבנין, ודאי טוב הוא לעשותו, אבל עתיד הוא לחטא לפניך בגלל שהוא כסיל. והו' שכתוב (שם י) בין חכם ישמח אב ובן כסיל תונת אמו.

היא אמרה, אחר שחטאו תלוי באב"א ולא באב"א, אני רוצה לברא אותו בדמות שלי. והו' שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו, ולא רצה לשתף בו אב"א. בזמן שחטא מה כתוב? ^{דף} ^{כב ע"ב} (ישעיה ג) ובפשעיכם שלחה אמכם. אומר המלך לאב"א, ולא אמרתי לך שעתיד הוא לחטא?! באותו זמן גרש אותו וגרש את אמו עמו. ולכן כתוב (משלי י) בין חכם ישמח אב ובן כסיל תונת

אָמוּ. בֵּן חָכָם - זֶה אָדָם שֶׁהוּא בְּדַרְךְ אֲצִילוֹת. וּבֶן
בְּסִיל - זֶה אָדָם שֶׁל בְּרִיאָה.

קָמוּ כָּל הַחֲבֵרִים וְאָמְרוּ, רַבֵּי רַבֵּי, וְכִי יֵשׁ פֶּרוּד
בֵּין אֲבִי"א וְאֲבִי"א, שֶׁמֵּצֵד שֶׁל אֲבִי"א הוּא
בְּדַרְךְ אֲצִילוֹת וּמֵצֵד הָאֲבִי"א בְּבְרִיאָה? אָמַר לָהֶם,
חֲבֵרִים חֲבֵרִים, לֹא כֵךְ זֶה, שֶׁחֲרֵי אָדָם שֶׁל אֲצִילוֹת
זָכַר וּנְקָבָה הָיָה מֵצֵד אֲבִי"א וְאֲבִי"א, וְזֶהוּ וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי אֹזֶר וַיְהִי אֹזֶר. יְהִי אֹזֶר מֵצֵד הָאֲבִי"א,
וַיְהִי אֹזֶר מֵצֵד הָאֲבִי"א. וְזֶהוּ אָדָם דּוּ פְּרָצוּפִים.

אָבֵל לָזֶה אֵין כּוּ אַלֶּם וּדְמוּת, אֶלֶּא אִם הָעֲלִיזָה
הָיָה לָהּ כְּנֹוֹי אַחַד שֶׁעוֹלָה לְחֶשְׁבוֹן אֱלֹהִים,
וְאוֹתוֹ כְּנֹוֹי הוּא אֹזֶר וְחֶשֶׁךְ. וּבְגִלְלֵל אוֹתוֹ חֶשֶׁךְ
שֶׁהָיָה בְּאוֹתוֹ כְּנֹוֹי, אָמַר אֲבֵא שֶׁעֲתִיד לְחַטֵּא
לְאָדָם שֶׁל אֲצִילוֹת [נ"א שֶׁל בְּרִיאָה] שֶׁהוּא אֹזֶר לְבוֹשׁ
עֲלִיזוֹן [נ"א עֲלִיזוֹן].

וְזֶהוּ הָאֹזֶר שֶׁפָּרָא הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן
שֶׁנִּגְזַר אוֹתוֹ לְצַדִּיקִים. וְאוֹתוֹ חֶשֶׁךְ שֶׁנִּבְרָא
בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן לְרַשָּׁעִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹאל א' ב')

וְרַשְׁעִים בַּחֲשֵׁךְ יִדְמוּ, וּבְגִלְלֵי אֹתוֹ חֲשֵׁךְ שְׁהִיָּה
 עֲתִיד לַחֲטָא לְאוֹתוֹ אֹר, לֹא רָצָה אֲפֹא לְהַשְׁתַּתֵּף
 בּוּ. וּבְגִלְלֵי זֶה אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ - אֹתוֹ
 הָאֹר. בְּדַמוֹתֵינוּ - אֹתוֹ חֲשֵׁךְ, שְׁהוּא לְבוֹשׁ לְאֹר,
 כְּמוֹ שְׁנוֹף הוּא לְבוֹשׁ לְנִשְׁמָה. זְהוּ שְׁפָתוֹב (אִיֹּב י'
 עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישֵׁנִי. שְׁמַחוּ בְּכֶלֶם וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרִי
 חִלְקֵנוּ שְׂוֹכֵינוּ לְשִׁמְעַ דְּבָרִים שְׁלֵא נִשְׁמְעוּ עַד עֲתָה.
 פְּתַח עוֹר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דְּבָרִים לֵב) רְאוּ עֲתָה
 כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי וְגו'.
 אָמַר, חֲבָרִים שְׁמַעוּ דְּבָרִים עֲתִיקִים שְׁרָצִיתִי
 לְנִלוֹת אַחַר שְׁנַתְנָה [ל] רְשׁוֹת עֲלִיזָה לֹמַר. מִי זֶה
 שְׁאָמַר רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא? אֵלֵא זְהוּ עֲלֵת
 עַל כָּל הָעֲלִיזִים, אֹתוֹ שְׁנַקְרָא עֲלֵת הָעֲלֹת, עֲלֵת
 מִהָעֲלֹת הָאֵלֵת, שְׁלֵא יַעֲשֶׂה אַחַד מִהָעֲלֹת הַלְלוּ
 שׁוֹם מַעֲשֶׂה עַד שְׁיַקַּח רְשׁוֹת מֵאוֹתוֹ שְׁעֲלִיו, כְּמוֹ
 שְׁבִאֲרֵנוּ לְמַעְלָה בְּנַעֲשֶׂה אָדָם.

נַעֲשֶׂה וְדֹאֵי. עַל שְׁנַיִם נְאָמַר. שְׁאָמַר זֶה לְאוֹתוֹ
 שְׁלִמְעָלָה מִמֵּנוּ נַעֲשֶׂה. וְלֹא עוֹשֶׂה דְּבָר

אֵלֶּה בְּרִשׁוֹת וַאֲמִירָה מֵאוֹתוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה מִמֶּנּוּ.
 וְאוֹתוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה מִמֶּנּוּ לֹא עוֹשֶׂה דָבָר עַד שְׁלוֹקַח
 עֲצָה מִחֲבֵרוֹ. אֲבָל אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא עֲלֵת עַל כָּל
 עֲלוֹת, שְׂאִין לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ וְלֹא לְמַטָּה שָׁוָה לוֹ,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (ישעיה מ) וְאֵל מִי תִדְמִיּוּנִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמַר
 קְדוֹשׁ. אָמַר, רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין
 אֱלֹהִים עִמָּדִי, שְׁלוֹקַח מִמֶּנּוּ עֲצָה, כְּמוֹ שֶׁאוֹתוֹ
 שֶׁאֱמָר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם.

קָמוּ כָּל הַחֲבֵרִים וַאֲמָרוּ, רַבִּי, הֲיֵן לָנוּ רִשׁוֹת לְדַבֵּר
 בְּמָקוֹם זֶה. אָמָרוּ, וַחֲרִי לֹא בְּאַרְצָה לְמַעְלָה
 שְׁעֵלֵת הָעֲלוֹת אָמַר לְכַת"ר נַעֲשֶׂה אָדָם? אָמַר
 לָהֶם, הֵיוּ שׁוֹמְעִים אֲזַנֵּיכֶם מֵה שְׁפִיכֶם מִדְּבַר! וַחֲרִי
 לֹא אֲמַרְתִּי לָכֶם עֲבָשׁוּ שֵׁישׁ מִי שֶׁנִּקְרָא עֲלֵת
 הָעֲלוֹת, וְזֶה אֵינּוּ אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא עֲלֵת עַל כָּל עֲלוֹת,
 שְׁלֵעֵלֵת עַל כָּל עֲלוֹת אִין לוֹ שְׂנִי שְׁלוֹקַח מִמֶּנּוּ
 עֲצָה, שֶׁהוּא יָחִיד לְפָנַי הַכֹּל, וְאִין לוֹ שְׂתָף.

וְלָכֵן אָמַר רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים
 עִמָּדִי, שְׁלוֹקַח מִמֶּנּוּ עֲצָה, שְׂאִין לוֹ שְׂנִי וְלֹא

שֶׁתָּרַף וְלֹא חֶשְׁבֹּן. שְׁיֵשׁ אֶחָד בְּשִׁתּוֹף כְּמוֹ זָכָר
 וּנְקֵבָה, וְנֹאמַר בָּהֶם (שם נא) כִּי אֶחָד קָרָאתִיו, אֲבָל
 הוּא אֶחָד בְּלִי חֶשְׁבֹּן וְלֹא שִׁתּוֹף, וְלִכֵּן אָמַר וְאִין
 אֱלֹהִים עִמָּדִי. קָמוּ כֻלָּם וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ,
 אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ שָׁרְבוּנוּ מִסְּכִים עִמּוֹ לְגִלּוֹת סוּדוֹת
 טְמִירִים שְׁלֹא הָיוּ מִתְּנַלְיִים לְמִלְאָכִים קְדוֹשִׁים.

אָמַר לָהֶם, חֲבֵרִים, יֵשׁ לָנוּ לְהִשְׁלִים הַפְּסוּק,
 שְׁכַמָּה סוּדוֹת טְמִירִים יֵשׁ בַּפְּסוּק תְּהֵא (דברים
 לב) אֲנִי אֶמִית וְאַחֶיָּה וְגו'. אֲנִי אֶמִית וְאַחֶיָּה -
 בַּסְּפִירוֹת. אַחֶיָּה - מֵצַד שֶׁל הַיְמִין חַיִּים, וּמֵצַד
 הַשְּׂמָאל מוֹת. וְאִם לֹא מִסְּכִימִים שְׁנִיָּהֶם עִם עִמּוֹד
 הָאֶמְצָעִי, לֹא מִתְקַיֵּם הַדִּין, שְׁתֵּם בְּמוֹשָׁב שְׁלֹשָׁה
 בְּאַחַד. וְלִפְעָמִים (דף כג ע"א) מִסְּכִימִים שְׁלֹשָׁה לַעֲשׂוֹת
 דִּין, וַיָּבֵא י"ד [ימין] שֶׁהוּא פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁכִים,
 שֶׁהוּא יְהו"ה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְזוֹ שְׁכִינָה
 נִקְרָאת יַד יְמִין מֵצַד תַּחַס"ד. יַד שְׂמָאל מֵצַד
 הַנְּבִוְרָה. יַד יְהו"ה מֵצַד עִמּוֹד הָאֶמְצָעִי. כְּשֶׁפָּן אָדָם
 שָׁב בְּתִשׁוּבָה, תִּיָּד הַזֶּה מֵצִילָה אוֹתוֹ מִהַדִּין. אֲבָל

בְּשִׁדְוֹן עֲלֵת עַל כָּל הָעֲלֹת, נֹאמַר בּוֹ וְאִין מִיְדֵי
מִצִּיל.

וְעוֹד, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נֹאמַר בְּפֶסוּק זֶה אֲנִי אֲנִי אֲנִי,
שְׁיֵשׁ בָּהֶם א' א' א' י' י' י', שְׁנַרְמֹזוּ בְּיוֹ"ד
ה"י וְא"ו ה"י יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וַיֵּשׁ בָּהֶם שְׁלֹשׁ
וָיִם, ו' ו' ו' - וְאַתְּיָה וְאֲנִי וְאִין - שְׁנַרְמֹזוּ בְּשִׁמּוֹת
הָאֱלֹהִת. וְעַם כָּל זֶה שְׁתָּרִי בְּאֵרוֹ אֶת הַפֶּסוּק הַזֶּה
הַחֲבָרִים אֲעַל אֱלֹהִים אַחֲרֵיכֶם, כְּמוֹ שְׁנַאמַר רְאוּ
עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְשְׁכִינְתּוֹ שְׁנַאמַר בָּהֶם אֲנִי וְח"ו. וְאִין אֱלֹהִים עֲמָדֵי
- זֶה סַמָּא"ל וְנָח"ש. אֲנִי אֶמְתִּי וְאַתְּיָה - אֲנִי אֶמְתִּי
בְּשְׁכִינְתִּי לְמִי שְׁהוּא רְשָׁע, וְאֲנִי אַתְּיָה בָּה אֶת מִי
שְׁהוּא צְדִיק. וְאִין מִיְדֵי מִצִּיל - זֶה י"ד יתו"ה
שְׁהוּא יתו"ה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, וְהוּא כּוּז"ו
בְּמוֹכַס"ז כּוּז"ו, וְהַכֹּל אֶמְתִּי. אֲבָל מַה שְׁנַתְּבָאָר
לְמַעְלָה עֲלֵת הָעֲלִיּוֹן שְׁהוּא עֲלֵת עַל כָּל הָעֲלֹת,
וְהַסּוּד הַזֶּה לֹא נִמְסָר לְכָל חָכָם וְנָבִיא [נ"א אֲבָל מַה

שְׁנַאמַר לְמַעְלָה עַל עֲלִיּוֹן שְׁהוּא עַל הָעֲלֹת, הַסּוּד הַזֶּה לֹא נִמְסָר אֶלָּא לְכָל חָכָם

בֵּא רֵאָה כַּמָּה עֲלוֹת הֵם נִסְתָּרִים שְׁהֵם מִתְּלַבְּשִׁים
וְהֵם מְרַכְּבִים בְּסִפְּירוֹת, וְהִסְפִּירוֹת מְרַכְּבָה
לָהֶם, שְׁהֵם טְמִירִים מִמַּחְשָׁבַת בְּנֵי אָדָם, וְעֲלִיָּהֶם
נֵאמָר (קהלת ה) כִּי גָבַהּ מֵעַל גָּבַהּ שֹׁמֵר וְגו'. אִוְרוֹת
מְצַחֲצָחִים אֵלֶּה עַל אֵלֶּה. וְאֵלֶּה שְׁמֻקְבָּלִים הֵם
חֲשׂוּבִים מֵאַחֲרֵים שְׁעֲלִיָּהֶם שְׁמֻקְבָּלִים מֵהֶם.
וְלֵעֲלֹת [על כל] הָעֲלוֹת אֵין אִוֵּר עֹזֵמֵד לְפָנָיו, שְׁכָּל
הָאוֹרוֹת חֲשׂוּבִים לְפָנָיו.

וַי"ן, מַה מַּעֲשֵׂהוּ? כְּמַנִּין יָמוֹת הַשָּׁבוּעַ, לְלַמֶּדֶךָ
שְׁכָּל יוֹם יֵשׁ לוֹ כַּח. וּמַה מַּעֲשֵׂהוּ כָּאֵן?
לְלַמֶּדֶךָ שְׁכָשֶׁם שְׁיֵשׁ חֲכָמָה גְּדוּלָּה בְּאֵזֶן לְאֵין
תְּכַלִּית, כִּדְּ יֵשׁ חֶכְמַת הַהוּא בְּכָל הָאֲבָרִים. וְאִיזָה
אֲבָרִים? שְׁבַע שְׁיֵשׁ בְּאָדָם, שְׁכַתּוּב (בראשית ט) כִּי
בְּצֹלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם:

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר לוֹ, מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, אַחַר שְׁאָמַר (בראשית א)
נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ, מַהוּ שְׁאָמַר
אַחַר כִּדְּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ? אָמַר

לו, מה שבארו על כך בעלי המשנה, שמהם אמרו
 נברא, ומהם אמרו לא נברא, והקדוש ברוך הוא
 ברא אותו, שכתוב (שם) ויברא אלהים את האדם
 בצלמו.

אמר לו, אם כך הוא, לא יתן חלק ביד אחד
 מהם ולא נעשה בדימות שלהם, אלא
 באיקונין של המלה, בצלמו בדימותו, שהוא צלם
 ודימות תבניתו. אמר, כך נודע? אמר, חס ושלום,
 אלא אני אומר שנברא בכל והשליטו על הכל,
 שאם היה כל אחד נותן בו חלקו, בזמן שהיה
 בועם עליו כל אחד היה נוטל חלקו ממנו, כי
 בפה נחשב הוא?.

אלא הקדוש ברוך הוא ברא אותו כל אחד
 בדימותו, וזהי מלכות הקדושה שהיא
 תמונת כל, שבה הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא
 את העולם וכל הכריות שברא בעולם, וכלל בה
 עליונים ותחתונים בלי פרוד כלל, וכלל בה עשר
 ספירות, וכל השמות והכפוניים והתנויות, ועלת על

הכל שהוא ארון על הכל, ואין אלוה מבִּלְעָדוֹ,
 ולא נמצא בכל העליונים והתחתונים פחות ממנו.
 ובגלל שהוא קשר של כלם והשלמות של כלם,
 לקיים בו ומלכותו בכל משלה. ובגלל שלא
 נמצא עלת על הכל בעליונים ובתחתונים פחות
 ממנו אפלו באחד מהם, היא [נקראת] התקרבה
 אמונת ישראל. ומצד של עלת על הכל נאמר בה
 (דברים ה) כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד של
 שאר העמים נאמר בהם [בה] (במדבר יב) ותמונת ה'
 יביט.

בא המנוחה הקדושה ושאר החברים והשתחויו
 לפניו ואמר, פעת אין מי שיכול לטל ממנו
 את חלקו, שלא נתן לו אחד מהעולם, אלא בורא
 העולמות עלת על הכל, ובו תלוי ענישו או שָׂכְרוֹ,
 ולא במלאך ושָׂרָף ולא בשום ברִיָּה מהעולם,
 ובגלל כך פרשונה חכמי המשנה, המשתף שם
 שמים ודבר אחר נעקר מן העולם: ע"כ.

דְּבַר אַחַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ - הֲרִי
 פְּרִשׁוּהָ הַחֲבֵרִים עַל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת שֶׁהֵם
 אוֹמְרִים אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה. אָמַר לָהֶם, אַחַר שֶׁהָיוּ
 יוֹדְעִים מַה שֶׁתִּיבָה וּמָה שֶׁעָתִיד לְהִיּוֹת וְהֵם הָיוּ
 יוֹדְעִים שֶׁעָתִיד לְחַטֵּא, לָמָּה רָצוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ?
 וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁעוֹא וְעוֹאֵל הָיוּ מִקְטָרְגִים עָלָיו
 בְּזִמְנֵן שֶׁאֲמָרָה שְׂכִינָה לְקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נַעֲשֶׂה
 אָדָם. אָמְרוּ, מָה אָדָם וַתִּדְעֵהוּ? מָה אַתָּה רוֹצֵה
 לְבְרֵא אָדָם, וַתִּדְעֵהוּ שֶׁעָתִיד לְחַטֵּא לְפָנֶיךָ
 בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁהִיא חַטָּיִת? שְׂאוּר הוּא זָכָר, וְחַטָּיִת
 נִקְבָּה, שְׂמַאל חַטָּיִת שֶׁל בְּרִיאָתָה. בְּאוֹתוֹ זִמְנֵן
 אֲמָרָה לָהֶם הַשְׂכִּינָה: בְּזוֹה שֶׁאַתֶּם מִקְטָרְגִים,
 אַתֶּם עֲתִידִים לְנַפֵּל, כְּמוֹ שֶׁכַּתוּב וַיִּרְאוּ בְנֵי
 הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וְגו'. [חֲשִׁקוּ
 בָהֶם] וַטְעוּ בָהֶם, וַהֲפִילָה אוֹתָם הַשְׂכִּינָה
 מִקְרָשָׁתָם.

אָמְרוּ הַחֲבֵרִים, רַבִּי רַבִּי, בֵּינָן כְּךָ [ג"א א"ם כָּד], עוֹא
 וְעוֹאֵל לֹא הָיוּ מְשַׁקְרִים בְּדַבְרֵיהֶם, שְׂוֹדְאֵי
 בְּנִקְבָּה עָתִיד אָדָם לְחַטֵּא. אָמַר לָהֶם, כְּךָ אֲמָרָה

השכינה: אתם הזדמנתם לקטרג לפני יותר מצבא
המרום. אם אתם הייתם יפים מאדם במעשיכם,
נאה לכם לקטרג עליו, אבל הוא עתיד לחטא
באשה אחת, ואתם פגשים רבות. החכה שלכם
יותר מפני אדם, כמו שכתוב ויראו בני האלהים
את פנות האדם. את פת האדם לא נאמר, אלא
את פנות האדם. ולא עוד, אלא אם אדם חוטא,
חרי מקדים לו תשובה לחזור לרבנו לתקן במה
שחטא.

אמרו לו תחברים, רבי רבי, אם כן, למה כל זה?
אמר רבי שמעון לתחברים, אם לא היה כן
שברא הקדוש ברוך הוא יצר טוב ורע, שהם אור
וחושך, לא הייתה זכות וחובה לאדם של פריאה,
אלא [בגלל] שנברא משניהם, ולכן (דברים ל) ראה
נתתי לפניך היום את החיים וגו'. אמרו לו, כל
זה למה? ולא היה יפה שלא נברא ושללא לחטא
ולגרם כל מה שגרים למעלה, ולא היה לו לא עניש
ולא שכר?!

אָמַר לָהֶם, מִן הַדִּין הָיָה לוֹ לְבָרְאוֹ כֹּה, בְּגִלְלֵי
שְׁתַּתּוּרָה בְּגִלְלוֹ נִבְרָאָה, שְׁכַתּוֹב בַּה עֲנֵשׁ
לְרָשָׁעִים וְשָׂכַר לַצַּדִּיקִים, וְלֹא הָיָה שָׂכַר לַצַּדִּיקִים
וְעֲנֵשׁ לְרָשָׁעִים אֲלֵא בְּגִלְלֵי אָדָם שֶׁל בְּרִיאָה, (ישעיה
מח) לֹא תִהְיוּ בְּרִאָה לְשֹׁכֵת יִצְרָה. אָמְרוּ, וַיֵּדְאֵי כָּעֵת
שְׁמַעְנוּ מַה שֶּׁלֹּא שָׁמַעְנוּ עַד עַכְשָׁיו, שְׁוֹדְאֵי לֹא בְּרִאָה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְבָר שֶׁלֹּא צָרִיךְ, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
הַתּוּרָה שֶׁל בְּרִיאָה (דף כג ע"ב) הִיא לְבוֹשׁ הַשְּׂכִינָה, וְאִם
אָדָם לֹא הָיָה עֲתִיד לְהַפְרֹאת [לְחַטָּא], הִיָּתָה הַשְּׂכִינָה
בְּלֵי כֶסֶף כְּמוֹ עֲנִי. וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁחַטָּא, כָּאֵלוֹ
הַפְּשִׁיט לְשְׂכִינָה אֶת מַלְבוּשֵׁיהָ, וְזֶהוּ עֲנֵשׁ הָאָדָם.
וְכָל מִי שֶׁמְקַיֵּם מִצְוֹת הַתּוּרָה, כָּאֵלוֹ הַלְבִּישׁ
לְשְׂכִינָה אֶת מַלְבוּשֵׁיהָ. וְלִכֵּן פְּרִשׁוּתָהּ בְּכֶסֶף
הַצִּיצִית [וּתְפִלִּין] (שמות כב) כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבִדָּה הוּא
שֶׁמְלָתוֹ לְעָרוֹ בַּמָּה יִשְׁכַּב, בְּגִלּוֹת? וַתְּרִי פְּרִשׁוּתָהּ.
בֹּא רֵאֵה, חֲשָׁף הוּא שָׁחַר שֶׁל הַתּוּרָה, אֹרֵחַ הַלִּבָּן
שֶׁל הַתּוּרָה.

השלמה מההשמטות (סימן ה)

לְכֹן שֶׁל תְּתוֹרָה, וּכְשֵׁאוֹתוֹ אֹר מִתְּלִבֵּשׁ בַּחֲשֶׁךְ,
 נֵאמַר בַּתוֹרָה שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה.
 וּכְשֶׁמֵּתְעֵלָה מִשָּׁם אֹר שֶׁהוּא לְכֹן, אֹמְרַת אֶל
 תְּרַאֲנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֲרֵת, וְתִתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁבַת עֵינַי,
 שֶׁהִיא שְׁחוֹרָה וַיִּפֶּה בְּאוֹר שְׂמַאִיר בָּהּ, וְלְכֹן בַּת
 עֵינַי וְהָאוֹר שְׂמַאִיר בָּהּ אֹמְרַת ה' אֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי
 אִירָא. אֹרִי - אֹר י', שֶׁהִיא בַת עֵינַי, וְשְׁנֵי גִּוְנִים
 יֵשׁ לָהּ - אֹר מִבְּפָנִים וְחֲשֶׁךְ מִבְּחוּץ, לְהִיּוֹת שׁוֹלֵט
 בָּהֶם עַל כָּל הַקְּלוּסִים [מְלֻפּוֹת]. וְהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים קג)
 וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.

בְּלְבוּשׁ שֶׁל אֹר הִיא שׁוֹלֵטַת עַל כָּל אוֹתָם
 שֶׁנֵּאמַר בָּהֶם (שמות י) וְלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם, וּבְלְבוּשׁ שֶׁחַר שׁוֹלֵטַת עַל
 הָרָשָׁעִים שֶׁנֵּאמַר בָּהֶם (שמואל-א ב) וְרָשָׁעִים בַּחֲשֶׁךְ
 יִדְמוּ.

וְעוֹד, אֹר הוּא מֵצַד תִּימִין (חסד), שֶׁהוּא אֹר שֶׁל
 יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁנֵּאמַר בּוֹ יְהִי אֹר, זֶה אֲבָרָהֶם,

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם. חֲשֵׁךְ מִצַּד הַשָּׁמַיִל,
 שְׁנַיִמַר כּוּ בְּצֶחֶק (שם כו) וַתִּכְהֶיז עֵינָיו מִרְאוֹת,
 וְלִחֲשֵׁךְ קָרָא לְיֵלָה. יַעֲקֹב שָׁהִיָּה לְבוֹשׁ מִשְׁנֵיהֶם
 בְּאֹר שֶׁל יָמִין וּבְחֲשֵׁךְ שֶׁל שָׁמַיִל, וּבְשֵׁנֵיהֶם עֲמוּד
 הָאֲמָצִי הוּא עֲמוּד.

עֲמוּד הָעֵנָן יוֹמָם וְעֲמוּד הָאֵשׁ לַיְלָה לְפָנֵי הָעָם.
 הָעֵנָן מִצַּד שֶׁלֹּו מַיִם. חֲחֲשֵׁךְ מִצַּד שֶׁלֹּו אֵשׁ.
 עֲמוּד הוּא שָׁלוֹם בִּינֵיהֶם. זְהוּ שְׁכָתוֹב (איו"ב כח) עוֹשֶׂה
 שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וּבְשָׁחֹוּא בְּאֲמָצִעַ - וְלֹא קָרַב זֶה
 אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. לֹא קָרַב הַמַּיִם לְאֵשׁ, וְלֹא אֵשׁ
 לְמַיִם, שָׁחֹוּא מִפְּרִיד בִּינֵיהֶם. וְזוֹהִי מַחֲלָקֶת בֵּית
 הַלֵּל וּבֵית שְׁמַאי שְׁחִיָּא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּכְנֶגְדָם שְׁנֵי
 אֲמוּרָאִים שֶׁל תְּרַקִּיעַ, מִיכָאֵל וּגְבַרְיָאֵל, וְשֵׁר שָׁלוֹם
 מִכְרִיעַ בִּינֵיהֶם, שָׁחֹוּא נוּרְיָאֵל. אֲוִרְיָאֵל נִקְרָא מִצַּד
 תְּיָמִין, נוּרְיָאֵל מִצַּד הַשָּׁמַיִל, וְהוּא אָדָם שֶׁלִּמְטָה,
 מִטְטְרוֹ"ן שָׁמוֹ, שׁוֹלֵט עַל כָּל בְּעָלֵי הַמְּשָׁנָה. זְהוּ
 שְׁכָתוֹב (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְּרָגַת הַיָּם, אֵלֹו תִּלְמִידֵי
 חֲכָמִים שְׁמֵת־רַבִּים בְּמֵי הַתּוֹרָה, שְׁיִוְרָשִׁים מִשָּׁם
 נִפְּשׁ תִּיָּה.

וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם - אֵלֹהֵי בְּעָלֵי זְכוֹת, שְׂפֹזְכוֹתָם
 פּוֹרְחִים לְמַעְלָה, וְיוֹרְשִׁים מִשָּׁם רוּחַ
 שֶׁהוּא עוֹף יְעוֹפֵף בְּכַנְפָּיִם בְּמַצּוֹת עֲשָׂה. וּבַבְּהֵמָה
 - אֵלֹהֵי עַמֵּי הָאָרֶץ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (במדבר יד) אֵל תִּירָאוּ
 אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לְחַמְנוּ הֵם. ע"ב.

(וְאִם תִּפְלֶה אֵינָה שְׁלֵמָה, כַּמָּה מִלְּאֲכֵי חֲבֻלָּה
 רוֹדְפִים אַחֲרֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איכה א) כָּל
 רוֹדְפֵיהָ הִשְׁיִגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים, וְלִכְן מִתְפַּלְלִים (תהלים
 עח) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן - זֶה סֵמָא"ל שֶׁהוּא נִחָשׁ.
 וְלֹא יִשְׁחִית - זֶה הַמְשָׁחִית. וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ -
 זֶה אָפ. וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמָתוֹ - זוֹ חֲמָה, כִּדְרֵי שְׁלֵא
 יִרְדְּפוּ אַחַר הַתִּפְלָה. וּבַמָּה מִלְּאֲכֵי חֲבֻלָּה תִּלְוִיִּם
 מֵהֶם. שְׂבָעָה מְמַנִּים הֵם, וְתִלְוִיִּים מֵהֶם שְׂבָעִים,
 וּבְכָל רְקִיעַ וְרְקִיעַ הֵם מְקַטְרְגִים, וְתִלְוִיִּים מֵהֶם
 עֲשָׂרַת אֲלָפִים רַבּוּא. וְאִם תִּפְלֶה עוֹלָה שְׁלֵמָה
 בְּעֶשְׂרֵף שֶׁל מִצְוָה וְתִפְלִין עַל הָרֹאשׁ וְהִזְרוּעַ, נֶאֱמַר
 בָּהֶם (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהו"ה
 נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ. שֵׁם ה' פְּרִשׁוּהָ שֶׁהוּא
 תִּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ. וְכִי שְׂרוּאָה שֵׁם יְהו"ה עַל הָרֹאשׁ

בַּת־פֶּלֶה שְׁהִיא אֲדֹנָי (יהו"ה), מִיַּד כָּלָם בּוֹרְחִים.
 זְהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים צא) יפול מִצְדָּךְ אֵלֶיךָ וְגו'.

כְּשֶׁהָאֹר הוּא, רַנְּנוּ צְדִיקִים בְּה', וְזוּ דְרַגְתָּה שְׁל
 צְדִיק חֵי הָעוֹלָמִים, וּמִשָּׁם רָנָה וּבו
 הִגְאֵלָהּ. זְהוּ שְׁפָתוֹב (ירמיה כג) צִמַּח צְדִיק, וְדָא
 שְׁהוּא עֲשִׂירֵי, וְצְדִיק נוֹסַע מִשְׁמַאֲל, וְעַמּוּד
 הָאֲמֻצַּע מִיַּמִּין. זְהוּ שְׁפָתוֹב מִיַּמִּינוּ אִשׁ דָּת לְמוּ.

בֵּא רֵאָה, כָּל הָאוֹתִיּוֹת הֵן מִצְד אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה
 שְׁכָלוֹלוֹת בְּשִׁכְיָנָה, וְצְדִיק נוֹסַע מִשְׁמַאֲל, קִין
 חֵי שְׁהוּא יִצְחָק בְּהַפּוֹד. חֵי הָעוֹלָמִים קָשׁוּר
 בְּשְׁמַאֲל, וְשִׁכְיָנָה תַּחַת־וֹנָה מִצְד שְׁמַאֲל נֶאֱמַר בָּה
 וְהָאָרֶץ הִיָּתָה. מִצְד הַיַּמִּין תַּחַת־וֹנָה, בּוּ הוּא מִצְד
 עַמּוּד הָאֲמֻצַּעִי. וְחֲשׂוֹךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם - זוּ שְׁכִינָה
 תַּחַת־וֹנָה. וּמִי גָרַם לָהּ אֵת זֶה? אֵלֶּה הַקְּבָ"ה קָדָם
 שְׁבָרָא אֵת הָעוֹלָם הָיָה נִסְתָּר יְהו"ה, אַחַר כִּף
 הַתְּפִשְׁטָה ה' לְמַטָּה, וְנֶאֱמַר בָּהּ וְהָאָרֶץ הִיָּתָה תַּחַת־וֹנָה
 וּבַחֹ, וְסוּר תְּדַבֵּר - אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְּרָאָם, בְּה' בְּרָאָם. הֲרִי לָךְ שְׁתִּיבָה לְבוֹשָׁה תַּחַת־וֹנָה.

וּבְגִלְלָל זֶה כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים, עֲדִין לֹא הָיָה
 יוֹרֵד הַשֶּׁפַע שָׁלָה בְּגִלְלָל שְׂאֵדָם אִין, שְׁתָּהּ
 בְּעֵלָה נִסְפָּר בְּאִין. עַד שְׁתַּת־פִּשְׁט ה' מִן יַה"ו,
 שְׁהוּא בִינָה, שְׁהוּא מְקוֹר הַשֶּׁפַע, שְׁהוּא נִקְדָּה
 נִסְפָּרָת, וּמִשָּׁם הַשָּׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְקִדְּם
 שְׁיִרְדָּה תָּהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת
 וּמַחְרִיבֵן, בְּגִלְלָל זֶה תָּהּ הַשֶּׁפַע יוֹרֵד בְּאוֹתוֹ וְזִמן
 הִיא רֵאשִׁית מַחְסֵד, וְהוּ שְׁכַת־זַב (תהלים פט) אָמַרְתִּי
 עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. וּבְגִלְלָל זֶה לֹא תִהוּ בְּרָאָה לְשַׁבַּת
 יִצְרָה, וְנִאֲמַר בָּהּ לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ, שְׁלֹא
 תִהוּ בְּרָאָה.

וּבְזִמְן שְׁתָּהּ תִהוּ, אָמַר אֱלֹהִים לְנֶחַ, קִין כָּל בְּשָׂר
 בָּא לְפָנַי וְגו', קִין שָׁל יִצְחָק שְׁנֵאֲמַר בּו כִּי
 אֶתָּךְ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי, שָׂאֵם אֶתָּה תִיִת מְבַקֵּשׁ
 רַחֲמִים עָלֵיהֶם, לֹא נִחְרְבוּ. וְהוּא תָּהּ אוֹמַר לוֹ
 בְּרָמּוֹ כִּדִּי שְׁיִבְקֵשׁ רַחֲמִים עָלֵיהֶם, וְלֹא יָמוֹת מְשִׁיחַ
 שְׁהוּא מְצַד הַשְּׂמֵאל.

אָמַר לוֹ, וַתְּרִי הָיָה בּוֹנָה עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן קֶדֶם
 שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם? אֵלָּא מְגִיד מִרְאשֵׁית
 אַחֲרֵית, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ כֹּל
 הַדּוֹרוֹת שְׁתֵּיהֶם בּוֹנֵה, וְנִחְרְבוּ קֶדֶם שְׁנִבְרָאוּ. רָאָה
 שְׁתֵּיוֹ עוֹשִׂים מַעֲשִׂים שְׁיִחְרְבוּ, וְכִיּוֹן שְׁפָרָא, חָשַׁב
 בְּאֵלוֹ הַחֲרִיבִים, וְזֶה מְדַבֵּר עַד סוּף הַיָּמִים שְׁאֵלָה
 תּוֹלְדוֹת רְעוּת, וְהָיוּ גוֹרָמִים דְּנִחָר יִחְרַב וַיִּבֶשׁ.
 יִחְרַב בְּבֵית רֵאשׁוֹן, וַיִּבֶשׁ בְּבֵית שְׁנִי. הַנְּבִיעָה שְׁלוֹ
 בְּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, שְׁכִינָה עֲלִיוֹנָה וְשְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה.
 וְלִנְחַת הַתַּנְּלָה מַה שְׁתֵּיהֶם וּמַה שְׁפַעְתִּיד לְהֵיוֹת, וְלֹא
 בִּקְשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, עַד שְׁפָא מִשָּׁה וּבִקְשׁ רַחֲמִים,
 שְׁפַעְתִּידִים הָיוּ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא יֵצְאוּ אֵלָּא אֶחָד מֵעִיר
 וְשָׁנִים מִמַּשְׁפָּחָה, מִצַּד הַגְּבוּרָה שְׁתֵּיוֹ דָּנִים, וְהַחֲזוֹר
 הָעוֹלָם לְתַהוֹ.

וּבְגִלְלֵי שְׁמִשָּׁה בִּקְשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, הַשְּׂמֵאל
 דְּרוּחָה וְלֹא יֵצְאוּ בָּהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּמְיֵן
 מִקְרָבָת שְׁהִיא יִמְיֵן מִשָּׁה כְּלָפֵי חֶסֶד. וּמִשָּׁתָּה, בְּגִלְלֵי
 שְׁנֵתָן עֲצָמוֹ עֲלֵיהֶם, נָתַן תַּקְוָה לְדַרְגָּתוֹ, שְׁהִיא
 עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, שְׁהִיא תוֹרָה שְׁנֵתָנָה בְּיָמֵינוּ. וְהוּ

שְׁפָתוֹב (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וּבְגִלְלָה זֶה
הִנְאֻלָּה תְלוּיָהּ בּוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית מט) לֹא יסוֹר
שִׁבְט מִיְהוּדָה, עַד כִּי יבֹא "שִׁילָה", שֶׁהוּא מֵשָׁח
בְּחֻשְׁבוֹן.

יִסוֹר צַדִּיק בּוֹ סו"ד תְּהִיא שְׁמַאל דּוּחָה, אַף עַל
פִּי שְׁפָרְשָׁנוּ בּוֹ כָּל הַנְּפֵשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב
מִצְרִימָה שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ, בְּגִלְלָה שְׁנַקְשָׁר בְּשְׁמַאל, וְיָמִין
מְקַרְבֵּת כִּי תְלוּי מִמְנָה עֲמוּד הָאֱמֻצְעִי, שְׁשִׁים
וְשֵׁשׁ הֵם שְׁשִׁים מִסְכָּתוֹת, וְשֵׁשׁ סְדְרֵי מְשָׁנָה
שְׁנֵתָנוּ מְגֻבֹרָה שְׁהִיא שְׁמַאל. שְׁשִׁים גְּבוּרִים נִקְרְאוּ
שְׁנוֹסְעִים מְגֻבֹרָה, שְׁשֵׁם תּוֹרָה שְׁפָעַל פֶּה, שְׁהִיא
שְׁכִינָה תְּחִתּוֹנָה, כָּלֵל שֶׁל שְׁשִׁים מִסְכָּתוֹת וְשֵׁשׁ
סְדְרֵי מְשָׁנָה. שְׁתּוֹרָה שְׁכַבְתָּב, לְפָה לֹא תִתְנַלְתָּה,
בְּגִלְלָה שְׁעֵתִיד שְׁמַאל, שְׁהִיא פֶּה, לְהַדְחוֹת.

וְלָכֵן הוּא מִסְתִּיר כֶּף הִנְאֻלָּה בְּלָב, וְהָפָה שֶׁהוּא
גְלוּי לֹא מִתְנַלָּה הִנְאֻלָּה, וּבְגִלְלָה שְׁהַכֵּל תְלוּי
בְּיָמִין, אָמַר הַנְּבִיא (ישעיה נג) וְזָרַע ה' עַל מִי נִגְלָתָה.
עַל מִי וַדַּאי, שְׁנַאֲמַר בָּהּ מִי יִרְפָּא לָהּ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב

(איכה ב) מ"ה אַעֲיִדְךָ מִ"ה אַדְמָה לָךְ, וְאָמְרוּ לִי מִ"ה שְׁמוֹ, בְּמִ"ה יָבֵא הַזְּמַן, וּבְמִ"ה תָּבֵא רְפוּאָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם) מָה אֲשֹׁה לָךְ וְאַנְחִמְךָ וְגוֹמֵר, מִ"י יִרְפָּא לָךְ, שְׁמִשָּׁה הוּא מִ"ה שְׁמוֹ וְכוּ תִּהְיֶה נְחֻמְתְּךָ. וּבְגִלְל כָּךְ כָּפַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ מִשָּׁה מִשָּׁה, אֶחָד עַל גְּאֻלָּה תְּרַאשׁוּנָה, וְאֶחָד עַל תְּאַחְרוּנָה, וּבְגִלְל זֶה אִזּוּ יִשִּׁיר מִשָּׁה. אִזּוּ שָׁר לֹא נֹאמֵר, אֲלֹא אִזּוּ יִשִּׁיר.

עֲשִׂירֵי בַת־כֶּלֶה, וְזוֹ שְׂכִינָה, וְעֲלִיָּה נֹאמֵר (תהלים יז) תַּכְּלֶה לְדוֹד שְׁמֵעָה ה' אֶדְבֵק. וְדוֹד בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ אָמַר בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים שָׁל הַגְּלוּת, אָמַר עַל יִשְׂרָאֵל (שם) בַּחֲנֻת לְבִי פָקַדְתָּ לִּילָה, וְאִיִּן לִילָה אֲלֹא גְלוּת, וְמָה שֶׁאָמַר אִיּוֹב הַכֹּל הָיָה מְשָׁל עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁאָמַר כָּלָה עֲנֵן וַיִּלֶּה, וְהַשֶּׁטֶן רָצָה לְקַטְרֵג לוֹ, וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִיּוֹב לֹא בִדְעַת יַדְבֵּר. אַף בִּיעֲקֹב כָּךְ, בְּגִלְל שְׂרָאָה בְּרוּחַ קְדוֹשׁ אֶת דִּחַק הַגְּלוּת: ע"ב.

וַיַּעֲקֹב, בְּגִלְלֵי שְׂרָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְחַק שָׁל הַגְּלוּת
הָאַחֲרוֹנָה בְּסוּף הַיָּמִים, [אָמַר (בראשית כח)
וַיִּפְנֶעַ בַּמָּקוֹם וַיִּלֶּן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ, וּבָא הַלַּיְלָה
שָׁל הַגְּלוּת, וְאָמַר] (שם לב) וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצַּר
לוֹ. וְחָלַק אֶת הָעַם הַקְּדוֹשׁ בְּגִלְלוֹת לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם לג) וַיִּשָּׂם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן
רֵאשִׁינָה, בְּרֵאשׁ בְּגִלְלוֹת אֲדוּם. וְאֶת לֵאָה וַיַּלְדֶיהָ
אַחֲרָנִים וְאֶת רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרָנִים. וּבְגִלְלֵי
שְׂרָאָה אַחַר כֵּן עֲנִיּוֹת וַצַּעַר שְׁלָחָם, אָמַר (שם כח)
וַשְׁבֹּתִי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי. וְאָמַר, וְנָתַן לִי לֶחֶם
לֶאֱכֹל וּבְגָד לְלַבֵּשׁ.

וְדוֹד, בְּגִלְלֵי הַגְּלוּת אָמַר (שמואל ב י"ו) רָעַב וְעֵינַי
וַצַּמָּא בַּמַּדְבָּר. בְּגִלְלֵי שְׂרָאָה שְׂכִינָה חֲרָבָה
יְבֻשָׁה, הָיָה נוֹטֵל צַעַר בְּגִלְלָתָהּ. אַחַר שְׂרָאָה
שְׂרָאָה לְחוּזָרִים [בְּתִשְׁבֻּחָה] בְּחֲדוּתָהּ, תִּקְוֶן עֲשָׂרָה מֵינֵי
נְגוּנִים, וּבְסוּף כָּלָם אָמַר (תהלים קב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִּי
יַעֲטֹף [נ"א תִּקְוֶן עֲשָׂרָה מֵינֵי תְלִים, וּבְסוּף כָּלָם תִּפְלָה לְדוֹד תִּטַּח ה' אֲזוּנָךְ
עַנְנִי. אַחַת שָׁבֵל תִּפְלָת שְׁבִגְלָלָן מִתְעַטְטִים לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ, וְלֹא הָיוּ נִכְנָסוֹת עַד
שֶׁתִּכְנַס תִּפְלַת הָעֵנִי, אָמַר תִּפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֹף], וְהִיא תִּפְלָה

שְׁעוֹמָתָה כָּל הַתְּפִלוֹת לְפָנֶיהָ עַד שֶׁתִּכְנַם
תְּפִלָּתוֹ, לְכֵן הִקְדִּים עָנִי לְכֻלָּם.

מַהִי תְּפִלַּת הָעָנִי? זוֹ תְּפִלַּת עֲרֻבִית שֶׁהִיא
רְשׁוּת בְּפָנֵי עֲצָמָה בְּלִי בַעֲלָהּ, וּמִשׁוּם
שֶׁהִיא בְּלִי בַעֲלָהּ, הִיא עֲנִיָּה וַיִּבְשָׁה, וַצְּדִיק עָנִי
יִבֹשׁ זֶה יֵרַע יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּרִשׁוּת כָּל אַמּוֹת
הָעוֹלָם, וְדוֹמָה לְתְּפִלַּת עֲרֻבִית שֶׁהִיא לִילָה שֶׁל
הַגָּלוּת.

וְתְּפִלַּת שִׁבְתָּהּ הִיא צְדָקָה לְעָנִי, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָה
בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁמֶשׁ בְּשִׁבְתָּהּ צְדָקָה
לְעָנִיִּים [שְׁעָנִיִּים מִתְנַחֲמִים בְּדַרְךְ שֶׁל שֶׁמֶשׁ שֶׁל שִׁבְתָּהּ]. וְלְכֵן צָרִיךְ
אָדָם לְהִיזֹת כְּמוֹ עָנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ בְּתְּפִלַּת
עֲמִידָה בְּכָל יְשֻׁבֵת יָמֵי הַחַל בְּשִׁבִיל הַשְׂכִּינָה,
וּמִתְעַטֵּף לָהּ בְּעֵטוֹף שֶׁל מִצְנָה שֶׁל צִיצִית כְּמוֹ
עָנִי, וַיְהִיָּה בְּתְּפִלִּין כְּמוֹ אֲבִיוֹן אֲצֵל הַשַּׁעַר
שֶׁהוּא אֲדָנִי. שֶׁכָּךְ עוֹלָה לְחֶשְׁבוֹן הַיּוֹם. וְזֶהוּ
אֲדָנִי שִׁבְתִּי תְּפִלָּתוֹ.

וּכְשֵׁפּוֹתַי פִּיּוֹ בְּתַפְלַת עֲרֵבִית, נוֹחַת נֶשֶׁר
 בְּיָמֵי הַחַל לְקַבֵּל בְּכַנְפָּיו תַּפְלַת
 הַלֵּילָה. וְזֶה נוֹרִיא"ל נִקְרָא אוֹרִיא"ל מֵצַד שֶׁל
 חֶסֶד, וְנוֹרִיא"ל מֵצַד שֶׁל גְּבוּרָה, שֶׁהוּא נֶר
 דוֹלֵק, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (דניאל ז) נִהַר דִּינֹר וְגו'.

וּבְתַפְלַת שְׁחָרִית אֲרִיָּה נוֹחַת לְקַבֵּל תַּפְלָה
 בְּזֵרוּעוֹתָיו וּכְנָפָיו, שֶׁאַרְבַּע כְּנָפִים
 [יש] לְכָל חַיָּה, זֶה מֵיכָאֵל. וּבְתַפְלַת מְנַחֵה שׁוֹר
 נוֹחַת לְקַבֵּל [נ"א תַּפְלָה] בְּקַרְנָיו וּכְנָפָיו, וְזֶה
 גְּבֻרִיאֵל. וּכְשֶׁבֶת נוֹחַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּשֵׁלֶשֶׁת הָאָבוֹת לְקַבֵּל הַבַּת יְחִידָה שְׁלוֹ פָּהֶם,
 וְזֶה סוּד שֶׁל שְׁבֶת, ש' בַּת יְחִידָה שְׁלוֹ. בְּאוֹתוֹ
 זְמַן תַּחֲיוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ בַּשֵּׁם שֶׁל יי',
 פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים כד) שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם
 וְהִנְשְׂאוּ פֶתְחֵי עוֹלָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתְּחִים שְׁבַעַה הַיְכָלוֹת. הַיְכָל
 הָרֵאשׁוֹן - הַיְכָל הָאֲהָבָה. שְׁנֵי - הַיְכָל
 הַיְרָאָה. שְׁלִישִׁי - הַיְכָל הַרְחָמִים. רְבִיעִי - הַיְכָל

הַנְּבוֹאָה בְּאִסְפְּקֵלְרֵיהָ הַמְּאִירָה. (דף כד ע"א) חֲמִישִׁי -
 הֵיכַל הַנְּבוֹאָה בְּאִסְפְּקֵלְרֵיהָ שְׂאִינָה מְאִירָה. שְׁשִׁי
 - הֵיכַל הַצֶּדֶק. שְׁבִיעִי - הֵיכַל הַדִּין.

וְעֲלֵיהֶם נֹאמַר בְּרֵאשִׁית - בָּרָא שֵׁי"ת. אֱלֹהִים
 הֵיכַל שְׁבִיעִי. וְכֹךְ הֵם שְׁבַעַה הֵיכָלוֹת
 לְמִטָּה, וּבְנִגְדָם שְׁבַעַה קוֹלוֹת שָׁל הָבוּ לַה',
 וְשִׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה אֲזָכְרוֹת שְׁבָהֵן מִשׁוֹמֵט הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה עוֹלָמוֹת (תהלים סח) בְּרֶכֶב
 אֱלֹהִים רַב־תִּים אֱלֹפִי שְׁנֵאָן, שְׁהֵם שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה
 רַבּוֹא עוֹלָמוֹת, וְכִמָּה שׁוֹמְרֵי שְׁעָרִים יֵשׁ לְהֵיכָלוֹת
 שְׁמִקְבָּלִים תְּפִלוֹת, וְכֹל תְּפִלָּה לֹא תִכְנַס אֶלָּא
 בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל, וְאִין מִי שְׁעוֹמֵד לְפָנָי שְׁעַר
 הַתְּפִלָּה, וְעֲלִיו נֹאמַר (שם קכו) לֹא יִבְשׁוּ כִי יִדְבְּרוּ
 אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר, שְׁהִיא שְׁעַר הַמְּלֶךְ. בְּגִלְל
 שְׁתְּפִלָּה הִיא מְצֻנָה, וְזוֹ שְׁבִינָה, וְהַתּוֹרָה זֶה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - לֹא צָרִיךְ בִּינֵיהֶם תְּפִסְקָה.
 וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת תּוֹרָה וּמְצֻנָה בְּאַהֲבָה וִירְאָה.

שָׁפַל מְצוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּלֵן תְּלוּיֹת מִשָּׁם
 יְהוּ"ה. כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ סוּד זֶה שְׁמִי עִם י"ה
 - ש"ס"ה מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְזֶה זְכָרִי עִם ו"ה -
 רמ"ח מְצוֹת עֲשֵׂה. וְהָרִי כָּאֵן ש"ס"ה וְרמ"ח, וְהֵם
 רמ"ח תְּבוֹת שֶׁבְּקָרִיאת שְׁמִיעַ, וְנִתְּנוּ מֵאַהֲבָה [שָׁל
 אֹת י'] וְיִרְאֶה שָׁל אֹת ה'. וְלִכֵּן תִּקְּנוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, וְהֵם כְּלוּלִים בְּאַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר
 כּוֹ זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבֵי.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבֵי. אֵין מִי שֶׁעוֹמֵד לְפָנַי שֶׁעַד
 הַתְּפִלָּה, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר (ש"ס קכו) לֹא יבִשּׁוּ כִּי
 יִדְּבְרוּ אֶת אֵיבִים בְּשַׁעַר, שֶׁהוּא שַׁעַר הַמְּלָךְ, בְּגִלְל
 שֶׁתְּפִלָּה הִיא מְצוּהָ, וְזוֹ שְׂכִינָה, וְתוֹרָה זֶה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לֹא צָרִיךְ בִּינֵיהֶם הַפְּסָקָה, וְצָרִיךְ
 לְהַעֲלוֹת תוֹרָה וּמְצוּהָ בְּיִרְאֶה וְאַהֲבָה, שֶׁכָּל מְצוֹת
 עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה תְּלוּיֹת מִשָּׁם יְהוּ"ה, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוֹ סוּד זֶה שְׁמִי עִם י"ה - ש"ס"ה מְצוֹת לֹא
 תַעֲשֶׂה, וְזֶה זְכָרִי עִם ו"ה - רמ"ח מְצוֹת עֲשֵׂה,

וְהָרִי כָּאֵן מֵאֲתִים וְשִׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים, וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת
 וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים, וְהֵן מֵאֲתִים וְשִׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים
 תְּבוֹת שֶׁבְקִרְיַאת שְׁמַע, וְנִתְּנוּ מֵאַהֲבָה וְיִרְאָה שֶׁל
 אוֹת ה', וּמִשׁוֹם כֶּן תִּקְנוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּאַהֲבָה, וְהֵם כְּלוּלִים בְּאַבְרָהָם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (ישעיה מא)
 יָדַע אֲבָרָהָם אֶחְבִּי.

תְּפִלִּין הֵן עֵז שֶׁנִּתְּנוּ מִיִּרְאָה שֶׁהִיא לְשִׁמְאֵל, וְזֶה
 פֶּחַד יִצְחָק, שֶׁשָּׂם כָּל הַמְּקַטְרְגִים עוֹלָיִם
 לְתַבְּעַ כָּל הַדֵּינִים, וְלִכֵּן וּבִדְרוֹעַ עֵזוֹ - זֶה תְּפִלִּין,
 י"ה בְּיִרְאָה, ו"ה בְּאַהֲבָה. וְהוּא שֶׁפְּתוּב (תהלים לא)
 אֶחְבֹּבוּ אֶת ה' כָּל חֲסִידָיו. בֹּא רְאֵה, יְהוָה כּוֹלֵל
 הַכֹּל, וְלִכֵּן נֶאֱמַר בְּיַעֲקֹב וְהִנֵּה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו,
 שֶׁהוּא עֲמוּד הָאֱמֻצָּעִי לְאַחַר שֶׁחֻקָּם. [פְּתוּב בְּדָפוּס, עַד
 בְּדָמוֹת שֶׁל רַבּוֹנוֹ וְדַאי] שֶׁכֵּאֲשֶׁר תְּפִלְתּוֹ עוֹלָה לְמַעְלָה,
 הַכְּרוֹז יוֹצֵא מִן הַרְקִיעִים וַיֹּאמֶר הָבּוּ כְבוֹד לְדִיוֹקָן
 הַמְּלָךְ, וַאֲיֵן שַׁעַר שְׁעוֹמֵד לְפָנַי הַתְּפִלָּה הַזֹּאת. אֲדָנִי
 שֶׁפְּתִי תִפְתָּח - לְהוֹצִיא מְזוּזָה לְפָנַי הַקְּדוֹשִׁים,
 שֶׁבְּהִיכֹל הָיָה שָׁם הַמְּזוּזָה.

בָּנִים חַיִּים וּמְזֻנּוֹת מְצַד עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, שֶׁהוּא
 בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהוּא עֵץ הַחַיִּים שִׁיּוּצֵא
 מִהַחַיִּים שְׁלִמְעָלָה, וְהוּא הָעֵץ שָׁבוּ מְזֻנּוֹ לְכֻלָּם.
 וּבְנֵי הַשְּׂכִינָה הֵם יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, הַחַיִּים שְׁלָה
 תּוֹרָה, הַמְּזֻנּוֹ שְׁלָה תְּפִלָּה, שְׁחֲשׂוּבָה בְּקַרְבָּן,
 וּבְנִלּוֹת נֵאמַר אֲצֵל יִשְׂרָאֵל הָבָה לִי בָנִים, וְשְׂכִינָה
 הִיא קַרְבָּן לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁמֻקְבֵּל אוֹתָהּ בְּיָמִין
 וּשְׂמָאל וְגוֹף, וַיַּחֲדוּ עִמָּהּ בְּצַדִּיק, שֶׁהוּא אוֹת
 תְּפִלִּין וְשֶׁבֶת וַיָּמִים טוֹבִים.

וַיֵּשׁ לְשֵׂאל, לָמָּה מִתְּפִלָּיִם אֵל הַקַּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּכַמָּה דְרָגוֹת? לְפַעְמִים מִתְּפִלָּיִם אֵלָיו
 בְּסִפְיָרָה יְדוּעָה וּבְמִדָּה יְדוּעָה, לְפַעְמִים תְּפִלָּה
 לְיָמִין - זֶהוּ שֶׁנֵּאמַר הַרוּצָה לְחַחֲכִים יְדָרִים,
 לְפַעְמִים לְשְׂמָאל - זֶהוּ שֶׁנֵּאמַר הַרוּצָה לְחַעֲשִׁיר
 יְצִפִּין, לְפַעְמִים שֶׁל אָב וְאִם הֵם לְיָמִין וּלְשְׂמָאל,
 וְלְפַעְמִים לְעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, לְפַעְמִים לְצַדִּיק, כָּל
 תְּפִלָּה עוֹלָה לְדְרָגָה יְדוּעָה. אֵלָּא וַדַּאי יְהוּ"ה הוּא
 בְּכָל סִפְיָרָה וּסְפִירָה, וְתְּפִלָּה הִיא שְׂכִינָה.

בְּזִמְנֵי שְׂמִינֵי לְרַחֵם עַל הָעוֹלָם עוֹלָה בְּיָמֵינוּ,
 וּבְזִמְנֵי שְׂמִינֵי לַעֲשׂוֹת דִּין בְּעוֹלָם עוֹלָה
 בְּשִׂמְאֵל, וְהַכֹּל אֵל יְהוָה שֶׁהוּא בְּכֹל מְקוֹם, וְלִכֵּן
 זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה, עוֹלָה לַה', וְזוֹ תִּפְלָה שְׁחִיא
 שְׂכִינָה קִרְבָּן לַה', וְזוֹ תִּפְלָה שְׁחִיא קִרְבָּנוּ,
 וּכְשֶׁעוֹלָה אֵלָיו, צָרִיךְ לְהַכְלִיל עִמָּה אֶת כָּל
 הַסְּפִירוֹת, שְׂאִין קִדְשָׁה פְּחוֹת מִעֲשָׂרָה: ע"כ.

יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹלָה בְּיוֹד ה"א וְא"ו ה"א, וְסוּד הַדָּבָר
 - יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְהַפְרָאתָ.
 מַחֲשָׁבָה - חֲש"ב מ"ה, וְכוּ תִּמְצָא אֶת הַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ. וּמִשׁוֹם שֶׁיַּעֲקֹב שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל, נֶאֱמַר
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּדַמוֹת רַבּוֹנוּ.

בְּנֵים חַיִּים וּמְזוֹנֹת מֵצַד עֲמוּד הָאֲמִצְעִי, שֶׁהוּא
 בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וְהוּא עֵץ הַחַיִּי"ם, וְהוּא
 עֵץ שְׂמֹזוֹ"ן בּוֹ לִכְל. וְלִכֵּן יִשְׂרָאֵל יֵם הַמְּזוֹן שְׁלוֹ
 תִּפְלָה שְׁנַחֲשָׁבֶת לְקִרְבָּן. וּבְנֵלוֹת נֶאֱמַר (בראשית ל)
 הָבָה לִי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי. וְשְׂכִינָה הִיא
 קִרְבָּן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִפְּנֵי בְּיָמֵינוּ וְשִׂמְאֵל

וּגּוּף. וּבְשֵׁעוּלָה אֵלָיו, צָרִיךְ לְהַכְלִיל עִמָּה כָּל עֵשֶׂר
הַסְּפִירוֹת, שְׂאִין קִרְשָׁה פְּחוֹת מֵעֵשֶׂר, שֶׁהוּא
קִרְשָׁתוֹ. וְלִכְּן כְּשֶׁכֵּן אָדָם רוֹצֵה לְהַעֲלוֹת תְּפִלָּה
בְּכָל תְּנוּעָתוֹ, [אם] נִחַשׁ רוֹצֵה לְקַטְרֵג לְתִפְלָה, צָרִיךְ
לַעֲשׂוֹת לוֹ מְקַלֵּעַ, וְסוּד תְּדַבֵּר - וְרָקֵא מִקַּף שׁוֹפֵר
הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא.

פְּתַח רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, עֲלִיזִים שְׂמַעוּ,
תַּחְתּוֹנִים הַתְּכַנְסוּ, אֵלֶּה מוֹרֵי הַיְשִׁיבָה
שְׂלֵמֵעָלָה וְשְׂלֵמָטָה. אֵלֶיָּהוּ, כְּשֶׁבוֹעָה עָלֶיָּהּ, קַח
רְשׁוֹת וְרַד לְכָאן, שְׁחַרֵי קָרַב גְּדוּל הַזּוֹדֵמֵן. תְּנוּף
הַמְּמַנָּה, רַד לְכָאן אֶתָּה וְכָל מוֹרֵי הַיְשִׁיבָה
שְׂתַחַת יְדָהּ, שְׂלֵא לְכַבוֹדֵי עֲשִׂיתִי, אֵלֶּא לְכַבוֹד
הַשְּׂכִינָה.

פְּתַח כְּמַקְדָּם וְאָמַר, וְרָקֵא וּדְאֵי. כְּבוֹאָךְ לְהַעֲלוֹת
תְּפִלָּה לְאוֹתוֹ מְקוֹם יְדוּעַ. כְּמוֹ שְׂאוֹתָהּ אֶכְּן
הַקַּלֵּעַ שְׁנִזְרָקָה לְמְקוֹם יְדוּעַ, כִּי צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת
מִחֲשַׁבְתּוֹ בְּתִפְלָה כְּאוֹתוֹ כְּתָר אֶכְּן מִכְּלָלֵת

וּמַעֲטָרַת, שְׁנֵאמַר בָּהּ כָּל הַזֹּקֵף זֹקֵף בְּשֵׁם,
שְׁצַרִיף לְהַעֲלוֹתָהּ לְשֵׁם.

וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁמַעְלָה אוֹתָהּ לְבַעֲלָהּ, אִפְלוּ נִחַשׁ
בְּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ לֹא יִפְסִיק, אִף עַל גַּב
שְׁנֵאמַר בּוֹ וְאֹתָהּ תִּשׁוּפְנוּ עֲקֵב. אוֹתָהּ הָאֵבֶן שֶׁהִיא
י' שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁנֵאמַר בָּהּ (בראשית מט) מִשֵּׁם רָעָה אֵבֶן
יִשְׂרָאֵל, לֹא יִפְסִיק. וְצַרִיף לְהַעֲלוֹתָהּ [נ"א אוֹתָהּ] עַד
אֵין סוּף. וּכְשִׁמּוֹרִיד אוֹתָהּ, נֵאמַר בּוֹ כָּל הַכּוֹרֵעַ
כּוֹרֵעַ בְּכָרוֹף, שְׁצַרִיף לְהוֹרִידָהּ עַד אֵין תַּכְלִית,
וְלֹא יִפְסִיק [נ"א אוֹתָהּ] מִמֶּנּוּ לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה.

לְפַעְמִים בַּעֲלָהּ הוּא ו' בְּצַדִּיק בְּשִׁשָּׁה פְּרָקִים שֶׁל
שְׁתֵּי שׁוֹקֵים יוֹרֵד אֵלֶיהָ בְּשְׁתֵּי שׁוֹקֵים.
לְפַעְמִים בַּעֲלָהּ הוּא ו' בְּשְׁתֵּי זְרוּעוֹת, שִׁשָּׁה
פְּרָקִים שְׁעוֹלָה אֵלָיו בְּשְׁתֵּי זְרוּעוֹת. לְפַעְמִים הוּא
בֶּן אָבָא וְאָמָא, בֶּן י"ה, צַרִיף לְהַעֲלוֹת [לָהּ לְמַעְלָה
וּבְאֶשֶׁר] לְמַעְלָה לְה'. וּכְשִׁעוֹלָה שָׁם, לְפַעְמִים הִיא
בְּהַפּוֹךְ ו' וּבֵין י' י' כְּמוֹ זֶה א צַרִיף לְהַעֲלוֹתָהּ

אֱלֹיו, שְׁנֵאמַר בָּהּ (תהלים קיח) אֶבֶן מֵאִסוּ הַבּוֹנִים
הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

וּבְשֶׁהִיא עוֹלָה לְמַעְלָה, בְּרֹאשׁ כָּל הָרֹאשִׁים הִיא
עוֹלָה, וּבְנִלְלָה הַמְּלֹאכִים אוֹמְרִים (דף כד ע"ב)

אִי"ה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ. וּבְשֶׁעוֹלָה לָא' [לְמַעְלָה] כְּמוֹ זֶה
א, הִיא כֶּתֶר בְּרֹאשׁ שֶׁל א' עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ כֶּתֶר.
וּבְשִׁינְרֶדֶת נִקְרָה לְמַטָּה וּמִתְעַטָּרֶת, יוֹרֶדֶת בָּהּ כְּמוֹ
זֶה [א קמ"ז]. וּבְשֶׁעוֹלָה נִקְרָאת כֶּתֶר בְּסוֹד הַטְּעָמִים,
וּבְשִׁינְרֶדֶת נִקְרָאת נִקְרָה. וּבְשֶׁמְתִיחַד עֲמָה הִיא
[נִקְרָאת אוֹת] ז', הִיא כְּלוּלָה מִמֶּנּוּ אוֹת בְּרִי"ת, שֶׁהוּא
שְׁבִיעֵי שֶׁל הַכֹּל.

וּבְנִדְאֵי שְׁאֶבֶן זוֹ הִיא בְּנִין כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְלִבֵּן
(דברים כה) אֶבֶן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָּהּ. הִיא
מְדָה בֵּין כָּל סְפִירָה, וּסְפִירָה שֶׁל כָּל סְפִירָה, [נ"א]
וְכָל סְפִירָה] בָּהּ עוֹלָה לְעֵשֶׂר, הַשְּׁעוֹר שְׁלָה. וּבָהּ נַעֲשִׂית
אֲמָה עֵשֶׂר אֲמוֹת אֶרֶץ בֵּין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה.
וּסוֹד הַדְּבָר - עֵשֶׂר אֲמוֹת אֶרֶץ הַקָּרֶשׁ, וּבֵין הַכֹּל

מֵאָה. י' הִיא בֵּין פָּרֶק וּפָרֶק עֶשֶׂר פְּעָמִים עוֹלָה
לְמִדָּה [בַּעַל] שֶׁל מֵאָה אֲמָת.

כָּל מִדָּה וּמִדָּה נִקְרָאת עוֹלָם, וַי"ו הֵם שְׁעוֹר
וּמִדָּה. ו' שָׁקֶל, י' מִדָּה שְׁלָה. וְשְׁעוֹר הַמִּדָּה
חֲמִשׁ אַמּוֹת אַרְבֵּי וְחֲמִשׁ אַמּוֹת רַחֵב. וְהֵם בְּנִגְד
שְׁעוֹר שֶׁל כָּל רְקִיעַ שְׁמֵהֶלֶךְ חֲמִשׁ מֵאוֹת אָרְבוּ
וְחֲמִשׁ מֵאוֹת רַחֲבוּ, וְהֵם ה"ה. הֲרִי לָךְ שְׁעוֹר קוֹמָה
בְּאוֹתֵיזוֹת יְהו"ה. שְׁאוֹת ו' הוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם.
חֲמִשָּׁה רְקִיעִים שָׁלוֹ ה' אֵלֶּה נִקְרָאוּ ה' שָׁמַיִם. ה'
חֲמִשָּׁה רְקִיעִים שְׁכֻלוֹלִים בַּשָּׁמַיִם, חֲמִשָּׁה עֲלִיוֹנִים
שָׁמַי הַשָּׁמַיִם. וְהֵם ה"ה חֲמִשׁ עִם חֲמִשׁ. ו' רְקִיעַ
שְׁשֵׁי לָהֶם. י' שְׁבִיעֵי לָהֶם. י' שְׁבַעַה בְּשַׁבְּעָה וְעוֹלָיִם
י"ד. וְכֵן הֵם הָאֲרָצוֹת שְׁבַעַה עַל גְּבֵי שְׁבַעַה כְּמוֹ
גְּלִדֵי בָּצָלִים, וְכֻלָּם רְמוּזִים בְּשֵׁתֵי עֵינַיִם.

י' נִקְרָא עוֹלָם קָטָן, ו' עוֹלָם אֶרֶץ. וְכָל מִי
שָׁרוּצָה לְשֹׂאֵל שְׁאוֹלוֹת לְעוֹלָם אֶרֶץ, צָרִיךְ
לְהֶאֱרִיךְ בּוֹ. וְכָל מִי שֶׁשׁוֹאֵל בְּעוֹלָם קָצֵר, צָרִיךְ

לְקַצֵּר. וְעַל זֶה בְּאֵרוֹ, בְּמָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְקַצֵּר -
 אִין אָדָם רִשְׁאֵי לְהֶאָרִיךְ.

לְקַצֵּר בְּתַפְלוּת - (במדבר יב) אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ.
 בְּנִקְדָּה שֶׁל י' לְהֶאָרִיךְ [מִצַּד שֶׁל אוֹת ו'] .
 וְלְהַתְנַפֵּל - (דברים ט) [בְּאוֹת פ'. וְהַכֵּל פ"ו] וְאֶתְנַפֵּל לְפָנַי ה'
 בְּרֵאשִׁיטָה אֲרַבְעִים יוֹם וְאֲרַבְעִים לַיְלָה. הַכֵּל [אָמְרָה] .
 מ"ם, י' נִקְדָּה בְּאִמְצַע נִעְשִׂית מִי"ם מִצַּד הַחֶסֶד
 צָרִיךְ לְהֶאָרִיךְ בְּתַפְלָה וּבִשְׁם הַקְדוּשָׁה, וְעוֹלָה יְהו"ה
 בְּרַבִּיעַ [וְצָרִיךְ] לְהֶאָרִיךְ בְּתַנוּעָה זוֹ שֶׁהוּא סוֹד
 הַתְקִיעָה. לְקַצֵּר מִצַּד הַשְּׂבָרִים. בִּינּוּנֵי - לֹא בְקַצּוֹר
 וְלֹא בְּאֲרִיכוֹת, בְּתַרוּעָה שֶׁל הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי
 שֶׁהִיא שְׁלֹשָׁתָה, שִׁשְׁנֵיהֶם שֶׁקֵּל הַקֹּדֶשׁ.

בְּנִגְדֵי רַבִּיעַ שֶׁהוּא עוֹלָה חָלָם. שְׂבָרִים בְּנִגְדֵי שְׂבָא.
 זֶה צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת קוֹל, וְזֶה צָרִיךְ לְהוֹרִיד
 אוֹתוֹ. וְלִכֵּן אוֹתָם שְׂבָרִים בְּחִשְׁאֵי שְׂכִינָה תַּחַתוֹנָה,
 וְקוֹל לֹא יִשְׁמַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א א) וְקוֹלָהּ לֹא
 יִשְׁמַע. תַּרוּעָה זוֹ שְׁלֹשָׁתָה אֲחוּז בְּשְׁנֵיהֶם. וַיֵּשׁ כְּמוֹ
 תְּרַקִּיעַ הַמֶּאָרֶז כּוֹ תַּבָּה, וְהִיא נִקְוֶדָה חִירִיק כְּמוֹ

חלם. אין נקדה שאין כמותה בפעמים. סגול אל
סגולתא. שבא אל זקף גדול. כלם תמצא להם
נקדות אצל הפעמים למי שיודע סודות טמירים.
פתח ואמר, זרקא מקף שופר הולך סגולתא. [פתיח
נקדת זמן ה' מלך. נקדת סגול שמאל ה' מלך. באמצע ה' ומלוך למטה. רבי אחא
אמר, ה' מלך זה עולם עליון, ה' מלך זה תפארת, ה' ומלוך זה ארון הקברית].

השלמה מההשמטות (סימן מא)

שנינו, עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק
שמו על שם הצדיקים, וכשישראל
צדיקים - מתגבר, ואם לאו - מתחלש, והוא סובל
כל העולם, שפתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם, ואם
חלש, לא יוכל להתקיים העולם: ע"כ.

השלמה מההשמטות (סימן ז)

הצדיק אבד - כל זמן שלא יבא השפע אבד,
ועליו נאמר (ישעיה יט) ונחר יחרב ויבש.
ובעת הברכה - (תהלים ה) כי אתה תברך צדיק,
ברכות לראש צדיק: ע"כ.

השלמה מההשמטות (סימן ח)

לְמַדְנוּ, עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק
 שמו על שם הצדיקים, וכשיש צדיקים -
 מתגבר, ואם לאו - מתחלש, והוא סובל כל
 העולם, שפתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם. ואם
 חלש, לא יוכל להתקיים העולם: ע"כ.

אלה תולדות השמים והארץ (ר"ת תה"ו), הרי
 פרשה, כל מקום שפתוב אלה - פסל את
 הראשונים. ואלה תולדות של תהו שנקמו בפסוק
 השני והארץ היתה תהו, ואלה הם שנתפאר
 שהקדוש ברוך הוא בורא עולמות ומחריבן. ולכן
 הארץ היתה תוהה ובוהה, איך בורא הקדוש ברוך
 הוא עולמות להחריבם? יפה היתה שלא לברא
 אותם! אלא וראי כאן יש סוד. מה זה ומחריבן?
 שהקדוש ברוך הוא לא ישמיד את מעשי ידיו,
 ולא עוד, אלא זה השמים שנאמר בהם (ישעיה נא) כי
 שמים כעשן נמלחו ונו'. אם כן, הקדוש ברוך הוא
 עושה ומכה!?

אֵלֶּא סוּד הַדְּבָר, כִּי הוּא שֶׁהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 כָּרָא אֶת הָעוֹלָם וּכְרָא אוֹתוֹ בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְוֶה בְּרֵאשִׁית, שֶׁנֶּאמַר כֹּה (משלי ה) ה' קָנְנִי
 רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ. וּבְרֵאשִׁית הַזֶּה כָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ, וְהוּא סִמְךָ אוֹתָם כֹּה, בְּגִלְלֵי שְׁפָרִית כְּתוּבָה
 בּוֹ בְּבִרְאשִׁית, וְנֶאמַר כֹּה (ירמיה לג) אִם לֹא כְּרִיתִי
 יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. וְאֵלּוּ הֵם שֶׁנֶּאמַר כֹּהֵם (תהלים קמ"ו)
 הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה' וְגו'. וְאָרֶץ תַּחֲתֵימָם הִיא כְּלוּלָה
 מִשִּׁבְעַת אַרְצוֹת, שֶׁעֲלֵיהֶם אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (שם ק"ו)
 אֶת־הַלָּד לְפָנַי ה' בְּאַרְצוֹת תַּחֲתֵימָם.

וּכְרָא שָׁמַיִם וְאָרֶץ (דף כה ע"א) אַחַר כִּי עַל תַּהוֹ, וְאִין
 שֵׁם יְסוּד שֶׁהוּא בְּרִי"ת שְׁסוּמְךָ אוֹתָם, לְכַן
 רָצָה הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא לְתַת תּוֹרָה לְאִמּוֹת הָעוֹלָם
 עוֹבְדֵי עֲבוֹ"ם, שֶׁהוּא כְּרִית מִלְּךָ מִמָּשׁ, וְלֹא רָצוּ
 לְקַבְּלָהּ, וְנִשְׁאַרְהָ הָאָרֶץ חֲרָבָה וַיִּבְשָׁה.

וְזַהוּ יְקוּוֹ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אַחַד
 וְתִרְאֶה תִּיבְשָׁה. יְקוּוֹ הַמַּיִם - זֶה הַתּוֹרָה. אֶל
 מְקוֹם אַחַד - אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁמָוְתֵיהֶם

תְּלוּיֹת מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנֵאמַר בּוּ בְרוּךְ כְּבוֹד ה' -
 מְמָקוֹמוֹ. כְּבוֹד ה' - שְׂכִינָה תְּחִתּוֹנָה. מְמָקוֹמוֹ -
 שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה. וְכִיּוֹן שְׂאוֹתָם נִשְׁמוֹתֵיהֶם מִשָּׁם,
 שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם פּוֹדָאֵי יְהוּ"ה, וְנֵאמַר בְּהֶם (דברים לב)
 כִּי תִלַּק ה' עִמּוֹ. וְזֵהוּ יָקוּוּ הַפִּיִם אֶל מְקוֹם אַחֲרָה.
 וְתִתּוֹרָה הִיא יִשׁוּב הָעוֹלָם. וְאַמּוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהֵם
 עוֹבְרֵי עֲבוֹ"ם, שְׁלֹא קִבְּלוּ אוֹתָהּ, נִשְׁאַרוּ
 חֲרָבִים וַיִּבְשִׁים, וְזֵהוּ שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹרֵא
 עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן, אֵלֶּה שְׁלֹא שׁוֹמְרִים מְצוֹת
 הַתּוֹרָה. לֹא שֶׁיִּשְׁמִיד הוּא מַעֲשִׂיו כְּמוֹ שֶׁחֹשְׁבִים
 בְּנֵי אָדָם. וְלָמָּה יִשְׁמִיד אוֹתָם אֵת בְּנֵיו, שְׁנֵאמַר
 בְּהֶם בְּהַבְּרָאָם, בְּה' בְּרָאָם? וְאַלֶּה אוֹתָם
 שְׂמֵת־גִּיּוֹרִים מֵאַמּוֹת הָעוֹלָם, בְּגִלְגָּלָם נִפְלָה ה' קִטְּנָה
 שֶׁל אַבְרָהָם בְּאֵלֶּף הַחֲמִישִׁי שֶׁהוּא ה', שֶׁהוּא חָרַב
 וַיִּבֶשׁ. חָרַב כְּבוֹת רֵאשׁוֹן, וַיִּבֶשׁ כְּבוֹת שֵׁנִי.

וּמֵאֵשׁ, מִשׁוּם שֶׁרָצָה לְהַכְנִים גִּרִים תַּחַת כְּבוֹת
 הַשְּׂכִינָה, וְחָשַׁב שֶׁהֵיוּ מֵאֵלֶּה שֶׁנִּבְרְאוּ
 בְּה' וְנָתַן בְּהֶם אוֹת ה' שֶׁל אַבְרָהָם, גִּרְמוֹ לוֹ

יְרִידָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לב) לָךְ יֵרֵד כִּי שָׁחַת עִמָּךְ.
 מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת הָאוֹת ה' בְּיִרְאָה שֶׁל יו"ד
 וּבִאֲהָבָה שֶׁל ה', הוּא יֵרֵד מִדְּרָגָתוֹ שֶׁהוּא ו'.

וְאוֹת ו' יֵרֵדָה עִמוֹ כִּי שֶׁלֹּא יֵאבֵד בִּינֵיהֶם,
 שְׁעֵתִיד הוּא כְּסוּד הַגְּלָגוּל לְהִתְעַרֵב
 בִּינֵיהֶם בְּגִלוֹת בֵּין עָרֵב רַב, שֶׁהֵם נִשְׁמָוֵתֵיהֶם מִצַּד
 אֱלֹהֵי שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (ישעיה נא) כִּי שָׁמַיִם כָּעֵשֶׂן נִמְלָחוּ
 וְגו'. וְאֱלֹהֵי אוֹתָם שֶׁלֹּא בִקֵּשׁ נַח רַחֲמִים עֲלֵיהֶם,
 וְנֶאֱמַר בָּהֶם וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ, בְּגִלּוֹל שֶׁהָיוּ מֵאֱלֹהֵי
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (דברים כה) תִּמְחָה אֶת זִכְרֵ עַמְלֶק. וּמִשָּׁה
 לֹא נִשְׁמַר מֵהֶם, וְהַפִּיל ה' בִּינֵיהֶם, וְלָכֵן הוּא לֹא
 יִכְנַס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁתָּשׁוּב ה' לְמִקְוָמָה. וְלָכֵן
 יֵרֵד הוּא מִדְּרָגָתוֹ, וַיֵּרֵד בּוֹ ו'. וְלָכֵן ה' נִפְלָה, ו'
 יָקִים אוֹתָהּ, ו' שֶׁל מִשָּׁה.

וּמִשּׁוֹם שֶׁה"א קִטְנָה, ה' שֶׁל אֲבָרָהֶם, שֶׁהִיא שֶׁל
 הַבְּרָאָה, נִקְטָן הוּא בְּגִלְלָהּ, וְנֶאֱמַר בּוֹ
 מוֹלִיךְ לְיָמִין מִשָּׁה וְגו'. וְהוֹצִיא אוֹתָהּ
 מִשָּׁם בְּכַח שֶׁל ו' וְהִבִּיא אוֹתָהּ עִמוֹ. מִיָּד שָׂרְתָהּ

עָלְיוּ י"ה וְנִשְׁלַמָּה הַשְּׁבוּעָה, [שְׁנַאֲמַר] (שמות י"ז) כִּי יָד
עַל כֶּסֶם יְהִי מִלְחָמָה לְה' וְגו'. מַה זֶה מִדּוּר דָּר? זֶה
מַעֲשֵׂה, שְׁנַאֲמַר בּוֹ (קהלת א) דוּר הַלֵּךְ וְדוּר בָּא. וְהָרִי
פְּרִשׁוּתָּה שְׁאִין דוּר פְּחֹת מַשְׁשִׁים רַבּוֹא, וְזֶה מַעֲשֵׂה,
שְׁנַאֲמַר בּוֹ שְׁאֲשָׁה אַחַת יִלְדָּה שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכֶרֶם
אַחַת.

וְחַמְשָׁה מִיָּנִים הֵם בְּעֶרְב רַב, וְהֵם: ג'פִּילִים
ג'בוּרִים ע'נְקִים ר'פָּאִים ע'מְלָקִים.
וּבְגִלְגָּלִים נִפְלָה ה' קַטְנָה מִמְּקוֹמָהּ. בְּלָעָם וּבְלָק הָיוּ
מִצַּד שָׁל עֲמֶלְק. תִּקַּח ע"ם מִן בְּלָעָם, ל"ק מִן בְּלָק,
יִשְׂאֵר בְּבָל, (בראשית י"א) כִּי שָׁם בָּלַל ה' שְׁפֵת כָּל
הָאָרֶץ. וְאַלֶּה אֹתָם שְׁנַשְׂאָרוּ מֵאֹתָם שְׁנַאֲמַר בָּהֶם
(שם ז) וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם. וַיִּמְאַלֶּה שְׁנַשְׂאָרוּ מֵהֶם
בְּגִלּוֹת רְבִיעִית, הֵם רָאשִׁים בְּקִיּוּם רַב, וְהֵם
מֵעַמִּידִים עַל יִשְׂרָאֵל כְּלֵי חָמָס, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר (שם
ו) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. אֵלֶּה אֹתָם
עֲמֶלְקִים.

הַנְּפִילִים, עֲלֵיהֶם נֹאמַר (שם) וַיֵּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים
 אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבוֹת הֵנָּה. וַאֲלֵהֶם
 הֵם מִיַּן שְׁנַיִם מֵהַנְּפִילִים הָאֵלֶּה מְלַמְעָלָה. שְׂכַשְׂרָצָה
 הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת אָדָם, שֶׁאֵמַר נַעֲשֶׂה אָדָם
 בְּצַלְמֵנוּ וְגו', רָצָה לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ רֵאשׁ לְכָל
 הָעֲלִיוֹנִים לְהִיּוֹת מְמַנָּה עַל כָּלָם וְשִׁיחִיו מִתְמַנִּים
 עַל יָדוֹ, כְּמוֹ שִׁיּוֹסֵף שֶׁנֹּאמַר בּוֹ (שם מא) וַיִּפְקֹד
 פְּקָדִים עַל הָאָרֶץ, הֵם רָצוּ לְקַטְרְגוֹ וְאָמְרוּ (תהלים ה)
 מָה אֲנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וְגו', שֶׁעֲתִיד לַחֲטֹא לְפָנֶיךָ.
 אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא: אִם אַתֶּם הֵייתֶם
 לְמַטָּה כְּמוֹתָיו, הֵייתֶם חוֹטְאִים יוֹתֵר מִמֶּנּוּ. מִיָּד -
 וַיֵּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגו', חָשְׁקוּ
 בָהֶם, וְהַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא הִפִּילָם לְמַטָּה
 בְּשִׁלְשָׁלָאוֹת.

וְהֵם (דף כה ע"ב) עֲזוּ"א וְעֲזוּ"ל, שְׁמֵהֶם הַנְּשָׁמוֹת שָׁל
 הָעֶרֶב רַב, שֶׁהֵם הַנְּפִילִים, שֶׁהִפִּילוּ עֲצָמָם
 לְזָנוֹת אַחַר נָשִׁים שֶׁהֵן טֹבוֹת, וְלָכֵן הִפִּילָם הַקְּדוֹשׁ
 פְּרוּךְ הוּא מִהָעוֹלָם הַבֹּא שְׂלֵא יִהְיֶה לָהֶם חֵלֶק שָׁם,

וְנָתַן לָהֶם שְׂכָרָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ז)
וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאָיו אֵל פָּנָיו לְהֶאֱבִידוֹ וְגו'.

הַגְּבוּרִים - מִיֵּן שְׁלִישִׁי, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (בראשית ז)
הָמָּה הַגְּבוּרִים וְגו' אֲנֹשֵׁי הַשָּׁמַיִם, וְהֵם
מֵצַד אֵלֶּה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שם יא) הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר
וְגו' וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. וּבּוֹנֵים בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּמְדַרְשׁוֹת,
וְשָׂמִים בָּהֶם סֵפֶר הַתּוֹרָה וְעֵטְרָה עַל רֵאשׁוֹ, וְלֹא
לְשֵׁם ה', אֲלֵא לַעֲשׂוֹת לָהֶם שֵׁם. זֶהוּ שְׂכָתוֹנ
וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. וְצַד אַחַר מִתְּגַבְּרִים עַל יִשְׂרָאֵל
שֶׁהֵם כְּעַפְר הָאָרֶץ, וְגוֹזְלִים אוֹתָם וּמִתְּפַטְּלוֹת
הַעֲבוּדָה, וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שם ז) וְהַמִּים נִבְּרוּ מֵאֵד
מֵאֵד עַל הָאָרֶץ.

הַרְפָּאִים - מִיֵּן רְבִיעִי, אִם יֵרְאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּדַחַק, מִתְּרַפִּים מֵהֶם, וַיֵּשׁ לָהֶם רְשׁוֹת
לְהַצִּילָם וְלֹא רוּצִים. וּמִתְּרַפִּים מִהַתּוֹרָה וּמֵאֵלֶּה
שֶׁמְשַׁתְּדָלִים בָּהּ לַעֲשׂוֹת טוֹב עִם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזוֹלוֹת. עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (ישעיה כו) רְפָאִים כֹּל יִקְמוּ.

בְּזִמְנֵי שֶׁתָּבֵא פְּקִידָה לְיִשְׂרָאֵל, נֹאמֵר בָּהֶם (שם)
וַתֵּאבֵד כָּל זְכַר לָמוֹ.

הַעֲנָקִים - מִיַּן חַמְיָשִׁי, שֶׁהֵם מְוֹלְזִים לְאוֹתָם
שֶׁנֹּאמֵר בָּהֶם (משלי א) וַעֲנָקִים לְגִרְזָרְתִּיהָ,
וְעֲלִיָּהֶם נֹאמֵר (דברים ב) רַפְּאִים יַחֲשִׁבוּ אֵף הֵם
בְּעֲנָקִים. שְׂקוּלִים זֶה לָזֶה. אֵלֶּה אוֹתָם שֶׁמְחַזְרִים
אֶת הָעוֹלָם לְתַהוֹ וְכַהֲנוּ. וְסוּד תְּדַבֵּר, [שְׂבַנְלָלָם] נֶחְרַב
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהָאָרֶץ הִיָּתָה תַהוֹ וְכַהֲנוּ, שֶׁהִיא עֶקֶר
וַיֵּשׁוּב הָעוֹלָם. מִיָּד בְּשִׁיבָא הָאוֹר, שֶׁהוּא הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, יִמְחוּ מִן הָעוֹלָם וַיֵּאבְדוּ. אֲבָל הַנֶּאֱלָה
אֵינָה תְלוּיָה אֶלָּא בְּעַמְלֵק עַד שִׁימְחָה, שֶׁכֵּן
הַשְּׂבוּעָה, וַחֲרִי פְּרִשׁוּהָ.

דָּבָר אַחֵר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְגו', אֵלֶּה אוֹתָם
שֶׁנֹּאמֵר בָּהֶם (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.
בַּיּוֹם שִׁימְחוּ אֵלֶּה, כְּאֵלוֹ אוֹתוֹ יוֹם עָשָׂה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שָׁמַיִם וָאָרֶץ. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (בראשית ב) בַּיּוֹם
עָשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם. כְּאוֹתוֹ זְמַן יִהְיֶה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם שְׂכִינָתוֹ וַיִּתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם,

וְהוּ שְׁכַתוֹב (ישעיה סו) כִּי כֹאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים
וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה וְגו'. וְהוּ בְיוֹם עֲשׂוֹת.

בְּאוֹתוֹ זְמַן, וַיִּצְמַח ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ
נִחְמַד וְגו'. אֲבָל בְּהִתְחַלָּתָהּ, עַד שְׂיִמְחוּ
אֱלֹהֵי, לֹא יוֹרֵד גֶּשֶׁם שָׁל הַתּוֹרָה, וַיִּשְׁרָאֵל שְׂדוּמִים
לְעֲשָׂבִים וְלֹאֵילָנוֹת לֹא יִצְמָחוּ, וְסוּד הַדָּבָר - וְכֹל
שִׁיחַ הַשְּׁדָה טָרָם יִהְיֶה בְּאָרֶץ וְכֹל עֵשֶׂב הַשְּׁדָה וְגו'.
בְּגִלְלֵ שְׂאֲדָם אֵינִן לְעַבֵּד אֶת הָאֲדָמָה, שְׁהֵם יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לְעַבֵּד אֶת הָאֲדָמָה בְּקָרְבָּנוֹת.

דָּבָר אַחֵר, וְכֹל שִׁיחַ הַשְּׁדָה - זֶה מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן
- טָרָם יִהְיֶה בְּאָרֶץ. וְכֹל עֵשֶׂב הַשְּׁדָה טָרָם
יִצְמָח - זֶה מְשִׁיחַ שְׁנִי. וְלָמָּה? מִשּׁוֹם שְׂאִין שָׁם
מִשָּׁה לְעַבֵּד אֶת הַשְּׂכִינָה, שְׁעֲלִיו נֹאמֵר וְאָדָם
אֵינִן לְעַבֵּד אֶת הָאֲדָמָה. וְסוּד הַדָּבָר - (בראשית מט)
לֹא יִסוּר שֶׁבֶט מִיְּהוּדָה - זֶה מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.
וּמַחֲקֵק מִבֵּין רִגְלָיו, זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. עַד כִּי
יָבֹא שִׁיל"ה - זֶה מִשָּׁה. חֲשָׁבוֹן זֶה כְּזֶה. וְלוֹ
יִקְרָת עַמִּים - אוֹתִיּוֹת וְלוֹ"י קְה"ת.

דְּבַר אַחַר, וְכָל שֵׁיחַ הַשְּׂדֵה - אֵלּוּ הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם
 מֵצֵד שֶׁל צְדִיק ח"י הָעוֹלָמִים. שֵׁיחַ - ש' חי.
 ש שְׁלֹשֶׁת עֲנָפֵי הָאֵילָן, וְהֵם שְׁלֹשָׁה אַבֹּת וּמִן ח"י
 עוֹלָמִים. לְשׁוֹן אַחַר וְכָל עֵשֶׁב הַשְּׂדֵה - ע"ב שי"ן.
 שְׁלֹשָׁה עָלִים שֶׁהֵם ש יאהדונה", וְהֵם ע"ב עֲנָפִים
 שְׁתֵּלוּיִים בָּהֶם בְּחֻשְׁבוֹן ע"ב. כָּלָם לֹא נֶאֱחָזִים
 בְּמָקוֹם שֶׁהֵיא שְׂכִינָה עַד שְׂכִינָא אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא
 אָדָם, שְׁהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְזֵהוּ וְאָדָם אֵין
 לְעַבַד אֶת הָאֲדָמָה.

וְלִכֵּן נֶאֱמַר בּוֹ וְכָל עֵשֶׁב הַשְּׂדֵה טָרֵם יִצְמַח, עַד
 שְׂיִצְמַח צְדִיק"ק. וּמִמֶּנּוּ (תהלים פה) אָמַת מֵאָרֶץ
 תִּצְמַח, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (דניאל ח) וְתִשְׁלַךְ אָמַת אֶרְצָה.
 וְתִלְמִידֵי חֲכָמִים, שֶׁהֵם דְּשָׂאִים, לֹא צוֹמְחִים
 בְּגִלּוֹת עַד שֶׁאָמַת מֵאָרֶץ תִּצְמַח, וְזֵה מִשָּׁה שֶׁנֶּאֱמַר
 בּוֹ (מלאכי ב) תִּזְרַח אָמַת הִיִּתָּה בְּפִיהוּ, שְׁלֹא יִהְיֶה
 מִי שְׂדוֹרֵשׁ אֶת הַשְּׂכִינָה כְּמוֹתוֹ, וּבְגִלָּל זֶה וְאָדָם
 אֵין לְעַבַד. וּמִיֵּד שֶׁהוּא יָבֵא, מִיֵּד - וְא"ד יַעֲלֶה מִן
 הָאָרֶץ. א"ד מִן אֲדָנִי עוֹלָה לוֹ ו' וְנַעֲשֶׂה בָּהּ
 אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מִיֵּד - וְהִשְׁקָה אֶת פְּנֵי כָּל

הָאֲדָמָה, מִמֶּנּוּ מִשְׁקִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה בְּשַׁבְעִים
 פָּנִים שָׁל הַתּוֹרָה. דָּבָר אַחֵר וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ,
 תִּרְגוּמוֹ עֲנֵן יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ. אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ
 (שמות מ) כִּי עֲנֵן ה' עַל הַמִּשְׁכָּן וְגו', וְכוּ מִשְׁקִים
 תִּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּאָרֶץ בְּאוֹתוֹ זְמַן.

וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם - אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹתוֹ
 זְמַן הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא צִיר אוֹתָם בְּצִיּוּרִים
 שָׁל הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. וַיִּיצֶר, בְּאוֹתוֹ זְמַן
 הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא הַכְּנִיסָם בְּשִׁמּוֹ בְּצִיּוּר שָׁל שְׁנֵי
 יוֹדֵי"ן י' י', ו' בִּינִיחָם, שְׁהֵם עוֹלִים לְחֻשְׁבוֹן יְהו"ה.
 וַיְהִיו מְצִיּוּרִים בְּפָנָיו בְּפָנִים שְׁלָהֶם בְּשְׁנֵי יוֹדֵי"ן
 בַּחֲטָם שְׁלָהֶם בְּאוֹת ו'. וְלִכֵּן אָמַר חֲכָתוּב (במדבר כג)
 כִּי מֵרֵאשׁ צוּרִים אֶרְאֶנּוּ. אֵלֶּה אוֹתָם צִיּוּרִים שָׁל
 הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, וַיְהִיו מְצִיּוּרִים בְּפָנִיחָם בְּשְׁנֵי לוֹחוֹת
 נִכְבְּדִים, שְׁהֵם י' י', שְׁו' הוּא חֲרוֹת עֲלֵיחָם. וְעוֹד
 צִיר אוֹתָם לְכָל דּוֹר בְּבַת זוּגוֹ הָעֲלִיזוֹנָה, זוּ י"ה, וו'
 הֵם הַיְחוּד שָׁל שְׁנֵיחָם. וְצִיר אוֹתָם בְּאוֹתָם שָׁל
 צִיּוּר שְׁלִמְעֵלָה, שְׁהוּא יִשְׂרָאֵל עֲמוּד הָאֶמְצָעִי,
 כּוֹלֵל שְׁכִינָה עֲלִיזוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, שְׁהֵם קְרִיאת שְׁמַע

עֲרֵבִית וְקָרִיאת שְׁמַע שְׁחֲרִית, וְעֲלֵיהֶם נֹאמַר עֲצֵם
מֵעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי.

וּמִיָּד בָּאוּתוֹ זְמַן נִטַּע אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגֵן הָעֵדֶן
הַקְּדוּשָׁה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים,
אָבִי"א וְאִמִּי"א. גִּזְ"ן - זו הַשְּׂכִינָה הַתְּחִתוֹנָה. עֵדֶן -
זו הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה. אֶת הָאָדָם - זֶה הָעֵמוּד הָאֲמֻצְעִי.
הִיא תִהְיֶה נִטַּע שְׁלוֹ בַת זִוְגוֹ, וְלֹא תִזְוֶה מִמֶּנּוּ
לְעוֹלָם, וְתִהְיֶה הָעֵדוּן שְׁלוֹ. וַיִּשְׂרָאֵל נִטַּע אוֹתָם
הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא בָּאוּתוֹ זְמַן נִטַּע קְדוּשָׁה בְּעוֹלָם,
כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר (ישעיה ס) יִצְרָח מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי
לְהַתְּפִיֵּאֵר.

וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים - אָבִיא וְאִמִּיא. כָּל עֵץ נְחֻמָּד
- זֶה צְדִיק. וְטוֹב לְמֵאֲכָל - זֶה הָעֵמוּד
הָאֲמֻצְעִי, שְׁבוֹ הוּא מְזִמִּין מְזִוֵּן לְכָל, שֶׁחֶבֶל בּוֹ.
וְלֹא מִתְּפָרְנִם הַצְּדִיק אֵלָּא מִמֶּנּוּ וְשְׂכִינָה מִמֶּנּוּ,
וְלֹא צְדִיקִים אֶת הַתְּחִתוֹנִים [שְׁלָחם], אֵלָּא כָּלֵם
גִּזְוִנִים לְמַטָּה עַל יָדוֹ. שְׂפָנָלוֹת לֹא הָיָה לְשְׂכִינָה

וְלַחֲיֵי הָעוֹלָמִים מְזוֹן אֵלֶּא כַּחֲיֵי בְּרָכוֹת שֶׁל
הַתְּפִלָּה. אֲכַל בְּאוֹתוֹ זְמַן הוּא יִהְיֶה מְזוֹן לְכָל.

וְעַיֵן הַחַיִּים, שֶׁהוּא עַיֵן הַחַיִּים, יִהְיֶה נְטוּעַ בְּתוֹךְ
הַגֶּן, שֶׁנֶּאמַר בּוֹ (בראשית ג) וְלָקַח גַּם מִעַיֵן
הַחַיִּים וְאָכַל וַחֲיֵי לְעֵלָם. וְעַל הַשְּׂכִינָה לֹא שׁוֹלֵט
הָעַיִן שֶׁל צַד הָאֲחֵר, שֶׁהֵם עָרַב רַב שֶׁהֵם עַיֵן הַדַּעַת
טוֹב וְרָע, וְלֹא תִקְבַּל בָּהּ עוֹד טָמֵא. זֶהוּ שְׂכַתוֹב
(דברים לב) ה' בְּרָד יִנְחֶנּוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל נִכְר. וְלִכְּן לֹא
מְקַבְּלִים גְּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, וְתִהְיֶה הַשְּׂכִינָה כְּמוֹ
גֶפֶן שֶׁלֹּא מְקַבֶּלֶת נֹטַע מִמִּין אֲחֵר.

וַיִּשְׂרָאֵל יִהְיֶה כָּל עַיֵן נִחְמַד לְמַרְאֵהוּ, וַיִּחְזַר עֲלֵיהֶם
יְפִי, שֶׁנֶּאמַר בּוֹ (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַיֵן הַדַּעַת טוֹב וְרָע נִדְחִים
מֵהֶם, וְלֹא מִתְדַבְּקִים וְלֹא מִתְעַרְבִים בָּהֶם, שֶׁהֲרֵי
נֶאמַר בְּיִשְׂרָאֵל וּמִעַיֵן הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל
מִמֶּנּוּ, שֶׁהֵם עָרַב רַב. וְגִלְהָ לָהֶם הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא,
שֶׁכִּיּוֹם אֲכָלוּ מִמֶּנּוּ, נִרְמּוּ שֶׁאֲבָדוּ שְׁתֵּי אֲבֵדוֹת,
שֶׁהֵם בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. זֶהוּ כִּי כִּיּוֹם אֲכָלְךָ

מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, פְּעָמִים. וְהֵם שְׁנָרְמוּ שְׁצַדִּיק
 יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ בְּבֵית רֵאשׁוֹן, שֶׁהִיא שְׂכִינָה עֲלִיּוֹנָה,
 וּבְבֵית שְׁנִי, שֶׁהִיא שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה. וְזֶה (ישעיה יט)
 וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ. וְנָהָר זֶה יַחֲרַב בְּה' תַּחְתּוֹנָה,
 בְּגִלְל שְׂתַסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ שְׁפַע הִי' לְאִין סוּף.

וּמִיָּד פְּשִׁיזָּאוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת, הָעָם הַקָּדוֹשׁ
 לַחֹד, מִיָּד נָהָר שֶׁהָיָה חָרַב וַיִּבֶשׁ נֹאמַר כּו
 וְנָהָר יֵצֵא מֵעֶרֶן, זֶה ו', לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן. וְנָהָר -
 זֶה הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי. יֵצֵא מֵעֶרֶן - זו אֲמַא הָעֲלִיּוֹנָה.
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן - זו שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה. שְׂפָאוֹתוֹ
 זִמֵּן נֹאמַר בְּמִשְׁחָה וּבִישְׂרָאֵל (שם נח) אָז תִּתְעַנֵּג עַל
 ה'. בְּעֵנֵג, שֶׁהוּא ע' עֶרֶן, נ' נָהָר, ג' גֶּזֶן. וַיִּתְקַיֵּם
 הַכֶּתוּב (שמות טו) אָז יִשִּׁיר מִשְׁחָה וְגו'. (דף כו ע"ב) שֶׁר לֹא
 נֹאמַר, אֲלֹא יִשִּׁיר. וַיִּתְהַפֵּךְ לְעַרְב רַב עֵנֵג לְגֵג"ע,
 וּלְאֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹבְדֵי עֲבוֹ"ם, כְּמוֹ שְׁפָרְעָה
 וְהַמְצָרִים שְׁפָרַח בָּהֶם שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת, אֲבָל
 לְיִשְׂרָאֵל יִהְיֶה עֵנֵג.

וְזָהוּ וְנָהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וּמִשָּׁם
 יִפְרָד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים, שָׁהֵם חָס"ד
 זְרוּעַ יָמִין. וּבְאוֹתוֹ זְמַן הָרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים,
 וּמַחֲנֵה מִיכָא"ל מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְעִמּוֹ מִטְהָ יְהוּדָה
 וּשְׁנֵי שְׁבָטִים. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. וּבְאוֹתוֹ זְמַן
 הָרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יֶצְפִּין, וּמַחֲנֵה גְבוּרִיא"ל מְקַבֵּל
 מִמֶּנּוּ, וְעִמּוֹ מִטְהָ דָן וּשְׁנֵי שְׁבָטִים. נְצַח שׁוֹק יָמִין,
 וּמִמֶּנּוּ מְקַבֵּל מַחֲנֵה שֶׁל גְּבוּרִיא"ל, וְעִמּוֹ מִטְהָ רְאוּבֵן
 וּשְׁנֵי שְׁבָטִים עִמּוֹ. הו"ד שׁוֹק שְׂמָאל, שְׁעָלֶיהָ נֹאמֵר
 לְיַעֲקֹב (בראשית לב) וְהוּא צִלְעַ עַל יָרְכוּ, וּמִמֶּנּוּ מְקַבֵּל
 מַחֲנֵה רְפָא"ל, שְׁהוּא מְמַנְהָ עַל רְפוּאֵת הַגְּלוּת,
 וְעִמּוֹ מִטְהָ אֶפְרַיִם וּשְׁנֵי שְׁבָטִים.

דָּבָר אַחֵר וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים -
 אֵלֶּה אוֹתָם אַרְבָּעָה שְׁנֵינְסוֹ לְפָרְדִּים. אַחַד
 נְכֻנִים בְּפִישׁוֹ"ן, שְׁהוּא פִי שׁוֹנָה הַלְכוּת. הַשְּׁנֵי נְכֻנִים
 בְּגִיחוֹ"ן, וְשָׁם הוּא קְבוּרָה, אוֹתוֹ שְׁנֵינְסוֹ בּוֹ (ויקרא יא)
 כֹּל הוֹלֵךְ עַל גְּחוּז. גְּבוּרִיא"ל - גְּבוּרָה אֵל, עָלָיו נֹאמֵר
 (איוב ג) לְגִבּוֹר אֲשֶׁר דָּרְכוּ גִסְתָּרָה וַיִּסְדֹּךְ אֱלוֹהִים בְּעָדָיו.
 וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה שְׁהַתְּנַלְתָּה

שָׁם, וְזָהוּ רָמוֹז, וְדַי לְחֻכְיָמָא בְרַמְיּוּזָא. שְׁלִישֵׁי נְכַנְסִים
 בְּחֻדְקָ"ל - חֵד קַל, וְזוֹ לְשׁוֹן מְחֻדָּדַת קָלָה לְדַרְשָׁה.
 רַבִּיעֵי נְכַנְסִים בְּפַרְ"ת, שְׁהוּא חֲמַת, שְׁבוּ פְרִיָה
 וְרַבִּיָה. בֶּן זֹמָא וּבֶן עֲזַאי שְׁנַכְנְסוּ לְקַלְפוֹת שְׁל
 הַתּוֹרָה, הָיוּ לֹקִים בָּהֶם. רַבִּי עֲקִיבָא שְׁנַכְנַס בַּמַּחַ, **נֵאמַר**
כּוּ שְׁנַכְנַס בְּשָׁלוֹם וַיֵּצֵא בְשָׁלוֹם.

[אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, יוֹם אֶחָד הָיִיתִי בְּבֵית
 הַמְּדַרְשׁ, וְשָׂאֵלוּ הַחֲבֵרִים, מַהוּ שְׁאָמַר רַבִּי
 עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו, בְּשִׁתְּנִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ מְהוֹר אֵל
 הַאֲמָרוּ מִים מִים שְׁמָא תַסְתַּכְּנוּ בְּעַצְמְכֶם, שְׁכַתּוּב
 (תהלים קא) דְּלִבְר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנִגְדַּ עֵינַי? בֵּין כְּדָ
 חֵינָה זְכוּן תּוֹקְנִים. יָרַד וְאָמַר לָהֶם, רַבְּנָן, בַּמַּח אַתֶּם
 מְשַׁתְּדָלִים? אָמְרוּ לוֹ, וְדַאי בּוֹהָ שְׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא
 לְתַלְמִידָיו בְּשִׁתְּנִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ וְכוּ'. אָמַר לָהֶם,
 וְדַאי סוּד עֲלִיּוֹן יֵשׁ כָּאֵן, וְחַרִּי פִרְשׁוּהָ בִישִׁיבָה
 הָעֲלִיּוֹנָה, וּכְדִי שְׁלֹא תַטְעוּ יַרְדְּתֵי לָכֶם, וּכְדִי
 לְגַלּוֹת סוּד זֶה בִּינֵיכֶם, שְׁהוּא סוּד עֲלִיּוֹן מְמִיר
 מִבְּנֵי תְדוּר].

[בְּיַד אֲבִי אֲבִי שֵׁשׁ מְהוֹר הֵם שְׁמֵהֶם יוֹצְאִים מִים
 זְכִים, וְהֵם רְמוּזִים בְּאֹת א' בְּרֵאשׁ וּבְסוֹף.
 ו' שֶׁהוּא נְטוּי בִּינִיָּהֶם הוּא עֵץ הַחַיִּים. מִי שֶׁאוֹכֵל
 מִמֶּנּוּ - וְחֵי לְעוֹלָם. וְשְׁנֵי הַיּוֹדִי"ם הָאֵלֶּה רְמוּזִים
 בְּוִיָּצֵר, וְהֵם שְׁתֵּי יְצִירוֹת, יְצִירַת שֶׁל הָעֲלִיּוֹנִים
 וְיְצִירַת שֶׁל הַתַּחְתּוֹנִים. וְהֵם חֲכָמָה בְּרֵאשׁ וְחֲכָמָה
 בְּסוֹף. תַּעֲלוּמוֹת חֲכָמָה. וְדַאי הֵם תַּעֲלוּמוֹת
 מִחֲכָמָה עֲלִיּוֹנָה שְׁתַּחַת כְּתָר עֲלִיּוֹן].

[וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי עֵינַיִם שְׁכָהֶם שְׁתֵּי דְמָעוֹת יוֹרְדוֹת
 לַיָּם הַגָּדוֹל. וְלָמָּה יָרְדוּ? בְּגִלְל שֶׁהַתּוֹרָה
 מִשְׁנֵי הַלּוֹחֹת הִלְלוּ הָיָה מִשָּׁה מוֹרִיד לְיִשְׂרָאֵל,
 וְלֹא זָכוּ בָהֶם, וְנִשְׁבְּרוּ וְנִפְּלוּ, וְזֶה גָּרַם אֲבִדַן בֵּית
 רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי. וְלָמָּה נִפְּלוּ? בְּגִלְל שֶׁפָּרַח ו' מֵהֶם,
 שֶׁהוּא ו' שֶׁל וִיָּצֵר, וְנָתַן לָהֶם אֲחֵרִים מִצַּד שֶׁל
 עֵץ הַדַּעַת מִזֶּבֶד וְרַע, שֶׁמִּשָּׁם נִתְּנָה תּוֹרָה בְּאִסּוּר
 וְהַתָּר. מִיָּמִין חַיִּים, וּמִשְׁמָאל מוֹת].

[וְלִבְּן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו, כְּשֶׁתִּגְּעוּ לְאֲבִי
 שֵׁשׁ מְהוֹר אֵל תִּאֲמְרוּ מִיָּם מִיָּם. לֹא תִהְיוּ

שׁוֹקְלִים אֲבִי שֵׁשׁ טָהוֹר [ג"א שְׁהִם שְׁנֵי יוֹדִי"ן שֶׁל וַיִּצָּר, חֲכָמָה
 עֲלִיזָה וְחֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה] לְאֲבָנִים אַחֲרוֹת שֶׁהֵן חַיִּים וּמּוֹת,
 שְׁמֹשֶׁם (קַהֲלַת י) לֵב חָכֵם לִימִינוֹ וְלֵב כָּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ.
 וְלֹא עוֹד, אֵלָּא אַתֶּם תְּסַכְּנוּ עֲצֻמְכֶם, בְּגִלְל שְׁאֵלָה
 שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע הֵם בְּפִרוּד, וְאֲבִי שֵׁשׁ
 טָהוֹר הֵן בְּיַחְוּד בְּלִי פִרוּד כָּלֵל. וְאִם תֵּאמְרוּ שֶׁחֲרֵי
 הַסִּתְּלָק עֵץ הַחַיִּים מֵהֶם וְנִפְּלוּ וַיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם פִּרוּד
 - דִּבֶּר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינַי, שֶׁחֲרֵי אֵין שֵׁם
 פִּרוּד לְמַעְלָה. שְׁאֵלָה שְׁנִשְׁבְּרוּ הָיוּ מֵאֵלָה. בָּאוּ
 לְנִשְׁק אוֹתוֹ, פָּרַח וְהַסִּתְּלָק מֵהֶם]. (דף כז ע"א)

דָּבָר אַחֵר וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן - בְּוֵדַאי לְמַעְלָה בְּעֵץ
 הַחַיִּים שֶׁם אֵין קְלָפוֹת נְכַרְיּוֹת. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב
 (תהלים ה) לֹא יִגוֹרְדוּ רָע. אֲבָל בְּעֵץ שְׁלִמְטָה יֵשׁ בְּוֵדַאי
 קְלָפוֹת נְכַרְיּוֹת, וְהוּא נִטּוּעַ בְּגֵן עֵדֶן שֶׁל זְעִיר
 אֲנָפִין, שֶׁהוּא חֲנוּדָה, מִטְטְרוֹ"ן, שְׁנֵן הָעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן
 שֶׁל הַקְּדוּשׁ פִּרוּד הוּא אֵין שֵׁם עֲרִבּוֹב שֶׁל קְלָפוֹת
 לְהִיּוֹת שֵׁם נִפְתָּל וְעֵקֶשׁ. וּבְגִלְל זֶה וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן
 וְגו', וַיִּכְלְנוּ לוֹמַר בְּמִטְטְרוֹ"ן יֵצֵא מֵעֵדֶן - מֵעֵדֶן
 שֶׁלוֹ. לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן - הַגֵּן שֶׁלוֹ, תְּפָרְדִם שֶׁלוֹ

שְׁנַכְנְסוּ לְשֵׁם בֶּן עֲזַאי וּבֶן זִזְמָא וְאַלְיִשָּׁע. וְקַלְפוֹת
שָׁלוּ מִצַּד זֶה טו"ב וּמִצַּד זֶה רַע. וְזֶה אִסּוּר וְהִתֵּר,
כְּשֶׁר וּפְסוּל, מְמַאֵחַ וּמְהַרְתָּ.

עֲמִד זְקוּן אֶחָד וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי, כִּי זֶה וּדְאִי! אֲבָל
עֵין הַחַיִּים הוּא לֹא נִקְרָא. אֵלָּא כִּי הוּא
סוּד הַדְּבָר, וַיִּיצֵר - יִצְרָה אַחַת לְטוֹב וַיִּצְרָה
אַחַת לְרַע. זֶה עֵין הַדַּעַת טוֹב וְרַע. עֵין זֶה אָדָם
קָטָן, מִצַּד הַחַיִּים מְמַנּוּ וּמִצַּד הַמּוֹת מְמַנּוּ. שֵׁם
שְׁתֵּי יִצְרֵי שָׁלוּ שְׁהֵם אִסּוּר וְהִתֵּר, וְעַלְיוּ נֹאמַר
וַיִּיצֵר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָם מִן הָאָדָמָה.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים - זו שְׁכִינָה עַלְיוֹנָה. עַדֵּן
- תְּשׁוּבָה. וְעַלֶּיהָ נֹאמַר וְעֵין הַחַיִּים בְּתוֹךְ
הַגּוֹן. זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. הַגּוֹן שְׁכִינָה תַּחַתְּוֹנָה.
שְׁלֵשָׁה קְשָׁרִים הֵם, נְשִׁמָּה רוּחַ וְנִפְשׁ אֲצִלוּ, וּבְהֵם
וַיְהִי הָאָדָם לְנִפְשׁ חַיָּה, שֶׁהוּא מִמַּשׁ מִפּוֹ נִקְרָא
לְשְׁכִינָה שֶׁהִיא נְשִׁמַת חַיִּים. מִיָּד שֶׁאָמַר דְּבָרִים
אֵלוֹ, עָלָה לְמַעְלָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲבָרִים,

בְּיַדָּי זֶה הָיָה מִלְאָה, וּבְיַדָּי תּוֹמֵךְ יֵשׁ לָנוּ מִכָּל
מָקוֹם.

פְּתַח הַפֶּסוּק אֶחָדֵינוּ: וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
וַיְנַחֲהוּ בְּגִן עֵדֶן וְגו'. וַיִּקַּח - מֵאִיִן לָקַח
אוֹתוֹ? אֵלָּא לָקַח אוֹתוֹ מֵאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת שְׁנֵאמַר
בָּהֶם וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאֲרַבְעָה רְאשִׁים. הַפְּרִידוּ
מֵהֶם, וְשָׂם אוֹתוֹ בְּגִן עֵדֶן.

כִּמוֹ זֶה יַעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבֵן אָדָם שְׁנֵבְרָא
מֵאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת. בְּזִמְנֵי שְׂשֻׁב פְּתֻשׁוּבָה
וּמִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵלוֹ מִשָּׁם,
וְעֲלִיָּהֶם נֵאמַר וּמִשָּׁם יִפְרָד. הַפְּרִיד נִפְשׁוּ
מִתְאֹתָם, וְשָׂם אוֹתוֹ בְּגִן שְׁלוֹ שְׁחִיָּא שְׂכִינָה,
לְעִבְרָה - בְּמַצּוֹת עֲשֵׂה, וּלְשִׁמְרָה - בְּמַצּוֹת לֹא
תַעֲשֶׂה. אִם זָכָה לְשִׁמְרָה אוֹתָהּ, הוּא יִהְיֶה רֹאשׁ עַל
אֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, וַיַּעֲשֶׂה נֶחֱדַר שְׂמִשְׁקִים עַל יָדוֹ וְלֹא
עַל יְדֵי אֲחֵר, וּמִכִּירִים כּוֹ שְׁחִיָּא רַבּוֹן וְשׁוֹלֵט
עֲלֵיהֶם.

ואם עבר על התורה, הם משקים ממרידות העין
 של רע שהוא יצר הרע. וכל האיברים שהם
 מארבעה יסודות, נאמר בהם (שמות א) וימררו את
 חייכם וגו'. וימררו - במרידות של מרה. ולגבי
 איברים קדושים של הגוף שהם מצד הטוב,
 עליהם נאמר (שם טו) ויבאו מרתה ולא יכלו לשאת
 מים ממרה וגו'. כגון זה אמרו בעלי המשנה,
 וימררו את חייכם בעבדה קשה - בקשיא. בחמר
 - בקל וחמר. ובלבנים - בלבון הלכה. ובכל עבדה
 בשדה - זו פרייתא. את כל עבדתם וגו' - זו משנה.
 אם שבים בתשובה, נאמר בהם (שם) ויורחו ה'
 עין, וזה עין חתים, ובו וימתקו המים. וזה
 משה משיח, שנאמר בו (שם יז) ומטה האלהים
 בידו. מטה זה מטטרו"ן, מצדו חיים ומצדו
 מיתה. בשמתהפך למטה הוא עור מצד הטוב.
 בשמתהפך לנחש הוא כנגדו. מיד (שם יד) ויגם
 משה מפניו.

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַרׇּ בְיַד מַלְאָכָה, וְהוּא
 תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁפָה
 אִסּוּר וְהִתֵּר. מִיַּד שְׁהִכָּה בּוֹ בַּסַּלֵּעַ, לָקַח אֹתוֹ
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְיָדוֹ, וְנֹאמַר בּוֹ (שְׁמוֹאל-ב כג) וַיִּרְד
 אֵלָיו בַּשָּׁבֶט, לְהַכּוֹת אֹתוֹ בּוֹ. וְשֵׁב"ט הוּא יִצְר
 חָרַע נְחָשׁ, וְהַכֹּל הוּא בְּנִלּוֹת מִחֲמַתּוֹ. וְעוֹד, וּמַשֵּׁם
 יִפְרֹד. אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שִׁישְׁתֵּדֵל בַּתּוֹרָה, שְׁבַבְמֵן שִׁיקַח
 אֹתוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנוּף תּוֹה מֵאַרְבָּעָה
 יְסוּדוֹת, נִפְרֹד מַשֵּׁם וְהוֹלֵךְ לְהִיּוֹת רֹאשׁ בְּאַרְבַּע ^{דף}
 חִיּוֹת, וְנֹאמַר בָּהֶם עַל כַּפֵּיִם יִשְׂאוּנֶךָ וְגו'.

וַיִּצּוּ ה' אֱלֹהִים וְגו', תְּרִי פִרְשׁוּתָּ אִין צוֹ אֱלֹהִים
 עֲבוּדָה זָרָה, שְׁמַשֵּׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְהוּא
 בַּכֶּבֶד, שְׁמַמְנָה תִּכְבֵּד הָעֲבוּדָה, שְׁהִיא עֲבוּדָה זָרָה
 לוֹ, וְהַכֶּבֶד בּוֹעֵם. וְתִרִי פִרְשׁוּתָּ, כָּל הַבּוֹעֵם כְּאֵלוֹ
 עוֹזֵב עֲבוּדָה זָרָה. וְהוֹ וַיִּצּוֹ. עַל הָאָדָם - זו
 שְׁפִיכּוֹת דָּמִים, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (בראשית ט) בְּאָדָם דָּמוֹ
 יִשְׁפָּךְ. וְזוֹ מְרָה, הַחֶרֶב שֶׁל מִלְּאָךְ הַמּוֹת, כְּמוֹ
 שְׁנֹאמַר (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כַּלְעֵנָה חֲדָה כְּחֶרֶב
 פִּיּוֹת. לֵאמֹר - זֶה גְלוּי עֲרִיּוֹת, וְזֶה מְחוּל, עֲלִיו

נֹאמַר (שם ל) אֲכָלָה וּמַחֲתָה פִּיהָ וְגו', שְׁלֹטָחוֹל אֵין
פֶּה וְעַרְקִים, וּמִשְׁקָה מֵעֲבִירוֹת הַדָּם הַשָּׁחַר שֶׁל
הַכֶּבֶד, וְלֹא מֵצֵאֲנוּ לוֹ פֶּה. וְזֵהוּ אֲכָלָה וּמַחֲתָה פִּיהָ
וְגו'. כָּל שׁוֹפְכֵי דָמִים הֵם מִמָּרָה, שְׁעַרְקֵי הַדָּם שֶׁל
הַלֵּב, מִיַּד כְּשֶׁרוֹאִים מָרָה, בְּלֵם בּוֹרְחִים מִלְּפָנֶיהָ.
וְכָל הָעֲרִיּוֹת מִתְכַּסִּים בַּחֲשֵׁךְ בְּדָם שָׁחַר שֶׁל
הַטָּחוֹל. מִי שֶׁעוֹבֵר עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים
וְעוֹבְדָה זָרָה וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת, גּוֹלָה נִשְׁמָתוֹ בְּכֶבֶד מָרָה
מִטָּחוֹל, וְדָנִים אוֹתוֹ בַּגִּיהֶנֶם. וְשִׁלְשָׁה מְמַנִּים עֲלֵיהֶם
- מִשְׁחִית אֶפֶס וְחֲמָה. ט"ו עֲרִיּוֹת הֵם כְּחֻשְׁבוֹן י"ה,
וְשִׁשָּׁה אַחֲרֵים כְּחֻשְׁבוֹן ו'. לְפָנֶי שֶׁנָּלוּ יִשְׂרָאֵל
בַּגְּלוּת וְשִׁכְיֵנָה עִמָּם, צָוָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
יִשְׂרָאֵל, (ויקרא יח) עֲרוֹת אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה. וְהַגְּלוּת הַזֹּאת
הִיא גִלּוּי עֲרוֹת הַשִּׁכְיֵנָה. וְזֵהוּ שְׁכַתוֹב (ישעיה ג)
וּבְפִשְׁעֵיכֶם שִׁלַּחַת אִמְכֶם. וְעַל גִּלּוּי עֲרִיּוֹת גָּלוּ
יִשְׂרָאֵל וְשִׁכְיֵנָה בַּגְּלוּת, וְזֵהוּ עֲרוֹת הַשִּׁכְיֵנָה.
וְעֲרוֹת זֶה הִיא לִילִית, אִמָּם שֶׁל עַרְב רַב. וְעַרְב רַב
הֵם עֲרִיּוֹת שְׁלָה וְעֲרִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁלִמְעֵלָה,
שֶׁעָלְיוֹ נֹאמַר (ויקרא יח) עֲרוֹת אֲבִיךָ וְגו' לֹא תִגְלֶה.

וְהֵם הִפְרִידוּ בֵּין ה' ה' שְׁלֹא תִתְקַרַּב ו' בִּינֵיהֶם.
 זֶהוּ שְׁכַתוֹב עֲרוֹת אִשָּׁה וּבָתָה לֹא תִגְלֶה.
 וְהֵם שְׁכִינָה עֲלִיזוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה. שְׁבֹזְמָן שְׁהָעֶרְב רַב,
 שְׁהֵם: גְּפִילִים גְּבוּרִים ע' מְלָקִים ר' פְּאִים ע' נְקִים,
 בֵּין ה' לְה', אִין רְשׁוֹת לְקָדוֹשׁ-כָּרוֹף-הוּא לְהִתְקַרַּב
 בִּינֵיהֶם, וְסוּד תִּדְבָר - (ישעיה יט) וְנָהָר יִחַרַב וַיִּבֶשׁ.
 יִחַרַב בָּה' עֲלִיזוֹנָה, וַיִּבֶשׁ בָּה' תַּחְתּוֹנָה. כִּדִּי שְׁלֹא
 יִתְפָּרְנְסוּ עֶרְב רַב מו' שְׁהִיא עֵץ תַּחֲיִים. וְלִכֵּן אִין
 הִתְקַרְבוֹת לו' בֵּין ה' ה' בּוֹזְמָן שְׁעֶרְב רַב בִּינֵיהֶם.
 וְאִין רְשׁוֹת לָאוֹת י' לְהִתְקַרַּב לְה' הַשְּׁנִיָּה. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב עֲרוֹת כִּלְתָף לֹא תִגְלֶה. וְהֵם הִפְרִידוּ
 בֵּין ו' לְה' הָעֲלִיזוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב עֲרוֹת אִשָּׁת אָבִיךָ
 לֹא תִגְלֶה. שִׁי' הִיא אָב, ה' אָם, ו' בֵּן, ה' בַּת. וְלִכֵּן
 צָוָה אֱלֹוֵי ה' עֲלִיזוֹנָה. עֲרוֹת אִשָּׁת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה.
 עֲרוֹת אַחֻזְתְּךָ בַּת אָבִיךָ - זוּ ה' תַּחְתּוֹנָה. אֶת בַּת
 בְּנָהּ וְאֶת בַּת בָּתָה - הֵם ה"א ה"א, שְׁהֵם תּוֹלְדוֹת
 שָׁל ה'. עֲרוֹת אַחִי אָבִיךָ - זוּ יו"ד, שְׁהוּא תּוֹלְדָה
 שָׁל אוֹת י', וְהוּא אַח לְוָא"ו.

סוף סוף בזמן שערב רב מערבים בישראל, אין
 קרבה ויחוד באותיות שם יהו"ה. ומיד
 שיפחו מהעולם, נאמר באותיות של הקדוש
 ברוך הוא (וכדיה יד) פיום שהוא יהיה יהו"ה אחר
 ושמו אחר. ולכן אדם, שהם ישראל, יש להם
 יחוד בתורה, שנאמר בזה (משלי ג) עין תיים היא
 למחזיקים בזה, והיא הנבירה מלכו"ת, שמצדה
 נקראו ישראל בני מלכים. ולכן אמר הקדוש
 ברוך הוא, לא טוב היות האדם לבדו אעשה
 לו עזר פנגדו. זו משנה, אשתו של אותו נער,
 והוא [היא] שפחת השכינה. אם זכו ישראל -
 היא עוזרת להם בגלות מצד של החר מהור
 בשר. ואם לא - היא פנגדו מצד של טמא
 פסול אסור. מהור החר וכשר הוא יצר הטוב.
 פסול טמא אסור הוא יצר הרע.

ואשה שיש לה דם מחר ודם נדה מצד של
 המשנה היא שמה אותו ואינה בת זוגו,
 היחוד שלו, שאין יחוד עד שערב רב יפחו
 מהעולם. ולכן נקבר משה מחוץ לארץ הקדושה,

וְקְבוּרָתוֹ הִיא מִשְׁנָה, וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה. קְבוּרָתוֹ מִשְׁנָה שְׁשׁוּלְטַת עַל
 הַגְּבִירָה, שֶׁהִיא קְבֻלָּה לְמִשְׁחָה וּמְלֻכָּה. וְגְבִירָה (דף כח ע"א)
 מִתְפָּרֶדֶת מִבְּעָלָהּ. וְלָכֵן (מִשְׁלֵי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגָזָה
 אֶרֶץ וְכוּ' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ - זֶהוּ עֶבֶד תִּידוּעַ.
 וְשִׁפְחָה - זֶה מִשְׁנָה. וְנָבֵל כִּי יִשְׁבַּע לָחֶם - זֶה עֶרֶב
 רַב. עִם נָבֵל וְלֹא חָכָם.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, וַיֵּצֵר ה' אֱלֹהִים מִן הָאָדָמָה כָּל
 חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם. אוֹי לְעוֹלָם
 שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב וּסְתוּמֵי עֵינַיִם שְׁלֹא מִסְתַּכְּלִים
 בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא יוֹדְעִים. שְׂוֵדָאֵי חַיַּת הַשָּׂדֶה
 וְעוֹף הַשָּׁמַיִם הֵם עֲמֵי הָאֶרֶץ, וְאִפְלוּ בְּאֵלוּ, שֶׁהֵם
 נִפְשׁ חַיָּה, לֹא נִמְצְאוּ בָּהֶם עוֹד [בְּגִלוֹת] לְשִׁכְיָנָה
 בְּגִלוֹת, וְלֹא לְמִשְׁחָה שֶׁהוּא עֲמָה, שֶׁכָּבֵל זְמַן שְׁנִלְתָּה
 שְׁכִינָה לֹא זֶה מִמֶּנָּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַתְּרִי מִי נָתַן מַעֲשֵׂה שָׁל אָדָם
 בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמִשְׁחָה? אָמַר לוֹ: בְּנִי, וְאַתָּה
 אָמַרְתָּ כִּדּוּ? וְכִי לֹא לְמִדַּת (ישעיהו מו) מִגִּיד מִרְאשִׁית

אחרית?! אמר לו, כך הוא ודאי. ולכן משה לא
 מת, והוא נקרא אדם, ובגללו נאמר בגלות
 האחרונה ולאדם לא מצא עזר, אלא כלם פנגדו.
 וכן נאמר בעמוד האמצעי ולאדם לא מצא עזר
 שיוציא שכינה מהגלות. זהו שכתוב (שמות ב) ויפן
 פה וכה וירא כי אין איש. ומשה הוא בדמותו
 ממש, שנאמר בו לא מצא עזר פנגדו.

באותו זמן ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם.
 ה' אלהים - אבא ואמא. תרדמה - זו
 הגלות, שנאמר פה (בראשית טו) ותרדמה נפלה על
 אברם. הפילו על משה ויישן. אין שנה אלא גלות.
 ויקח אחת מצלעותיו - מצלעותיו של מי? אלא
 מאותם עלמות של הגבירה נטלו אבא ואמא אחד
 מהם, והוא צד לבן, יפה בלבנה. ויסגר בשר
 תחתנה - זה בשר שנאמר בו (שם ו) בשנים הוא
 בשר. בשר של משה אדם, ועליו נאמר פני משה
 בפני תמה, ולכן (שיר ו) יפה בלבנה פרה בתמה.

דָּבָר אַחֵר וַיִּסְגֹּר בְּשַׁר - רָצוּ לְהִגֵּן עָלָיו בָּהּ. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב וַיִּסְגֹּר ה' בְּעָרוֹ. דָּבָר אַחֵר וַיִּסְגֹּר -
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כה) לְעִמַּת הַמִּסְנָפֶת, מִסְנָפֶת
 מִתְקַיְמָת, שְׁפָה הַנְּבִירָה (יחזקאל מו) יִהְיֶה סָגוֹר שְׁשֵׁת
 יָמֵי הַמַּעֲשָׂה.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע. כָּאֵן נִרְמָז סוֹד הַיְבוּם,
 שֶׁאָמְרוּ בּוֹ, כִּיזֶן שְׁלֵא בָנָה, שׁוֹב לֹא יִבְנֶה.
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברים כה) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו.
 אֲבָל לְנַפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נֶאֱמַר כּוֹ וַיִּבֶן ה'
 אֱלֹהִים. אֲבָא וְאֲמַא בּוֹנִים אוֹתָהּ אֵלָיו. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה'. ו' שְׁהוּא בֶן י"ה, אֲבָא וְאֲמַא,
 עֲלִיהֶם נֶאֱמַר וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע. אֲשֶׁר לָקַח
 מִן הָאָדָם - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי. וַיִּבְנֶה אֶל הָאָדָם
 - הִבִּיא אוֹתוֹ אֶל הַצֹּלַע שְׁלָקַח מֵה', הַעֲלָמָה שְׁלָה.

וְעָלֶיהָ נֶאֱמַר (זכריה ב) וַאֲנִי אֶתְיַחַד לָהּ נֶאֱמַר ה'
 חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וְלָכֵן בָּחַר זֶה יִבְנֶה בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ עַל יְדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יִהְיֶה קָנִים
 לְדוּרֵי דוּרוֹת, וְעָלָיו נֶאֱמַר (חגי ב) גָּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד

הבית הזה האחרון מן הראשון. שהראשון נבנה על ידי אדם - וזה על ידי הקדוש ברוך הוא. ולכן (תהלים קכו) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו.

וכן נאמר במשה ויבן ה' אלהים את הצלע, כמו שנאמר (שמות כו) ולצלע המשכן השנית. צלע ודאי מצד של חסד לבן, משם נקראת לבנה. ויסגר בפשר תחתנה - בפשר שהיא אדם מצד הנבונה ונכלל בשניהם. באותו זמן (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי - זו שכונה נערה המארסה לעמוד האמצעי, נאמר בה זאת הפעם וגו' אני ידעתי שהיא עצם מעצמי ובשר מבשרי. לזאת ודאי יקרא אשה - מצד עליון שהיא אמ"א (בינה). כי מאיש לקחה זאת - מצד של אמ"א (חכמה) שהיא י'. וכן משה בדמותו למטה.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְבַת זִוְגוֹ,
 וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב (יחזקאל לו) וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ
 וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם, וְכִתוֹב (ויאל ג) וְנִבְּאוּ
 בְּנֵיכֶם וּבְנֵיתֵיכֶם וְגו', וְאֵלֹו (דף כח ע"ב) הֵם נְשָׁמוֹת
 חֲדָשׁוֹת שְׁעֵתִידִים לְהִיּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
 שְׁפָרְשׁוּתָהּ אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שְׂיִכְלוּ כָּל נְשָׁמוֹת
 שְׂבִנְיָהָ, וְאֵז הַחֲדָשׁוֹת יָבֹאוּ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יַעֲבְרוּ עָרֵב רַב מִהָעוֹלָם, וְנֶאֱמַר
 בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמִשְׁעָה, כָּל אֶחָד בְּבַת זִוְגוֹ,
 וַיְהִיו שְׁנֵיהֶם עָרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְכַשְׁשׁוּ.
 שְׁתַּעֲבַר עָרוֹה מִהָעוֹלָם, שְׂאֵלָה הֵם שְׁנִרְמוּ נְלוֹת,
 עָרֵב רַב וְדָאִי.

וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיִּית
 הַשָּׂדֶה וְגו'. עָרוֹם לְרַע מִכָּל הַחַיִּיּוֹת שֶׁל
 אֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹבְדֵי עֲבוֹ"ם, וְהֵם בְּנֵי הַנָּחַשׁ
 הַקְּדָמוֹנִי שְׂפָתָהּ אֶת חוֹה. וְעָרֵב רַב וְדָאִי הֵם הָיוּ
 זְהֻמָּא שְׂהַטִּיל נָחַשׁ בְּחוֹה, וּמֵאוֹתָהּ זְהֻמָּא יֵצֵא בֶן
 וְהָרַג אֶת הַכָּל רוֹעֵה צֹאן, שְׂנֵאֱמַר בּוֹ בְּשֵׁנִים הוּא

בְּשָׂר. בְּשֵׁנָם זֶה הַכֹּל. בְּשֵׁנָם וַדַּאי הוּא מֵשָׂה.
וְהָרַג אֹתוֹ, וְהוּא הָיָה בֵּן כְּבוֹר שֶׁל אָדָם.

וְעַם כָּל זֶה, מֵשָׂה, בְּדִי לְכַסּוֹת עַל עֲרוֹת אָבִיו,
לָקַח אֶת בַּת יִתְרוֹ שְׁנַאֲמַר בָּהּ (שׁוֹפְטִים א) וּבְנִי
בִינִי חֲתָן מֵשָׂה. וְהָרִי פִרְשִׁיָהּ, לָמָּה נִקְרָא בִינִי?
שְׁנַפְרַד מִקִּיּוֹן, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שׁם ד) וְחִכְרַת הַקִּינִי נִפְרַד
מִקִּיּוֹן. אַחֲרַי כִּדְ רָצָה לְהַחְזִיר עֲרַב רַב בַּת־שׁוֹבָה
לְכַסּוֹת אֶת עֲרוֹת אָבִיו, שֶׁהַקְדוּשׁ כְּרוּף הוּא מְצַרֵּף
מִחֲשָׁבָה טוֹבָה לְמַעֲשֵׂה, וְאָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ כְּרוּף
הוּא: הֵם מְגֻזְעֵי רַע, תִּשְׁמַר מֵהֵם. אֵלֶּה הֵם חֲטָא
שֶׁל אָדָם שְׁאֲמַר לוֹ וַיִּמְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא
תֹאכַל מִפִּנּוֹ. אֵלֶּה הֵם חֲטָא שֶׁל מֵשָׂה וַיִּשְׂרָאֵל.

וּבְנִגְלָלָם גָּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת וְנִרְשׁוּ מִשָּׁם. זֶהוּ
שְׁכַת־טוֹב וַיִּנְרֶשׁ אֶת הָאָדָם. וְאָדָם יִשְׂרָאֵל
בְּוִדְאִי. וּמֵשָׂה בְּנִגְלָלָם גִּרְשׁ מִמְקוֹמוֹ וְלֹא זָכָה
לְהַכְנִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּנִגְלָלָם עָבַר עַל מֵאֲמַר
הַקְדוּשׁ כְּרוּף הוּא וְחֲטָא בְּסִלְעַ שֶׁהִכָּה בּוֹ, וְלֹא
אָמַר לוֹ אֵלֶּה רַק (בַּמִּדְבָּר ט) וְדַבְּרָתָם אֶל הַסִּלְעַ, וְהֵם

נְרָמוּ. וְעַם כָּל זֶה, מִחֲשָׁבָה טוֹבָה הִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה, שֶׁהוּא לֹא קָבַל אוֹתָם, וְנָתַן
 בָּהֶם אוֹת בְּרִית אֲלֵא לְכַסּוֹת עֲרוֹת אָבִיו. וְהִקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ (שם יד) וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל
 וְעַצוֹם מְמֹנֵה, וּבְנִלְלָם אָמַר (שמות לב) מִי אֲשֶׁר חָטָא
 לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי, שֶׁהֵם מְזַרְעֵ עַמְלֵק שֶׁנֶּאמַר בּוֹ
 (דברים כה) תִּמְחָה אֶת זִכְרֵ עַמְלֵק, וְהֵם נְרָמוּ לְשַׁבֵּר
 אֶת שְׁנֵי הַלוֹחֹת שֶׁל הַתּוֹרָה.

וּמִיָּד - וְתִפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ יִשְׂרָאֵל כִּי
 עִירָמָם הֵם. בַּשְּׁעָפוֹד שֶׁל מְצַרִּים שֶׁהָיוּ בְּלִי
 תּוֹרָה, וְנֶאמַר בָּהֶם (יחזקאל טו) וְאֵת עָרוֹם וְעֲרִיָּה.
 וְאִיּוֹב בְּגִלְלָה זֶה אָמַר פְּעַמִּים (איוב א) עָרוֹם יֵצְתִי
 מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוֹם אָשׁוּב שָׁמָּה. מֵה שֶׁתִּיָּה מִשָּׁ"ה,
 הַתְּהַפֵּךְ לְעָרֹב רַב לְשָׁמָ"ה וְלְשֵׁנִיָּה. אָשׁוּב שָׁמָּה -
 כְּאֵן רָמוּ שְׁעֵתִיד לְחֹזֵר בֵּינֵיהֶם בְּגִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה,
 וְהוֹלֵךְ בֵּינֵיהֶם לְשָׁמָ"ה, וְהוּא אָמַר (שם) ה' נָתַן וְה'
 לָקַח יְהִי שֵׁם ה' מְבָרָךְ.

וּבְזֶמַן שֶׁנִּשְׁכְּרוּ שְׁנֵי לִוְחֹת הַתּוֹרָה, וְתוֹרָה שֶׁבָּעַל
 פֶּה, נֶאֱמַר בָּהֶם וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תְּאֵנָה.
 הַתְּכֵסוּ בְּכַמָּה קְלָפוֹת מֵעֵרֶב רַב מִשּׁוּם כִּי עִירָמִם
 הֵם, שְׁלֹא תִתְנַלְּהָ עֲרוֹתָם. וְכִסּוּי שְׁלָהֶם בְּנִפְי
 צִיּוֹת וְרִצּוֹעוֹת הַתְּכַלִּין, עָלֵיהֶם נֶאֱמַר וַיַּעַשׂ ה'
 אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׁם. אֲבָל
 לְנִפְי צִיּוֹת - וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תְּאֵנָה וַיַּעַשׂוּ לָהֶם
 חֲגֹרֹת. וְהוּ (תהלים מה) חֲגוֹר חֲרָבָךְ עַל יָרֵךְ גְּבוּרָה, וְזוֹ
 קְרִיאַת שְׁמֵעַ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם קמט) רוֹמְמוֹת אֵל
 בְּגִרוֹנָם. וְהוּ וַיַּעַשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת.

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וְגו', כְּשֶׁקָּרְבוּ לְהַר
 סִינַי. וְהוּ שְׁכָתוֹב (דברים ה) הִשְׁמַע עִם קוֹל
 אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וְגו'. וְעֵרֶב רַב מִתּוֹ. וְהֵם
 הָיוּ שֶׁאָמְרוּ לְמֹשֶׁה (שמות כ) וְאֵל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים
 פֶּן נָמוֹת, וּמָצְאוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְאֵלֶּה הֵם עֲמֵי הָאָרֶץ
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (דברים כו) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה,
 בְּגִלְלֵי שֵׁהֶם מֵצַד אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אָרוּר אֶתָּה מִכָּל
 הַבְּהֵמָה.

וַחֲרִי כַּמָּה הֵם עָרַב רַב רָעִים בְּהֵמוֹת וְחַיִּוֹת, אֲבָל
 יֵשׁ עָרַב רַב מִצַּד שֶׁל הַנְּחָשׁ, וַיֵּשׁ עָרַב רַב
 מִצַּד שֶׁל אֲמוֹת עֶבְרִיִּים שְׂדוּמִים לְחַיִּוֹת וּבְהֵמוֹת
 הַשָּׂדֶדָה, וַיֵּשׁ עָרַב רַב מִצַּד שֶׁל מִזִּיקִים, שְׁנַשְׂמָתָם
 שֶׁל רְשָׁעִים הֵם מִזִּיקִים שֶׁל הָעוֹלָם מִמָּוֶשׁ, (דף כט ע"א)
 וַיֵּשׁ עָרַב רַב שֶׁל שָׂדִים וְרוּחוֹת וְלִילִין, וְהַכֹּל
 מְעַרְבָּבִים בְּיִשְׂרָאֵל, וְאִין בְּכֹלֵם מְקַלֵּל בְּעַמְלָק,
 שֶׁהוּא נְחָשׁ רַע אֵל אַחֵר. הוּא גְלוּי לְכֹל הָעֲרִיּוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם, רוֹצֵחַ הוּא, וּבֵת זִוְגוֹ סָם מְוֹת עֲבוּדָה
 זָרָה, וְהַכֹּל סִמָּא"ל. וַיֵּשׁ סִמָּא"ל וַיֵּשׁ סִמָּא"ל, וְלֹא
 הַכֹּל שְׂוִים. אֲבָל אוֹתוֹ צַד שֶׁל הַנְּחָשׁ הוּא מְקַלֵּל
 עַל הַכֹּל.

וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה. כָּאֵן
 רָמַז לוֹ שְׁעֵתִיד לְהַחְרִיב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 וְלִבְכוּת בּוֹ אֵיכָה. וְהוּ שְׁפָתוֹב (אֵיב א) אֵיכָה יִשְׁבָּה
 בְּדָד. א"י כ"ה. וְלָעֵתִיד לָבֵא עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְבַעַר כָּל הַמֵּינִים הָרָעִים מִהָעוֹלָם, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב (ישעיה כה) בְּלַע הַמְּוֹת לְנִצָּחַת. וְאֵן שָׁב הַכֹּל

למקומו, כמו שכתוב (זכריה יד) פיום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

שנינו, כל שלמה שנאמר בשיר השירים, במקלך שהשלום שלו, במקלך [ס"א בנקבות המקלך] סתם בנקבה מלה [מלך] תחתונה בעליונה. וסוד הדבר - דירה תחתונה לעליונה שתיהן כאחת. והינו בי"ת, שכתוב (משלי כד) בחכמה יבנה בית. כתוב (שיר ג) אפריון עשה לו המקלך שלמה מעצי הלבנון. אפריון זה תקון של העולם התחתון מהעולם העליון.

שער שלא ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, היה נסתר בו שמו, ולא [היה] הוא שמו נסתר בתוכו אחד, ולא עמד דבר, [והוא היה בלבד] עד שעלה ברצון [של המחשבה להעמיד הכל בשביל סמנים] לברא עולם, והיה רשום ובנוי ולא עומד, עד שהתעטף בעטוף אחד של זהר [עליון של מחשבת] וברא עולם [נ"א] וזו של העולם הנקמון, [והוציא] ארזים עליונים גדולים מאותו האור [ויזו גדול] זהר עליון [נ"א] אחד של זהר

ימיו העליון, ושם מרכבתו על עשרים ושתים אותיות
 רשומות, שנחקקו בעשר אמירות והתישבנו. והו
 שכתוב מעצי הלבנון, וכתוב (תהלים קד) ארזי לבנון
 אשר נטע. [שחרי מאלו עשה את האפריון שהוא].

עשה לו המלך שלמה. לו - לעצמו, לו - לתקונו,
 לו - להראות כבוד עליון, לו - להודיע
 שהוא אחד ושמו אחד, כמו שנאמר (זכריה יד) יהיה יהו"ה
 אחד ושמו אחד, וכתוב (תהלים פג) וידעו כי אתה שמך ה'
 לבדך.

בהגיע ההפאת, היכלות ידועים, נוטה לצד זה
 למעלה. נוטה לימין. נוטה לשמאל. יורד
 למטה. וכן לארבעה קצוות. מלכות נפרדה
 למעלה ולמטה ולארבעה קצוות להיות נהר עליון
 אחד יורד למטה, ועושהו לים הגדול, כמו שנאמר
 (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו
 מלא. שחרי הוא פונם הכל ושואב אותו לתוכו,
 כמו שנאמר (שיר ב) אני חבצלת השרון שושנת
 העמקים. ואין שרון אלא מקום הים הגדול

וְשׂוֹאֵב כָּל יְמֵי הָעוֹלָם, שְׂמוּצִיא וְשׂוֹאֵב וּמְאִיר
 [וְנִכְנְסִים בּוֹ. מְשׁוּם כִּדּוּן זֶה מוּצִיא וְזֶה שׂוֹאֵב, מְאִיר] זֶה כְּזֶה בְּדַרְכֵי
 יְדוּעוֹת [נִתְּלִים רָעֵב עֲלֵינוּ], וְאִזּוּ כְּתוּב עֲלֵיהֶם (מְשַׁלֵּי כַד)
 בְּחֻמְהָ יִבְנֶה בַּיִת, וְעַל זֶה בַּיִת בְּרֵאשִׁית [נ"א וְעַל זֶה
 בַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם מְלֻךְ סֶתֶם] [בַּיִת עֲלִיּוֹן נִבְנֶה בְּחֻמְהָ, וְכֵן אִם כִּדּוּן תַּתְּחִילוֹן].
 אֲבָל בַּיִת עֲלִיּוֹן תְּגַדּוּל - יֵשׁוּב הָעוֹלָם. מְלֻךְ סֶתֶם
 - בַּיִת תַּתְּחִילוֹן.

[תַּחֲלִים סג] וְתַמְלֻךְ יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים, [בְּשִׂמְחַתְעוֹרְרַת נְבוֹרָה]
 עֲלִיוֹנָה לְאַחֵז בּוֹ תַּתְּחִי רֵאשׁוּ וְלִקְרַבּוּ בְּחֻדּוֹ
 לְהִיּוֹת הַכּל אַחֵד. וְתַמְלֻךְ יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים - שְׂמִיחָה,
 אִזּוֹר [בְּאִזּוֹר] [שְׂמִיחָה] שְׂהוּצִיא בְּשִׁבִיל אַחֵד מְמִיר וְנִנּוֹז
 וְנִכְנְסִים בּוֹ בְּשָׁנִים שְׂהֵם אַחֵד, וְעַל זֶה הָעוֹלָם נִתְּקַן
 בְּקִיּוֹם שְׁלָם.

וְתַמְלֻךְ יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים - עוֹלָם [אִזּוֹר עֲלִיּוֹן] תַּתְּחִילוֹן
 שְׂמִיחָה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן [נ"א נִסְתַּר אוֹתוֹ שְׂשֻׁלַח] עֵמֶק
 [שְׂמִיחָה שְׂשׁוּפַעַת וְיוֹצֵאת בְּאִיזָה מְקוֹם שְׂמִיחָה? בְּאֱלֹהִים. בּוֹ שְׂמִיחָה, בּוֹ שׁוֹלַח] חַיִּים
 לְכֹל. נִקְרָאִים חַיֵּי הַמְּלֻךְ. זֶה עֵקֶר [דף כט ע"ב] תַּבִּיט. בַּיִת
 זֶה בּוֹנֶה בַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם וְכוּנָה הָעוֹלָם. וְזֶהוּ

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, ב' רֵאשִׁית. רֵאשִׁית חֲכָמָה
בְּשִׁבוֹנֵם הַכֹּל לְתוֹכוֹ וְנִעְשָׂה יָם גְּדוֹל לְשֵׁאֵב הַכֹּל.

יָם שֶׁקָּפְאוּ מִיָּמֵי שׁוֹאֵב כָּל מֵימֹת הָעוֹלָם וְכוּנָם
אוֹתָם לְתוֹכוֹ, וְהַמַּיִם הוֹלְכִים וְשֹׁטִים וְנִשְׁאָבִים
בוֹ, וְזֶה יוֹצֵא מֵתוֹךְ הָעֲלִיּוֹן. וְסִימָן שֶׁל הַסּוּד הַזֶּה
- (אִיּוֹב ל"ח) מִכְּטֵן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶת, שֶׁמִּיָּמֵי גְלוּדִים
(קַפּוּאִים) בוֹ לְשֵׁאֵב אַחֲרֵים.

הַקֶּרֶת הַזֶּה יָם שֶׁקּוֹפֵא, לֹא שׁוֹפְעִים מִיָּמֵי אֶלֶּא
בְּשַׁעֲהַ שְׁחֹק הַדְּרוֹם מִנִּיעַ אֵלָיו וּמִקְרַב
אוֹתוֹ אֶצְלוֹ, וְאֵז הַמַּיִם שֶׁהָיוּ גְלוּדִים בְּצַד הַצָּפוֹן
מִפְּשִׁירִים וְשׁוֹפְעִים, שֶׁהָרִי מִצַּד הַצָּפוֹן הַמַּיִם
מִגְּלִידִים, וּמִצַּד הַדְּרוֹם הֵם מִפְּשִׁירִים וְשׁוֹפְעִים
לְהִשְׁקוֹת כָּל אוֹתָן חֵיוֹת הַשָּׂדֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים
קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֵּי וְגו', וְאֵלּוֹ נִקְרָאִים הָרִי
בְּתֵר, הָרִי הַפְּרוּד. שֶׁכֻּלָּם מִשְׁקִים בְּשַׁצַּד דְּרוֹם
מֵתְחִיל לְקֶרֶב אֵלָיו, וְאֵז הַמַּיִם שׁוֹפְעִים. וּבְכַח
עֲלִיּוֹן זֶה שֶׁשׁוֹפֵעַ, הַכֹּל הֵם בְּגִדְלָה וּבְשִׁמְחָה.

בְּשֵׁמֶת־שָׁבָה עוֹלָה בְּרָצוֹן [שָׁל חֲדָנָה] מִטָּמִיר שָׁל כָּל
 הַטָּמִירִים, מִגִּיעַ [וְשׁוֹפֵעַ] מִתּוֹכוֹ נָהַר
 אֶחָד [כְּתֵר טָמִיר], וּבְשֵׁמֶת־קָרְבִים זֶה בָּזָה בְּשָׁבִיל אֶחָד
 שָׁלֹא יִדוּעַ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְכֹאן הוּא רֵאשִׁית
 הַכֹּל. וּב' מֶלֶךְ סֶתֶם, מִתְּרֵאשִׁית הַזֹּאת נִתְקַן וְדוּמָה
 זֶה לְזֶה.

[וּבְכֹחַ זֶה] בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם [סֶתֶם נִקְבְּהָ נִסְתַּרְתָּ
 שְׁשׁוֹפְעִים מִימִיָּה וְיוֹצְאִים חֲחוּצָה] [ג"א אַחַר שְׁיוֹצְאִים בְּזֶה] [וּג"א נָהַר
 שְׁיוֹצְאָ בְּח"א עֲלִיוֹנָה] [אוֹר שְׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא בְּזֶה] וּמוֹצֵיא קוֹל מִתּוֹכוֹ,
 וְזֶה נִקְרָא קוֹל הַשׁוֹפָר. וְחִינוּ בָּרָא אֱלֹהִים אֵת
 הַשָּׁמַיִם [וְהוּא] שְׁחוּא קוֹל הַשׁוֹפָר [ג"א וְהוּא הַשׁוֹפָר].
 וְשָׁמַיִם שׁוֹלְטִים בְּתֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן עַל הָאָרֶץ.
 וְסִמְּן לְדָבָר - בֶּן יִשִׁי ח"י עַל הָאָדָמָה. שְׁחַתִּיִּים
 תְּלוּיִים בְּבֶן יִשִׁי [וּבְג"א מִשְׁפִּיעִים לוֹ]. וּבְהֵם שׁוֹלֵט בְּכֹל,
 וְהָאָרֶץ נוֹזֵנִת מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְאֵת הָאָרֶץ. וְא"ו
 הַתּוֹסֵפָה לְשֵׁלֵט בְּמִזְוֵנוֹת עַל הָאָרֶץ.

א"ת לְמַעְלָה, וְהוּא כַח שָׁל כָּלֵל עֲשָׂרִים וְשִׁתִּים
 אוֹתִיּוֹת שְׁחוּצֵיא א"ת א' ת' אֱלֹהִים זֶה,

וְנָתַן לַשָּׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ג) בְּעֶטְרָה שֶׁעֲטָרָה
 לוֹ אָמוֹ בַּיּוֹם חֲתָנָתוֹ. וְהִינּוּ אֵת הַשָּׁמַיִם - לְהַכְלִיל
 זֶה בָּזֶה וּלְחַבֵּר אוֹתָם זֶה בָּזֶה לְהַתְקִיִם בְּאֶחָד
 בְּאוֹתָם חַיֵּי הַמַּלְאָךְ, מַלְאָךְ סֵתֶם, לְהַזְיִן מִפְּנֵי שָׁמַיִם.
 וְאֵת הָאָרֶץ - תְּבוֹרֵי שָׁל זָכָר וּנְקֵבָה שֶׁנִּחְקְקוּ
 בְּאוֹתֵיזוֹת רְשׁוּמוֹת, וְחַיֵּי הַמַּלְאָךְ שֶׁנִּשְׁפָּעוּ מֵהַשָּׁמַיִם,
 שֶׁהַשָּׁמַיִם מִשְׁפִּיעִים לָהֶם לְקַיֵּם אֵת הָאָרֶץ וְכָל
 אוֹבְלוֹסֵיהָ.

וְסוּד שֶׁל אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן עֲשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ לְקִיּוּם.
 וְהוֹצִיא אוֹתָם בְּאֶחָד בְּכַח שְׁלֹמֶעֱלָה
 תְּרַאשִׁית שֶׁל הַכֹּל. כְּמוֹ זֶה סוּד עֲלִיּוֹן יוֹרֵד לְמַטָּה.
 וְהִתְחַרְזוּן תְּזַה עֲשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ לְמַטָּה.

וְסוּד שֶׁל הַכֹּל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת הֵם וּבְרָאוּ עוֹלָמוֹת,
 זֶה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְזֶה הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן. זֶה
 כְּמוֹ זֶה. זֶה בְּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְזֶה בְּרָא שָׁמַיִם
 וָאָרֶץ. וְעַל זֶה שְׁנֵי עוֹלָמוֹת הֵם. זֶה הוֹצִיא שְׁנֵי
 עוֹלָמוֹת, וְזֶה הוֹצִיא שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, וְהַכֹּל בְּכַח שֶׁל
 תְּרַאשִׁית הָעֲלִיּוֹנָה.

יוֹרֵד הָעֲלִיזוֹן בַּתְּחִתּוֹן וּמִתְמַלֵּא בְּדָרְךְ שֶׁל דְּרָגָה
 אַחַת שְׁשׂוּרָה עָלֶיהָ. כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹ שְׂבִיל
 נִסְפָּר וְטָמִיר וְנָנוּז לְמַעְלָה, פָּרַט לְשְׂבִיל אַחַד
 בְּקִיק. וְדָרְךְ אַחַת. אוֹתוֹ שְׁלֹמֶטָה דְרָךְ, כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמַר (מְשִׁי ה) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר נְגִה. וְאוֹתוֹ
 שְׁלֹמֶעְלָה שְׂבִיל בְּקִיק, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב כח) נְתִיב
 לֹא יִדְעוּ עֵיט. וְסוֹד שֶׁל הַכֹּל - (יִשְׁעִיה מִג) הַנּוֹתֵן בָּיָם
 דְרָךְ וּבָמִים עֵזִים נְתִיבָה. וְכַתוּב (תְּהִלִּים עז) בָּיָם וְדָרְךְ
 וְשְׂבִילָךְ בְּמִים רַבִּים. הָעוֹלָם הָעֲלִיזוֹן, כְּשִׁמְתִּמְלֵא
 וּמִתְעַבֵּר כְּמוֹ נִקְבָּה שְׁמֵתֶעֱבֶרֶת מִן הַזְּכָר, מוֹצִיָּאָה
 שְׁנֵי בָנִים כְּאַחַד, זָכָר וּנְקֵבָה, וְהֵם שָׁמַיִם וָאָרֶץ
 כְּמוֹ שְׁלֹמֶעְלָה.

מִמִּימֵי הַשָּׁמַיִם נּוֹזְנִית הָאָרֶץ וּמִימֵי נִשְׁפָּכִים
 לְתוֹכָהּ, אֵלֶּא שְׁעֲלִיזוֹנִים זָכָר וְתַתְּחִתּוֹנִים
 נִקְבָּה. וְהַתְּחִתּוֹנִים נּוֹזְנִים מִן הַזְּכָר. וּמִים תַּתְּחִתּוֹנִים
 קוֹרְאִים לְעֲלִיזוֹנִים כַּנִּקְבָּה שְׁפֵתוֹיחָה לְזָכָר וְשׁוֹפְכַת
 מִים כְּנָגֵד מִים שֶׁל הַזְּכָר לַעֲשׂוֹת יָרַע. וְהַנִּקְבָּה
 נּוֹזְנִית מִן הַזְּכָר. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאֵת הָאָרֶץ, בְּתוֹסְפַת
 וי"ו, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר.

פְּתוּב (ישעיה מ) שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא
 אֱלֹהִים וְגו'. הָאוֹתִיּוֹת נִחְקְקוּ ^(דף ל ע"א) בַּמַּעֲשֵׂה
 שֶׁל הַכֹּל, בַּמַּעֲשֵׂה שֶׁל הָעֲלִיּוֹן וּבַמַּעֲשֵׂה שֶׁל
 הַתַּחְתּוֹן. אַחַר כֵּן נִרְשְׁמוּ הָאוֹתִיּוֹת וְנִחְקְקוּ
 בַּפְּתוּב. ב' בְּרֵאשִׁית בָּרָא. א' אֱלֹהִים אֵת. ב'
 רֵאשִׁית בָּרָא וְדֹא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר בִּי"ת בָּרָא, וְדֹא
 בְּכַח עֲלִיּוֹן. ב' נִקְבָּה. א' זָכַר. כְּמוֹ שֶׁב' בָּרָא וְדֹא
 בְּכַח שְׁלֹמֶעֱלָה, כֵּן א' הוֹצִיא אוֹתִיּוֹת הַשָּׁמַיִם
 בְּלִלוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת. ה' הוֹצִיא
 שָׁמַיִם לְתֵת לָהֶם חַיִּים [וּלְהַשְׁקוֹת] וּלְהַשְׁרִישׁ אוֹתוֹ.

וְאֵת הָאָרֶץ - ו' הוֹצִיָּאָה הָאָרֶץ לְתֵת לָהּ מְזוֹן
 וּלְהַתְקִינָהּ וּלְתֵת לָהּ סְפוּק שְׂרָאוּי לָהּ. וְאֵת
 הָאָרֶץ - שְׁלָקַח וְא"ו אֵ"ת בְּלִלוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים
 וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְהָאָרֶץ נוֹזְנִית. וְהָאָרֶץ כּוֹלְלַת
 אוֹתָם לְתוֹכָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הֹלְכִים אֵת הַיָּם. וְהֵינּוּ סוּד וְאֵת הָאָרֶץ. שְׁכוּנָסַת
 הַכֹּל לְתוֹכָהּ וּמְקַבְּלַת אוֹתָם הָאָרֶץ, לְקַחַת הָאָרֶץ.
 וְאֵ"ת - זֶה שָׁמַיִם וְאָרֶץ כְּאַחַד. אֵ"ת הַשָּׁמַיִם - סוּד
 שֶׁל שָׁמַיִם וְאָרֶץ כְּאַחַד.

וּמִקְבָּלַת אוֹתָם לְהוֹיֵן. הַנֶּעֱת הַדְּבָר בְּהַכָּאָתוֹ
 מְצוּיִים. הַיֵּבֶל הַקְּטָרֶת מְצוּי בְּאֶרֶץ.
 בְּשֵׂאֵשׁ לוֹהֶטֶת, שׁוֹפֵעֵת וּמִתְעוֹרֶרֶת מִשְׂמַאל
 שְׂאוּחָזוּ בָּהּ וְעוֹלָה עֲשֵׂן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יט) וְהָרָה
 סִינֵי עֲשֵׂן כָּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בְּאֵשׁ. זֶה אֵשׁ
 וְזֶה עֲשֵׂן. וְכֵתוּב (שם) וְאֵת תְּהָר עֲשֵׂן. מִתּוֹךְ שֵׂאֵשׁ
 בְּשִׁיזְרָדָת, אֲחוּזִים זֶה בְּזֶה עֲשֵׂן בְּאֵשׁ, וְאֵז הַכֹּל
 עוֹמֵד בְּצַד הַשְּׂמַאל, וְתִינּוּ סוּד (ישעיה מח) אֵף יָדֵי
 יְסֻדָּה אֶרֶץ. וַיִּמְנֵי מִפְּחָה שָׁמַיִם, בְּכַח שֵׁל הַיָּמִין
 לְמַעְלָה. כְּמוֹ כֵּן נַעֲשׂוּ שָׁמַיִם שָׁמַיִם זָכָר. וְזָכָר בָּא
 מִצַּד הַיָּמִין, וְנִקְבְּהָ מִצַּד הַשְּׂמַאל.

(ישעיה מ) שָׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים. עַד
 בָּאֵן עָלוּ הַדְּבָרִים שָׂלֵא לְשָׂאֵל בְּשֵׁלְמַעְלָה. שְׁחַכְמָה
 נִתְקַנָּה מֵאֵין וְלֹא עוֹמֶדֶת לְשָׂאֵלָה שְׁנִסְתָּרֶת וְעַמְקָה
 אֵין שְׁיַעֲמֵד בָּהּ. כִּיּוֹן שְׁחַתְפִּשֵׁט אֹר עֲמֵק, אֵז אֹרֹו
 עוֹמֵד לְשָׂאֵלָה אֵף עַל גַּב שְׁחַוֵּא נִסְתָּר מִהַכֹּל
 שְׁלִמְטָה, וְקוֹרְאִים לוֹ עַל פִּי שְׂאֵלָה מִי. מִי בָרָא
 אֱלֹהִים.

וְהִינּוּ סוּד שְׂאֵמְרָנוּ (איוב לח) מִכֶּטֶן מִי יֵצֵא הַקָּרָח.
 מִכֶּטֶן מִי וַדַּאי [יֵצֵא הַקָּרָח], אוֹתוֹ שְׁעוֹמֵד
 לְשִׂאלָה. וַאֲיֵן לְשִׂאל מַה לְמַעַלָּה וּמַה לְמַטָּה,
 אֵלֶּא לְשִׂאל מְקוֹם שְׂיוֹצְאִים לְדַעַת, וְלֹא לְדַעַת
 אוֹתוֹ, שְׁחֲרֵי לֹא יְכוּלִים. אֵלֶּא עוֹמֵד לְשִׂאלָה וְלֹא
 לְדַעַת בּוֹ.

בְּרֵאשִׁית ב' רֵאשִׁית, רֵאשִׁית מֵאֵמֶר הוּא. אוֹ
 נֵאמֵר שְׁבְרֵאשִׁית הוּא מֵאֵמֶר. אֵלֶּא עַד
 שְׁלֹא יֵצֵא וְהַתְּפִשֵׁט כַּחוֹ וְהַכֹּל נִסְתָּר בּוֹ, בְּרֵאשִׁית
 הוּא וּמֵאֵמֶר הוּא. כִּיּוֹן שְׂיֵצֵא וְהַתְּפִשֵׁטוּ מִפְּנֵי
 צְבֹאוֹת, נִקְרָא רֵאשִׁית, וְהוּא מֵאֵמֶר בְּלִבּוֹ. מ"י
 שְׂאֵלָה אוֹתוֹ שְׁבְרֵא אֵלֶּה. אַחַר כְּשֶׁהַתְּפִשֵׁט
 וְהַשְׁתַּכְּלִל, נַעֲשֶׂה י"ם וּקְרָא לְמַטָּה. וְהַכֹּל עֲשֶׂה
 כְּמוֹ אוֹתוֹ מִמֹּשׁ שְׁלִמְעָלָה. זֶה כְּנִגְדֵּי זֶה וְזֶה כְּמוֹ
 זֶה, וְשִׁנְיָהֶם ב'.

כָּתוּב (שיר א) עַד שְׁהַמְּלֹךְ בְּמִסְכּוֹ. בְּמִסְכּוֹ -
 לְהַתִּישֵׁב בְּמִלְכוּת תַּחְתּוֹנָה. בְּסוּד שֶׁל
 אוֹתָהּ תְּכַרּוֹת וְתַפְנוּק שֶׁל אוֹתָהּ תְּכַיְבוֹת שְׁפַעְדָּן

הַעֲלִיזוּן בְּאוֹתוֹ שְׂבִיל שְׁנֵם־תָּר וְנָנוּז וְלֹא נֹדַע,
 וּמִתְמַלֵּא מִמְנוּ וַיּוֹצֵא בְּנִחְלִים יְהוּעִים. נְרָדִי נָתַן
 רִיחוֹ - זֶה מִלֶּךְ תַּחְתּוֹן. שְׂבָרָא עוֹלָם שְׁלֵמָטָה כְּמוֹ
 שְׁלֵמַעְלָה, וּמַעְלָה רִיחַ טוֹב עֲלִיזוֹן לְשֵׁלֵט וְלַעֲשׂוֹת,
 וַיְכוּל וְשׁוֹלֵט וּמְאִיר בְּאוֹר עֲלִיזוֹן.

בְּשָׁנֵי גִזְנִים נִבְרָא הָעוֹלָם, בְּיָמֵינוּ וּבְשִׁמְאֵל, בְּשִׁשָּׁה
 יָמִים עֲלִיזוֹנִים. שִׁשָּׁה יָמִים נַעֲשׂוּ לְהַאֲרִי,
 כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת לֹא) כִּי שִׁשָּׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְאֵלֶּה חֻפְרוֹ דְרָכִים וְעָשׂוּ
 שְׁשִׁים נְקָבִים לְתַהוֹם רַבָּה, וְאוֹתָם שְׁשִׁים נְקָבִים
 לְהַעֲלוֹת מִי הַנְּחָלִים לְתוֹךְ תַּתְהוֹם. וְעַל זֶה [הַרְדֵּי שְׁנֵינוּ]
 הַשִּׁיתִין מִשִּׁשָּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרָאוּ, וְהֵם הָיוּ
 שְׁלוֹם הָעוֹלָם.

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְכֹהוּ, הַפְּסֵלֶת הַטְּמוֹנָה בְּתוֹךְ
 קְלִיטָתוֹ שֶׁהָיְתָה בְּתַתְחֵלָה וְלֹא הִתְקַיְמָה.
 הָיְתָה כְּבָר וְאַחַר כֹּךְ הִתְקַיְמָה. בְּאַרְבָּעִים וְשִׁתִּים
 אוֹתִיּוֹת נְחַקֵּק הָעוֹלָם וְהַתְּקַיִם, וְכֻלָּם עֲפוּר שֶׁל
 הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. בְּשִׁמְצִטְרָפוֹת, עוֹלוֹת בְּאוֹתִיּוֹת

ע"ב) אֹתֵיזוֹת לְמַעַלָּה וַיִּזְרְדוּת לְמַטָּה, מִתַּעֲטָרוֹת
 בְּעֲטָרוֹת בְּאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם וַיְכוּל הָעוֹלָם
 לְהִתְקַיֵּם. וְאַלְהָה מִתְקַיֵּמִים בְּמַעֲשֵׂי הָעוֹלָם [נ"א הַמְלֻכָּה].
 הַדְּפוּם שֶׁל הַקְּלִיטָה בְּאַלְהָה מְצוּיִים בְּחוֹתָם
 הַחוֹתָמָת. נִכְנְסוּ וַיֵּצְאוּ אֵת וְאֵת וְנִכְרָא הָעוֹלָם.
 נִכְנְסוּ לְתוֹךְ הַחוֹתָם וְהַצְטָרְפוּ וְהִתְקַיֵּם הָעוֹלָם.

בַּמִּקְל שֶׁל הַנְּחָשׁ הַגָּדוֹל הָבוּ וְנִכְנְסוּ תַּחַת נִקְבֵי
 הָעֶפֶר אֶלְה וְחִמֵּשׁ מֵאוֹת אֵמוֹת. אַחַר כֵּן
 תְּהוּם רַבָּה תָּיָה עוֹלָה בַּחֲשָׁף, וְהַחֲשָׁף כָּסָה הַכֹּל,
 עַד שֶׁיֵּצֵא אוֹר וּבִקַּע בַּחֲשָׁף וַיֵּצֵא וְהֵאִיר, שְׁכַתוֹב
 (אֵיב יב) מְנַלָּה עֲמָקוֹת מִנֵּי חֲשָׁף וַיֵּצֵא לְאוֹר
 צִלְמֹת.

מִיָּם נִשְׁקְלוּ בְּמִשְׁקַל אֶלְה וְחִמֵּשׁ מֵאוֹת בְּאַצְבָּעוֹת.
 שְׁלֵשׁ נִטְפוּ לְתוֹךְ הַמִּשְׁקָל. תְּחִי מֵהֶם לְקִיּוּם,
 וְחִצֵּי שֶׁנִּכְנְסוּ לְמַטָּה. אֵלוּ עוֹלִים וְאֵלוּ יוֹרְדִים. כִּיּוֹן
 שֶׁעָלוּ בְּעֵלִית תִּירָה, עָמַד הַמִּשְׁקָל בְּדַרְךְ יִשָּׂר וְלֹא
 סָטָה לְיָמִין וְלֹא לְשִׁמְאֵל. וְהוּ שְׁכַתוֹב (יִשְׁעִיָּה מ) מִי
 מִדְּרַד בְּשִׁעְלוֹ מִיָּם וְגו'.

הכל הִיָּה בְּאָרְץ נִסְתָּר וְלֹא הִתְגַּלָּה, וְכֵחַ וְתַקְוָה
 וּמִיָּם קְפוּאִים בְּתוֹכָהּ, וְלֹא זָרְמוּ וְלֹא
 הִתְפַּשְׁטוּ, עַד שֶׁהָאִיר עָלֶיהָ הָאִוֵּר שְׁלֹמְעָלָה,
 וְהָאִוֵּר הִכָּה בְּקַרְיֵשָׁה וְהִפְשִׁירוּ צְבֹאוֹתֶיהָ. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אִוֵּר וַיְהִי אִוֵּר. זֶהוּ אִוֵּר
 רֵאשׁוֹן עֲלִיּוֹן שְׁתֵּיהֶם מִקֶּדֶם לְבֵן.

וּמִכָּאֵן יֵצְאוּ כָּל הַצְּבֹאוֹת וְהַכְּחוֹת, וְהָאָרְץ
 הִתְפַּשְׁטָה וְהוֹצִיָּאָה צְבֹאוֹתֶיהָ אַחֵר
 בָּהּ. כִּיּוֹן שֶׁהָאִיר [וַיְהִי], הָיָה עוֹלָה אִוֵּרוֹ מִסּוֹף
 הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם. כְּשֶׁהִסְתַּכַּל בְּרֵשׁעֵי
 הָעוֹלָם, נִגְנְזוּ וְנִטְמְנוּ, וְלֹא יֵצֵא אֵלָּא בְּשִׁבְלֵי
 הַנְּסֻתָּרִים שְׁלֹא הִתְגַּלּוּ.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאִוֵּר כִּי טוֹב. שְׁנִינּוּ, כָּל חֵלוֹם
 שֶׁעוֹמֵד בְּקִיּוֹם שֶׁל כִּי טוֹב, שְׁלוֹם הוּא
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. רָאָה אוֹתֵינוּת, כְּפִי דְרָכּוֹ כָּל אַחֵר
 וְאַחֵר. רָאָה ט' - טוֹב לוֹ, טוֹב לְחֵלוֹמוֹ, שְׁתֵּרֵי
 הַתּוֹרָה פְּתַחַח בּוֹ כִּי טוֹב. מֵאִיר מִסּוֹף הָעוֹלָם

לְסוּף הָעוֹלָם. ט' מֵזֶבֶד. מֵזֶבֶד הוּא מֵזֶבֶד אֹר
בְּשִׁלְמוֹת.

ט' תְּשִׁיעֵי שֶׁל הַכֹּל. אֹת שְׂמֵאִיר מֵעֲלִיּוֹן רֵאשִׁית
וְנִכְלָל בּוֹ וְנַעֲשֶׂה בְּפִתְרֵי שֶׁל נִקְדָּה סוּד שֶׁל י'
שֶׁהִיא נִקְדָּה אַחַת. ו' מִכְחוֹ יָצָא. בּוֹ נַעֲשׂוּ שְׂמִים.
בְּשֶׁהֶסְתִּים בְּנִקְדָּה אַחַת וְנִגְנְנוּ פְּנִימָה, הַאִירָה ב'.
מִמָּנָה יָצְאוּ עֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן. עֲלִיּוֹן טָמִיר. הַתַּחְתּוֹן
נָלוּי בְּסוּד שֶׁל שְׁנַיִם, וְעוֹמֵד בְּכַח שֶׁלְמַעְלָה.

וְזָהוּ מֵזֶבֶד. שֶׁלֹּשׁ הָאוֹתִיּוֹת הֵלְלוּ מֵזֶבֶד נִכְלָלוּ
אַחַר כֵּן לְצַדִּיק הָעוֹלָם שֶׁבּוֹלֵל הַכֹּל לְמַעְלָה
וְלְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ג) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי מֵזֶבֶד
בְּגִלְלֵי שְׂאוֹר עֲלִיּוֹן כָּלוּל בּוֹ, שְׂפָתוֹב (תְּחִלִּים קִמָּה) מֵזֶבֶד
ה' לִכְלֹל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. לִכְלֹל כְּתוּב, זֶה
סֶתֶם שֶׁל הַדָּבָר בְּשִׁבִיל לְהַאִיר יוֹם אֶחָד שְׂמֵאִיר
לִכְלֹל, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. עַד כָּאן סֶתֶם הַדָּבָרִים.

הַשְּׁלֵמָה מֵהַשְּׂמִימוֹת (סימן ו"ד)

לְמָה בִּי"ת דוּמָה? לְאָדָם שֶׁנּוֹצֵר בְּחֻכְמָה, שְׁסֻתוֹם
מִכָּל צַד וּפְתוּחַ מִלְּפָנָיו, וְהָאֵל"ף פְּתוּחָה

מאחריו. רוצה לומר, כי היא פתוחה לקבל מן
הקֹדֶשׁ, וַיֵּשׁ לָהּ פֶּתַח לְהַשְׁפִּיעַ לְאַחֵרִים: ע"כ.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים - סוּד שֶׁל רֵאשִׁית
עָרִיסֶתְכֶם חָלָה תְּרִימוֹ תְּרוּמָה. זו
חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא רֵאשִׁית. ב' בֵּית הָעוֹלָם
לְהִיּוֹת מִשְׁקָה מֵאוֹתוֹ נֶהָר שְׁנֵכְנֶס בּוֹ, סוּד הַכְּתוּב
וְנֶהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְנֶהָר - שְׁכוּנִים
אֶת הַכֹּל מִהָעֵמֶק הָעֲלִיּוֹן וְלֹא פּוֹסְקִים מִימּוֹ
לְעוֹלָמִים לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן.

וְאוֹתוֹ עָמַק עֲלִיּוֹן בֵּית רֵאשׁוֹן, בְּרֵאשִׁית,
הַסְּתִימוֹ בּוֹ הָאוֹתִיּוֹת בְּשִׁבִיל הַקִּיק
אֶחָד שְׁנֵנּוּ בְּתוֹכוֹ. וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ הָעֵמֶק יֵצֵאוּ
שְׁנֵי כַחוֹת, שְׁכָתוּב אֶת הַשָּׁמַיִם. לֹא כְּתוּב
שָׁמַיִם אֶלָּא הַשָּׁמַיִם, מִתּוֹךְ אוֹתוֹ עָמַק הַנְּסֻתָר
מִהַכֹּל. וְאֵת הָאָרֶץ - סֹתֵר זֶה הוֹצִיא אֶת
הָאָרֶץ הַזֹּאת.

אֲבָל בְּכֹלל שֶׁל הַשָּׁמַיִם הִיָּתָה. וַיֵּצֵאוּ בְּאֶחָד
דְּבוּקָה בְּצֵדוֹ זֶה בְּזוֹת. בְּשֶׁהֵאִיר רֵאשִׁית

הכל, שמים לקחו אותה והושיבו אותה במקומה,
 שכתוב ואת הארץ. ואת - כלל האותיות שהם
 א"ת. בשחזרה הארץ לשבת במקומה ונפרדה ^{(דף לא}
^{ע"א)} מצד השמים, היתה תוהה וכוהה לדבק בשמים
 באחד כמו [בבתחלה] בהתחלה, משום שראתה את
 השמים מאירים והיא חשוכה. עד שאור עליון יצא
 עליה והאיר לה, ושבה במקומה להסתכל בשמים
 פנים בפנים. ואז התתקנה הארץ והתפשטה.

יצא אור מצד ימין וחשף מצד שמאל, והפרידם
 אחר כך כדי להכליל זה בזה. והו שכתוב
 ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. ואם תאמר
 שהיתה ממש הבדלה - לא! אלא היום בא מצד
 האור שהוא ימין, ולילה מצד החשך שהוא
 שמאל, ובשיצאו באחד, הפריד אותם. והבדלה
 היתה מצדו להסתכל פנים בפנים ולהדבק זה
 בזה להיות הכל אחד.

והוא נקרא יום וקורא לו יום, והיא נקראת
 לילה, כמו שנאמר ויקרא אלהים לאור

יום וְגו'. מה זה וְלַחֲשֹׁךְ? זהו הַחֲשֵׁךְ שְׂאוֹחוֹ אֶת
הַלַּיְלָה שְׂאִין לָהּ אֹר מֵעֲצָמָה [וְהִיא נִקְרָאת לַיְלָה, שְׂכֵתוֹב
וְלַחֲשֵׁךְ נִקְרָא לַיְלָה, בְּגִלְל שְׂאוֹחוֹ בָּהּ תַּחֲשֵׁךְ וְאִין לָהּ אֹר מֵעֲצָמָה]. וְאִף עַל
נֵב שְׂפָאָה מֵצַד שֶׁל הָאִישׁ שְׁתִּיא חֲשֵׁךְ. אֲבָל חֲשֵׁךְ,
עַד שְׂמוֹנָר מֵצַד הַיּוֹם, יוֹם מֵאִיר לַלַּיְלָה, וְלַיְלָה
לֹא מֵאִיר עַד זְמַן שְׂכֵתוֹב (תְּחִלִּים קִלְט) וְלַיְלָה בַּיּוֹם
יֵאִיר בְּחֲשֻׁכָה בְּאוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר קָפִין בְּתַחֲלָה וְדַרְשׁ, (שם כט) קוֹל ה' עַל
הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים ה' עַל מַיִם רַבִּים.
קוֹל ה' - זֶה קוֹל עֲלִיּוֹן שְׂמִמְנָה עַל הַמַּיִם
שְׂשׁוּפְעִים מִדְּרָגָה לְדְרָגָה עַד שְׂמֵת־פְּנִסִים לְמָקוֹם
אֶחָד בְּכַנּוּם אֶחָד. אוֹתוֹ קוֹל עֲלִיּוֹן שׁוֹלַח אֶת
אוֹתָם הַמַּיִם בְּדַרְכָּם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי דְרָבּוּ.
כְּמוֹ בְּעַל הַגֶּן הַזֶּה שְׂמִמְנָה עַל מַיִם לְשִׁלְחָם לְכָל
מָקוֹם וּמָקוֹם כְּרָאוּי לוֹ, כִּדְ קוֹל ה' מְמַנָּה עַל
הַמַּיִם.

אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (אִיּוֹב כו) וְרַעַם
נְבוֹרָתוֹ מִי יִתְבוֹנֵן. זֶה צַד שְׂפָא מִנְּבוֹרָה

ויוצא ממנו. דבר אחר אל הכבוד הרעים - זה
 הימין שיוצאת ממנו שמאל. ה' על מים רבים -
 ה' זה חכמה עליונה שנקראת יו"ד. על מים רבים
 - על אותו עמק נסתר שיוצא ממנו, כמו שנאמר
 (תהלים עז) ושבילך במים רבים.

רבי שמעון פרש את המחלקת ואמר, פתח
 הפסוק ואמר פתוב (שמות כה) לעמת מסנרת
 תהיין הטפעת [ל]בתים לבדים. מי אותה מסנרת?
 זהו מקום סגור שלא פתוח חוץ מאשר בשביל
 דבוק אחד שנודע בגניזות אצלו, ובגללו התמלא
 ורשם שערים להדליק גרות. ובגלל שהוא מקום
 גנוז ונסתר, נקרא מסנרת, וזהו העולם הפא.
 ואותו העולם הפא נקרא מסנרת.

תהיין הטפעת - אלו טפעות עליונות שנאחזו זו
 בזו, מים מרות, ורוח מאש, ואש במים.
 כלם נאחזו זו בזו ויוצאים זו מזו בטפעות הללו,
 וכלם מסתכלים לאותה מסנרת, שפה נאחזו
 לאותו אור עליון להשקותם ונאחזים בו.

בְּתִים לְבָדִים - תִּטְבְּעוֹת הִלְלוּ הֵם עֲלִיּוֹנִים, בְּתִים
 וּמְקוֹמוֹת לְבָדִים שֶׁהֵם מְרַכְּבוֹת שְׁלֵמֻטָּה,
 בְּגִלְל שְׁוֶה בָּא מִצַּד הָאֵשׁ, וְזֶה מִצַּד הַמַּיִם, וְזֶה
 מִצַּד הָרוּחַ, וְכֵן כָּלָם, כִּדְרֵי לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה לְאֶרֶז.
 וְעַל זֶה, מִי שֶׁמֵתְקָרֵב, מֵתְקָרֵב בְּבָדִים הִלְלוּ וְלֹא
 בְּמַה שְׁלֵפְנִים. לֵךְ לֵךְ אֹמְרִים לְנֹזֵר סְכִיב סְכִיב,
 לְפָרֵם אֵל תֵּתְקָרֵב. פָּרַט לְאֵלוֹ הָרְאוּיִים לְשִׁמְשׁ
 בְּפְנִים, לָהֶם נִתְּנָה רְשׁוּת לְהַעֲלוֹת, לְשִׁמְשׁ וְלִקְרֵב,
 וְעַל זֶה כְּתוּב (במדבר א) וְהוֹרֵ תְקָרֵב יוֹמֵת.

ב' שָׁל בְּרֵאשִׁית הִיא גְדוּלָּה. ר' יוֹסִי שָׁאֵל
 אוֹתוֹ וְאָמַר, שִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית הִלְלוּ
 שְׁשָׁנֵינוּ מֵהֵם? אָמַר לוֹ, תִּינוּ מַה שְׁכַתוּב
 (תהלים קד) אֶרְוִי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. כְּמוֹ שֶׁהָאֶרְוִים
 הִלְלוּ יוֹצְאִים מִן לְבָנוֹן, כִּדְרֵי גַם אוֹתָם שִׁשָּׁה
 יָמִים יוֹצְאִים מִן בְּרֵאשִׁית.

וְשִׁשֶּׁת הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים הִלְלוּ, הַפְּסוּק פִּרְשׁ
 אוֹתָם, שְׁכַתוּב (דברי הימים א כט) לֵךְ ה'
 הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְגו'. כִּי כָל - זֶה צְדִיק.

בַּשָּׁמַיִם - זו תְּפֹאֶרֶת. וּבְאָרֶץ - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 כְּמוֹ תְּרַגְמוֹ: שְׂאוֹחַז בַּשָּׁמַיִם וּבְאָרֶץ. כְּלוּמָר,
 שְׂיִסוּד הָעוֹלָם שְׁנִקְרָא כ"ל, הוּא אוֹחַז בְּתִפְאֶרֶת
 שְׁנִקְרָא שָׁמַיִם, וּבְאָרֶץ ^(דף לא ע"ב) שְׁנִקְרָאת כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל.

וְעַל זֶה בְּרֵאשִׁית. ב' רֵאשִׁית הִיא [חֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁתְּרַגְס יוֹנָתָן
 בְּרֵאשִׁית - בְּחֲכָמָה] בְּגִלְלָה שֶׁהִיא שְׁנִיָּה לַחֲשֹׁבוֹן,
 וּנְקִירָאת רֵאשִׁית בְּגִלְלָה שֶׁכֶּתֶר עֲלִיּוֹן זֶה טְמִיר הוּא
 רֵאשׁוֹן. וְעַל שְׁלֹא נִכְנַס בְּחֲשֹׁבוֹן, הִרֵאשִׁית הוּא
 שְׁנִי. בְּגִלְלָה זֶה ב' רֵאשִׁית. וְעוֹד, כְּמוֹ שֶׁחֲכָמָה
 עֲלִיּוֹנָה הִיא רֵאשִׁית, נִם כֶּךָ חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה נִם
 הִיא רֵאשִׁית, וְלִכֵּן אֵין לְהַפְרִיד ב' מִן רֵאשִׁית.

לְבְּרֵאשִׁית קוֹרְאִים לוֹ מֵאָמֵר וְכֶךָ זֶה. וְשִׁשָּׁה
 יָמִים יוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ וְנִכְלָלִים בּוֹ,
 וְאֵלֶּה נִקְרָאִים כְּמוֹ שֶׁאֵלֶּה הָאֲחֵרִים. בְּרֵא אֱלֹהִים
 - זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וְנִהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן.
 מַה זֶה לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן? לְהַשְׁקוֹתוֹ וְלִקְיָם אוֹתוֹ
 וְלְהַסְתַּכֵּל בּוֹ בְּכָל מַה שֶׁצָּרִיךְ.

אֱלֹהִים - אֱלֹהִים חַיִּים, שְׁמִשְׁמַע בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית
 אֱלֹהִים וְרֵאֵי עַל יְדֵי אוֹתוֹ נָהַר בְּיַד
 לְהוֹצִיא הַכֹּל וּלְהַשְׁקוֹת הַכֹּל. אֵת הַשָּׁמַיִם - חַבּוּר
 זָכַר וְנִקְבָּה בְּרֵאוּי. אַחַר כֵּן בּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם
 לְמַטָּה, בּוֹ נִתֵּן כַּחַ לְכֹל.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ח)

וּמִנֵּין לָנוּ שְׁשָׁמַיִם הֵם תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא? שְׁכַתוּב
 (מלכים א' ח) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. הֵאֵם שְׁלֹמֶה
 מִתְפַּלֵּל אֶל הַשָּׁמַיִם שִׁישְׁמְעוּ תִפְלֹתוֹ? אֵלָּא
 שֶׁנִּקְרָא שָׁמַן עַל שְׂמוֹ. וְלָמָּה נִקְרָא שָׁמַיִם? אֵלָּא
 שֶׁהוּא עֵגֶל כְּמוֹ רֹאשׁ, וּמְלִמֵד, הַפִּיִם מִימֵינוּ וְאִשׁ
 מִשְׁמֵאלוֹ וְהוּא בְּאֶמְצַע, שָׂא מִיָּם, מֵאִשׁ וּמִפִּיִם,
 וּמִכִּנִּים בִּינֵיהֶם שָׁלוֹם. בָּא הָאִשׁ וּמִצָּא מִצְדוֹ מִדַּת
 הָאִשׁ. בָּא מִיָּם וּמִצָּא מִצְדוֹ מִדַּת הַפִּיִם, וְהִינּוּ (איו"ב
 כה) עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. מֵהֶם הַשָּׁמַיִם? מְלִמֵד
 שֶׁגִּבֹל תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא אִשׁ וּמִיָּם וּמִפְּחוֹן זֶה בְּזוֹת,
 וְעֲשֵׂה מִהֵן רֹאשׁ לְדַבְּרֵיוֹ, שְׁנֵאמַר (תהלים קיט) רֹאשׁ
 וְדַבְּרֵךְ אֱמֶת: ע"כ.

א"ת השמים, שמשמע שהשמים הוציאו את,
בבית של סוד אלהים תיים אחר שראשית
הוציאו אותו.

כיון שזה הוציאו הכל, והכל התישב במקומו
באחד, טבעת זו האחרונה נעשתה ראשית,
וכראשית הזו הוציאו אורות עליונים, והשקה אור
והתחילו מים להשפיע בנגד למטה. ועל זה
בראשית וראי ברא אלהים. בו ברא עולם
התחתון, בו הוציאו מאורות, בו נתן כח לכל.

רבי יהודה אמר, על זה פתוב (ישעיה י) היתפאר
הגרון על החצב בו. השבח של מי - לא של
האמן הוא? כך בראשית הזאת ברא אלהים עליון
את השמים - השבח של מי? של אלהים הוא!
אמר רבי יוסי, זה שכתוב (דברים ה) אשר לו אלהים
קרבים אליו. קרבים? קרוב צריך להיות! אל
אלהים עליון. אלהים של פחד יצחק. אלהים
אחרון. ומשום כך פתוב קרבים, ונבורות רבות
הם שיוצאים מאחד והכל אחד.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ט)

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ (בראשית א). בְּזִמְן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הָיָה בְּקִלְפוֹת הָאֱלֹהִים, הָיָה בּוֹנֵה
 עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן, וְהָרִי הַקִּימוֹ שְׂאִין הַשְּׂפָעָה בְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת, וְנִהָר שֶׁהוּא צְדִיק יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ בְּשָׁנֵי
 הָעוֹלָמוֹת, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וַיֵּשׁ מִי
 שֶׁאָמַר שֶׁעָלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְבָנוֹת עוֹלָמוֹת
 וְלַחֲרִיבֵן, וְאָמַר זֶה מוֹעִיל לִי וְזֶה לֹא מוֹעִיל לִי.
 אֱלֹהִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ -
 מוֹעִילִים לִי, וְהָאֲחֵרִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְהָאָרֶץ הִיְתָה
 תְּהוֹ וְבַחֲוֹ, שֶׁמֶרְאָה עַל עוֹלָמוֹת שֶׁעָלָה בְּרִצּוֹנוֹ
 לְבָנוֹתָם וְלֹא עָשָׂה אוֹתָם - עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר תְּהוֹ
 וְבַחֲוֹ. וּבְזִמְן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקִלְפוֹת הַלְלוֹ,
 נֶאֱמַר בּוֹ (איכה ב) סִכַּת בְּעֵנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תִּפְלָה.

תְּהוֹ וְחַשְׁדָּה, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שמות יד) וַיְהִי הָעֵנָן
 וְחַחֲשָׁה, וְאֵלּוֹ קִלְפוֹת הָאֵנוֹ. הַמַּחַ מִבְּפָנִים
 שֶׁתְּלוּי [שָׁל שָׁלֵשׁ] לְאַרְבַּעַת צְדָדִים זֶה יְהוֹ"ה, שֶׁהוּא
 לֹא מְקַבֵּל טְמֵאָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה כג) הֲלוֹא כֹה

דברי פאש נאם ה'. מה אש לא מקבלת טמאה,
 כך שמו לא מקבל טמאה. ובזמן שמתנפרות
 הקלפות הללו ונשפרות מהאנוז, התפלה, שהיא
 שכינה, אדנ"י, עולה לבעלה שהוא יהו"ה, ומעלה
 הכל. שבזמן שהוא מתכסה במנחה בקלפות הללו,
 היא נקראת עניה יבשה, ואין לה אלא מה
 שנותנים עבדים בתשאי.

ובאותו זמן שמתפשט הקדוש ברוך הוא מן
 הקלפות הללו, נאמר (ישעיה ל) ולא יבנה
 עזר מוריה ויהיו עיניה ראות את מוריה. ומה
 שהיתה יבשה, נאמר בזה (שם ו) מלא כל הארץ
 כבודו, ונקראת הברכה שלו, הקרבן שלו, עולה
 שלו ששורף כל הקלפות הללו. ועולה אל הקטרת
 הקשור שלו, העולה שלו, שכתוב (ויקרא ו) זאת
 תורת העלה. היא העלה - בתפלת שחרית, היא
 העלה - אליו בתפלת מנחה בכמה ריחות
 ובשמים של גן עדן, שהיא גן התורה. והו שכתוב
 (שיר ד) גן נעול אחתי בלה. סתומה שלא נפתחת
 אלא רק לבעלה.

וּבְשִׁיבָא בְּעֵלְהָ, (תהלים נא) אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח,
 שֶׁהוּא דָּלַת עֲלִיּוֹנָה נִפְתַּחַת אֱלֹו
 בְּתָרִים [בְּשִׁנִּי] עֲמוּדֵי אֱמֶת (נצח וְהוֹד) וּמִקְבְּלַת אוֹתוֹ
 בְּשִׁתֵּי זְרוּעוֹת. זְהוּ שְׁפָתוֹב (שיר ב) שְׁמֵאלוֹ תִּחַת
 לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תִּתְחַבְּקֵנִי. יְהוֹ"ה יוֹרֵד אֵלֶיךָ, וְזֶהוּ סוּד
 אֱמ"ן גִּימְטְרִיא יֵאֱהַרְוֵנָה"י, שֶׁהוּא חֲבוּר שְׁנֵי שְׁמוֹת
 בְּאוֹתֵיזוֹת, וְלִכְּן גְּדוּל הָעוֹנָה אֲמֵן יוֹתֵר מִתְחַבְּרָה,
 בְּזִמְן שֶׁהֵם שְׁנַיִם בְּרֵאשׁ הַצְּדִיקִים.

אֲבָל בְּשֶׁהֵם בְּרֵאשׁ הַרְשָׁעִים, בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל
 אוֹמְרַת לָהֶם, (שם א) אֵל תִּרְאֵנִי שְׁאֵנִי
 שְׁחַרְחַרְתָּ, מֵאַלְהָ שְׁשׁוּרִים לְפִתּוֹת לְבַנֵּי אָדָם, כְּמוֹ
 שְׁחִיו מִפְתִּים אֵת יִשְׂרָאֵל בְּעֵגֶל בְּשֵׁשׁ הַשָּׁעוֹת. זְהוּ
 שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת לב) וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרֹדֶת
 מִן הַחַר, וּבְאַרוּחַ, מַה זֶה בִּשְׁשׁ? אֵלֶּא בְּשֵׁשׁ שָׁעוֹת
 עָשׂוּ אֵת הָעֵגֶל, כְּדִי לְהַפְרִידֵם מִשְׁבַּע. זֶה שְׁפָתוֹב
 אֵד בִּיּוֹם תִּרְאֵשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוֹ שְׁאֵר. אֵד - חֵלֶק בֵּין
 שֵׁשׁ לְשִׁבַּע.

וְלִבְנֵי אִמְרָה בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל, שִׁשְׁזֹפְתֵנִי הַשָּׁמַשׁ.
 נִרְמוּ שְׁהַסְתִּילֵק מִמֶּנִּי ו' (תפארת), שְׁהוּא
 הַשֶּׁשׁ, וְאוֹר הַשֶּׁשׁ שְׁהִיָּה מְאִיר בְּסִתְרֵי שֶׁל שֶׁשׁ
 תְּבוֹת, שְׁהֵם שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, בְּנֵי
 אִמִּי נִחְרוּ בִּי, נִחַר גְּרוֹנָם שֶׁבָטְלוּ קְרִיאת שָׁמַע,
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים קמט) רוֹמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנָם, וְלִבְנֵי
 שָׁמֵנִי נִטְרָה אֶת הַפְּרָמִים, שְׁהֵם שָׁאֵר אֲמוֹת עֲרַב
 רַב. וְלִבְנֵי פְרָמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי, וְלִבְנֵי אוֹתָם עֲרַב
 רַב מִצְּלִיחִים בְּכֹל.

כְּתָנוֹת עוֹר תְּשׁוּכֵי הָעֵינַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (בראשית
 כו) וַתִּכְהִיז עֵינָיו מִרְאוֹת, לְהַסְתִּיל עַל
 אוֹתָם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (יחזקאל א) נִפְתַּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאִרְאֶה
 מִרְאוֹת אֱלֹהִים, שְׁהֵם תָּמַשׁ פְּעָמִים אוֹר שֶׁבְּמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, כְּתָנוֹת אוֹר הֵם. וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּחוּ.
 וְהָאָרֶץ - תְּרֵי אֶחָד, תְּחוּ - שְׁנַיִם, בְּחוּ - שְׁלֹשָׁה.
 חֶשֶׁךְ - אֲרֻבָּעָה. תְּחוּם - חֲמִשָּׁה. וְאֲרֻבָּעָה הֵם
 שֶׁכְּלוּלִים בְּנוֹת, וְהֵם אֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת שְׁהֵם קְלָפוֹת
 הָאֲגוּז, וְלִבְנֵי וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּחוּ. וּבִאֲרוֹה הִיְתָה -
 מִקְדָּם לְבֹן, שְׁבָךְ דְּרָךְ הַקְּלָפוֹת שֶׁקוֹדְמוֹת לְמוֹת.

וְרוּחַ אֱלֹהִים - זוּ רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, מִיַּד שְׁתֵּהא
 מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי מֵי הַתּוֹרָה, מִיַּד תִּתְּיָה
 גְּאֻלָּה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר.
 וַיִּשְׁלַחֵהוּ ה' אֱלֹהִים, מִיַּד [וּלְמִשִּׁיחַ] אֶת הַמְּשִׁיחַ שְׁתֵּיָה
 בְּנֵי עֶדֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית ג) וַיִּשְׁלַחֵהוּ [וְגו']
 מִבְּנֵי עֶדֶן, מֵעֶדְוֵנוּ, וְלָמָּה? לְעַבֵּד אֶת הָאָדָמָה,
 שְׁתֵּיָה שְׁכִינָה. בְּגִלְלָה זֶה וַיִּשְׁלַחֵהוּ, מִיַּד שְׁיֵצֵא מִשָּׁם.
 וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם - לְנֵן - אֶת הַכְּרוּבִים, מְשִׁיחַ בֶּן
 דָּוִד וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שְׁמוֹשֵׁף רוּחַ
 הַמְּשִׁיחַ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְרוּחַ אֱלֹהִים, זֶה שִׁיל"ה,
 אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר יא) וְאֶצְלָתִי מִן הָרוּחַ,
 שְׁכָף עוֹלָה שִׁילָה כְּחֶשְׁבוֹן מֵשָׁה. וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם,
 שְׁמִקְדָּים שִׁילָה לְשִׁנְיָהם, כְּדִי שְׁתִּתְּיָה מְרַחֶפֶת
 עַל פְּנֵי הַתּוֹרָה, וְהִגְאֻלָּה תִּלְוִיָה בּוֹ, וְחֵרִי
 פְּרִשׁוּהָ.

וְאֵת לַהֲטַת הַחֶרֶב הַמִּתְּהַפֶּכֶת, מִיַּד יִתְּיָה בְּיָדוֹ,
 וּמָהוּ? הַמֶּשָׁה. מִטְּרֹו"ן מִתְּהַפֵּף מִמֶּשָׁה
 לְנַחֲשׁ וּמִנְחָשׁ לְמֶשָׁה. וְעוֹד, מֶשָׁה זוּ שְׁכִינָה

תַּחְתּוֹנָה, וְאִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל - כָּל־פִּי חֶסֶד, לְיָמִין,
וַיֵּצְאוּ בְּרַחֲמִים. וְאִם לֹא - מִטָּה כָּל־פִּי חוֹבָה, לְצַד
הַגְּבוּרָה, שֶׁשָּׁם הִנָּחַשׁ אֵל אַחַר שְׂמֹכֶשׁ לְשַׁפּוֹךְ דָּם,
וְנִתְּרַג מְשִׁיחַ וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן נֹאמַר (רות ג)
שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר, שֶׁהוּא בֶּקֶר שֶׁל אֲבָרְתָם שְׂיִתְּיָה
מִטָּה כָּל־פִּי חֶסֶד.

וּבְגִלְלָל זֶה וְאֵת לַהֲטַת הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת, וְהַכֹּל
כִּדְרֵי לְשֹׁמֵר אֵת דְּרֹךְ עֵץ חַיִּים, שֶׁהוּא
תּוֹרָה, שֶׁנֹּאמַר בָּהּ (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא, וְהִיא
תּוֹרָה שֶׁבַעֲלָ פֶה. אִם זָכָה אָדָם - הִיא סֶם חַיִּים
שָׁלוֹ, וְאִם לֹא - הִיא מַתְהַפֶּכֶת לוֹ לְסֶם הַמָּוֶת.
וְחַרֵּי פִרְשׁוּתָהּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה כֶּהָ, כִּמּוֹ שֶׁתִּמְטָה
שְׂתֵת־הַפֶּךְ לְנִחָשׁ וּמִנָּחַשׁ לְמִטָּה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן יִמָּחוּ
מִן הָעוֹלָם כָּל אוֹתָם שֶׁנֹּאמַר בָּהֶם (שמות ז) וַיַּעֲשׂוּ
כֵן חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם בְּלִטְיָהֶם:

תּוֹם פֶּתָא

בְּרֵאשִׁי"ת בְּרֵ"א, רָמּוֹ לְבֵת"ר חֲכָמ"ה. אֱלֹהִים
רוֹמּוֹ לְבֵינ"ה. א"ת רוֹמּוֹ לְגִדְלָה

וְגִבּוֹר"ה. הַשְּׁמַיִם וְהוּ תִפְאֶרֶת. וְאִתּוֹ רוֹמֵז
 לְנֶצַח הוֹד יְסוֹד. הָאֶרֶץ רוֹמֵז לְמַלְכוּת: עַד
 כֵּאן הַתּוֹסֵפֶת.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. [וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, לְמִי
 הוּא אוֹמֵר? אֵינּוּ אוֹמֵר אֶלָּא לְאַחֲרָיִם. יְהִי אוֹר - לְעוֹלָם הַזֶּה.
 וַיְהִי אוֹר - לְעוֹלָם הַבָּא]. וְזֶה הָאוֹר שֶׁבְּרֵאשִׁית הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ
 הוּא בְּהַחֲלָה, וְהוּא אוֹר הָעֵינַי, וְהוּא אוֹר שֶׁהִרְאָה
 הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן וְהָיָה רוֹאֶה בּוֹ
 מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹף הָעוֹלָם, וְהוּא אוֹר
 שֶׁהִרְאָה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְדוֹד, וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ
 וַאֲמֹר (תְּהִלִּים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ
 לִירֵאִיךָ. וְהוּא הָאוֹר שֶׁהִרְאָה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא
 לְמַעֲשֵׂה וִרְאָה בּוֹ מִגִּלְעָד וְעַד דָּן.

וּבְשָׁעָה שֶׁרְאָה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא שִׁיעֲמָדוּ שְׁלֹשָׁה
 דוֹרוֹת שֶׁל רְשָׁעִים, וְהֵם, דוֹר אֲנוּשׁ, וְדוֹר
 הַמַּבּוּל, וְדוֹר הַפְּלִגָּה - גָּנְזוּ אוֹתוֹ כִּי שָׁלָא
 יִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ, וְנָתַן אוֹתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲשֵׂה
 וְהִשְׁתַּמְּשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים שֶׁנִּשְׁאַרוּ לוֹ מִיּוֹם

עבורו, כמו שֵׁנְאֵמַר (שמות ב) וְהִצַּפְנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים.

ואחר שלשה ירחים נכנס לפני פרעה, לקח אותו הקדוש ברוך הוא ממנו, עד שעמד על הר סיני לקבל את התורה, והחזיר לו אותו האור והשתמש בו כל ימיו. ולא יכלו בני ישראל לקרב אליו, עד שנתן מסוה על פניו, כמו שֵׁנְאֵמַר (שם לה) וַיִּירָאוּ מִנֹּשֶׁט אֱלֹהֵינוּ. והתעטף בו כטלית. והו שכתוב (תהלים קד) עֲטָה אור כִּשְׁלֵמָה.

יהי אור ויהי אור. כל מה שֵׁנְאֵמַר בו ויהי - הוא בעולם הזה ובעולם הבא. אמר רבי יצחק, אור שברא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, היה עולה אורו מסוף העולם ועד סוף העולם ונגנו.

מה הטעם שנגנו? כִּדְרֵי שְׁלֵא יִהְנוּ מִמֶּנּוּ רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, וְהָעוֹלָמוֹת לֹא יִהְנוּ בְּגִלְלָם. והוא שְׁמוֹר לְצַדִּיקִים, לְצַדִּיק (דף לב ע"א) דוֹקָא, שְׁכַתוֹב (תהלים

צו) אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה. ואז יתבשמו העולמות ויהיו כלם אחד. ועד היום שיהיה העולם הבא, הוא נסתר וננוז.

אותו אור יצא מתוך החשך שנתקק במטה שנסתר מכל, עד שמאותו אור שננוז, נתקק בשביל אחד טמיר לחשך שלמטה. והאור שרוי בו. מיהו החשך שלמטה? אותו שנקרא לילה, שכתוב בו ולחשך קרא לילה.

ועל זה שנינו, מה זה שכתוב (איוב יב) מנלה עמקות מני חשך? רבי יוסי אומר, אם תאמר מחשך נסתר התגלו, הרי ראינו שנסתרים הם כל אותם פתרים עליונים וקוראים עמקות. מהו מנלה? אלא כל אותם נסתרים עליונים לא התגלו אלא מתוך אותו חשך שהוא בסוד הלילה

[וחבל יהיה אחד בסוד של ויהי אור תלכנה פאור תמטה פדרנה אחת, ועד היום

שיבא הוא ננוז וטמון].

בא ראה, כל אותם עמקים נסתרים שיוצאים מתוך מחשבה וקול לוקח אותם, לא

מתנלים עד שדבור מנלה אותם. מה הדבר? הינו דבור.

וזה הדבור נקרא שבת, ובגלל ששבת נקרא דבור, דבור של חל אסור בשבת. [וכך היה עושה

רבי שמעון, כשהיה רואה את אמו שהיתה מדברת, היה אומר לה: אמא, שתקי. שבת היום ואסור.] בגלל שדבור זה צריך לשלט ולא אחר. ודבור זה שהוא בא מצד החשה, מנלה עמקות מתוכו. ומשמע מני חשה, אותו שפא מצד החשה, שפא טוב מני דוקא.

השלמה מההשמטות (סימן ל"א)

ישב רבי בון ודרש, מהו שפא טוב (ישעיה מה) יוצר אור ובורא חשך? אלא אור שיש בו ממש פא טוב בו יצירה, חשך שאין בו ממש פא טוב בו בריאה, כמו שפאמר (עמוס ד) יוצר תרים ובורא רוח. אם תרצה אומר, אור שיש בו ממש פא טוב בו עשית, שפא טוב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, ואין הויה אלא עשית, וקורא בו יצירה. חשך שלא היה בו עשית אלא הבדלה ותפרשה, קורא בו

בְּרִיאָה, כְּמוֹ שְׂאֵתָה אוֹמֵר הַבְּרִיא פְּלוֹנֵי וְכוּ'. אָמַר
 רַבִּי בְּרַכְיָה, מַהוּ שְׂכָתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
 וַיְהִי אוֹר, וְלֹא אָמַר וְהָיָה? מַשְׁלַל לְמַלְךְ שְׂחָיָה לוֹ
 חֲפִיץ נָאֵה וְהִקְצָהוּ, עַד שְׂזַמֵּן לוֹ מְקוֹם וְשָׂמָהוּ שָׁם.
 וְהוּ שְׂכָתוֹב יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, שְׂכָבֵר תְּיָה:

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כֹּה, מַהוּ שְׂכָתוֹב וַיִּבְדֵּל
 אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין חַחֲשָׁה? אָמַר לוֹ,
 אוֹר הוֹצִיא יוֹם וְחַחֲשָׁה הוֹצִיא לַיְלָה, אַחַר כֹּה חִבֵּר
 אוֹתָם כְּאַחַד וְהָיוּ אֶחָד, שְׂכָתוֹב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי
 בֹקֶר יוֹם אֶחָד. שְׂלִילָה וַיּוֹם נִקְרְאִים אֶחָד. וְזֵה
 שְׂכָתוֹב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין חַחֲשָׁה, [וְשֶׁהִפְרִיד
 מִחֲלָקַת] זוֹ בְּזַמֵּן שֶׁל הַנְּלוֹת שְׂנַמְצָא פִּירוֹד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַד כָּאֵן זָכַר כְּאוֹר וּנְקִבָה כְּחַחֲשָׁה.
 אַחַר כֹּה מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד לְהִיוֹת אֶחָד. כַּמָּה
 נִפְרָדִים לְחִבֵּיר בֵּין אוֹר וּבֵין חַחֲשָׁה? מִתְפָּרְדוֹת
 הַדְּרָגוֹת, וְשִׁנִּיתָם הֵם כְּאַחַד, שְׂחָרֵי אֵין אוֹר אֱלֹא
 כְּחַחֲשָׁה, וְאֵין חַחֲשָׁה אֱלֹא כְּאוֹר. וְאַף עַל גַּב שְׂחָם

אָחַד, נִפְרָדִים בְּגוֹנִים, וְעַם כָּל זֶה הֵם אָחַד,
שְׂפָתוֹב יוֹם אָחַד.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, עַל הַבְּרִית הָעוֹלָם נִבְרָא
וְהַתְּקִים, שְׂפָתוֹב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי
יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. מִי
הַבְּרִית? זֶה צְדִיק יְסוּד הָעוֹלָם, שֶׁהוּא סוּד שֶׁל
זְכוּר. וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּבְרִית יוֹמָם וְלַיְלָה
בְּאָחַד, שְׂפָתוֹב אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ הֵם
שְׂשׂוּפָעִים וְיוֹצְאִים מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן.

פָּתַח וְאָמַר, (שופטים ה) מְקוֹל מְחַצְצִים בֵּין מְשֹׁאֲבִים
שָׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת ה' וְגו'. מְקוֹל מְחַצְצִים -
זֶה קוֹל יַעֲקֹב. מְחַצְצִים - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א יז)
אִישׁ הַבִּינִים. בֵּין מְשֹׁאֲבִים - שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בֵּין אֹתָם
שְׂשׂוּאֲבִים מִים מְלֻמְעָה, וְהוּא נוֹטֵל בְּשָׁנָי צְדָדִים
וְכוֹלֵל אֹתָם בְּתוֹכוֹ.

שָׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת ה' - שָׁם הוּא מְקוֹם הַאֲמוּנָה
לְהַתְּדַבֵּק. שָׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת ה' - שָׁם יוֹנְקִים

צדקות ה' ושואבים. צדקת פרזונו בישראל - זה
 צדיק העולם שהוא ברית הקדש, והוא שואב
 ונוטל הכל ומפזר לים הגדול אותם מים עליונים.
 בישראל - שישראל ירשו ברית הזוה, ונתן להם
 הקדוש ברוך הוא ירשת עולמים.

בין שישראל עזבו אותו, שהיו מלים ולא
 פורעים, מה (דף לב ע"ב) כתוב? (שופטים ה) אז ירדו
 לשערים עם ה'. ירדו לשערים - אותם שערי צדק
 היו יושבים לשערים ולא נכנסים פנימה. וכאותו
 זמן כתוב (שופטים ב) ויעזבו בני ישראל את ה' וגו'.
 עד שבאה דבורה והכריחה אותם בזה, כמו
 שנאמר (שם ה) בפרע פרעות בישראל.

ועל זה כתוב גדלו פרזון בישראל. גדלו פרזון
 - זהו פרזונו שאמרנו. גדלו פרזון - ברית
 הקדש שלא פרעו. (שם) עד שקמתי דבורה שקמתי
 אם בישראל. מה זה אם? אלא אני הורדתי מים
 עליונים מלמעלה לקיים את העולמות. בישראל -
 סתם למעלה ולמטה. להראות שהעולם לא

מתקנים אלא על ברית זו. וסוד הכל - (משלי י)
וצדיק יסוד עולם כתוב.

תוספתא

שנינו, מל ולא פרע את המילה, כאלו לא מל.
בגלל ששתי דרגות הן: מילה ופריעה.
זכור ושומר. צדיק וצדק. זכר ונקבה. אות ברית
זה יוסף, וברית זו רחל, וצריך לחברם. ובמה
מחבר אותם? כשהוא גוזר ופורע. ומי שגוזר ולא
פורע, כאלו עשו ביניהם פרוה. (עד כאן התוספתא).

שלשה יוצאים מאחד. אחד בשלשה עומד נכנס
בין שנים. שנים מיניקים לאחד. אחד
מיניק לבמה צדדים, ואז הכל אחד. זהו שכתוב
ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. יום של ערב ובקר
כולל כאחד, הנו סוד של ברית יומם ולילה, ובו
הכל אחד.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל
בין מים למים. רבי יהודה אומר, שבועה
רקיעים הם למעלה, וכלם עומדים בקדשה

עֲלִיּוֹנָה, וְהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִתְקַן בָּהֶם. וְרַקִּיעַ זֶה הוּא
בְּאֲמִצַּע הַמַּיִם.

רַקִּיעַ זֶה עוֹמֵד עַל גְּבֵי חַיּוֹת אַחֲרוֹת, וְהוּא מִפְּרִיד
בֵּין מַיִם עֲלִיּוֹנִים לְמַיִם תַּחְתּוֹנִים. וּמַיִם
תַּחְתּוֹנִים קוֹרְאִים לְעֲלִיּוֹנִים. וּמִתְרַקִּיעַ הֵיחָה שׁוֹתִים
אוֹתָם. זֶהוּ שְׂמִפְרִיד בֵּינֵיהֶם, מַשּׁוּם שְׂכַל הַמַּיִם
כְּלוּלִים בּוֹ. וְאַחַר כֵּן מוֹרִיד אוֹתָם לַחַיּוֹת הַלְלוּ
וְשׂוֹאֲבִים מִשָּׁם.

כָּתוּב (שיר ד) גֵּן נָעוּל אֲחוֹתִי כִּלְחָ גַּל נָעוּל מֵעֵין
חַתּוּם. גֵּן נָעוּל - שְׂחֵכַל גִּסְתָּר בּוֹ, שְׂחֵכַל
נִכְלָל בּוֹ. גַּל נָעוּל - שְׂאֹתוֹ נִקְרָא שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא
וְנִכְנָם בּוֹ וְכוּלִל וְלֹא מוֹצִיא, וְהַמַּיִם קוֹפְאִים בּוֹ
וְעוֹמְדִים. מָה הַטַּעַם? בְּגִלְלֵי שְׂרוּחַ צָפוֹן נוֹשֶׁבֶת
בְּאוֹתָם הַמַּיִם וְקוֹפְאִים, וְלֹא יוֹצֵאִים חַחוּצָה עַד
שֶׁנֶּעֱשֶׂה קִרְחַת, וְאַלְמָלֵא צַד הַדְּרוֹם שְׂמִשְׁבֵּר כַּחוֹ
שֶׁל הַקִּרְחַת הַזֶּה, לֹא יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם לְעוֹלָמִים.

וּמִרְאֵה אוֹתוֹ רַקִּיעַ עֲלִיּוֹן כְּמִרְאֵה הַקִּרְחַת הַזֶּה
שְׂקוּפֵא וּמִכְנָים בְּתוֹכּוֹ כֹּל אוֹתָם הַמַּיִם,

כָּךְ אֹתוֹ עֲלִיזוֹן שְׁעֲלִיזוֹ כּוֹנֵם כָּל אֹתָם מִים,
 וּמִפְּרִיד בֵּין מִים עֲלִיזוֹנִים לְמִים תַּחְתּוֹנִים. וְזֶה
 שְׁנֵאמְרָנוּ יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. בְּאֲמִצֵּעַ. לֹא כֹה,
 אֲלֵא כְּתוּב יְהִי. אֹתוֹ שְׁתִּיחַ מִמֶּנּוּ, בְּאֲמִצֵּעַ הַמַּיִם
 תִּיחַ, וְהוּא לְמַעַלָּה שְׁעוֹמֵד עַל רֹאשׁ הַחַיּוֹת.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, יֵשׁ קְרוּם בְּאֲמִצֵּעַ מַעְיֵו שֶׁל בֶּן
 אָדָם שְׂמִפְסִיק מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה, וְשׂוֹאֵב
 מִלְמַעַלָּה וְנוֹתֵן לְמַטָּה. כֹּךְ כּוֹזֵה הַרְקִיעַ הוּא
 בְּאֲמִצֵּעַ, וְעוֹמֵד עַל אֹתָן הַחַיּוֹת שְׁלֵמַטָּה, וְהוּא
 מִפְּרִיד בֵּין מִים עֲלִיזוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים. כֹּה רֵאָה,
 אֹתָם מִים הָרוּ וְהוֹלִידוּ חֲשָׁף, וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב
 (שְׁמוֹת כו) וְהִבְדִּילָהּ הַפְּרֻכָּת לָכֶם בֵּין הַקִּדְשׁ וּבֵין
 קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים קד) הַמְקַרָּה בַּמַּיִם
 עֲלִיזוֹתָיו וְגו'. בַּמַּיִם - אֵלּוּ מִים עֲלִיזוֹנִים
 שֶׁל הַכֹּל שְׁפָּבָהֶם תִּקְוֵן בֵּית, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (משלי
 כד) בַּחֲכָמָה יִפְּנֶה בֵּית וּבַתְּכוּנָה יִתְכוּנֵן.

הַשָּׁם עָבִים רְכוּבוֹ - רַבִּי יִיסָא תְזַקֵּן חֵלֶק עָבִים
 ע"ב י"ם. עָב שֶׁהוּא חֶשֶׁד, שְׂמַאל שְׁעוּמַד
 עַל יָם זֶה. הַמְחַלְףֵי עַל פְּנֵי רוּחַ - זֶו רוּחַ שֶׁל
 הַמְקַדָּשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה סוּד (שְׁמוֹת כח) שְׁנַיִם פְּרָבִים
 זָהָב. כְּתוּב (תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף וַיִּדָּא
 עַל פְּנֵי רוּחַ. וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב אֶחָד, אַחֵר כָּף
 נִגְלָה עַל פְּנֵי רוּחַ. וְעַד שָׁזָה מִתְעוֹדֵר, לֹא
 מִתְנַלָּה בָּזָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתוּב (איוב כח) וּמִיָּם תִּכַּן בְּמִדָּה.
 בְּמִדָּה מִמָּשׁ הַתְּקִיִן אוֹתָם כְּשֶׁהִגִּיעוּ
 לְתוֹכָהּ, וְהֵם תִּקְוֵן הָעוֹלָם כְּשֶׁהִגִּיעוּ מִצִּד
 הַגְּבוּרָה. אָמַר רַבִּי אַבְיָא, כָּף הָיָו הִרְאִישׁוֹנִים
 אוֹמְרִים כְּשֶׁהָיוּ מִגִּיעִים לְמָקוֹם הַזֶּה, מְרַחֲשׁוֹת
 שְׁפִתֵי הַחֲכָמִים וְלֹא אוֹמְרִים דְּבַר, כִּדִּי שְׁלֹא
 יַעֲנִשׁוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אוֹת רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת
 הִיָּתָה מְשׁוֹטְטָת עַל פְּנֵי קָשָׁר זָה, וּמִתְעַטְרָת
 מִלְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה, וְעוֹלָה (דף לג ע"א) וַיִּוְרְדָת, וּמִיָּם

נְחַקְקִים בְּחַקִּיקְתֶּם וּמַתִּישְׁבִים בְּמִקוּמָם, וְנִבְלָלוּ
אֶחָד בְּאַחֵד. וְכֵן כָּל הָאוֹתִיּוֹת כִּלְּוֹלוֹת זֶה בְּזֶה
וּמַתְעַטְרוֹת זֶה בְּזֶה, עַד שֶׁנִּבְנְהָה עָלֵיהֶן בְּנִין וַיִּסְוֶד.

וּכְשֶׁנִּבְנוּ כֻלָּם וְהִתְעַטְרוּ, הָיוּ מִים עֲלִיוֹנִים
מִתְעַרְבִים בְּמִים תַּחְתּוֹנִים, וְהוֹצִיאוּ

בֵּית שֶׁל הָעוֹלָם [וְעַל זֶה הוֹצִיאוּ שְׁנֵי אוֹרוֹת, אֶחָד שֶׁנִּקְרָא אֶרֶץ, וְאֶחָד
שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם], וְעַל זֶה ב' נִרְאִית בְּרֵאשִׁי, וּמִים עוֹלָיִם
וַיּוֹרְדִים עַד שֶׁהָיָה הֶרְקִיעַ הַזֶּה שֶׁהִפְרִיד אוֹתָם.
וּמִחֲלָקֶת הִיָּתָה בְּשָׁנִי, שָׁבוּ נִבְרָא גִיחָנָם, שֶׁהוּא
אֵשׁ שְׁדוּלָק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד) אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא,
וְעַתִּיד לְשָׂרוֹת עַל רֹאשׁ הָרְשָׁעִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּאֵן כָּל מִחֲלָקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם
שָׁמַיִם סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. שְׁחַרֵי כָּאֵן מִחֲלָקֶת
שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם הִיָּתָה, וְהַשָּׁמַיִם כְּזֶה הִתְקַיְּמוּ.
לְאַחֵר זֶה שֶׁכְּתוּב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרְקִיעַ שָׁמַיִם וְגו'.
בְּהַבְדִּילוֹת שֶׁכְּפִי עֲלוֹת, בְּמִדָּתָם מִצוּיִים וְהִתְקַיְּמוּ,
שְׁחַרֵי שְׁנִינֹו, כְּתוּב (שמות כו) וְהַבְדִּילָה הַפְּרָכֶת לָכֶם

בֵּין הַקִּדְשׁ וּבֵין קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים וְיִקְרָא, שְׁהָרִי הוּא
רְקִיעַ שְׁמַפְרִיד בְּתוֹךְ הָאֲמֻצֵּעַ.

בֹּא רְאֵה, בְּתוֹב אַחַר כֵּךְ יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
מִמַּשׁ. אֶל מְקוֹם אֶחָד - לְמְקוֹם שֶׁנִּקְרָא אֶחָד, וְהוּא
יָם תַּחְתּוֹן, שְׁהָרִי הוּא מִשְׁלִים לְאֶחָד, וּבִלְעָדֵיו לֹא
נִקְרָא אֶחָד. וּמִשְׁמַע שְׁכַתוֹב יִקְוּוּ, שְׁבוּ כָּל הַמַּיִם
מִתַּכְנֻסִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים
אֶל הַיָּם.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, אֶל מְקוֹם אֶחָד - זֶהוּ מְקוֹם
שְׁכַתוֹב בּוֹ (ישעיה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט.
שְׁהָרִי הוּא נוֹטֵל הַכֹּל וְזוֹרֵק בָּיָם, וּבוֹ מִתְתַּקְּנֶת
הָאָרֶץ, שְׁכַתוֹב וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁתָה. זֹהִי אָרֶץ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁתָה אָרֶץ.

לָמָּה נִקְרְאָת יִבְשָׁתָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִינּוּ מַה
שְׁכַתוֹב (דברים מז) לָחֶם עֲנִי. לָחֶם עֲנִי בְּתוֹב.
וּבְגִלְלָה שֶׁהוּא לָחֶם עֲנִי נִקְרָא יִבְשָׁתָה, וְשׂוֹאֵב
בְּתוֹכָהּ כָּל מִימֵי הָעוֹלָם, וְהִיא הִיְתָה יִבְשָׁתָה, עַד

שְׁמֵקוּם זֶה מְמַלֵּא אוֹתָהּ, וְאִזּוּ שׁוֹפְעִים מִים דְּרַךְ
אוֹתָם הַמְקוּרוֹת.

וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים - זֶהוּ בֵּית פְּנוּם הַמַּיִם
שֶׁלְמַעְלָה, שְׁשֵׁם כָּל הַמַּיִם מִתְּפִנְסִים
וּמִשֵּׁם שׁוֹפְעִים וַיּוֹצְאִים.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ב)

שְׁבִיעֵי הָיָה בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִשֵּׁם בָּא זְרָעַם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי חוּט הַשְּׂדֵדָה מְשׁוּף מִן
הַמַּחַ שֶׁל אָדָם וּבָא לְאֵמָה, וּמִשֵּׁם הוּא הַזְרָע,
שְׁפָתוֹב (ישעיה מג) מְמִזְרַח אָבִיא זְרָעָה. כְּשִׁי־יִשְׂרָאֵל
מֵזִבִּים - מִזֵּה הַמְקוּם אָבִיא זְרָעָה, יִתְחַדֵּשׁ לָהּ זְרָע
חֲדָשׁ. וּכְשִׁי־יִשְׂרָאֵל רָעִים - מִן הַזְרָע שְׁכָבֵר בָּא
לְעוֹלָם, שְׁפָתוֹב (קהלת א) דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא. דוֹר
שְׁכָבֵר בָּא. וּמֵהוּ מְמַעְרַב אֶקְבָּצְךָ? מֵאוֹתָהּ מִדָּה
שְׁנוּטָה תָּמִיד לְמַעְרַב. וְלָמָּה נִקְרָא מַעְרַב? מִפְּנֵי
שְׁשֵׁם מִתְעַרַב כָּל הַזְרָע. מִשָּׁל לָמָּה הַדָּבָר דוּמָה?
לְבֵן מִלְךְ שֶׁהִיָּתָה לוֹ כִּלְה נָאָה וַצְנוּעָה בְּחִדְרוֹ,
וְהָיָה לוֹקַח מִבֵּית אָבִיו עֶשֶׂר וּמִבִּיא לָהּ תָּמִיד,

וְלוֹקַחַת הַכֹּל וּמְצַנְעַת אוֹתוֹ תְּמִיד וּמְעַרְבַת הַכֹּל.
 לְסוֹף יָמִים בְּקֶשׁ לְרֵאוֹת מָה אָסַף וּמַה קִּבֵּץ. הֲיֵנּוּ
 שְׂפָתוֹב (ישעיה ג) וּמְמַעַרְב אֶקְבֹּצֶנָּה. וּמַה הוּא בֵּית
 אָבִיו? שְׂפָתוֹב מִמְּזוּרַח אָבִיא וְרַעְיָה. מְלַמֵּד שְׂפָמְזוּרַח
 מִבִּיא, וְזוֹרַע בְּמַעַרְב, וְאַחַר כֵּן הוּא מְקַבֵּץ מַה
 שְׂזָרַע: ע"ב.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מְקוֹנָה הַמַּיִם זֶה צְדִיק. שְׂכַשְׁמַנִּיע
 לְמְקוֹנָה הַמַּיִם, כְּתוֹב וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב,
 וְכָתוֹב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. [וְכֵן אִיר רֵאשׁוֹן נִקְרָא
 טוֹב, וְכֵן בְּכֻלָּם כְּתוֹב כִּי טוֹב, כְּרַט לַיּוֹם הַשֵּׁנִי שְׁלֹא כְּתוֹב כִּי טוֹב] רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר, יִשְׂרָאֵל הוּא מְקוֹנָה, שְׂפָתוֹב (ירמיה יז)
 מְקוֹנָה יִשְׂרָאֵל ה'.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, זֶה צְדִיק, הֲיֵנּוּ מַה שְׂפָתוֹב קָרָא
 יָמִים. מַשׁוּם שְׂנַחְחִילִים וּמְעִינּוֹת וּנְהָרוֹת, אֶת
 כָּלֵם הוּא נוֹטֵל, וְהוּא הַמְּקוֹר שֶׁל הַכֹּל וְהוּא נוֹטֵל
 הַכֹּל. מַשׁוּם כֵּן יָמִים. וְעַל זֶה וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב,
 וְכָתוֹב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא נִרְשָׁם, הַפְּרִיד בֵּין יוֹם רֵאשׁוֹן
 לַשְּׁלִישִׁי וְלֹא נֶאמַר כִּי טוֹב בֵּינֵיהֶם,
 שֶׁהָרִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי עָשְׂתָה הָאָרֶץ פְּרוֹת מִכַּח
 הַצְּדִיק הַזֶּה, שְׂכָתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ
 דְּשֵׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי. מַה זֶה עֵץ פְּרִי?
 זֶה עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אֲבִים וּפְרוֹת.
 עֲשֵׂה פְרִי - זֶה צְדִיק יְסוּד עוֹלָם.

לְמִינוֹ - שֶׁל כָּל בְּנֵי אָדָם שֵׁישׁ לָהֶם רוּחַ קְדוּשָׁה,
 שֶׁהוּא פְרִי שְׂאוֹתוֹ אֵילָן רוּשִׁים בָּהֶם רֵשׁוֹם
 לְמִינוֹ. וּמַה הָרִשָּׁם? זֶהוּ בְרִית קְדוּשׁ בְּרִית שְׁלוֹם.
 וּבְנֵי הָאֱמוּנָה לְמִינוֹ, לְמִינוֹ נִכְנָסִים וְלֹא נִפְרָדִים
 מִמֶּנּוּ, וְצְדִיק עוֹשֶׂה פְרִי הוּא. וְאוֹתוֹ אֵילָן מִתְעַבֵּר
 וּמוֹצִיא אוֹתוֹ פְרִי לְמִינוֹ, לְמִינוֹ שֶׁל אוֹתוֹ עוֹשֶׂה
 פְרִי שִׁיהִיָה כְמוֹתוֹ.

אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שְׂדוּמָה לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו, וְעַל
 בֶּן רִשָּׁם תְּקַדּוּשׁ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי כִּדִּי שְׂיִדְמָה
 לְאִמּוֹ [בְּגִלּוֹל שֶׁהִיא דְרָגָה שְׁמִינִית, וְאוֹתָהּ נִפְשׁ שְׂפָרְחָה מִמֶּנָּה צְרִיכָה לְהִרְאוֹת
 לְפָנֶיהָ לְשִׁמּוֹנָה יָמִים]. וּכְשֶׁנִּפְרָע וּמִתְנַלָּה רִשָּׁם תְּקַדּוּשׁ כִּדִּי

שְׂיִדְמָה לְאָבִיו. וְעַל זֶה עֵץ פְּרִי - זוֹ אִם. עֲשֵׂה פְּרִי
 - זוֹ בְּרִית קֹדֶשׁ אָבִיו. לְמִינוֹ - שְׂיִדְמָה לוֹ וַיִּרְשֵׁם
 בּוֹ.

אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ - זָרְעוּ בּוֹ? זָרַע בּוֹ צָרִיד?
 לְהִיזוֹת! מַה זֶה זָרְעוּ בּוֹ? אֵלֶּא זָרַע וְא"ו בּוֹ.
 עַל הָאָרֶץ - כִּי הוּא וְדַאי, שְׁתֵּרִי אֹתוֹ זָרַע זָרַק
 עַל הָאָרֶץ. אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם קְדוֹשִׁים
 וְדוֹמִים לְקְדוֹשִׁים, וְעַל זֶה וְדַאי כְּתוּב (ישעיה סח)
 וְעַמּוֹ כָּלֶם צַדִּיקִים. כָּלֶם צַדִּיקִים וְדַאי, שְׁתֵּרִי
 מֵאֵלֶּה יֵצְאוּ וּלְאֵלֶּה דוֹמִים. אֲשֶׁרִיהֶם כָּעוֹלָם הַזֶּה
 וּכְעוֹלָם הַבָּא.

(דף לג ע"ב)

אָמַר רַבִּי תִּיבָא, כְּתוּב (ירמיה י ונא) עֲשֵׂה אֶרֶץ כְּכַחוֹ.
 מַה זֶה עֲשֵׂה אֶרֶץ? [כְּכַחוֹ? עֲשֵׂה אֶרֶץ צָרִיד לְהִיזוֹת! אֵלֶּא
 עוֹשֶׂה וְדַאי תְּמִיד, וּמִתְקַן מְקוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָרֶץ מִזֶּה] זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה. כְּכַחוֹ - זֶה צַדִּיק. מִכֵּין תִּבְל
 בְּחֻכְמָתוֹ. תִּבְל - זוֹ אֶרֶץ שְׁלֵמָטָה. בְּחֻכְמָתוֹ - זֶה
 צָדִיק, שְׁכַתוּב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבְל בְּצָדִיק.

עֵשָׂה אָרִיז - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמֵתִקִּין אָרִיז
וּמֵתִקִּין דְּרַכִּיָּה, וּבַמָּה? בְּכַח, כְּפִי שְׂאֵמְרָנּוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּאוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל רַבִּי
אֶלְעָזָר יֵשׁ קִשְׁרֵי הָאוֹתִיּוֹת עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם
קְשׁוּרִים בְּאַחַד. שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, זו עוֹלָה וְזו יוֹרֶדֶת,
וְשֶׁעוֹלָה יוֹרֶדֶת וְשִׁיּוֹרֶדֶת עוֹלָה. וְסִימָן זֶה - (ישעיה
מה) א"ך ב"ך א"ל.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, הַלְשׁוֹן שֶׁל מִשְׁקַל עוֹמֵד
בְּאַמְצַע, וְסִימָן - (ויקרא יט) בְּמִדָּה בְּמִשְׁקַל
וְגו'. מִשְׁקַל - לְשׁוֹן שְׁעוֹמֵד בְּאַמְצַע. וְזֶה סוּד
(שמות ל) שֶׁקַל הַקֶּדֶשׁ כְּתוּב. וּמֵאוֹנִים עוֹמְדִים בּוֹ
וְנִשְׁקָלוּ. אֵיזָה מֵאוֹנִים? כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יט)
מֵאוֹנֵי צֶדֶק, וּבְכֵל עוֹמְדִים בְּמִשְׁקַל בְּשֶׁקַל
הַקֶּדֶשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּשֶׁקַל הַקֶּדֶשׁ - זו רוּחַ
הַקֶּדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (תהלים לג) בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם
נִעְשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָּל צְבָאָם. בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם
נִעְשׂוּ - אֵלּוּ שָׁמַיִם שֶׁלֹּמְטָה שֶׁנִּעְשׂוּ בְּדַבַּר שָׁמַיִם

שְׁלֹמֶעֱלָה. בְּרוּחַ - שְׁהוֹצִיא קוֹל עַד שֶׁהִגִּיעַ לְאוֹתוֹ
נָהַר שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא וְלֹא פּוֹסְקִים מִיָּמָיו לְעוֹלָמִים.
וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל צַבָּאָם - כָּל הַתְּחַתּוֹנִים עוֹמְדִים
בְּרוּחַ שֶׁהוּא זָכָר.

(שם קד) מִשָּׁקָה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׂבַּע
הָאָרֶץ. מִשָּׁקָה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו, מַה זֶה עֲלִיּוֹתָיו?
כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ, שְׂפָתוֹב (שם) הַמְּקַרָּה בַּיָּמִים עֲלִיּוֹתָיו.
מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ - סוּד שֶׁל אוֹתוֹ נָהַר
שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא לְמַטָּה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב עֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר
זָרְעוּ בוֹ וְגו', וְהָרִי נִתְּפָאֵר.

יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ. יְהִי
מְאֹרֶת, חֶסֶד. רַבִּי חֲזַקְיָה אֹמֵר, מְאֹרֶת
שֶׁשׁוֹרִים בוֹ תִּקְרָה הַדִּין, קְלוּטָת הַדִּין. רַבִּי יוֹסִי
אָמַר, יְהִי מְאֹרֶת - לְמַטָּה. הִיא הַלְּבָנָה שְׂפָה תְּלוּיָה
אֲסֻפָּרָה לְתִינּוּקוֹת הָעוֹלָם, וְכֵן תְּלוּיָה מְאֹרֶת, בְּגִלְגַּל
שֶׁהִיא מְאֹרֶת קָטָן מִכָּל הַמְּאֹרֹת, וְלִפְעָמִים
שֶׁנֶּחֱשַׁכְתָּ וְלֹא מִקְבְּלָת אֹר.

בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם - וְהוּא רָקִיעַ שֶׁהוּא כְּלֵלֹת שָׁל
כָּלָם, בְּגִלְלֵי שְׁנוּטֵל כָּל הַמְּאֹרֹת, וְהוּא

מְאִיר לְמְאֹר הַיּוֹה שְׁאִינוּ מְאִיר [וְהִיא תְלוּיָה בּוֹ בְּגִלְלֵי שְׁנוּטֵלָה

כִּי אִתָּהּ מְאֹרָה, וְכִי תְלוּיָה לְמִטָּה כָּל אֹתָם מִיָּנִים אַחֲרֵים בְּגִלְלֵי תְקַמְנָת הַמְּאֹר].

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְהוֹצִיא [וְאֶפְלוֹ] אֶת הַרְקִיעַ הַיּוֹה

שֶׁלֹּא מְאִיר. וְקוֹרְאִים לוֹ מְלָכוּת שָׁמַיִם וְאָרֶץ

יִשְׂרָאֵל וְאָרֶץ הַחַיִּים. הַשָּׁמַיִם הוּא [שְׁמֵי אֵיר] הַרְקִיעַ

הַיּוֹה, מִשּׁוּם כִּי יְהִי מְאֹרֵת חֶסֶד ו'. מָה הַטַּעַם?

שְׁוֵה בְּלִי וְא"ו מְוֵת הוּא בְּעוֹלָם.

יְהִי מְאֹרֵת - הַכֹּל תְּלוּיָה בּוֹ לְהַכְלִיל לִילִית בְּעוֹלָם.

כְּתוּב (אִיּוֹב ג) קָמֵן וְגָדוֹל שָׁם הוּא. וְכְתוּב (יִשְׁעִיָה

לג) כִּי אִם שָׁם אֲדִיר ה' לָנוּ. וְעַל זֶה כְּתוּב (שֵׁם לֹד)

אֵךְ שָׁם הִרְגִיעָה לִילִית וּמְצָאָה לָהּ מְנוּחָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, יְהִי מְאֹרֵת - אֲסִפְקֻלְרִיָה שֶׁלֹּא

מְאִירָה מְעַצְמָה, אֲלָא עַל יְדֵי אֹרֹת עֲלִיּוֹנִים

שְׁמֵי אֵירִים לָהּ כְּמוֹ עֲשִׂשִׁית שְׁמֵקְפֵלֵת אֹר שְׁמֵי אֵיר.

כְּתוּב (יְהוֹשֻׁעַ ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲרוֹן כָּל הָאָרֶץ.

הִנֵּה אֲרוֹן - זֶה אֲסִפְקֻלְרִיָה שְׁאִינָה מְאִירָה. הַבְּרִית

- אִם פִּקְלָרְיָה הַמַּאֲרָה. הִנֵּה אֲרוֹן - זֹהִי מְאֹרֶת.
 אֲרוֹן - תְּבָה לְהַכְנִים בְּתוֹכָהּ תוֹרָה שְׂבֻכְתָּב.
 הַבְּרִית - זוֹ הַשֶּׁמֶשׁ שְׂמַאֲרָה לָהּ, וְהִיא בְּרִית יַחַד
 עִם אֲרוֹן הַבְּרִית הַזֶּה. אֲרוֹן כָּל הָאָרֶץ - הַבְּרִית
 שֶׁהוּא אֲרוֹן כָּל הָאָרֶץ.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהָאֲרוֹן הַזֶּה הוּא אֲרוֹן, בְּגִלּוֹל הַשֶּׁמֶשׁ
 שְׂמַאֲרָה לָהּ וּמַאֲרָה לְכָל הָעוֹלָם כְּדֹ
 נִקְרְאָתָּה, (דף לד ע"א) וּמִמֶּנּוּ לְקַחְתָּ אֶת הַשֵּׁם. וְנִקְרָא
 הָאֲרוֹן הַזֶּה אֲרוֹן בְּסוּד שֶׁל אֶלֶף דָּלָת נו"ן יו"ד.
 כִּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ צְדִיק וְצַדִּיק, כְּדֹ אֲרוֹן אֲרוֹנֵי זֶה כְּזֶה
 תְּלוּוִים.

בֵּיא רְאֵה, כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת עוֹמְדִים בְּבְרִית, שֶׁהוּא
 [שֶׁמֶשׁ שְׂאֲמַרְנוּ וְזֶה] רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, שְׂרָשׁוּמִים
 וְחִקּוּקִים בּוֹ כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת וּבּוֹ תְּלוּוִים לְהָאִיר.
 רַבִּי יִיסָא הַזֶּקֶן הָיָה אוֹמֵר כֹּה־, יְהִי מְאֹרֶת שְׂתְּלוּוִים
 בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְזוֹ הַלְּבָנָה שְׂתְּלוּוִיהָ בּוֹ. כִּיּוֹן
 שְׂבֻכְתּוֹב וְהִיוּ לְמַאֲרֵת - תְּרֵי הַשֶּׁמֶשׁ. וְלְמוֹעֲדִים -

שְׁתֵּרֵי זְמַנִּים וְחֲנֻמִּים חֲדָשִׁים וְשִׁבְתוֹת תְּלוּוִיִּים בָּהֶם
וְהוֹנִים.

וְהַכֹּל בְּמַעֲשֵׂה רֵאשׁוֹן עֲלִיּוֹן שֵׁשׁמוֹ הַקְּרוֹשׁ נֶאֱחָז
בוֹ, וְהוּא הוּא הַכֹּל. שְׁבָעָה כּוֹכְבִים הֵם
בְּנֶגֶד שְׁבָעָה רְקִיעִים, וְכֹל מִנְהַיְגֵי הָעוֹלָם,
וְהָעוֹלָם עֲלִיּוֹן עֲלֵיהֶם. וּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת הֵם - עוֹלָם
עֲלִיּוֹן וְעוֹלָם תַּחְתּוֹן. תַּחְתּוֹן כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה,
שְׁבָתוֹב (דברי הימים א טו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. מְלֶךְ
עֲלִיּוֹן וּמְלֶךְ תַּחְתּוֹן.

[שְׁנֵינֵינוּ] כְּתוּב ה' מְלֶךְ ה' מְלֶךְ ה' יְמִלּוּךְ לְעוֹלָם וָעֶד.
ה' מְלֶךְ - לְמַעְלָה. ה' מְלֶךְ - בְּאֲמִצְעוֹ. ה'
יְמִלּוּךְ - לְמַטָּה. רַבִּי אֲחָא אָמַר, ה' [ג"א זו חֲכֻמָּה הַעֲלִינָה]
מְלֶךְ - זֶה עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא. ה'
מְלֶךְ - זוֹ תַּפְאֲרַת יִשְׂרָאֵל. ה' יְמִלּוּךְ - זֶה אֲרוֹן
הַבְּרִית [ג"א ר' אֲחָא אָמַר, ה' מְלֶךְ - זוֹ חֲכֻמָּה עֲלִיּוֹנָה. ה' מְלֶךְ - זֶה עוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא. ה' יְמִלּוּךְ - זוֹ תַּפְאֲרַת יִשְׂרָאֵל].

כָּא זְמַן אַחַר דָּוִד וְהַחֲזִיר אוֹתָם מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה,
וְאָמַר (תהלים י) ה' מְלֶךְ עוֹלָם וָעֶד. ה' מְלֶךְ -

לְמַטָּה. עוֹלָם - בְּאִמְצַע. וְעַד - לְמַעְלָה. שְׁשָׁם
 הַתְּוַעְדוֹת וְקִיּוּם וְשִׁלְמוֹת הַכֹּל. מְלֻךְ - לְמַעְלָה.
 יְמֻלּוֹךְ - לְמַטָּה.

רַבִּי אֲפָא אָמַר, כָּל הַמְּאֹרֹת הַלָּלוּ, כֻּלָּם
 מֵתְחַבְּרִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. לְהַאֲיר עַל הָאָרֶץ
 - לְהַאֲיר עַל הָאָרֶץ. מִיְהוּ הַרְקִיעַ שְׁמֵאִיר עַל
 הָאָרֶץ? הֵי אֹמֵר, זֶה נָהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן,
 שְׁכַתוֹב וְנָהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן.

בֵּן רֵאָה, פִּיּוֹן שֶׁהַלְבָּנָה שׁוֹלֶטֶת וּמוֹאֲרֶת מֵאוֹתוֹ
 הָאֹר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא, כָּל אוֹתָם הַשָּׁמַיִם
 שְׁלֵמָטָה וְצַבֵּאוֹתֵיהֶם, כֻּלָּם נוֹסְפִים בְּאֹר. וְכוּכְבֵּי
 הַמְּמַנִּים עַל הָאָרֶץ, כֻּלָּם שׁוֹלֶטִים וּמְגִדְלִים צְמֻחִים
 וְעֲצִים, וְהָעוֹלָם מֵתְגַדֵּל בְּכֻלָּם, וְאֶפְלוּ מִים וּדְגֵי
 הַיָּם כֻּלָּם בְּגִדְלוֹת יִתְרָה. וְכַמָּה שְׁלוּחֵי הַדִּין
 מְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, בְּגִלְלֵי שְׁכָלָם בְּחֻדוֹה וּבְגִדְלוֹת
 יִתְרָה. כְּשֶׁהַחֻדוֹה הִיא בְּבֵית הַמְּלָךְ, אֶפְלוּ אוֹתָם
 מְמַנֵּי הַשְּׁעָרִים, וְאֶפְלוּ אוֹתָם מִבֵּית מְמַנֵּי הַנְּשִׁים

[נ"א מזיקים], כְּלָם שְׂמֵחִים וּמְשֻׁטְטִים בְּעוֹלָם.
וְתִינוּקוֹת הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִשְׁמֵר.

רַבִּי אֲחָא אָמַר, וַיִּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם. וּכְשֶׁכֶּלֶם עוֹמְדִים בּוֹ, אִזּוּ חֲדוּהָ
זֶה עִם זֶה, וְאִזּוּ הַלְּבָנָה מִקְטִינָה אֹרֶחַ מִלְּפָנֵי
הַשָּׁמֶשׁ, וְכֹל מַה שְּׁנוּטֵל בְּרִי לְהָאִיר לָהּ. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתוּב (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶחַ הַלְּבָנָה
כְּאֹרֶחַ הַחֶמֶה וְאֹרֶחַ הַחֶמֶה שְׁבַעֲתַיִם כְּאֹרֶחַ
שְׁבַעֲתַיִם הַיָּמִים. מַה זֶה שְׁבַעֲתַיִם הַיָּמִים? אֵלֶּה אֹתָם
שְׁבַעֲתַיִם יָמֵי בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵלֶּה אֹתָם
שְׁבַעֲתַיִם יָמֵי הַמְּלוּאִים. מְלוּאִים וְהֵאֵי. מִשּׁוּם שְׂאוֹתוֹ
זְמַן הַתְּבִשָּׁם הָעוֹלָם וְחֲזוֹר בְּשִׁלְמוֹתוֹ, וְלֹא נִפְגְּמַת
הַלְּבָנָה בְּגִלְלַת הַנְּחָשׁ הָרַע שְׂכָתוֹב בּוֹ (משלי מז) וְנִרְגָּן
מִפְּרִיד אֶלּוֹף. וּמָתִי יִהְיֶה זֶה? בְּזְמַן שְׂכָתוֹב (ישעיה
כה) בְּלַע הַמָּוֶת לְנִצָּחַת. וְאִזּוּ כְּתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד.

יִשְׂרָאֵל הַמִּים שְׂרִיץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, אֵלּוּ מִים תַּחְתּוֹנִים שְׂרוּחַשִׁים
 מִינִים כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה. אוֹתָם עֲלִיּוֹנִים וְאוֹתָם
 תַּחְתּוֹנִים. רַבִּי חֲנִיָּא אָמַר, עֲלִיּוֹנִים הוֹצִיאוּ נֶפֶשׁ
 חַיָּה, וּמָה הוּא? זוֹ הַנֶּפֶשׁ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל
 הָאָרֶץ - אֵלּוּ שְׁלִיחִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁנִּרְאִים לְבְנֵי אָדָם
 כְּמִרְאֵה אָדָם. מִשְׁמַע שְׂכֵתוֹב יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ,
 חַיּוֹת שֵׁשׁ אֲחֵרִים שֶׁלֹּא נִרְאִים אֲלָא בְרוּחַ מִמֶּשׁ
 לְפִי שֶׁכָּל בְּנֵי הָאָדָם. (דף לד ע"ב)

לְכֵן לֹא כְּתוּב בְּאֵלּוּ לְמִינָהּוּ כְּמוֹ אוֹתָם אֲחֵרִים
 שְׂכֵתוֹב בָּהֶם וְאֵת כָּל עוֹף כָּנָף לְמִינָהּוּ,
 חַיּוֹת שֵׁאֵלּוּ לֹא מְשֻׁנִּים מִמִּינֵיהֶם לְעוֹלָמִים
 כְּאֲחֵרִים חֲלָלוּ שֶׁלֹּא כְּתוּב בָּהֶם לְמִינָהּוּ. וְאִם
 תֵּאמַר, יֵשׁ בָּהֶם שְׁמֻשָּׁנִים זֶה מִזֶּה - כִּי זֶה בְּוֹדָאִי!
 שְׁחֵרִי יֵשׁ בָּהֶם שְׁמֻשָּׁנִים אֵלֶּה מֵאֵלֶּה. מִשּׁוּם כִּי
 כְּתוּב וּמִשָּׁם יִפְרָד.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּיִם הַגְּדֹלִים - אֵלֹהֵי לְוִיָּתָן
 וְכַתּוּב זִנְגוּ. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֵשֶׁת -
 זוּ נֶפֶשׁ אוֹתָהּ הַחַיָּה שֶׁהִיא רוֹמְשֵׁת לְאַרְבַּעַת צַדֵּי
 הָעוֹלָם. וּמִי הִיא הַחַיָּה שֶׁהִיא רוֹמְשֵׁת? הֵיאֵה אֹמֵר
 זוּ לִילִית. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם לְמִינָהֶם - שְׁחֵמִים
 מְגֹדְלִים אוֹתָם. שְׂכָשְׁכָא צַד הַדְּרוֹם, מִפְּשִׁירִים
 הַמַּיִם וְשׁוֹפְעִים לְכָל הַצַּדִּים, וְאַנְיוֹת הַיָּם הוֹלְכִים
 וְעוֹבְרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) שָׁם אַנְיוֹת יִתְלַבֹּן
 לְוִיָּתָן זֶה יַצִּירָהּ לְשֹׁחַק בּוֹ.

וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינֵהוּ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת י'
 כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפָיִם
 יִגִּיד דְּבָרָה. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, כָּלֵם מַשִּׁישׁ כְּנָפָיִם וְלֹא
 מַשְׁתַּנֵּים לְעוֹלָמִים, וּמַשׁוּם כִּי כְּתוּב לְמִינֵהוּ. מַה
 זֶה לְמִינֵהוּ? לְמִין שְׁלִמְעָלָה, וְאַלֶּה טָסִים
 וּמַשׁוּטָטִים בְּעוֹלָם בְּשִׁישׁ, וְרוֹאִים מַעֲשֵׂי בְּנֵי אָדָם
 וּמַעֲלִים אוֹתָם לְמַעְלָה, וְעַל זֶה כְּתוּב (שם) גַּם
 כְּמִדְעָה מְלֹךְ אֵל תִּקְלָל וְגו'.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, הָרַמְשֵׁת? הַשׁוֹרְצַת צָרִיךְ לְהִיּוֹת!
 אֵלֶּא כִּמוֹ שְׂאֵמְרָנּוּ, רוֹמֵשׁ לַיְלָה. וְעַל זֶה (תהלים
 קד) בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל חַיְתוֹ יַעַר. שְׂכָלָם שׁוֹלְטִים בְּשַׁעָה
 שֶׁהִיא שׁוֹלְטָת, וּפּוֹתְחִים שִׁירָה בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים שֶׁל
 חַצוֹת הַלַּיְלָה, וּמְזַמְרִים שִׁירָה וְלֹא שׁוֹקְטִים. וְעַל אֵלוֹ
 כָּתוּב הַמְזַכֵּרִים אֶת ה' אֵל יְדָמִי לְכֶם.

עָמַד רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, מִסְתַּכֵּל הָיִיתִי, שְׂכַשְׂרָצָה
 הַקְּרוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְכֹרֵא אָדָם, הַזֹּדֵעִזְעוֹ כָּל
 הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים, וַיּוֹם הַשְּׂשִׁי הָיָה עוֹלָה
 בְּדַרְגּוֹתָיו, עַד שֶׁעָלָה רְצוֹן עֲלִיּוֹן וְהַאִיר תְּחִלָּה כָּל
 הָאֲוֵרוֹת. וּפְתַח שַׁעַר הַמְּזֻרָח, שְׁחָרֵי מִשָּׁם יוֹצֵא
 הָאֹר. וְהַדְּרוֹם הִרְאָה חֲזַקֵּי הָאֹר שְׂיִרְשׁ מִרְאֵשׁ
 וְהַתְּחִיךְ בַּמְּזֻרָח. מְזֻרָח חֲזַק אֶת הַצִּפּוֹן, וְהַצִּפּוֹן
 הַתְּעוֹרֵר וְהַתְּפַשֵּׁט, וְקָרָא בְּחִיל גְּדוֹל לַמַּעְרָב
 לְהַתְּקָרֵב וְלְהַשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ. אִזּוּ מַעְרָב עָלָה בַּצִּפּוֹן
 וּנְקָשָׁר בּוֹ. אַחַר כֵּן בָּא הַדְּרוֹם וְאַחֲזוּ בַּמַּעְרָב,
 וּסוּבְבוּ אוֹתוֹ דְּרוֹם וְצִפּוֹן, שֶׁהֵם גְּדָרֵי הַגֶּן. אִזּוּ
 הַמְּזֻרָח קָרַב לַמַּעְרָב, וּמַעְרָב שָׁרָה בְּחִדּוּחַ וּבְקִשׁ
 מִכָּלָם, וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ בְּדַמוֹתֵנוּ.

שִׁיחָהּ כִּמוֹ זֶה בְּאַרְבַּעַת הַצְּדָדִים וּמַעֲלָה וּמַטָּה.
וּמִזְרַח נִדְבַק בַּמַּעְרָב וְהוֹצִיא אוֹתוֹ. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ,
שָׂאָדָם יֵצֵא מִמָּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

עוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר
לְתַחַת־זָנִים הִלְלוּ שְׂבָאוֹ מֵצַד שְׁלֹמַעֲלָה. סוֹד
הַשֵּׁם הַזֶּה שְׁעוֹלָה אָדָם. אָדָם מִסוֹד נִסְתָּר עֲלִיּוֹן.
אָדָם סוֹד הָאוֹתִיּוֹת. שְׁתַּרְי הָאָדָם כָּלוּל לְמַעֲלָה
וְכָלוּל לְמַטָּה. אָדָם אֶחָד לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה. ם נִסְתָּר
שֶׁהֵיָא ם מְלֻסְרַבָּה הַמְשֻׁרָה. ד' תַּחַתוֹן שְׁנִסְתָּר
בַּמַּעְרָב. וְזֶה כָּלוּת שְׁלֹמַעֲלָה וְשְׁלֹמַטָה. נִתְקַן
לְמַעֲלָה וְנִתְקַן לְמַטָּה.

בְּשִׁירְדוֹ הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ לְמַטָּה כְּכֹס בְּאֶחָד
בְּשִׁלְמוֹתוֹ, נִמְצָא זָכָר וְנִקְבָּה, וְנִקְבָּה
נִדְבָקָה בְּאַחֲזָרָיו, עַד שֶׁהַפִּיל עָלָיו תַּרְדֵּמָה וַיִּשָּׁן,
וְהָיָה מִטָּל בְּמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה.

וְנִסַּר אוֹתוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְתִקַּן אוֹתָהּ כִּמוֹ
שְׁמֵתִקְנִים אֶת הַכֶּלֶה וְהַכְּנִיסָה אֵלָיו. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב וַיִּקַּח אֶחָת מֵצִלְעֹתָיו וַיִּסְגֵּר בְּשָׂר תַּחַתְנָה.

וַיִּקַּח אֶחָת דְּוִקָא. בְּסַפְרֵי הָרֵאשׁוֹנִים מְצֵאנֵנוּ, זֶה לִילִית רֵאשׁוֹנָה שְׁהִיתָה עִמּוֹ וְהִתְעַבְרָה מִמֶּנּוּ, וְלֹא הָיָה בְּנִגְדּוֹ עוֹר, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב וְלֵאמֹר לֹא מְצֵא עוֹר בְּנִגְדּוֹ. מַה זֶה עוֹר? סִמּוּךְ. עַד אוֹתָהּ שְׁעָה שְׁכַתוֹב לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ אֲעֵשֶׂה לוֹ עוֹר בְּנִגְדּוֹ. בַּאֲרַא, אָדָם אַחֲרוֹן הַכֹּל הָיָה, שְׁכַח רֵאוּי לְהַבִּיא שְׁלוֹם עַל הָעוֹלָם.

עוֹר אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב וְכֹל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה טָרָם יִהְיֶה בְּאָרְץ וְכֹל עֵשֶׂב הַשְּׂדֵה טָרָם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְכֹל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה - אֵלוֹ עֲצִים ^(דף לה ע"א) נְדוּלִים שְׁנִנְטְעוּ אַחַר כֶּף וְהָיוּ קַטְנִים.

בַּאֲרַא, אָדָם וְחַוָּה זֶה בְּצַד זֶה נִבְרְאוּ. מַה הַטַּעַם לֹא נִבְרְאוּ פָנִים בְּפָנִים? בְּגַלְל שְׁכַתוֹב כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ, וְהַזְוֹג לֹא נִמְצָא בְּתַקוּנוֹ בְּרֵאוּי. וְכִשְׁנַתְקַנָּה זֶה שְׁלֵמְטָה וְחִזְרוּ לְהִיּוֹת פָּנִים בְּפָנִים, כֵּן נִמְצָא לְמַעְלָה.

מַנִּין לָנוּ? מִן הַמְּשָׁכֵן, שְׁכַת־טוֹב (שמות מ) הוֹקֵם
הַמְּשָׁכֵן, הַיּוֹת שְׁמֵשְׁכָן אַחַר הוֹקֵם עָמוּ. וְעַד
שֶׁלֹּא הוֹקֵם לְמִטָּה, לֹא הוֹקֵם לְמַעְלָה. גַּם כָּאֵן
כְּשֶׁהוֹקֵם לְמִטָּה, הוֹקֵם לְמַעְלָה. וּמִשּׁוֹם שְׁעַד עֲכָשׁוּ
לֹא הִתְתַּקֵּן לְמַעְלָה, לֹא נִבְרָאוּ פָּנִים בְּפָנִים,
וְהַפְּסוּק מוֹכִיחַ, שְׁכַת־טוֹב כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים
עַל הָאָרֶץ. וּמִשּׁוֹם כֹּךְ וְאָדָם אֵין, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה
בְּתַקּוּנָו.

וּכְשֶׁנִּשְׁלַמָּה תְּוָה, נִשְׁלַם אָדָם, וְקָדַם לָכֵן לֹא
נִשְׁלַם. וְזֶה הַסּוּד שְׁעַד עֲכָשׁוּ אֵין
אוֹת סִמּוּד בַּפְּרָשָׁה, וְאַף עַל גַּב שְׁהַחֲבָרִים אָמְרוּ,
אַבְל סִמּוּד זֶה עֲזוּר, וְזֶה עֲזוּר שְׁלִמְעָלָה שְׁתוּר
לְמַעְלָה פָּנִים בְּפָנִים זָכָר וּנְקֵבָה, נִסְמָד זֶה כְּנִגּוּד
זֶה בְּוִדְאֵי, (תהלים קיא) סְמוּכִים לָעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִים
בְּאַמֶּת וַיִּשְׂר. סְמוּכִים - זֶה זָכָר וּנְקֵבָה שְׁהֵם
סְמוּכִים בְּאַחַד [נ"א שְׁהֵם סְמוּכִים עוֹלָם תְּחַתּוֹן בְּעוֹלָם עֲלִיוֹן, שְׁעַד שֶׁלֹּא
נִתְקַן הָעוֹלָם שְׁלִמְמָה, לֹא נִתְקַן אוֹתוֹ הָעוֹלָם שְׁאִמְרָנוּ] [הָעוֹלָם תִּהְיֶה שְׁאִמְרָנוּ תְּלוּי
בְּעוֹלָם שְׁלִמְמָה, וּבְשֶׁלֹּא נִתְקַן עוֹלָם שְׁלִמְמָה, לֹא נִתְקַן אוֹתוֹ עוֹלָם שְׁאִמְרָנוּ].

כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ, שְׁתֵּרֵי זֶה בְּזֶה
 סְמוּךְ. וְעוֹלָם זֶה הִתְחַתְּוֹן, כְּשֶׁנִּתְקַנּוּ וְחִזְרוּ
 לְהֵיוֹת פָּנִים בְּפָנִים וְנִתְקַנּוּ, נִמְצָא סְמוּךְ לְמַעְלָה,
 שְׁתֵּרֵי מִקְדָּם לָכֵן לֹא תִּיהָ הַמַּעֲשֵׂה בְּתִקּוֹן וְנִ"א עוֹלָם
 בְּתִקּוֹנוֹ, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ,
 וְזֶה בְּזֶה תְלוּוִים.

מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, זֶה תִּקּוֹן
 שְׁלֵמֻטָּה. אַחַר כֵּן, וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי
 הָאָרֶץ. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ - זֶה הַשְׁתּוֹקְקוֹת
 הַנִּקְבָּה לְזָכַר. דְּבַר אַחֵר, מָה הַטַּעַם לֹא הִמְטִיר?
 בְּגִלּוֹל שֶׁלֹּא נִמְצָא תִּקּוֹן שְׁיַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ. וְעַל זֶה
 מִן הָאָרֶץ הִתְחַתְּוֹנָה הַתְּעוּרָר מַעֲשֵׂה לְמַעְלָה.

בֵּיא רְאֵה, עֲשֵׂן עוֹלָה מִן הָאָרֶץ בְּהִתְחַלָּה וְעַנּוּ
 מִתְעוּרָה, וְהַכֹּל מִתְחַבֵּר אַחַר כֵּן זֶה בְּזֶה.
 כִּמוֹ זֶה עֲשֵׂן הַקָּרְבָּן מִתְעוּרָר מִלְמַטָּה וְעוֹשֵׂה
 שְׁלֵמוֹת לְמַעְלָה, וּמִתְחַבֵּר הַכֹּל זֶה בְּזֶה, וְנִשְׁלָמִים
 כִּמוֹ זֶה לְמַעְלָה. הַתְּעוּרָרוֹת מִתְחִילָה מִלְמַטָּה,
 וְאַחַר כֵּן הַכֹּל נִשְׁלָם. וְאַלְמָלָא שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל

מִתְחִילָה בַּהֲתַעֲוֹרְרוֹת בַּהֲתַחֲלָה, לֹא יִתְעוֹרֵר
בְּנִגְדָה אוֹתוֹ שְׁלִמְעָלָה. וּבַהֲשִׁתוֹקְקוֹת שְׁלִמְטָה
נִשְׁלָם לְמַעְלָה.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, לָמָּה כָּתוּב וַעֲיַן הַחַיִּים כְּתוּדָה הֲגֵן
וַעֲיַן הַדַּעַת טוֹב וְרָע? עַיַן הַחַיִּים הֲרִי שְׁנִינֵי
שְׁמַחְלָדַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים הָיָה, וְכָל מִימֵי
בְּרֵאשִׁית נִחְלָקִים תַּחֲתָיו. עַיַן הַחַיִּים מִמָּשׁ בְּאִמְצַע
הֲגֵן, וְהוּא לֹקַח כָּל מִימֵי בְּרֵאשִׁית וְנִחְלָקִים
תַּחֲתָיו.

שְׁתַּרְי אוֹתוֹ נָתַר (בִּינָה) שְׁשׁוּפַע וַיּוֹצֵא, הוּא שׁוֹרָה
עַל אוֹתוֹ הֲגֵן וְנִבְנָם בּוֹ, וּמִשָּׁם נִחְלָקִים
הַמַּיִם לְכַמָּה צְדָדִים. וְאוֹתוֹ הֲגֵן לֹקַח הַכֹּל, וְאַחַר
כֵּן יוֹצֵאִים מִמֶּנָּה וְנִחְלָקִים לְכַמָּה נְחָלִים לְמִטָּה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֵּי שָׂדֵי. כְּמוֹ
שְׁיוֹצֵאִים מֵאוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיּוֹן וּמִשְׁקָה אֶת אוֹתָם
הָרִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁל אֶפְרַסְמוֹן וְכוּ'. אַחַר כֵּן
כְּשֶׁמִּנְיָעִים לְעַיַן הַחַיִּים, נִחְלָקִים תַּחֲתָיו בְּכָל צַד
כְּפִי דְרַבּוֹ.

וְעַיִן הַדַּעַת טוֹב וְרַע - לָמָּה נִקְרָא כֹּה, שְׁתַּרְי עַיִן
 זֶה אֵינוֹ בְּאִמְצַע? אֲבָל עַיִן הַדַּעַת טוֹב וְרַע
 מֵהוּ? אֵלָּא בְּגִלְל שְׁיֹנֵק מְשִׁנֵּי צַדִּדִּים וַיִּוֹדַע אוֹתָם
 בְּמִי שְׁיֹנֵק מְתוֹק וּמָר, וּבְגִלְל שְׁיֹנֵק מְשִׁנֵּי צַדִּדִּים
 וַיִּוֹדַע אוֹתָם וְשׁוֹרָה בְּתוֹכָם נִקְרָא כֹּה טוֹב וְרַע.
 וְכָל אוֹתָם נְטִיעוֹת שׁוֹרִים עֲלֵיהֶם.

וְבוֹ אַחֲזִיזִים נְטִיעוֹת אַחֲרוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְהֵם נִקְרָאִים
 אֲרִזֵּי הַלְּבָנוֹן. מִי הֵם אֲרִזֵּי לְבָנוֹן? אוֹתָם שֵׁשָׁה
 יָמִים עֲלִיוֹנִים, שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁאֲמַרְנוּ. אֲרִזֵּי
 לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, נְטִיעוֹת וַדַּאי שֶׁהִתְקַיְּמוּ אַחֵר כֹּה.
 מִכַּאֲן וְהִלָּאָה סָמ"ך. מֵהִי וַיִּסְגֵּר בְּשָׂר תַּחֲתָנָה?
 בְּצַדוֹ הִיָּתָה, וְהָיָה זֶה בְּצַד זֶה. וַדַּאי עָקַר אוֹתָם
 הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתְּל ^(דף לה ע"ב) אוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר,
 וְחִזְרוּ לְהִיּוֹת פְּנִים בְּפָנִים לְקִיּוֹם. כִּמּוֹ זֶה סְמוּכִים
 הָעוֹלָמוֹת. עָקַר אוֹתָם הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתְּל
 אוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר וְהִתְקַיְּמוּ בְּקִיּוֹם שָׁלֵם.

וְאָמַר רַבִּי אַבְא, מַנִּין לָנוּ שְׁאָדָם וְחִוָּה הָיוּ
 נְטוּעִים? שְׁכָתוּב (ישעיהו ס) נִצָּר מִטְּעֵי

מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפֹאֵר. וְדוֹקָא מַעֲשֵׂה יָדַי, שְׁלֹא
הַשְׁתַּדְּלוּ בָּהֶם בְּרִיּוֹת אַחֲרוֹת, וְכַתּוּב (שם י"ז) כִּיּוֹם
נִמְצָא הַשְּׁנַיִמַי. שְׁבָאוֹתוֹ יוֹם שְׁנַנְטָעוּ בְּעוֹלָם,
כְּרַחוּ. שְׁנִינּוּ, הַנְּטִיעוֹת הָיוּ כְּקָרְנֵי חֲנָבִים וְאוֹרָם
בְּקִיק וְלֹא הָיוּ מְאִירִים. כִּיּוֹן שְׁנַנְטָעוּ וְנִתְקֵנוּ,
הַתְּרַבּוּ כְּאוֹר וְנִקְרְאוּ אֲרֻזֵי לְבָנוֹן. וְאָדָם וְחוֹה עַד
שְׁנַנְטָעוּ, לֹא הַתְּרַבּוּ כְּאוֹר וְלֹא הֵעֵלוּ רִיחַ כְּוֹדָאֵי.
נִעְקְרוּ וְנִשְׁתְּלוּ וְנִתְקֵנוּ כְּרֹאֵי.

וַיֵּצֵא ה' אֱלֹהִים. הָרִי שְׁנִינּוּ, אֵינן צוֹ אֱלֹא עֲבוֹדָה
זָרָה. ה' - זוֹ בְּרַכַּת הַשֵּׁם. אֱלֹהִים - אֵלוֹ
הַדִּיּוֹנִים. עַל הָאָדָם - זוֹ שְׁפִיכַת דָּמִים. לֵאמֹר - זוֹ
גְלוּי עֲרִיּוֹת. מִכָּל עֵץ הָעֵץ - וְלֹא גֹזֵל. אֲכַל תֹּאכֵל
- וְלֹא אֲכַר מִן חֲחִי, וַיִּפֹּה.

מִכָּל עֵץ הָעֵץ אֲכַל תֹּאכֵל - שְׁהַתִּיר לוֹ הַכֹּל
לְאֲכָלָם יַחַד. שְׁתֵּרֵי רְאִינוּ אֲבָרָהֶם אֲכַל,
יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וְכָל הַנְּבִיאִים אֲכָלוּ וְחָיוּ. אֲכַל עֵץ זֵה,
עֵץ הַמָּוֶת הוּא [כְּמוֹ שְׁכַתּוּב וּמַעֲזֵן הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכֵל מִמֶּנּוּ].
מִי שְׁנוֹטְלוֹ לְבַדּוֹ - מֵת, שְׁתֵּרֵי סֵם הַמָּוֶת נִטְל [בְּגִלָּל

שְׁהוּא מְפָרִידוּ מֵהַחַיִּים]. וְעַל זֶה כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת
תָּמוּת, בְּגִלְל שְׁמִפְרִיד הַנְּטִיעוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה שָׁאֵל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה שִׁשְׁנֵינוּ, אָדָם
הָרֵאשׁוֹן הָיָה מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ, מַה זֶה? אָמַר
לוֹ, שֶׁהַפְּרִיד בְּרִית קֹדֶשׁ מִמְּקוֹמוֹ וּמִחֻלְקוֹ, וְדַאי
שֶׁהָיָה מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ. וְעוֹב בְּרִית קֹדֶשׁ וְדַבֵּק
בְּעַרְלָה וְהַתְּפֹתָה בְּדַבַּר הַנְּחָשׁ. וּמִפְּרִי הָעֵץ - זֶה
אִשָּׁה. לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ - בְּגִלְל שְׁכַתוֹב (מִשְׁלֵי ה)
רַגְלֶיהָ יִרְדוּת מוֹת שָׂאוֹל צְעָרֶיהָ יִתְמַכּוּ. וּבִזְוָה הָיָה
פְּרִי, שֶׁהָרִי בְּאַחַר לֹא הָיָה פְּרִי. כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ
מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת - בְּגִלְל שְׁעֵץ הַמּוֹת הָיָה, כְּמוֹ
שֶׁאֲמַרְנוּ שְׁכַתוֹב רַגְלֶיהָ יִרְדוּת מוֹת.

[וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיִּת הַשָּׂדֶה] רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
הָאֵילָן הָיָה שֶׁאֲמַרְנוּ הָיָה מִשְׁקָה מְלִמְעָלָה,
וְהַתְּגַדֵּל וְהָיָה שְׁמֵת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. הַגֶּן זֶה אִשָּׁה. וְנָהָר זֶה הָיָה נִכְנָם
בָּהּ וּמִשְׁקָה אוֹתָהּ וְהָיָה כָּל אֶחָד [וְאֵז ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד].

שְׁתֵּרֵי מַשָּׁם וּלְמַטָּה הוּא פְּרוּד, שְׁכַתוֹב וּמַשָּׁם
יִפְרֹד.

וְהַנְּחֹשׁ, רַבִּי יִצְחָק אָמַר זֶה יִצְרַח הָרַע. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר נְחֹשׁ מִמַּשׁ. בָּאוּ לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
אָמַר לָהֶם, וַהֲאִי הַכֹּל אֶחָד, וְסַמָּא"ל הָיָה, וְנִרְאָה
עַל נְחֹשׁ וְצִלְמוֹ. שְׁנֵי נְחֹשׁ זֶה הוּא שְׁטָן, וְהַכֹּל אֶחָד.
שְׁנֵינּוּ, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יָרַד סַמָּא"ל מִהַשָּׁמַיִם רְכוֹב
עַל נְחֹשׁ זֶה, וְצִלְמוֹ הָיוּ רוּאִים כֹּל הַבְּרִיּוֹת
וּבִרְחִים מִמֶּנּוּ. וְהִגִּיעוּ לְאִשָּׁה בְּדַבָּרִים וְנִרְמוּ מָוֶת
לְעוֹלָם. וַהֲאִי בְּחֻכְמָה הִבִּיא סַמָּא"ל קָלְלוֹת עַל
הָעוֹלָם, וְחִבֵּל אֶת הָאֵילָן הַקְּדָמוֹן שֶׁפָּרָא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם, וְדָבָר זֶה הָיָה תְּלוּי עַל סַמָּא"ל,
עַד שֶׁבָּא אֵילָן אַחַר קְדוֹשׁ, שֶׁהוּא יַעֲקֹב, וְנִטַּל
מִמֶּנּוּ בְּרֻכּוֹת שְׁלֵא יִתְבָּרַךְ סַמָּא"ל לְמַעַלָּה וְעָשׂוּ
לְמַטָּה. שְׁתֵּרֵי יַעֲקֹב הִגְמִית אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה [וַיִּפְּיוּ],
שֶׁיַּעֲקֹב יִפְּיוּ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה. וְעַל זֶה, כְּמוֹ
שֶׁפָּנַע סַמָּא"ל בְּרֻכּוֹת מִהָאֵילָן הָרֵאשׁוֹן, כִּף גַּם
פָּנַע יַעֲקֹב שֶׁהוּא אֵילָן, הִגְמִית אָדָם מִסַּמָּא"ל,

בְּרָבוֹת מִלְמַעְלָה וּמִלְמַטָּה. וַיַּעֲקֹב לָקַח אֶת אֵשֶׁלָּו
בְּכָל, וְעַל זֶה (בראשית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ.

בְּתוֹב וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוֹם, זֶה יֵצֵר הָרַע, זֶה מִלְאֲדֵי
הַמְּוֹת. וּמִשּׁוֹם שֶׁתְּנַחֵשׁ הוּא מִלְאֲדֵי הַמְּוֹת,
גַּרְם מְוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְזֶהוּ סוּד שְׂפָתוֹב (שם ו) קִין
כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנָיו. זֶהוּ קִין שֶׁל כָּל בְּשָׂר שְׁנוּטִיל
הַנְּשָׂמָה לְכָל בְּשָׂר, וְנִקְרָא כָּךְ.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ד) ספר תבתיור

נִשְׁמַת תּוֹכֵר מִן תּוֹכֵר, וְנִשְׁמַת תְּנַקְבָּה מִן תְּנַקְבָּה,
וְחִינוּ שְׁחֵלְךְ תְּנַחֵשׁ אַחֲרֵי תְּוָה. אָמַר:
הוֹאִיל וְנִשְׁמַתָּה מִן הַצָּפוֹן, אֲסִיתְּנָה מִהָרֶת. וְזֶה
תְּהַסְתָּה שְׁהִיתָה? מִשּׁוֹם שְׂבָא עָלֶיהָ. שְׂאֵלוֹ
תְּלִמִּידָיו: אֵיךְ הָיָה הַמַּעֲשֵׂה? אָמַר לָהֶם: סמא"ל
הָרַשַׁע קָשֶׁר עִם כָּל צְבָאוֹת מַעְלָה עַל רַבּוֹ, מִשּׁוֹם
שְׂאֵמֵר תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְרָדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם. אָמַר, הֵיאֵךְ אוֹכֵל לְהַחֲטִיאוֹ וּלְגַרְשׁוֹ
מִלְּפָנָיו? יָרַד עִם כָּל חִילוֹתָיו וּבִקֵּשׁ לוֹ בְּאֶרֶץ חֶבֶר
בְּמוֹתוֹ. וּמִי הוּא? נְחָשׁ, וְהָיָה לוֹ דְמוּת גְּמָל. רָכַב

עָלְיוּ וּבָא לֹא אֵצֶל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ: אַף כִּי אָמַר
אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֶּן. אָמַר, אֲבִיקֶשׁ
יֹתֵר וְאוֹסִיף, כִּדְבַר שֶׁתִּגְרַע הִיא. אָמְרָה: לֹא מִנְעָנוּ
אֵלֶּא - מֵעֵץ הַדַּעַת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֶּן אָמַר אֱלֹהִים
לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן תִּמָּתוּן.
וְהוֹסִיפָה שְׁנֵי דְבָרִים. אָמְרָה, מִפְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר
בְּתוֹךְ הַגֶּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא נֵאמַר לָהּ
אֵלֶּא מֵעֵץ הַדַּעַת. וְאָמְרָה, לֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן תִּמָּתוּן.
מָה עָשָׂה סַמַּ"ל הָרָשָׁע? הֲלֹךְ וְנִגַּע בְּאֵילָן, וְהָיָה
הָאֵילָן צוֹנֵחַ וְאוֹמֵר: (תהלים לו) אֵל תְּבוֹאֲנֵי רָגֵל
נִאֲוָה וַיֵּד רִשְׁעִים אֵל תִּגְדְּנִי, אֵל תִּגְעַבֵּנִי, שְׁנֵאמַר
וַיֵּד רִשְׁעִים אֵל תִּגְדְּנִי. הֲלֹךְ וְאָמַר לָאִשָּׁה: הֲרִי
נִגַּעְתִּי בְּאֵילָן וְלֹא מָתִי, אַף אֵת תִּגְעֵי בְּאֵילָן וְלֹא
תָמוּתִי. הֲלֹכָה הָאִשָּׁה וְנִגַּעָה בְּאֵילָן, וְרִאָתָה מִלְּאֹךְ
הַמָּוֶת בָּא בְּנִגְדָתָה. אָמְרָה: אוֹלֵי עֲבָשׁוּ אֲנִי מִתָּה,
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לֹא אִשָּׁה אַחֲרַת וְנוֹתְנָה
לְאָדָם, אֵלֶּא הֲרִיבִי גּוֹרְמַת לֹא שְׂיֵאכֵל עִמִּי. אִם
נָמוּת - נָמוּת שְׁנֵינּוּ, וְאִם נִחְיָה - נִחְיָה שְׁנֵינּוּ.
וְלִקְחָה מִפְּרִיו וְנִתְּנָה גַם לְבַעֲלָהּ. גַּתְּפִקְחוּ עֵינֵי

שְׁנִיָּהֶם וְקָהוּ שְׁנָיו. אָמַר לָהּ: מַה שֶּׁהֵאָכַלְתְּנִי שְׁקָהוּ
 שְׁנִי? כָּךְ קָהוּ שְׁנֵי כָּל הַבְּרִיּוֹת. יֵשֶׁב לוֹ בְּדִין אֱמֶת,
 שֶׁנֶּאֱמַר (שם ט) יִשְׁכַּת לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צְדָק. קָרָא לְאָדָם
 וְאָמַר לוֹ: לָמָּה בִּרְחַת מִפְּנֵי? אָמַר לוֹ: אֶת קִלְכֵּךְ
 שִׁמְעֵתִי בְּנֹן, וְרַעְדוּ עֲצֻמוֹתַי, וְאִירָא כִּי עִירָם אֲנֹכִי
 וְאַחֲבֵא. כִּי עִירָם אֲנֹכִי - מִפְּעֻלִּי. כִּי עִירָם אֲנֹכִי -
 מִצְוֹנֵי, כִּי עִירָם אֲנֹכִי - מִמְּעֻשֵׁי, וְאַחֲבֵא.

מַה הָיָה לְבוֹשׁוֹ שֶׁל אָדָם? עוֹר שֶׁל צִפְרוֹן,
 וְהַפְּשִׁיטוֹ מִעֲלָיו. רָאָה עֲצֻמוֹ עָרָם, שֶׁנֶּאֱמַר
 מִי הַגִּיד לָךְ כִּי עִירָם אָתָּה. אָמַר אָדָם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּשֶׁחֵיִיתִי לְבְדִי שָׁמָּה
 חֲטָאתִי לָךְ, אֵלֶּיךָ הָאִשָּׁה שֶׁחֲבָאתָ לִי הִיא הִדְיָחָה
 אוֹתִי מִדְּבָרֶיךָ, שֶׁנֶּאֱמַר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי
 הוּא נִתְּנָה לִי מִן הָעֵץ. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 לֹא דִיךְ שֶׁחֲטָאת, אֵלֶּיךָ שֶׁחֲטָאת לְאָדָם? אָמְרָה
 לְפָנָיו: רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִנָּחֵשׁ הַשִּׂיאֲנִי לְחֵטֵא
 לְפָנֶיךָ. הִבִּיא שְׁלֹשָׁתָם וְגִזַּר עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת דִּין.
 תִּשְׁעָה וְשִׁלְשִׁים קָלָלוֹת וּמָוֹת, וְהִפִּיל סִמָּא"ל וְאֶת
 הַבַּת שָׁלוֹ מִמְּקוֹם קִדְשָׁתָם מִן הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו

שָׁל נָחֵשׁ, וְאָרְרוּ מִכָּל חַיָּה וּמִכָּל בְּהֵמָה, וּפָקְדוּ
עָלָיו שְׂיֵהָיָה מִפְּשִׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחַר שִׁבְעַ שָׁנִים:
ע"ב.

וַיֹּאמֶר אֵל הָאֱשֵׁה אֵף. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּאֵף פָּתַח
וַיֵּאֵף הַטִּיִל בְּעוֹלָם. אָמַר לָהּ ^(דף לו ע"א) לָאֱשֵׁה,
בְּאֵילָן זֶה בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַדַּאי אֶת הָעוֹלָם,
אֲכָלוּ מִמֶּנּוּ וְהִייתֶם כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע. שְׁהִירֵי
הוּא כֶּךָ הוּא אֱלֹהִים שָׁמוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְעַל
זֶה וְהִייתֶם כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי וָגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, לֹא אָמַר כֶּךָ, שְׂאֵלוֹ אָמַר בְּאֵילָן
זֶה בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, נָאֵה
הָיָה, כִּי הוּא כְּנִרְוֹן בְּיַד הַחוֹצֵב כּו'. אֲכָל לֹא אָמַר
אֱלֹהִים, מֵאֵילָן זֶה אֲכָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַאֲזִי בָרָא
אֶת הָעוֹלָם, וְכָל אִמּוֹן שׁוֹנֵא אֶת חֲבֵרוֹ, אֲכָלוּ מִמֶּנּוּ
וַאֲתָם הִתְּהִיוּ בּוֹרְאֵי עוֹלָמוֹת. וְעַל זֶה כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים
כִּי כִּיּוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וָגו', וּמִשׁוֹם שְׁחֹוֹא יוֹדַע אֶת
זֶה, צָוָה אֶתְכֶם עָלָיו שְׂלֹא תֵאֲכְלוּ מִמֶּנּוּ.

אמר רבי יצחק, בכל דברו שקר. בתחלה שאמרו
שקר היה - שכתוב אף כי אמר אלהים לא
תאכלו מכל עץ הגן, ולא כן, שהרי כתוב מכל
עץ הגן אכל תאכל, וכלם התיר לו.

אמר רבי יוסי, הרי שנינו שצנה אותו הקדוש
ברוך הוא על עבודה זרה, שכתוב ויצו. ה'
- על ברכת השם. אלהים - על הדינים. על האדם
- על שפיכות דמים. לאמר - על גלוי עריות. וכי
כמה אנשים היו בעולם שהוא צריך זה? אלא
ודאי הכל על האילן הזה היה.

משום שבו אחוזים כל המצוות הללו. שכל מי
שנוטל אותו בלבדו, עושה פרוד. ונוטל
אותו באוכלוסים שלמטה שאחוזים בו, ונטל
עבודה זרה ושפיכות דמים וגלוי עריות. עבודה
זרה באותם גדולים ממנים. שפיכות דמים תלויים
באילן הזה שהוא בצד גבורה. וסמא"ל ממנה על
זה. גלוי עריות אישה היא, ואישה נקראת, ואסור
לזמן את האישה בלבדה אלא עם בעלה שלא יהיה

חשוד בגלוי עריות. ועל זה בכלם הצטווה באילן הזה. כיון שאכל ממנו, עבר בכלם, שהרי הכל אחוז בו.

רבי יהודה אמר, ודאי דבר זה כך הוא, שאסור להתיחד עם אשה בלבדה אלא אם כן בעלה עמה. מה עשה אותו רשע? אמר, הרי הנעתי לאילן הזה ולא מתתי, גם את קרבי ונעי בידך ולא תמותי. ודבר זה הוא הוסיף לה מעצמו.

מיד ותרא האשה כי טוב וגו'. במה ראתה? אמר רבי יצחק, אותו אילן [שהוא] העלה ריחות, כמו שנאמר (בראשית כו) פריח שדה אשר פרכו ה'. ובגלל אותו ריח שהיה עולה, חמדה אותו לאכל ממנו. רבי יוסי אמר, ראיה היתה. אמר לו רבי יהודה, וחרו כותב ותפקחנה עיני שניהם? אמר לו, ראיה זו בפעור של האילן לקחה אותו [ג"א שיעור מלב היתה], שכתוב ותרא האשה דוקא.

ותרא האשה כי טוב - ראתה ולא ראתה. כי טוב - ראתה כי טוב ולא התישבה בו.

מה כתוב אחר כך? ותקח מפריו, ולא כתוב ותקח מפנו. והיא נדבקה במקום המות, ונרמה לכל העולם מות. והפרידה חיים ממות, ובחטא זה נרם פרוד להפריד אשה מבעלה, שחרי קול מדבור לא נפרדים לעולמים. ומי שפפריד קול מדבור, מתאלם ולא יכול לדבר. וכיון שנפול מפנו דבור, נתן לעפר.

אמר רבי שמעון, כתוב (תהלים לט) נאלמתי דומיה
החשיתי מטוב וכאבי נעפר. נאלמתי
דומיה, פסוק זה אמרה אותו בנסת ישראל
בנלות. מה הטעם? בגלל שקול מנהיג את הדבור,
כיון שהיא בנלות. קול נפרד ממנה, ודבור לא
נשמע, ועל זה נאלמתי דומיה וגו'. מה הטעם?
בגלל שהחשיתי מטוב, שלא הולך קול איתה.
וישראל אומרים (שם סה) לך דומיה תהלה. מה זה
דומיה? זו תהלה לדוד, שהיא דומיה בנלות
ושותקת בלי קול. אמר רבי יצחק, מה זה לך?
בגללך היא דומיה ושותקת שהסתלק ממנה קול.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ה)

וּבְלֹא מַחִיר יִינן וְחָלָב (ישעיה נה). מֵהוּ יִינן וְחָלָב? מָה
 עֲנִינן זֶה אֵצֶל זֶה? אֵלָּא מְלַמֵּד שְׁתֵּינִין הוּא
 פְּחַד, וְחָלָב הוּא חֶסֶד. וּמִפְּנֵי מָה הוֹזִיר יִינן תְּחִלָּה?
 מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרוֹב אֵלֵינוּ יוֹתֵר. יִינן וְחָלָב עוֹלָה עַל
 דְּעֵתְךָ? אֵלָּא אָמַר, דְּמוֹת יִינן וְחָלָב: ע"ב.

וְתִקַּח מִפְּרִי, הֲרִי שְׁנֵינוּ שְׁפָחָטָה עֲנָבִים וְנָתַנָּה
 לוֹ, וְנָרְמוּ מֵוֹת לְכָל הָעוֹלָם. שְׁתֵּרֵי אֵילָן
 זֶה בּוֹ שׁוֹרָה תְּמֹנֶת, וְהוּא אֵילָן שְׁשׂוּלֵט בְּלֵילָה. ^{(דף}
 וּבִשְׁתֵּיהֶם שׁוֹלֵטָת, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם
 מְוֹת. אֵלָּא אֹתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה מְקַדְיָמִים וְנֹתְנִים
 לָהּ נִפְשָׁם בְּפִקְדוֹן. וּבְגִלְלָה שֶׁהוּא בְּפִקְדוֹן, חוֹזְרוֹת
 הַנְּפֹשׁוֹת לְמִקְוָם, וְעַל זֶה (תהלים צב) וְאֱמוּנָתְךָ
 בְּלֵילוֹת כְּתוּב.

וְתִפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. רַבִּי חֵיָא אָמַר, שְׁתֵּרֵי
 נְפֻקְחוֹ לְדַעַת רְעוֹת הָעוֹלָם מֵה שְׁלֵא
 יִדְעוּ עַד עַכְשָׁיו. בֵּינָן שְׁיִדְעוּ וְנִפְקַחוּ לְדַעַת רַע, אִז
 יִדְעוּ כִּי עִירְמָם הֵם, שְׁאֲבָרוּ זֶהר עֲלִיוֹן שְׁתֵּיהֶם

מִכֶּסֶה עֲלֵיהֶם וְהִסְתַּלַּק מֵהֶם, וְנִשְׁאַרוּ עֲרָמִים
 מִמֶּנּוּ. וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תֵּאֵנָה - נִדְבְּקוּ לְהִתְכַּסּוֹת
 בְּאוֹתָם צִלָּמִים שֶׁל אוֹתוֹ אֵילָן שְׂאֵכְלוּ מִמֶּנּוּ
 שֶׁנִּקְרְאוּ עָלִים שֶׁל הָאֵילָן. וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת -
 רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, בֵּיוֹן שִׁידְעוּ מִהָעוֹלָם הָיָה וְנִדְבְּקוּ
 בוֹ, רָאוּ שֶׁהָעוֹלָם הָיָה מְנַהֵג עַל יְדֵי אוֹתָם עָלִים
 שֶׁל הָאֵילָן, וַעֲשׂוּ לָהֶם חֹזֵק לְהִתְחַזֵּק בָּהֶם בְּעוֹלָם
 הָיָה. וְאִזּוֹ יָדְעוּ כָּל מִינֵי בְּשָׂפִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְרָצוּ
 לְחַגֵּר כְּלֵי זֶיץ בְּאוֹתָם עָלִים שֶׁל הָאֵילָן כִּדְרֵי לְחַגֵּן
 עֲלֵיהֶם.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִזּוֹ נִכְנְסוּ שְׁלֹשָׁה בְּדִין וְנִדְוֹנוּ,
 וְהָעוֹלָם הִתְחַתֵּז וְהִתְקַלַּל וְלֹא עָמַד בְּקִיּוּמוֹ
 בְּגִלְגַּל זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ, עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּחַר סִינֵי.
 אַחֲרַי כָּף הַלְּבִישׁ אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּלִבּוֹשִׁים שֶׁהָעוֹר נִתְּנָה מֵהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב בְּתַנּוֹת
 עוֹר. בְּתַחֲלָה הָיוּ בְּתַנּוֹת אוֹר שֶׁהָיוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים
 בָּהֶם בְּעֲלִיּוֹנִים שֶׁלְמַעְלָה, מִשּׁוּם שֶׁמְלֶאכֶי הַשָּׂרֵת
 הָיוּ בָּאִים לְהַנּוֹת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם ח)
 וְהִתְחַפְּרוּ מֵעַט מֵאֲלֹהִים וְכַבּוֹד וְהָרָר תְּעַפְּרוּהוּ.

וּבָעֵת שֶׁחֲטְאוּ - בְּתַנּוֹת עוֹר, שֶׁהָעוֹר נִתְּנָה מֵהֶם
וְלֹא הִנָּפֵשׁ.

אַחַר כֵּן הוּלְדוּ בֵּן רֵאשׁוֹן. בֵּן שֶׁל הַיְהוּדָה הָיָה.
שְׁנַיִם בָּאוּ עַל חָוָה וְהִתְעַבְּרָה מֵהֶם
וְהוּלְיָדָה שְׁנַיִם, זֶה יָצָא לְמִינוֹ וְזֶה יָצָא לְמִינוֹ,
וְרוּחַ שְׁלָהֶם נִפְרְדוּ זֶה לְצַד זֶה וְזֶה לְצַד זֶה. זֶה
דוֹמָה לְצַד שְׁלוֹ, וְזֶה דוֹמָה לְצַד שְׁלוֹ. מִצַּד שֶׁל
בֵּן כָּל הַמְדוּרִים שֶׁל צַד שֶׁל הַמִּינִים הָרָעִים
וְרוּחוֹת וְשִׂדִים וּבְשָׁפִים בָּאִים, וּמִצַּד שֶׁל הַכֵּל
שֶׁל רַחֲמִים יוֹתֵר וְלֹא בְשָׁלְמוֹת. יֵיז מֵטוֹב בְּיַיִן רַע.
וְלֹא נִתְקַן עִמּוֹ עַד שֶׁבָּא אֵשֶׁת וְהִתְיַחֲסוּ מִמֶּנּוּ כָּל
אוֹתָם דוֹרוֹת שֶׁל צְדִיקֵי עוֹלָם, וְכוּ נִשְׁתַּל
הָעוֹלָם. וּמִקֵּץ בָּאוּ כָּל אוֹתָם חֲצוּפִים וְרָשָׁעִים
וְרָשָׁעֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשָׁעָה שֶׁחֲטָא בֵּן, הָיָה פּוֹחֵד,
בְּגִלְלֵי שְׂרָאָה לְפָנָיו מִיַּיִן מִחֲנוּת מוֹיִנִים
וּבָאִים לְהַרְגוֹ אוֹתוֹ. וּבְשָׁחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, מָה אָמַר?
הֵן גִּרְשָׁתִי אֶתִּי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּמִפְּנֵיךָ

אֶסְתֵּר. מַה זֶה וּמִפְּנֵי אֶסְתֵּר? אֵלָּא אֶהְיָה נִסְתָּר
 מִחֲבַנְיָן שְׁלִי. רַבִּי אֲבָא אָמַר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים
 כב) וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ. (שמות ג) וַיִּסְתֵּר מִלֹּאשׁוֹ
 פָּנָיו. וְעַל זֶה וּמִפְּנֵי אֶסְתֵּר, מֵאוֹתָם הַפָּנִים שְׁלֹךְ
 אֶהְיָה נִסְתָּר שְׁלֹא יִשְׁנִיחוּ בִּי. וְעַל זֶה וְהָיָה כָּל
 מִצְאֵי יַחְרָגֵי.

וַיִּשָּׂם ה' לְקוֹן אוֹת לְבַלְתִּי וְגו'. מַה זֶה אוֹת? אוֹת
 אַחַת מֵעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתוֹת הַתּוֹרָה נִתְּן
 עָלָיו לְהַגִּן עָלָיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכָתוֹב
 וַיְהִי בְּהִיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, מַה זֶה בַּשָּׂדֶה? זוֹ הָאִשָּׁה. וְעַל
 זֶה קָם וְחָרַג אוֹתוֹ. שְׁחַרְי מִצַּד זֶה יֵרֵשׁ לְחָרַג מִצַּד
 שָׁל סַמָּא"ל שְׁגָרָם מְוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְקִנָּא קוֹן
 בְּהַבֵּל עַל הַנְּקֻבָּה שְׁלוֹ. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, חָרִי רְאִינוּ
 שְׁכָתוֹב וַיַּחַר לְקוֹן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו, עַל שְׁלֹא
 הִתְקַבֵּל קֶרְבָּנוֹ. אָמַר לוֹ, כִּדְּ הוּא, וְחַבֵּל הָיָה
 לְנִגְדוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכָתוֹב הֲלֹא אִם תִּיטִיב
 שְׂאֵת וְאִם לֹא תִיטִיב לִפְתַּח חַטָּאת רַבִּי?

אָלָא כָּךְ אָמַר, הֲלֹא אִם תִּיטִיב מִעֲשִׂיךָ, אִז שְׂאֵת.
 מַה זֶה שְׂאֵת? כְּמוֹ שְׂכָתוּב (בראשית מט) יָתֵר שְׂאֵת.
 שְׂחֲרֵי לְכַבֹּר יֵשׁ שְׂבַח יָתֵר בְּכָל תָּמִיד, וְתִלּוּי
 בְּמִעֲשָׂיו. וְעַל זֶה אִם תִּיטִיב שְׂאֵת, וְאִם לֹא תִיטִיב
 לַפְתַּח חַטָּאת רַבִּין.

מַה זֶה לַפְתַּח? וְהוּ פְתַח (דף לו ע"א) שְׁלִמְעָלָה שְׂמִמְנוּ
 יוֹצְאִים דִּינִים עַל מִעֲשִׂים רָעִים שֶׁל הָעוֹלָם.
 פְתַח, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (תהלים קיח) פְתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק.
 וְלֹאזוֹתוֹ פְתַח - חַטָּאת רַבִּין, זֶה מִלְאֲף חַמּוֹת, וְהוּא
 עֲתִיד לְהַפְרֵעַ מִמֶּךָ.

בֹּא רֵאָה, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נוֹלֵד אָדָם. בְּרֵאשׁ
 הַשָּׁנָה וְדַאי סוּד לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. רֵאשׁ
 הַשָּׁנָה לְמַעְלָה. רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמַטָּה. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה
 עֲקָרוֹת נִפְקְדוֹת. מִנִּין לָנוּ שְׂבָרֵאשׁ הַשָּׁנָה זֶה
 הָיָה? שְׂכָתוּב (בראשית כא) וְה' פָּקַד אֶת שָׂרָה. וְה'
 דּוֹקָא זֶה רֵאשׁ הַשָּׁנָה. וּמִשׁוּם שְׂאָדָם יֵצֵא בְרֵאשׁ
 הַשָּׁנָה [וְיֵצֵא] בְּדִין, וְהָעוֹלָם עוֹמֵד בְּדִין, וּמִשׁוּם כָּךְ

לַפְתַּח וְדַאי. חֲטָאת רַבִּין - בְּדִי לְהַפְרֵעַ מִמֶּךָ.
וְאַלְיָךְ תִּשׁוּקָתוֹ - עַד שֶׁתִּשְׁמַד.

וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ - סוּד הוּא, שְׂפָתוֹב (נחמיה ט)
וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת בְּלָם. מִכַּאן אָמְרוּ, לֹא
שׁוֹלֵט הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹא בְּזִמְנֵי שִׁישְׁמֵדוּ רִשְׁעֵי
הָעוֹלָם. וְעַל זֶה, כִּיּוֹן שֶׁמֶלְאֲךָ הַמּוֹת יִשְׁמִיד אוֹתָם,
אִז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט עָלָיו שְׁלֵא יֵצֵא לְהַרְע
לְעוֹלָם, שְׂפָתוֹב וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ (בְּתִשׁוּבָה). וְאַתָּה
דְּוָקָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּקִשְׁרֵי שֶׁל הַמַּחְלָקָת
הַמּוֹשֵׁל מְצוּי. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ
- בְּתִשׁוּבָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּשֶׁהָיוּ אוֹתָם דוֹרוֹת שֶׁל בִּזְיוֹן
הוֹלְכִים בְּעוֹלָם, הָיוּ מְחַלְקִים אֶת הָאָרֶץ,
וְהָיוּ דוֹמִים לְעֵלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עֲזוּ"א וְעֲזוּ"ל, כְּשֶׁנִּפְלוּ מִמְּקוֹם
קְדוּשָׁתָם מְלַמְעֵלָה, רָאוּ בְּנֹת בְּנֵי אָדָם
וְחָטְאוּ וְהוֹלִידוּ בָּנִים. וְאַלְהָה הָיוּ נְפִילִים, שְׂפָתוֹב
וְהַנְּפִלִים הָיוּ בְּאָרֶץ.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, בְּנֵי בְּיָן הָיוּ בְּנֵי אֱלֹהִים, שְׁהָרִי
 בְּשָׂפָא סַמְא"ל עַל חוּתָה, הַטִּיל בָּהּ זַחְמָה
 וְהִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה אֶת בְּיָן, וְהִמְרָאָה שָׁלוּ לֹא תָהָה
 דוּמָה לְשָׂאָר בְּנֵי אָדָם, וְכָל אוֹתָם שָׂבָאוּ מִהַצֵּד
 שָׁלוּ, לֹא הָיוּ נִקְרָאִים אֱלָא בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וַאֲפֹלוּ אוֹתָם [בְּנֵי] נִפְלִים כֹּדֵ
 נִקְרָאִים, הֵמָּה הַגְּבֻרִים. שְׂשִׁים הָיוּ בְּאָרְצָן
 כְּחֻשְׁבוֹן שְׁלֹמֶעֱלָה. כְּתוּב כָּאֵן הֵמָּה הַגְּבֻרִים אֲשֶׁר
 מִעוֹלָם, וְכֵתוּב שָׁם (שִׁיר ג) שְׂשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.
 רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מִעוֹלָם מִמָּשׁ.
 מִעוֹלָם דּוֹקָא. אֲנִשֵׁי הַשָּׁם, מֵהוּ שָׁם זֶה? הוּא עוֹלָם
 שְׂאֵמְרָנוּ. אֲנִשֵׁי הַשָּׁם דּוֹקָא. כְּתוּב כָּאֵן אֲנִשֵׁי
 הַשָּׁם, וְכֵתוּב שָׁם (וּיקרא כד) בְּנִקְבוּ שָׁם, וְכֵתוּב (שם)
 וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשָּׁם.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ו)

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, מִעוֹלָם זֶה הָיוּ, וְגְבֻרִים גְּבוּרִים
 שֶׁל צֵד הָרַע הָיוּ, שְׂפָתוּב (בראשית ו) אֲנִשֵׁי
 הַשָּׁם. אֲנִשֵׁי שָׁם לֹא כְתוּב, אֱלָא אֲנִשֵׁי הַשָּׁם. כְּמוֹ

וְזֶה כְּתוּב (תהלים כה) זְכוֹר רַחֲמֶיךָ ה' וַחֲסְדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם
 הִמָּתָה. מַעֲוֹלָם וַדַּאי לָקַח אֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְהֵם הָאָבוֹת הָרִאשׁוֹנִים לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה קְדוֹשָׁה
 לְמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַעֲוֹלָם - זוּהִי מִטָּתוֹ
 שֶׁלְשָׁלְמָה, שְׁכַתוֹב וְכוּ': ע"ב.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, מַעֲוֹלָם מִמַּשׁ הָיוּ, וּמַעֲוֹלָם
 שֶׁלְמִטָּה לָקַח אֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר [וְזֶה הָיוּ, וּנְבָרִים גְּבוּרִים שֶׁל צַד הִרְעָה הָיוּ, שְׁכַתוֹב אֲנָשֵׁי שָׁם,
 וְלֹא כְּתוּב אֲנָשֵׁי הַשָּׁם, אֶלָּא אֲנָשֵׁי שָׁם. כְּמוֹ זֶה כְּתוּב] (תהלים כה) זְכוֹר
 רַחֲמֶיךָ ה' וַחֲסְדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הִמָּתָה. מַעֲוֹלָם וַדַּאי.
 וּמַעֲוֹלָם שֶׁלְמִטָּה לָקַח אֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 וְהֵם אָבוֹת רִאשׁוֹנִים לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה קְדוֹשָׁה
 לְמַעְלָה. גַּם כָּאֵן הִמָּתָה הַגְּבֻרִים אֲשֶׁר מַעֲוֹלָם.
 מַעֲוֹלָם וַדַּאי לָקַח אֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי
 יִצְחָק אָמַר, מַעֲוֹלָם [וּמַהוּ?] זֶה מִטָּתוֹ שֶׁלְשָׁלְמָה,
 שְׁכַתוֹב (שיר ג) שְׂשׂוּיִם גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי אַחָא
 אָמַר, בְּלֹם נִקְרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים [שְׁחַרְי עֲבוּן לֹא הִתְבַּשְׂמָה].

תוספתא

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וּזְרוֹנָם לְבִרְכָה, בְּשַׁעַה שֶׁפָּרָא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, פָּרָא אוֹתוֹ
בְּגִן עֵדֶן וְצִוָּה אוֹתוֹ עַל שִׁבְעַ מְצֻוֹת. חָטָא וְגַרֵשׁ
מִגֵּן עֵדֶן, וּשְׁנֵי מַלְאֲכֵי שָׁמַיִם, עֲזָ"א וְעֲזָ"ל, אָמְרוּ
לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלּוּ הֵינּוּ אָנוּ בְּאֶרֶץ,
הֵינּוּ צַדִּיקִים. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְכִי
אַתֶּם יְכוּלִים עַל יֵצֵר הָרָע? אָמְרוּ לְפָנָיו: יְכוּלִים.
מִיָּד הִפִּיל אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
הַנִּפְלִים הָיוּ בְּאֶרֶץ, וְכַתּוּב הַגִּבֹּרִים. וּבְשַׁעַה שֶׁיָּרְדוּ
לְאֶרֶץ נִבְנָם בָּהֶם יֵצֵר הָרָע, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְחוּ לָהֶם
נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ. חָטָאוּ וַנִּעְקְרוּ מִקְּדֻשָּׁתָם.

ע"כ התוספתא.

בֵּיא רֵאָה, כָּל הַנְּשִׁיעוֹת הָיוּ נִסְתָּרִים רְשׁוּמִים
בְּקִיָּקִים בְּמָקוֹם אֶחָד. אַחַר כֵּן עָקַר אוֹתָם
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׁתַל אוֹתָם בְּמָקוֹם אֶחָד
וְהַתְּקִימוּ. רַבִּי יִיסָא שָׁאֵל, מַה זֶה שֶׁכַּתּוּב זֶה סֵפֶר
תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת

אֱלֹהִים עָשָׂה אֶתֹּו זָכַר וַנִּקְבְּהָ בְּרָאִם וַיִּבְרַךְ אֶתֹּם?
 אָמַר לוֹ רַבִּי אֲבָא, זֶה סוּד עֲלִיּוֹן. שְׁנִינּוּ, שְׁלֹשָׁה
 סְפָרִים נִפְתָּחִים בְּרֵאשִׁי הַשָּׁנָה, אֶחָד שֶׁל צַדִּיקִים
 נְמוּרִים (דף לו ע"ב) וְכוּ'. סֵפֶר עֲלִיּוֹן שְׁחָרֵי מִמְנוּ יוֹצֵא
 חֶבֶל, מִמְנוּ יוֹצֵאת כְּתִיבָה. סֵפֶר אֲמִצְעֵי כָלְלוֹת
 שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה [סֵפֶר שֶׁהוּא כָלְלוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה וּלְמַטָּה וְאוֹחֵז לְכָל
 הַצְּדִיקִים סוּד וְכוּ'] [וְאוֹחֵז לְכָל הַצְּדִיקִים סוּד שֶׁל אָדָם הַרְאֵשׁוֹן, סֵפֶר שְׁלִישִׁי שֶׁנִּקְרָא
 [נ"א וְנִקְרָא] תוֹרָה] שְׁתוֹרָה שְׁכַבְתָּב אָדָם הַרְאֵשׁוֹן. סֵפֶר
 שְׁלִישִׁי שֶׁנִּקְרָא תוֹלְדוֹת אָדָם, וְזֶהוּ שֶׁל צַדִּיקִים
 נְמוּרִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב זֶה סֵפֶר תוֹלְדוֹת אָדָם, זֶה
 צַדִּיק (יְסוּד), וְדַאי שְׁעוֹשָׂה תוֹלְדוֹת.

בַּיּוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמוֹת אֱלֹהִים, שְׁחָרֵי
 וְדַאי אִזּוּ נִתְקַן חֶבֶל לְמַעְלָה וּמַטָּה,
 וְהִתְקַיְמוּ בְּדַגְמָה אַחַת. זָכַר וַנִּקְבְּהָ בְּרָאִם, סָתָם
 אֶחָד נִכְלָל בְּאַחַד.

מִשָּׁנָה. כְּתוּב (מִשְׁלֵי יח) מִגִּדְל עֵז שֵׁם ה' בּוֹ יְרוּיַן
 צַדִּיק וְנִשְׁגָּב. זֶהוּ סֵפֶר תוֹלְדוֹת אָדָם שְׁרָיַן

בְּאוֹתוֹ מְגִדֵּל. הַמְגִדֵּל הָיָה מֵהַ מַּעֲשֵׂהוּ? אֵלֶּיךָ אָלוֹהִים
 מְגִדֵּל דָּוָד, וְזֶהוּ מְגִדֵּל עֵץ שֵׁם ה', וְהַכֹּל אַחֵר. כָּאֵן
 יָדוּעַ לְבְנֵי הָאֱמוּנָה זֶהוּ וַדַּאי סֵפֶר תּוֹלְדוֹת [יש שלא

גורסים] אָדָם. לְבְנֵי הָאֱמוּנָה סוּדוֹ מְגִדֵּל עֵץ שֵׁם ה' בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁבַּח. יְהו"ה

צְדִיק] אָדָם לְבְנֵי הָאֱמוּנָה. (ראה ציור למעלה).

וַאֲמַר רַבִּי אֲבָא, סֵפֶר וַדַּאי יָרַד לוֹ לְאָדָם
 הַבְּרָאשׁוֹן, וּבּוֹ הָיָה יוֹדֵעַ חֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה.

וּסְפָר זֶה הַגִּיעַ לְבְנֵי אֱלֹהִים חֻכְמֵי הַדָּוָר, וּמִי שְׁזָכָה
 לְהַתְּבוּנָה בּוֹ, יָדַע בּוֹ חֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה. וּמִתְּבוּנָתוֹ בּוֹ

וַיּוֹדְעִים בּוֹ. וּסְפָר זֶה הוֹרִיד אוֹתוֹ בְּעַל הַסּוּדוֹת
 וְשִׁלְשָׁה שְׁלִיחִים מְמַנִּים לְפָנָיו. וּבְשָׁעָה שִׁיבָא אָדָם

מִזֶּן עֵדֶן, אָחַז בְּאוֹתוֹ סֵפֶר. כְּשִׁיבָא [מִזֶּן] מִסּוֹ מִפְּנֵי
 [לְשַׁעַר], הִתְּפַלֵּל וּבָכָה לְפָנָיו רַבּוֹנוֹ, וְהִשִּׁיבּוֹ לוֹ אוֹתוֹ

כְּמוֹ מִקְדָּם, כְּדִי שְׁלֹא תִשְׁכַּח חֻכְמָה מִבְּנֵי אָדָם
 וַיִּשְׁתַּדְּלוּ לְדַעַת אֶת רַבּוֹנָם.

וְכֵן שְׁנִינּוּ, סֵפֶר הָיָה לוֹ לְחֲנוּפָה, וְזֶה סֵפֶר מִמְּקוֹם
 שֶׁל סֵפֶר שֶׁל תּוֹלְדוֹת אָדָם הָיָה, וְזֶהוּ סוּד

הַחֻכְמָה, שְׁתַּרְי מִהָאָרֶץ נִפְּלָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַאֲיִנְנוּ

כִּי לָקַח אֶתְּוֹ אֱלֹהִים. וְהוּא הַנְּעָר, שְׁכַתוּב (משלי כב)
חֲנֹךְ לַנְּעָר עַל פִּי דַרְבּוֹ.

וְכָל גְּנָזִים עֲלִיּוֹנִים נִמְסְרוּ בְיָדוֹ. וְזֶה מָסַר וְנָתַן
וַעֲשֶׂה שְׁלִיחוֹת, וְאֶלֶף מִפְתָּחוֹת נִמְסְרוּ בְיָדוֹ.
וּמֵאָה בְּרָכוֹת לֹקַח כָּבֵל יוֹם וְקוֹשֶׁר קְשָׁרִים
לְרַבּוֹנוֹ. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָקַח אֹתוֹ מִהָעוֹלָם
לְשִׁמּוֹשׁ אֹתוֹ. וְהוּ שְׁכַתוּב כִּי לָקַח אֶתְּוֹ אֱלֹהִים.

וּמִזֶּה נִמְסַר סֵפֶר שֶׁנִּקְרָא סֵפֶרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ. בְּשַׁעֲה
שֶׁאֲחִז אֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִרְאָה לוֹ
כָּל גְּנָזִים עֲלִיּוֹנִים. הִרְאָה לוֹ עֵץ הַחַיִּים בְּאֶמְצַע
הַגֶּן וְהָעֵלִים שְׁלוֹ וְעֲנַפָּיו, וְהַכֹּל רָאִינוּ בְּסֵפֶרוֹ.
אֲשֶׁרִי אֹתָם חֲסִידִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁחֲכָמָה עֲלִיּוֹנָה
הַתְּנַלְתָּה לָהֶם וְלֹא נִשְׁכַּחַה מֵהֶם לְעוֹלָמִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כה) סוֹד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.

וַיֹּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֵלָם בְּשָׁנָם הוּא
בְּשָׂר וְגו'. רַבִּי אֶתָּא אָמַר, בְּאֹתוֹ זְמַן הָיָה
אֹתוֹ נִקְרַשׁ שִׁשׁוּפֵּעַ וַיּוֹצֵא, מוֹצֵיא רוּחַ עֲלִיּוֹנָה מֵעֵץ
הַחַיִּים וּמִזְרִיק בְּאֵילָן (שְׁשׂוּרָה בּו חֲמֻת) (מֵעֵץ חֲמֻת),

וּנְמַשְׁכוֹת רוּחוֹת לְתוֹךְ בְּנֵי אָדָם יָמִים (וּמִנִּים) רַבִּים,
 עַד שֶׁעָלוּ רָעוֹת וְהִתְיַצְבוּ לַפֶּתַח. אִזּוּ הִסְתַּלְקָה רוּחַ
 עֲלִיוֹנָה מֵאוֹתוֹ אֵילָן בְּשָׁעָה שֶׁפָּרְחוּ נְשָׁמוֹת בְּבִנֵי
 אָדָם. [מִבְּנֵי] זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב לֹא יְדוּן רוּחִי בְּאָדָם לְעֹלָם.
 לְתֵת לְעוֹלָם בְּשָׁעָה שֶׁפָּרְחוּ נְשָׁמוֹת בְּבִנֵי אָדָם.

בְּשֵׁנִים הוּא בָשָׂר, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, (בְּיִשְׁבֵּיתוֹ שֶׁל רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמְרוּ) בְּשֵׁנִים זֶה מִזְשָׁה, שֶׁהוּא מֵאִיר
 לְלִבְנָה, וּמִכֶּתֶז זֶה עוֹמְדִים בְּנֵי אָדָם בְּעוֹלָם יָמִים
 (וּמִנִּים) רַבִּים. וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה - רָמַז
 לְמִזְשָׁה, שֶׁעַל יְדוֹ נִתְּנָה תּוֹרָה. וְאִזּוּ מוֹרִיק [זוֹרֵק] חַיִּים
 לְבִנֵי אָדָם מֵאוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים. וְכֹךָ הָיָה. אֵלְמָלֵא
 שֶׁחֲמָאוּ יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב (שְׁמוֹת ל"ב) חֲרוֹת עַל
 הַלְּחוֹת. חֲרוֹת מִמֶּלֶאךָ הַמָּוֶת. שֶׁחֲרִי עֵץ הַחַיִּים
 הָיָה מוֹשֵׁךְ לְמָטָה.

וְעַל בְּשֵׁנִים שֶׁהוּא בָשָׂר עוֹמֵד הַדָּבָר לְהַרְיֵק
 (לְהַרְחִיק) רוּחַ שֶׁל חַיִּים. בְּשֵׁנִים אַחוּז לְמָטָה,
 אַחוּז לְמַעְלָה. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ מִזְשָׁה לֹא מֵת, אֵלֹא
 הִתְפַּנֵּם (דף לח ע"א) מִן הָעוֹלָם וְהָיָה מֵאִיר לְלִבְנָה, שֶׁחֲרִי

השמש, אף על גב שמתכנס מן העולם, לא מת, אלא נכנס ומאיר ללבנה, כן משה. דבר אחר בשנים הוא בשך - במשיכת הרוח בכני אדם זמן רב, חוזר להיות הפוך להמשך אחר הגוף ולהשתדל במעשי העולם הזה.

אמר רבי יצחק, כל (הדורות שנתקנו משת, בלם צדיקים ומסידים. אחר כך התפשטו והולידו, ולמדו אמנות [ומכמה]) העולם להרג ברמחים ובחרבות. עד שבא נח והתקין להם תקון העולם ולעבד ולתקן את הארץ. שהרי בהתחלה לא היו זרעים וקוצרים, אחר כך הצטרכו את זה, שכתוב עוד כל ימי הארץ וגו'. רבי אלעזר אמר, עתיד הקדוש ברוך הוא לתקן עולם ולהתקין רוח בכני אדם כדי שיאריכו ימים לעולמים. זהו שכתוב (ישעיה סח) כי בימי העץ ימי עמי וגו'. וכתוב (שם כה) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים המעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דיבר.

עד כאן נתקנו הדברים. מכאן והלאה תקון
הפרשה.

בראשית

אמר רבי שמעון, הרי שנינו, שבשפרא הקדוש
ברוך הוא את העולם, חקק בחקיקות של
סוד האמונה תוך אורות בסודות עליונים וחקק
למעלה וחקק למטה, והכל בסוד אחד. ועשה
עולם תחתון כמו שעולם העליון. וזה עומד בנגד
זה להיות הכל אחד ביהוד אחד. ולכן הקדוש
ברוך הוא חקק חקיקות של אותיות למעלה
ולמטה, ובהם ברא את העולמות.

ובא וראה, כמו שעשה הקדוש ברוך הוא את
העולם, כך גם ברא את אדם הראשון. פתח
ואמר, (הושע ו) והמה באדם עברו ברית. שחרי
הקדוש ברוך הוא עטר אותו בעטרות עליונות,
וברא אותו בששה צדדים של העולם להיות שלם
בכל, ובכל ועו ופחדו מלפניו. שחרי בשנברא
אדם, נברא ברמות עליונה, והיו מסתכלים

בְּאוֹתָהּ דְּמוֹת וְזַעִים וּפּוֹחֲדִים מִלְּפָנָיו. וְאַחַר כֵּן
הִכְנִיסוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶן לְהִתְעַדֵּן שָׁם
בְּעֵדוּנִים עֲלִיוּנִים, וְהָיוּ מִלְּאֲכִים עֲלִיוּנִים מְשַׁמְשִׁים
לְפָנָיו וְסוֹבְבִים אוֹתוֹ, וְסוֹדוֹת רַבּוֹנָם הָיוּ מוֹדִיעִים
לוֹ.

בֵּיא רְאֵה, בְּשַׁעַה שֶׁהִכְנִיס אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְגֵן עֵדֶן, הָיָה רוֹאֶה וּמְסַתֵּב לִמְשֵׁם כָּל
הַסּוֹדוֹת הָעֲלִיוּנִים וְכָל הַחֲכָמָה כִּדְרֵי לְדַעַת
וְלְהַסְתֵּב בְּכַבּוֹדוֹ רַבּוֹנוֹ.

שְׁבַעַה הֵיכְלוֹת מְדוּרִים הֵם לְמַעְלָה, שֶׁהֵם סוֹד
הָאֱמוּנָה הָעֲלִיוּנָה. וְשְׁבַעַה הֵיכְלוֹת הֵם

לְמַטָּה [כְּמוֹ שֶׁהֵם אֶחָד כְּנֻגַד אֶחָד. שְׁבַעַה מְדוּרִים שֶׁל הֵיכְלוֹת הֵם לְמַטָּה]
כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה. וְהֵם שֹׁשֶׁה בְּדִגְמָא עֲלִיוּנָה, וְאַחַד
מְמִיר וְנִנּוּז הוּא לְמַעְלָה. וְכָל אֵלֶּה הֵם בְּסוֹד עֲלִיוֹן,
מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַהֵיכְלוֹת הִלְלוּ יֵשׁ בָּהֶם כְּמוֹ
שְׁלִמְעָלָה, וְיֵשׁ בָּהֶם כְּמוֹ שְׁלִמְטָה, לְהִיּוֹת כּוֹלֵל
בְּדָמוֹת שֶׁל הַסּוֹד שְׁלִמְעָלָה וּבְדָמוֹת שֶׁל הַסּוֹד
שְׁלִמְטָה, וּבָהֶם הָיָה דִּיּוּרוֹ שֶׁל אָדָם.

וְלֹא־אֶחָד שָׁגַרְשׁ מִזֶּן עֵדֶן, הִתְקִין אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ
 בָּרוּךְ הוּא לְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ
 בָּהֶם כְּרְאוּי מִזֵּי שֶׁל הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן, וְכָל אֶחָד
 וְאֶחָד הִתְתַּקֵּן כָּמוֹ שְׁלִמְעָלָה וּכְמוֹ שְׁלִמְטָה כָּמוֹ
 שֶׁפָּרְשָׁנוּ.

הַיְכָל רֵאשׁוֹן - מְקוֹם שֶׁהוּא נִתְקַן לְמִטָּה לְהִיּוֹת
 כָּמוֹ שְׁלִמְעָלָה. וְהָרִי הֵעִירוּ הַחֲבֵרִים
 הַנְּהַגוֹת בֵּן עֵרֶן כָּמוֹ שֶׁהוּא בְּסוּד עֲלִיּוֹן [שֶׁהוּא נִתְקַן
 לְכַפְּנִים תוֹךְ סֵתֶר שֶׁל תְּסוּד שְׁלִמְטָה בְּנוֹי וְנִסְתָּר מִכָּל] [נ"א וְהוּא נִתְקַן לְכַפְּנִים
 וְנִסְתָּר מִכָּל] וְלֹא שׁוֹלְטָת בּוֹ הָעֵיִן, פָּרַט לְנִשְׁמוֹת
 הַצְּדִיקִים, לְהִיּוֹת ^(דף לח ע"ב) תְּקוּקִים לְמַעְלָה וּלְמִטָּה
 וּלְהַסְתַּכֵּל מִשָּׁם בְּסוּד רְבוּנָם וּבְעֵנוּג שְׁלִמְעָלָה.

וַיֵּלֶךְ אוֹתָם צְדִיקִים שֶׁלֹּא הִחְלִיפוּ כְּבוֹד רְבוּנָם
 בְּשִׁבִיל יְרָאָה אֲחֶרֶת. כְּתוּב (משלי יב) יֵאֱשֶׁת
 חֵיל עֲטָרַת בְּעֵלָהּ, סוּד הָאֱמוּנָה לְהַדְּבִק בֶּן אָדָם
 [בְּרְבוּנוֹ] וּלְפָחַד מִמֶּנּוּ תָמִיד וְלֹא יִסָּתֵה לְיָמִין
 וּלְשִׁמְאֹל. וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ שֶׁלֹּא יֵלֶךְ בֶּן אָדָם אֶחָד

יִרְאֶה אַחֲרַי שְׁנִקְרָאת אִשְׁׁת זְנוּנִי"ם. וְלִכֵּן כָּתוּב
 (שם ו) לְשִׁמְרֶךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנְּכַרְיָה אִמְרִיָּה הַחֲלִיקָה.

הַיִּכָּל זֶה עוֹמֵד בְּדַמוֹת שֶׁל סוּד עֲלִיּוֹן, הַיּוֹת
 שֶׁכְּשֵׁנְשָׂמוֹת הַצְּדִיקִים יוֹצְאוֹת מִן הָעוֹלָם
 הַזֶּה, נִכְנָסִים לְתוֹךְ הַהִיכָלוֹת הַלְלוּ שְׁבִינֵי עֵדֶן
 שְׁלִמְטָה, וְשֵׁם [נִכְנָסִים] יוֹשְׁבִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל
 אוֹתוֹ זְמַן שֶׁצְּרִיכָה הַנְּשָׂמָה לְשִׁבְתָּ שֵׁם.

וּבְכָל הַיִּכָּל וְהַיִּכָּל יֵשׁ דְּמִיּוֹת כְּמוֹ [עֲלִיּוֹן] שְׁלִמְעֵלָה
 וְדְמִיּוֹת כְּמוֹ [לְמִטָּה] שְׁלִמְטָה. וְשֵׁם מֵת־לְבַשְׁת
 הַנְּשָׂמָה בְּלְבוּשִׁים כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמֵת־עֲדָנָת
 שֵׁם כָּל אוֹתוֹ זְמַן שֶׁצְּרִיכָה, עַד שֶׁמִּגִּיעַ הַזְּמַן
 לְעֵלוֹת לְמָקוֹם עֲלִיּוֹן כְּמוֹ שֶׁצְּרִיךְ. וּמֵתוֹךְ אוֹתוֹ
 בְּגֵד שֶׁהֵת־לְבַשָּׁה בּוֹ, רוֹאֶה דְמִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
 לְהִסְתַּכֵּל בְּכַבוֹד רַבּוֹנָם.

בְּהַיִּכָּל הַזֶּה יֵשׁ מְאֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים לְהִסְתַּכֵּל,
 וְנְשָׂמוֹת אוֹתָם הַגָּרִים שֶׁהֵת־נָגְרוּ עוֹמְדוֹת
 שֵׁם וְנִכְנָסוֹת שֵׁם לְהִסְתַּכֵּל בְּכַבוֹד הָעֲלִיּוֹן,

וּמִתְלַבְּשׁוֹת שָׁם בְּלְבוּשׁ אֶחָד שֶׁל אֹר שְׁמַאִיר וְלֹא
מֵאִיר. וְאוֹתוֹ הֵיכָל מְצַפֶּה מֵאֶבֶן מַזְכָּה וְזָהב.

וְשָׁם הוּא פֶתַח אֶחָד שֶׁיּוֹרֵד בְּנֶגֶד פֶּתַח הַגִּיהֶנֶם.
מִשָּׁם מִסְתַּכְּלִים בְּכָל אוֹתָם רְשָׁעִים [שֶׁל
יִשְׂרָאֵל] [שֶׁל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה] שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ בְּבִרְיַת הַקְּדוֹשָׁה
וְגִרְשׁוּ בְּאוֹתָם מִלְּאֲכִי חֲבָלָה שְׁטוֹרְדִים אוֹתָם
בְּאֵשׁ שְׂדוּלְקָתָהּ. וְהֵם רוֹאִים וְשִׂמְחִים עַל
שְׁחֵתֵנִירוֹ.

וְשֶׁלֶשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם מוֹאֲרִים מִתּוֹךְ אֹר עֲלִיּוֹן
וּמִשְׁתַּעֲשָׁעִים שָׁם. וּמַעֲלִיָּהֶם עוֹבְדֵיָהּ
וְאוֹנְקָלוֹם חֲגֵר וְשָׂאֵר הַגֵּרִים שְׁחֵתֵנִירוֹ. כְּמוֹ זֶה
לְמַעַלָּה כְּשׂוֹזְכִים לְהַעֲלוֹת נִשְׁמָתָם לְהַתְעַטֵּר שָׁם.

הֵיכָל שְׁנֵי. הֵיכָל זֶה עוֹמֵד לְפָנַיִם מִתְּהֵיכָל

הַרְּאִשׁוֹן תְּהֵה, וְזֶה [הַפֶּתַח הוּא סְמוּךְ לְתוֹךְ הַמְּעָרָה] [נ"א

הֵיכָל סְמוּךְ לְמַעְרָה] שֶׁל הָאָבוֹת. וְתְּהֵיכָל תְּהֵה מֵאִיר יוֹתֵר

מִתְּרִאִשׁוֹן. כָּאֵן יֵשׁ כָּל אֲבָנִים יְקָרוֹת שְׁמֻצָּפוֹת

אוֹתוֹ.

בְּתוֹךְ הַהִיכָל הָיָה יֵשׁ אֹר אֶחָד כָּלוּל מְכַל
הַגְּנוּנִים, וְהוּא מְאִיר מְלַמְעָלָה לְמַטָּה.
בְּהִיכָל הָיָה עוֹמְדִים [בָּל] אֵלֹו שְׁפָכְלוּ יְסוּדִים
וְחֻלָּאִים בְּעוֹלָם הָיָה כְּרִי לְהַתְתַּקֵּן, וְהָיוּ מוֹדִים
וּמְשַׁבְּחִים לְרַבּוֹנָם בְּכָל יוֹם, וְלֹא הָיוּ מְכַבְּלִים
תְּפִלוֹתֵיהֶם לְעוֹלָמִים.

לְפָנִים מִהִיכָל הָיָה עוֹמְדִים כָּל אֵלֹו
שְׁמִקְדָּשִׁים [בְּכָל יוֹם] בְּכָל חֲבַח שֵׁם
רַבּוֹנָם, וְעוֹנִים אָמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְכַרְךָ בְּכָל
חֲבַח. וְאֵלָה הֵם עוֹמְדִים לְפָנָי וּלְפָנִים בְּהִיכָל
הָיָה. וְאוֹתוֹ אֹר שְׁכוּלִל כָּל הַגְּנוּנִים מְאִיר לָהֶם.
מְאוֹתוֹ הָאֹר עוֹמְדִים וְרוֹאִים מְאוֹרוֹת אֲחֵרִים
שְׁנֵי־אֲחֵזִים וְלֹא נֵאֲחֵזִים בְּתוֹכָם. וּמַעֲלִיָּהֶם מְשִׁיחַ,
שֶׁהוּא נִכְנָם וְעוֹמֵד בִּינֵיהֶם וּמְנַחֵם אוֹתָם.

הוּא נוֹסֵעַ מִהִיכָל הָיָה וְנִכְנָם. בְּהִיכָל הַשְּׁלִישִׁי,
וְשֵׁם כָּל אוֹתָם כְּנֵי חֻלָּאִים וּכְאֵבִים קָשִׁים,
וְכָל אוֹתָם תִּינוּקוֹת שָׁל בֵּית רַבִּין שְׁלֵא הַשְּׁלִימוֹ
יְמִיָּהֶם, וְכָל אוֹתָם תְּעַצּוּבִים עַל חֲרַבִּין בֵּית הַמְּקַדָּשׁ

[ושפכו] וְהָיוּ שׁוֹפְכִים דְּמַעוֹת. כָּלֵם עוֹמְדִים כְּאוֹתוֹ
הַיֵּכָל, וְהוּא מְנַחֵם אוֹתָם.

וְנוֹסַע מִהַיֵּכָל הָיָה וְנִכְנָם. בְּהַיֵּכָל הִרְבִּיעַי, וְשָׁם
כָּל אוֹתָם אֲבִלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם וְכָל אוֹתָם
שֶׁנִּתְּרָגוּ עַל יְדֵי שְׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹ"ם. וְהוּא
שׁוֹתֶה וּבּוֹכָה. ^(דף לט ע"א) וְאִז כָּל אוֹתָם נְשִׂאִים שֶׁל זְרַע
דָּוָד, כָּלֵם אוֹחֲזִים בּוֹ וּמְנַחֲמִים אוֹתוֹ.

מִתְחִיל פַּעַם שְׁנִיָּה וּבּוֹכָה, עַד שִׁיּוּצֵא קוֹל, וְנִפְּאָחוּ
כְּאוֹתוֹ קוֹל וְעוֹלָה לְמַעְלָה וְשׁוֹתֶה שָׁם עַד
רֵאשׁ חֹדֶשׁ. וּכְשִׁיזְרָה, יוֹרְדִים עִמּוֹ כְּמַת אוֹרוֹת
וְזִיּוּם מְאִירִים לְכָל אוֹתָם הַיֵּכָלוֹת וְרִפּוּאָה וְאוֹר
לְכָל אוֹתָם הַתְּרוּגִים וּבְנֵי חֲלָאִים וּמְכַאוֹבִים
שֶׁסָּבְלוּ עִם הַמְּשִׁיחַ.

וְאִז לּוֹבֵשׁ לְבוּשׁ מַלְכוּת. וְשָׁם חֲקוּקִים
וּרְשׁוּמִים כָּל אוֹתָם הַתְּרוּגִים שֶׁל שְׂאֵר
הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹ"ם כְּאוֹתָהּ פּוֹרְפִירָה, וְעוֹלָה
אוֹתָהּ פּוֹרְפִירָה לְמַעְלָה, וְנִחְקַק שָׁם תּוֹךְ
הַפּוֹרְפִירָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְהַקְּרוֹשׁ כְּרוּךְ

הוא עתיד ללבוש אותה פורפורה ולדון עמים,
 שכתוב (תהלים קי) יֵדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גְוִיּוֹת. עד שפא
 ומנחם אותם, ויורדים עמו (פמח) מאורות
 ועדוונים להתעדין, וכמה מלאכים ומרכבות עמו.
 כל אחד ואחד במלבוש [נ"א וביד כל אחד ואחד מלבוש]
 להתלבש בהם כל אותם נשמות החרונים, ושם
 מתעדינים כל אותו זמן שהוא עולה ויורד.

לפנים מההיכל תהיה עומדים תוך דרנה עליונה
 אותם עשרה גדולים ממנים (פמז) רבי
 עקיבא וחסריו. וכלם עולים בעליה תוך
 אספקלריה שלמעלה ומאירים בזיו כבוד עליון.
 עליהם כתוב (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים וּלְתַדָּ
 יַעֲשֶׂה לְמַתְכָּה לוֹ.

בהיכל החמישי קימים כל אותם בעלי התשובה
 השלמה ששבו מחטאיהם והתנחמו בהם
 ונשמתם יצאה במהרה, (וכל אותם בעלי תשובה) וכל אלו
 שקדשו שם רבונם וקבלו עליהם מות. ובשער
 ההיכל תהיה (פמח) עומד מנשה מלך יהודה שקבלו

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתִשְׁבֹּה שְׁלֵמָה וְחֵתֶר לוֹ
חֲתִירָה לְקַבְּלוֹ.

וְלִפְנֵים מֵהֵיכַל זֶה עוֹמְדִים כָּל אוֹתָם בְּעֵלֵי
תִּשְׁבֹּה שְׁלֵמָה, שְׁנִשְׁמָתָם יִצְאָה בְּשָׁעָה
שֶׁהַתְּמַרְמְרוּ עַל מַעֲשֵׂיהֶם. וְאֵלוּ מִתְעַדְנִים בְּעֵדוּן
עֲלִיּוֹן בְּכָל יוֹם וַיּוֹם. וְשָׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם אֹזֵר נִכְנָם
בְּאוֹתוֹ הֵיכַל שְׁמֵתֵעֲדִנִים בּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי
לוֹ, וְכָל אֶחָד נִכְוָה מֵאֹזֵר שֶׁל הַחֲפָה שֶׁל חֲבֵרוֹ, בֵּין
לְמִטָּה בֵּין לְמַעְלָה. הַהֵיכַל הַזֶּה עוֹמֵד עַל אוֹתָם
הֵיכָלוֹת תַּחְתּוֹנִים, וְאֵפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא
יְכוּלִים לְהִכָּנֵם לְתוֹךְ (הַהוּא) הַהֵיכַל הַזֶּה וְלַעֲמֹד בּוֹ.
וְזוֹהֵי בְּרָגָה עֲלִיּוֹנָה עַל הַכֹּל (ב), פָּרַט לְדַרְגַּת
הַחֲסִידִים שֶׁהִיא בְּרָגָה עֲלִיּוֹנָה עַל הַכֹּל.

הֵיכַל שְׁשֵׁי. הֵיכַל זֶה הוּא הֵיכַל הַחֲסִידִים. הֵיכַל
זֶה הוּא עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. וְזוֹהוּ הֵיכַל שֶׁעוֹמֵד
עַל הַכֹּל. הֵיכַל הַיְמִין אֵין מִי שְׁיַעֲמֵד בּוֹ, אֵלֹא
אוֹתָם חֲסִידִים קְדוּשִׁים וְכָל אוֹתָם שְׂאוֹהֲבִים אֶת
רַבּוֹנָם בְּאַהֲבָה רַבָּה. וְלִפְתַּח הַהֵיכַל הַזֶּה עוֹמְדִים

כָּל אֱלֹהֵי שְׁמֵי־הַיָּרְדֵּי יַחֲוֹד שָׁל רַבּוֹנָם בְּכָל יוֹם. וְאֵלֶּה
נִבְנָסִים בַּהִיכָל הַזֶּה וְעֵתִידִים לְעֹלֹת בְּרֵאשׁוֹנָה.

וּמַעַל הַפֶּתַח הַזֶּה אֲבָרְהָם, יְמִין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וּלְפֶתַח אַחֵר עוֹמֵד יִצְחָק שְׁנַעְקָד עַל

גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה קָרְבַּן שָׁלֵם לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וּלְפֶתַח אַחֵר לְבַפְנֵים עוֹמֵד יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם,
וְשָׁנִים עָשָׂר שְׂבָטִים סְבִיבוֹ, וְשָׂכִינָה עַל רְאִישֵׁיהֶם.

וּבְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל בְּצָרָה, מִתְעוֹרְרִים שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת
וּמִתְעוֹרְרִים אֶת הַשְּׂכִינָה לְהִגֹּן

עֲלֵיהֶם. וְאִזּוֹ הִיא עוֹלָה וּמִתְעַטָּרֶת לְמַעְלָה וּמִגְּבֹהַ
עַל יִשְׂרָאֵל. וּכְמוֹ שֵׁישׁ הֵיכְלוֹת לְמַטֵּה בְּנֵי עֵדֶן, כִּדְ

גַּם לְמַעְלָה יֵשׁ הֵיכְלוֹת מִתְקַנְנִים שֵׁיהֶם סוּד
הָאֱמוּנָה. וְכָל [אוֹתָם] תְּהִיכְלוֹת הֶלְלוּ מִתְקַשְּׂרִים

וּמִתְעַטָּרִים בַּהִיכָל אֶחָד שֶׁהוּא:

הֵיכָל הַשְּׂבִיעִי. וְהֵיכָל זֶה גָּנוּז וְנִסְתָּר מִכָּל שְׂאָר
תְּהִיכְלוֹת. בְּאִמְצַע תְּהִיכָל הַזֶּה עוֹמֵד עַמּוּד

אֶחָד ^(דף לט ע"ב) שֶׁהוּא בְּגִוּוֹת רַבִּים: יָרֵק, לָבֵן, אָדָם,
שָׁחֹר. וּבְשֵׁי־שְׂמוֹת עוֹלוֹת, הֵן עוֹלוֹת לְתוֹךְ תְּהִיכָל

הָיְתָה. מִי שָׂרְאוּי לְגִזּוֹן הָיְתָה עוֹלָה בּוֹ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד
בְּרֵאוּי לוֹ.

וְיִשְׁעֵת הַחֵיכָלוֹת הִלְלוּ יְהִם לְמִדּוֹר כְּפִי שְׂאִמְרָנוּ,
וְהַשְּׂבִיעִי אֵינּוּ לְמִדּוֹר. וְיִשֵּׁשׁ הַכֹּל בְּסוֹד שֵׁשׁ
שֵׁשׁ. וְעַל זֶה פָּתוּב בְּרֵא שִׁית. שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לְמַעְלָה
וְיִשֵּׁשׁ דְּרָגוֹת לְמַטָּה, וְהַכֹּל סוֹד אֶחָד

בֹּא רֵאָה, בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׁנֵי בָתִּים
הָיוּ, בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. זֶה עֲלִיּוֹן וְזֶה
תַּחְתּוֹן. שְׁנֵי תַּחֲי"ן יְהִם. זֶה עֲלִיּוֹן וְזֶה תַּחְתּוֹן, וְכֻלָּם
אֶחָד. ב' הָעֲלִיּוֹן פּוֹתַח שְׁעָרִים לְכָל צַד. שְׂפָךְ הוּא
- שְׂכּוּלִל זֶה בְּזֶה. רֵאשִׁית. אִזּוֹ הוּא רֵאשִׁית לְהַכְנִים
בְּחִשְׁבוֹן הַכְּנִין.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרֵאשִׁית זֶה כְּלָלוֹת
תְּדֻמוֹת (שֵׁשׁ תְּדֻמוֹת) שְׂפָל תְּדֻמוֹת כְּלוּלוֹת בּוֹ.
וְהוּ סוֹד תְּכַתּוּב (יחזקאל א) הוּא מְרֵאָה דְּמוֹת כְּבוֹד
ה'. מְרֵאָה שְׁנֵרְאִים בּוֹ שִׁשָּׁה אַחֲרִים. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית
בְּרֵא שִׁית.

בַּא רְאִיה, כְּשֶׁנִּכְנָסִים בְּמִרְאֵה הַזֶּה שְׂשָׁה גּוֹנִים,
 הִיא מִתְקִינָה עֲצָמָה לְגִלּוֹתָם וְלַפְעַל בְּהֶם
 אֲמָנוֹת הָעוֹלָם. וְאִם תֵּאמֶר שֶׁהָאֲמָנוֹת הֵזוּ שֶׁל
 הָעוֹלָם הִיא מְדַרְגָּה זו - כְּתוּב בְּרֵאשִׁית. שְׂבַח שֶׁל
 הַשְּׂשָׁה הוּא שְׁעוֹשִׁים אֲמָנוֹת בְּזֶה.

רַבִּי יוֹסֵי פֶתַח, (שם ב) הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עַת
 תּוֹמִיר הַגֵּיץ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאֶרְצָנוּ.
 הַנְּצָנִים (נִרְאוּ בְּאֶרֶץ) - זֶהוּ סוּד שֶׁל שֵׁשׁ דְּרָגוֹת [עֲלִיָּה
 וְהִיא שְׂבִיעִית. וְאֵלּוּ הֵם שֵׁשׁ דְּרָגוֹת: דְּרָגַת אֲבִרְהָם, דְּרָגַת יִצְחָק וְדְרָגַת יַעֲקֹב,
 וְדְבִי' וְכַע"ז וְיוֹס"ת. בְּלֶן נִרְאוֹת בְּאֶרֶץ, שְׂכַתוֹב נִרְאוּ בְּאֶרֶץ. בְּאֶרֶץ - זֶהוּ קִרְיַת
 קְדוֹשָׁה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נִרְאוּ בְּאֶרֶץ - מִשּׁוֹם שְׂאוֹתָן
 דְּמִיּוֹת לְהַגְלּוֹת בְּדַרְגָּה הֵזוּ. עַת תּוֹמִיר הַגֵּיץ -
 שְׁתֵּרִי אֲזוּ מְשַׁבַּח וְחוֹזֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (תהלים ל) לְמַעַן
 יִזְמַרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדָּם. וְלִכֵּן נִקְרָא מְזֻמּוֹר, כְּמוֹ
 שֶׁשְׂנִינּוּ שְׂכַתוֹב מְזֻמּוֹר לְדוֹד, שֶׁשְׂרָתָה עָלָיו
 שְׂכִינָה פְּרָאשׁ. וְזֶהוּ עַת תּוֹמִיר הַגֵּיץ. רַבִּי חֵיָא
 אָמַר, שְׁתֵּרִי אֲזוּ הַגֵּיץ זְמַן לְשַׁבַּח.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן נִסְתָּר וְכָל דְּבָרָיו
 נִסְתָּרִים, מִשּׁוּם שְׁעוּמַד בְּסוּד עֲלִיּוֹן יוֹם שָׁל
 כָּל הַיָּמִים [הַיּוֹם שֶׁל כָּל הַיּוֹמִים]. וּכְשֶׁפָּרָא וְהוֹצִיא, הוֹצִיא
 אֶת הַשְּׂשֵׁה הָאֵלוֹ. וּבִגְלַל שְׁחִוָּא נִסְתָּר, שָׁפַל דְּבָרָיו
 נִסְתָּרִים, אָמַר בְּרֵאשִׁית, בְּרֵא שְׂשֵׁה יָמִים
 עֲלִיּוֹנִים. וְלֹא אָמַר מִי בְרֵא אוֹתָם, מִשּׁוּם שְׁחִוָּא
 עוֹלָם עֲלִיּוֹן נִסְתָּר.

וְאַחַר כֵּן נִלְתָּה וְאָמַר [לָהֶם] הַמַּעֲשֵׂה הַתַּחְתּוֹן, וְאָמַר
 מִי בְרֵא אוֹתוֹ, מִשּׁוּם שְׁחִוָּא עוֹלָם שְׁעוּמַד
 בְּהַתְנַלּוֹת. וְאָמַר, בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ, וְלֹא כָּתוּב בְּרֵא נִסְתָּר [בְּדַרְדְּרָא נִסְתָּר] בְּרֵא אֶת
 הַשָּׁמַיִם, מִשּׁוּם שְׁחִוָּא עוֹלָם בְּהַתְנַלּוֹת. וְאָמַר בְּרֵא
 אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וַדַּאי שֵׁם בְּהַתְנַלּוֹת. הַרְאֵשׁוֹן
 בְּנִסְתָּר שְׁחִוָּא עֲלִיּוֹן. הַתַּחְתּוֹן בְּהַתְנַלּוֹת. לְהִיּוֹת
 תָּמִיד מַעֲשֵׂה הַקְּדוּשָׁה פְּרוּךְ הוּא נִסְתָּר וְנִגְלָה. וְסוּד
 שָׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשָׁה כֵּן הוּא נִסְתָּר וְנִגְלָה. אֶת
 הַשָּׁמַיִם - לְרַבּוֹת שָׁמַיִם תַּחְתּוֹנִים לְמַטָּה. וְאֶת
 הָאָרֶץ - לְהַכְּבִיל אָרֶץ שְׁלֵמָה וְלְרַבּוֹת כָּל מַעֲשֵׂיהָ
 כְּמוֹ שְׁלֵמָה.

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְנִבְהוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרָנוּ. וְהָאָרֶץ
 - זוֹ אָרֶץ הָעֲלִיזוֹנָה שְׂאִינ לָהּ אֹר מִשָּׁל
 עֲצָמָה. הִיְתָה - בְּהִתְחַלָּה כְּכַר הִיְתָה כְּרָאוּי,
 וְעִבְשׁוּ תְּהוֹ וְנִבְהוּ וְחִשְׁףָהּ. הִיְתָה דוֹקָא. אַחַר כֵּן
 הִקְטִינָה אֶת עֲצָמָה וְהִקְטִינָה אֶת אֹרְתָה. תְּהוֹ
 וְנִבְהוּ וְחִשְׁףָהּ וְרוּחַ - אֲרִבְעָה יְסוּדוֹת הָעוֹלָם
 שְׁנַתְקָנוּ בָּהּ.

דְּבַר אַחַר וְאֵת הָאָרֶץ - כְּפִי שֶׁאָמְרָנוּ, לְרַבּוֹת
 אָרֶץ שְׁלֵמָטָה שֶׁהִיא נִעְשְׂתָה כְּכַמָּה מְדוּרִים
 [אורז] הַכֹּל כְּמוֹ שְׁלֵמָעֵלָה. וְזֶהוּ וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ
 וְנִבְהוּ וְחִשְׁףָהּ וְרוּחַ. אֵלּוּ אוֹתָם מְדוּרֵי הָאָרֶץ: אָרֶץ,
 אֲדָמָה, גֵּיא, גִּשְׁיָה, צִיָּה, אֲרִקָּא, תִּבְל. וְגִדּוּל
 שְׁכַבְכָּלָם תִּבְל, שְׁכַתוּב (תהלים ט) וְהוּא ^(דף מ ע"א) יִשְׁפֹּט
 תִּבְל בְּצַדִּיק.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מֵהִי צִיָּה? אָמַר לוֹ, זֶהוּ מְקוֹם
 הַגִּיחַנָּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר צִיָּה וְצִלְמוֹת. וְסוּד זֶה
 כְּתוּב [שְׁכַתוּב] (בְּמִלָּת) וְחִשְׁףָהּ עַל פְּנֵי תְּהוֹם. זֶה סוּד
 מְקוֹם הַגִּיחַנָּם. זֶהוּ צִיָּה, הַמְּקוֹם שֶׁל מִלְּאָךְ הַמְּנוֹת,

כְּפִי שְׂאֵמְרָנִי, שֶׁהוּא מִחֲשִׁיךְ אֶת פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת. וְזֶהוּ
מְקוֹם שֶׁל חֲשֵׁךְ עֲלִיּוֹן.

תַּח"ו זֶה נִשְׁי"ה שֶׁלֹּא נִרְאָה בָּהּ מִרְאָה כְּלָל עַד
שֶׁנִּשְׁכַּח מִהַכּוֹל, וְעַל זֶה נִקְרְאָת נִשְׁיָה. וּבַחֲו
זוֹ אֲרָקָא, מְקוֹם שֶׁלֹּא נִשְׁכַּח. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, זֶה
נִיָּא. וְרוּחַ אֱלֹהִים מִרְחַפֶּת - זֶה כְּנֶגֶד תִּבְלַ שְׁנִיּוֹן
מִרוּחַ אֱלֹהִים, וְהַכּוֹל הוּא כְּאֲחֵר.

כְּמוֹ זֶה יֵשׁ לְאֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁבָּעָה מְדוּרִים הֵם
לְמַעַלָּה וְדִרְגָּה עַל דִּרְגָּה, וּבְכָל הַמְדוּרִים
מְלֵאכִים עֲלִיּוֹנִים אֵלֶּה עַל אֵלֶּה. כֶּךָ גַּם לְמַטָּה.
וְהַכּוֹל אֲחִיוֹ זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת הַכּוֹל אֲחֵר. שֶׁבָּעָה
מְדוּרִים הֵם לְמַעַלָּה, וַחֲרֵי אֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה אוֹתוֹת
אוֹתָם וּבְכָל עוֹמְדִים בָּהּ, וּבְכָלֶם נִמְצְאָת תִּשְׁכַּחַת
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. דִּרְגוֹת נִפְרָדוֹת זוֹ מִזוֹ,
וּמְקוֹמוֹת נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה.

מְדוּר רֵאשׁוֹן לְמַטָּה הוּא מְקוֹם בֵּית חֲשׁוּךְ שֶׁלֹּא
מֵאִיר, וְהוּא מְתַקֵּן לְמְדוּרֵי רוּחֹת וּסְעָרוֹת
חֲזָקוֹת שֶׁלֹּא נִרְאִים. וְאִין בּוֹ אוֹר וְלֹא חֲשֵׁךְ וְלֹא

דמות כָּלֵל. וְשֵׁם לֹא יוֹדְעִים בּוֹ יִדְיָעָה כָּלֵל, שְׂאִין
בו צוּרָה תוֹךְ כָּלֵל הַכֶּסֶּא [הַרְשָׁם].

וְעַל אוֹתוֹ מְקוֹם מְמַנָּה מִלְּאֶךְ אַחַד וְשֵׁמוֹ
טְהַרִיא"ל. וְעִמּוֹ שְׂבָעִים מְמַנִּים מְעוֹפְפִים.
וְנִמְחִים מִזִּיקֵי הַשְּׁלֵהּבוֹת [שְׁעָלֵיהֶם] וְלֹא עוֹמְדִים וְלֹא
נִרְאִים וְלֹא נִמְצָאִים. וְכִשְׁבָּא הַבְּקָר, כָּלֵם
מִתְחַדְּשִׁים וְלֹא עוֹמְדִים. כְּשִׁמְנִיעִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם,
אוֹמְדִים וְלֹא נִמְצָאִים, וְנִכְנָסִים בְּנִקְבֵי אַחַד שֶׁל
הַתְּחוֹם וְלֹא נִרְאִים. כְּשִׁנְחֻשָּׁף הַלִּילָה, נִמְחִים
מֵאוֹתָן שְׁלֵהּבוֹת עַד שְׁמִנִיעַ הַבְּקָר.

מְדוּרָה הַשְּׁנִי הוּא מְקוֹם שְׂמַאִיר יוֹתֵר וְהוּא חֲשׂוּד,
אֲבָל לֹא חֲשׂוּד כְּמוֹ אוֹתוֹ רֵאשׁוֹן. וְהוּא
מִתְקַן לְמְדוּרִים שֶׁל מִלְּאָכִים עֲלִיוֹנִים שְׂמִמְנִים עַל
מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָאָדָם וְלַחֲסִיטָם [לְהַסְמוֹתָם] בְּאוֹתָהּ דְּרָךְ
רְעָה שֶׁהֵם הוֹלְכִים. וְאוֹתוֹ מְקוֹם נִרְאָה יוֹתֵר מִן
הָרֵאשׁוֹן. וְלִמְלָאכִים הִלְלוּ יֵשׁ קָרֵב [מְרִבָּה] עִם בְּנֵי
אָדָם וְנִזְוֹנִים [וְנִהְיִים] מִרִּיחַ וּבְשָׁם שְׁלִמְטָה לְעֵלוֹת
בְּתוֹעֵלָת וּלְהַאִיר יוֹתֵר.

וְעֲלֵיהֶם מִמֶּנֶּה אֶחָד שְׁשָׁמוּ קְדוּמֵי־א"ל. וְאֵלֶּה
 פּוֹתְחִים בְּשִׁירָה וְשׁוֹכְכִים וְהוֹלְכִים
 לָהֶם, וְלֹא נִרְאִים עַד שְׁיִשְׁרָאֵל לְמַטָּה פּוֹתְחִים
 וְאוֹמְרִים שִׁירָה, וְאִז עוֹמְדִים בְּמִקּוֹמָם וְנִרְאִים
 מְאִירִים יוֹתֵר. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם מְקַדְּשִׁים קְדָשָׁה.
 וּבְשִׁיִּשְׁרָאֵל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, כָּלֵם מָסִים וּמְעִידִים
 [הם] עֲדוֹת לְמַעְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם
 עֲלֵיהֶם.

מְדוּר שְׁלִישִׁי הוּא מְקוֹם שֶׁל לְהִבּוֹת וְתִמְרוֹת
 עֲשׂוֹן, וְשֵׁם הַשְּׂפָעָה שֶׁל נְהַר דִּינּוּר שְׁשׁוּפֵעַ
 וְיוֹצֵא, שֶׁהוּא בֵּית הַמוֹקֵד לְנִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים,
 שְׁמֹשֶׁם יוֹרֵדֵת אֵשׁ עַל רְאִשֵׁי הַרְשָׁעִים, וְשֵׁם מְלֶאכִי
 חִבְלָה שְׁטוֹרְדִים אוֹתָם.

וְשֵׁם נִמְצְאָת לְשׁוֹן הָרֵעַ עַל יִשְׂרָאֵל לְפַעְמִים
 וּלְהַסְטוֹת אוֹתָם, פָּרַט לְזִמְן שְׁלוֹקָחִים
 רְפוּאָה לְדַחוֹת אוֹתוֹ. וּמִמֶּנֶּה אֶחָד עֲלֵיהֶם מְצַד
 הַשְּׂמַאל, כָּלֵם מְצַד הַחֲשָׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְחֲשָׁה עַל
 פְּנֵי תְהוֹם. וְסִמָּא"ל הַרְשָׁע נִמְצָא שָׁם.

מְדוֹר רְבִיעִי הוּא מְקוֹם שְׁמַאִיר, וְשֵׁם הוּא אֹר
 לְמִלְאָכִים עֲלִיוֹנִים שְׁבַצַד יְמִין, וּפּוֹתְחִים
 בְּשִׂירָה וּמִסְיָמִים, וְלֹא הוֹלְכִים לַעֲבוֹר כְּאֵלוֹ
 רֵאשׁוֹנִים (דף מ ע"ב) שְׁפּוֹתְחִים בְּשִׂירָה וְנִשְׂרָפִים
 וְעוֹבְרִים בְּאֵשׁ דּוֹלְקָת, וְשָׁבִים וּמִתְחַדְּשִׁים כְּמִקְדָם.
 וְאֵלֶּה עוֹמְדִים בְּמִקְוֵם וְלֹא מִתְבַּטְּלִים. וְאֵלֶּה
 מִלְאָכֵי רַחֲמִים שְׁלֹא מִשְׁתַּנִּים לְעוֹלָמִים.

וְעֲלִיָּהֶם כְּתוּב (תהלים קד) עֲשֵׂה מִלְאָכֵי רֹחוֹת וְגו'.
 וְאֵלֶּה עוֹשִׂים שְׁלִיחוֹתָם בְּעוֹלָם וְלֹא
 נִרְאִים לְבְנֵי אָדָם, פָּרַט לְמִרְאָה אוֹ כְּצַד אַחַר
 בְּשִׁכְל רַב. וּמִלְאָךְ אֶחָד מְמַנֶּה עֲלֵיהֶם, שְׁשֵׁמוֹ
 פְּדַא"ל. וְבוֹ פּוֹתְחִים מִפְּתוּחַת הַרַחֲמִים לְאוֹתָם
 שְׁשָׁבִים לְרַבּוֹנָם, וּפּוֹתְחִים שְׁעָרִים לְהַעֲבִיר
 תְּפִלוֹתֵיהֶם וּבִקְשׁוֹתֵיהֶם.

מְדוֹר חֲמִישִׁי הוּא מְדוֹר שְׁמַאִיר כְּאֹר יוֹתֵר מִכָּל
 הַקּוֹדְמִים, וְיֵשׁ בּוֹ מִלְאָכִים, מֵהֶם אֵשׁ
 וּמֵהֶם מַיִם. לְפַעְמִים הֵם נִמְצָאִים בְּרַחֲמִים,
 וְלְפַעְמִים נִמְצָאִים בְּדִין. אֵלֶּה כְּצַד זֶה וְאֵלֶּה כְּצַד

וזה. לפעמים אלה מאירים ואלה חשוכים, ואלה
ממנים לומר לרבונם. אלה בַּחצוֹת הַלַּיְלָה, ואלה
בַּשְּׁעוּלָה הָאֹר. וּמִמְנַח אַחַד עֲלֵיהֶם שָׁשְׂמוּ
קדשיא"ל.

בַּשְּׁנַחֲלָק הַלַּיְלָה בַּחצוֹת וּמִתְעוֹרֵר רוּחַ צָפוֹן
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם
הַצְדִּיקִים בְּנֵי עֶדֶן, אִזּוּ רוּחַ צָפוֹן מִקִּישָׁה וּמְנִיעָה
לְאוֹתָם הַמְּמַנִּים בַּחצוֹת הַלַּיְלָה לִזְמַר, וְכָל
מוֹמְרִים וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה. וּכְשֶׁמְנִיעַ הַבְּקָר
וּמִתְחַפֵּרֵת קִדְרוֹת הַבְּקָר בָּאֹר, אִזּוּ כָּל הָאֲחֵרִים
אוֹמְרִים שִׁירָה, וְכָל כּוֹכְבֵי הַרְקִיעַ וְכָל שְׂאֵר
הַמַּלְאָכִים [שְׁלֵמָה] מְסִיעִים לָהֶם, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (אִיֹּב
לח) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בֶקֶר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. עַד
שִׁישְׂרָאֵל נוֹשְׂאִים שִׁירָה וְתִשְׁבְּחוֹת אַחֲרֵיהֶם.

מְדוֹר שְׁשִׁי הוּא מְדוֹר עֲלִיּוֹן קְרוֹב לְמַלְכוּת
הַשָּׁמַיִם, וּבֵין אֲנִיּוֹת וּנְהָרוֹת וּנְחָלִים
שְׁנַחֲלָקִים מִן הַיָּם וּכְמָה דָּגִים הֵם שְׂמַרְחָשִׁים
לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם. וּמַעֲלֵיהֶם שָׂרִים מְמַנִּים,

וּמְמַנָּה אֶחָד עֲלֵיהֶם וְשְׁמוֹ אֹרִיא"ל, וְהוּא מְמַנָּה
עַל כָּל אֱלֹהֵי הַתְּחִתּוֹנִים.

וּבְכָל־ם נוֹסְעִים בְּשַׁעוֹת וּרְגָעִים בְּשִׁנּוּסְעוֹת אֲנִיּוֹת
לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה. בְּשִׁנּוּסְעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד
[דְרוֹם] מְזוּרָח, הַמְּמַנָּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם לְאוֹתוֹ צַד הוּא
מִיכָא"ל שְׂפָא מִימִין. וּבְשִׁנּוּסְעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד
צָפוֹן, הַמְּמַנָּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶן לְאוֹתוֹ צַד הוּא
נְבִרְיָאֵל שְׂפָא מְצַד הַשְּׂמָאל. וּבְשִׁנּוּסְעוֹת אֲנִיּוֹת
לְצַד [מְזוּרָח] דְרוֹם, הֲרִי שָׁם הוּא הַמְּמַנָּה שְׁעוֹמֵד
עֲלֵיהֶם לְאוֹתוֹ צַד רְפָא"ל [נ"א אֹרִיא"ל] שְׁמוֹ, וְהוּא
לְיָמִין. וּבְשִׁנּוּסְעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד מְעָרְב, הַמְּמַנָּה
שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם לְאוֹתוֹ הַצַּד הוּא אֹרִיא"ל [נ"א רְפָא"ל]
וְהוּא לְאַחֲרוֹנָה.

מְדוּר שְׁבִיעִי הוּא מְדוּר עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל, וְשָׁם לֹא
נִמְצְאִים, רַק נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁשָׁם
מִתְעַדְנִים בְּאוֹתוֹ זֶהר עֲלִיּוֹן, וּמִתְעַדְנִים בְּעַדוֹנִים
וּתְפִנוּקִים עֲלִיּוֹנִים. וְשָׁם לֹא נִמְצְאִים, רַק אוֹתָם

וּבָאִים, וּגְנֹזֵי שְׁלוֹם וּבִרְכָה וּנְדָבָה. הַכֹּל הוּא כְּגֹזֵן
עֲלִיּוֹן, וַתִּרֵי אָמְרוּ הַחֲבֵרִים.

אִז הוּא בְּאֶרֶץ שְׁלִמְטָה בְּשִׁבְעָה מְדוּרִים, וּבְכֹלם
כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה. וּבְכֹלם יֵשׁ מִיָּנִים כְּמֵרְאָה כְּנִי
אָדָם, וּבְכֹלם מְדוּרִים וּמִשְׁבְּחֵיהֶם לְקֹדֶשׁ-כְּרוֹד-הוּא,
וַאִין מִי שִׁיזְדַע אֶת כְּבוֹדוֹ כְּאֹתָם שֶׁהֵם בְּמְדוּר
הָעֲלִיּוֹן. וְאֵלֶּה רֹאִים אֶת כְּבוֹדוֹ כְּרֹאֵי לְעֵבְדוֹ
וּלְשִׁבְחוֹ וּלְהַכִּיר אֶת כְּבוֹדוֹ.

וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה, שֶׁהוּא תֵּבֵל, לֹא עוֹמֵד
בְּקִיּוּמוֹ, אֲלֵא רַק בְּשִׁבְלֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם
גּוֹפִים קְדוֹשִׁים ^(דף מא ע"א) כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה לֹא עוֹמֵד אֹתוֹ
מְדוּר שְׁבִיעִי אֲלֵא לְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים. כִּךְ גַּם
הַמְדוּר הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה לְמִטָּה לֹא עוֹמֵד אֲלֵא
לְגוֹפֵיהֶם שֶׁל הַצְּדִיקִים, לְהִיּוֹת הַכֹּל אַחַד זֶה כְּמוֹ
זֶה.

בֵּא רֵאָה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁבְעָה מְדוּרִים הֵם
שֶׁאֲמַרְנוּ, וּבִתּוֹכָם יֵשׁ שִׁבְעָה הֵיכָלוֹת מֵאֹתָם

סודות האמונה בנגד שבעה רקיעים עליונים.
 ובכל היכל והיכל יש רוחות עליונות.

היכל ראשון, כאן יש רוח שהתמנה על נשמות
 הגרים שהתגירו ושמו רחמיא"ל, והוא
 נושא אותם ונהנים מזיו הכבוד שלמעלה.

היכל שני, יש רוח אחד ששמו אחינא"ל, וזה
 עומד על כל אותם נשמות התינוקות
 שלא זכו בעולם הזה לעסק בתורה, והוא עומד
 עליהם ומלמד אותם.

בהיכל השלישי יש רוח אחד בשם אדרהינא"ל,
 והוא עומד על נשמות אותם שחזרו
 בתשובה ולא חזרו. כגון שחשבו, ובטנם חזרו
 בהם מתו. אלה מורדים אותם בגיהנם, ואחר כך
 מעלים אותם לרוח הממנה הזה ונושא אותם.
 וחומדים להנות מזיו כבוד רבונם ולא נהנים.
 ואלה נקראים בני בשר, ועליהם כתוב (ישעיה סו)
 והיה מידי חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו יבא כל
 בשר להשתחוות לפני אמר ה'.

היכל רביעי, כִּאֲנֵן עוֹמֵד רוּחַ אֶחָד וְשְׁמוֹ
גִּדְרִיהָ"ל [ג"א גִּדְרִיהָ"ל]. זֶה עוֹמֵד עַל כָּל

אוֹתָן נְשָׁמוֹת שֶׁל הַרוּגֵי שְׂאֵר הָעַמִּים [עוֹבְדֵי עֲבוֹתִים]
לְהַעֲלוֹתָם לְתוֹךְ לְבוּשׁ מַלְכוּת שֶׁל הַמֶּלֶךְ,
וְנִדְשָׁמִים שָׁם עַד הַיּוֹם שֶׁיִּנָּקֶם אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שְׂפָתָיו (תהלים קי) יִדְיִן בְּגוֹיִם מְלֵא גְבוּרֹת מְחַיֵּן
רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה.

היכל חמישי, כִּאֲנֵן עוֹמֵד רוּחַ אֶחָד שְׁנִקְרָא
אֲדִירִיא"ל, וְזֶה עוֹמֵד עַל כָּל הַנְּשָׁמוֹת
הַלְלוּ.

[ג"א שֶׁל חֲסִידִים שְׂאֲחָיו בְּתַשׁוּבָה] שְׁעֵמְדוּ בְּאוֹתוֹ הַצַּד, וְאַלְהָ
הֵם מֵעַל בְּלָם שְׂבַמְדוֹר הַזֶּה הָעֲלִיזוּן עַל הַכֹּל,
וּמִיכָא"ל [שְׁמוֹ] מְמַנָּה גְדוֹל [עֲלֵיהֶם] עַל בְּלָם עוֹמֵד
[שְׁעוֹמְדִים] בּוֹ. וְכַמָּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת בְּלָם עוֹמְדִים
פְּתֻחָיו בְּאוֹתוֹ הַצַּד. וְשָׁם מִתְעַדְנוֹת אוֹתָן נְשָׁמוֹת
הַחֲסִידִים בְּאוֹתוֹ אוֹר עֲלִיזוֹן שֶׁשׁוֹפֵעַ מִהָעוֹלָם הַבֹּא.
בֹּא רֵא, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, מִיְהוּ שִׁיזְדַע לְסִדְר
תְּפִלַּת רַבּוֹנוֹ כִּמּוֹ מִשָּׁה? בְּשָׁעָה שֶׁהַצְּמִירָךְ

לוֹ לְסֵדֶר תִּפְלְתוּ בְּאֲרִיכוֹת - סֵדֶר. וּבְשָׁעָה
שֶׁהַצֵּטְרֵךְ לוֹ לְקֶצֶר - גַּם בֵּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי מָצְאָנוּ בְּסִפְרֵי הַקְּדָמוֹנִים
סֵדוּר שֶׁל סוּדֵי הַסּוּדוֹת בְּקֶשֶׁר אֶחָד.
לְפַעֲמִים שֶׁצֵּטְרִיךְ לְסֵדֶר תִּפְלְתוּ כְּרֵאוֹי וְלִקְשָׁר
קְשָׁרִים לְבִשָׁם אֶת רִבּוֹנוֹ כְּרֵאוֹי, וְלִדְעַת לְיַחַד יַחּוּד
שָׁלֵם לְקַרְעַ רְקִיעִים וְלִפְתַּח שְׁעָרִים וּפְתָחִים שְׁלֵא
יְהִיָּה מִי שֶׁיִּמָּחָה בְּיָדוֹ.

אֲשֶׁרֵיהֶם תִּצְדִּיקִים שִׁיזְדָּעִים לְפִתּוֹת אֶת רִבּוֹנָם
וְלִבְטֹל גְּזוּרוֹת וְלִהְשָׁרוֹת שְׂכִינָה בְּעוֹלָם
וְלִהְזַרִיד בְּרָכוֹת, וְלִהְסִיר אֶת בְּעָלֵי הַדִּין שְׁלֵא
יִשְׁלְטוּ בְּעוֹלָם. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קו) מִי
יִמְלֹל גְּבוּרוֹת ה' וְגו'. מִי יִגְלֶה עֶפְרַיִם מֵעֵינֶיךָ אֲבָרְהָם
הַחֲסִיד, יִמִּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנִּגְלָה לָךְ סוּד
הַסּוּדוֹת וְהַתְּחִלָּתָּה תִּפְלּוֹת בְּעוֹלָם, וְהַתְּגַלּוֹת לָךְ
הַיְכָלוֹת הַמְּלֶכֶךְ הַעֲלִיּוֹן.

שְׁבָעָה הַיְכָלוֹת קְדוֹשִׁים הֵם, וְהֵם עוֹמְדִים
בְּשָׁעָרִים בְּקִיּוּם. וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד

נְכַנְסֶת (דף מא ע"ב) תִּפְלֵת הַיְחֹד [שֶׁל רַבּוֹנוֹ] שֶׁל מִי שִׁיֹּדֵעַ
 לְבִשָׁם לְרַבּוֹנוֹ וְלַיְיָחֹד יְחֹד בְּשִׁלְמוֹת, שִׁיֹּדֵעַ לְהַכְנִים
 בְּכָל הַהִיכָלוֹת וְלִקְשֹׁר קְשָׁרִים אֵלָיו בְּאֵלוֹ, רוּחַ
 בְּרוּחַ, רוּחַ תַּחְתּוֹנָה בְּרוּחַ עֲלִיוֹנָה. כָּתוּב (ישעיה כו)
 ה' בַּצֹּר פְּקֹדוֹף צָקוּן לַחֹשׁ מוֹסְרָךְ לָמוֹ.

הַיְיָכָל הָרֵאשׁוֹן. כָּתוּב (שמות כד) וְתַחַת רַגְלָיו
 כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסִּפִּיר וּכְעֵצִים הַשָּׁמַיִם
 לְטַהֵר. סוּד הַסּוּדוֹת רוּחַ שֶׁנִּקְרְאָת סִפִּיר. כְּסִפִּיר
 שֶׁל אֶבֶן טוֹבָה נוֹצֵצַת לְשָׁנֵי צַדִּדִּים. אֹרֶךְ אֶחָד
 עוֹלָה וַיּוֹרֵד. וְאוֹתוֹ אֹרֶךְ לָבֵן נוֹצֵץ לְכָל צַד לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּעַת צַדִּי הָעוֹלָם. אֹרֶךְ תְּלוּי נִסְתָּר
 וְנִלְוִי.

מִהָאֹרֶךְ הַזֶּה נִפְרָדִים אַרְבָּעָה אֹרוֹת לְאַרְבָּעָה
 צַדִּדִּים, וְכֻלָּם מְאִירִים אֹרֶךְ אֶחָד
 כְּמִנּוֹרַת הַנֵּר שְׂדוּלָק וְנוֹצֵץ אֹרוֹת לְמִרְאֵה עֵינֵי
 בְּנֵי אָדָם. וְאוֹתָם אֹרוֹת הַנֵּר עוֹלִים וַיּוֹרֵדִים,
 הוֹלְכִים וְשׁוֹבִים מִתּוֹךְ אוֹתָהּ אֵשׁ שֶׁל אֹרֶךְ הַנֵּר
 שְׂדוּלָק, וְכֻלָּם אֹרֶךְ אֶחָד. כִּי נִם אֵלֶּה. וְכֻלָּ

המאורות נוצצים כמו מראה של נחשת מלפשת
באדם, כמו שנאמר (יחזקאל א) ונצצים כעין נחשת
קלל. וזהו לימין.

ולשמאל יש רוח שנקרא לבנה, וזה נכלל ברוח
הראשון ונכנס זה בזה. אורו אדם ולכן
באחד, משום שיוצא מאותם מאורות ראשונים.
כשבאים המאורות של זה, מגיעים באורות
הראשונים ונכללים בו והם אחד. ונראים
המאורות הראשונים לבדם, ולא מתנלים האחרים
הללו ולא נודעו שנכנסו לתוכם ונסתרו בו, כמו
שנאמר (בראשית מא) ולא נודע כי באו אל קרפנה
וגו'. וזהו רוח ברוח שהם אחד. מאורות במאורות
שהם אחד. וכאן הם שני שערים [רקיעים] תחתונים
מאותם רקיעים שנקראים שמי השמים [רקיע].

משני הרוחות המנצצים הללו נבראו אותם
האופנים שהם קדושים, שדמותם
בדמות החיות, כמו שכתוב (יחזקאל א) מראה
האופנים ומעשיהם וגו'. וזהו שכתוב ודמות

החיות מראיהם כנגחלי איש בערות כמראה
 הלפרים היא מתהלכת בין החיות. מי היא? זו
 רוח קדושה, מקום שיצאו ממנו והיא מאירה
 להם, שפתוב וננה לאש ומן האש יוצא ברק.

כשנכלל רוח ברות, יוצא מהם אור של חיה
 אחת רמוז [מפל] על ארבעה אופנים.
 וחרו דמותו באריה שולט על אלה ושלוש מאות
 רבוא של אופנים אחרים. כנפי הנשר הנה התמנה
 על כל אותם אופנים. בארבעה גלגלים נוסעים כל
 אחד ואחד מאותם ארבעה. בכל גלגל וגלגל
 שלשה עמודים. והם שנים עשר עמודים בארבעה
 גלגלים. רוח זו שולטת על הכל. מכאן יצאו. ורוח
 זו עומדת לכלם, וחרו ממנה נזונים.

ארבעה [האופנים] הללו, ארבע פנים לכל אחד
 ואחד. וכל אותם פנים מסתכלים
 לארבעה צדדים של אותה החיה שעומדת
 עליהם. כשנוסעים הארבעה הללו תחת אותה
 החיה, נכנסים זה בזה ומשקבים זה בזה, כמו

שְׁנַאֲמַר (שמות כו ולא) מִקְבִּילַת הַלְּאֵאת אִשָּׁה אֶל
 אַחְתָּהּ, לְהִתְכַּלֵּל אַחַת בְּאַחַת וּלְהַכְנִים זוּ זוּ.
 בְּשִׁנּוּסֵעִים אוֹתָם גְּלַגְלִים, נִשְׁמָע קוֹל נְעִימוֹת
 בְּכָל אוֹתָם צְבָאוֹת שְׁלֵמָטָה לְמִינֵיהֶם.

תַּחַת הַיֵּכָל זֶה נִפְרָדִים צְבָאוֹת הַחוּצָה לְכַמָּה
 צְדָדִים שֶׁל רְקִיעִים שְׁלֵמָטָה, עַד שְׁמִנְיָעִים
 לְכוֹכָב שֶׁל שֶׁבִתְאִי. כֵּלָם מִסְתַּכְּלִים לְהַיֵּכָל זֶה.
 מִשָּׁם נִזְוָנִים. כָּל אֵלֶּה שְׁבִהֵיכָל זֶה כֵּלָם מִסְתַּכְּלִים
 לְאוֹתָהּ רוּחַ, שְׁבִתּוֹכ (יחזקאל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה
 הַרוּחַ לְלָקֶת יִלְכוּ לֹא יִסְפוּ בְּלִכְתָּן. וְזֶהוּ הַיֵּכָל
 שְׁנַקְרָא לְבִנַּת הַסִּפִּיר.

רוּחַ זוּ הַבּוֹלְקֵת רוּחַ אַחֲרַת שְׁנֵיָה עוֹלָה וַיּוֹרְדַת,
 אוֹרָה שְׁלֵא שׁוֹכֵךְ [עוֹב] לְעוֹלָמִים כְּאוֹר
 הַשֶּׁמֶשׁ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. אִין מִי שְׁעוֹמֵד עָלֶיהָ, פָּרַט
 לְרַצוֹן שֶׁל אִישׁ צְדִיק בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה שְׁנַכְנַסַת
 בְּאוֹתוֹ הַיֵּכָל וְעוֹלָה לְקֶשֶׁר קֶשְׁרִים בְּשִׁלְמוֹת
 בְּתַחֲלָה שֶׁל (דף מב ע"א) הַרוּחַ [הָאוֹר] הַזֶּה כְּרֵאוּי. אִזּוּ הָאוֹר
 מִתְעַטֵּף בָּהּ וְשִׁמַּח בָּהּ, וְעוֹלָה עִמָּה לְהִתְקַשֵּׁר

בְּקֶשֶׁר שֶׁל הַחֵיבֶל הַשְּׁנִי, לְהַתְּכִיל רוּחַ שְׁכָלוֹל
בְּרוּחַ אַחֶרֶת עֲלִיוֹנָה שְׁעָלָיו.

וְרוּחַ זוֹ שְׁכוּלָלֶת, כּוֹלָלֶת בָּהּ אוֹתָהּ תִּיָּה וְכָל
אוֹתָם אוֹפְנִים וְגִלְגָּלִים, וְנֶאֱחָזִים בּוֹ כְּמוֹ
שְׁנֵאֱחָזִים אֵשׁ בְּמִים וּמִים בְּאֵשׁ, דָּרוֹם בְּצָפוֹן, צָפוֹן
בְּדָרוֹם, מְזֻרָח בְּמַעְרָב, וּמַעְרָב בְּמְזֻרָח. כִּי נֶאֱחָזִים
כֵּלָם זֶה בְּזֶה וְנִקְשָׁרִים זֶה בְּזֶה. אוֹתָהּ רוּחַ עוֹלָה
לְהַתְּקֶשֶׁר, וְאוֹתָהּ תִּיָּה מְסַתְּכֶלֶת לְמַעְלָה אֶל
הַחֵיבֶל הַשְּׁנִי, וּמְסַתְּכֶלִים זֶה בְּזֶה.

בְּאַמְצַע הַחֵיבֶל הַזֶּה נֶעֱוִין עֲמוּד אֶחָד שְׁעוֹלָה עַד
אַמְצַע הַחֵיבֶל הָאַחֵר, וְהוּא נְקוּב וְנֶעֱוִין
[נ"א נְתִיב נֶעֱוִין] מְלֻמָּטָה לְמַעְלָה לְהַדְּבִק רוּחַ בְּרוּחַ, וְכֵן
עַד לְמַעְלָה מִכָּלֶם לְהִיזֵת כֵּלָם רוּחַ אַחַת, שְׁנֵאֱמַר
(קַהֲלַת ג) וְרוּחַ אֶחָד לְכָל.

חֵיבֶל שְׁנִי. כְּתוּב (שְׁמוֹת כד) וּבְעֵצִים הַשָּׁמַיִם לְמַחֵר.
כֵּאֵן הוּא אוֹתוֹ רוּחַ שְׁנִקְרָא זֶהָ, וְעוֹמֵד
בְּלֶבֶן תְּמִיד שְׁלֵא יִתְעָרְבוּ גוֹנִיּוֹ בְּאַחֵר, וְהוּא עֵצִים
שְׁלֵא מִשְׁתַּנָּה לְעוֹלָמִים. זֶה אֵינּוּ בְּהַתְּנַלּוֹת כִּי

לְהַתְנוּצִין כְּמוֹ הָאֲחֵר. וְהַ קָּשָׁה לְהַתְנַלּוֹת. כְּמוֹ
 סֵתֵר הָעֵינַן שְׂכַשְׂמַתְנַלְנָלְתָּ, זוֹהַרְתָּ וְנוֹצְצַת בְּגִלְגּוּל.
 וְגַם זֶה כָּף. מִשּׁוֹם שְׂכַשְׂאוֹתוֹ רוּחַ רֵאשׁוֹן עוֹלָה,
 מְנַלְגֵּל בְּגִלְגּוּל וּמְנַלָּה אוֹתוֹ, וְנִקְשָׁר יַחַד אֶתוֹ בְּקִשְׁר
 שָׁל לִבְנֵי הָעֵינַן תוֹךְ גִּזּוֹן אַחֵר שֶׁהוּא דְקִיק מִפְּנֵי
 שְׂשׂוּרָה עֲלָיו.

רוּחַ זֶה מִתְנַלְנָלְתָּ מִתוֹךְ רוּחַ שְׂלִמְטָה. הָאוֹר
 שְׂלִמְטָה סוֹבֵב לְגִלְגּוּל [וְגִלְגּוּל] הָאוֹר הַזֶּה
 וּמְאִיר. וְלֹא יָכוֹל לְהָאִיר עַד שְׂאוּחֵז בּוֹ הַתְּחִתּוֹן
 וְנִקְשָׁר עִמּוֹ וְאֵז מְאִיר, וְאוּחֵז בְּאוֹר שְׂלִמְטָה [שְׁחִיָּה
 מְאִיר] שֶׁהוּא כְּלוּל וְלֹא מִשְׁתַּנָּה בְּכֻלּוֹ, אֵלֶּא מִתְנַלָּה
 בְּגִלְגּוּל בְּגִלְגּוּל שָׁלוֹ. וּכְשֶׁאוֹר זֶה מִתְנַלְנָל, נוֹטֵל אוֹר
 אַחֵר לְצַד שְׂמֵאל וּמִתְנַלְנָל עִמּוֹ וּמִסְתוֹבֵב עִמּוֹ. וְזֶה
 סוֹד הַכֶּתוּב (שִׁיר ז) חֲמוּקֵי יִרְכִיז כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה
 יְדֵי אֶמְנֵן. אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיזְדַּע לְגִלּוֹת [לְגִלְגּוּל] מְאוֹרוֹת.
 רוּחַ אַחֲרֵת נִכְלָלָת עִמּוֹ וּמִסְתוֹבֵב [וּמְאִיר] וּמְאִיר
 סְבִיבּוֹ בְּגִזּוֹן תְּכִלָּת וְלָבָן. אוֹתוֹ לָבָן נִקְשָׁר בְּלָבָן
 הַזֶּה, וְאוֹתוֹ תְּכִלָּת נִקְשָׁר בְּאָדָם שָׁל הָאוֹר הַתְּחִתּוֹן
 שְׂלְצַד שְׂמֵאל, וְנִכְלָלִים זֶה בְּזֶה וְנִתְהַיִּים אַחֵר,

וּנְקָרְאִים עֲצֵם הַשָּׁמַיִם. וְכָל מִה שְׁלֹמֶטָה וְאוֹתוֹ
 הַיֵּכָל שְׁלֹמֶטָה, הַכֹּל נִכְלָל בָּאֵן. וְהַיּוֹת שְׁהַכֹּל
 נִכְלָל בָּאֵן, נִקְרָא עֲצֵם הַשָּׁמַיִם.

מִכָּלֵל שְׁאוּרוֹת הַלָּלוּ נִבְרְאוּ אוֹתָם שְׁרָפִים שֶׁל
 יֵשׁ בְּנָפִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיהו ו) שְׁרָפִים
 עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ יֵשׁ בְּנָפִים יֵשׁ בְּנָפִים לְאַחַד.
 בְּכֵן בְּיֵשׁ, מַשּׁוּם שֶׁכֵּלָם מֵעֲצֵם הַשָּׁמַיִם. אֵלֶּה הֵם
 שְׁשׁוּרְפִים אֵת אֵלֶּה שְׁלֹא חוֹשְׁשִׁים עַל כְּבוֹד
 רְבוֹנָם. וְסוּד שְׁהַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּכֶתֶר חוֹלֵף. מִי שֶׁקּוֹרֵא
 וְשׁוֹנֵה שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְהוּ מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְסִדֵּר
 וְלִקְשֹׁר קִשּׁוֹר שֶׁל יְחוּד שֶׁל רְבוֹנוֹ בְּרֵאוֹ. אֵלֶּה
 אוֹתָם שְׁמִקְבְּדֵשִׁים הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רְבוֹנָם בְּכָל יוֹם
 תָּמִיד.

בְּשִׁמְתֵּינְלֵנְלִים הָאוּרוֹת, יוֹצֵא מֵהֶם אוֹר שֶׁל חַיָּה
 אַחַת, שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת וּמְטֹלֶת עַל
 אַרְבַּע חַיּוֹת הַשְּׁלִיטוֹת עַל הָרֵאשׁוֹנוֹת שְׁכוּלָלוֹת
 אוֹתָם בְּתוֹכָם. וּבְאֵלֶּה בְּשִׁנּוּסֵינָם, כּוֹפִים הַשְּׁרָפִים

תַּחְתּוֹנִים נְחָשִׁים שְׂיוֹצְאִים מִתּוֹךְ אוֹתוֹ נָחַשׁ שָׂרָף
שְׁגוֹרִם מָוֶת לְכָל הָעוֹלָם.

אַלֶּה הַחַיּוֹת פְּנֵי נֶשֶׁר, מִסְתַּכְלוֹת אֶל אוֹתָהּ חַיָּה
הַנֶּשֶׁר עֲלִיּוֹן שְׁעֲלִיָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ל)
דָּרָךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. רוּחַ זֶה שׁוֹלֵטֶת עַל הַכֹּל. אוֹתוֹ
הַחַיָּה שְׂרוּמוֹת [ג"א שְׁמַטָּלַת] עַל בָּלָם, מִסְתַּכְלוֹת
לְמַעַלָּה, וּבָלָם אֵלֶיהָ [ג"א אֶצְלָה].

בַּשָּׂבָלָם נוֹסְעִים, מוֹדְעוֹעִים כַּמָּה צְבָאוֹת. מֵהֶם
מְאִירִים, מֵהֶם מִשְׁתַּבְּרִים [ג"א מִסְתַּבְּרִים
מִלְפָּנֵיהֶם] מְקִיּוּמָם [מִימֵיהֶם] וְשׁוֹרְפִים אוֹתָם בְּאֵשׁ,
וּבָאִים וּמַתְחַדְּשִׁים כְּמִקְדָּם. בָּלָם נִכְנָסִים תַּחַת
אוֹתָהּ חַיָּה, וּמִסְתַּתְּרִים תַּחַת כְּנִפְיָהּ לְהַכְלִילָם
לְמַעַלָּה.

אוֹתָן אַרְבַּע חַיּוֹת (דף מב ע"ב) עוֹלוֹת כְּשֶׁרוּחַ זוֹהַרֶת
לְתוֹךְ אוֹתָהּ חַיָּה. אַרְבָּעָה גִלְגָּלִים לְכָל
אַחַת וְאַחַת. גִּלְגָּל אֶחָד מִסְתַּכֵּל לְצַד מוֹרָחַ,
וְשֹׁלֵשׁ עֲמוּדִים נוֹשְׂאִים אוֹתוֹ וּמִסְתַּכְלוֹתִים
לְאַמְצַע. וְגִלְגָּל אֶחָד מִסְתַּכֵּל לְצַד מְעַרְב, וְשֹׁלֵשׁ

עמודים נושאים אותו ומסתכלים לאמצע. וּגְלָגַל
 אַחַר מִסְתַּכֵּל לְצַד דָּרוֹם, וְשִׁלְשָׁה עֲמוּדִים נוֹשְׂאִים
 אוֹתוֹ וּמִסְתַּכֵּלִים לְאִמְצַע. וּגְלָגַל אַחַר מִסְתַּכֵּל
 לְצַד צָפוֹן וְשִׁלְשָׁה עֲמוּדִים נוֹשְׂאִים אוֹתוֹ
 וּמִסְתַּכֵּלִים לְאִמְצַע. וְכָל שְׁנַיִם עֶשֶׂר הָעֲמוּדִים
 נוֹשְׂאִים מִתּוֹךְ הָאִמְצַע, וְאוֹתוֹ הָאִמְצַע סָגוּר
 וּפְתוּחַ. וְכָל גְּלָגַל וְגְלָגַל בְּשֵׁנוֹםֶעַ, קוֹל נִשְׁמָע בְּכָל
 הַרְקִיעִים.

אֵלוֹ הָאַרְבַּע חַיּוֹת [שְׁלֹמֶעֱלָה] בָּכֶם מִתְּלַבְּשׁוֹת [מִשְׁתַּלְבֹּת]
 זוּ בָּזוּ, וְנִבְנְנִים אוֹתָם אוֹפְנִים שְׁלֹמְטָה לְתוֹךְ
 הַחַיּוֹת הֵלְלוּ שְׁלֹמֶעֱלָה בְּלוּלִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. רוּחַ זוּ
 שֶׁנִּבְלָלָה בְּאוֹתָן רוּחוֹת, לוֹהֶטֶת וְעוֹלָה לְהֶאֱחֹז
 לְמַעַלָּה וְעוֹמֶדֶת לְהִתְאַחֵד [וְלִהְתַּקְּשֵׁר בְּרִצּוֹן
 הָאִישׁ הַצַּדִּיק בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה שְׁמֵת־פֶּלֶל. שְׁבִשְׁעוֹלָה
 וְנִבְנְנֶת בְּאוֹתוֹ הַיִּכָּל, לוֹקַח הַכֹּל, וְכֹלֵם נוֹטְלִים
 יַחַד עֹמָה וְנִבְלָלוּ זֶה בְּזֶה עַד שֶׁנִּבְלָלִים בְּאוֹתָהּ
 רוּחַ.

וְאוֹתָהּ רוּחַ נוֹטְלָת בְּרֵצוֹן שֶׁל קָשֶׁר הַיְחִוּד שֶׁל
 הַתְּפִלָּה שְׁמִיחָת הַכֹּל, עַד שֶׁכֻּלָּם
 מְנִיעִים לְהִיכָל הַשְּׁלִישִׁי כְּלוּלִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ
 הַרְאֵשׁוֹנִים אֵשׁ בְּמִים, וּמִים בְּאֵשׁ, רוּחַ בְּעָפָר,
 וְעָפָר בְּרוּחַ. מְזַרְח בְּמַעְרֵב, מְעַרֵב בְּמְזֻרְחָ, צְפוֹן
 בְּדָרוֹם, וְדָרוֹם בְּצְפוֹן. וְכֵן כֹּל הַלְלוֹ מִתְקַשְּׁרִים זֶה
 בְּזֶה, וְנִאֶחָזִים זֶה בְּזֶה וּמְשַׁלְּבִים זֶה בְּזֶה. וְכֵן כַּמָּה
 צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת שְׁנֵאֶחָזוּ ^[נ"א שִׁירָדוּ] לְמַטָּה וְהַתְּעַרְבוּ
 בְּאוֹתָם תַּחְתּוֹנִים עַד שֶׁהִנִּיעוּ לְכוֹכַב צֶדֶק, וְשָׁם
 כַּמָּה מְמַנִּים עַל הָעוֹלָם.

וּכְשֶׁרוּחַ זֶה שֶׁנִּכְלָל מִכָּלֵם וּכְלָם כְּלוּלִים בּוֹ,
 עוֹלָה וְנִאֶחָזוּ וְנִכְנָם לְתוֹךְ הַתְּיָכָל
 הַשְּׁלִישִׁי עַד שְׁנֵאֶחָזוּ בְּרוּחַ שֶׁל שָׁם בְּתוֹךְ אוֹתוֹ
 הָעֲמוּד שְׁעוֹמֵד בְּאֶמְצֵעַ, וְאֵז הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת עַד
 כָּאֵן פְּרָאוּי. וְכָלֵם רוּחַ אֶחָד כְּלוּל מִהַכֹּל וְשָׁלֵם
 מִהַכֹּל, כְּמוֹ שְׁנֵאֶמַר וְרוּחַ אֶחָד לְהִנָּח (לְכָל). כָּאֵן
 הַכְּרִיעָה לְהַדְּבִק בְּרַבּוֹנוֹ.

היכל שלישי. היכל זה הוא היכל של אותו רוח
 שנקרא נגה. רוח זה הוא מהור, ברור
 מכלם. אין בו גון שנראה בו, לא לבן ולא ירק
 ולא שחר ולא אדם, ולכן נקרא מהר. מהרה
 ברורה מכל התחתונים הללו. ואף על גב שהיא
 מהור מהכל, לא נראה עד שהתחתונים הללו
 מתגלגלים ואותיות [נ"א ובורים] בו ונכנסים בתוכו
 [כו]. כיון שנקנסים בתוכו, אז מראה את אורו,
 ולא גון אחד מכלם.

כשנשלים רוח זה מכל התחתונים, יוצא ממנו
 אור שכלול בשלשה מאורות. אותם
 שני מאורות עולים ויורדים ונוצצים. באותו נצנוץ
 נראים עשרים ושנים אורות משנים זה מזה, וכלם
 אור אחד. ונכנסים באותו האור האחד.

ואותו האור כולל אותם, ולא מאיר פרט לזמן
 שהאורות הללו שלמטה עולים. ואותו
 רצון של התפלה נושא את כלם. אז אותו אור
 יוצא מתוך אותה רוח. מאיר אותו האור ומוציא

שְׁנֵי הָאֲזוּרֹת הַנוֹצְצִים הַלָּלוּ, וְנִרְאִים כְּחֻשְׁבוֹן
עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה. אַחַר כֵּן חוֹזְרִים
וְנִכְלָלִים בְּאוֹתוֹ הָאֵזֶר.

כָּל אוֹתָם הָאֲזוּרֹת תַּחְתּוֹנִים [בְּאוֹתָם אֲזוּרֹת], כֻּלָּם
כְּלוּלִים בְּאֲזוּרֹת הַלָּלוּ [תַּחְתּוֹנִים], וְכֻלָּם בְּאֵזֶר
הַזֶּה. הָאֵזֶר הַזֶּה כְּלוּל בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַרוּחַ, וְאוֹתוֹ
הַרוּחַ עוֹמֵד בְּהִיכָל הַשְּׁלִישִׁי הַזֶּה, וְלֹא עוֹמֵד
לְהִתְיָשֵׁב אֲלָא בְּתוֹךְ הַהִיכָל הַרְבִּיעִי שֶׁהִשְׁתַּוְּקָקוֹתוֹ
לְעֲלוֹת לְתוֹכוֹ.

הַמְּאֲזוּרֹת הַלָּלוּ שִׁינְעָאוּ מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הַרוּחַ,
כְּשֶׁנוֹצְצִים מִתְּחִבָּרִים כָּל הַמְּאֲזוּרֹת
הַנוֹצְצִים. בְּשַׁעַת שִׁינְעָאִים מִתּוֹךְ אוֹתוֹ אֵזֶר אֶחָד
וְדוֹחֲקִים וְדוֹחִים לְהִתְנַוֵּץ. יוֹצֵאת מֵהֶם חֵיה אֶחָת
קְדוּשָׁה גְּדוּלָּה, דְּמוּתָהּ כַּמְּרֵאָה שֶׁל כָּל אֱלוֹ (דף מג ע"א)
שָׂאָר הַחַיּוֹת. דְּמוּת אֲרִיָּה וְדְמוּת נֶשֶׁר כְּלוּלִים
בְּאֶחָד, וְנִעְשׂוּ בָּהּ דְמוּת אֶחָת מֵהֶם.

תַּחַת תַּחֲיָה הַזֹּאת יֵשׁ אַרְבַּעָה אוֹפְנִים עֲלִיזִים
כַּמְּרֵאָה תְּרִשִׁישׁ מְרַקָּם בְּכִלְיוֹת כָּל

הַגּוֹנִים. וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַבּוֹא [גְּדוּלִים] כֻּלָּם בְּתוֹכָם.
 וְאַרְבַּעַה הָאוֹפְנִים הִלְלוּ כֻּלָּם בְּשִׁמוּנָה כְּנַפְיָם,
 וְכֻלָּם יוֹצְאִים מִתּוֹךְ אֹר אֹתָהּ הַחַיָּה שֶׁשׁוֹלֵטֶת
 עֲלֵיהֶם. בְּשָׁעָה שְׁנוּצִין אוֹתוֹ הָאוֹר, מוֹצִיָּאָה
 צְבָאוֹת צְבָאוֹת הִלְלוּ.

וְאַרְבַּעַה אֱלֹהִים שֶׁתַּחֲתֶיהָ עוֹמְדִים בְּאַרְבַּעַת צַדֵּי
 הָעוֹלָם בְּאַרְבַּע פָּנִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד.
 שְׁתֵּי פָּנִים מִסְּתַכְלוֹת לְאוֹתָהּ הַחַיָּה, וְשְׁתֵּי פָּנִים
 מִכְּסוֹת בְּכַנְפֵיהֶם מֵאוֹתָם אֹרוֹת שְׁנוּצִים שְׁלֹא
 יכוֹלִים לְהִסְתַּכֵּל.

בְּכָל פֶּעַם שְׁנוּסְעִים אֱלֹהִים בְּאַרְבַּעַה גִּלְגָּלִים [ד"א וּשְׁנַיִם
 עֶשְׂרִי] [וּשְׁנַיִם] עוֹמְדִים פְּרֵאשׁוּנִים נִעְשֶׂה מֵאוֹתָהּ
 הַזְּעָה שְׁלָהֶם כַּמָּה צְבָאוֹת וּמַחֲנוֹת שְׁכֻלָּם מִשְׁבָּחִים
 וּמְזוּמָרִים שְׁלֹא שׁוֹקְטִים לְעוֹלָמִים. וְלֹאֱלֹהִים אֵין לָהֶם
 שְׁעוֹר.

אַרְבַּעַה פְּתָחִים יֵשׁ לְהִיכָל הַזֶּה לְאַרְבַּעַת צַדֵּי
 הָעוֹלָם. עֲשָׂרָה מְבַנִּים בְּכָל פְּתָח וּפְתָח.
 וּבְזֶמֶן שְׁכֻלָּם שְׁבִתוֹךְ הַחֵיכָלוֹת שְׁלֵמֻטָּה, וְאוֹתָם

היכלות עולים ברצון של תפלה ופה, כלם
 פותחים פתחים עד שנכללים כלם אלה באלה,
 ומשלים אלה באלה, ונכנסים כל המנים לתוך
 מנים, מחנות בתוך מחנות, אופנים פחיות
 וחיות באופנים. באופנים הללו מאורות
 במאורות, רוח ברוח, עד שנכנסים ברוח זו.

בהיכל הזה יש מקום אחד במראה זהב שנוצין,
 ושם גנוזים כמה צבאות ומחנות שלא
 עולים ולא מתעטרים למעלה, אלא רק בשעה
 שכל אלה קושרים קשרים, ובהיכל נוסע
 להתעטר. כלם יוצאים מלאים בדין, ונקראם
 מחזיקי מנגנים. שלוחים בעולם מתוך בעלי הדין
 שבהיכל הרביעי. במקום זה תלויים בארבעה
 צדדים שש מאות אלה רבוא מנגנים של זהב לכל
 צד וצד. וכן למטה מהם חומות מקיפות, והם
 ששים.

וכל המנגנים הללו נלחמים קרבות בתרבות
 ורמחים, פרט לכל אותם שלוחי הדין של

הָעוֹלָם, עַד שְׁמַנְיָעִים דְּרָגוֹת בְּדְרָגוֹת לְכוֹכַב
מַאֲדִים. וְאִז הֵיכָל עוֹלָה וּמִתְעַפֵּר בְּאוֹתָהּ רוּחַ
בְּכָל אוֹתָם צְבָאוֹת, וְנִשְׁאָר אוֹתוֹ מָקוֹם בְּמָקוֹמוֹ.
וְאוֹתוֹ מָקוֹם נִקְרָא תָּא הָרְצִים. אוֹתָם הַשְּׁלוּחִים
רְצִים לְהַשְּׁלִים דִּינִים וּפְרָעָנִיּוֹת בְּכָל צְדֵדֵי הָעוֹלָם.
בְּשִׁעוֹלָה תִּפְלָה, נוֹשֵׂאת כָּל הַמַּאֲזוֹת הַלָּלוּ
וְהַמַּחֲנוֹת, וְקוֹשְׁרֵת קְשָׁרִים וְנִבְלָלִים
כָּלָם כְּאַחַד, עַד שְׁנִקְשָׁר רוּחַ בְּרוּחַ וְהֵם אֶחָד.
וְנִבְנְסִים לְתוֹךְ אוֹתוֹ עֲמוּד לְהַכְלִיל בְּרוּחַ שֶׁל
הֵיכָל הָרְבִיעִי. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שִׁיּוֹדֵעַ סוּד
רְבוּנוֹ וּמְרִים דְּגָלוֹ בְּמָקוֹם שְׁצָרִיךְ.

וּבֵּא וּרְאֵה, הַכֹּל צָרִיךְ זֶה לָזֶה וְזֶה לָזֶה לְהַשְּׁלִים
זֶה עִם זֶה וּלְהַאֲוִיר זֶה בְּזֶה, עַד שִׁעוֹלָה הַכֹּל
לְמָקוֹם שְׁצָרִיךְ שְׁלֵמוֹת. מְלֻמְטָה בְּהִתְחַלָּה, וְאַחַר
כֵּן מְלֻמְעָלָה, וְאִז הַשְּׁלֵמוֹת הֵיא בְּכָל הַצְּדָדִים
וְנִשְׁלָם הַכֹּל כְּרֵאוּי. מִי שִׁיּוֹדֵעַ הַסּוּדוֹת הַלָּלוּ
וְעוֹשֶׂה שְׁלֵמוֹת, זֶהוּ שְׁמִתְדַבֵּק בְּרְבוּנוֹ וּמְכַהֵל כָּל
הַנְּזוּרוֹת הַקָּשׁוֹת, וְהוּא מְעַפֵּר אֶת רְבוּנוֹ וּמוֹשֵׁךְ

בְּרָכוֹת עַל הָעוֹלָם. וְזֶהוּ אָדָם שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק עֲמוּד
הָעוֹלָם, וְתַפְלָתוֹ לֹא חוּצָת רִיקָם, וְחִלְקוֹ בְּעוֹלָם
הַבָּא, וְהוּא בְּחֻשְׁבוֹן בְּנֵי הָאָמוּנָה.

בֹּא רֵאה, כָּל הַהִיכָלוֹת הִלְלוּ וְכָל הַחַיּוֹת הִלְלוּ
וְכָל הַצְּבָאוֹת הִלְלוּ וְכָל הָאֹרוֹת הִלְלוּ וְכָל
הַרוּחֹת הִלְלוּ צְרִיכִים זֶה לָזֶה, כִּדְרֵי לְהַשְׁתַּלֵּם
מִלְמַטָּה וּלְהַשְׁתַּלֵּם אַחֵר כִּדְרֵי מִלְמַעְלָה. תְּהִיכָלוֹת
הִלְלוּ יֵם מִתְדַבְּקִים זֶה בְּזֶה.

וְכָלָם כְּמוֹ הַגּוֹנִים שֶׁלְמַעְלָה [שֶׁל הָעֵינַן] דְּבוֹקִים זֶה
עִם זֶה. כָּל מֶה שֶׁתּוֹכֵם יֵם כְּאוֹתוֹ מֵרֵאה
שֶׁנִּרְאָה בִּסְתֵר כְּשֶׁמִתְגַּלְגַּלְתָּ הָעֵינַן וְנִרְאָה אוֹתוֹ זֶהר
נוֹצֵץ. וְאוֹתוֹ מֶה שֶׁלֹּא נִרְאָה כְּאוֹתוֹ גְּלָגוּל, הוּא
אוֹתָהּ רוּחַ שֶׁשׁוֹלֵטת עַל הַכֹּל. וְלִכֵּן עוֹמֵד זֶה בְּזֶה
דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת עַד שֶׁמִתְעַטֵּר הַכֹּל (דף מג ע"ב) כְּרֵאוּי.

וְבֹא וּרְאֵה, אֲלֵמְלֵא כָּל אוֹתָם גּוֹנִים שֶׁל הָעֵינַן
שֶׁנִּרְאִים, כְּשֶׁנִּסְתַּמְתָּ הָעֵינַן וּמִתְגַּלְגַּלְתָּ
בְּגִלְגוּל, לֹא נִרְאִים אוֹתָם הַגּוֹנִים שְׂוִי־הַרִים,
וְאֲלֵמְלֵא אוֹתָם גּוֹנִים לֹא נִדְבַק אוֹתוֹ הַנִּסְתַּר

ששולט עליהם. נמצא שהכל תלוי זה בזה ונקשר זה בזה כשנכלל הכל כאחד ביהיכל השלישי. ורצון התפלה עולה להתעטר ביהיכל הרביעי. ואז הכל אחד ורצון אחד וקשר אחד. כאן השתחואה להתרצות לרבנו.

היכל הרביעי. היכל זה הוא משנה מכלם. ארבעה היכלות לזה, זה לפני מזה, וכלם היכל אחד. כאן הוא רוח שנקרא זכות. במקום זה מתהפך הזכות של כל העולם. רוח זו נושאת הכל. ממנה יוצאים שבעים אורות כלם נוצצים. וכלם בענול שלא מתפשטים כמו האחרים הללו. מתדבקים זה בזה ומאירים זה בזה, אחוזים זה בזה. כל זכיות העולם עומדות לפני המאורות הללו. מכלם יוצאים שני מאורות שקולים כאחד שעומדים לפניהם תמיד.

בנגד אלה שבעים ממנים גדולים שפחויז שפוכבים את כל ארבעת התיכלות הללו. שבעים אורות אלו ושני אורות שעומדים

לְפָנֵיהֶם, כָּל־מַלְאָכָיו לְפָנֵים וְלְפָנֵים, וְזֶה סוּד
הַכְּתוּב (שִׁיר ז) בְּמִנְהַג עֲרַמַּת חֲטִים סוּגָה בְּשׁוֹשַׁנִּים.

לְפָנֵי הָאֲזוּזוֹת הַלְלוּ נִכְנָסִים כָּל הַזְּכוּיּוֹת וְעַל כָּל
מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם לְהַדוּן. שְׁנֵי הָאֲזוּזוֹת הַלְלוּ
מְעִידִים עֲדוֹת, מִשׁוּם [שָׁהם] שֵׁשׁ שְׁבַע עֵינֵי ה'
שְׁמֵשׁוֹמְטִים בְּכָל הָאָרֶץ, [בּוֹ כָּל] וְכָל מַה שְׁנַעֲשֶׂה
בְּעוֹלָם נִרְשָׁם בְּאֹתוֹ מַעֲשֶׂה מִמֶּשׁ וְאוֹתוֹת זְכוּת
מִמֶּשׁ וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. וְשְׁנֵי הָאֲזוּזוֹת הַלְלוּ רוֹאִים
בָּהֶם וּמִסְתַּכְּלִים וּמְעִידִים לְפָנֵי שְׁבַעִים אֲזוּזוֹת
הָאֱלֹהִים. אֱלֹהֵי שְׁבַעִים גּוֹזְרֵי גִזְרוֹת וְדַנִּים דִּינִים, הֵן
לְטוֹב הֵן לְרָע. וְכֵאן הוּא מְקוֹם הַזְּכוּת.

רוּחַ זוֹ בָּהּ נִרְשָׁמוּ שְׁלֹשׁ אֲזוּזוֹת שָׁהם ית"ו.
שְׁכַפְשָׁתָאֲזוּזוֹת הַלְלוּ נִדְבָקוֹת בְּמְקוֹם הַזֶּה
בְּהַדְבָּקוֹת שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, אִזּוֹ נִרְשָׁמִים בּוֹ וְלֹא
מִסְתַּלְקִים מִשָּׁם. אַחַר כֵּן יוֹצֵא אֹרֶךְ אֶחָד שְׁמַאִיר
לְאַרְבָּעָה צְדָדִים. הָאֹרֶךְ הַזֶּה מוֹצֵא שְׁלֹשָׁה אַחֲרָיִם
שָׁהם שְׁלֹשָׁה בְּתֵי דִין שְׁדָנִים דִּינִים אַחֲרָיִם בְּדָבְרֵי
הָעוֹלָם - בְּעֵשֶׂר, בְּעֵינֵי, בְּמַחְלוֹת, בְּשִׁלְמוֹת בְּכָל

אוֹתָם שָׂאָר דְּבָרִים שֶׁהָעוֹלָם נִדוֹן בָּהֶם. הֵיכַל אֶחָד
 לְאוֹתָם שְׂבָעִים רֵאשׁוֹנִים לְפָנִים. שְׁלֹשָׁה לְאוֹתָם
 שְׁלֹשָׁה הָאֲחֵרִים.

עוֹלָה הָרוּחַ הִזוּ וְכוּלְלֵת כָּל אֱלוֹ שְׁלֹמֹה,
 וּמוֹצִיָּאָה תְּיָה קְדוּשָׁה אַחַת מִתְּלֵהֶטֶת,
 וַיֵּשׁ לָהּ עֵינַיִם כְּמוֹ עֵינֵי אָדָם לְהַשְׁגִּיחַ בְּאֵלֶיהָ
 אֱלֹפִים וְרַבּוּא רַבְבוֹת צְבָאוֹת בְּעֲלֵי הַדִּין. כֵּלָם
 לוֹקְחִים פְּתָקִים וּפּוֹתְחִים וְסוֹגְרִים בְּעוֹלָם
 וּמִשְׁלִימִים דִּין.

תַּחַת תְּחִיָּה הִזוּ אַרְבָּעָה שְׂרָפִים לוֹהֲטִים, כֵּלָם
 כְּכַפֹּתוֹר וּפְרָח וּשְׂבִיבֵי אֵשׁ. עוֹלִים שְׂבָעִים
 וּשְׁנַיִם גְּלִגְלִים לְכָל אֶחָד מְלֵהֲטִים בְּאֵשׁ.
 כְּשֵׁנוֹסְעִים, נִעֲשֶׂה נֶהָר אֶחָד שֶׁל אֵשׁ. אֵלֶיהָ אֱלֹפִים
 מִשְׁמָשִׁים לְאוֹתָהּ הָאֵשׁ, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים כִּמְה
 צְבָאוֹת. כְּשֶׁהַגְּלִגְלִים נוֹסְעִים, כִּמְה הֵם רַבּוּא
 רַבְבוֹת שֵׁיעֲמְדוּ מֵהֶם בְּתוֹךְ אוֹתָהּ הָאֵשׁ. תַּחַת
 הֵיכַל הַשְּׁנֵי יוֹצְאִים צְבָאוֹת שְׁמוֹמְרִים וּבְאִים
 לְהַתְקַרֵּב כָּאֵן וְכֵלָם נְשָׂרָפִים.

כָּל אוֹתָם מִמִּנֵּי הָעוֹלָם שֶׁהִתְמַנּוּ לְשֵׁלֵט, מִכָּאן
 יוֹצֵא רִינָם לְשֵׁלֵט מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הַרוּחַ
 שֶׁנִּרְשָׁמָה בְּשֵׁלֵשׁ אוֹתֵיּוֹת. וּמִכָּאן מֵעֲבִירִים קִיּוּמָם
 מִהָעוֹלָם וְנִדְוָנִים בָּאֵשׁ הַזֶּה שֶׁשׁוֹפֵעַת וְיוֹצֵאת.
 הַכֹּל נִמְסָר בְּהִיכָל הַזֶּה. מִשׁוּם שֶׁנִּרְשָׁמוּ בְּשֵׁלֵשׁ
 אוֹתֵיּוֹת כָּאֵן, הַרוּחַ הַזֶּה נִכְלָלֶת בָּהֶם. אוֹתָהּ הַתְּחִיָּה
 מוֹצִיָּאָה צְבָאוֹת וּמַחֲנוֹת שְׂאִיִן לָהֶם הַשְּׁבוּן.

כָּל רִינֵי הָעוֹלָם יוֹצֵאִים מִהִיכָל הַזֶּה, הֵן טוֹב וְהֵן
 לְרַע, פָּרֵט לְשֵׁלֵשָׁה - בָּנִים, חַיִּים וּמְזוֹנּוֹת,
 שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת בְּמָקוֹם הַזֶּה. שְׁחָרִי בָאוֹתוֹ נָהַר
 עֲלִיּוֹן שֶׁכָּל הָאֲוֵרוֹת שׁוֹפְעִים מִמֶּנּוּ תִדְבָּר עוֹמֵד.
 בְּאִמְצַע (דף מד ע"א) תְּהִיכָל הַזֶּה הוּא מָקוֹם מְתַקֵּן בְּנִגְד
 הַרוּחַ שֶׁלְמַעַלָּה בְּתוֹךְ הַרוּחַ הַזֶּה, וְזוֹ עוֹלָה בָּהֶם.

שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּתָחִים הֵם לְהִיכָל הַזֶּה. בְּכָל פְּתַח
 וּפְתַח כָּל אוֹתָם שָׂרִים וּמִמִּנֵּים שֶׁמְכַרְיִיזִים
 לְהוֹדִיעַ לְמַטָּה כָּל אוֹתָם הַדִּינִים הָעֲתִידִים לָרֶדֶת
 לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל ד) קוֹרָא בְּחִיל וְכֵן אוֹמֵר
 קִצְצוּ הָאֵילָן.

וּמִתּוֹךְ הַכְּרוּזִים הִלְלוּ לִזְכוֹתָיִם דְּבָר כָּל בְּעָלֵי
הַכְּנָפִים, עַד שְׂמוֹדִיעִים הַדְּבָר לְרַקִּיעַ
שֶׁל חֲמָה. וּמִשָּׁם, בְּשִׂיּוּצֵאת הַשָּׁמֶשׁ, יוֹצֵא דְבָר
וּמִשׁוּמֵט בְּעוֹלָם עַד שְׂמֹנֵיעַ לְאוֹתוֹ הַנְּחָשׁ שֶׁל
הַרְקִיעַ שָׁכַל כּוֹכְבֵי הַרְקִיעַ קְפוּאִים בּוֹ, שֶׁהוּא
בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ.

וְשׁוֹמְעִים הַדְּבָר, וְלִזְכוֹתָיִם אוֹתוֹ הַשָּׂרִים שֶׁתַּחַת
[הַשָּׁמַיִם] הַשָּׁמֶשׁ, וְאוֹתָם שְׂמֹמְנִים עַל
אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ, וּמִשָּׁם זֶה מִתְּפַשֵּׁט לְעוֹלָם. וְאַפְלוּ
רוּחוֹת וְיִשְׂרִים וְאַפְלוּ עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם מוֹדִיעִים אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם. הַכְּרוּזִים שָׂבִים וְסוֹתְמִים פְּתָחִים. לֹא עוֹלָה
[לְהַסְתַּלֵּק] רוּחַ בְּרוּחַ עַד שָׁכַל הַרוּחוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת
בְּלֵם אֶחָד יַחַד עִם [הַרִיחַ אֶחָד] הַרוּחַ הַזֶּה, וְכָלֵם
נִכְלָלִים וְנִכְנָסִים זֶה בְּזֶה עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה הַכֹּל אֶחָד.

כְּשֶׁבֶן אָדָם נִמְצָא בְּבֵית חֵלִיּוֹ, כָּאֵן גְּדוּזַן הֵן לְחַיִּים
הֵן לְמָוֶת. הַחַיִּים תְּלוּיִים לְמַעְלָה. אִם גְּדוּזַן
כָּאֵן לְחַיִּים - נוֹתְנִים חַיִּים מְלַמְעָלָה. וְאִם לֹא - אִז
לֹא נוֹתְנִים. אֲשֶׁרֵי חֵלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁנִּדְבַּק בְּרַבּוֹנוֹ

וּנְכַנֵּם וַיֵּצֵא. כָּאֵן קִידָה עַל אִפִּים בְּאֶרֶץ לְהַתְנַבֵּר
עַל הַדִּין. עַל הַהִיכָל הָיָה נֶאֱמַר (דברים לב) אֵל אֱמוּנָה
וַאֲיֵן עֹל וְגו'.

הִיכָל הַחַמִּישִׁי. הִיכָל זֶה הִיכָל הַפָּרֶק שְׁזוּהָר,
שֶׁהוּא רוּחַ שְׁמֹזְהִיר וּמְאִיר לְאוֹתָם
הַתְּחַתּוֹנִים. רוּחַ זֶה הוּא כְּלוּלָה וּפּוֹתֶחֶת וְסוֹנְרָת,
מְאִירָה וְנוֹצֶצֶת לְכָל הַצְּדִדִים. מְנַצְנֵוֹן זֶה מְאִיר
אוֹר אֶחָד כְּעֵין הָאֶרְנָמָן. הָאוֹר הָיָה כּוֹלֵל כָּל [כָּל]
הַגְּוֹנִים שְׁמֵאִירִים. אוֹר לָבֵן וְשָׁחַר, אָדָם וַיִּרְק.
נְכַלְלִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. נֶרְקָם לָבֵן בְּאָדָם, שָׁחַר בְּיִרְק.
אַחַר כֵּן לָבֵן בְּשָׁחַר. וְנַעֲשִׂית הָיָה אַחַת מְרַקְמָת,
וְנְכַלְלָה בַּה יִרְק וְאָדָם. דְּמוּתָהּ בְּדְמוּת אָדָם שְׁכּוֹלֵל
כָּל הַדְּמִיוֹת.

מִמֶּנָּה יֵצְאוּ אֶרְבָּעָה עַמּוּדִים שֶׁהֵם חֵיּוֹת גְּדוֹלוֹת
עַל אֵלֶּה שְׁלֵמָטָה. אֶחָד נִקְרָא אוֹפֵן שֶׁהוּא
שְׁנַיִם. מִשּׁוּם שֶׁכְּשֶׁנִּרְאָה זֶה, מְאִיר אַחַר כְּתוּכּוֹ.
דְּבוּק זֶה בְּזֶה. נְכַנֵּם זֶה בְּזֶה. אַחַר כֵּן נְכַנֵּם אַחַר
זֶה בְּזֶה, וְנִרְאִים אֶרְבָּעָה רְאִשִׁים לְאֶרְבָּעָה רוּחוֹת

הָעוֹלָם, וְכֻלָּם גּוֹף אֶחָד. וְאֵלֶּה הֵם שְׂכֵתוֹב בָּהֶם
 (יחזקאל א) בַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן. וְכֹל אֵלֶּה
 קְשׁוּרִים זֶה בָּזֶה, כְּמֵרְאֵה הַחַיּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁלֹּא
 נִפְרָדוֹת לְעוֹלָמִים. הַחַיָּה הַזֹּאת שֶׁל אַרְבָּעָה גֻּנָּיִם
 מְרַקְמִים אֶחָזִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה לְאַרְבָּעָה רוּחוֹת.
 מִכָּאן שֶׁכְּשֶׁנּוֹסְעֵת הַחַיָּה הַזֹּאת, הִיא נוֹסְעֵת לְשְׁנֵי
 רוּחוֹת.

הַרוּחַ הַזֶּה שֶׁל הַבָּרָק נִכְלָלֵת בְּשְׁתֵּי רוּחוֹת.
 רוּחַ זֶה שֶׁל הַבָּרָק מוֹצִיָאָה חַיָּה אֶחָת
 וְכֹל אוֹתָם הָאוֹרוֹת. רוּחַ אֶחָד מְאִירָה
 מִמֶּנָּה, שֶׁנִּקְרָאת רוּחַ מְלַחֶשֶׁת, מְאִירִים מִמֶּנָּה
 שְׁנֵי אוֹרוֹת שֶׁהֵם אַרְבָּעָה. וְהָאוֹרוֹת הֵלְלוּ
 מִתְּהַפְּכִים בְּגֻנָּיִם. וְכָאן הוּא (בראשית ג) לְהַט
 הַחֶרֶב הַמִּתְּהַפֶּכֶת. אֵלּוּ אוֹתָם מְאִירֵת
 שְׁמֵתְהַפְּכִים שְׁנֵינּוֹת הַחֶרֶב, [וְאֵלֶּה חוֹקְמִים] וְאֵלֶּה
 עוֹמְדִים עַל הַחֶיֶבֶל שֶׁלִּמְטָה, מִשּׁוּם שֶׁלְהַט
 הַחֶרֶב הַזֹּאת עוֹמְדֵת עַל אוֹתָם שְׁבָעִים אוֹרוֹת
 שֶׁל בַּיִת הַדִּין. מִכָּאן, כֹּל אוֹתָם דִּינָיִם שְׁדָּנִים
 דִּין, חֶרֶב תְּלוּיָה עַל רֵאשִׁים מְלַמְעָלָה.

מִהַכֹּל, כָּלֹל מֵאַרְבָּעָה גְּזוּנִים, וְלִכְּזֵן הֵם מִתְּהַפְּכִים
לְכֹל הַגְּזוּנִים הַלְלוּ.

רוּחַ זֶה נִכְלָל בְּרוּחַ אַחֵר, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ, וְנִרְאִים
שְׁנַיִם כְּאַחֵד, וְלֹא כְּאַחֲרִים הָרֵאשׁוֹנִים
שֶׁכְּשֶׁנִּכְלָלִים זֶה בְּזֶה לֹא נִרְאִים פְּרָט לְאַחֵד. וְכֵּן
נִרְאִים שְׁנַיִם, וְעוֹמְדִים בְּחִיבוֹת כְּלוּלִים מִכָּל
הַתְּחִתּוֹנִים. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֵם שְׁנַיִם, הֵם אַחֵד.
כְּאַשֶׁר מִתְּפַשֵּׁט [פְּרָט בְּשֵׁתֵת־פֶּשֶׁט] רוּחַ בְּרוּחַ וְנִרְאִים
בְּחִיבוֹת כְּלוּלִים מִכָּל הַתְּחִתּוֹנִים, וְזֶהוּ [וְזֶה] סוּד
שְׂכָתוֹב (שִׁיר ד) שְׁנֵי שְׂרִיף כְּשֵׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאוּמֵי צְבָיָה
הֲרָעִים בְּשׁוֹשְׁנִים.

וְכֵּן שְׁנֵי רוּחוֹת מִתְּפַשְׁטִים זֶה בְּזֶה בְּחִיבוֹת, אִז
חֹזֵר הֵיכַל זֶה וְנִקְרָא הֵיכַל אֶהְבָּה,
הֵיכַל הָאֶהְבָּה. הֵיכַל זֶה עוֹמֵד תָּמִיד בְּקִיּוּמוֹ, וְנִגְנֵז
בְּסוּד הַסּוּדוֹת לְמֵי שְׂצָרִיף לְהַתְּדַבֵּק בּוֹ. וְכֵּן
כְּתוּב (שֵׁם ז) אֶתֵּן אֶת יְדֵי לְךָ. אַחֵר כֶּה, כְּאַשֶׁר
מְאִירִים שְׁנֵי רוּחוֹת שֶׁהֵם אַחֵד, יוֹצְאִים כְּמֵה
צְבָאוֹת לְכַמֵּה רוּחוֹת, אֲלֵפִים וְרַבָּבוֹת שְׂאִין לָהֶם

זשעור. מהם נקראים הודאים, מהם גפנים, מהם
 רמונים, עד שפניעים כמה צבאות החוצה עד
 אותו פוכב שנקרא נגה. וכלם פתכיבות שלא
 נפרדים לעולמים. וכאן פתוב (שם ה) אם יתן איש
 את כל חון ביתו פאתכה פוז יבוזו לו. פאן [פתוב]
 השפתחואה ופרישת ידים להתדבק פאתבת רפוזו.
 היכל ששי. פאן הוא רוח שנקרא חו"ט השני,
 סוד הפתוב (שם ה) פחוט השני שפתותיה.
 ההיכל הזה [היכל שנקרא] נקרא היכל הרצון. פאן רוח
 שהוא רצון שכל הרוחות הפתחונות הללו רצים
 אחריה להתדבק בה פנשיקה פאתכה.

רוח זה נכלל בשש, ועומד בשש. נכלל בשש
 שלמטה יחד עמו, ועומד בשש עליונים.
 ולכן רוח זה מוציא שנים עשר אורות כלולים
 בלם מלמטה ומלמעלה. שנים עשר האורות הללו
 הם שמחים לעלות למעלה ולקבל כל אלו
 שלמטה.

היכל זה שהוא רצון, רצון הכל, מי שקושר
 קשרים ומעלה אותם לכאן, והו' שמפיק
 רצון מה' בחיבות. בתוך ההיכל הזה נאסף משה
 באהבה, שנושק נשיקות אהבה. והו' ההיכל של
 משה. רוח זה רוח האהבה. הרוח של היחוד
 שממשיך אהבה לכל הצדדים.

ואותם שנים עשר אורות עולים ולוהטים.
 מהנצנוץ שלהם יוצאות ארבע חיות
 קדושות אלהי האהבה. אלה נקראים חיות
 גדולות להתחבר אותם קטנות להכליל בהם,
 שפתיב (תהלים קד) חיות קטנות עם גדולות.

אלו אחיזות זו בזו לארבעה צדדים, כמו אגוז
 שמחבר לארבעה צדדים, ולכן נקרא היכל
 זה גנת אגוז, שפתיב (שיר ו) אל גנת אגוז ירדתי.
 מה זה אל גנת אגוז? משום גנת אגוז ירדתי,
 שהוא היכל האהבה להתדבק זכר בנקבה.

אלה הארבע נפרדים לשנים עשר, שלש שלש
 לכל צד. כל אותם תחתונים פלולים בהם.

וּבָהֶם קִיָּמִים רוּחוֹת עִם רוּחוֹת, אִוְרוֹת עִם אִוְרוֹת.
 כֹּלֵם אֵלֶּה עִם אֵלֶּה עַד שְׁנַעֲשִׂים אֶחָד. וְאִזּוּ רוּחַ זֶה
 שְׁכָלוֹל מִכֹּלֵם עוֹלָה לְהַתְעַטֵּר [לְהַתְעוֹרֵר] בְּרוּחַ שָׁל
 מֵעֵלָה, אוֹתוֹ שְׁנַקְרָא שָׁמַיִם, וּמִזְמִין אוֹתוֹ לְהַתְחַבֵּר
 עִמוֹ. כִּיּוֹן שְׁנַקְשְׂרוּ כֹלֵם שְׁלֵמָטָה יַחַד עִמוֹ, אָמַר
 (שם א) יִשְׁכְּנֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיחוֹ. וְאִזּוּ תַחְדוּחַ הַיָּא
 לְהַתְקַשֵּׁר רוּחַ בְּרוּחַ וּלְהַשְׁתַּלֵּם זֶה בְּזֶה, וְאִזּוּ הַיָּא
 הַשְּׁלֵמוֹת בְּחַבּוּר אֶחָד.

כִּיּוֹן שְׂרוּחַ זֶה מִתְחַבֵּר עִמוֹ וְנִשְׁלָמוּ זֶה בְּזֶה
 וּמֵאִירִים זֶה בְּזֶה בְּכֹל הַשְּׁלֵמוֹת בְּרֵאוּי
 בְּרֵצוֹן זֶה שְׁמֵת־פִּלֵּל בֶּן אָדָם צַדִּיק שְׁמֵעָלָה הַכֹּל
 בְּרֵאוּי (דף מה ע"א) עַד אוֹתוֹ מְקוֹם לְחַבֵּר אֶתְּכֶה זֶה בְּזֶה,

אִזּוּ [שָׁמַיִם מִתְחַבֵּר בְּרוּחַ זֶה בְּאֶתְּכֶה בְּשְׁלֵמוֹת בְּהֶאֱרָה מִתְדַבְּקִים זֶה בְּזֶה, וְאִזּוּ]
 כֹּל אוֹתָם הַיִּכְלוֹת וְכֹל אוֹתָם רוּחוֹת שְׁנַכְלָלוּ בְּזֶה,
 כֹּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאוֹתָם רוּחוֹת וְהַיִּכְלוֹת שְׁהֵם
 בְּכֹלֵם שָׁל שָׁמַיִם, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל אוֹתוֹ הַיִּכֵּל
 וְאוֹתוֹ רוּחַ שְׂרֵאוּי לוֹ לְהַתְחַבֵּר עִמוֹ וּלְהַשְׁתַּלֵּם עִמוֹ
 בְּרֵאוּי.

[משום שהרוח הששי הזה שנקרא שמים רוח קדוש למעלה, נוטל היכל זה, הרוח הזה שנקרא רצון מעלה אותם אליהם באותו יחוד, וכך מתחברים רצון להתנשק] [ג"א משום שאותו רוח ששי שנקרא רצון מעלה אותם אליהם באותו יחוד, וכך מתחברים שמים, שהוא רוח קדוש למעלה, נוטל היכל זה רוח זה שנקרא רצון להתנשק] **וְזֶה בְּזֶה, לְהִתְחַבֵּר זֶה בְּזֶה, לְהִשְׁתַּלֵּם זֶה בְּזֶה. וְזֶה סוּד (בראשית כט) וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וְגו'.**

אֲבָרְתָם שְׁחֹא יָמִין לְמַעְלָה נוֹטֵל [ההיכל שאמרנו] [היכל אהבה] **רוּחַ שְׁנִקְרָא אֶהָבָה לְהִתְקַשֵּׁר זֶה בְּזֶה, לְהִתְחַבֵּר זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת אַחֵד, וְסִימָן לְדַבָּר - (שם יב) הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יָפֵת מֵרְאֵה אֶתְּ. וַיִּפִּי שָׁל הָאִשָּׁה בְּאוֹתָם שָׂדִים.**

יִצְחָק שְׁחֹא שְׂמַאל, נֹטֵל אוֹתוֹ הַיְכָל [של בית דין שכל הדינים מתעוררים. משם הרוח שנקראת זכות להתחבר זה בזה ולהשתלם זה בזה להיות הכל אחד כראוי. שאר הנביאים נטלו שני היכלות (שלמה)]. **שְׁנֵי רוּחוֹת נִנְ"ה וְזֶה"ר, בְּסוּד הַכְּתוּב (שיר תמונתי ירכיף וגו', לְהִתְקַשֵּׁר אֵלֶּה בְּאֵלֶּה לְהִיּוֹת אַחֵד.**

יוֹסֵף הַצַּדִּיק עֲמוּד הָעוֹלָם נָטַל הַיְכָל שֶׁל סַפִּיר,
 הָרוּחַ שֶׁנִּקְרָאת לְבַנַּת הַסַּפִּיר, וְאֵף עַל גַּב
 שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת בַּד) וְתַחַת רַגְלָיו, בְּשָׁבִיל כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ.
 וְכֵן הוּא פּוֹדֵאֵי. וְאַחַר כֵּן הָעֲמוּד הַזֶּה נָטַל יוֹתֵר,
 שֶׁהוּא סוּד הַסּוּדוֹת, בְּמָקוֹם שֶׁל הַהֵיכָל הַשְּׁבִיעִי.
 עַד כָּאן מֵתַחֲבָרוֹת דְּרָגוֹת וּמֵתַחֲבָרִים זֶה כְּזֶה
 לְהַשְׁתַּלֵּם זֶה עִם זֶה לְהִיזוֹת כָּלֵם אַחֵר. הַכֹּל כְּרָאוּי.
 וְאִזּוּ ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְגו'. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא מִי שִׁיזְדַּע לְקִשְׁרָם וּלְהַדְבִּק בְּרַבּוֹנוֹ.

כָּאן הַכְרִיעָה [בְּהַכְרֵעָה כָּאן וּמוֹסִיף תְּנוּי"ן] וְהַשְׁתַּחֲוֶאָה
 וְקִיּוּדָה וּפְרִישֵׁת כַּפַּיִם וּנְפִילַת אַפַּיִם
 לְהַמְשִׁיךְ רִצּוֹן הָרוּחַ הָעֲלִיוֹן, נְשֻׁמַּת כָּל הַנְּשָׁמוֹת,
 שֶׁתִּלְוִי לְמַעְלָה עַד אֵין סוּף, שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים אוֹרוֹת
 וּבְרָכוֹת לְהַשְׁלִים הַכֹּל מִלְּמַעְלָה כְּרָאוּי וְלְהִיזוֹת
 הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת מִלְּמַטָּה וּמִלְּמַעְלָה, וְכֹל הַפָּנִים
 מְאִירוֹת בְּכֹל הַצַּדִּדִים כְּרָאוּי. וְאִזּוּ מֵתַחֲבָרִים כָּל
 גְּזֵרֵי הַדִּין, וְכֹל הַרְצוֹן נֶעֱשֶׂה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְעַל
 זֶה כְּתוּב (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר בָּךְ אֶת־פָּאָר. וְכַתּוּב (תהלים קמד) אֲשֶׁר־י הָעַם
שָׁכְבָה לוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁה' אֱלֹהֵיוּ.

הַיִּכָּל שְׂבִיעִי. בְּהִיכָל זֶה אֵין בּוֹ דְמוּת מִמּוֹשׁ, הַכֹּל
הוּא בְּנִסְתָר וְגו' [תוֹד] סוּד הַסּוּדוֹת, הַפְּרָכַת
שְׁפָרוּסָה [פְּרוּסָה], כָּל הַהִיכָלוֹת עוֹמְדִים שְׁלֵא יתְרָאוּ
שְׁנֵי כְרוּבִים [ד"א זֶה מִנֵּה עוֹמְדִים]. לְפָנִים מִנֵּה עוֹמְדַת
בְּפָרַת, דְמוּת שֶׁל קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְלִבֵּן הַיִּכָּל זֶה
נִקְרָא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים הַזֶּה מְקוּם
מִתְקַן לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה עֲלִיוֹנָה, כָּלֵל שֶׁל כָּל הָעוֹלָם
הַבֵּא לְגַבִּי [עוֹלָם] הָעֲלִיוֹנִים הַלָּלוּ.

שְׁתֵּי כְּשֵׁמֶת־חֲבָרִים כָּל הָרוּחוֹת זֶה בְּזוֹה וְנִשְׁלָמִים
זֶה בְּזוֹה כְּרָאוּי, אִזּוּ מִתְעוֹרָר רוּחַ עֲלִיוֹן
נִשְׁמַת הַכֹּל כְּלַפִּי מֵעֲלָה נִסְתָר כָּל הַנְּסֻתָרִים,
לְהַתְעוֹרָר עַל הַכֹּל וּלְהַאִיר לָהֶם מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה,
וּלְהַשְׁלִים אוֹתָם לְהַדְלִיק נִרוֹת.

וּכְשֵׁי־הַכֹּל [נ"א הוּא] בְּשִׁלְמוֹת כְּאוֹר שֶׁל הַכֹּל וַיִּזְרַד
אוֹר עֲלִיוֹן, אִזּוּ הַהִיכָל הַשְּׂבִיעִי הַזֶּה
הוּא הַיִּכָּל נִסְתָר בְּסִתָּר הַכֹּל, לְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ

קדש תקדשים אור שזוהר, ולהתמלא משם כמו
 נקבה שמתעפרת מן הזכר ומתמלאה, ולא
 מתמלאה אלא מהיכל זה שמתקן לקבל אותו
 אור עליון. וזה סוד ההיכל השביעי, הוא מקום
 של חבור הזווג להתחבר שביעי בשביעי, להיות
 הכל אחד שלמות [אחת] כראוי.

ומי שזדע לקשר יחוד זה - אשרי חלקו, אהוב
 למעלה ואהוב למטה, הקדוש ברוך הוא גזר
 והוא מבטל. תיעלה על דעתך שחוא מקטרג
 ברבוננו? לא כן! אלא משום שבשחוא קושר
 קשרים וזדע ליחד יחוד וכל הפנים מאירות, וכל
 השלמות נמצאת, והכל מתברך כראוי, כל
 הדינים מסתלקים ומתבטלים ולא נמצא דין
 בעולם. אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא. והו
 למטה, שכתוב בו (משלי י) וצדיק יסוד עולם. והו
 קיום העולם. בכל יום קורא עליו הפרוץ, (ישעיה מא)
 ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל.

כִּמּוֹ זֶה קָרְבֵּן [ה] עֹלָה עֶשֶׂן, וּמִסֹּת־פָּקִים [ב] כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד פָּרְאוּי לוֹ, וּבְהֵנִים פָּרְצוֹן, וְלוֹיִם
 בְּנַעֲיִמוֹת הַשִּׁירָה. זֶה נִכְלָל בְּזֶה, וְנִכְנָסִים הֵיכַל
 בְּהֵיכָל, רוּחַ בְּרוּחַ, עַד שְׂמֵת־חֲפָרִים בְּמִקּוֹמָם
 פָּרְאוּי לוֹ אֵיבָר בְּאֵיבָר וּמִשְׁתַּלְמִים זֶה בְּזֶה,
 וּמִתְיַחֲדִים זֶה בְּזֶה, עַד שֶׁהֵם אֶחָד [וּנְאוּרִים] וּמְאִירִים
 זֶה בְּזֶה.

אִז הַנְּשָׂמָה הָעֲלִיזָה שֶׁל הַכֹּל בָּאָה מִלְמַעְלָה
 וּמְאִירָה לָהֶם, וְכֹל הַנְּרוֹת מְאִירִים בְּשִׁלְמוֹת
 פָּרְאוּי, עַד שְׁאוֹתוֹ אֹר עֲלִיזוֹן מִתְעוֹרָר, וְהַכֹּל נִכְנָס
 אֶל קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים, וּמִתְפָּרֵד וּמִתְמַלֵּא בְּבֵאֵר שֶׁל
 מַיִם נוֹבְעִים וְלֹא פּוֹסְקִים, וְכֹלָם מִתְפָּרְכִים לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה.

כֵּן סוֹד הַסּוּדוֹת אוֹתוֹ שֶׁלֹּא נוֹדַע וְלֹא נִכְנָס
 בְּחִשְׁבוֹן, רְצוֹן שֶׁלֹּא נִתְפָּס לְעוֹלָמִים מִמִּתִּיק
 לְפָנָי וְלְפָנֵים בְּתוֹכָם. וְלֹא נוֹדַע אוֹתוֹ רְצוֹן וְלֹא
 נִתְפָּס לַדַּעַת [לְנִי]. וְאִז הַכֹּל רְצוֹן אֶחָד עַד אֵין סוּף,
 וְהַכֹּל הוּא בְּשִׁלְמוֹת מִלְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה וּמִלְפָּנָי

וּלְפָנִים, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה הַכֹּל אַחַד. הַרְצוֹן הַזֶּה לֹא
 נִכְנָם פְּנִימָה, אַף עַל גַּב שְׁלֹא נוֹדַע, עַד שֶׁהַכֹּל
 נִשְׁלָם וּמֵאִיר בְּהַתְחָלָה בְּכֹל הַצְדָדִים. אִזּוּ מִמַּתִּיק
 אוֹתוֹ רְצוֹן [לְכַל] וְלֹא [שְׁלֹא] נִתְפָּס לְפָנַי וְלְפָנִים
 בְּנִסְתָּר. וְאִזּוּ אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁנִּדְבַק בְּרַבּוֹנוֹ
 בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֲשֶׁרֵי לְמַעְלָה וְאֲשֶׁרֵי לְמַטָּה, עָלְיוֹ
 כְּתוּב (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶיךָ.

בֵּיא רְאֵה, בֵּינוֹן שְׁכָלָם נִתְקַנּוּ זֶה בְּזֶה וְנִקְשְׁרוּ
 זֶה בְּזֶה בְּקִשְׁר אַחַד, וְהַנְּשָׂמָה הָעֲלִיוֹנָה
 מֵאִירָה לָהֶם מִצַּד שֶׁל מַעְלָה, וְכֹל הָאוֹרוֹת הֵם
 נִרְ אַחַד בְּשִׁלְמוֹת, אִזּוּ רְצוֹן אַחַד שֶׁל הַמַּחְשָׁבָה
 [בְּמַחְשָׁבָה] נִתְפָּס [ד"א לְפָנַי וְלְפָנִים, שְׁאוֹר שְׁעוֹלָה עַל הַכֹּל וּבְפָנַי לְפָנִים
 בְּאוֹתוֹ רְצוֹן נִתְפָּס בְּמַחְשָׁבָה] אוֹר שְׁלֹא נִתְפָּס וְלֹא נוֹדַע,
 פָּרַט לְאוֹתוֹ רְצוֹן שֶׁהַמַּחְשָׁבָה תּוֹפְסֵת וְלֹא
 יוֹדַעַת מַה תּוֹפְסֵת, אֵלֶּא שְׁמֵאִיר וּמִתְמַתֵּק אוֹתוֹ
 רְצוֹן הַמַּחְשָׁבָה. וְהַכֹּל מִתְמַלֵּא וְהַכֹּל נִשְׁלָם
 וּמֵאִיר וּמִתְבַּשֵּׂם הַכֹּל כְּרֵאוּי. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים
 קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁכְּבָה לוֹ וְגו'.

מי שזוּכָּה לְהַדְבִּיק בְּרַבּוֹנוֹ כְּמוֹ זֶה, יוֹרֵשׁ אֶת כָּל
הַעוֹלָמוֹת. אָהוּב לְמַעַלָּה וְאָהוּב לְמַטָּה.
תְּפִלָּתוֹ לֹא חוֹזֶרֶת רִיקָם. זֶה מִתְחַטֵּא לְפָנַי רַבּוֹנוֹ
כְּמוֹ בֵּן לְפָנַי אָבִיו וְעוֹשֶׂה לוֹ רְצוֹן בְּכָל מַה
שְּׁצָרֶיהָ, וְאֵימָתוֹ שׁוֹלֵטָת עַל כָּל תְּפִרְיוֹת. הוּא
גוֹזֵר וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם. עֲלִיו כְּתוּב (א'י"ג
כ"ב) וְתִגְזֹר אָמַר וַיִּקָּם לָךְ וְעַל דְּרַכֶּיךָ נִגְהַ אֹרֶךְ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ וַיְהִי אֹרֶךְ וְגו'. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, מִכָּאן שְׁעָקַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

אֶת הַנְּטִיעוֹת הַלָּלוּ [וְשָׁתַל אוֹתָם, מִמְּשַׁמֵּעַ שְׁכֵתוֹב יְהִי. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, אֹרֶךְ שְׁכֵבֵר הָיָה שְׁנִינֵנוּ, מִמְּשַׁמֵּעַ שְׁכֵתוֹב וַיְהִי אֹרֶךְ. לֹא כְּתוּב וְהָיָה אֶלָּא וַיְהִי.
וּכְשֶׁהֱסַתְּכֵל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָם דּוֹרוֹת שֶׁל רְשָׁעִים, גִּזְזוּ לְצַדִּיקִים. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב
(תְּהִלִּים צ"ו) אֹרֶךְ זָרַע לְצַדִּיק וּלְיֹשְׁרָי לֵב שְׁמֵחָה. וְהָרִי נָאֵמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ.

זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (ישעיה מא) מִי הַעִיר מִמּוֹרֶת וְגו'.

[וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב, מַה רָאָה? אָמַר רַבִּי תִּיבָא כִּפִּי שְׁאַמְרֵנוּ, רָאָה
בְּמַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים וְנָנוּ אוֹתוֹ. רַבִּי אֲבָא אָמַר, וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב לָנֶנּוּ
אוֹתוֹ. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ], [נ"א וְשָׁתַל אוֹתָם, שְׁכֵתוֹב וַיְהִי אֹרֶךְ. מַה מְשַׁמֵּעַ
אֹרֶךְ? שְׁכֵבֵר הָיָה אֹרֶךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֹרֶךְ לֹא נָאֵמַר אֶלָּא וַיְהִי, לוֹמֵר שְׁכֵבֵר

הָיָה, וּבְתוֹב אֹרֶךְ לְצַדִּיק וְגו', וְנָחַי שְׂפָתוֹב מִי הַעִיר מִמִּזְרַח וְגו'. וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאֹרֶךְ וַיְבַדֵּל, אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ, שֶׁרָאָה כְּמַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים וְנָנּוּ אוֹתוֹ.
 רַבִּי אֲבָא אָמַר רָאִיתִי] שְׂסַלֵּק אֹרְרוֹ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף
 הָעוֹלָם, וְכִי טוֹב הוּא ^(דף מו ע"א) לְנָנּוֹ פְּדֵי שְׂלֵא יִהְנוּ
 מִמֶּנּוּ רִשְׁעֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב,
 שְׂלֵא יִמְצֵא בּוֹ רִתְּחָה. כְּתוֹב כָּאֵן כִּי טוֹב,
 וּכְתוֹב שָׁם (במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעֵינֵי ה' לְבָרֵךְ אֶת
 יִשְׂרָאֵל, וְסוּף הַפְּסוּק [מוֹכִיחַ] - וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין
 הָאֹרֶךְ וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וְלִכְּן לֹא נִמְצְאָה בּוֹ רִתְּחָה, וְאִף
 עַל גַּב שְׂשִׁיתָף אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאַחֵר.

בֵּא רִאֵה, הָאֹרֶךְ עֲלִיּוֹן לְהֵיוֹת מֵאִיר הָאֹרֶךְ הַזֶּה,
 וּמֵאוֹתוֹ אֹרֶךְ שְׂמִחָה לְכָל בּוֹ. וְהוּא יָמִין
 לְהַתְּעַפֵּר חֲקִיקוֹתָיו [חֲקוּקָיו] חֲקוּקִים יַחַד אֶתּוֹ, וְהִרִי
 נֶאֱמַר. כְּתוֹב (תהלים לא) מָה רַב טוֹבֶךָ אֲשֶׁר צִפְנָתָ
 לִירְאִיךָ פְּעֻלָּתְךָ לְחוּסִים בְּךָ. מָה רַב טוֹבֶךָ - זֶה
 אֹרֶךְ רֵאשׁוֹן שְׂנָנּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. לִירְאִיךָ -
 לְצַדִּיקִים, שֶׁהֵם יֵרְאִי חֲטָא כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ו)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר. וַאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁנֵי
 אֹרוֹת הַגְּדוֹלִים הֵיוּ, שְׁכָתוֹב וַיְהִי אֹר,
 וְעָלְיוֹ נֹאמַר כִּי טוֹב. וְלָקַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הָאֶחָד וַיִּגְזֹז לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא, שְׁכָתוֹב (תהלים
 ל"א) מָה רַב טוֹבְךָ אֱשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירֵאִיךָ פְּעֻלָּתְךָ
 לַחֹסִים בְּךָ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. מִלְּמַד שְׂאוֹר הִרְאֵנוּ
 אֵינן כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, שְׁכָתוֹב וַיִּרְא
 אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנִה טוֹב מְאֹד. רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, רָאָה טוֹב מְאֹד מִזְהִיר וּבְהִיר.
 וְלָקַח מֵאוֹרוֹ הַטוֹב, וְכֻלָּל שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת
 הַחֲכָמָה, וַיִּגְזֹז לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהֵינּוּ שְׁכָתוֹב
 (משלי ה) כִּי לָקַח טוֹב נְתַתִּי לָכֶם תּוֹרַתִי אֵל תַּעֲזֹבוּ.
 הוּי אֹמֵר: אוֹצְרָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁכַעַל פֶּה. וַאֲמַר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִם יִשְׁמְרוּ זֹאת הַמִּצְוָה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, שְׂוֹאת הַמִּצְוָה נִחַשְׁבֶת בְּכֻלָּל הָעוֹלָם הַזֶּה,

וְהִיא תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, יִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא
שֶׁהוּא הַטּוֹב הַגָּנוּז.

וּמָה הוּא עֵזוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא? שְׁכַתוֹב
(חֲבֻקָּה ג) וְנָגַח כָּאוֹר תִּהְיֶה. עֲתִיד הַנְּגִיחַ
שְׁנִלְקַח מִהָאוֹר הַרְאֵשׁוֹן לְהִיזֵת כָּאוֹר, אִם יִקְיָמוּ
בְּנֵי הַתּוֹרָה וְהַמְצֹוֹת אֲשֶׁר כִּתְּבֵתִי לְהוֹרוֹתָם.
וְכַתּוּב (מִשְׁלֵי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּפְשַׁע
הַתּוֹרַת אֲמִיךָ, וְכַתּוּב (חֲבֻקָּה ג) וְקַרְנִים מִיָּדוֹ לוֹ, וְשֵׁם
חֲבִיזוֹן עֲזָה. וּמָהוּ חֲבִיזוֹן עֲזָה? אֵלֶּא אֹתוֹ הָאוֹר
שֶׁגָּנוּז וְהַחֲבִיאי, שְׁנֵיאָמַר צַפְנָת לִירְאִיךָ. וְזֶה שְׁנֵשְׂאָר
לָנוּ - פְּעֻלַּת לַחֲוֹסִים בָּךְ, אֹתָם שְׁחֹסִים בְּצִלְךָ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְשׁוֹמְרִים תּוֹרַתְךָ וּמְקִימִים מִצְוֹתֶיךָ,
וּמְקַדְּשִׁים שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וּמְיַחַדִּים בְּפִסְתֵךְ וּבְנִלְוֵי,
שְׁנֵיאָמַר נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי רַחֲוִמַאי, מְלַמֵּד שֶׁהִיא אוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְתוֹרָה אוֹרָה, שְׁנֵיאָמַר (מִשְׁלֵי ו) כִּי נֵר מְצֹוֹה
וְתוֹרָה אוֹר. וְאָמַר נֵר - זֶה מְצֹוֹה, וּמְצֹוֹה - זֶה תּוֹרָה
שְׁבַעַל פֶּה. אוֹר - זֶה תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. אֵלֶּא מִתּוֹךְ

שְׁכַבְר נְתַקִּים הָאֹר, קוֹרָא לוֹ אֹר. מְשָׁל לְמָה
הַדָּבָר דּוּמָה? לְאָדָם צָנוּעַ בְּסִפֵּי הַבַּיִת, אֵף עַל פִּי
שְׁיוֹם הוּא וְאֹר גְּדוֹל בְּעוֹלָם, אֵין אָדָם רוֹאֵה בְּתוֹךְ
בֵּיתוֹ אֲלָא אִם בֵּין הַכְּנִים בּוֹ גֵר. גֵר - תּוֹרָה שְׂפַעַל
פֶּה. אֵף עַל פִּי שְׁחִיא גֵר, צְרִיכָה לָהּ תּוֹרָה לְפָרֵק
קְשִׁיזְתִּיהּ וּלְבַאֵר סוּדוֹתֶיהָ, וּמִי הוּא? יִרְאֵת ה', זֶה
הָאֹר הַרְאֵשׁוֹן.

שְׂאֵמֵר רַבִּי מֵאִיר, מֵהוּ שְׂפַתּוֹב וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
אֹר וַיְהִי אֹר, וְלֹא אָמַר לוֹ וַיְהִי בֵּן?
מְלַמֵּד שְׁחֵאֹר הַחֹא גְּדוֹל, וַאֲיִן כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה
לְהַסְתֵּיכַל בּוֹ, גְּנִזוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבֵא, וְהִיא מִדַּת כָּל סְחוּרָה שְׂפַעַל, וְהוּא
כֵּחַ אֲבָן יִקְרָה שְׂקוּרִין סְחָרַת וְדָר. וְעַל מָה הִיא
מִדַּת דָּר? אֲלָא מְלַמֵּד שְׂלֵקַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִזְיוּהָ אַחַת מֵאֲלִפִּים, וּבְנָה מִמֶּנָּה אֲבָן יִקְרָה נָאֵה
וּמְקַשְׁטָת, וּכְלִל בָּהּ כָּל הַמְצוּזוֹת.

בָּא אַבְרָהָם וּבְקִשׁ כַּחוֹ לְתֵת לוֹ, נְתַנּוּ לוֹ אֲבָן
יִקְרָה זֶה וְלֹא רָצָה אוֹתָהּ. זָכָה וְנִטַּל מִדָּתוֹ,

שָׁנָאֹמֵר (מיכה ז) תִּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם.
 בָּא יִצְחָק וּבְקֶשׁ כַּחוֹ, וְנָתַנּוּ לוֹ וְלֹא רָצָה בָּהּ. זָכָה
 וְנָטַל מִדָּתוֹ, שְׁתִּיחַ מִדַּת הַגְּבוּרָה, דְּהִינּוּ הַפַּחַד,
 שְׁכַתּוֹב (בראשית לא) וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק.

בָּא יַעֲקֹב וְרָצָה בָּהּ וְלֹא נִתְּנוּתוֹ לוֹ. אָמַר לוֹ,
 הוֹאִיל וְאַבְרָהָם מְלַמְעָלָה וַיִּצְחָק לְמַטָּה,
 אַתָּה תִּהְיֶה בְּאִמְצַע וְתִכְלַל שְׁלֹשֶׁתָם, שְׁכַתּוֹב תִּתֵּן
 אֶמֶת לְיַעֲקֹב. וּמָהוּ הָאִמְצַע? הִינּוּ שְׁלוֹם, וְהִרִי
 בְּתוֹב תִּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב? אֶמֶת וְשְׁלוֹם הֵם אַחַד,
 כְּמוֹ שָׁנָאֹמֵר (אסתר ט) דְּבִרֵי שְׁלוֹם וְאַמֶּת, (ישעיה לט)
 כִּי יִהְיֶה שְׁלוֹם וְאַמֶּת בְּיָמַי, וְהִינּוּ שְׁכַתּוֹב (שם נח)
 וְהֵאֱבֹלְתִיךָ גַחְלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. דְּהִינּוּ גַחְלָה גְּמוּרָה
 שְׂיִישׁ לוֹ תְּחֶסֶד וְתַפְחָד וְהֵאֱמֶת וְהֵשְׁלוֹם. וּלְפִיכֹךְ
 אָמַר (תהלים קיח) אֲבֵן מָאֶסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ
 פְּנָה.

אֲבֵן מָאֶסוּ - אַבְרָהָם וַיִּצְחָק, שְׁכַתּוֹב אֶת הָעוֹלָם,
 הִיְתָה עֲתָה לְרֹאשׁ פְּנָה. וְלָמָּה מָאֶסוּ בָּהּ,
 וְהֵלֵא נָאֹמֵר (בראשית כו) עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם

בְּקִלִּי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֶרְתִּי מִצֹּתִי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתַי?
 מַה זֶה מִשְׁמֶרְתִּי? אָמְרָה מִדַּת חֶסֶד: שָׁכַל יָמַי
 הָיוּת אֲבָרָהֶם בְּעוֹלָם לֹא הֶעֱרַכְתִּי אֲנִי לַעֲשׂוֹת
 מְלֹאכְתִּי, שְׁחַרֵּי אֲבָרָהֶם עָמַד שָׁם בְּמִקוּמִי.
 וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֶרְתִּי - בְּמִדָּה זֹו הָיִתָּה מְלֹאכְתִּי,
 שְׂאֵנִי מוֹזְבָּה אֶת הָעוֹלָם כֹּלֹו, וְאֶפְלוּ נִתְחַיְבוּ אֲנִי
 מוֹזְבָּה אוֹתָם. וְעוֹד מְשִׁיבָם וּמְבִיא בְלִבְכֶם לַעֲשׂוֹת
 רְצוֹן אֲבוֹהֶם. כָּל זֶה עֲשֵׂה אֲבָרָהֶם, וְכַתוּב (שם כא)
 וַיִּשְׁעַ אֱשֶׁל בְּבֵאֵר שָׁבַע. סִדֵּר לַחֲמוֹ וּמִיָּמִיו לְכָל
 בָּאֵי עוֹלָם, וְהָיָה מוֹזְבָּה וּמְדַבֵּר עַל לְבָם: לְמִי
 אַתֶּם עוֹבְדִים? עֲבְדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ! וְהָיָה דוֹרֵשׁ לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ בָּאִים וְשָׁבִים.
 וּמִנֵּיִן לָנוּ שְׂאֵף הַחַיִּיבִים הָיָה מוֹזְבָּה? שְׂנֵאֲמַר (שם)
 הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבָרָהֶם, וְאֲבָרָהֶם הָיוּ
 יְהִיָּה וְגוֹמֵר. אֵלֶּא אֲזַבְּחֵהוּ שְׂיִבְקֶשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים
 וַיִּזְבְּחָהּ. וְכִי אֶפְשָׁר לוֹמַר שְׂלֵא יָדַע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שְׂלֵא יָכֹלוּ לְהַנְצִיל? אֵלֶּא זְכוּתוֹ הוּא אָמַר.
 מְכַאֵן אָמְרוּ, כָּא לְשָׁחַר - מִסִּיעֵיִן אוֹתוֹ. כָּא לְשָׁמַא
 - פּוֹתְחִים לוֹ. מַה זֶה פּוֹתְחִים לוֹ? אוֹתָם הַפְּתוּחִים

תמיד. מצותי חקותי ותורתני - אומר, הואיל ולא
 חפצתי בה, אשמר מצותיה. מה זה תורתני? אלא
 אפלו הוראות ופלפולים שמורים למעלה הוא
 ידעם ופלפל וקימם.

ומה זה משם רועה אכן ישראל? הני אומר, צדק
 העליון. ומהו האור הגדול הצפון? והינו
 סחרת. והאכן שדרה למטה הימנה נקראת דה,
 ומה הוא? מידו לו, הינו חמש אצבעות של יד
 ימין: ע"כ מההשמות.

ויהי ערב ויהי בקר יום אחר. ויהי ערב - מצד
 החשך. ויהי בקר - מצד האור. ומתוך שהם
 משתתפים באחד, כתוב יום אחר. רבי יהודה
 אומר, מה הטעם בכל יום ויום כתוב ויהי ערב
 ויהי בקר? לדעת שחרי אין יום בלי לילה ואין
 לילה בלי יום, ולא צריכים להפיר.

אמר רבי יוסי, אותו היום שייצא אור ראשון,
 התפשט בכל הימים, שכתוב בכלם יום.
 אמר רבי אלעזר, משמע שכתוב בכלם בקר, ואין

בְּקֶר אֱלֹא מֵצַד שֶׁל אֹר רֵאשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
 יוֹם רֵאשׁוֹן הוֹלֵךְ עִם פְּלֶם, וְכָלֶם כּוֹ, כְּדִי לְהִרְאוֹת
 שְׂאִיִן בָּהֶם פֶּרוֹד וְהַכֹּל אַחֵד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, תְּהִיָה הַתְּפִשְׁטוֹת הָאֹר
 תְּהִיָה לְמִטָּה, וַיֵּאֱלֹהִים הֵם הַמְּלֹאכִים שְׁנִבְרָאוּ
 בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן, יֵשׁ לָהֶם קִיּוֹם לְהַתְקַיֵּם לְצַד יָמִין.
 וַיֵּרֶא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, אֶת - לְכֹלֵל אֶת
 הָאִם־פְּקֻלְרִיָה שְׁלֹא מְאִירָה עִם אִם־פְּקֻלְרִיָה מְאִירָה,
 שְׁנֵאמַר [כַּן] כִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶת - לְכֹלֵל
 [לְהַגְדִּיל] וּלְרַבּוֹת אֶת כָּל הַמְּלֹאכִים שְׁפֵאִים מֵצַד
 הָאֹר תְּהִיָה, וְכָלֶם מְאִירִים כְּבַתְּחִלָּה בְּקִיּוֹם שְׁלֶם.

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, בְּזוֹה
 נִפְרְדוּ מַיִם עֲלִיוֹנִים מִמַּיִם תַּחְתּוֹנִים. רְקִיעַ
 - הַתְּפִשְׁטוֹת הַמַּיִם, וְהָרִי נֵאמַר. וַיְהִי מִבְּדִיל -
 בֵּין מַיִם עֲלִיוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרְקִיעַ - בְּמַעְלָה עֲלִיוֹנָה. וַיְהִי
 רְקִיעַ לֹא כְּטוֹב, אֱלֹא וַיַּעַשׂ, שְׁהַגְדִּיל אוֹתוֹ
 בְּגִדְלוֹת רַבָּה. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, בְּשָׁנֵי נִבְרָא גִיהֶנֶם

לְרַשְׁעֵי הָעוֹלָם. בְּשָׁנֵי נִבְרָאָה מִחֲלָקֶת. בְּשָׁנֵי לֹא
 נִשְׁלַם בּוֹ הַמַּעֲשֶׂה, וְלִכֵּן לֹא כָּתוּב בּוֹ כִּי טוֹב, עַד
 שָׁבָא יוֹם שְׁלִישִׁי וְנִשְׁלַם בּוֹ הַמַּעֲשֶׂה. מִשּׁוּם כִּךָּ כִּי
 טוֹב פְּעָמִים, אֶחָד עַל הַשְּׁלֵמַת הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם
 שְׁנֵי, וְאֶחָד לְעֶצְמוֹ. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הִתְתַּקֵּן הַיּוֹם
 הַשְּׁנֵי וְנִבְדְּלָה בּוֹ מִחֲלָקֶת, וּבּוֹ הִשְׁתַּלְּמוּ רַחֲמִים עַל
 רַשְׁעֵי הַגֵּיהֶנֶם. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי מִשְׁתַּכְּבִּים שְׁלֵהָבוֹת
 הַגֵּיהֶנֶם. מִשּׁוּם כִּךָּ נִכְלַל בּוֹ שְׁנֵי וְנִשְׁלַם בּוֹ.

רַבִּי חֵיָא הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ,
 אֹרֶז זֶה בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן, וְחֲשׂוֹף בַּיּוֹם שְׁנֵי, וְנִפְרְדּוּ
 הַמַּיִם וּמִחֲלָקֶת הָיְתָה בּוֹ, לָמָּה לֹא נִשְׁלַם בַּיּוֹם
 הַרֵאשׁוֹן, שְׁחַרְי יָמִין כּוֹלֵל אֶת הַשְּׁמַאֵל? אָמַר לוֹ,
 עַל זֶה הָיְתָה מִחֲלָקֶת, וְשְׁלִישִׁי רָצָה לְהַכְּנִים בַּיַּנְיָהֶם
 לְהַכְּרִיעַ וּלְהַרְבּוֹת בָּהֶם שָׁלוֹם.

תְּרֵשָׁא הָאָרֶץ דְּשָׂא - הִתְחַבְּרוֹת שָׁל מַיִם עֲלִיוֹנִים
 בַּתְּחִתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת. מַיִם עֲלִיוֹנִים
 [ד"א פְּרִים וְרִבִּים] וְעוֹשִׂים פְּרוֹת, וְהִתְחַתּוֹנִים קוֹרְאִים

לָהֶם לְעֵלְיוֹנִים כְּנִקְבָּה לְזָכָר, מִשּׁוֹם שָׁמַיִם עֲלִיוֹנִים
 וְזָכְרִים, וְתַחְתּוֹנִים נִקְבִּים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כָּל זֶה הוּא לְמַעַלָּה וְהוּא
 לְמַטָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִם כֵּן, אֱלֹהִים

שְׁנֵאמְרָנוּ [ד"א אָמַר] מִי הָאֱלֹהִים? [ד"א אֵלֵּא אֱלֹהִים סָתָם]

אֱלֹהִים חַיִּים לְמַעַלָּה. וְאִם תֹּאמַר אֱלֹהִים לְמַטָּה

סָתָם, אֵלֵּא לְמַטָּה הוּא תּוֹלְדוֹת, (דף מו ע"ב) כִּמּוֹ שְׁנֵאמְרָ

אֵלֵּא תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם. וְאֵמְרָנוּ

בְּה' בְּרָאָם. וְאוֹתוֹ [שְׁלֵמַעְלָה] לְמַעַלָּה אֲנִיָּהֶם שֶׁל הַכֹּל

הוּא, הֵיא הָעֲשִׂיָּה, וְעַל זֶה הָאָרֶץ עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת,

שְׁחֵרֵי הֵיא מִתְעַבְּרַת כְּנִקְבָּה מִן הַזָּכָר.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל הַצְּבָאוֹת הֵיוּ בְּאָרֶץ, וְלֹא

הוֹצִיָּאָה אֶת כַּחַת, וְהֵם תּוֹלְדוֹתֶיהָ, עַד יוֹם

[חַמִּישִׁי] הַשְּׁשִׁי, שְׁכַתוֹב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְאִם

תֹּאמַר, וְחֵרֵי כְּתוּב וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשֵׂא? אֵלֵּא

הוֹצִיָּאָה תְּקוּן כַּחוֹתֶיהָ כִּדִּי לְהַתִּישָׁב כְּרֵאוּי, וְהַכֹּל

חַיָּה נִגְוֹז בָּה עַד שְׁחַצְמֵרָה. שְׁחֵרֵי בַּתְּחִלָּה כְּתוּב

שׁוֹמְמָה וְרִיקָה כְּתֻבָּה, אַחַר כֵּן נִתְקַנָּה

וְהַתְּיַשְׁבָּה וְקִבְּלָה זֶרַע וּדְשָׁאִים וְעֵשְׂבִים וְאֵילָנוֹת
 בְּרֵאשִׁי, וְהוֹצִיָּאָה אוֹתָם אַחַר כָּד. וְהַמְּאֹרוֹת גַּם בֵּין
 לֹא שָׁמְשׁוּ אֹרוֹת שְׁלָהֶם עַד שֶׁהֶצְטַרְדּוּ. (דף מו ע"ב)

יְהִי מְאֹרֵת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם [מְאֹרֵת פְּתוּב חֶסֶד], לְהַבְלִיל
 נְחֹשׁ הָרַע שֶׁהִטִּיל זַהְמָה וְעָשָׂה פִּרּוּד שֶׁהִשְׁמַשׁ
 לֹא מִשְׁמַשׁ עִם לְבָנָה. מְאֹרֵת - קָלְלוֹת. וְעַל זֶה גָּרַם
 שֶׁהִתְקַלְּלָה הָאָרֶץ, שְׁכַתּוּב אֲרוּרָה הָאָדָמָה. וְלִכּוֹן
 מְאֹרֵת פְּתוּב אַחַד. יְהִי מְאֹרֵת - זוֹ הַלְּבָנָה. רַקִּיעַ
 הַשָּׁמַיִם - זוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. וּשְׁנֵיהֶם בְּכֹל אַחַד לְהוֹדוּג
 לְהַאִיר הָעוֹלָמוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. מִמִּשְׁמַע שְׁכַתּוּב
 עַל הָאָרֶץ וְלֹא כְּתוּב בְּאָרֶץ, שֶׁמִּשְׁמַע לְמַעַלָּה
 וּלְמַטָּה, חֲשֹׁבוֹן שֶׁל הַכֹּל בְּלְבָנָה הוּא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, גִּימְטְרִיאוֹת וְחֲשֹׁבוֹן תְּקוּפוֹת
 וְעִבּוּרִים - הַכֹּל הוּא בְּלְבָנָה, שֶׁתְּרִי לְמַעַלָּה
 אֵינּוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא?! וְתְרִי בְּמָה
 חֲשֹׁבוֹנוֹת וְשִׁעוּרִים עוֹשִׂים הַחֲבֵרִים? אָמַר לוֹ, לֹא
 כָּד! אֵלָּא הַחֲשֹׁבוֹן עוֹמֵד בְּלְבָנָה, וּמִשָּׁם יִכְנַס
 הָאָדָם לְדַעַת לְמַעַלָּה. אָמַר לוֹ, וְתְרִי פְּתוּב וְהִיוּ

לְאֵתָת וּלְמוֹעֲדִים? אָמַר לוֹ, לְאֵתָת כְּתוּב חֶסֶד.
 אָמַר לוֹ, הֲרֵי כְּתוּב וְהָיוּ? אָמַר לוֹ, הָיוּת כָּלָם
 שְׂיָהוּ בּוֹ, כְּאוֹצָר זֶה שְׂמֵת־מֵלֵא יִמְהַכֵּל. אֲבָל
 חֻשְׁבֹּן שֶׁל הַכֹּל הוּא כְּלָבָנָה.

בֵּא רֵאָה, יֵשׁ נִקְדָּה אַחַת וּמִשָּׁם הִרְאֵשִׁית לְמִנּוֹת,
 שְׁתֵּרֵי מַה שְׁלִפְנִים שֶׁל אוֹתָהּ נִקְדָּה לֹא נוֹדַע
 וְלֹא נִתֵּן לְמִנּוֹת, וַיֵּשׁ נִקְדָּה לְמַעְלָה נִסְתַּרְת שְׁלֵא
 הִתְנַלְתָּה כָּלָל וְלֹא נוֹדַעָה, וּמִשָּׁם הִרְאֵשִׁית לְמִנּוֹת
 כָּל נִסְתָּר וְעֵמֶק. כִּי גַם יֵשׁ נִקְדָּה לְמַטָּה
 שֶׁהִתְנַלְתָּה, וּמִשָּׁם הוּא רֵאֵשִׁית לְכָל חֻשְׁבֹּן וּלְכָל
 מִנְיָן, וְעַל זֶה כָּאֵן הוּא הַמָּקוֹם לְכָל הַתְּקוּפוֹת
 וְהַגִּימַטְרִיאוֹת וְהַעֲבוּרִים וְהַזְמַנִּים וְהַתְּנִים וְשִׁבְתוֹת.
 וַיִּשְׂרְאֵל שְׂדֵבְקִים בְּקֶדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עוֹשִׂים
 חֻשְׁבֹּן לְלָבָנָה, וְהֵם דְּבָקִים בּוֹ וּמַעֲלִים אוֹתוֹ
 לְמַעְלָה, שְׁכָתוּב (דברים ה) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה'
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

יִשְׂרָצוּ הַמִּים שְׂרִיץ נֶפֶשׁ חַיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 הֲרֵי פִרְשׁוּהָ שְׂאוֹתָם מִיָּם רָחֲשׁוּ וְהוֹלִידוּ

כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, וְהָרִי נֶאֱמַר. וְעוֹף יְעוֹפֶה עַל הָאָרֶץ
- יְעוֹף צָרִיד לְכַתֵּב, מַה זֶה יְעוֹפֶה?.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, סוּד הוּא, וְעוֹף זֶה מִיבֵיא"ל,
שְׁכַתוֹב (ישעיה ו) וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשָּׂרָפִים.
יְעוֹפֶה - [ד"א יְעוֹף צָרִיד לוֹ, אֱלֵא] זֶה גְבֵרִיא"ל, שְׁכַתוֹב (דניאל
ט) וְהָאִישׁ גְּבֵרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחֻזֹן בְּתַחֲלָה מֵעַף
בִּיעָף. [ד"א וְזֵהוּ יְעוֹפֶה]. עַל הָאָרֶץ - [זֶה אֱלֵהוּ שְׁנַמְצָא תְּמִיד בְּאָרֶץ
וְלֹא מַצֵּד שֶׁל אֲבָא וְאֲמָא הוּא. נִמְצָא שְׁהוּא (מָס אֵת הָעוֹלָם) בְּאֶרְבַּע מִיּוֹת,
שְׁכַתוֹב וְרוּחַ ה' יִשְׁאָף עַל אֲשֶׁר לֹא אֲדַע. וְרוּחַ ה' - אַחַת. יִשְׁאָף - שְׁתַּיִם. עַל אֲשֶׁר
- שְׁלֹשׁ. לֹא אֲדַע - אֶרְבַּע. עַל פְּנֵי - זֶה מְלַאֲךְ הַמְּנוֹת] שְׁהוּא [מִחֲשִׁיד הָאָרֶץ.
עַל פְּנֵי - מִחֲשִׁיד פְּנֵי הָעוֹלָם, וְכַתוּב בּוֹ וְחִשְׁדָּה עַל פְּנֵי תְּהוֹם]. רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
- כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ עוֹלָה וּמִסְטִין וְכו'.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְהָרִי מְלַאֲךְ הַמְּנוֹת בְּשַׁנֵּי גְבֵרִיא?
אֱלֵא עַל הָאָרֶץ זֶה רַפָּא"ל, שְׁהוּא מְמַנְה עַל
רְפוּאַת הָאָרֶץ, שְׁבַנְגָלוֹ גְרַפְאֵת הָאָרֶץ, וְקַיִם בֶּן
אָדָם עָלֶיהָ וּמְרַפָּא לְכָל כַּחוֹ. עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
- זֶה אוּרִיא"ל. וְהַכֹּל הוּא בְּפָסוּק.

וְלָכֵן כָּתוּב אַחֲרָיו וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינִם
הַגְּדֹלִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר [ד"א חרי בארנו אלו,
לְבַתָּהּ וּבֵת וּזְנוּן] אֵלֶּה הֵם שִׁבְעִים מְמַנִּים גְּדוֹלִים עַל
שִׁבְעִים הָעַמִּים, וְלָכֵן נִבְרָאוּ כֻלָּם לְהִיּוֹת שׂוֹלְטִים
עַל הָאָרֶץ. וְאֵת כָּל (דף מז ע"א) נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרַמְשֵׁשׁ -
אֵלֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם נֶפֶשׁ וַדַּאי שֶׁל אוֹתָהּ תִּיהֶ, וְנִקְרָאִים
גַּוִּי אֶחָד בְּאָרֶץ. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם
לְמִינֵהֶם - שֶׁהֵם מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה. וְאֵת כָּל עוֹף
כָּנָף לְמִינֵהוּ - אֵלֶּה הַצְּדִיקִים שֶׁבָּהֶם, וְלָכֵן הֵם
נֶפֶשׁ תִּיהֶ. דְּבָר אַחֵר, וְאֵת כָּל עוֹף כָּנָף - כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר, אֵלֶּה הֵם שְׁלוּחֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אַבְבָּא, נֶפֶשׁ תִּיהֶ שֶׁהֵם [הם] יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם
שֶׁהֵם בְּנֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא [ד"א בנים
לְקְדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא] וְנִשְׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁלָּהֶם כָּאוֹת מִמֶּנּוּ.
נִפְשׁוֹת שְׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹ"ם מֵאִיזָה מְקוֹם
הֵם? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאוֹתָם צְדִדֵי הַשְּׂמַאל
שֶׁמִּטְמְאִים אוֹתָם יֵשׁ לָהֶם נִשְׁמוֹת, וְלָכֵן כֻּלָּם
טְמֵאִים וּמִטְמְאִים מִי שֶׁקָּרַב עִמָּם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו' - כָּל
שָׂאֵר הַחַיּוֹת הַגְּאוּרֹת כָּל אַחַת וְאַחַת
כְּפִי מִינָהּ. וַאֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה מְסִיעַ לְמַה
שָׂאֲמַרְנוּ שֶׁנֶּפֶשׁ חַיָּה אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם נֶפֶשׁ חַיָּה
קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה. בְּהֵמָה וּרְמֶשׂ וְחַיֵּיתוֹ אָרֶץ - אֵלּוּ
שָׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה שְׂאִינָם נֶפֶשׁ חַיָּה,
אֵלּא [ד"א עֲרֵלָה] כְּמוֹ שָׂאֲמַרְנוּ.

השלמה מההשמטות (סימן כה)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֶרַע
זֶרַע - בְּנֶגֶד הַדְּרָגָה שֶׁל בֵּינָה שֶׁנִּקְרָאת
אֱלֹהִים. שְׂבִיּוֹן שֶׁהֵאֵם הָעֲלִיוֹנָה רְאֵתָה אוֹתָם
שְׂלָמִים, נָתַתָּה לָהֶם תַּפְנוּקִים מְלֻמְעָלָה לְהַתְקִיֵם
בְּעוֹלָם.

בֹּא רְאֵה, לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן נָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא כָּל עֵשֶׂב זֶרַע זֶרַע, וְלֹא נָתַן לוֹ רְשׁוֹת
לְאֵכֹל בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, מִשּׁוּם שֶׁגְלוּי
לְפָנָיו שֶׁתִּיהָ עֵתִיד לְהַתְפַּתּוֹת בְּאוֹתוֹ נֶחֱשׂ שֶׁהוּא
(בראשית ג) עָרוֹם מְכַל חַיֵּת הַשָּׂדֶה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ

ברוך הוא, ארחיק אותו ממנו, ולא יהיה לו
 עסק עמו ולא עם הבהמות ולא עם העופות,
 משום שהקדוש ברוך הוא הרים לאדם מכשול
 מלפניו אולי יתקיים בעולם.

אבל כשפא נח, שנקרא צדיק, מה פתוב בו?
 (בראשית ח) ויבן נח מזבח לה'. הרי פרשנו
 אותו המזבח שבו הקריב אדם הראשון. ומה
 הטעם ויבן? משום שרשעי העולם עשו כה פגם,
 פא נח והקריב אותו מזבח לבעלה. זהו שפתוב
 ויעל עלת במזבת, חסר. כשראה הקדוש ברוך
 הוא שנקרב אותו מזבח והקריב אותם בהמות
 מהורות, נתן לו רשות לאכל כל הבהמות, מה
 הטעם? משום שהוא החזיק באותו ברית עץ
 החיים וקרב אותו לעץ הדעת, ועשה יחוד
 כבראשונה, אלא שאחר כך התפתה שרצה
 לבדק את אותו החטא ולא לדבק בו, אפלו כך
 לא נצל ממנו והציב אותו פגם.

בַּא רְאִיה, אָדָם שְׁעֵתִיד לְהִתְפַּתוֹת בְּאֵילָנוֹת, לֹא
 נָתַן לֹא אֵילָנוֹת וְהִרְחִיק אוֹתָם מִפְּנֵי שְׁחֵרֵי
 לֹא הוֹכִירָם, אֵלָּא שְׁעָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ חֵל, וְנִטַּע
 אוֹתוֹ כְּרָם שְׁנִקְרָא בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּתַחֲלָה נִשְׁלַם בּוֹ
 וְכִסְּפָה עָלָיו נִצַּל [וְנִצַּל] בּוֹ. וּמִי הִיא בֵּית יִשְׂרָאֵל? זֶה
 תִּבְּחָ שְׁנִקְרָאת אַרְוֹן תְּבָרִית. וְעַכְשָׁיו בְּשִׁרְצָה לְבָדֵק
 מַה כְּתוּב? (בראשית ט) וַיִּשְׁתֶּן מִן חַיִּין, כְּמוֹ שְׁנִיאָמַר
 וַתִּקַּח מִפְּרִיו. אַחַר כֵּן וַיִּתְּנֵל בְּתוֹךְ אֲחֵלָה, גָּלָה
 אוֹתָהּ פְּרָצָה כְּבָרָא שׁוֹנָה בְּתוֹךְ מִשְׁכְּנֵנוּ לְפָנֵי
 וְלְפָנֵים. וְאִם לֹא אוֹתוֹ מוֹזִבַּח שְׁחֵגֵן עָלָיו מִשׁוּם
 שְׁנִדְבֵק בּוֹ בְּתַחֲלָה, הָיָה נִתְפָּס מִיָּד. וְעַם כָּל זֶה,
 בְּשִׁלָּא עָשָׂה אוֹתוֹ רַק לְבָדֵק, כְּפִסְתָּה עָלָיו הַתּוֹרָה
 וְלֹא פְּרָסְמָה אוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁפָרְסָם אֶת הָאָדָם, וְאוֹתוֹ
 מוֹזִבַּח כְּפָרָה עָלָיו.

בַּא רְאִיה, מוֹזִבַּח שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הָיָה שְׁלֹשִׁים
 וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אַמָּה, וְהִיא רְמוּזָה
 בְּשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם נְתִיבוֹת פְּלִיאֹת חֲכָמָה, שְׁחֵרֵי
 חֲכָמָה תַּחֲתוֹנָה נִקְרָאת. עָלָה אַמָּה נְכַנֵּם אַמָּה -
 וְהוּ יְסוֹד, כְּנִגּוּד [צִדִּיק] צָדֵק שְׁלִמְעָלָה, שְׁחֵרֵי כְּמוֹ

שֵׁשׁ בָּה אֶת כָּל הַדְּרָגוֹת וְכֻלָּם נִרְאִים בָּה, שְׁהֲרִי
נִקְרְאת מִרְאָה.

עָלָה חֲמִשׁ וְכַנִּם אִמָּה - זְהוּ סוּבָב, כְּנִגְדֵי אֹתָהּ
דְּרָגָה שְׁנֵדְרָבֵק בָּה, שְׁהִיא סוּבְכַת אֶת אֹתוֹ
הַמְּזֻבַּח. זְהוּ שְׁפָתוֹב (שִׁיר ב) וַיִּמְיֵנוּ תְּחַכְּבֵנִי, שְׁהֲרִי
מִיִּסוּד עַד אֹתָהּ דְּרָגָה חֲמִשׁ דְּרָגוֹת הֵן.

עָלָה שְׁלֹשׁ וְכַנִּם אִמָּה - אֵלּוּ קְרָנוֹת, כְּנִגְדֵי אֹתָן
שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת שְׁרָאוּ לָהּ מִתָּהֶם הַתְּקוּף הָעֲלִיּוֹן
וְשִׁפְעַ, וּמִשׁוּם כֶּךָ דְּוֹד שְׁנִמְשַׁח בְּקֶרֶן, נִמְשָׁכָה
מִלְּבוֹתוֹ, מִשׁוּם שְׁהִיא בְּאֹתָן קְרָנוֹת הַמְּזֻבַּח, תְּקוּף
הַמְּזֻבַּח הָעֲלִיּוֹן.

בֵּיא רְאֵה, אַרְבַּע קְרָנוֹת אִמָּה עַל אִמָּה יֵשׁ בַּמְּזֻבַּח,
מִשׁוּם שְׁהִיא כַּסָּא דְּוֹד, יוֹם הַרְבִּיעִי לָתֵת לָהּ
שִׁפְעַ מֵאֹתָן שְׁלֹשׁ אִמּוֹת לְאֹתָן אַרְבַּע קְרָנוֹת.
וּכְשֶׁהָיוּ מִקְרִיבִים הַכֹּהֲנִים מֵהַצֵּד שֶׁל חֶסֶד עוֹלֵת
הַתְּמִיד אֵצֶל הַמְּזֻבַּח, הָיוּ מִקְרִיבִים אֹתוֹ לְאֹתוֹ
הַמָּקוֹם שְׁנִקְרָא מְזֻבַּח (מִלְּבוֹת). וּכְשֶׁהָיוּ עוֹשִׂים
מִתְּנֹת מִדָּם הָעוֹלָה, הָיוּ עוֹלִים וְהָיוּ הוֹלְכִים

בְּאוֹתוֹ הַסּוֹכֵב שֶׁהוּא הַדְּרֻגָה שְׁלָחַם וְחִלַּק אֲנִיָּהֶם,
וְנוֹתְנִים שְׁתֵּי מִתְּנוּת שֶׁהֵן אֲרַבַּע כְּנֶגֶד אוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁנִּקְרָא עוֹלָה.

וְכֶנֶד שְׁתֵּי מִתְּנוּת שֶׁל אוֹתוֹ כְּבוֹר שֶׁנּוֹטֵל שְׁנֵי
חֻלְקִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ
תָּם יָשָׁב אֲהָלִים, רַחֲמִים וְדִין, וְלָקַח אוֹתוֹ צַדִּיק
שְׁנֵי חֻלְקִים שְׁלוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברי הימים א ה) נִתְּנָה
בְּכַרְתּוֹ לְבָנֵי יוֹסֵף, וְשְׁנֵי חֻלְקִים שֶׁל אָבִיו, וְלָקַחְהָ
הַכֹּל כֹּל הַזֹּאת, וּמִמֶּלֶא אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא יָם.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (קהלת א) כֹּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֶל הַיָּם.

זֶה מוֹזֵבַח הָעוֹלָה הָיָה אֶצְלוֹ. תִּשְׁעַ אַמּוֹת הַלָּלוּ
כְּנֶגֶד תִּשְׁעַ דְּרֻגוֹת שְׁיֵשׁ עַד הַצַּדִּיק הַתְּשִׁיעִי
שֶׁל הַכֹּל, טוֹב וְדַאי, וְהֵיא כְּבִנְיָן אוֹצֵר, רַחֲבָה
מִלְּמִטָּה וּקְצָרָה מִלְּמַעְלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ב)
וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצִּלְעַ אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם
לְאִשָּׁה. וְהַמּוֹזֵבַח הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה הוּא אִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם
שֶׁלְּמַעְלָה, וְלָכֵן נִקְרָא מוֹזֵבַח הָעוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(יהושע ג) אֶרֶז הַכַּרְבִּית, וְזוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְנִקְרָאת

מִזְבַּחַת. מָה הַטַּעַם נִקְרְאת כָּךְ? מִשּׁוּם שְׂכַבְאֲשֶׁר בְּנֵי
הָעוֹלָם אֵין מַעֲשֵׂיהֶם כְּשָׂרִים, הִיא זֹבַחַת אוֹתָם.
וְהוּ שְׂכַתוֹב (ויקרא כו) וְהִכִּיתִי אֶתְכֶם אַף [גַּם] אֲנִי,
שְׂחִירֵי כָּל כְּלֵי הַקֶּרֶב שֶׁל הַמֶּלֶךְ נִמְסְרוּ בְיָדָהּ. וְהוּ
שְׂכַתוֹב (שיר א) הִנֵּה מִפְּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה שְׂשִׁים גְּבָרִים
סָבִיב לָהּ. וְלִבֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לְיִשְׂרָאֵל
תּוֹרָה שְׁלֹמָה לְזִבּוֹת בָּהּ לְחַיֵּי עוֹלָם וּלְהַנְצִיל מִדִּין
אוֹתוֹ הַמְּזַבַּחַת, מָה שְׂאֵין רְשׁוֹת לְאִישׁ אַחַר לְקַרֵּב
אֵלֶיהָ.

וְאִם תֹּאמַר, הִרִי רָאִינוּ שְׂמִשְׁשָׁה קָרֵב אֵלֶיהָ שְׂבַעָה
יָמִים בַּתְּחִלָּה - בֹּא רְאֵה, כְּתוֹב (שיר ב)
שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֹאשֵׁי וַיִּמֵּנוּ תִתְחַבְּקֵנִי. תִּפְסֹק תִּזְהַ
נֹאמַר עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהִיא שׁוֹרָה בְּאֶרֶץ
הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל אוֹתָם שְׂבַעָה יָמִים כָּלֵם בְּשְׁלֵמוֹת.
וְהוּ שְׂכַתוֹב (ויקרא ח) שְׂבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדְכֶם,
וְלִבֵּן נִקְרְאִים שְׂבַעַת יָמֵי הַמְּלוֹאִים דְּוִקְא.

וּמִשְׁשָׁה שְׂחִירֵי לֵוִי, מְצַד זֶה הוּא קָרֵב בַּתְּחִלָּה
לְמִזְבַּחַת תִּזְהַ. וְהוּ שְׂכַתוֹב שְׂמֵאלוֹ תַחַת

לְרֵאשִׁי. מַה זֶה רֵאשִׁי? אֵלֶּא בְּרֵאשׁ, כְּשֶׁנִּדְבַקְתָּ
 מִזִּבְחַת הַזֶּה בְּאוֹתָהּ עוֹלָה, שְׂמֵאלוּ הִיא נִקְרָאת
 בְּתַחֲלָה. וְעַם כָּל זֶה הֵעִירוּ הַחֲבֵרִים, כְּחִלּוֹק לְבָן
 שְׂאִין בּוֹ אִמְרָא שְׂמֵשׁ, זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית ל)
 מִחֲשֵׁף הַלְבָן אֲשֶׁר עַל הַמִּקְלוֹת. מִשּׁוֹם שְׂאֵף עַל
 נֹב שְׁהוּא מִצַּד הַדִּין, הַתְּלַבֵּשׁ בְּחֶסֶד וְקָרַב אֵלֶיהָ,
 וְהֵעִיר חֶסֶד עֲלִיוֹן בְּעוֹלָם.

וּמַה הַקָּרִיב? פֶּר בְּרֵאשׁ תָּמִיד שָׁל שְׁחַר עוֹלָה
 וְדֹאֵי, וְאַחַר כֵּךְ הַקָּרִיב פֶּר חֲטָאת, לְתֵת
 שְׁלוֹם בֵּין אוֹתוֹ פֶּר חֲטָאת וְאַחֲרָיו שְׂחֲטָא לָהּ
 כְּשֶׁעָשָׂה עֵגֶל, וְזוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, וְהַחֲטָאת הִיא
 כְּנִגְדָה. וְזֶה פֶּר כִּהֵן מְשִׁיחַ כְּשֶׁהוּא חֲטָא אֶל
 הַמִּזְבֵּחַ, מַה שְׂאִין בְּאִישׁ אַחַר, אֵלֶּא נִקְבָה
 לְחֲטָאת, וְאַחַר כֵּךְ מִקָּרִיב עוֹלָה אֵלֶיהָ. בֵּינוֹן
 שְׂחֲקָרְבָה עוֹלָה לְמִזְבֵּחַ הַזֶּה, אִזּוּ מְלוֹאִים הִיא.
 מְלוֹאִים לְמַעַלָה מְלוֹאִים לְמַטָּה. וְכָל הָעוֹלָמוֹת
 בְּשִׂמְחָה, שְׂחֲרֵי הַנְּבִירָה הַתְּחַבְּרָה עִם בְּעֵלָהּ, וְאִזּוּ
 מִקָּרִיב לְאוֹתוֹ מִזְבֵּחַ אֵת אֵיל הַמְּלָאִים.

וְנֹתַן מֵאוֹתוֹ דָּם עַל תְּנוּפֵד אֵזֶן אֶהְרֹן כִּדְרֵי שְׁתַּחֲוֶיהָ
רַכָּה לְשִׁמְעַ בְּרַכּוֹת, וְלֹא בְקָשִׁי. וַיִּקְבַּל
דְּבָרֵי תוֹרָה, שְׁלֹא לְהַפְרִיד בֵּין תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה
מִתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וְלְהַשְׁלִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּבִן
לְבָנָיו. וְצִוָּה אוֹתָם שִׁישְׁבוּ בְּאוֹתוֹ הַשַּׁעַר שֶׁל אוֹתוֹ
הָאֵהֶל, לְשָׁמֵר אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁלֹא יִקְרַב עָרֵל וְטָמֵא,
וַיִּשְׁתַּלְּמוּ כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים, וַיַּעֲלוּ
בְּאוֹתָהּ דְרָגַת הַחֶסֶד שֶׁהִיא שְׁבִיעֵי מִמַּטָּה לְמַעְלָה,
שֶׁתִּרִי הֵם בְּתַחֲלָה נִדְבְּקוּ בְּאוֹתוֹ פֶּתַח אֵהֶל מוֹעֵד,
וְאַחַר כֵּן הִתְעַלּוּ לְמַעְלָה. וְאַחַר כֵּן מָה כְּתוּב?
וַיִּמְינוּ תְּתַבְּקֵנִי. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ויקרא ט) וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, וְצִוָּה אוֹתוֹ לְקַחַת
אוֹתוֹ עֲגֹל שְׁחָטָא בּוֹ וַיִּקְרִיבוּ לְאוֹתוֹ מִזִּבְחָה, וְהוּא
הָיָה מִתְבַּיֵּשׁ לְהַקְרִיב אֵלָיָהּ, שֶׁפָּחַד מִשְׁלַחַבּוֹתֶיהָ.
אָמַר לוֹ מֹשֶׁה (שם), קָרַב אֵל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת
חֲטָאתְךָ - בְּתַחֲלָה, וְתֵן מֵאוֹתוֹ דָּם עַל
אוֹתָם קְרָנוֹת, מִשּׁוּם שְׁחָטָא בְּתַחֲלָה אֶצְלָם וּמִנַּע
מֵהֶם בְּרַכּוֹת, וְאַחַר כֵּן (שם) וְאֵת תְּדָם יִצַּק אֵל

יִסוּד הַמּוֹצֵחַ, לְצַקֶּת בָּהּ אוֹתוֹ יִסוּד. מַה זֶה יִצְקֶה?
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים-א ו) וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוֹצֵק.

וְאַחַר כֵּן הִקְרִיב לְאוֹתוֹ מוֹצֵחַ אוֹתָהּ עוֹלָה, וַעֲשֵׂה
בַּתְּחִלָּה רֵאשׁ, וְאַחַר כֵּן רֶגֶל, וְאַחַר הִקְרִיב
עַל יִשְׂרָאֵל שְׁעִיר עִזִּים, שְׁחָרִי מֵאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל צַד
הָרַע נִדְבְּקוּ בְּעִבּוּדָה זָרָה. וְאַחַר כֵּן עֲגֹל וְכִבֹּשׁ
לְעוֹלָה. כֹּא רֵאָה, בַּהֲתַחֲלָה עֲגֹל לְחַטָּאת. כִּיּוֹן
שֶׁהִקְרִיב אוֹתוֹ בְּשִׁלְמוֹת אֵל אָמוֹ, אַחַר כֵּן הִקְרִיב
אוֹתוֹ לְאָבִיו. זֶהוּ שְׁכַתוֹב לְעֵלָה. אַחַר כֵּן, שׁוֹר
וְאֵיל לְשִׁלְמוֹת, שְׁתַּנְּה שְׁלוֹם כָּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְשׁוֹר
זֶה שֶׁל צַד הַשְּׂמֵאל.

וְאֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק לֹא עוֹשִׂים דִּין אֵלָּא לְשִׁלְמוֹת,
שְׁלוֹם לְמַעַלָּה שְׁלוֹם לְמַטָּה, אִזּוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא פָּתַח עֲלֵיהֶם, (תהלים קלג) הִנֵּה מַה טוֹב
וּמַה נְּעִים שְׁכַת אֲחִים גַּם יְחַד. שְׁכַת אֲחִים -
יְמִין וְשְׂמֵאל, מִשָּׁה וְאַחֲרָן. גַּם - לְהַכְלִיל אֶת
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. יְחַד - צַדִּיק, הַכֹּל בְּיַחְוֹד שְׁלָם
[בְּשָׁלָם]. וְאִזּוֹ מַה כְּתוֹב? בְּשִׁמּוֹן הַטוֹב עַל הָרֵאשׁ

יִרְדַּע עַל הַזָּקֵן. בִּיּוֹן שְׁהִתְחַבְּרוּ זָכָר וּנְקֵבָה שָׁלֵם,
מִשּׁוּם כִּי בְּשִׁמּוֹן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ, בִּהְתַּחֲלָה
הֶעֱתִיק שָׁל הַכֹּל, רֹאשׁ כָּל הָרֹאשִׁים.

יִרְדַּע עַל הַזָּקֵן - זֶה חֶסֶד וּנְבוּנָה וְתַפְאֶרֶת, שְׁכָלִם
נִקְרְאוּ זָקֵן. (בראשית כד) וְאַבְרָהָם זָקֵן. (שם כו) וַיְהִי
כִי זָקֵן יִצְחָק (נְבוּנָה). (שם מח) וַעֲיִנֵי יִשְׂרָאֵל (תַּפְאֶרֶת)
כָּבְדוּ מִזָּקֵן. עַל פִּי מִדּוֹתָיו - זֶה צַדִּיק, וְהוּא פִּי
מִדּוֹתָיו. וְאַחַר כֵּן, כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיִּרְדַּע עַל הַרְרֵי
צִיּוֹן - אֵלּוּ שְׂבָעָה הָרִים שֶׁנִּקְרְאוּ הַרְרֵי צִיּוֹן. כִּי
שָׁם צָוָה ה' אֶת הַבְּרָכָה - בִּיּוֹן שְׁהִתְחַבְּרוּ. חַיִּים
עַד הָעוֹלָם - זֶה עֵץ הַחַיִּים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וְכֹל זֶה
מִשּׁוּם אוֹתָם קִרְבָּנוֹת שֶׁמְעוֹרְרִים טוֹב לְמַעַלָּה
וּלְמַטָּה.

וְאַחַר כֵּן הַכֹּהֲנִים שֶׁמֵּצֵד הַחֶסֶד קְרִבִּים לְאוֹתוֹ
מִזִּבְחָה, מֵה שְׂאִין רְשׁוֹת לְאִישׁ אַחַר לְקִרְבֵּי,
וּנְשִׁתָּיִם שְׁחִיטָת הַקֹּדְשִׁים בְּצַפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ, מִשּׁוּם
שֶׁבְּצֵד צַפּוֹן שָׁיֵשׁ כֹּהֵן בְּשִׁקְרָבָה גְבוּרָה אֵלֶיהָ, עוֹשֶׂה
אֶת אוֹתָן נְקֻמוֹת, מִשּׁוּם כִּי עוֹשִׂים הַכֹּהֲנִים שָׁלוֹם

בְּעוֹלָם, שְׁלֵא יִשְׁרַף הָעוֹלָם בְּשִׁלְהֵבוֹת הַמְּזוֹבַח, וְאִז
 יוֹרְדִים חַיִּים לָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (מלאכי ב) בְּרִיתִי
 הִיְתָה אֵתוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם. מָה הַטַּעַם חַיִּים?
 מִשּׁוֹם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה שְׁלוֹם.

וְכִתְּנִים עוֹשִׂים שְׁלוֹם בְּקֶרְבָּן. מֵהוּ הַקֶּרְבָּן? לָבֵן
 וְאָדָם, חֶלֶב וְדָם. חֶלֶב בְּנֶגֶד אוֹתָהּ הַדְּרָגָה
 שֶׁל יְפֵי שֶׁל הַכֹּל. חֶלֶב הָאָרֶץ הַתְּרוֹנוֹמוֹ יְפֵי הָאָרֶץ.
 וְדָם בְּנֶגֶד אוֹתָהּ הַדְּרָגָה שֶׁנִּקְרְאת נֶפֶשׁ, שְׁכַתוֹב
 (ירמיה נא) נִשְׁבַּע ה' צְבָאוֹת בְּנֶפְשׁוֹ [עמוס ו] נִשְׁבַּע ה' בְּנֶפְשׁוֹ].
 וּבֵן אָדָם, בְּשִׁמְקָרִיב דָּם זֶה, כְּאֵלוֹ מִקְרִיב נֶפֶשׁוֹ.
 זֶהוּ שְׁכַתוֹב (ויקרא יז) כִּי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר.

וּמִשּׁוֹם כִּדּוּ הַזְּהִירָה אוֹתָם הַתּוֹרָה, מִי שֶׁיֵּאֱכַל
 מֵאוֹתוֹ חֶלֶב וְדָם שֶׁמִּמֶּנּוּ מִקְרִיבִים
 לַמְּזוֹבַח, יִכָּלֶה מֵהַמְּזוֹבַח הַהוּא. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְנִכְרְתָהּ
 הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמִּיתָהּ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁתְּהִי לֹ
 לְהִקְרִיב אֶת אוֹתוֹ חֶלֶב עַל הַמְּזוֹבַח, וְאוֹתוֹ דָּם
 בְּיָסוֹד, לְהַכְלִיל מִדַּת יוֹם בְּלִילָה וּמִדַּת לַיְלָה בְּיוֹם.

וּבְעוֹלֹת הַתָּמִיד שֶׁהִיא כָּלֹלוֹת שֶׁל הַכֹּל, לְכַפֵּר
 עַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה
 הַנִּתְּקָה לַעֲשֵׂה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהֶאֱנִיחַ [מְקוֹם] הַזֶּה
 דְּרָגָה שֶׁל עוֹלָה עֲשֵׂה הִיא, וְעוֹשִׂים לָהּ מִתְּנוֹת
 לְהַכְלִיל לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא כֹּל וְלִישְׂרָאֵל.

וְלֵאמֹנָה מְקוֹם נוֹתְנִים אוֹתָן מִתְּנוֹת? אַחַת בְּקֶרֶן
 מִזְרְחִית צְפוֹנִית לְעוֹרֵר הַמִּזְרָח, שֶׁהוּא
 רְחֵמִים. וְלְעוֹרֵר הַצָּפוֹן בְּשִׂמְחָה אֵלָיו שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ
 הַהוּא, וְאַחַר כֵּן בְּקֶרֶן מִעֲרָבִית דְּרוּמִית, לְהַכְלִיל
 אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ שֶׁנִּקְרָא מִעֲרָב בְּדָרוֹם שֶׁהוּא חֶסֶד,
 וְלִבֵּן הַכֹּל מִתְּנָה אַחַת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שִׁיר ב) שְׂמֵאלוֹ
 תַחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינוּ תַחֲבֻקְנִי. שְׂמֵאלוֹ - שֶׁל מִזְרָח
 שֶׁהוּא צָפוֹן. תַּחַת לְרֵאשִׁי - בַּתְּחִלָּה. וְאַחַר כֵּן
 וַיְמִינוּ תַחֲבֻקְנִי - שֶׁהוּא חֶסֶד.

דָּבָר אַחֵר, מָה הַטַּעַם שֶׁלֹּא נוֹתְנִים מִתְּנָה בְּקֶרֶן
 דְּרוּמִית מִזְרְחִית, צְפוֹנִית מִעֲרָבִית? שְׂחֵרֵי
 אוֹתָהּ קֶרֶן דְּרוּמִית מִזְרְחִית הִיא בַּתְּחִלָּה,
 בְּשִׁעוּלִים הַכֹּתְנִים בְּאוֹתוֹ כְּבֶשׂ, שֶׁבְּדָרוֹם הַצַּד

והחלק שֶׁלָּהֶם שֶׁהוּא חֶסֶד. וְאוֹמְרִים, כָּל פְּנוֹת
 שֶׁאֵתָה פּוֹנֶה, אֵינּוּ אֵלָּא דָּרָךְ יְמִין לְמוֹצֵת, כִּדִּי
 לְחֵבֵר צֵד הַמְּזֻרָח לְאוֹתוֹ מוֹצֵת, וְהָיָה לוֹ לִכְתּוֹ
 לְתֵת מִתְּנָה בַּתְּחִלָּה בְּאוֹתָהּ קֶרֶן דְּרוֹמִית מְזֻרָחִית,
 שֶׁתִּרִי הוּא רֵאשׁוֹן לְאוֹתָן דְּרָגוֹת, וְלֹא עוֹד, אֵלָּא
 שֶׁתִּתְעוֹרֵר אֵלֶיהָ חֶסֶד בַּתְּחִלָּה. תִּרִי תֵעִירוּ הַחֲבֵרִים
 וְאָמְרוּ, מִשּׁוּם שְׂפָתוֹב (ויקרא ד) אֵל יִסּוּד מוֹצֵחַ הָעֵלָּה
 - מִן יִסּוּד לְמוֹצֵחָה שֶׁל עוֹלָם [ס"א עֲלֵהוּ]. כְּלוֹמֵר, קָרֵב
 יִסּוּד שֶׁהוּא צְדִיק אֲצִלָּה. וְקֶרֶן דְּרוֹמִית מְזֻרָחִית לֹא
 תִּיָּה לָּהּ יִסּוּד.

בֵּא רֵאָה, כָּתוּב בְּיַחְוָדָה (בראשית לו) לָּכֵן וְנִמְכָּרְנוּ
 לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְגִלָּל שֶׁהוּא חֲטָא אֵל אוֹתוֹ
 תִּיִסּוּד וְתִפְרִידוֹ מֵאוֹתָהּ אֶרֶץ עֲלִיּוֹנָה וְנָתַן עֲצָה
 לְמַכֵּר אוֹתוֹ, מִשּׁוּם כֶּךָ בְּאוֹתוֹ חֵלֶק שָׁלוֹ לֹא תִּיָּה
 לוֹ יִסּוּד. וְכֶךָ שְׁנֵינוּ, מָה תִּיָּה חֵלְקוֹ שָׁל יְהוּדָה?
 תֵּר תִּבִּית וְלִשְׁכוֹת וְעִזּוֹת. וּמָה תִּיָּה בְּחֵלְקוֹ שָׁל
 בְּנֵי־יְמִין, שֶׁהוּא צְדִיק לְמַטָּה? אוֹלָם וְהֵיכֵל וּבֵית
 קֹדֶשׁ תִּקְדָּשִׁים. וְרִצּוֹעָה יוֹצֵאת מִחֵלְקוֹ שָׁל יְהוּדָה
 שֶׁהִיא כְּלָפֵי מְזֻרָח, שֶׁתִּרִי גַם דִּגְלוֹ תִּיָּה מִמְּזֻרָח,

וּנְכַנְסָה לְחֶלְקוֹ שֶׁל בְּנֵי־מִינִי, וְעֲלֶיהָ נִבְנְהָ הַמְּזֻבַּח,
 שֶׁהָרִי הַמְּזֻבַּח חֶלְקוֹ שֶׁל יְהוּדָה הָיָה, כְּפִי שֶׁבְּאַרְנוֹ
 (בראשית כט) וַתַּעֲמֵד מִלְּדָת, שֶׁעָמַד הַכֶּסֶּא עַל עַמּוּדָיו,
 וְהוּא תוֹמֵךְ הַרְבִּיעִי (מַלְכוּת), כְּנֶגֶד כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהִיא רְבִיעִית, וְכֵתוּב כֹּה (תהלים קיח) אֲבָן מֵאִסוֹ
 הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

וְדוֹר, בְּנוֹ אָחוֹ בְּאוֹתוֹ מְזֻבַּח, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּסוֹד
 הָאֱמוּנָה, וּבְנֵי־מִינִי הַצְּדִיק מְצַטְטֵר עָלָיו
 לְקָרֵב אוֹתָהּ אֵלָיו. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (דברים לג) חוֹפֵף עָלָיו
 כָּל הַיּוֹם. מִשּׁוֹם כֹּף זָכָה בְּנֵי־מִינִי הַצְּדִיק לְמַטָּה,
 וְנִעֲשָׂה מְאֹרֶחַ לְגִבּוֹרָה, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּבֶן כְּתָפָיו
 שָׂכָן, שֶׁהוּא חֶלְקוֹ בַּמַּעֲרָב, וְעָכָשׁוּ שְׂכִינָה בֵּין שְׁנֵי
 צְדִיקִים. צְדִיק לְמַעְלָה - יוֹסֵף הַצְּדִיק, לְמַטָּה -
 בְּנֵי־מִינִי. זֶהוּ בַּעַל הַגְּבִירָה, וְזֶה הַמְּאֹרֶחַ. לָכֵן כְּתוּב
 (תהלים קיג) מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, זֶה עוֹלָם שֶׁמֶתְכַלֵּה
 [ס"א שְׂמִתְגַּלְהָ], זוֹ שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה שֶׁהִיא עֵקֶרֶת הַבַּיִת.
 עֵקֶר הָעוֹלָם הַזֶּה רַחֵל בֵּין שְׁנֵי צְדִיקִים לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה.

לְכֵן נִקְרָא בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ בֵּית עוֹלָמִים. הַמְּזוּבָּח שֶׁל
 בֵּית עוֹלָמִים הָיָה בִּירְשָׁתוֹ שֶׁל בְּנֵימִין, אֲבָל
 כְּשֶׁשָׁרְתָה שְׂכִינָה בִּירְשָׁתוֹ שֶׁל יוֹסֵף בְּשִׁילָה, לֹא
 קוֹרָא לָהּ בֵּית עוֹלָמִים, שְׁתֵּרֵי עוֹלָם הוּדָה הוּא
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. יֵאֵם הַבָּנִים שְׂמִיחָה - זֶו שְׂכִינָה,
 וְלְכֵן תִּלְלוּנָהּ.

בֵּיא רֵאָה, כְּשֶׁנִּמְכַּר אוֹתוֹ צְדִיק לְמִצְרַיִם, בְּנֵימִין
 אָחִיו הָיָה צְדִיק לְמַטָּה, וְנִטַּל מִקוֹמוֹ שְׂלֹא
 לְהַפְגִּים, וְלֵאמֹתָם עֲשֶׂרָה בָּנִים שָׁחִיו לוֹ קָרָא לָהֶם
 עַל שְׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ הַחֲבָרִים.
 כְּלַע - עַל שֵׁם שְׁנַבְלַע בֵּין הָאֲמוֹת. לְכֵן שְׁנִינוּ,
 הַיְסוּד הָיָה מְחֻלָּף עַל פְּנֵי כָּל הַמַּעְרָב וְעַל פְּנֵי
 כָּל הַצָּפוֹן, אוֹכֵל בַּמְּזֻרָח חֲצֵי אֲמָה וּבַדְרוֹם חֲצֵי
 אֲמָה, מִשּׁוֹם שֶׁחֲלָקוֹ שֶׁל בְּנֵימִין הָיָה בַּמַּעְרָב, לְכֵן
 יֵשׁ לוֹ יְסוּד, שְׁתֵּרֵי הוּא הָיָה שְׁלִיט אֶל אוֹתוֹ
 צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, אֲבָל בַּחֲלָק שֶׁל יְהוּדָה שֶׁהוּא
 מְזֻרָח, לֹא הָיָה לוֹ יְסוּד, שְׁתֵּרֵי הוּא תְּרַחֵיקוֹ
 מִמֶּנּוּ, שְׁנַתֵּן עֲצָה לְמַכְרוֹ לְמִצְרַיִם.

בֹּא רֵאָה, סֵדֶר הַדְּגָלִים הָרִי הוּא סָבִיב אוֹתוֹ
 מִזִּבְחַת הָעוֹלָה שֶׁנִּקְרָא מִשְׁכָּן. יְהוּדָה
 וְהַסְּמוּכִים לוֹ בַּמִּזְבֵּחַ. וּמִי הַסְּמוּכִים? יִשְׂשַׁכָּר
 שְׂמִינִן עָלָיו בְּכַח הַתּוֹרָה. וְאַחַר כֵּן זְבוּלוֹן שֶׁסְּמוּךְ
 לְיִשְׂשַׁכָּר, שְׁנַתֵּן לָהֶם מְלֵאֵי זִבְחָה לְהַתְּעִיֵּם
 בַּתּוֹרָה. אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּבְנֵי־מִינֵן לַמַּעֲרָב. רְאוּבֵן
 וְהַסְּמוּכִים לוֹ בַּדְּרוֹם. דָּן וְשֶׁסְּמוּכִים לוֹ בַּצָּפוֹן.

וּבֹא וּרְאָה, כְּתוּב בְּאוֹתוֹ צְדִיק (בראשית לו) וְהוּא נֶעַר
 אֶת פְּנֵי בְלָהָה, וְכְתוּב בְּכִנֵּי לֵאָה וַיִּשְׁנְאוּ
 אוֹתוֹ. לָכֵן שְׁנִינּוּ, תִּיסוּד תָּהָה תָּהָה מְחַלְּף עַל פְּנֵי
 כָּל הַמַּעֲרָב, שְׁתֵּרֵי חֶלֶק אָחִיו שֶׁשָּׁמַר אוֹתוֹ מְקוֹם
 וְשָׁל פְּנֵי תָּהָה. וְעַל פְּנֵי כָּל הַצָּפוֹן, מִשּׁוּם שֶׁאֵלּוּ
 שְׁתֵּי שְׂרוּיִים בַּצָּפוֹן לֹא הָיוּ שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ. אוֹכֵל
 בַּמִּזְבֵּחַ חֲצֵי אִמָּה, מִשּׁוּם שֶׁיְהוּדָה עָשָׂה חֲצֵי הַצֵּלָה.
 אָמַר (ש) מַה בָּצַע, וְלֹא הִשְׁאִיר [אוֹתָם] לְהַרְגֵּ אוֹתוֹ.
 וּבַדְּרוֹם חֲצֵי אִמָּה, מִשּׁוּם שֶׁרְאוּבֵן אָמַר לְהַצִּיל
 אוֹתוֹ מִיָּדָם. וְגַם גֵּר שְׁתֵּיהֶם חוֹנֵה שָׁם, לֹא תָּהָה שׁוֹנֵא
 אוֹתוֹ.

בֵּא רֵאָה בְּמַה עֶקְמַיִם הֵם בְּנֵי אָדָם שְׁלֹא רוֹצִים
 לְהַשְׁתַּדֵּל בְּדַרְדָּר תַּחֲיִים שְׁהוֹרִישׁ תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְבָנָיו, וְהוֹהִיר אוֹתָם עָלֶיהָ וְאָמַר (יחושע א)
 וְהִנֵּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה, שְׂאִין לָךְ רִשׁוֹת לְהַפְרִיד יוֹם
 מִלַּיְלָה. וְלָבֵן יְהוּדָה, אֵף עַל פִּי שְׁחָלְקוּ וְגוֹרְלוֹ תָּהָה
 מִעֲרַב, שְׁהוּא לַיְלָה, כְּשֶׁתָּהָה שׁוֹרָה סְבִיב אוֹתוֹ
 תַּמְשָׁכֵן, נִדְבֵק בַּמּוֹרַח שְׁהוּא יוֹם. וְתַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא רִמּוֹ לוֹ וְאָמַר לוֹ (דברים ל) וּבַחֲרַף בַּתַּיִם. שְׁלֹא
 לְהַפְרִיד יוֹם מִלַּיְלָה. וּמִי שְׁמַפְרִיד אוֹתָם גּוֹרָם
 לְמָוֶת, וּבְאוֹתוֹ חֲטָא מֵתוֹ בְּנָיו, מִשּׁוֹם שְׁהַשְׁחִיתוּ
 דְרָכָם וְלֹא תָּבְרוּ יוֹם עִם לַיְלָה, מִשּׁוֹם שְׁלֹא
 הַשְׁתַּדְּלוּ כְּרֵאוֹי לְחַפֵּר לָבֵן עִם אָדָם כְּדִי לְכַפֵּר
 אוֹתוֹ חֲטָא שְׁלוֹ, שְׁהַפְרִידָם בַּתַּחֲלָה.

כְּשֶׁמָּכַר אֶת אוֹתוֹ צַדִּיק שְׁנִקְרָא יוֹם,
 שְׁהַפְרִידוּ מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת
 לַיְלָה. רִמּוֹ לוֹ תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקָרַב מוֹרַח
 בְּמִעֲרַב, וְאָמַר לוֹ, (במדבר ב) וְתַחֲנִים קִדְמָה מוֹרַחָה
 דְּגַל מַחֲנֶה יְהוּדָה, לְקָרַב מוֹרַח לְמִעֲרַב לְתַת לוֹ
 שְׁפַע בְּרָכוֹת מִלְּמַעְלָה.

וּבְנֵי יוֹסֵף וּבְנֵימִין, אַף עַל גַּב שְׁבַנְיָמִין הָיָה נִדְבָק
 בַּמְזֻרָה, רָמַז לֹא הִקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא לְחִנּוּת
 בַּמַּעַרְב לְקָרֵב בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל לְצַדִּיק הַכֹּל בְּדַרְךְ
 יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (הוֹשֵׁעַ י"ד) כִּי יִשְׂרָאֵל דִּרְכֵי ה' ^{וְ}
 וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם. וְרֵאוּבֵן שְׁנִדְבָק בְּצַד הַחֶסֶד,
 יַחְנֶה בְּדָרוֹם. וְדָן, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ חֲטָא הָעֶגְלָה
 שְׂיִקְבְּלוּ בְּנָיו, וְהוּא מֵצַד הַצְּפוֹן, יַחְנֶה בְּצְפוֹן
 לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ חֲטָא.

מִשׁוֹם כֶּף כְּתוּב בַּיָּם שְׁעָשָׂה שְׁלֵמָה עֲשָׂרָה עַל
 עֲשָׂרָה, (מַלְכִים-א ז) וְחוּט שְׁלֵשִׁים בְּאַמָּה
 יָסוּב. הַכֹּל בְּסוּד הַחֲכָמָה. כְּתוּב כּוּ (שם) עֹמֵד עַל
 שְׁנֵי עֲשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פָּנִים צְפוּנָה וְשְׁלֹשָׁה פָּנִים
 יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פָּנִים נֶגְבָּה וְשְׁלֹשָׁה פָּנִים מְזֻרָחָה וְהָיָה
 עֲלֵיהֶם מְלֻמְעָלָה. אוֹתוֹ יָם שָׁל חֲכָמָה נִתְקַן בָּהֶם.
 בֵּא רְאֵה, כְּשֶׁהָיוּ עוֹשִׂים הַכְּהֻנִּים אֶת אוֹתָהּ
 חֲטָאתָ, לְכַפֵּר עַל עֲבֻרוֹת שָׁל לֹא תַעֲשֶׂה זֶה
 הָיָה, שְׂיֵשׁ בָּהֶם כְּרֵת. וְעוֹלָה בָּאָה עַל מִי שְׁלֹא
 עוֹשֶׂה מִצְוֹת עֲשֶׂה, וּמֵאוֹתוֹ צַד בָּאָה הָעוֹלָה

שְׁהִיא זְכוֹר, וְכֵתוּב (שמות כ) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת -
 מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְלִכְן אָנוּ מִקְרִיבִים בְּשַׁבָּת שְׁנֵי
 כְּבָשִׂים, שֶׁל מוֹסֵף עוֹלָה, מִשּׁוּם שְׂבָאוֹתוֹ שֶׁל הַיָּמִין
 בְּתוֹסֵף לְאוֹתוֹ צְדִיק אֹר מִהַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ.

בְּשַׁנְדָּבֶק עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא שְׁמוֹר, לֹא
 תַעֲשֶׂה. מִשּׁוּם כִּךְ יֵשׁ בְּשַׁבָּת עֲשֵׂה וְלֹא
 תַעֲשֶׂה שֵׁשׁ בּו בְּרַת, שְׁהָרִי מִי שְׁעוֹשֶׂה פָּנִם
 בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא לֹא תַעֲשֶׂה, וּמִפְרִיד אֶת
 הַזָּוִוג שְׁלָהֶם, בְּכִרְתָּת מִשָּׁם נִפְשׁוּ, וּמִיָּהוּ? מִי
 שְׁעוֹשֶׂה מִעֲשִׂים שֶׁל חַל בְּשַׁבָּת, בְּקִדְשׁ שְׁנִדְבָק
 בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹן, וְכֹל הָעוֹלָמוֹת בְּחִדּוּהָ בְּאוֹרָה.
 אֲבָל מִי שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה אֵלָּא בְּשַׁנְגָּה, מִקְרִיב חֲטָאת
 כְּנֶגֶד אוֹתָהּ בְּרַגְלָת מוֹזֵבֶת.

וּבְרֵאשׁ חֲדָשׁ בְּהַתְּחִדְשׁוֹת הַלְּבָנָה אָנוּ מִקְרִיבִים
 (במדבר כח) פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם, שְׁהָרִי
 מִצֵּד שֶׁל פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה בָּאוּ, וְהֵם לְמַעַלָּה
 לְהַשְׁלִים אֶת הַפָּנִם שְׁלָה וְלָתֵת לָהּ שְׁפַע אֶחָד עַל
 שְׁנַיִם מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא עוֹלָה, וְנוֹסֵף בְּאוֹתוֹ

זמן אור לְלִבְנָה. וְאֵיל אֶחָד - לְהִקְרִיב לָהּ אֵילֹוֹ שֶׁל
 יִצְחָק, (שיר ב) שְׁמֵאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי, כְּבָשִׂים כְּנִי
 שָׁנָה שְׁבַעָה, לְחִבֵּק אוֹתָהּ כְּיָמֶיךָ, וְשִׁבְעָה זְכָרִים
 נִקְרָבִים עִמָּהּ, תְּמִימִים שְׁלֵמִים כֻּלָּם, וְאָנֹכִי
 מִקְרִיבִים שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחִטָּאת. שְׁחִטָּאת הַזֶּה
 בָּאָה מִצֵּד זֶה שֶׁל פֶּר הַחִטָּאת, שְׁכַתוֹב שְׁמוֹר,
 וְשְׁמוֹר לֹא תַעֲשֶׂה הוּא, וְאָנֹכִי מִקְרִיבִים שְׁעִיר
 חִטָּאת שְׁבֵעָה עַל לֹא תַעֲשֶׂה.

בַּמוֹסֵף שְׁלָהּ בְּרֵאשֵׁי חֹדֶשׁ, שְׁבֵעָה לְכַפֵּרָה עַל
 טְמֵאת מִקְדָּשׁ וּמִקְדָּשֶׁיךָ, שְׁכַתוֹב (יחזקאל מג)
 וְלֹא יִטְמָאוּ עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל שֵׁם קְדָשִׁי, שְׁלֹא
 יִתְקַרֵּב לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל עֶרְל וְטֵמֵא. אֲבָל מוֹסֵף שֶׁל
 שְׁכַת אֵינִי לְהִקְרִיב, מִשּׁוֹם שְׁחֵרֵי הַתְּנַלְהָה הָעֵתִיק
 חֲקֹדֶשׁ, וּמֵאִיר בְּאוֹתוֹ רְצוֹן לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְהַכֹּל
 נִמְצָא בְּהֶאֱרָה, שְׁחֵרֵי שְׁכַת הִיא כְּלֵי דִין כְּלָל, וְלֹא
 שׁוֹלֵט הַנְּחָשׁ הָעֵקֶם. וְכִתְּנִים מִצֵּד חֶסֶם"ד שׁוֹחֲטִים
 אוֹתוֹ בְּצִפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ, וְאֶפְלוֹ יִשְׂרָאֵל יְכוּלִים
 לַעֲשׂוֹת, פָּרַט לָזֶה שְׁאִין לָהֶם רְשׁוּת לְקַרֵּב לְאוֹתוֹ
 מִזְבֵּחַ לְהִקְרִיב, אֲבָל לְשַׁחֵט מִתָּר.

וּבְצַפּוֹן הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ שְׁעִיר, שְׁהָרֵי שְׁעִיר
 יוֹנֵק מִצַּפּוֹן, וְאָנוּ מִקְרִיבִים דָּם לַמִּזְבֵּחַ,
 וְעוֹשִׂים אֲרָבַע מִתְּנוֹת עַל אֲרָבַע קַרְנוֹת כְּדֵי
 לְהַקְיִפוֹ מִכָּל הַצְּדָדִים, שֶׁלֹּא יִתְקַרֵּב מִי שֶׁלֹּא רָאוּי
 לְקָרֵב לְקֹדֶשׁ הַקִּדְּשִׁים. וְחֲטָאת זוֹ שְׁעוֹשָׂה מִמֶּנָּה
 הִיא קֹדֶשׁ הַקִּדְּשִׁים, שֶׁלֹּא יִתְעוֹדֵר צַד הַטְּמֵאָה
 מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם.

וּבֵא וּרְאֵה, בְּעוֹלָה שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אֲרָבַע, סוּד
 הַיְחוד שְׁמֵתֵיחַד עוֹלָה בַּמִּזְבֵּחַ. אֲכָל חֲטָאת
 אֲרָבַע מִתְּנוֹת, שְׁאֵינָם אֵלָּא לְשֹׁמֵר וּלְהַקְיֹף אוֹתָם
 גְּבוּרִים שֶׁהֵם מֵצַד הַגְּבוּרָה, לְאוֹתוֹ מִטָּה כִּסּוּ
 קְדוּשָׁה, וּלְהַשְׁלִים אוֹתוֹ כְּנֻם שְׁעֵשׂוֹ בָּהּ. וּמִי שֶׁנֶּגְרַם
 לְבְנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ חֲטָא, בָּא מֵצַד הַשְּׁעִיר,
 לְכֵן חֲטָאת יְחִיד שְׁעִירָה, וְחֲטָאת נְשִׂיא שְׁעִיר,
 וְחֲטָאת כֹּהֵן מְשִׁיחַ פָּר. הַכֹּל מֵצַד שְׁמָאל.

וּלְפָעָמִים מִקְרִיב יְחִיד כְּשֶׁנֶּבֶחַ כְּנֻגַד כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל וְכָל שְׂאֵר הַמִּצְוֹת. אֵלָּא
 בְּעִבּוּדָה זָרָה שֶׁל צְבוּר מִקְרִיבִים פֶּר לְעוֹלָה וְשְׁעִיר

לְחַטָּאת, וְאוֹתוֹ חַטָּאת הוּא חֶסֶד בְּלִי אֶלֶף, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא חֶסֶד גָּדוֹל, שְׁחֵרֵי חַטָּאת הוּא לְשׁוֹן שֶׁל חֶסֶד, שְׁכַתוֹב (מלכים א טא) וְהִיִּיתִי אֲנִי וְכִנִּי שְׁלֵמָה חַטָּאִים. וְכֹל אַחַד עַז פֶּת שְׁנָתוֹ, מִצֵּד הַשְּׂמֵאל. וְאוֹתוֹ חֶסֶד דוֹרוֹן הוּא לְמַעַלָּה לְצַדִּיק, שֶׁהִפְרִידוֹ אוֹתוֹ אֶרֶז מֵאוֹתָהּ בְּרִית, וְשָׁעִיר לְחַטָּאת כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁמַנְעוּ מִמֶּנָּה בְּרִכּוֹת. וְעַם כָּל זֶה, כְּשִׁיחִיד חָטָא בְּכֹל מִצְוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה שְׂיִישׁ בָּהֶם בְּרִית, צָרִיךְ לְהִקְרִיב שְׁעִירַת עֲזִים לְבִתְחִלָּה, אֲלֵא כְּשֵׁאִין לוֹ שִׁיקְרִיב כְּשִׁבָּה.

וּבֹא וּרְאֵה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא רְבִיעִית לַיָּמִים, וְלִבֵּן צְרִיכָה אַרְבַּע מִתְנֹנֹת, וְעוֹלָה אוֹתוֹ רִיחַ נִיחוּחַ מֵאוֹתָם כְּבָשִׂים, וְאִזּוּ יֵשׁ נַחַת רוּחַ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא עוֹשֶׂה נְקָמוֹת, שְׁחֵרֵי זֶה הָיָה כְּשׁוֹגֵג. (במדבר כח) וּבַחֲדָשׁ תְּרֵאשׁוֹן - שֶׁהוּא אַרְבָּעָה עַל עֶשְׂרֵי עוֹשִׂים פֶּסֶח, כִּדִּי שְׁיִהְיֶה זוֹכֵר לָנוּ לְעוֹלָם אוֹתוֹ פֶּסֶח שְׁעֲשֶׂה חֶסֶד בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. שֶׁהִבָּה אֶת אוֹתוֹ מְלָה, וְהוֹצִיא הַשְּׂכִינָה וַיִּשְׂרָאֵל מִמְּקוֹם מִמָּא, וְהִתְחַבֵּר אַרְבָּעָה עִם עֲשׂוֹר, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל

הַתְּחַבֵּרָה בְּעֵשׂוֹר שֶׁהוּא צְדִיק, וְרַמְזוֹ מְקוֹמוֹ
בְּעֵשָׂר, וְאִזּוֹ פֶּסַח לַה'.

וְלָכֵן מִי שֶׁהוּא טָהוֹר וְסִלְקָה מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ עֲרָלָה,
וַיֵּרְאֶה רָשָׁם קְרוֹשׁ שֶׁל צְדִיק, שֶׁהוּא י' בּוֹ,
וְלֹא הֶקְרִיב פֶּסַח לַה', בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל לְצְדִיק, שֶׁהוּא
רְאוּי לְקַרֵּב לְמִקְדָּשׁ וְלֹא עֲרַל וְטָמֵא. שָׂאֵם לֹא
הֶקְרִיב, יֵשׁ בּוֹ כִּרְת. וּמָה הַטַּעַם? שְׁחֵרֵי בְּכָל
הַתּוֹרָה אֵינן כִּרְת אֶלָּא עַל מַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, מָה
וּמָה] הַטַּעַם בְּפֶסַח וּמִילָה, שֶׁהֵם מַצּוֹת עֲשֶׂה, יֵשׁ
כִּרְת? אֶלָּא מִשּׁוֹם שֶׁחֵדְרָנָה גּוֹרְמַת שֶׁהִיא בְּנִסְתַּי
יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא פֶּסַח, וְנִקְרְאֶת [נִקְרְאֶת] מַצּוֹת לֹא
תַעֲשֶׂה, צְדִיקָה לְהַתְּחַבֵּר עִם עֲשֶׂה וְלְהַכְלִיל בּוֹ
מִדַּת לִילָה עִם יוֹם.

וּמִיָּהוּ? זֶה צְדִיק, שֶׁהִיא מִילָה וּמַצּוֹת עֲשֶׂה,
וְנִכְלָל בְּמַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִדַּת יוֹם
בְּלִילָה. וְאֵם לֹא נִמּוֹל בֶּן אָדָם, לֹא רְאוּי לְהֶקְרִיב
אוֹתָם, לָכֵן עוֹמְדַת מַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה עֲלֵיו, וְדָנָה
אוֹתוֹ בְּכִרְת, שֶׁלֹּא תִכְנַס נִפְשׁוֹ לְמִקְדָּשׁ. וְכֵן בְּפֶסַח

צְרִיכָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַבֵּר עִם בְּעֵלָהּ. וְאִם כֵּן
 אָדָם לֹא עוֹשֶׂה וְלֹא מְקַרֵּב פֶּסַח לַה', הִיא עוֹמְדַת
 עָלָיו וְדָנָה אוֹתוֹ, וְלֹא מוֹצִיָּאָה אוֹתוֹ מִתַּחַת יַד
 פְּרָעָה, וְנִבְרָתָת נַפְשׁוֹ מִמָּקוֹם קָדוֹשׁ, וְנִשְׁאַרְת
 בְּמָקוֹם טַמְאָה בְּמִצְרַיִם, שְׁחַרְי אִם לֹא עָשׂוֹ יִשְׂרָאֵל
 שְׁתֵּי מִצְוֹת אֵלֹהִי, לֹא יֵצְאוּ מִשָּׁם.

וְלִכֵּן כָּתוּב (דברים מז) שְׁמֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעֲשִׂיתָ
 פֶּסַח לַה' אֱלֹהֶיךָ. שְׁמֹר - כְּלָלוֹת שָׁל נִקְבָּה,
 לֹא תַעֲשֶׂה. אֶת - כְּלָלוֹת שָׁל הַכֹּל. חֹדֶשׁ הָאָבִיב
 - שְׁחַרְי בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁעוֹרָה אָבִיב, וּמְקַרֵּבִים
 מִמֶּנּוּ עֹמֵר עֲשִׂירִית הָאֵיפָה מִמִּתְּרַת הַשֶּׁבֶת הִיא,
 וְסוּפְרִים שְׁבַעַה שְׁבוּעוֹת שְׁלֵמִים לְעֵלוֹת לְמַעְלָה,
 וְלִקְבֹל מֵאוֹתָם חֲמִשִּׁים יָמִים עֲלִיוֹנִים שָׁל הָאֵם
 הָעֲלִיוֹנָה תוֹרָה שְׁנִקְרָאת לָחֶם, שְׁכָתוּב (משלי ט) לָכוּ
 לַחֲמוּ בְּלַחְמִי.

וְאֵנּוּ מְקַרֵּבִים בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁים שְׁנִתְּנָה בּוֹ תוֹרָה
 שְׁתֵּי הַלָּחֶם, תוֹרָה שְׁכָתוּב וְתוֹרָה שְׁכָעַל
 פֶּה, וְיוֹרֵד חֶסֶד שָׁל הָעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ שָׁל הָאֵם

הַעֲלִינָהּ (בִּינָה) בְּאוֹתָם שְׁבַעַה שְׁבוּעוֹת שְׁלָמִים
 בְּכָל, וְכָל אַחַת מֵאוֹתָן שֶׁבַע דְּרָגוֹת כְּלוּלָה
 בְּשֶׁבַעַה, כְּפִי שֶׁבְּאַרְנוּ בְּסוּד הָאֱמוּנָה. לָכֵן שָׁמֹר
 אֶת חֲדָשׁ הָאָנִיב וְעֲשִׂיתָ פֶּסַח לַה'. הַקָּרֵב אוֹתָם
 בְּיַחְוָה, שְׁחֲרִי בּוֹ הוֹצִיאָהּ מִמְצָרִים לַיְלָה, וְתִשְׁלִים
 אֶת תְּדִרְנָהּ הַזֶּה שֶׁנִּקְרָאת לַיִל שְׁמוּרִים, וְתִקְרֵיב
 זְכָר אֵלֶיהָ וְתִקְרָא לַיְלָה שְׁלָם.

וּבֹא תִרְאֶה, נִעְרָה בְּתוּלָה, עַד שֶׁלֹּא קָרַב אֵלֶיהָ
 זְכָר, נִקְרָאת נִעֵר. אַחַר כֵּן נִקְרָאת נִעְרָה.
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כג) וְנִתְּנוּ לְאֹנִי הַנִּעְרָה, שְׁלָמָה
 דְּוִקָא. וְזֶהוּ כְּשֶׁנִּמְצְאת שְׁלָמָה, וְלֹא הִתְקָרַב מִי
 [לְמִי] שְׁלָא רָאוּי. אַף כָּאן, בְּתַחֲלָה לַיִל שְׁמוּרִים,
 אַחַר כֵּן תְּלִילָה תְּזַהֵה לַה', כְּשֶׁמִּתְקָרַב זֶה לְזוֹאת,
 וְלָכֵן לֹא רָאוּי לְהִתְקָרַב לְאוֹתוֹ פֶּסַח עֲרַל וְטָמֵא.
 וְדָמָה טָעוֹן מִתְּנָה אַחַת דְּוִקָא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר
) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תִּמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה.
 הִיא שׁוֹמֶרֶת אֶת בְּנֵיהָ יִשְׂרָאֵל שְׁלָא יִתְטַמְּאוּ
 בְּמִנְהַגֵיהֶם, מִשּׁוֹם כֵּן שְׁכַטִּי יָהּ יִצְאוּ מִשָּׁם,

והתחברה יו"ד ביה"א, ולא במקום אחר, כמו
שעשו הם. אבל ששיצאו מכלל, נטמאו שם
ונטמאו המקדש, משום כך הנחש שלט בהם, ולא
נמצא שלטון לישראל באותו זמן, משום שטמאו
את המקדש בנשים נכריות. מכאן, מי שטמא
את עצמו למטה, הוא טמא למעלה. ומי שטמא
עצמו למטה, מקדש למעלה. ועל כך היו ראויים
שיעשה להם גם באותה שעה ששיצאו מכלל
באותה שעה ששיצאו ממצרים, אלא שגם החטא
ובחמשה עשר לחדש הראשון החלק של
אברהם, שהוא ראשון ואחוז בדרגת
חסד, אנו מקריבים לקדוש-ברוך-הוא שני פרים,
להוסיף שני חלקים לדרגת חסד מהעתיק הקדוש.
איל אחד בנגד דרגת יצחק, וצריך איל, לשון של
תקיפות, משום שחלקו חזק המים. וצריך
שתסכים אותה דרגת הגבורה עם חסד עליון
לעשות חסד עם כל ישראל, ולהפריע מאותם
שמציקים להם, ולהקיפו צד המים. והו שפכתוב
(בראשית ל) מהשיף תלבן.

שְׁבַעַה כְּבָשִׁים תְּמִימִים - כְּנָגֵד כָּל הַדְּרָגוֹת
 שִׁישְׁתֵּלְמוּ בוֹ. וְכֵן כָּכֵל יוֹם וַיּוֹם שְׁבַעַה
 כְּבָשִׁים, בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שָׁל כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים
 הָעֲלִיּוֹנִים, כָּל אַחַד נִתְקַן בְּסוּד שָׁל שְׁבַע, וַיְהִי
 שְׁבַע שְׁפָתוֹת תְּמִימוֹת לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן שָׁל
 הַתּוֹרָה. שְׁעִיר חַטָּאת לְכַפֵּר עַל טְמֵאת הַמִּקְדָּשׁ,
 וְלֹא תִהְיֶה רִשׁוֹת לְאוֹתוֹ שְׁעִיר לְעֶרְבֹב וְלֹא
 לְחַסְטִין עַל יִשְׂרָאֵל.

(במדבר כח) וּבַיּוֹם הַכְּפוּרִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחַח חֲדָשָׁה
 - כְּנָגֵד דְּרָגַת יַעֲקֹב, שְׁחָרֵי אֹז נִתְקַן הָעוֹלָם
 וְהַתְּחִידֵשׁ, וְאָנוּ מוֹנִים שְׁבַעַה שְׁבוּעוֹת כְּדֵי לְחַפֵּר
 הַכֹּל בַּיּוֹבֵל הָעֲלִיּוֹן, שְׁנוֹתָנָת לִבְנֵי הַכְּבוֹר תְּהִה
 עֲטָרָה שָׁל תּוֹרָה שְׁנִכְלָלָת בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה
 כְּנִים, וַיִּצְאָה מִחֻכְמָה הָעֲלִיּוֹנָה בְּאוֹתָם חֲמִשִּׁים
 שְׁעָרֵי בִינָה, וְנִתְּנָה לִבְנֵי הַכְּבוֹר תְּהִה עַל יְדֵי מֹשֶׁה
 שְׁאָחוּזוֹ גַם בְּדִרְגָּה זוֹ. וְהוּ שְׁפָתוֹב (שיר ג) צְאִינָה
 וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךְ שְׁלֹמֹה, בְּמִלְךְ שְׁהִשְׁלוֹם
 כֵּלֹ שְׁלוֹ. [וְחָרִי] שְׁחָרֵי בְּאַרְנֵנוּ שְׁדִרְגָּה זוֹ שְׁלֹמָה
 מִכָּל הַצְּדָדִים, וְשָׁלֵם נִקְרָא בְּסוּד הָאִמּוֹנָה,

שְׁפָתוֹב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ
 - זֶה בְּשִׁנְתָּנָה [תורה]. וּבְיוֹם שְׁמֹחַת לְבוֹ - בְּשִׁנְכָנָה
 בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ.

בֹּא רְאֵה, פָּתוֹב (שמות יט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי,
 שֶׁהִתְחַבְּרָה דְרָגָה זוֹ שְׁנִקְרָאת שְׁלִישִׁי
 בַּחֲדָשׁ, וְהִיא חֲתָנָתוֹ, עַל זֶה פָּתוֹב (שם) וַיַּחַן שָׁם
 יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר. דְרָגָה זוֹ הֵבֵן הַכְּבוֹד. נֶגֶד הָהָר -
 בְּנֶגֶד אוֹתוֹ הַר שְׁנוֹדַע שֶׁהוּא קָטָן מִכָּל הַהָרִים
 שְׁלִמְעֵלָה, שֶׁהוּא רָם וְנִשָּׂא בְּשִׁמְת־חֵבֶר לְמַעְלָה,
 וְנִקְרָא הַר סִינִי. שְׁהָרֵי שְׁבַעַה הָרִים וְשְׁבַעַה יָמִים
 וְשְׁבַע אַרְצוֹת בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם,
 שֶׁהֵם בְּנֶגֶד שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים, וְלֹא בָחַר מִכָּל
 לְתֵת תּוֹרָה אֶלָּא בָחַר סִינִי, שֶׁהוּא הַסּוֹד שֶׁל בְּנֵסֵת
 יִשְׂרָאֵל, וְגַם בָּיָם בְּנֵרֵת, שֶׁבֹא מִשָּׁם תִּכְלֵת, שְׁדוּמָה
 לְכִסֵּא הַכְּבוֹד. בְּנֵסֵת יִשְׂרָאֵל בְּנֵרֵת זֶה הַצְּדִיק,
 וְזֵהוּ יָם בְּנֵרֵת, כְּפִי שֶׁפָּרְשׁוּ הַחֲבָרִים.

בְּנוֹר הָיָה תְלוּי לְמַעְלָה מִמַּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וּבְשַׁעַה
 שְׁרוּחַ צְפוֹנִית מְנַשְּׁבֵת בּוֹ, מְנַנֵּן מֵאֵלָיו,

וְדוֹר קָם לְעַמְּךָ בַּתּוֹרָה בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְהַתְּחַבֵּר
 עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַשְּׂבִיעִית שָׁל
 הַכֹּל, הַנִּקְרָה הָאֲמֻצְעִית שָׁל אֶרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה בְּחַר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂהִיָּא בְּנִגְדַּי הַנִּקְרָה הָעֲלִיּוֹנָה.

מָה הַטַּעַם בּוֹ בְּחַר סִינֵי שְׁלִמְעָלָה לְתֵת בּוֹ תּוֹרָה
 שְׂבִכְתָּב, וְסִימְנִיד בְּאֶרֶץ זֶה לְתֵת בּוֹ בְּרִית?
 מִשּׁוּם שְׂבִכְתָּב זֶה מְנַחֵם כָּל הַגְּנוּזִים הַטּוֹבִים,
 וְתּוֹרָה שְׂבִכְתָּב, שְׂנִקְרָאת בְּרִית, מְנַחַת בּוֹ, וְכֹל
 כְּלֵי הַקֶּרֶב שָׁל הַמֶּלֶךְ נִמְסְרוּ בְּיָדֶיהָ, וְכֹל
 הָעוֹלָמוֹת שְׁלִמְטָה יוֹנְקִים מִמֶּנָּה. אִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל
 לְשֹׁמֵר הַתּוֹרָה, אִזּוֹ נֹתְנָת לָהֶם כָּל טוֹב הָעוֹלָם,
 וְאִם לֹא, אִזּוֹ מִיִּסְרַת אוֹתָם. זֶהוּ שְׂבִכְתּוֹב (ויקרא כו)
 וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם אֵף אֲנִי. זוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 וּבְשִׁתְּחַבֵּר בְּ"אֲנִי" דְל"ת שְׁלָה, נִקְרָאת אֲדֹנָי, וְדָן
 אֶת הָעוֹלָם. לְכֵן כְּתוּב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר
 שָׂם מֹשֶׁה. בְּ"זֹאת" נִתְּנָה תּוֹרָה.

בֵּא רְאֵה, תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב נִקְרָאת צְדִיק, וּמְנַחַת
 בְּזֹאת, שְׂבִרִית זוֹ מְנַחַת בּוֹ, שְׂבִכְתּוֹב אֶרֶץ

הַבְּרִית, מִשּׁוּם שְׂמִנְחַת בּוֹ בְּרִית שֶׁהוּא צְדִיק. וְלִכֵּן
 וְזֹאת הַתּוֹרָה, הַתְּחִבֵּר וְא"ו עִם זֹאת, וְאִז - אֲשֶׁר
 שָׁם מַעֲשֵׂה, סֵם הַחַיִּים לְעוֹלָם, שְׁחָרֵי עֵץ הַחַיִּים
 נִדְבַק בָּהּ. וּכְשֶׁמַּעֲשֵׂי בְּנֵי אָדָם אֵינָם פְּשָׁרִים,
 מִסְתַּלֵּק וְא"ו מ"זֹאת", וְאִז כָּתוּב (ויקרא יד) זֹאת
 תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמִּצְוָע, וְזֶהוּ חֲשׂוֹב פְּמַת.

וְכָתוּב (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל.
 הַסְתַּלְּקָה ו' מִזֹּאת, וְעוֹשֶׂה הָאֶהֱל הַזֶּה
 נִקְמוֹת. הֵינּוּ מֵה שְׂפָתוֹב (שם) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה
 אֲשֶׁר צִוָּה ה'. מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הַתְּחִבֵּרָה ו' עִם ה', נִרְמּוּ
 שְׂטָמָאוּ הַמְקַדָּשׁ וְנִרְמּוּ לָהֶם מִיתָה, שְׁחָרֵי מִי
 שְׂמִפְרִידֵם גּוֹרֵם מִיתָה לְנַפְשׁוֹ, עַד שְׂפָאָה פָּרָה
 וּכְפָרָה עַל בְּנֵה, וְעוֹשִׂים מִמֶּנָּה תּוֹאָה עַל טְמֵאי
 מֵתִים.

זֹאת הַתּוֹרָה, שֶׁלֹּא הַתְּחִבֵּר לָהּ וְא"ו עַד שְׁעֵשׂוֹ
 תּוֹאָה לְאוֹתָם כְּלֵי מִדְּיָן, וְאַחַר כֵּן (דברים ד)
 וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם וְגוֹמֵר. חַיִּים נִדְבָקוּ בָּהּ, (שם
 ל) וְזֹאת הַבְּרָכָה. בְּרָכָה נִדְבָקָה בְּ"זֹאת" תּוֹזוּ. אֲבָל

כָּל מְקוֹם שֶׁתִּמְצָא בַתּוֹרָה "זֹאת הַתּוֹרָה" כָּלִי
 וְא"ו, זֶה בְּגִלְלֵי חֲטָא. (ויקרא יג) זֹאת תּוֹרַת נִגְעֵ צָרְעַת.
 (שם יד) זֹאת הַתּוֹרָה לְכֹל נִגְעֵ הַצָּרְעַת. (במדבר ה) זֹאת
 תּוֹרַת הַקְּנָאִת. מִשּׁוֹם שֶׁשֶּׁמֶאֱוֹ אֶת עֲצָמָם וְשִׁמְאֵוֹ
 הַמִּקְרָשׁ. (ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה, לֹא כְּתוּב בּוֹ
 וְא"ו, עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ לָהּ בְּנֵי אֶהְרֹן שְׁלֵמוֹת לְחַבֵּר אֶת
 זֹאת לְבַעֲלָהּ. (שם ו) וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה - לֹא בָּא
 עַל חֲטָא, שְׁחֵרִי הִיא נִדְבָה, אִו שֶׁבָּאָה עִם עוֹלָה,
 וְהָעוֹלָה תְּרִי עוֹשָׂה שְׁלֵמוֹת. (שם) זֹאת תּוֹרַת
 הַחֲטָאִת - בָּא עַל חֲטָא שֶׁשֶּׁמֶאֱוֹ אֶת "זֹאת".

(ויקרא ז) וְזֹאת תּוֹרַת הָאֶשֶׁם - מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא עָשׂוּ כָּל
 כֶּדֶן פְּנֵם, וְלִכְּוֹן בָּאָה זָכָר וְלֹא נִקְבָּה. (שם) וְזֹאת
 תּוֹרַת זִבַּח הַשְּׁלָמִים, מִשּׁוֹם שֶׁבָּאָה לְשָׁלוֹם,
 מִתְּחִבֵּר עֲמָה וְא"ו. (שם) זֹאת הַתּוֹרָה לְעֹלָה
 [ו]לְמִנְחָה וְלַחֲטָאִת - בְּגִלְלֵי חֲטָאִת שִׁישׁ בְּפֶסֶסוֹק,
 וְחוֹטָא אַחַד יֵאָבֵד מִזִּבְחֵ הַרְבֵּה, זֶה פֶּרֶשְׁנוֹ בְּכֹל
 מְקוֹם - וְא"ו מוֹסִיף עַל עֲנִיָן רֵאשׁוֹן.

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם וְגוֹמֵר, מָה הַטַּעַם וְא"ו,
הֲרִי לֹא אָמַר זֹאת בַּתְּחִלָּה? לָמָּה כָּתוּב
וְזֹאת? מִשּׁוּם סֵם הַחַיִּים שְׁנִדְבֵק בָּהּ. (דברים לג) וְזֹאת
הַבְּרָכָה - בְּשִׁבִיל בְּרָכָה, אֵף עַל נֵב שְׁלֹא כָּתוּב
זֹאת בַּתְּחִלָּה, אוֹ דִבֵּר עַל מַה שְׁיִבֵּא, אֲכַל בְּכֶלֶם
מָה הַטַּעַם לֹא כָּתוּב וְזֹאת? מִשּׁוּם שְׁלֹא נִדְבֵק
וְא"ו. וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (ויקרא ז) וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשָׁם,
מִשּׁוּם שְׁכָתוּב לְמַעַלָּה (שם ו) וְזֹאת תּוֹרַת הַחֲטָאֵת,
וְא"ו מוֹסִיף עַל עֲנִיָּן רֵאשׁוֹן, מִשּׁוּם כִּדְ נִתְּנָה תּוֹרָה
בְּ"זֹאת".

וּמִשּׁוּם כִּדְ כָּתוּב (שם כו) אֵף אֲנִי אֵעֲשֶׂה זֹאת,
אִם לֹק מִמֶּנָּה וְא"ו וְתַעֲשֶׂה בָּהֶם נְקָמוֹת,
וְכָל הַקְּרָבָנוֹת בָּאִים לְקָרֵב אֶת הַ"זֹּאת" לְמַעַלָּה
בְּשִׁלְיֵי הַזֶּה, וְאֵנוּ מְקַרְיָבִים בְּיוֹם זֶה שְׁנֵי פָרִים
בְּמוֹסָף, לְהוֹסִיף לָהּ שְׁנֵי חֲלָקִים. אֵיל אֶחָד לְחִבֵּר
לָהּ הַכַּח שֶׁל גְּבוּרָה, שְׁבָעָה כְּבָשִׂים כְּנֶנֶד כָּל
הַדְּרָגוֹת שְׁשִׁשְׁמָחוּ בַּהֲלוּלָא הוּוּ, שְׁעִיר עִזִּים לְכַפֵּר
עַל שְׁטֵמָאוֹ הַמְקַדֵּשׁ הַרְשָׁעִים שְׁלִמְטָה.

(במדבר כט) וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי - בְּנֶגֶד דְּרֹגַת יִצְחָק
 שְׁתֵּי־חֵבֶר עִם בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנֵי פָרִים. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (בראשית ח) וַתֵּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
 בְּשִׁבְעָה עָשָׂר, שְׁהַתּוֹסְפָה בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא
 שְׁבִיעִית עַל עָשָׂר סְמוּכָה לַעֲשָׂרָה. מִשׁוּם כִּךָ פֶּר
 אֶחָד, לְהוֹסִיף לוֹ כַּח הָאֵמָּה הָעֲלִיזָנָה לְדוֹן אֶת
 הָעוֹלָם. אָבֵל שָׁנִים לֹא, מִשׁוּם שְׁהָעוֹלָם לֹא יָכוֹל
 לְסַבֵּל אֶת הַדִּין הַקָּשָׁה.

אֵיל אֶחָד - הַגְּבוּרָה שָׁלוֹ, לְשׁוֹן שָׁל תְּקִיפּוֹת, (תהלים
 כג) אֵילוֹתַי לְעֹזְרֹתַי חוֹשָׁה, וְהָאֵיל הַזֶּה תִּמְצָא
 בְּכָל הַמוֹסָפִים, שְׁמוֹסִיפִים כַּח וּגְבוּרָה עֲלֵיהֶם,
 פָּרַט לְשִׁפְתַי שִׁישׁ בָּהּ מְנוּחָה וְאֵין בָּהּ דִּין כָּלֵל,
 שְׁפָתֵינָהּ הָעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ שְׁמַחָה וְטוֹבוֹת לְכָל
 הָעֲלִיזָנִים (עוֹלָמִים). (במדבר כח) כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה - לְתֵת
 כַּח לְכָל הַדְּרָגוֹת. שְׁעִיר עֲזִים - שְׁלֹא תִרְאֶה טְמֵאָה
 בַּמִּקְדָּשׁ בְּיוֹם הַדִּין, וּבְיוֹם זֶה מִתְּחַבֵּרֶת הַגְּבוּרָה
 הָעֲלִיזָנָה בַּדִּין הַתַּחְתּוֹן שָׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ לְדוֹן אֶת
 הָעוֹלָם.

בַּיּוֹם הַהוּא, וְנִבְרָה דִּין הַקָּשָׁה, כְּנִסְתּוֹת יִשְׂרָאֵל דִּין
 הַרְפָּה, אֶךְ חוֹבַת הַיּוֹם פֶּר אֶחָד כְּדֵי שְׁהַעוֹלָם
 יוּכַל לְסַבֵּל, וְלִכְּנֵן בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ שְׁנֵי פָרִים, שְׁהִיא
 בְּפָרָה. בַּעֲשָׂרָה לַחֹדֶשׁ כְּנִגְדַּד דְּרִגְתָּ מֵאִשָּׁה. בַּמוֹסָף
 שָׁלוֹ פֶּר בֶּן בָּקָר אֶחָד, שְׁלֹא נוֹסֵף בּוֹ דִּין כָּל כֶּף,
 הַיּוֹת שְׁאוֹתוֹ יוֹם הוּא שֶׁל בְּפָרָה. אֵיל אֶחָד תִּקְוֶה
 לְשֹׁבֵר אֶת הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת
 נַחַת לְשֹׁבֵר הַרְגָּו. כְּבָשִׂים שִׁבְעָה לְהוֹסִיף לְכָל
 הַדְּרָגוֹת. שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד הַתּוֹסֵף כָּאֵן בְּחוֹבַת
 הַיּוֹם לְכַפֵּר עַל טְמֵאת הַמִּקְדָּשׁ, מֵשׁוּם שְׁהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה יִכַּפֵּר עַל הַכֹּל וְלֹא תִשָּׂאֵר
 טְמֵאָה בָּעוֹלָם.

מֵשׁוּם כֶּף אֶחָד בַּיּוֹם, לְכַפֵּר קִדְשׁ הַקְדָּשִׁים פַּעַם
 אַחַת בְּשָׁנָה, כְּדֵי שְׁלֹא תִמָּצֵא שָׁם טְמֵאָה
 כָּל כֶּף, וְאֶחָד בַּחוּץ לַמִּזְבֵּחַ תְּחִיצוֹן שְׁלֹא תִמָּצֵא
 טְמֵאָה בָּעוֹלָם. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ כְּנִגְדַּד דְּרִגְתָּ
 אַחֲרָן שְׁאֲחָוֵי בְּהוֹד, וְהַתְּעַלָּה גַם בַּחֲסֹד.

וְלִכְּן בְּזִמְנָא זֶה אֵפְלוּ עִם כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם
 עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד, מִשּׁוּם
 שְׂמֵתוֹסֶף חֶסֶד שֶׁל אֲהֲרֹן עִם חֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם,
 וְהֵם מְקַרְיָבִים בּוֹ בְּשִׁבְעָה יָמִים קְרִבְנוֹת עוֹלוֹת,
 כִּדְרֵי שְׂשִׁימְחוּ כָּל הָעוֹלָם בְּשִׂמְחַת יִשְׂרָאֵל.
 שְׂבָעִים פָּרִים כְּנֶגֶד שְׂבָעִים אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמְזוֹלוֹת הָעוֹלָם, וּבִיּוֹם הָרֵאשׁוֹן פָּרִים שְׁלֹשָׁה
 עֶשֶׂר, לְהִתְרַאוֹת שְׂאִינָם כְּדָאִים לְהִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם
 אֲלֵא בְּטוֹבוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂשִׁישׁ בּוֹ שֶׁלֹּשׁ
 עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים.

אֵילִים שְׁנַיִם, שְׂתִתֵּיהָ תְקִיפּוֹת לְאוֹתָהּ בְּרִגְגָה שֶׁל
 חֶסֶד עֲלִיּוֹן עַל אֶחָד שְׁנַיִם מִמָּה
 שְׂמֵקְרִיבִים בְּכָל הַמוֹסְפִים, מִשּׁוּם שְׂחַג זֶה הוּא
 כְּנֶגֶד בְּרִגְתָּ אֲהֲרֹן, שְׂאֲחוֹז בְּדְרִגְגָה שְׂשִׁית. וְנִקְרָא
 יוֹם הַשְּׂשִׁית. יוֹמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלֶף שְׁנַיִם.
 וּבְאוֹתוֹ יוֹם עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹסִיף עַל
 כָּל אֶחָד שְׁנַיִם חֶסֶד לְעַמּוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת טו)
 וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׂשִׁית וְהַכִּינּוּ אֶת אֲשֶׁר יָבִיאוּ, אִז -

וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם, וּבְכָל
הַדְּרָגוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה נוֹסְפוֹת בְּרָכוֹת.

וּבְאוֹתוֹ יוֹם יָבֵא מַלְאָךְ הַמְּשִׁיחַ וַיִּקְרָא חַג הָאָסִיף,
שְׂיִכְנִים הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹ הַגְּלוֹת שֶׁל
עַמּוֹ. וְהוּא שְׂפֵתוֹב (ישעיה יא) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף
ה' שְׁנֵית יָדוֹ לְקִנּוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ. וַיִּקְרָא חַג
הַסְּבוֹת, שְׁכָל שִׁבְעַת הַדְּרָגוֹת מְכַסּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל
כְּמוֹ סֶפֶה, וְלִכְּן כָּל עַנְיֵי הַכְּבוֹד הוֹלְכִים עִם
יִשְׂרָאֵל בַּמְדָּבָר בְּזִכּוֹת אֲחֵרִין, וְלִכְּן אֶרְבָּעָה עָשָׂר
כַּבָּשִׂים שְׂכָכֵל יוֹם.

וּבְשִׁבְעָה יָמִים - הָרִי שְׂבָעֵתִים, וַיֵּאִיר שְׂבָעֵתִים אוֹר
הַשֶּׁמֶשׁ, וְהַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִרְחֵם עַל
הָעוֹלָם. וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת - לְכַפֵּר עַל טְמֵאת
הַמִּקְדָּשׁ שְׂטֵמָאוֹ אֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזוֹלוֹת. בַּיּוֹם הַשְּׁנִי כִּנְגֵד דְּרָגַת יִצְחָק. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
כִּנְגֵד דְּרָגַת יַעֲקֹב. בַּיּוֹם הָרְבִיעִי כִּנְגֵד דְּרָגַת יוֹסֵף.
בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי כִּנְגֵד דְּרָגַת מֹשֶׁה. בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי כִּנְגֵד
דְּרָגַת אֲחֵרִין.

וּבֵא וּרְאֵה, בְּחַג זֶה וּבְחַג הַמִּצּוֹת שְׁבַעַה יָמִים
 שְׁכַלְוֹלִים בָּהֶם כָּל הַיָּמִים שְׁלַמְעֵלָה, מֵה
 שְׂאִין בֶּן בְּשָׂר חַגִּים שְׁמִקְרִיבִים בָּהֶם מוֹסֵף, אֵלָּא
 חִינּוּ מֵה שְׁפִרְשָׁנוּ בְּסוּד הָאֱמוּנָה, (בראשית ל) מִחֲשָׁף
 הַלֶּבֶן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת, שְׁלֵכָל אוֹתָם שְׁבַעַה שְׁבַע
 דְּרָגוֹת מְקִיפּוֹת אוֹתָם בְּצַד הַחֶסֶד, הַחַג שֶׁל
 הַמִּצּוֹת בְּנֶגֶד אַבְרָהָם שְׂבָא מִחֶסֶד, לֶבֶן כָּל
 הַדְּרָגוֹת שָׁם, שְׁהָרִי אֵת כָּל הַדְּרָגוֹת מִקִּיף יַעֲקֹב
 הַשָּׁלֵם לְצַד שֶׁל חֶסֶד. הַחַג הַזֶּה בְּנֶגֶד דְּרָגָתוֹ שֶׁל
 אַהֲרֹן שְׂאֲחוֹ בְּחֶסֶד, בְּלָם עֲמוּ.

דְּבַר אַחֵר - מִשּׁוֹם שְׁכַל הַדְּרָגוֹת וְכָל הַצְּדִיקִים,
 בְּשִׁינְאֵי יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַתְּנַלְּהָ שָׁם בְּבִתְרִים שָׁלוֹ, וְעֵתִיד לַעֲשׂוֹת בֶּן בְּזִמָּן
 בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ. מִשּׁוֹם כֵּן כָּל הַבְּתָרִים רְמוּזִים כָּאֵן
 וְכָאֵן, וְנוֹטְלִים עַל אֶחָד שָׁנִים שְׁבַע בְּרָכוֹת כָּאֵן
 מִשָּׁם. וְשָׁם עַל אֶחָד שְׁבַעַה מִשְׂאֵר הַמוֹסָפִים, זֶהוּ
 שְׁכַתֹּב (מִיכָה ז) בִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ
 נִפְלְאוֹת. כִּיּוֹם צֵאתְךָ הָיָה לוֹ לֹאמַר! מֵה זֶה בִּימֵי?
 שְׁכַל הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים הַזֵּדִמָּנוּ לְשָׁם וְהַזֵּדִמָּנוּ לְכָאֵן,

משום כך נפלאות, נ' פלאות, חמשים פלאות,
 שְׁתֵּי חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה פֶּתַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהוֹצִיא אוֹתָם מִשָּׁם, וְלָכֵן מִזְכֵּרַת בְּתוֹרַת חֲמִשִּׁים
 פְּעָמִים יְצִיאַת מִצְרַיִם, כְּנֶגֶד חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים, כִּי
 יַעֲשֶׂה לַיָּמֹת הַמְּשִׁיחַ. וּמָה זֶה אֲרָאֵנוּ? אֵלֶּא אֲרָאֵנוּ
 אֵת אוֹתוֹ הַיּוֹקֵן שְׂרָאָה בְּרֵאשׁוֹנָה, שְׂכַתוֹב (שמות יד)
 וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדֹלָה, וְאִז עֲתִיד לְרֹאוֹת
 אֵת הַפְּרָעֹנוֹת שֶׁל אֲדָוָם

דָּבָר אַחֵר - שְׁבַשְׁבִּיל שְׁבַעַת הַצְּדִיקִים עֲתִיד
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר אֵת כָּל אַמּוֹת
 הָעוֹלָם, וְלֹא יִשָּׂאֵר בְּעוֹלָם אֵלֶּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְבַדּוֹ וַיִּשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד. מִשׁוּם כִּי כָּאֵן שְׁבַעַת
 יָמִים.

בֵּיא רֵאָה שְׁמִשׁוּם כִּי מִתְמַעֲטִים וְהוֹלְכִים, וּבִיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי שׁוֹלְטִים יִשְׂרָאֵל לְבָדָם בְּעוֹלָם
 וּמְקַרְיָבִים פֶּר אֶחָד, אֵיל אֶחָד, סוּד הַיְחֹד. שְׁבַעַת
 כְּבָשִׂים - כְּנֶגֶד שְׁבַע דְּרָגוֹת. שְׁעִיר עִזִּים - אֵף
 עַל גַּב שְׂבָאוֹתוֹ זְמַן יַעֲבִירֵנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

מן העולם, עם כל זה ישאר מִמֶּנּוּ שְׁלֵא יתבטלו
 מִפְּרִיָה וּרְבִיָה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן יֵצְאוּ מִיָּם חַיִּים
 מִחֲכֻמָּה הָעֲלִיּוֹנָה, (וכריה יה) תְּצַיִם אֶל הַיָּם הַקְּדֻמוֹנִי
 - זֶה תְּסַדַּר עֲלִיּוֹן, וְתְצַיִם אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן - זו
 גְּבוּרָה תְּחַתּוֹנָה וְגְבוּרָה עֲלִיּוֹנָה. פְּקִיץ וּבְחֶרֶף -
 בְּצַד הָאֵשׁ וּבְצַד הַמַּיִם. שְׁלֵא יִשְׁאָר דִּין בְּעוֹלָם,
 אֵלָּא הַכֹּל רַחֲמִים וְחַיִּים וְחַרוֹת בְּעוֹלָם.

וּבֵא רְאֵה, בְּחַג הַזֶּה עוֹשִׂים נְסוּךְ הַמַּיִם, שְׁפַע שָׁל
 חֶסֶד בְּאוֹתָם שִׁיתִים מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית,
 וְכֹל שְׁבַעַת הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים מְקַבְּלִים מֵאוֹתָם מַיִם
 חַיִּים שִׁיּוֹצְאִים מִירוּשָׁלַיִם הָעֲלִיּוֹנָה הַטְּמִירָה.
 וּבְאִיזָה מְקוֹם רָמוּז עַל אוֹתָם מַיִם חַיִּים? בְּאוֹתָם
 שִׁיתִים, וְחֲסִידִים וְצַדִּיקִים שְׂמֵחִים בְּהַלּוּלָא הַזֶּה,
 מִשׁוּם שְׁרוּמֵז לְאוֹתוֹ הַטּוֹב שְׁעֵתִיד תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ
 הוּא לַעֲשׂוֹת בְּשִׁיעֵבִיר תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא אֶת
 הַטְּמֵאָה מִן הָאָרֶץ, שְׁיִרְדוּ אוֹתָם מַיִם טְהוֹרִים
 בְּאוֹתָם הַשִּׁיתִים בְּאוֹתוֹ מְזַבַּח עֲלִיּוֹן, יָם הָאַחֲרוֹן,
 וְהֵם שְׁלֵשָׁה לְגַיִם מַיִם, שְׂמוֹנָה עֶשְׂרֵה פִּיּוּצִים, פְּנִינָד

צדיק שנקרא חי העולמים, ועל ידו המים יורדים
באותם שיתים.

ובא וראה, בשהלל תוקן היה שמה בהלולא הזו,
אמר, אם אני פאן - הכל פאן, ואם אין אני
פאן - מי פאן? היה רזמו ואומר, אם שכינה
שנקראת אני שורה פאן - הכל פאן, אותו מקום
שנקרא כל שבה להודינג בה. ואם אין אני פאן -
מי פאן? שהרי לא חשוב טוב שלם, משום
ששכינה לא שורה בארץ הקדושה. אבל
בשישיתלמו אותם פרים, אז פתוב (ישעיה יב)
ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה. מי הם?
ששה מעינות שמריקים בישועה הזאת, ואז
העולם כלו בתדוה, משום ששכינה יוצאת מתוך
אותה טמאת שאר העמים, משום כך (במדבר כט)
ביום השמיני עצרת תהיה לכם.

בא ראה, עשר נטיעות, ערבה ונסוף המים -
הלכה למשה מסיני, שאר הדברים של
התורה - תורה, וכאן הלכה. מה הטעם? אלא

משום שמקום זה שנקרא הר סיני, תורה שבעל פה למדה את משה לקשר קשרי האמונה.

אותן עשר נביעות שנטע הקדוש ברוך הוא, שאחז אותן באותו מקום שנקרא ערב שביעית, ויעשו פרי באותו בית סאה, כדי שיבא מזון לעולם בשביעית הזו, שאין להם מזון אלא מאותה שנה ששית שזרעים בה זרעים. זהו שכתוב (חושע י) זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד. מה שזרעים יהיה לאותו מקום שנקרא צדקה שלמה, ואז וקצרו לפי חסד, אז יהיה טוב העליון. ומי הוא לפי חסד? זה אברהם.

בא ראה, למטה שבעה מעשים יש ביניהם. זריעה - בנגד האם העליונה, זהו שכתוב (בראשית מז) היא לה זרע. קצירה - בנגד דרנת אברהם, זהו שכתוב [ו]קצרו לפי חסד. דישה בחרוץ - בנגד דרנת יצחק, שעושה דין ומפריד תבן מאותו בר. דין מפריד ממנו, ועושה דין ברשעי העולם, ואז הוא (תהלים לה) כמין לפני רוח.

וְרוּחַ הַזֶּה זֶה הַדְרָגָה שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁכֵתוֹב (בראשית מה)
 וְהָיָה רוּחַ יַעֲקֹב, וּבְנִגְדוֹ זוֹרָה. וְאוֹתוֹ הַמִּזְן נִתֵּן
 לְאִשׁ לְמֵאֲכָל. מוֹחֵן - בְּנִגְדַת דְּרָגַת מִשְׁעָה. לָשׁ -
 בְּנִגְדַת דְּרָגַת אֲהָרֵן. אוֹפָה - בְּנִגְדַת דְּרָגַת צְדִיק,
 וְנִעֲשֶׂה לָחֶם בְּיָדוֹ שֶׁל צְדִיק בְּאוֹתוֹ אוֹר שְׂיִישׁ
 בְּצִיּוֹן. וְזֶהוּ שְׁכֵתוֹב (תהלים קלז) נִתֵּן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר.
 בְּתַחֲלָה לְ"כָל", וְאַחַר כֵּן לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא
 בָּשָׂר. וּמַה זֶה לָחֶם? זֶה הַקְּיוּם.

וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית הֵזֶה לֹא עוֹשִׂים מְלֶאכֶת, אֲלָא
 אוֹכְלִים אוֹתוֹ לָחֶם שְׁנִתֵּן לָחֶם בַּשָּׁנָה
 הַשְּׁבִיעִית, וְכָל הָעוֹלָמוֹת נֹחִים בְּחֶדְוָה. וְכָל הָעֲנִיִּים
 וְהָעֲשִׂירִים, כֻּלָּם שׁוֹיִם בְּמְקוֹם זֶה, שְׁחֲרִי כָּל
 הַתַּחְתּוֹנִים נוֹזְנִים מַשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית הֵזֶה. וְאִם אָדָם
 עוֹשֶׂה סְחוּרָה בְּאוֹתָם פְּרוּת, הַמְּקוֹם הַזֶּה שֶׁל
 עֲנִיּוֹת מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ בְּרָכוֹת, וְלִבֵּן מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ
 בְּרָכוֹת. וְצָרִיךְ אָדָם לְהִרְאוֹת שְׁלֹא אָרֵץ הַקְּדוּשָׁה הֵזֶה
 שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא יֵשׁ נִחַת עִם בְּעֻלָּה, וְהַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לָחֶם לְכָל הַזֶּה, וְ"כָל" לְאוֹתוֹ מְקוֹם

שְׁנֵקְרָא (בראשית ב) בְּשָׂר מִבְּשָׂרֵי, וְאִינ לָהּ אֹר מִשְׁלָה,
אֵלָּא אֹתָם סְפִיחֵי הַשְּׂשִׁית שְׁנֹזְרְעוּ בָּהּ מִמִּילָא.

וְצָרִיךְ אָדָם בְּאוֹתוֹ עָרַב שְׂבִיעִית לַעֲשׂוֹת מְלֵאכֶת
הָאָרֶץ בְּאוֹתָן עֵשֶׂר נְטִיעוֹת שְׁהִשְׁתַּלְּמוּ
בָּהּ, שְׁתַּתִּיחַד הָאָרֶץ הִיזוּ עִמָּהֶם וְלֹא תִפְרַד מֵהֶם,
וְאִף הִיא תִקְרָא נְטִיעָה, נְטִיעָה שְׁנַטְעַת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, כִּי שְׁלֹא יִמְנַע מִמֶּנָּה אוֹתוֹ טוֹב שְׂשִׁישׁ
לָהּ עִם בְּעֵלָה מְנוּחָה בְּשְׂבִיעִית. וְלִכֵּן נִבְרָא אָדָם
בַּיּוֹם הַשְּׂשִׁי, וְהַזְדוּגָה עִמּוֹ בַּת זוּגוֹ לְהַתְעַנֵּג בְּשִׁבְתָּהּ,
וְעִבְשׁוּ הַזְדוּגָה צָדֵק עִם שְׂשִׁישׁ לְתַת אֹר לְהַר סִינַי
הַזֶּה.

וְכֵּן וְרֵאָה, הַר חוֹרֵב נִקְרָא בְּשִׁמּוּדוּגַת עִמּוֹ וְאִ"ו,
וְאִם בְּנֵי אָדָם מִפְּרִידִים וְאִ"ו מִמֶּנָּה, נִקְרָא
חֶרֶב לָהּ, שְׁתַּרִי כְּתוּב חֶרֶב, וְעוֹשֶׂה נְקָמוֹת, לִכֵּן
הִלָּכָה לְמִשְׁחָה מִסִּינַי תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה, שְׂיִבְלָלוּ
אוֹתָהּ עִם אֹתָם עֵשֶׂר נְטִיעוֹת עָרַב שְׂבִיעִית, וְכֵּן
מִזוּן לְעוֹלָם בְּשְׂבִיעִית, שֶׁהוּא מְקוּם שְׂאִינ לוֹ אֹר
אֵלָּא מֵה שְׁנַתָּן לוֹ מֵאוֹתוֹ וְאִ"ו.

וּבֹא וּרְאֵה, כְּשַׁעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵגֶל, וְהַפְּרִידוּ
 הַכְּרָבוֹת מִתַּר חוֹרֵב הַזֶּה, שְׁהַפְּרִידוּ מִמֶּנּוּ
 וְא"ו וְקִצְצוּ בְּנִטְיֵעוֹת, בְּאוֹתָן נְטִיעוֹת מֵה
 פְּתוּב? (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם
 מִתַּר חוֹרֵב. אוֹתוֹ תְּכַשִּׁיט עֲלִיּוֹן, תִּפְלִין שָׁל רֹאשׁ
 וְזִרְעַ שְׁשָׁמִים בְּיַד בְּתָה הַסִּירוֹ מֵהֶם, וּמֵאִיזָה
 מְקוֹם נִתֵּן לָהֶם? מִתַּר חוֹרֵב, כְּשֶׁהַזְּרוּג עָמָה
 וְא"ו. וְכַעַת (משלי טז) [ו]נִרְגָּן מִפְּרִיד אֶלּוֹף, וְעוֹרְרוּ
 עֲלֵיהֶם אֶת הַחֶרֶב.

מִשׁוֹם כָּה, בְּנֵי לְוִי שַׁעֲשׂוּ לְוִיָּה לְמְקוֹם זֶה, נִפְרְעוּ
 מֵהֶם, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שמות לב) וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה
 בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לָהּ אֵלַי, וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו
 כָּל בְּנֵי לְוִי. שְׁחֲרִי לֹא עָשׂוּ פְּרוּדָה, אֵלָּא לְוִיָּה.
 וְאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה, כֹּה אָמַר ה' עֲבְרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר
 לְשַׁעַר בְּמַחֲנֶה. מִשׁוֹם שְׁחֲ"כֹה" הַזֹּאת נִתְּנָה לָהֶם
 רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת דִּינִים. וּמִיָּהוּ כֹה? זֶה הַר חוֹרֵב,
 וְלָכֵן הָרְגוּ מֵהֶם כְּשֶׁלְּשַׁת אֶלְפֵי אִישׁ. שְׁלֶשֶׁת לֹא
 נֶאֱמַר, אֵלָּא כְּשֶׁלְּשַׁת, כְּנֶגֶד אוֹתָן שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת
 שְׁחִיּוֹ מִמְּלֹאוֹת אֶת הַבְּיָר הַזֶּה. זֶהוּ שְׁכַתוּב (בראשית

כט) וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ, מֵשׁוּם שֶׁהֵם נִרְמּוּ שִׁיסְתִּלְקוּ מִמֶּנָּה, וַתִּרֵי בְּאֲרוֹתָ.

מֵשׁוּם כִּךְ צִוְּתָה תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הִזְוֹאת אֶת מִשָּׁה עַל אוֹתָן עֲשֹׂר נְטִיעוֹת וְעַרְבָה, שִׁיקִיפוּ אֶת הַמְזֻבַּח הַזֶּה עִם אוֹתָם עַרְבֵי גַחַל, בְּנֶגֶד שְׁתֵּי דְרָגוֹת שְׁמִקְיָפִים לְמַעְלָה, שֶׁהֵם נִצַּח וְהוֹר, וְאִזּוּ יַעֲשׂוּ נִסּוּךְ הַמִּים אוֹתָם מִים חַיִּים שְׁבָאִים עַל יְדֵי צְדִיקָה, וְלֹא יִמְנְעוּ מִמְזֻבַּח הַזֶּה הַטּוֹב הָעֲלִיּוֹן.

וּבֹא וּרְאֵה, כָּל שְׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה עוֹשִׂים בְּמִזְבֵּחַ הַזֶּה נִסּוּךְ הַיַּיִן, רוֹמְזוּ לְדִין שֶׁנִּבְנָם בְּהַ לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. אֲבָל בְּחֵג עוֹשִׂים אֵף בְּמִים חַיִּים, שֶׁתִּרֵי חַיִּים וְאוֹר נוֹסֵף בְּאוֹתוֹ וְזִמְן, (ישעיה יא) כִּי מִלֵּאָה הָאָרֶץ יִדְעָה אֶת ה' בְּמִים לַיִם מִכִּסִּים.

עֲשֹׂר פְּעָמִים נִמְנוּ יִשְׂרָאֵל: אַחַת בִּירִידָתָם לְמִצְרַיִם, שְׁפָתוֹב (בראשית מז) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִמָּה וְגוֹמֵר. וְאַחַת בְּעֲלִיָּתָם, שְׁפָתוֹב (שמות יב) כְּשֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף. וְשְׁתַּיִם בְּחַמֵּשׁ

הַפְּקוּדִים. וּשְׁתִּים בְּיַמֵּי שָׂאוּל, אַחַת בְּבֹקֶץ וְאַחַת
 בְּפִלָּאִים. וְאַחַת בְּיַמֵּי דָוִד, (שמואל-ב בד) וַיִּתֵּן יוֹאָב אֶת
 מִסְפַּר מַפְקְדֵי הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ. וְאַחַת בְּיַמֵּי עֲזָרָא,
 (עזרא ב) כָּל הַקְּהָל בְּאַחַד. וְאַחַת לְעֶתִיד לְבֹא, (ירמיה
 לז) עַד תַּעֲבֹרְנָה הַצְּאֵן עַל יְדֵי מוֹנֵה.

אֲשֶׁרִי אָדָם מְצָא חֲכָמָה - זֶה אָדָם הָעֲלִיּוֹן
 שֶׁהַשָּׂרָה עָלָיו הַטּוֹב שֶׁל הָעֵתִיק (פְּתֵר),
 אֵימָתִי. כְּשֶׁמְנִיעָה הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יח)
 מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מֶה'. זֶה הַרְצוֹן
 שֶׁל הָעֵתִיק. וּמַהִי הַחֲכָמָה הַזֹּאת? זֶה חֲכָמָה וְעִירָה
 שֶׁהִיא גְדוּלָה בְּהַתְּחַבְּרוֹת לְמַעְלָה. מְצָא, מַה זֶה
 מְצָא? כְּמוֹ שֶׁנֶּמְצָאת בְּכָל. וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה -
 שֶׁצָּרִיךְ לְעֵינַי וְלְהַסְתַּכֵּל וְלְהוֹצִיא מִתְּעַמֵּק הָעֲלִיּוֹן
 תְּבוּנָה לְהַאִיר לְחֲכָמָה הַזֹּאת, וְעַל יְדֵי מִי הִיא
 נִאֻרָה? עַל יְדֵי הָאָדָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּפִּיק רְצוֹן
 מִלְּמַעְלָה לְהַאִיר לָהּ:

השלמה מההשמטות (סימן לח)

שִׁבְעַ צוֹרוֹת קְדוֹשׁוֹת יֵשׁ לוֹ לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וּבְלֹן בְּנִגְדֵן בְּאָדָם, שְׁנַאֲמַר (בראשית א) בְּצֵלָם
 אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ, זָכַר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם. וְאֵלוֹ הֵן:
 שׁוֹק יָמִין וְשָׂמְאֵל, יַד יָמִין וְשָׂמְאֵל, גּוֹף וּבְרִית -
 חֲרֵי שֵׁשׁ. וְחֲרֵי אֲמֵרַת שִׁבְעַ? שִׁבְעַ הֵם בְּאֲשֵׁתוֹ, (שם
 ב) וְחֵיו לְבָשָׂר אַחַד.

מִשָּׁל לְמָה חֲדָבַר דּוּמָה? לְמַלְךְ שְׁעָלָה בְּלָבוֹ לְטַע
 בְּנִנּוֹ הַתְּשָׁעָה אֵילָנוֹת זְכָרִים, וְחֵיו בְּלָם
 דְּקָלִים. אָמַר, בְּשִׁיחֵיו בְּלָם מִין אַחַד, אִי אֲפֹשֶׁר
 לְהִתְקַיֵּם. מָה עָשָׂה? נָטַע אֶתְרוֹג בִּינֵיהֶם, וְהוּא
 אַחַד מֵאוֹתָם הַתְּשָׁעָה שְׁעָלָה בְּלָבוֹ לְהֵיוֹת זְכָרִים.
 וְאֶתְרוֹג מָה נְהִיָּה? נְקֵבָה, וְחֵינוּ שְׁכַתוֹב (ויקרא כג)
 פְּרֵי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תִּמְרִים:

זָכַר וּנְקֵבָה בָּרָאָם (בראשית ה). אֲפֹשֶׁר לֹאֲמַר בֵּין? וְחֲרֵי
 כְּתוּב (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֵלָמוֹ
 בְּצֵלָם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ וְגוֹמַר, וְאַחַר כֵּן (שם)
 אָעָשָׂה לוֹ עוֹר בְּנִגְדּוֹ. וַיִּקַּח אֶחָת מֵצִלְעֹתָיו וַיִּסְגַּר

בְּשָׂר תִּחְתַּנֶּה. אֵלֶּא אָמַר, שְׁכַתוֹב יִצִּירָה, וְכַתוֹב
 בְּהֵן עֲשִׂיהָ, וְכַתוֹב בְּהֵן בְּרִיאָהּ. עֲשִׂיהָ, שְׁכַתוֹב וְזָכַר
 וּנְקָבָה בְּרָא אֶתְם, בְּעֵת הַרְכִּיב הַנְּשָׂמָה עַל הַגּוֹף
 וְאִסּוּף הַכֹּל. וּמִנֵּיִן לָנוּ שִׁיִּצִּירָה זוֹ הִיא לְשׁוֹן אִסּוּף
 הוּא שְׁכַתוֹב (שם ב) וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים וְגו' כֹּל חַיַּת
 הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּבְאֵ אֶל הָאָדָם, וְהִינּוּ
 שְׁכַתוֹב עַל הָאָדָם - וְזָכַר וּנְקָבָה בְּרָא אֶתְם. וַיִּבְרָךְ
 אֶתְם.

בְּצִלָּם אֱלֹהִים בְּרָא אֶתּוֹ. כָּכֹל אֲבָרְיוֹ וּבְכֹל
 חֲלָקָיו, וְהִרִי אָמַר, וְא"ו לְמָה הוּא
 דוֹמָה? (תהלים קד) לְעֵטָה אֹר כַּשְּׁלֵמָה, וְהִרִי וְא"ו
 אֵינָה אֵלֶּא שֵׁשׁ קְצוֹזוֹת. אָמַר לוֹ, בְּרִית מִלְּחָה וְזוֹוֹגוּ
 שָׁל אָדָם חֲשׁוֹבִים אַחֵר. שְׁתֵּי יָדָיו שְׁלֵשָׁה. רֵאשׁוֹ
 וְגוֹפּוֹ חֲמִשָּׁה. שְׁתֵּי שׁוֹקָיו שִׁשָּׁה. וּבְנִגְנָדָם כְּמוֹתָם
 בַּשָּׁמַיִם, שְׁכַתוֹב (קהלת ז) גַּם אֵת זֶה לְעֵמֶת זֶה עֲשֵׂה
 הָאֱלֹהִים. וְהִינּוּ יָמִים, (שמות לא) כִּי שִׁשָּׁת יָמִים עֲשֵׂה
 ה' אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וְלֹא אָמַר בַּשִּׁשָּׁת
 יָמִים, מְלַמֵּד שְׁכָּל יוֹם וַיּוֹם יֵשׁ לוֹ כַּחוֹ: ע"כ
 מֵהַשְּׁמִטוֹת.

השלמה מההשמות המשך הנ"ל

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ וְגוֹמֵר. מְצוּחַ זו
 לְהִתְעַסֵּק בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה
 וְלַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, שְׂוִית־פֶּשֶׁט הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ לְכָל
 הַצְּדָדִים, וְלִלְקַט רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת, שְׂוִיתִיָּה כְבוֹד
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. שְׁכַל מִי שֶׁלֹּא
 מִתְעַסֵּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, מִקְטִין אֶת הַדְּמוּת שֶׁל
 רַבּוֹנוֹ שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְגוֹרֵם שֶׁלֹּא תִשָּׁרָה
 שְׂכִינָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. כְּמוֹ שְׂמֵתוֹסְפוֹת רוּחוֹת
 וּנְשָׁמוֹת, כִּף מִתּוֹסֵף לְרֵדֶת [נ"א דְנִמָּא] לְעוֹלָם הַזֶּה
 כְּבוֹד הַמְּלֶךְ, שְׂכַתוֹב (מְשַׁלֵּי יד) בְּרַב עֵם הַדְּרֵת מְלֶךְ
 וּבְאַפָּם לְאֵם מְחַתֶּת רְזוּן.

הַדְּרֵת מְלֶךְ - זֶה זִיו כְּבוֹד הַמְּלֶךְ שְׂמֵתוֹסֵף
 לְרֵדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה. מְחַתֶּת רְזוּן - זֶה
 הַקְּטִינַת דְּמוּת הַמְּלֶךְ שְׂמִקְטִין מִהָעוֹלָם הַזֶּה, כִּף
 מִקְטִין גַּם לְמַעַלָּה, שְׂחֵרֵי אוֹתוֹ זִיו לֹא יוֹרֵד,
 וְנִחְשָׁב עַל אוֹתוֹ אָדָם כְּאִלּוּ שְׂפָף דְּמִים, שְׂנַרְע
 הַדְּמוּת שְׂלֻמָּטָה כְּמוֹ שְׂלֻמָּעַלָּה, שְׂכַתוֹב (בראשית ט)

כִּי בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וְהוּא מִקְטִין
צַלְם אֱלֹהִים לְמַטָּה וְהַדְמוּת וְדִיוֹקָן לְמַעְלָה, וְלִכְן
צָרִיךְ אָדָם לְהִתְעַסֵּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה וְלַעֲשׂוֹת צַלְם
אֱלֹהִים לְהַגְדִּיל כְּבוֹד ה' בְּכֹל הַצְּדָדִים: ע"כ
מההשמטות.

השלמה מההשמטות (סימן לח) ר"מ

מִצְוָה זוּ לְקַיֵּם מִצְוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה לְקַיֵּם בֵּין וּבֵת,
מִשׁוּם שָׂאֵב שָׁם י', וְאִם שָׁם ה', בֵּין שָׁם ו',
בֵּת שָׁם ה', וְאִם וְאִם שָׁיֵשׁ לָהֶם בֵּין וּבֵת, גַּם ה' לֹא
שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. וְכִמוֹ זֶה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית אָמַר
(בראשית א) פָּרוּ וּרְבוּ, פָּרוּ מִצַּד הַיָּמִין, וּרְבוּ מִצַּד
הַשְּׂמָאל, שָׁבוּ בָּרָא אֱלֹהִים הַכֹּל, וּבָרָא זֶה עֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי, אֵת הָאָרֶץ - זוּ שְׂכִינָה. וְלָמָּה צָרִיךְ
אַרְבַּע, בָּאֵב וְאִם בֵּין וּבֵת? מִשׁוּם שְׁחֵרֵי הַתְּקוּדָשׁוֹ
וְהַתְּפָרְכוֹ בְּשִׁלְשׁ קַדְשׁוֹת וְשִׁבַע בְּרָכוֹת שֶׁהֵם י',
צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שְׁשׁוּרוֹת עֲלֵיהֶם
עֲשָׂרָה, לְהִיּוֹת אָדָם רְשׁוֹת הַיְחִיד לְאֲדוֹנוֹ, שְׁרָחְבוּ
אַרְבַּעַה וְנָבְחוּ עֲשָׂרָה. וּמִי שְׁמַתְעִסֵּק בַּתּוֹרָה

וּבְמִצְוֵה בִּירְאָה וּבְאַהֲבַת אֲדוֹנָיו, בְּמָקוֹם יִרְאָה
 זְרוּיָה שָׁם י', בְּמָקוֹם אַהֲבָה זְרוּיָה שָׁם ה',
 בְּמָקוֹם תּוֹרָה זְרוּיָה ו', וּבְמָקוֹם מִצְוֵה זְרוּיָה ה',
 בְּמָקוֹם הַמִּחְשָׁבָה שְׁנַאֲמַר בָּהּ (שמואל ב יט) וְזֹאת
 תּוֹרַת הָאָדָם, כָּלוּל מִהַכֹּל, שׁוֹרָה בּוּ יו"ד ה"א
 וְא"ו ה"א, (תהלים קכו) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׁוֹא
 עֲמָלוֹ בּוֹנֵיו בּוּ. מַה זֶה שְׁוֹא עֲמָלוֹ בּוֹנֵיו בּוּ? אֵלּוּ
 סמא"ל וְנַחֲשׁ: ע"כ מַהֲשַׁמְטוֹת.

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ - שְׁנִכְלָל בְּשֵׁשׁ
 צַדִּיקִים כָּלוּל מִהַכֹּל כִּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה,
 בְּאִיבָרִים מְתַקְנִים בְּסוּד הַחֲכָמָה כְּרֵאוּי, הַכֹּל
 תְּקוּן עֲלִיוֹן. נַעֲשֶׂה אָדָם - סוּד שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה,
 הַכֹּל בְּחֲכָמָה קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה. בְּצִלְמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ -
 לְהַתְתַּקֵּן זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת [אָהָר] הוּא יְחִידִי בְּעוֹלָם
 שְׁלֵיט עַל הַכֹּל.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה [ד"א כָּלֵל] וַהֲנִיחַ טוֹב
 מְאֹד - כִּי אֵין נִתְקַן מִה שְׁלֹא נֵאמַר כִּי טוֹב
 בְּשֵׁנִי, מִשּׁוּם שֶׁבּוּ נִכְרָא הַמּוֹת. וְכֵאֵן נֵאמַר וַהֲנִיחַ

טוב מאד, והולכים כמו שאמרו החברים, והנה
טוב מאד - זה המות.

וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד,
וכי לא ראה אותו קדם? אלא הכל ראה
הקדוש ברוך הוא. ומה שאמר את כל - לרבות
כל הדורות שיבואו אחר כך, וכן כל מה שיתחדש
בעולם בכל דור ודור בטרם שיבואו לעולם. אשר
עשה - זה כל מעשי בראשית ששם נברא יסוד
ועקר לכל מה שיבא ויתחדש בעולם לאחר מכן.
ומשום כך ראה אותו הקדוש ברוך הוא עד שלא
היה, ושם את הכל במעשה בראשית. יום הששי
- מה שונה בכל הימים שלא נאמר בהם ה"א?
אלא כאן כאשר נתקן העולם, התחברה הנקבה
בזכר בחבור אחד. ה' פשטי [שהוא] [יסוד] להיות הכל
אחד. ויכלו - נתקנו הכל אחד [באחד]. נתקנו מהכל
והשתלמו בכל.

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. רבי אלעזר
פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת

לִירֵאִיךָ פְּעֻלָּתָ לַחֹסִים בְּךָ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם. בֵּא רְאֵה,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אָדָם בְּעוֹלָם וְהִתְקִין אוֹתוֹ
לְהִיּוֹת שָׁלֵם בְּעִבּוּדָתוֹ וּלְתַקֵּן אֶת דְּרָכָיו בְּיַד
שְׂיִזְכָּה לְאוֹר הָעֲלִיּוֹן שְׁנַנּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְצַדִּיקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רְאִיתָה
אֱלֹהִים וּזְלַתָּ יַעֲשֶׂה לְמַחֲבָה לוֹ.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ל)

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדַרְשׁ, מַה זֶה שֶׁאָנּוּ אוֹמְרִים כָּל
יוֹם הָעוֹלָם הֵבֵא, וְלֹא יוֹדְעִים מָה אָמַר,
הָעוֹלָם הֵבֵא מְתַרְנֵם עֲלֵמָא רְאִיתִי (הָעוֹלָם הֵבֵא), מְלַמֵּד
שֶׁקֹּדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְבְרָא אוֹר
גְּדוֹל לְהַאִיר, וְנִבְרָא אוֹר גְּדוֹל שֶׁאֵין כָּל בְּרִיָּה
יְכוּלָה לְשַׁלֵּט בוֹ. צָפָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁאֵינָם
יְכוּלִים לְסַבְּלוֹ, לָקַח שְׂבִיעֵי וְשָׂם לָהֶם בְּמִקְוָמוֹ,
וְהִשְׁאָר גִּנְזוֹ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא. אָמַר, אִם יִזְכּוּ
בְּזֶה הַשְּׂבִיעֵי וַיִּשְׁמְרוּהוּ - אֵתֵּן לָהֶם זֶה לְעוֹלָם
אַחֲרוֹן, וְהִינּוּ שְׂכָתוֹב הָעוֹלָם הֵבֵא, שֶׁכִּכֵּר בֵּא
מִקֶּדֶם שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (תהלים לא)

מָה רַב טוֹבָךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ פְּעֻלָּתְךָ לַחֹסִים
בְּךָ נִגְדַר בְּנֵי אָדָם: ע"כ מההשמטות.

וּבַמָּה יִזְכֶּה הָאָדָם לְאוֹתוֹ הָאֹזֵר? בַּתּוֹרָה. שְׁכָל
מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, יִזְכֶּה
לְהִיזוֹת לוֹ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא, וַיִּחַשֵׁב לוֹ כְּאִלוֹ בְּנֵה
עוֹלָמוֹת, שְׁתַּרְי בַּתּוֹרָה נִבְנְהָ הָעוֹלָם וְנִתְקַן. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (משלי ג) ה' בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם
בַּתְּבוּנָה, וּכְתוֹב (שם ה) וְאֶהְיֶה אֲצִלּוֹ אֱמוּנָה וְאֶהְיֶה
שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם. שְׁכָל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בָּהּ, מִתְקַן
עוֹלָמוֹת וּמְקַיֵּם אוֹתָם.

וּבֵא וּרְאֵה, בְּרוּחַ עֲשֵׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא אֵת
הָעוֹלָם וּבְרוּחַ הוּא עוֹמֵד, רוּחַ שֶׁל אֱלֹהִים
שֶׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְכָל שֶׁכֵּן רוּחַ שֶׁל הַכֹּל
הַיְנוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן. מָה רַב טוֹבָךָ - זֶה הַטוֹב
שֶׁנִּגְנְזוּ. לִירְאִיךָ - לְאוֹתָם יִרְאִי חֲטָא. פְּעֻלָּתְךָ
לַחֹסִים בְּךָ - מַה זֶה פְּעֻלָּתְךָ? זֶה מִעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית. רַבִּי אַבְאָ אָמַר, זֶה נִין עֵדוֹ, שְׁתַּרְי
בְּאִמְנוֹת עֲשֵׂה אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא בְּאֶרֶץ

כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, לְחֹזֵק בּוֹ אֶת הַצְדִּיקִים. (דף מז ע"ב) וְהוּ
 שְׁכַתוֹב (תהלים לא) פָּעַלְתָּ לַחֹסִים כְּדָ נֶגְדַ בְּנֵי אָדָם.
 שְׁתֵּרִי הוּא נֶגְדַ [בְּנֵי] אָדָם, וְהָאֲחֵר נֶגְדַ עֲלִיוֹנִים
 קְדוּשִׁים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּן הָעֵדָן לְמַעְלָה וְנֶגְדַ
 בְּנֵי אָדָם הוּא, [וְאֶפְלוּ הָאֲחֵר הוּא נֶגְדַ בְּנֵי אָדָם] לְהַתְכַּנֵּס בּוֹ
 צְדִיקִים שְׁעוֹשִׁים רְצוֹן רַבּוֹנָם.

וַיִּכְלוּ - שְׁכָלוּ מַעֲשִׂים שְׁלִמְעָלָה וּמַעֲשִׂים
 שְׁלִמְטָה. הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ - לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מַעֲשֵׂה וְאֲמִנוֹת הַתּוֹרָה
 שְׁכַכְתָּב וּמַעֲשֵׂה וְאֲמִנוֹת תּוֹרָה שְׁכַעַל פָּה. וְכָל
 צְבָאָם - אֵלֶּה פְרָטֵי הַתּוֹרָה, פְּנִים שֶׁל הַתּוֹרָה,
 שְׁכַעִים פְּנִים לַתּוֹרָה. וַיִּכְלוּ - שְׁהַתְקַיְמוּ וְנִתְקַנוּ זֶה
 בְּזֶה. שָׁמַיִם וְאָרֶץ - פְּרָט וְכָלֵל. וְכָל צְבָאָם -
 סוּדוֹת הַתּוֹרָה, טְהוֹרוֹת שְׁכַתּוֹרָה וְטַמְאוֹת
 שְׁכַתּוֹרָה.

השלמה מההשמטות (סימן מ')

שְׁמִינֵי מַה הוּא? יֵשׁ לוֹ לְקְדוּשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא צְדִיק
 אֶחָד בְּעוֹלָם וְחָבִיב לוֹ, מִפְּנֵי שְׁמִקְיָם כָּל

הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְהוּא יְסוּדוֹ, וְהוּא מְכַלְכְּלוֹ וּמְצַמִּיחוֹ
 וּמְגַדְּלוֹ וּמְשַׁמְּחוֹ, אָהוּב וְחָבִיב לְמַעְלָה, נוֹרָא
 וְאֲדִיר לְמַטָּה, מְתַקֵּן וּמְקַבֵּל לְמַעְלָה, מְתַקֵּן וּמְקַבֵּל
 לְמַטָּה, וְהוּא יְסוּד הַנְּפָשׁוֹת כֻּלָּם.

אָמַרְתָּ שְׂמִינִי, וְאָמַרְתָּ יְסוּד הַנְּפָשׁוֹת כֻּלָּם, וְהִרִי
 כָּתוּב וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ? כֵּן
 שְׁבִיעִי הוּא אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁמִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם, וַיִּשְׁנֶם
 שָׁלֹשׁ לְמַטָּה וְשָׁלֹשׁ מִמַּעַל, וְהוּא שְׁמִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם.
 וּמָה הַטַּעַם נִקְרָא שְׁבִיעִי? וְכִי הוּא בַּשְּׁבִיעִי? לֹא,
 אֵלָּא מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹדֵשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁבַת בְּשָׁבַת
 בְּאוֹתָהּ הַמְּדָה, שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ל"א) כִּי שִׁשְׁתַּיִם יָמִים
 עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ. מְלַמֵּד שְׁכָל יוֹם וַיּוֹם יֵשׁ לוֹ מֵאֲמַר
 אֶחָד שֶׁהוּא אֲדוֹן לוֹ, לֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִבְרָא בּוֹ,
 אֵלָּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא פּוֹעֵל בְּעוֹלָם פְּעֻלָּה תְּמִידָה לוֹ
 בְּיָדוֹ.

פְּעֻלוֹ כֻּלָּם פְּעֻלָּתָם וְקִיּוּמוֹ מַעֲשֵׂיהֶם לְבַד - בְּאֵ
 יוֹם הַשְּׁבִיעִי וּפְעֻלָּתוֹ. שְׁמַחוּ כֻּלָּם,

אף הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שגדלה
 נשמתו, שכתוב וכיום השביעי שבת וינפש. ומתי
 שביתה זו? שאין בה מלאכה, והיא מנוחה,
 שכתוב שבת. משל למה הדבר דומה? למלך
 שהיו לו שבועה גנות, ובנין האמצעי מעין נאה
 נובע במקור מים חיים, שלשה מימיו ושלשה
 משמאלו, ומיד שפועל בעולם אז מתמלא,
 ושמים כלם ואומרים: לצרכנו הוא מתמלא.
 והוא משקה אותם ומגדלם, והם ממתינים
 ושוכתים, והוא משקה את השבעה. והרי כתוב
 (ישעיה מג) במזרח אביא ורעה, והנה אחד מהם
 משקה אותו? אלא אמר, הוא משקה את הלב,
 והלב משקה אחר בן כלם. ומתי מדה שביעית?
 הוי אומר, זו מדת טובו של הקדוש ברוך הוא.
 מה הטעם אמר את שבתתי ולא אמר את
 שבתתי? משל למה הדבר דומה? למלך
 שהיה לו פלה נאה, וכל שבוע ושבוע מזמינה יום
 אחד להיות עמו, והמלך יש לו בנים נאים
 ואוהבים, אמר להם: הואיל וכן שמחו אתם גם

בַּיּוֹם שֶׁמָחַתִּי, כִּי אֲנִי בְּשִׁלְכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל,
 וְאַתֶּם גַּם בֵּין הַדְּרוֹ אֹתוֹ. וְמָה זֶה זְכוּר וְשָׁמֹר?
 זְכוּר לְזָכַר, וְשָׁמֹר לְנִקְבָּה. מָה הַטַּעַם (ויקרא יט)
 וּמִקְדָּשֵׁי הַיִּרְאָו? שִׁמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִהִתְרַחֵר, כִּי
 מִקְדָּשֵׁי קְדוֹשׁ הוּא. לָמָּה? (שם כ) אֲנִי ה' מִקְדָּשְׁכֶם,
 אֲנִי ה' בְּכָל צַד: ע"כ מִהַשְׁמָטוֹת.

וַיִּבֶל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - זוֹ תוֹרַה שְׁבַעֲל פָּה
 שֶׁהוּא יוֹם שְׁבִיעִי, וְכֵן נִתְקַן הָעוֹלָם שֶׁהוּא
 קִיּוּם שֶׁל הַכֹּל. מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וְלֹא כָּל
 מְלֹאכְתּוֹ, שֶׁהָרִי תוֹרַה שְׁבַעֲל הוֹצִיָּאָה הַכֹּל
 בְּתַקְוָה שֶׁל כְּתָב שִׁיּוּצָא מִחֻכְמָה. שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים כָּאֵן
 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּבֶל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּשְׁבּוֹת
 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. הָרִי
 שֶׁלֹּשׁ. וַיִּבֶל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - זוֹ תוֹרַה שְׁבַעֲל
 פָּה, שְׁעָם יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה נִתְקַן הָעוֹלָם כְּמוֹ
 שֶׁאֲמַרְנוּ.

וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - זֶה יְסוּד הָעוֹלָם. בְּסִפְרוֹ
 שֶׁל רַבִּי יִיבֹא תוֹקֵן זֶה יוֹבֵל. וְעַל כֵּן

בְּתוֹב כָּאֵן מְכַל מְלֹאכְתּוֹ, שְׁהַכֵּל יֵצֵא מִמֶּנּוּ. וְאֲנִי
זֶה יְסוֹד, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנֵנוּ, שְׁהֵרִי מְנוּחָה בּוֹ הִתְהַ
יֹתֵר מִהַכֵּל.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי - זֶה כִּהֵן גְּדוֹל
שְׁמֵבָרֶךְ אֶת הַכֵּל וְהוּא נוֹטֵל בְּרֹאשׁ,
שְׁשֵׁנִינוּ כִּהֵן נוֹטֵל בְּרֹאשׁ, וּבֹ הַבְּרָכוֹת שׁוֹרוֹת
לְבָרֶךְ, וְנִקְרָא שְׁבִיעִי. רַבִּי יִיסָא הוֹקֵן אָמַר, הַשְּׁנַיִם
הַלָּלוּ - אֶחָד הוּא בְּיִסוֹד הָעוֹלָם וְאֶחָד בְּעֵמוֹד
הָאֲמִצְעִי [ר"א אָבֵל שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים - אֶחָד בְּעֵרֵב שִׁבְתָּ שֶׁל לֵילָה, וְאֶחָד שֶׁל
חַיִּים, וְאֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא שִׁבְתָּ הַגְּדוֹל].

וְכֵן [וַיְבָרֶךְ] אֶתְּךָ, אֶת מִי? אֶת אֹתוֹ מְקוֹם שְׁאוֹת
הַבְּרִית בּוֹ שׁוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שְׁמוּאֵל-ב' טו)
וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת גִּוְהוֹ. וּבְמְקוֹם זֶה שׁוֹרִים כָּל
הַקְּדוֹשִׁים לְמַעַלָּה [שְׁלֹמֶעֱלָה] וַיּוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ לְכַנְסֵת
יִשְׂרָאֵל לְתֵת לָהּ תַפְנוּק לְחֵם עֲנָג, וְהוֹלִיךְ זֶה כְּמוֹ
שְׁכַת־וֹב (בְּרֹאשִׁית ט"ט) מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחֵמוֹ וְהוּא יִתֵּן
מֵעֲדֵנֵי מִלְּךָ. מֵאֲשֶׁר - זֶה קִיּוֹם שְׁלָם. שְׁמֵנָה לְחֵמוֹ
- [מֵה] שְׁתֵּיחָה [לִז] לְחֵם עֲנָג, חוֹזֵר לְהִיּוֹת לְחֵם עֲנָג.

והוא יתן מעדני מלך - מי המלך? זו כננסת ישראל, הוא נותן לה כל תפנוקי העולם, וכל הקדושים שיוצאים מלמעלה, מהמקום הזה יוצאים. ולכן ויקרא אתו, אתו - אות הברית.

כי בו שבת - בו מנוחת הכל [ד"א בו מנוחה] שאלעליונים ותחתונים. בו שבת [ד"א באת] למנוחה. אשר ברא אלהים - מכלל של זכור יוצא שמור להתקין מעשה העולם. לעשות - זה אמן העולם, לעשות מעשה של הכל. [ס"א אשר ברא - אמן צריך לעולם וכל המעשה של הכל].

עוד פרש רבי שמעון את הדבר ואמר, פתוב (דברים ז) שומר הברית ותחסד. שומר - זו כננסת ישראל. הברית - זה יסוד העולם. ותחסד - זה אברהם, שכננסת ישראל היא שומר הברית ותחסד. ונקראת שומר ישראל, זהו שומר הפתח של הכל, בו תלויים כל מעשי העולם ודאי. אשר ברא אלהים לעשות - לשכלל להתקין הכל כל

יום וְיִוֵּם וְלִהְיוּצִיא רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת, וְאַפְלוּ רוּחוֹת וְשָׂדִים.

וְאִם תֹּאמַר שְׂאִינָם תִּקּוֹן הָעוֹלָם - לֹא כִּן! שְׂחֵרֵי
הֵם הָיוּ לְתִקּוֹן הָעוֹלָם וְלִהְלִקוֹת בָּהֶם רִשְׁעֵי
הָעוֹלָם, שֶׁהֵם הוֹלְכִים בְּנִגְדָם לְהוֹכִיחַ אוֹתָם. וּמִי
שֶׁהוֹלֵךְ לְשִׂמְאֵל, נֶאֱחָז בְּצַד הַשִּׂמְאֵל בְּנִגְדָם [לִזְקָה
בָּהֶם], לָכֵן הֵם לְתִקּוֹן.

בֵּא רְאֵה מַה כָּתוּב בְּשִׁלְמָה, (שְׂמוּאֵל-ב ז) וְהוֹכַחְתִּיו
בְּשִׁבְטֵי אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. מִי הֵם נִגְעֵי
בְּנֵי אָדָם? אֵלֶּה אוֹתָם הַמְּוִיָּקִים. בֵּא רְאֵה, בְּשָׁעָה
שֶׁנִּבְרָאוּ, הִתְקַדַּשׁ הַיּוֹם וּנְשָׂאוּ רוּחַ כְּלֵי גוֹף, וְאֵלוּ
הֵם בְּרִיּוֹת שְׂלֵא (דף מח ע"א) נִתְקַנּוּ [וְלֹא הִתְנַסְּדוּ], וּמִצַּד
שְׂמֵאל הֵם זֶהְמַת הַזֶּהָב. וְעַל זֶה, מִשּׁוּם שְׂלֵא
נִתְקַנּוּ וְהֵם פְּגוּמִים, הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרָה בָּהֶם
וְלֹא נִדְבְּקוּ בוֹ, וְהַפְּחַד שֶׁלָּהֶם הוּא מִהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
וְזַעֲמִים וּפּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ, וְהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרָה
בְּמָקוֹם פְּגוּם.

וּבֹא וּרְאֵה, הָאָדָם הַזֶּה שֶׁנִּפְנָם, שְׁלֵא הַשְּׂאִיר בֵּין
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּשִׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, לֹא נִדְבַק בַּשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ וְלֹא מִכְּנִיסִים אוֹתוֹ לַפְּרָגוֹד, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא
 פָּנוּם וְלֹא נִשְׁלָם. וְעַיִן שֶׁנִּעְקַר צָרִיךְ נְטִיעָה פַּעַם
 אַחֲרַת כִּדֵי שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ יִשְׁלַם בְּכָל הַצָּרִידִים,
 וְחִסְרוֹן לֹא יִדְבַק בּוֹ לְעוֹלָמִים.

וּבֹא וּרְאֵה, הַכְּרִיּוֹת הֶלְלוּ פְּנוּמִים יֵם מְלֻמְעָלָה
 וּמְלֻמְטָה, וְלִכֵּן לֹא נִדְבָקִים לְמַעְלָה וְלֹא
 נִדְבָקִים לְמַטָּה. וְאַלְהָה שֶׁפְּתוּב בָּהֶם אֲשֶׁר בָּרָא
 אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, שְׁלֵא נִשְׁלְמוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְאִם
 תֹּאמַר, תְּרֵי רוּחוֹת יֵם, לָמָּה לֹא נִשְׁלְמוּ לְמַעְלָה?
 אֲלֵא בִּיּוֹן שְׁלֵא נִשְׁלְמוּ לְמַטָּה בְּאֶרֶץ, לֹא נִשְׁלְמוּ
 לְמַעְלָה. וּבְכֵלם בָּאִים מִצֵּד שְׂמֵאל וּמִכַּסִּים מֵעֵינֵי
 בְּנֵי אָדָם, וְעוֹמְדִים בְּנִגְדָם לְחֲרַע לָהֶם. בְּשִׁלֵּשׁ יֵם
 כְּמוֹ מְלֻאכֵי הַשָּׁרֵת, וּבְשִׁלֵּשׁ יֵם כְּמוֹ בְּנֵי אָדָם,
 וְתֵרֵי בְּאֵרוֹת.

אַחַר שֶׁנִּבְרְאוּ רוּחוֹת [ד"א נִטְמָנוּ], נִשְׁאָרוּ אוֹתָם
 רוּחוֹת אַחַר תְּרֵתִים שָׁל נִקְבַּ תְּחוּם רְבָה

ליל השבת ויום השבת. בין שיצאה קדשת היום ולא השלמו, יצאו לעולם ומשוטטים לכל הרוחות, וצריך העולם להשמר מהם, שחרי אז מתעורר כל צד שמאל, ואש הגיהנום לוקטת, וכל אותם שבצד שמאל הולכים ומשוטטים בעולם. ורוצים להתלבש בגוף ולא יכולים, ואז צריכים להשמר מהם, והתקינו שיר של פנעים בכל שעה שפחד שלהם שרוי בעולם.

בא ראה, בשבת קדש היום בערב שבת, סבת שלום שורה ונפרסת בעולם. מי זו סבת שלום? זו שבת. וכל רוחות וסערות ושדים וכל רוחות הטמאה, כלם נטמנים ונכנסים בעין הרחם של נקב תהום רבה. שחרי בין שמתעוררת קדשה על העולם, רוח הטמאה לא מתעוררת אתו, וזה בורח מלפני זה.

ואז העולם בשמירה עליונה, ולא צריך להתפלל על שמירה כמו שומר את עמו ישראל לעד אמן, שחרי זה התקון ליום חל בשעהעולם צריך

שְׁמִירָה. אֲבָל בְּשֶׁבֶת נִפְרָסֶת סִבַּת שְׁלוֹם עַל
הָעוֹלָם, וְנִשְׁמָר בְּכָל הָרוּחוֹת, וְאִפְלוּ רִשְׁעֵי הַגֵּיהֶנֶם
שְׁמוּרִים הֵם, וְהַכֹּל נִמְצָאִים בְּשְׁלוֹם - הָעֲלִיּוֹנִים
וְהַתַּחְתּוֹנִים. וְלָכֵן בְּקִדּוּשׁ הַיּוֹם מְבָרְכִים הַפּוֹרֵם
סִבַּת שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל
יְרוּשָׁלַיִם. לָמָּה עַל יְרוּשָׁלַיִם? אֵלֵּךְ וְהוּ מְדוֹר שָׁל
אוֹתָהּ סִבָּה, וְצָרִיךְ לְזַמֵּן אֶת אוֹתָהּ סִבָּה שֶׁנִּפְרָסָה
עָלֵינוּ וְלִשְׂרוֹת עַמָּנוּ, לְהִיּוֹת ^[מְנַגַּח] עָלֵינוּ כְּמוֹ אִם
שִׁשׁוּרָה עַל הַבָּנִים, וְלָכֵן לֹא פוֹחֲדִים מִכָּל
הָרוּחוֹת, וְלָכֵן הַפּוֹרֵם סִבַּת שְׁלוֹם עָלֵינוּ.

בֵּן רֵאָה, בְּשַׁעַה שִׁשְׁרָאֵל מְבָרְכִים וּמְזַמְנִים אֶת
סִבַּת הַשְּׁלוֹם הַזֹּאת אוֹרַחַת קְדוּשָׁה, וְאוֹמְרִים
הַפּוֹרֵם סִבַּת שְׁלוֹם, אִזּוּ קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה יוֹרֶדֶת
וּפּוֹרֶסֶת בְּנַפְיָהּ עַל יִשְׂרָאֵל, וּמְכַסֶּה אוֹתָם כְּמוֹ אִם
עַל הַבָּנִים. וְכָל הַמֵּינִים הָרַעִים מֵתַבְּנִסִּים מֵהָעוֹלָם,
וְיִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבֵים תַּחַת קְדוּשַׁת רַבּוֹנָם. וְאִזּוּ סִבַּת
הַשְּׁלוֹם הַזֶּה נוֹתֶנֶת נְשָׁמוֹת חֲדָשׁוֹת לְבָנֶיהָ. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁבָּה שְׂרוּיּוֹת הַנְּשָׁמוֹת [ס"א שְׂאִזּוּ זְמַן תְּוִיבָה,
וְנוֹסְפֶלֶת נְשָׁמוֹת וְהֵן שׁוֹרוֹת בָּהּ] וּמְנַגַּח יוֹצֵאוֹת. וְכִיּוֹן שִׁשׁוּרָה

וּפּוֹרְסַת כְּנַפֵּיהָ עַל בְּנֵיהָ, מוֹרִיקָה נְשָׁמוֹת חַדְשׁוֹת
לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, עַל זֶה שְׁנִינּוּ, שֵׁשֶׁת הִגָּמָא
שֶׁל עוֹלָם הֵבֵא הֵי. כִּד זֶה וְדַאֵי. וְעַל זֶה
שְׂמַטָּה וַיּוֹבֵל הִגָּמָא זֶה בְּזוֹת. וְשֵׁשֶׁת וְעוֹלָם הֵבֵא כִּד
הוּא. וְאוֹתָהּ תּוֹסַפֵּת נְשָׁמָה, מִסּוֹד שֶׁל זְכוֹר הֵי
בָּאָה עַל סִבַּת הַשְּׁלוֹם הַזּוֹאת שְׁלוֹקְחַת (דף מח ע"ב)
מִהָעוֹלָם הֵבֵא. וְהַתּוֹסַפֵּת הַזּוֹאת נוֹתֶנֶת לְעַם
הַקְּדוֹשׁ. וּבְאוֹתָהּ תּוֹסַפֵּת הֵם שְׂמִיחִים, וְנִשְׂפָּחִים
מֵהֶם כָּל דְּבָרֵי הַחַל, וְכָל צִעַר וְכָל הַצָּרוֹת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה יד) בְּיוֹם הַנִּיחַ ה' לָךְ מִעֲצָבֶךָ וּמִרְגָּזֶךָ
וּמִן הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה וְגו'.

וּבַלַּיִל שֵׁשֶׁת צָרִיד אָדָם לְטַעַם מִהַכֹּל כִּדִּי
לְהִרְאוֹת שְׂסַפֵּת שְׁלוֹם הַזּוֹאת נִכְלָלָה
מִהַכֹּל, וּבְלִבְדָּר שְׁלֵא יִפְגַּם מֵאֲכָל אֶחָד לְיוֹם, וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים שְׁנַיִם, לְשֵׁתֵי הַסְּעוּדוֹת הָאֲחֵרוֹת שֶׁל הַיּוֹם,
וַיִּפֶּה. וְכָל שְׁכֵן אִם מֵעֵלָה יוֹתֵר לְיוֹם וַיְכוּל לְטַעַם

ממאכלים אחרים. ולקטנים בפני תבשילים
מספיק. ובארוה החברים.

גר של שבת נתן לתדלקה לנשות העם הקדוש.
והרי אמרו החברים, שהיא כפתה גרו של
עולם והחשיכה אותו וכו', ויפה. אבל סוד הדבר
- סבת שלום זו היא גבירת העולם, ונשמות שהם
גרות עליונים בה הם שורות. ועל זה הגבירה
צריכה להדליק, שהרי במקומה נאחזת ועושה
מעשה.

ואשה צריכה בחדות הלב ורצון להדליק גר
שבת, שהרי כבוד עליון הוא לה, וזכות
גדולה לעצמה לזכות לבנים קדושים שיהיו גר
העולם בתורה וביראה וירבו שלום בארץ, ונותנת
לבעלה חיים ארבים. לכן צריכה להזהר בה.

בא ראה, שבת לילה ויום, זכור ושמור הוא
באחד, ועל זה כתוב זכור את יום השבת
לקדשו, וכתוב שמור את יום השבת. זכור לזכר,
שמור לנקבה, והכל אחד. אשריהם ישראל חלקו

שָׁל הַקָּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גּוֹרְלוֹ וַיִּרְשָׁתוֹ, עֲלֵיהֶם
 בְּתוֹב (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם
 שָׁה' אֱלֹהָיו.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ב)

רְבִי חֲנִינָא פִּרַשׁ כָּל אֶחָד עַל עֲמֻדוֹ. שְׁשׁוֹן - אֶחָד.
 שְׂמֻחָה - שְׂתִים. חֲתָן - שְׁלֹשׁ. כֹּלָה - אַרְבַּע.
 גִּילָה, דִּיצָה, אֶהְבָּה, אֶחָוָה, שְׁלוֹם וְרַעוּת - עֶשְׂרֵה,
 כְּנָגֵד עֶשְׂרֵה מֵאֲמֵרוֹת שְׁפָתָם נִבְרָא הָעוֹלָם: ע"כ
 מההשמטות.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם
 וַגּו'. אָמַר רְבִי שְׂמַעוֹן, בְּתוֹב (אויב כח) אֱלֹהִים
 הִבִּין דְּרַבָּה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. בְּפִסּוּק תְּהִי יֵישׁ
 גּוֹנִים רַבִּים, אֵלָּא מַה זֶה אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַבָּה? כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע, זוֹ תוֹרַה שְׂפָעֵל
 פֶּה שְׁיֵישׁ בָּהּ דְּרָךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם
 דְּרָךְ. מִשּׁוּם כִּדְ אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַבָּה.

וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, מִי מְקוֹמָהּ? זוֹ תוֹרַה
 שְׂפָכְתָּב שְׁיֵישׁ בָּהּ דְּעַת. [דעת ותבונה הולכים

בְּאַחַד, ה' אֱלֹהִים, שֵׁם מָלֵא לְהַתְקִין לָהּ בְּכָל, וְעַל זֶה נִקְרָאָה חֲכָמָה וְנִקְרָאָה בִּינָה, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא בְּשֵׁם מָלֵא - ה' אֱלֹהִים, בְּכָל בְּשָׁלְמוֹת בְּשָׁנֵי הַשָּׁמוֹת.

אֵת הַצֶּלַע - זוֹ אִם־פִּקְלָרְיָה שְׁלֵא מְאִירָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לה) וּבְצֶלְעֵי שְׁמַחוּ וְנִאֲסָפוּ. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם - מִשּׁוֹם שֶׁהָרִי מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב יִצְאָה. לְאִשָּׁה - לְהַתְקִיִר בְּשִׁלְהֶבֶת שֶׁל צַד שְׁמַאֵל, שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה מִצַּד הַגְּבוּרָה נִתְּנָה. לְאִשָּׁה - לְהִיּוֹת אִשׁ ה' קְשׁוּרָה כְּאַחַד.

וַיִּבְאֶרְהָ אֶל הָאָדָם - מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא צָרִיכָה לְהַמְצִיא לְבָדָה, אֲלֵא לְהַתְכַּלֵּל וּלְהַתְחַבֵּר בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. כִּיּוֹן שֶׁהַתְחַבְּרָה עִמוֹ, הוּא יוֹזֵן אֶתָּה וַיִּתֵּן אוֹתָהּ וַיִּתֵּן לָהּ מַה שֶׁצָּרִיךְ, הִינּוּ מַה שֶׁכָּתוּב וְאֵת הָאָרֶץ, וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ. מִכָּאֵן לְמִדְּנוֹ, שְׁמִי שְׁמִשִּׁיא אֶת בְּתוֹ, עַד שֶׁלֹּא תִכְנַס לְבַעֲלָהּ, אֲבִיָּה וְאִמָּה מִתְקַנִּים אוֹתָהּ וְנוֹתְנִים לָהּ כָּל מַה שֶׁצָּרִיךְ.

ביון שְׁהִתְחַבְּרָה בְּבַעֲלָהּ, הוּא יוֹזֵן אוֹתָהּ וַיִּתֵּן לָהּ
מֵה שְׁצַרְיָהּ.

בֵּא רֵאָה, בְּתַחֲלָה כְּתוּב וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת
הַצֵּלַע, שְׂאֵפָא וְאֵפָא הִתְקִינוּ לָהּ [בְּעֵשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
קְשׁוּמִים. וַיְבָאָהּ בְּגִימְטָרָא עֵשְׂרִים וְאַרְבָּע]. וְאַחַר כֵּן וַיְבָאָהּ אֶל
הָאָדָם. [וְהַבְּנִים אוֹתָהּ בְּחַמְשָׁה קוֹלוֹת: (ירמיה ב) קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׁמִמָּה
קוֹל חֲמֵן וְקוֹל פְּלָה קוֹל מִצְחָלוֹת חֲתָנִים] לְהִתְקַשֵּׁר הַכֹּל בְּאַחַד
וּלְהִתְחַבֵּר אֶחָד בְּאַחַד. וְהוּא נוֹתֵן [לָהּ] מֵה שְׁצַרְיָהּ.

דָּבָר אַחַר אֱלֹהִים הִבִּין דְּרָבָה - כְּשֶׁהִפְתַּת בְּבֵית
אֵמָא, הִיא מְסִתְפֹּלֶת בְּכָל יוֹם בְּכָל מַה
שְׁכַתָּה צְרִיכָה, שְׁכַתוּב (איו"ב ב) אֱלֹהִים הִבִּין דְּרָבָה.
בִּיּוֹן שְׁהִתְחַבְּרָה בְּבַעֲלָהּ, הוּא נוֹתֵן לָהּ כָּל מַה
שְׁצַרְיָהּ וַיִּתְּקֵן מִעֲשִׂיָהּ. זְהוּ שְׁכַתוּב וְהוּא יָדַע אֶת
מְקוֹמָהּ (דף מט ע"א) [וּפְסוּק זֶה נִקְשֵׁר בְּסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים] [ד"א פְּסוּק זֶה נֵאמַר

עַל חֲכָמָה תְּעֲלִינָה וְנִקְשֵׁר בְּסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, שְׁחַרְי בְּנִקְבָה הִרְאָשׁוּנָה אִין מִי שְׁיֹדַע
בָּהּ בְּלָל, אֲבָל אֱלֹהִים הִבִּין דְּרָבָה, זֶה הָעוֹלָם תְּבֵא. וְהו"א זֶה תְּסַמֵּר מִכָּל תְּסַמֵּרִים,

חֲנֻסְתָּר שְׁנִקְרָא הו"א וְלֹא יָדוּעַ בְּשֵׁם].

כַּתוּב וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם. כָּאֵן נִתְקַן
 הַכֹּל בְּיָמַי וּבְשִׁמְאֵל, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ שְׁנִכְלָל
 בְּיִצֶר הַטּוֹב, אֲבָל וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים - בְּיִצֶר טוֹב
 וַיִּיצֶר רָע.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ג)

ס"א יִצֶר טוֹב וַיִּיצֶר רָע שְׁהוּא חֲדוּה וּמְבִיא אוֹתָהּ
 אֵלָיו, וְלִמְעֵלָה צַד הַצָּפוֹן מִמֶּשׁ, שְׁהוּא
 חֲדוּה בְּלִי זְהֻמָּה שְׁתֵּי־צַד הָרָע אֶחָיוּ בּוּ [כַּת].
 בְּתַחֲלָתָהּ, שְׁכַתוּב (שיר ב) שְׁמֵאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי,
 וְאַחַר כֵּן וַיִּמְיֵנוּ תַחֲכִינֵנוּ, וְנִתְּנָת בֵּין יָמַי לְשִׁמְאֵל
 [וּשְׁמֵאל] [לְהוֹיִן], וְלָכֵן וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא לְגַבִּי
 שְׁנֵי צַדִּדִים אֵלָיו. אֶת הָאָדָם וְכוּ': ע"ב
 מההשמטות.

לְמָה? אֵלָּא יִצֶר טוֹב לוֹ לְעֲצָמוֹ, יִצֶר הָרָע לְעוֹרֵר
 אֵלָיו אֶת נִקְבָּתוֹ [ס"א וּמְצֵר שְׁמֵאל מִתְעוֹרֵר תְּמִיד
 לְנִקְבָּתָהּ]. סוּד הַדְּבָר, מִכָּאֵן לְמִדְנוּ שְׁצָפוֹן מִתְעוֹרֵר
 תְּמִיד לְנִקְבָּתָהּ וְנִקְשָׁר עִמָּהּ, וְלָכֵן נִקְרָאתָ אִשָּׁה.

וּבֵּא וּרְאֵה, יִצְרַר מִטוֹב וַיִּצְרַר הָרַע, מִשּׁוֹם שְׁהִנְקָהּ
נִתְּנָה בִּינֵיהֶם [נ"א שְׁנִקְבָּה נִבְלָלַת בְּהֵם] **וְהִתְקַשְּׁרָה**
עִמָּם, וְלֹא מִתְקַשְּׁרַת עַד שִׁיִּצְרַר הָרַע מִתְעוֹרַר אֵלֶיהָ
וּמִתְקַשְּׁרִים זֶה בְּזֶה. וְכִיּוֹן שְׁמִתְקַשְּׁרִים זֶה בְּזֶה, אִז
מִתְעוֹרַר יִצְרַר הַטוֹב שֶׁהוּא תְּדוּהָ וּמִכִּיּוֹן אֹתָהּ
אֵלָיו, [וְאִז נִתְּנָה בִּינֵיהֶם לְתַקְוָה. וְעַל זֶה וַיִּצְרַר ה' אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא אֵלָיו יִצְרַר
טוֹב וַיִּצְרַר רַע] [ד"א וְלִמְעָלָה אֵד הַצָּפוֹן מִמֶּשֶׁשׁ שֶׁהוּא תְּדוּהָ בְּלִי זְהֻמָּה, שִׁיִּצְרַר הָרַע
אוֹחֵז בָּהּ בְּתַחֲלָה, שְׁכַתוֹב (שִׁיר ב) שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי. וְאַחַר כֵּן וַיִּמְיֵנוּ תַחֲתֵקְנֵנוּ,
וְנִתְּנָה בֵּין יָמִין וּשְׂמֵאל לְחִזּוֹן. וְעַל זֶה וַיִּצְרַר ה' אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא לְגַפִּי שְׁנֵי הַצְּדָדִים
תְּלָלוּ].

אֵת הָאָדָם, הִרִי בְּאֵרְנוּ, אֲכַל זָכָר וּנְקֵבָה בְּאַחַד,
[וְלֹא הָיוּ] נִפְרָדִים לְהִיּוֹת פָּנִים בְּפָנִים. מַה
כָּתוּב? עֵפֶר מִן הָאָדָמָה. עַכְשָׁנוּ עוֹמֵד לְתַתְּקִין. בֵּא
תְּרֵאָה, בְּשֵׁאֲשָׁה מִתְחַפֶּרֶת בְּבַעֲלָהּ, הִיא נִקְרְאת
עַל שֵׁם בְּעֵלָהּ. אִישׁ אֲשָׁה. צְדִי"ק צְד"ק. הוּא עֵפֶר
וְהִיא עֵפֶר. [וַיִּזְוּ] הוּא צְבִי וְהִיא צְבִיָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(יחזקאל ב) צְבִי הִיא לְכָל הָאָרְצוֹת.

פְּתוּב (דברים מז) **לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲזַעַל**
מִזִּבְחַ ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לְךָ. אֲזַעַל
מִזִּבְחַ - וְכִי לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ אוּ בְּמָקוֹם אֲחֵר מִי
הַתִּיר? אֵלֶּא הֲרִי בְּאַרְנוֹ, אֲשֶׁר זֶה בַּעֲלָהּ, שְׁהֲאֲשָׁה
הִיא נִקְרָאת עַל שֵׁם בַּעֲלָהּ אֲשֶׁרָה [נ"א הֲרִי הֵם אֲשֶׁר ה"א],
וְעַל זֶה פְּתוּב (מלכים-ב כג) לַבַּעַל וְלֹאֲשֶׁרָה. מִשּׁוּם כִּךְ
פְּתוּב לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲזַעַל מִזִּבְחַ ה'
אֱלֹהֶיךָ, כִּנְגֵד הַמָּקוֹם שֶׁל אוֹתוֹ מִזִּבְחַ ה', שְׁחֲרִי
מִזִּבְחַ ה' הוּא עוֹמֵד עַל זֶה, וְעַל זֶה כִּנְגֵדָה לֹא תִטַּע
לְךָ אֲשֶׁרָה אַחֲרָת.

בֵּא רְאֵה, בְּכֹל מָקוֹם, כָּל אוֹתָם עוֹבְדֵי הַשָּׁמֶשׁ
נִקְרָאִים עוֹבְדִים לַבַּעַל, וְאֵלוֹ שְׁעוֹבְדִים
לְלִבְנָה נִקְרָאִים עוֹבְדֵי אֲשֶׁרָה. וְלִבְנֵי לַבַּעַל
וְלֹאֲשֶׁרָה. וְאֲשֶׁרָה נִקְרָאת עַל שֵׁם בַּעֲלָהּ אֲשֶׁרָה. אִם
כִּךְ, לָמָּה נִתְּפַטֵּל הַשֵּׁם הַזֶּה? אֵלֶּא אֲשֶׁרָה עַל שֵׁם
שְׁפָתוּב (בראשית ל) בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי כְּנֹת, וְהוּא
[הֲרִי] שְׁלֵא אֲשֶׁרוּהָ שְׂאֵר הָעַמִּים וְעוֹמְדַת אַחֲרָת
תַּחֲתֶיהָ. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׁפָתוּב (איכה א) כָּל מִכְבְּדֶיהָ
הוֹיְלוּהָ, וְלִבְנֵי [נַעֲמָד] נִתְּפַטֵּל הַשֵּׁם הַזֶּה, וְכִדֵי שְׁלֵא

יתחזקו אותם שעושים שאר עמים עובדי עבודה זרה, וקוראים מזבח שהוא מאדמה, שכתוב (שמות ב) מזבח אדמה וגו'. משום כך עפר מן האדמה.

ויפח באפיו נשמת חיים - [דבר נכלל. אבל ויפח באפיו] נכללה נשמת חיים באותו עפר, בנקבה שמתעפרת מן הזכר, שהרי מתחברים ומתמלא העפר הזה מהכל, ומהו? רוחות ונשמות. ויהי האדם לנפש חיה - כאן התתקן וקיים אדם להתקין ולזון את הנפש חיה.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ד)

אמר לו, לכה דודי נצא השדה, לכו לקדוש-פרוך-הוא לטיל, ואל איש תמיד במקום אחד. ומה זה לב? אמר לו, אם בן, בן זומא מבחויץ ואתה עמו. ל"ב הוא [והוא] שלשים ושתים, והיו סתומים ובהם נברא העולם. ומהו ל"ב? אמר לו, שלשים ושתים נתיבות. משל למלך שהיה יושב בחדרי חדרים, ומנין החדרים שלשים ושתים, ולכל אחד מן

הַחֲדָרִים יֵשׁ נְתִיב, נָאֵה לְמַלְךְ זֶה לְהַפְנִים [הפּל] בְּחֲדָרוֹ עַל דְּרֹךְ נְתִיבוֹת. אָמַר, לֹא נָאֵה לוֹ שְׁלֹא לְנִלוֹת פְּנִינָיו וּמִשְׁכְּנוֹתָיו וּגְנָזָיו וַחֲמוּדוֹתָיו? אָמַרְתָּ לֹא. מָה עָשָׂה? נִנְע פַּת וְכָלֵל פֶּה כָּל הַנְּתִיבוֹת וּמִלְבוּשֵׁיהָ, וְהִרְוָצָה לְהַפְנִים [ס"א לְהַסְתֵּיבֵל בְּעִינֶיהָ] בְּפָנִים, יִסְתַּכֵּל הִנָּה. וּנְשָׂאָה לְמַלְךְ.

גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְנָה, וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ בְּאֵהֶבְתּוֹ [בַּת] אַחֹתִי, כִּי מִמָּקוֹם אַחַד הָיָה, וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ בַּתִּי, כִּי בֵּתוֹ הִיא, וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ אִמִּי. וְעוֹד, כִּי אֵין דִּין אִם אֵין חֲכָמָה, שְׁחִירֵי נְאֻמָּר (מַלְכִים-א ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה. וְאַחַר כֵּן דִּין אֵת הַדִּין עַל מִתְכַּנְּתוֹ, שְׂפָתוֹב (שֵׁם ג) וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֵת הַמִּשְׁפָּט וְגוֹמַר, כִּי רָאוּ כִּי חֲכָמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ וְגוֹמַר.

וְמָה חֲכָמָה נָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁלְמָה? שְׁלֹמָה נְשָׂא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים, כָּל שְׁלֹמָה שְׂבִשִׁיר הַשִּׁירִים קָדַשׁ לְבַד מֵאַחַד. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוֹאִיל

וְשִׁמְךָ כְּשִׁמִּי, אֲשִׁיא לְךָ בְּתִי, וְהִרִי נְשׂוּאָה הִיא.
 אָמַר לוֹ, בְּמִתְנָה נְתָנָה לוֹ הַשֵּׁם, וְה' נָתַן חֲכָמָה
 לְשִׁלְמָה, וְלֹא פִרְשׁ. וְהִיכֵן פִּרְשׁ? לְפָנָיו, כִּי רָאוּ
 כִּי חֲכָמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מְשֻׁפָּט. [וְכֹה יְהִי
 מְשֻׁפָּט? אֵלֵּא כֹל זְמַן שְׁאֵדָם עוֹשֶׂה מְשֻׁפָּט, חֲכָמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ] וְכֹה יְהִי
 לַעֲשׂוֹת מְשֻׁפָּט? הִינִי אוֹמֵר, שְׂאוֹתָה חֲכָמָה שְׁנִתְנָה
 אֱלֹהִים וְשִׁהִיא עִמּוֹ בְּחִדְרוֹ, הִיא בְּקִרְבּוֹ. זֹאת
 עוֹזְרָתוֹ וּמְקַרְבָּתוֹ, וְאִם לָאוּ - מְרַחֲקָתוֹ, וְלֹא עוֹד
 אֵלֵּא מִיִּסְרָתוֹ, שְׂפָתַיִב (וַיִּקְרָא כּו) וַיִּסְרָתִי אֶתְכֶם אִף
 אֲנִי: ע"כ מִתְּהַשְׁמָטוֹת.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים. אִף כָּאֵן נִם בֵּין בְּשֵׁם מְלֵא, שְׁחִירִי
 אָבֵא וְאָמַר הִתְקִינוּ אוֹתָהּ עַד שְׁלֵא בָּאָה
 לְבַעֲלָהּ. אֶת הַצֹּלֵעַ, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר (שִׁיר א) שְׁחִירָה
 אֲנִי וְנֵאֻוָּה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אֲסַפְּקֶלְרִיָּה שְׁלֵא
 מֵאִירָתָה. אָבֵל אָבֵא וְאָמַר הִתְקִינוּ לָהּ שְׁיִתְפִּיִם
 בַּעֲלָהּ עֲמָה.

וַיְבֵאָהּ אֶל הָאָדָם, מִכָּאֵן לְמִדְּנוּ שְׁצַדִּיקִים אָבֵא
 וְאָמַר שֶׁל תְּכַלָּה לְהַכְנִיסָהּ בְּרִשׁוֹתָיו שֶׁל

הַחֶתֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כג) אֶת בְּתִי נָתַתִּי לְאִישׁ
הַזֶּה וְגו'. מִכָּאן וְאֵילָךְ בְּעֵלְהָ יָבוֹא אֵלֶיהָ, שְׁהֲרִי
הַבֵּית הוּא שְׂלָה, שְׂכֵתוֹב (בראשית כט) וַיָּבֹא אֵלֶיהָ.
וַיָּבֹא גַם אֶל רָחֵל. בְּהִתְחַלָּה וַיָּבֹאָה אֶל הָאָדָם,
שָׁעַד כָּאֵן יֵשׁ לְאָבָא וּלְאָמָא לַעֲשׂוֹת, אַחַר כֵּן הוּא
יָבֹא אֵלֶיהָ, וְכֹל הַבֵּית שְׂלָה הוּא, וַיִּטַּל רְשׁוֹת
מִמֶּנָּה.

וְעַל זֶה הֵעֲרַנּוּ, שְׂכֵתוֹב (שם כח) וַיִּפְנַע בְּמָקוֹם וַיֵּלֶן
שָׁם, שֶׁנִּטַּל רְשׁוֹת בְּהִתְחַלָּה. מִכָּאן לְמִדְנּוּ,
שְׁמִי שְׂמֵת־חֵבֶר (דף מט ע"ב) בְּאֵשְׁתּוֹ, צָרִיד לְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה
וּלְשַׁמַּח אוֹתָהּ בְּדִבְרִים, וְאִם לֹא - שְׂלָה יִלּוֹן
אֶצְלָה, כִּדִּי שְׂיִתְיָה רְצוֹן שְׂלָהֶם כְּאַחַד בְּלֹא אָנָם.
וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, לְהִרְאוֹת שְׂאֵסוֹר לוֹ
לְאָדָם לְשַׁמֵּשׁ מִשְׁתּוֹ בַּיּוֹם. וַיִּקַּח מֵאֲבִנֵי
הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֹאשֵׁתָיו, כָּאֵן לְמִדְנּוּ שְׂאֵפְלוֹ יְהִי
לְמִלְךָ מִשׁוֹת זָהָב וּלְבוּשֵׁי כְבוֹד לָלוֹן בָּהֶם,
וְהַמְלִכָה תִתְקִין לוֹ מִטָּה מְתַקְנֵת מֵאֲבָנִים - יַעֲזֹב

את שלו וילון במה שהיא תתקין, שכתוב וישכב
במקום ההוא.

בא ראה מה כתוב כאן, ויאמר האדם זאת
הפעם וגו'. הרי ערבות של הדברים להמשיך
עמה חביבות ולהמשיך אותה (עמה) לרצונו לעורר
עמה אהבה. ראה במה ערבים אותם דברים, במה
דברי אהבה הם, עצם מעצמי ובשר מבשרי, כדי
להראות לה שהם אחד ואין פרוד ביניהם בכל.

עכשו מתחיל לשבח אותה - לזאת יקרא אשה.
זו היא שלא ימצא במותה, זוהי כבוד
הבית, כל הנשים לפניך בקוף בפני אדם. אבל
לזאת יקרא אשה - שלמות הכל. לזאת ולא
לאחרת. הכל הוא דברי אהבה, כמו שנאמר
(משלי לא) רבות פנות עשו חיל ואת עלית על
כלנה.

על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו
והיו לבשר אחד, הכל להמשיכה באהבה
ולהדבק עמה. כיון שעורר אליה כל הדברים

הָלָלוּ, מַה כָּתוּב? וְהִתְנַחֵשׁ הֲיֵה עָרוֹם וְגו'. הֲרִי
הִתְעוֹרֵר יִצְרֵר הָרַע לְאִחוֹ בַּה כְּרִי לְקִשְׁרָה כְּתִיב
הַגּוֹף וְלִעוֹרֵר אֵלֶיהָ דְּבָרִים אֲחֵרִים שֶׁיִּצְרֵר הָרַע
מִתְעַנֵּג בָּהֶם.

עַד שְׁלֵאֲחֵר כֶּךָ מַה כָּתוּב, וְתֵרָא הָאִשָּׁה כִּי
טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאָוֶה הוּא לְעֵינַיִם,
וְהִתְקַח מִפְרִיו וְתֹאכֵל. קִבְּלָה אֹתוֹ בְּרִצּוֹן, וְתִתֵּן
גַּם לְאִשָּׁה עִמָּה [וַיֹּאכֵל]. הֲרִי אִזּוּ הִיא הִתְעוֹרְרָה
אֵלָיו כְּתִיב לְהִתְעוֹרֵר [לְהִתְ] לוֹ רִצּוֹן וְאִתְּהָבָה,
זֶה דְּבָר לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה לְבַנֵּי אָדָם כְּמוֹ
שֶׁלְמַעֲלָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֶּךָ, בְּמַה נִּעְמִיד אֹתוֹ
לְמַעֲלָה יִצְרֵר הָרַע שְׂאוֹחוֹ בְּנִקְבָה? אָמַר לוֹ,
הֲרִי הִתְעוֹרְרוּ אֵלָיו לְמַעֲלָה וְאֵלָיו לְמַטָּה, יִצְרֵר טוֹב
וְיִצְרֵר רָע. יִצְרֵר טוֹב מִיְמִין, וְיִצְרֵר רָע מִשְׂמָאל.
וְשִׂמְאֵל לְמַעֲלָה אֹחִיו בְּנִקְבָה לְקִשְׁרָה [לְהִתְקַשֵּׁר בָּהּ]
כְּאֶחָד בְּגוֹף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ב) שְׂמָאלוֹ תַחַת
לְרֵאשִׁי. וְעַל זֶה דְּבָרִים הִתְפָּרְשׁוּ לְמַעֲלָה וְלְמַטָּה

עד כאן. מכאן והלאה מלים של קטנות [ג"א בשרף]
 של זפת לקטנים שבעריסות לפרש הדבר, והרי
 נתעוררו בו החברים.

רבי שמעון הנה הולך לטבריה, והיו עמו רבי יוסי
 ורבי יהודה ורבי חייא. בין כך ראו את רבי
 פנחס שהיה בא. בין שהתחברו באחד, ירדו
 וישבו תחת אילן אחד מאילני הקר. אמר רבי
 פנחס, הרי ישבנו, מאותם דברים מעלים שאתה
 אומר בכל יום אנו רוצים לשמע.

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית יג) וילך למסעיו
 מנגב ועד בית אל עד המקום אשר הנה
 שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי. וילך
 למסעיו? למסעו צריך להיות! מה זה למסעיו?
 אלא שני מסעות הם, אחד שלו ואחד של
 השכינה, שהרי כל בן אדם צריך להפצא זכר
 ונקבה כדי לחזק האמונה, ואז השכינה לא
 נפרדת מפנו לעולמים.

וְאִם תֵּאמַר, מִי שִׁוּצֵא לְדָרְךָ שְׁלֵא נִמְצָא זָכַר
 וְנִקְבָּה, הַשְּׂכִינָה נִפְרָדָת מִמֶּנּוּ? בֵּא רְאֵה,
 מִי שִׁוּצֵא לְדָרְךָ יִסְדֵּר תִּפְלָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו שְׂכִינַת רַבּוֹנוֹ עַד שְׁלֵא יֵצֵא
 לְדָרְךָ, בְּזִמָּן שֶׁנִּמְצָא זָכַר וְנִקְבָּה. כִּיּוֹן שֶׁסִּדֵּר
 תִּפְלָתוֹ וְשִׁבְחָיו וְשְׂכִינָה שׁוֹרָה עָלָיו - יֵצֵא, שְׁחֵרֵי
 הַשְּׂכִינָה הַזֹּהוּרָה עִמוֹ, בְּדֵי שִׁמְצֵא זָכַר וְנִקְבָּה. זָכַר
 וְנִקְבָּה בְּעִיר, זָכַר וְנִקְבָּה בַּשָּׂדֶה. זְהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים
 פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהִלֵּךְ וַיִּשֶׁם לְדָרְךָ פְּעָמָיו.

בֵּא רְאֵה, כָּל ^(דף נ ע"א) זִמָּן שֶׁכֵּן אָדָם מֵתַעֲכֵב בְּדָרְךָ,
 [בְּכָל כַּחַו] צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מֵעֲשׂוֹי בְּדֵי שְׁחֵזוּג
 הָעֲלִיּוֹן לֹא יִפְרָד מִמֶּנּוּ, וַיִּמְצָא פָּגוּם בְּלֵי זָכַר
 וְנִקְבָּה. בְּעִיר צָרִיךְ בְּשִׁנְקָבָתוֹ עִמוֹ, כָּל שֶׁכֵּן כָּאֵן
 שְׁזוּג הָעֲלִיּוֹן נִקְשָׁר בּוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁחֵזוּג
 הָעֲלִיּוֹן תִּהְיֶה שׁוֹמֵר אוֹתוֹ בְּדָרְךָ וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנּוּ עַד
 שִׁיָּשׁוּב לְבֵיתוֹ.

בַּשְּׁעָה שֶׁנִּכְנָם לְבֵיתוֹ צָרִיךְ לְשַׁמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ
 [בֵּיתוֹ], מִשׁוּם שֶׁאִשְׁתּוֹ נִרְמָה לוֹ אוֹתוֹ זְוּג

עליון. כיון שבא אליה, צריך לשמח אותה משום
שני טעמים. אחד משום חדות אותו וזוג, חדות
המצוה היא, וחדות המצוה חדות השכינה היא.

ולא עוד, אלא שמרבה שלום סתם [למטה] [ג"א לאשה].
זהו שכתוב (איוב ה) וידעת כי שלום אהלך
ופקדת נוד ולא תחטא. וכי אם לא פוקד את
אשתו זה חטא? כך זה בודאי! משום שגורע כבוד
וזוג העליון שהזדווגה בו ואשתו נרמה לו. ואחד -
שאם אשתו מתעברת, הזוג העליון מריק בה
נשמה קדושה, שחרי הברית הזו נקראת ברית
הקדוש ברוך הוא. ועל זה צריך לבזבז בחדוה זו
כמו שצריך בחדות השבת [של אותם חכמים], שהיא זוג
החכמים. ועל זה וידעת כי שלום אהלך, שחרי
השכינה באה עמו ושורה בביתה. ועל זה (שם)
ופקדת נוד ולא תחטא. מה זה ולא תחטא?
לשמח לפני השכינה חדות המצוה.

כמו זה תלמידי חכמים שפורשים מנשותיהם כל
אותם ימי השבוע [כדי להתעסק בתורה,

הַזְּוֹנָה הַעֲלִיּוֹן נִזְדוֹג בָּהֶם וְלֹא נִפְרָד מֵהֶם כִּדְרֵי
 שְׂמִימָצָא זָכָר וּנְקֵבָה. כִּיּוֹן שְׂנִכְנֶסֶת שְׂפָתַי, צְרִיכִים
 תִּלְמִידֵי חֲכָמִים לְשִׁמְחָה אֶת נְשׂוֹתֵיהֶם מִשׁוּם כְּבוֹד
 הַזְּוֹנָה הַעֲלִיּוֹן, וְלִבְּוֹן לִבָּם בְּרִצּוֹן רְבוּנָם כְּמוֹ
 שְׂנִימָמָר.

כְּמוֹ זֶה מִי שְׂאֵשְׁתּוֹ בִּימֵי מִמְּאֹתָהּ וְשׂוֹמֵר אוֹתָהּ
 כְּרֵאוּי, כָּל אוֹתָם הַיָּמִים הַזְּוֹנָה הַעֲלִיּוֹן מִזְדוֹג
 עִמּוֹ שְׂמִימָצָא זָכָר וּנְקֵבָה. כִּיּוֹן שְׂאֵשְׁתּוֹ נִמְחָרָת,
 צְרִיךְ לְשִׁמְחָה אוֹתָהּ שְׂמִחַת מִצְוָה חֲדוּחַ עֲלִיּוֹנָה.
 וְכָל הַטַּעֲמִים שְׂאֵמְרָנוּ עוֹלִים בְּדַרְנָה אַחַת. סֶתְמוֹ
 שֶׁל דָּבָר - כָּל אוֹתָם פְּנֵי הָאִמוּנָה צְרִיכִים לִבְּוֹן
 לֵב וְרִצּוֹן בְּזוֹה.

וְאִם תֵּאמַר, אִם כֵּן, שְׂכַח הוּא שֶׁל הָאִישׁ
 כְּשִׂיּוּצָא לְדַרְךְ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּבֵיתוֹ, מִשׁוּם
 הַזְּוֹנָה הַעֲלִיּוֹן שְׂמִימָצָא עִמּוֹ - בֹּא רֵאֵה, בְּזִמְנֵי שְׂכָן
 אָדָם הוּא בְּבֵיתוֹ, עֵקֶר הַבַּיִת אֵשְׁתּוֹ, מִשׁוּם
 שְׂשִׁכְנָה לֹא זוֹה מִחַבְּבֵי מִשׁוּם אֵשְׁתּוֹ, כְּמוֹ
 שְׂשִׁנֵּנוּ, שְׂכַת־טוֹב (בראשית כד) וַיִּבְנֶה יִצְחָק הָאֵהֱלָהּ

שָׁרָה אִמּוֹ, שָׁנַר הַדְּלִיקָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁהַשְּׂכִינָה בָּאָה לְבֵית.

סוּר הַדְּבָר - הָאֵם הָעֲלִיזָה לֹא נִמְצְאת אֲצֵל
הַזֵּכֶר אֲלָא בְּזִמְנֵי שְׁנֵיתָקֵן תְּבִית וְהַתְּחַפְּרוּ וְזָכֵר
וְנִקְבָּה, וְאִי הָאֵם הָעֲלִיזָה מוֹרִיקָה בְּרָכוֹת בְּרֵי
לְבָרְךָ אוֹתָם. כְּמוֹ זֶה הָאֵם תְּתַחַתּוֹנָה לֹא נִמְצְאת
אֲצֵל הַזֵּכֶר אֲלָא בְּזִמְנֵי שֶׁתְּתַקֵּן תְּבִית, וְכֵן הַזֵּכֶר
לְנִקְבָּה שְׁלוֹ וְהַתְּחַפְּרוּ כְּאַחֵר. אִי הָאֵם תְּתַחַתּוֹנָה
מוֹרִיקָה בְּרָכוֹת לְבָרְךָ אוֹתָם.

וְעַל זֶה הַזֵּכֶר מִתְעַטֵּר בְּבֵיתוֹ בְּשֵׁתֵי נִקְבוֹת כְּמוֹ
שְׁלִמְעֵלָה. וְזֶהוּ סוּר תְּכַתּוּב (שם מט) עַד
תְּאֵוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. הָע"ד הַזֶּה, תְּאֵוֹת שֶׁל גְּבַעוֹת
עוֹלָם בּוֹ. נִקְבָּה עֲלִיזָה לְתַקֵּן אוֹתוֹ וְלַעֲטֵר אוֹתוֹ
וְלְבָרְךָ אוֹתוֹ, נִקְבָּה תְּתַחַתּוֹנָה לְהַתְּחַפֵּר בּוֹ
וְלַחֲזוֹן מִמֶּנּוּ.

וְכֵמוֹ זֶה לְמַטָּה, כְּשֶׁזֶכֶר נִשְׂא, תְּאֵוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם
יֵאלֵיו, וּמִתְעַטֵּר בְּשֵׁתֵי נִקְבוֹת - אַחַת עֲלִיזָה
וְאַחַת תְּתַחַתּוֹנָה. הָעֲלִיזָה לְהוֹרִיק עֲלָיו בְּרָכוֹת,

והתחַתוּנָה לְהוֹזִין מִמֶּנּוּ וּלְהַתְּחַבֵּר עִמּוֹ. וּבֶן אָדָם
בְּבֵיתוֹ תַּאֲוֹת גְּבָעוֹת עוֹלָם אֵלָיו וּמִתְעַטֵּר בָּהֶם.

בְּשִׁינּוּצָא לְדַרְךָ לֹא בָּךְ. הָאִם הָעֲלִיזָנָה מִתְּחַבֵּרַת
עִמּוֹ, וְהַתְּחַתוּנָה נִשְׁאַרְתָּ. כְּשֹׁשֶׁב
לְבֵיתוֹ, רוּצָה לְהַתְּעַטֵּר בְּשִׁתִּי נִקְבוֹת כְּפִי
נְשִׂאֲמֵרְנוּ. אָמַר רַבִּי פִנְחָס, אֶפְלוּ בְּקַלְפוֹת בְּקִשְׁר
שֶׁל סְפִירִים לֹא פוֹתְחִים ^(דף נ ע"ב) פֶּתַחוֹן לְפָנֶיךָ.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּמוֹ זֶה תְּתוּרָה עוֹמְדַת בֵּין שְׁנֵי
בָּתִּים, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב ^(ישעיה ח) לְשֵׁנֵי כְּתִי
יִשְׂרָאֵל וְגו'. אַחַד נִסְתָּר עֲלִיּוֹן, וְאַחַד גָּלוּי יוֹתֵר.
[הַנִּסְתָּר] הָעֲלִיּוֹן [וְהַ] קוֹל גָּדוֹל, שְׂפָתוֹב ^(דברים ח) קוֹל
גָּדוֹל וְלֹא יָסַף. וְהַקוֹל הַפְּנִימִי הַזֶּה הוּא שְׂלֵא
נִשְׁמָע וְלֹא מִתְּגַלֵּה. וְזֶהוּ כְּשֶׁנּוֹבַע בֵּית הַגָּרוֹן,
יוֹצֵאת [ב] ה' בְּחִשָּׁאִי, וְתָמִיד נוֹבַע וְלֹא פוֹסֵק.
וְהוּא דַּק פְּנִימִי שְׂלֵא נִשְׁמָע לְעוֹלָמִים.

וּמִכָּאֵן יוֹצֵאת תְּתוּרָה שְׁהִיא קוֹל יַעֲקֹב. וְזֶה
נִשְׁמָע [שְׁנִשְׁמָע] שְׂיִוּצָא [יוצא] מֵאוֹתָהּ שְׂלֵא
נִשְׁמָעַת, וְאַחַר כֵּךְ תְּדַבֵּר נְאֻחֵז עִמּוֹ וְיוֹצֵא תְּחוּצָה

מִבְּחוּ וּמִתְקַפּוּ. וְקוֹל שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, אוֹחֵז
 בֵּין שְׁתֵּי נִקְבוֹת. אוֹחֵז בַּפְּנִימֵי הַזֶּה שֶׁלֹּא נִשְׁמָע,
 וְאוֹחֵז בַּזֶּה שֶׁבְּחוּץ שֶׁנִּשְׁמָע.

שְׁנַיִם הֵם שֶׁלֹּא נִשְׁמָעִים, וְשְׁנַיִם שֶׁנִּשְׁמָעִים. שְׁנַיִם
 שֶׁלֹּא נִשְׁמָעִים זֶה הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה
 הַנִּסְתָּרָת שֶׁעוֹמְדָת בַּמַּחְשָׁבָה שֶׁלֹּא מִתְגַּלָּה וְלֹא
 נִשְׁמָעָת. אַחַר כֵּן יוֹצֵאת וּמִתְגַּלָּה מְעַט בַּחֲשָׁאי,
 שֶׁלֹּא נִשְׁמָע אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא קוֹל גָּדוֹל, שֶׁהוּא דַּק
 וְיוֹצֵא בַּחֲשָׁאי.

שְׁנַיִם הֵם שֶׁנִּשְׁמָעִים, אוֹתָם שִׁיּוּצָאִים מִכָּאן הַקוֹל
 שֶׁל יַעֲקֹב וְדַבּוּר שֶׁנִּיאָחוּ עִמּוֹ. הַקוֹל הַגָּדוֹל
 הַזֶּה שֶׁהוּא בַּחֲשָׁאי שֶׁלֹּא נִשְׁמָע, הִיא בֵּית לַחֲכָמָה
 הָעֲלִיּוֹנָה, וְכָל נִקְבָּה נִקְרָאת בִּי"ת. וְהַדַּבּוּר
 הַאֲחֵרוֹן הַזֶּה הוּא בֵּית לַקוֹל שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהוּא
 הַתּוֹרָה. וְעַל כֵּן הַתּוֹרָה מִתְחִילָה בְּבִי"ת, בִּי"ת
 רֵאשִׁית.

פֶּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, הִינּוּ שְׁפָתוֹב
 וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצִּלְעַ. אֶת הַשָּׁמַיִם,

הִינּוּ שְׁכֵתוֹב וַיִּבְאֶהָ אֶל הָאָדָם. וְאֵת הָאָרֶץ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר עָצָם מֵעַצְמֵי. וַדַּאי זוּהִי אֶרֶץ הַחַיִּים.

עוֹד פָּתַח רַבִּי שְׁמֻעוֹן וְאָמַר, (תהלים ק) נֶאֱמַר ה'
לְאֲדֹנָי שֵׁב לִימִינִי עַד אֲשִׁית אֲיִבּוֹךָ הַדָּם
לְרִגְלֶיךָ. נֶאֱמַר ה' לְאֲדֹנָי - הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה לְדְרָגָה
הַתַּחְתּוֹנָה אוֹמְרַת שֵׁב לִימִינִי, לְקִשְׁר מֵעַרְבִית
בְּדְרוֹמִית, שְׁמַאל בְּיָמִין, בְּדִי לְשֹׁכֵר אֵת כַּחַם שֶׁל
שָׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. נֶאֱמַר ה'
לְאֲדֹנָי - נֶאֱמַר ה' זֶה יַעֲקֹב. לְאֲדֹנָי - זֶה (יהושע ג) אֲרוֹן
הַבְּרִית אֲרוֹן כָּל הָאָרֶץ. דָּבָר אַחֵר נֶאֱמַר ה' - זֶה
יֹזֶבֶל. לְאֲדֹנָי - זֶה שְׁמִטָּה, שְׁכֵתוֹב פָּה (שמות כא)
אֶהְבֵּתִי אֵת אֲדֹנָי. שֵׁב לִימִינִי - שְׁחַרְי תִּימִין מִתְחִיל
בַּיּוֹבֵל, וְשִׁמְטָה צָרִיךְ לְקִשְׁר בְּיָמִין.

בֵּיא רֵאָה, שְׁמִטָּה זֶה לֹא נִקְשְׁרַת בְּקִיּוֹם שָׁלֵם
בְּיָמִין וּבְשִׁמְטָה מִיּוֹם שֶׁנִּבְרְאָה. כְּשֶׁרוֹצֵה
לְהִתְקַשֵּׁר, הוֹשִׁיט זְרוּעַ שְׁמַאל כְּנִגְדָּה וּבְרָא אֵת
הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְגִלָּל שְׁחֹוֹא מֵצַד שְׁמַאל, אֵינּוּ בּוֹ
קִיּוֹם עַד תּוֹמֵן שֶׁל הָאֱלֹהִים הַשְּׁבִיעִי, שְׁכֵתוֹתוֹ יוֹם

לְחֹדֶר מִתְקַשֵּׁר אִזּוּ בְיָמִין. וְאִזּוּ תִתְּיָה בֵּין הַיָּמִין
וְהַשְּׂמַאל בְּקִיּוֹם שָׁלֵם, וַיִּמְצְאוּ שָׁמַיִם חֲדָשִׁים
וְאָרֶץ חֲדָשָׁה, וְאִזּוּ לֹא תִזּוּז מִשָּׁם לְעוֹלָמִים.

אִם כֵּן, בַּמָּה נִעְמִיד שֵׁב לִימִינֵי? אֵלֶּא עַד זְמַן
יְדוּעַ, שְׁפָתוֹב עַד אֲשִׁית אֵיבִידָּהּ חֶדֶם לְרַגְלֶיהָ,
וְלֹא תִמִּיד. אֲבָל בְּאֹתוֹ זְמַן לֹא תִזּוּז מִשָּׁם
לְעוֹלָמִים, שְׁפָתוֹב (ישעיה נד) כִּי יָמִין וְשְׂמַאלוֹל תִּפְרָצֵי,
לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

בֹּא רֵאֵה, אֵת הַשְּׂמַיִם - זֶו שְׁכִינָה עֲלִיוֹנָה (בִּינָה).
וְאֵת הָאָרֶץ - זֶו שְׁכִינָה שְׁלֵמָטָה בְּהַתְּחַבְּרוֹת
שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה בְּאֶחָד, וְחֲרִי נֶאֱמַר כִּמּוֹ שֶׁהֶעִירוּ
בּוֹ הַחֲבֵרִים עַד עַכְשָׁיו.

רָצוּ [רָצוּ] לְלַבֵּת. קָמוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּבָר כָּאֵן
אֲצִלְנוּ. פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, שְׁנֵי פְסוּקִים
בְּתוֹבִים, (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אִישׁ אֹכְלָה הוּא,
וּכְתוּב שָׁם (שם) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
בְּלִבְכֶם הַיּוֹם. אֵת הַפְּסוּקִים הַלְלוּ בְּאֶרְנוֹ אוֹתָם
בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְהַחֲבֵרִים הֶעִירוּ בָהֶם. בֹּא תִרְאֵה,

כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכֶלֶת הוּא, תִּרִי נְאֻמְר הַדָּבָר
 הַזֶּה בְּתוֹךְ הַחֲבֵרִים שְׂיֵשׁ אֵשׁ אֹכֶלֶת אֵשׁ, [וַיֵּשׁ אֵשׁ]
 וְאֹכֶלֶת אוֹתָהּ וּמִשְׁמִידָה אוֹתָהּ, הִיּוֹת שְׂיֵשׁ אֵשׁ
 חֲזָקָה מֵאֵשׁ, וּפְרָשׁוּתָּ.

אֲבָל בֵּא רֵאֵה, מִי שְׂרוּצָה לְדַעַת חֲכָמַת הַיַּחֲוֹד
 תְּקַדּוּשׁ, יִסְתַּכֵּל בַּשְּׁלֵהֶכֶת שְׁעוֹלָה מִתּוֹךְ
 הַנְּחָלֶת אוֹ מִתּוֹךְ גֵּר שְׂדוּלֵק. שְׁתִּירִי הַשְּׁלֵהֶכֶת לֹא
 עוֹלָה אֵלָּא (דף נא ע"א) בְּשִׁנְאֵתוֹת בְּדָבָר גַּם [אֲחֵר].

בֵּא רֵאֵה, בַּשְּׁלֵהֶכֶת שְׁעוֹלָה יֵשׁ שְׁנֵי אוֹרוֹת. אֶחָד
 אוֹר לָבָן שְׂמַאִיר, וְאֶחָד אוֹר שְׁנַאֲחֹז בָּהּ שְׁחֹר
 אוֹ תִכְלֶת. אוֹתוֹ אוֹר לָבָן הוּא לְמַעְלָה וְעוֹלָה
 בְּדָרְךְ יִשְׂרָאֵל, וְתַחְתּוֹ אוֹתוֹ אוֹר תִּכְלֶת אוֹ שְׁחֹר
 שֶׁהוּא כִּסּא לְאוֹתוֹ לָבָן.

וְאוֹתוֹ אוֹר לָבָן שׁוֹרָה עָלָיו, וְנַאֲחֹזִים זֶה בְּזֶה
 לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. וְאוֹתוֹ אוֹר שְׁחֹר אוֹ גִּוּן
 תִּכְלֶת שֶׁהוּא לְמַטָּה הוּא כִּסּא כְבוֹד לְאוֹתוֹ לָבָן,
 וְעַל זֶה סוּד הַתִּכְלֶת. וְכִסּא זֶה תִּכְלֶת שְׁחֹר נַאֲחֹז

בְּדָבָר אַחֵר לְהַדְלִיק, שֶׁהוּא מְלֻמָּטָה, וְהוּא מְעוֹרָר
אוֹתוֹ לְהֵאָחֵז בְּאוֹר הַלְבָן [מַעְלִיּוֹן].

וְהַתְּכִלָּת הַשָּׁחַר הִיזָה לְפַעְעָמִים חוּזֵר לְהִיזֵת אָדָם.
וְאוֹתוֹ אוֹר לָבָן שֶׁעָלְיוֹ לֹא מִשְׁתַּנָּה
לְעוֹלָמִים, שְׁתֵּרֵי הוּא תָּמִיד לָבָן, אֲבָל תְּכִלָּת זֶה
מִשְׁתַּנָּה לְגוֹנִים הַלְלוֹ. לְפַעְעָמִים תְּכִלָּת אוֹ שָׁחַר,
וְלְפַעְעָמִים אָדָם, וְזֶה נֵאָחֵז לְשֵׁנֵי צַדִּדִּים. נֵאָחֵז
לְמַעַלָּה בְּאוֹתוֹ אוֹר [עֲלִיּוֹן] לָבָן. נֵאָחֵז לְמַטָּה בְּדָבָר
הַהוּא שֶׁתַּחְתּוֹ שְׂמֵתָקָן בּוֹ לְהֵאָיֵר [דְּבָרִים שְׂשָׁמִים לוֹ
לְהַדְלִיק] וְלְהֵאָחֵז בּוֹ.

וְזוֹ אוֹכְלָת תָּמִיד וּמִשְׁמִידָה לְאוֹתוֹ דָּבָר שֶׁשָּׁמִים
לָהּ. שְׁתֵּרֵי בְּכָל מָה שֶׁנִּדְבָק בּוֹ לְמַטָּה וְשׁוֹרָה
עָלָיו, אוֹתוֹ אוֹר תְּכִלָּת מִשְׁמִיד אוֹתוֹ וְאוֹכֵל אוֹתוֹ,
מִשׁוֹם שֶׁדָּרְבּוֹ הִיא לְהַשְׁמִיד וְלְהִיזֵת אוֹכֵל, שְׁתֵּרֵי
בּוֹ תְלוּיָה הַשְׁמִידָת הַכֹּל, מְנוֹת שֶׁל הַכֹּל. וְלָבָן הִיא
אוֹכְלָת כָּל מָה שֶׁנִּדְבָק בָּהּ לְמַטָּה.

וְאוֹתוֹ אוֹר לָבָן שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו לֹא אוֹכֵל וְלֹא
מִשְׁמִיד לְעוֹלָמִים וְלֹא מִשְׁתַּנָּה אוֹרוֹ, וְעַל

וזה אָמַר מֹשֶׁה כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכֵלָה הוּא. אֹכֵלָה
וְנָאִי. אוֹכֵל וּמְשָׁמִיד כָּל מַה שְּׁשׂוֹרָה תַּחֲתָיו. וְעַל
וזה אָמַר ה' אֱלֹהֶיךָ וְלֹא אֱלֹהֵינוּ, מְשׁוּם שְׁמִשָּׁה
בְּאֹתוֹ אֹר לָבֵן שְׁלִמְעָלָה הָיָה שְׁלֹא הַשְּׁמִיד וְלֹא
אֹכֵל.

בַּא רְאֵה, אִינ לֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְהַדְּלֵק הָאֹר
הַתְּכֵלֶת הַזֶּה לְהַתְּאִחַד בְּאֹר לָבֵן אֱלֹא
עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם נְדָבְקִים בּוֹ תַּחֲתָיו.

וְכֵן וְרְאֵה, אֵף עַל פִּי שְׁדָרְךָ שֶׁל הָאֹר תְּכֵלֶת
וְשָׁחַר הַזֶּה לְהַשְּׁמִיד כָּל מַה שְּׁנִדְבָּק בּוֹ
תַּחֲתָיו, יִשְׂרָאֵל נְדָבְקִים בּוֹ תַּחֲתָיו וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּם.
וְהוּ שְׁכָתוּב (דברים ה) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם
חַיִּים. בַּה' אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא אֱלֹהֵינוּ [אֱלֹא בַה' אֱלֹהֵיכֶם],
בְּאֹתוֹ אֹר תְּכֵלֶת שָׁחַר שְׁאוֹכֵל וּמְשָׁמִיד כָּל מַה
שְּׁנִדְבָּק בּוֹ תַּחֲתָיו, וְאַתֶּם מִתְּדַבְּקִים בּוֹ וְקִיּוּמֵיכֶם,
שְׁכָתוּב חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם.

וְעַל הָאֹר הַלָּבֵן שְׁרוּי לְמַעְלָה אֹר גִּסְתָּר שְׁמִקִּיף
אֹתוֹ, וְסוֹד עֲלִיּוֹן כָּאֵן. וְהַכֹּל תְּמַצָּא

בַּשְּׁלֵהֶבֶת שְׁעוֹלָה וְחֻכְמוֹת שָׁל הָעֲלִיזִים בָּהּ. בָּא
 ר' פִּנְחָס וּנְשָׁקוּ. אָמַר, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁנִּפְנֵשְׁנוּ בָּאֵן.
 הִלְכוּ עִם רַבִּי פִּנְחָס שְׁלֵשָׁה מִיָּלִין.

חֲזְרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה
 שְׁאֵמְרֵנוּ סוּד הַחֻכְמָה הוּא בִּיחוד הַקְּדוּשׁ
 שְׁמֵשׁוּם בְּךָ ה"א אַחֲרוֹנָה שָׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הוּא
 אוֹר הַתְּכֵלֶת שְׁחַר שְׁנֵאִחוּ בֵּיה"ו, שְׁחַוֵּא אוֹר לְבָן
 שְׁמֵאִיר.

בָּא רֵאֵה, לְפַעְמִים הָאוֹר הַתְּכֵלֶת ד', וְלְפַעְמִים
 ה'. אֵלֵא בּוֹמֵן שְׁלֵא גִדְּבָקִים בּוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה
 לְהַדְּלִיק אוֹתוֹ לְהֵאִחוּ בָּאוֹר הַלְּבָן הוּא ד',
 וְלְפַעְמִים שְׁמַעוֹרְרִים אוֹתוֹ לְהַתְּחַבֵּר עִם הָאוֹר
 הַלְּבָן, אִזּוּ נִקְרָא ה'. מִנִּין לָנוּ? שְׁכַתוּב (שם כב) כִּי
 יִהְיֶה נִעְרָה בְּתוּלָה. נִעַר כְּתוּב בְּלִי ה', מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שְׁלֵא הַתְּחַבְּרָה בְּזָכַר, וּבְכָל מְקוֹם שְׁלֵא
 נִמְצְאִים זָכַר וּנְקֵבָה, ה"א לֹא נִמְצְאָת וְעוֹלָה מִשָּׁם,
 וּנְשָׁאֵר ד'.

וְשִׁחֲרִי הִיא כָּל זְמַן שְׁמֵת־חֶכְרֵת בְּאֹר הַלָּבֶן
 שְׁפִמְאִיר נִקְרְאת ה', שְׁחֲרִי אִז הַכֹּל
 מֵת־חֶכְר בְּאֶחָד. הִיא נִדְפֶקֶת בְּאֹר הַלָּבֶן, וַיִּשְׂרָאֵל
 נִדְפֶקִים בָּהּ [לְמִשְׁהָ] וְעוֹמְדִים תִּחְתְּפֶיהָ לְהַדְלִיק אוֹתָהּ,
 וְאִז הַכֹּל אֶחָד. וְזָהוּ סוּד תִּקְרָבֶן, שְׁחַעְשֵׁן שְׁעוּלָה
 מְעוֹרֵר אוֹתוֹ לְאֹר הַתִּבְכֶּלֶת תֵּזָה לְהַדְלִיק.
 וְכִשְׁנִדְלָק, מֵת־חֶכְר ^(דף נא ע"ב) בְּאֹר הַלָּבֶן, וְתִנְר דוּלָק
 בְּיַחֲוֹד אֶחָד.

וּמִשׁוֹם שְׁדַרְכּוֹ שָׁל הָאֹר הַתִּבְכֶּלֶת תֵּזָה לְהַשְׁמִיד
 וְלַהֲיוֹת אוֹכֵל כָּל מַה שְׁנִדְפֶק בּוֹ תִּחְתְּיוֹ.
 כְּשִׁרְצוֹן נִמְצָא וְנֵר דוּלָק בְּחֶכְרוֹ אֶחָד, אִז כְּתוּב
 (מַלְכִים-א יח) וַתִּפֹּל אִשׁ ה' וַתֹּאכַל אֶת הָעֵלָה וְגו'. וְאִז
 נוֹדַע שְׁאוֹתוֹ נֵר דוּלָק בְּחֶכְרוֹ אֶחָד וְקָשָׁר אֶחָד.
 אֹר תִּבְכֶּלֶת נִדְפֶק בְּאֹר לָבֶן וְהוּא אֶחָד. אוֹכֵל
 תִּחְתְּיוֹ תִּלְבִּים וְעוּלוֹת שְׁמִשְׁמַע שְׁוָה לֹא אוֹכֵל ^[נ"א]
 וְהוּא וְעוּלוֹת שְׁחֲרִי לֹא אוֹכֵל] תִּחְתְּיוֹ, אֶלֶּא בְּזְמַן שֶׁהוּא עוּלָה
 [דוּלָק] וְהַכֹּל נִקְשָׁר וּמֵת־חֶכְר בְּאֹר הַלָּבֶן, וְאִז הוּא
 שְׁלוֹם הָעוּלָמִים כְּלָם, וְהַכֹּל נִקְשָׁר בְּיַחֲוֹד אֶחָד.

וְאַחַר שָׁסִים לְהַשְׁמִיד תַּחֲתֵינוּ אֹר תִּבְלֶת זֶה,
 מִתְדַבְּקִים בּוֹ תַחֲתֵינוּ כְּהַנִּים לְוִים
 וְיִשְׂרָאֵל. אֵלֶּה בְּחֻדוֹת הַשִּׁיר, וְאֵלֶּה בְּרִצּוֹן
 הַלֵּב, וְאֵלֶּה בְּתַפְלָה. וְנִר הוֹלֵק עֲלֵיהֶם.
 וְנִדְבָקִים הָאֹרוֹת בְּאַחַד וּמְאִירִים הָעוֹלָמוֹת,
 וּמִתְפָּרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים.

וְאִזּוּ וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם
 הַיּוֹם. וְאַתֶּם? אַתֶּם צָרִיךְ לְכַתֵּב! אֵלֶּה ו'
 - לְהוֹסִיף עַל הַלְּבָיִם וְעוֹלוֹת שֶׁהֵם נִדְבָקִים בּוֹ
 וְאוֹכְלִים וּמְשֻׁמְדִים, וְאַתֶּם מִתְדַבְּקִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ
 אֹר תִּבְלֶת שָׁחַר שְׂאוֹכְלֶת וְאַתֶּם קְיָמִים. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם. [ס"א וְתִבְלֶת וְאַדְנָמוֹן] כָּל
 הַגּוֹנִים טוֹבִים לְחֵלוֹם, חוּץ מִתִּבְלֶת שֶׁהוּא אוֹכֵל
 וּמְשֻׁמְד תָּמִיד, וְהוּא אֵילָן שָׁבוּ מִן שׁוֹרָה עַל
 הָעוֹלָם הַתַּחֲתוֹן. וּמְשׁוֹם שֶׁהַכֹּל שׁוֹרָה תַּחֲתֵינוּ,
 הוּא אוֹכֵל וּמְשֻׁמְד.

וְאִם הַאֲמַר כָּה, נִם שׁוֹרָה בְּשָׁמַיִם לְמַעְלָה, וְכַמָּה
 צְבָאוֹת הֵם לְמַעְלָה, וְכֵלָם [מְשֻׁמְדִים וְאוֹכְלִים]

בְּיָמִים. בֹּא רְאֵה, כָּל אֹתָם שְׁלֹמֶעֱלָה בְּאוֹתוֹ אֹר
 תִּבְכְּתֵנִי וְנִבְכְּלֵנִי, אֲכַל תִּתְחַתְּוֵנִי לֹא כִּי, שְׂחָם
 דְּבַר נָם, הָעוֹלָם [נ"א אַחַר לְמִטָּה עַל מַה] שְׁעוֹמֵד וְשׁוֹרָה
 עָלָיו. וְלִבְנֵי אֹכֵל וּמְשָׂמֵד אֹתָם. וְאִין לָהּ דְּבַר
 אַחַר לְמִטָּה בְּעוֹלָם שְׁלֹא יִשְׂמַד, מְשׁוּם שְׁאוֹר
 תִּבְכְּתֵנִי מִשְׂמֵד כָּל מַה שְׁעוֹמֵד עָלָיו.

בְּאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה גִּזְנִים שֶׁל מִינֵי אֹרֹת נִחְלָק
 הָעוֹלָם. שְׁבַעַה נִחְלָקִים לְשַׁבְּעָה
 תְּהוֹמוֹת. כָּל אֶחָד מִכֶּה בְּתֵהוּם שְׁלוֹ, וְאַבְנִים
 מִתְנַלְנָלוֹת בְּתוֹךְ תְּהוֹם, וְנִבְנָם אֹתוֹ אֹר בְּאוֹתָם
 אֲבָנִים וְנוֹקֵב אֹתָם, וּמִים יוֹצְאִים בָּהֶם, וְשׁוֹקְעִים
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד עַל תְּהוֹם וּמְכַסֶּה לְשָׁנֵי צְדָדִים.

יוֹצְאִים מִים בְּאוֹתָם נִקְבִים, וְנִבְנָם אֹר וּמְכָה
 לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי תְּהוֹם. מִתְנַלְנָל הָאוֹר
 בְּחִבְרָתוֹ, וּפּוֹנְשִׁים בְּאַחַד, וְנִחְלָקִים הַמַּיִם, וְאוֹחְזִים
 כָּל אֹתָם שְׁבַעַה בְּשַׁבְּעָה תְּהוֹמוֹת, וְכוּרִים [שׁוּרִים]
 בְּחֻשְׁבֵּי שֶׁל תְּהוֹם. וְהַחֲשָׁבִים הִלְלוּ מִתְעַרְבִים
 בָּהֶם, וְעוֹלִים הַמַּיִם וְיוֹרְדִים וּמִתְנַלְנָלִים בְּאוֹתָם

מְאֻרֹת. וּמִתְעַרְבִים כְּאַחַד אֲוֹרֹת וְחֻשֵׁף וּמִים,
וְנַעֲשׂוּ מֵהֶם אֲוֹרֹת שְׁלֵא נִרְאִים חֲשׂוּכִים.

כָּל אֶחָד מֵכָּה בַחֲבֵרוֹ, וְנִחְלָקִים לְשִׁבְעָה וַחֲמִשָּׁה
צְנֻרֹת שֶׁל הַתְּהוֹם, וּבָהֶם זֹרְמִים מִים. כָּל
צְנֹר וְצְנֹר עוֹלָה בְּקוֹלוֹ, וְהַתְּהוֹמוֹת מוֹדְעוֹעִים.
וּכְשֵׁאוֹתוֹ קוֹל נִשְׁמָע, כָּל תְּהוֹם קוֹרֵא לְחֲבֵרוֹ
וְאוֹמֵר: חֵלֶק מִימִיךָ וְאַכְנֶם בְּךָ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים
מב) תְּהוֹם אֵל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צְנֹרִיךָ.

תַּחַת אֵלֶּה שְׁלֵשׁ מֵאוֹת [וְשִׁשִּׁים] וְשְׁמוֹנִים [וַחֲמִשָּׁה]
גִּידִים. מֵהֶם לְבָנִים וּמֵהֶם שְׁחָרִים וּמֵהֶם
אַדְמִים. נִכְלְלוּ זֶה בְּזֶה וְנַעֲשׂוּ גֵזֶן אֶחָד. אוֹתָם
גִּידִים נִרְקְמוּ בְּשִׁבְעַ עֶשְׂרֵה רְשָׁתוֹת, וְכָל אַחַת
נִקְרְאת רְשֵׁת גִּידִים. [הַתְּקוּמוֹ] נִרְקְמוּ זֶה בְּזֶה וַיּוֹרְדִים
בְּתַחֲתִית הַתְּהוֹם. תַּחַת אֵלֶּה עוֹמְדוֹת שְׁתֵּי רְשָׁתוֹת
כְּמֵרְאֵה הַבְּרוֹל, וְשְׁתֵּי רְשָׁתוֹת אַחֲרוֹת כְּמֵרְאֵה
הַנְּחֻשֵׁת.

שְׁנֵי כִסְאוֹת עוֹמְדִים עֲלֵיהֶם, אֶחָד מִיְמִין וְאֶחָד
מִשְׁמָאל. כָּל אוֹתָן רְשָׁתוֹת מְחַכְּרוֹת כְּאַחַד,

וּמִים יוֹרְדִים מֵאוֹתָם צְנוּרוֹת וְנִכְנָסִים בְּרִשְׁתּוֹת
הָאֵלֶּה. אוֹתָם שְׁנֵי כִסְאוֹת, אֶחָד כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ
שָׁחַר, וְאֶחָד כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ תַּחַשׁ. שְׁנֵי הַכִּסְאוֹת
הֶלְלוּ, בְּשֵׁהֶם עוֹלָיִם, עוֹלָיִם ^[בְּאֶחָד] בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל
הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר. וּבְשֵׁי־יוֹרְדִים, יוֹרְדִים בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא
שֶׁל רְקִיעַ הַתַּחַשׁ.

שְׁנֵי הַכִּסְאוֹת הֶלְלוּ, אֶחָד מִיְמִין וְאֶחָד מִשְּׂמאל.
וְאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר מִיְמִין, וְאוֹתוֹ
כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ הַתַּחַשׁ מִשְּׂמאל. ^(דף נב ע"א) בְּשֵׁעוֹלָיִם
בְּכִסֵּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר, מִנְּמִיד הַכִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ
שְׂמאל וַיּוֹרְדִים בּוֹ.

מִתְנַלְנְלִים הַכִּסְאוֹת אֶחָד בְּאֶחָד, ^[יוֹרְדִים וְלוֹקְחִים]
לוֹקְחִים כָּל אוֹתָן הַרִשְׁתּוֹת לְתוֹכָם
וּמִכְנִיסִים אוֹתָם לְתַחְתִּית הַתְּהוֹם הַתַּחְתּוֹנָה.
עוֹמֵד כִּסֵּא אֶחָד וְעוֹלָה לְמַעְלָה מִכָּל אוֹתָם
הַתְּהוֹמוֹת, וְעוֹמֵד כִּסֵּא אֶחָד לְמַטָּה שֶׁל כָּל
הַתְּהוֹמוֹת. בֵּין שְׁנֵי כִסְאוֹת אֵלוֹ מִתְנַלְנְלִים כָּל

אותם הַתְּהוֹמוֹת. וְכָל אוֹתָם צְנוּרוֹת נִנְעָצוּ בֵּין שְׁנֵי
הַכֶּסֶּאֱוֹת הַלְלוּ.

שְׁבָעִים וַחֲמִשָּׁה [אורות] צְנוּרוֹת הֵם. שְׁבָעָה הֵם
עֲלִיּוֹנִים שֶׁל הַכֹּל, וְכָל אוֹתָם אַחֲרֵים
אַחֲוִיִּים בָּהֶם, וְכֻלָּם נְעוּצִים בְּגַלְגְּלֵי הַכֶּסֶּא הַזֶּה
בְּצַד הַזֶּה, וְנְעוּצִים בְּגַלְגְּלֵי הַכֶּסֶּא הַזֶּה בְּצַד הַזֶּה.

בָּהֶם [נ"א בַּתְּהוֹמוֹת] מֵיָם עוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים. אוֹתָם
שְׁיּוֹרְדִים בּוֹרִים בַּתְּהוֹמוֹת וּבּוֹקְעִים אוֹתָם.
אוֹתָם שְׁעוֹלָיִם נִכְנָסִים בְּאוֹתָם נִקְבֵי הָאֲבָנִים,
וְעוֹלָיִם וּמְמַלְאִים לְשִׁבְעַת הַיָּמִים. עַד כָּאן שְׁבָעָה
גּוֹנִים שֶׁל אוֹרוֹת כְּסוּד עֲלִיּוֹן.

שְׁבָעָה אוֹרוֹת אַחֲרֵים נִחְלָקִים לְשִׁבְעָה יָמִים, וְיָם
אֶחָד כּוֹלֵל אוֹתָם. אוֹתוֹ הַיָּם הָאֶחָד הוּא
יָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁכֹּל שִׁבְעַת הַיָּמִים כְּלוּלִים בּוֹ. שְׁבָעָה
אוֹרוֹת תְּלָלוּ נִכְנָסִים לְתוֹךְ אוֹתוֹ הַיָּם וּמִכֵּים בּוֹ
לַיָּם [לְשִׁבְעִים] לְשִׁבְעָה אֶצְרָדִים. וְכָל צַד וְצַד נִחְלָק
לְשִׁבְעָה נִחְלָיִם, כְּפֶתוּב (ישעיה יא) וְהִכְהוּ לְשִׁבְעָה
נִחְלָיִם וְגו'. וְכָל נַחַל וְנַחַל נִחְלָק לְשִׁבְעָה נְהַרוֹת,

וְכָל נֶהָר וְנֶהָר נִחְלַק לְשִׁבְעַת דְּרָכִים, וְכָל דְּרָד וְדְרָד
נִחְלָקֶת לְשִׁבְעָה שְׁבִילִים, וְכָל מִימֵי הַיָּם כֻּלָּם
נִכְנָסִים לְתוֹכָם.

שִׁבְעָה אֹרוֹת עוֹלָם וַיּוֹרְדִים לְשִׁבְעָה צְדָדִים.
שִׁבְעָה אֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים נִכְנָסִים לְתוֹךְ
הַיָּם. שִׁשָּׁה הֵם, וּמַעְלִיּוֹן אֶחָד יּוֹצֵאִים. כִּמּוֹ שְׁנוּטֵל
הַיָּם, כִּד מְחַלֵּק מִימּוֹ לְכָל אֹתָם יָמִים, לְכָל
אֹתָם נֶהָרוֹת. תַּנִּין אֶחָד לְמַטָּה בְּצַד שְׁמַאל שָׁט
בְּכָל אֹתָם נֶהָרוֹת כֹּא בְּצַד. קַשְׁקִשׁוֹ כֻּלָּם חוֹקִים
כְּבִרְזֵל, וּמַגִּיעַ לְשֵׁאב, וְשׂוֹאֵב מְקוֹמָהּ. וְכָל אֹתָם
הָאֹרוֹת נֶחְשָׁכִים לְפָנָיו. פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ לוֹהֵטִים אֵשׁ.
[חד לשונו] מְחַדָּדֶת לְשׁוֹנוֹ כְּחֶרֶב חוֹקֶת.

עַד שְׁמַגִּיעַ לְהַכְנִס לְמַקְדָּשׁ לְתוֹךְ הַיָּם, וְאִז מְטַמֵּא
אֶת הַמַּקְדָּשׁ וְהָאֹרוֹת נֶחְשָׁכִים, וְאֹרוֹת
עֲלִיּוֹנִים עוֹלָם מֵהַיָּם. וְאִז נִחְלָקִים מִימֵי הַיָּם בְּצַד
שְׁמַאל, וְהַיָּם קוֹפֵא וּמִימּוֹ לֹא זוֹרָמִים. וְעַל זֶה סוּד
הַדְּבָר, כִּמּוֹ שְׁכַתוֹב וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוֹם מְכַל חֵית
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהִים. סוּד הַנְּחָשׁ תָּרַע יוֹרֵד

מִלְמַטָּה לְמַעְלָה [ס"י מִלְמַעְלָה לְמַטָּה], וְהוּא שָׁטַעַל פְּנֵי
הַמַּיִם הַמְרִירִים, וַיּוֹרֵד לְפִתּוֹת לְמַטָּה עַד שֶׁיִּפְּלוּ
לְתוֹךְ רִשְׁתּוֹ.

הַנְּחָשׁ הָיָה הוּא מְוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְהוּא נִכְנָם בְּמַעְיוֹ
הַנְּסֻתָּרִים שֶׁל הָאָדָם. הוּא לְצַד שְׂמֵאל.
וַיֵּשׁ נְחָשׁ אַחַר שֶׁל הַחַיִּים בְּצַד יָמִין. שְׁנֵיהֶם
הוֹלְכִים עִם בֶּן הָאָדָם כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹתָ.

מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, שְׁתֵּרֵי כָּל שְׂאֵר חַיּוֹת הַשָּׂדֶה אֵין
בָּהֶם חָכָם לְהִרְעֵ כְּמוֹ זֶה, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא
וְהַמַּת הַזֶּהב. אֵין לְמִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרָיו, שֶׁהוּא גוֹרֵם
לוֹ מְוֹת וּלְכָל מִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחֲרָיו, וְהָרִי בְּאַרְנוֹתָ.
אָדָם נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו לְמַטָּה וַיּוֹרֵד לְדַעַת כָּכָל מֵה
שֶׁלְמַטָּה. כְּמוֹ שֶׁיּוֹרֵד, כִּי נִמְשָׁךְ רְצוֹנוֹ וְדַרְכוֹ
אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁמִּגִּיעִים לְנְחָשׁ הָיָה וְרוֹאִים תַּאֲנוֹת
הָעוֹלָם וְדַרְכָּיו שְׁטִיִּים בְּמִקּוֹם זֶה. אֵין קָם, וְהוּא
נִמְשָׁךְ אַחַר אָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְנִדְבַק בָּהֶם, וְגַרְם לָהֶם
מְוֹת וּלְכָל הַדּוֹרוֹת שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו. עַד שֶׁהִגִּיעוּ
יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינַי, לֹא פָּסְקָה וְהַמַּתוֹ מִהָעוֹלָם, וְהָרִי

נתבאר. כיון שחטאו ונדבקו בעין ששורה בו מות למטה, מה כתוב? וישמעו את קול ה' אלהים מתהלך בגן. מהלך אין כתוב כאן, אלא מתהלך.

בא ראה, עד שאדם לא חטא, היה עולה ועומד בחכמת האור העליון ולא היה נפרד מעין החיים. כיון שהגדיל תאותו לדעת ולרדת למטה, נמשך אחריהם עד שנפרד מעין החיים, וידע רע ועזב הטוב. ועל זה כתוב (תהלים ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגרוך רע. מי שנמשך אחר רע, (דף נב ע"ב) אין לו דירה עם עין החיים.

ועד שלא חטאו, היו שומעים קול מלמעלה והיו יודעים חכמה עליונה ועומדים בקיום של זהר העליון ולא פוחדים. כיון שחטאו, אפלו קול שלמטה לא יכלו לעמד בו. כמו זה, עד שלא חטאו ישראל, בשעה שעמדו ישראל על הר סיני נתבטלה מהם והמת הנחש הזה, שחרי אז בטול יצר הרע היה מהעולם ודחו אותו מהם, ואז נאחזו בעין החיים ועלו למעלה ולא ירדו למטה.

אז היו יודעים ורואים אספקלריות עליונות,
ועיניהם אורו ושמים לדעת ולשמע. ואז
חנר להם הקדוש פרוך הוא חגורות של אותיות
שמו הקדוש שלא יוכל לשלט עליהם הנחש הזה
ולא יטמא אותם כמו קדם. כיון שחטאו בעגל,
בטלו מהם כל אותן דרגות ואורות עליונים,
ובטלו מהם אותן חגורות מוינות שהתעטרו
מהשם העליון הקדוש, והמשיכו עליהם נחש הרע
כמו מקדם ונרמו מות לכל העולם. ואחר כך מה
כתוב? (שמות לד) וירא אהרן וכל בני ישראל את
משה והנה קרן עור פניו ויראו מגשפת אליו.

בא ראה מה כתוב בפתחלה [שמות יד], וירא ישראל
את תיך הגדלה. וכלם רואים אורות עליונים
ומאירים באספקלריה שמאירה, שכתוב, (שם ב)
וכל העם ראים את תקולת. ועל הים היו רואים
ולא פוחדים, שכתוב (שם טו) זה אלי ואנוהו. אחר
שחטאו, פני הפרסור לא היו יכולים לראות,
שכתוב (שם לד) ויראו מגשפת אליו.

בֹּא רֵאֵה מָה כְּתוּב בְּכֶם, (שם לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מִהַר חוֹרֵב, שְׁכַבְטֻלוּ מִמֶּם
 אוֹתָם כְּלֵי זֵיץ [שְׁהִתְחַבְּרוּ בָּהֶם] [שְׁהִתְחַבְּרוּ בָּהֶם] כְּהַר סִינַי כְּדֵי
 שְׁלֹא יִשְׁלַט בְּכֶם נְחֹשׁ רָע. כִּיּוֹן שְׁכַבְטֻלוּ מִמֶּם מָה
 כְּתוּב? (שם) וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֱהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ
 לַמִּתְּנָה תִּרְחַק מִן הַמִּתְּנָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה הַפְּסוּק הַזֶּה אֵל זֶה? אֵלֶּי
 כִּיּוֹן שְׁיַדַּע מִשָּׁה שְׁכַבְטֻלוּ מִיִּשְׂרָאֵל אוֹתָם
 כְּלֵי זֵיץ עֲלִיזוֹנִים, אָמַר, הֲרִי וְדַאי מִכָּאן וְהִלָּאָה
 נְחֹשׁ רָע יָבֵא לְדוֹר בִּינֵיהֶם, וְאִם יָקוּם כָּאן מִקֻּדְשׁ
 בִּינֵיהֶם - יִטְמָא. מִיָּד - וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֱהָל וְנָטָה
 לוֹ מִחוּץ לַמִּתְּנָה תִּרְחַק מִן הַמִּתְּנָה. כִּי רֵאֵה מִשָּׁה
 שְׁחֵרִי אִזּוּ יִשְׁלַט נְחֹשׁ רָע מִה שְׁלֹא תִּיהָ מִקְּדָם לָזֶה.
 וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד, וְכִי לֹא תִּיהָ בְּהִתְחַלָּה אֱהָל
 מוֹעֵד? אֵלֶּי בְּהִתְחַלָּה אֱהָל סֶתֶם, וְכַעֲת
 אֱהָל מוֹעֵד. מָה זֶה מוֹעֵד? רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב,
 וְרַבִּי אַבְבָּא אָמַר לְרָע. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב - מָה
 מוֹעֵד שְׁהוּא יוֹם תְּדוּנָה שְׁל הַלְּבָנָה שְׁנַת־וּסְפָה בּוֹ

קְרָאָהּ. [מה מועד] לא שולֶטת בו חסרון, גם כֵּן קָרָא
 לָהּ בְּשֵׁם זֶה, לְהִרְאוֹת שְׁתֵּרֵי הַתְּרַחֵק [גְּחָשׁ] אֶהֱל
 מִבִּינֵיהֶם וְלֹא נִפְגַּם, וְעַל זֶה וְקָרָא לוֹ אֶהֱל מוֹעֵד
 כְּתוּב.

וְרַבִּי אֲבָא אָמַר לְרַע - שְׁתֵּרֵי בַּהֲתַחֲלָה הָיָה אֶהֱל
 סֶתֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה לג) אֶהֱל בַּל יִצְעֵן בַּל
 יִסַּע יִתְדֹתָיו לְנִצָּחַת, וְעָכְשׁוּ אֶהֱל מוֹעֵד. בַּהֲתַחֲלָה
 לְתֵת חַיִּים אֲרָכִים לְעוֹלָמִים שְׁלֹא יִשְׁלַט בָּהֶם מָוֶת,
 מִכֵּן וְהִלָּא אֶהֱל מוֹעֵד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ל) וּבֵית
 מוֹעֵד לְכֹל חַי. עָכְשׁוּ נִתֵּן בּוֹ זְמַן וְחַיִּים קְצוּבִים
 לְעוֹלָם. בַּהֲתַחֲלָה לֹא נִפְגַּם, וְעָכְשׁוּ נִפְגַּם.
 בַּהֲתַחֲלָה חֲבֵרוֹתָא וְזוּוּג שֶׁל הַלְבָנָה בְּשִׁמְשׁ שְׁלֹא
 יִסוּרוּ, עָכְשׁוּ אֶהֱל מוֹעֵד, תְּזוּוּג שְׁלָהֶם מִזְמַן לְזְמַן.
 וְלִכֵּן קָרָא לוֹ אֶהֱל מוֹעֵד מֵה שְׁלֹא הָיָה קִדְּם.

השלמה מההשמטות (בין סימן מד - מה) יש כאן
 כמה שורות

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב לִילָה אַחֵד וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה,
 וְהָיוּ יוֹשְׁבִים לְפָנָיו רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק

וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲרִי פְתוּב (שמות לג)
 וַיִּתְנַצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מִחַר חוֹרֵב, וְאָמְרָנוּ
 שְׁנָרְמוּ מוֹת עֲלֵיהֶם מֵאוֹתוֹ זְמַן וּמַעֲלָה, וְשׁוֹלֵט
 בָּהֶם אוֹתוֹ נִחַשׁ רָע שֶׁהִסִּירוּ אוֹתוֹ מֵהֶם בְּתַחֲלָה.
 נִבְיַח יִשְׂרָאֵל, אֲבָל יְהוֹשֻׁעַ שָׁלָא חֲטָא, בְּטַל [וּתְבַטַּל]
 מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ כְּלִי זֵינן עֲלִיזִין שְׁקִיבֵל עִמָּם בְּחַר סִינֵי
 או לא? (דף נג ע"א)

אם תאמר שלא בטל ממנו, אם כן, למה מת
 בשאר בני אדם? אם תאמר שהוסר ממנו -
 למה? והרי לא חטא, שהרי הוא היה עם מלשה
 בשעה שחטאו ישראל? ואם תאמר שלא קבל
 אותה עטרה בחר סיני כמו שקבלו ישראל -
 למה?

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים י) כִּי צַדִּיק ה' צַדִּיקוֹת אֱהֵב יִשְׂרָאֵל
 יַחֲזוּ פְּנִימוֹ. בְּפֶסוּק זֶה אָמְרוּ הַחֲבָרִים מֵה
 שֶׁאָמְרוּ. אֲבָל כִּי צַדִּיק ה', צַדִּיק הוּא וְשֵׁמוֹ צַדִּיק,
 וְלִבֵּן צַדִּיקוֹת אֱהֵב. יִשְׂרָאֵל - הוּא יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 צַדִּיק וְיִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה יַחֲזוּ פְּנִימוֹ, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,

ויתקנו דרכיהם ללכת בדרך ישראל כראוי. לא
ראה, בשדן הקדוש ברוך הוא את העולם, אינו
דן אותו אלא לפי רב בני האדם.

ובא וראה, בשחטא אדם בעין שאכל מפניו, גרם
לאותו עין ששורה בו המות לכל העולם,
וגרם פגם להפריד אשה מבעלה, ועמד חטא
הפגם הזה בלבנה עד שעמדו ישראל בחר סיני.
כיון שעמדו ישראל בחר סיני, בטל מהם אותו
פגם הלבנה, ועמדה להאיר תמיד.

כיון שחטאו ישראל בעגל, שבה הלבנה להפגם
כמו מקדם, ושלט הנחש הרע ואחו ביה
ומשך אותה אליו. וכשירדע משה שחטאו ישראל
והוסר מהם אותם כלי זין קדושים עליונים, ידע
ודאי שחרי הנחש אחו בלבנה להמשיכה אליו
ונפגמה, ואז הוציא אותה החוצה.

וכיון שעמדה להפגם, אף על גב שיהושע עמד
בעטרה של כלי הזון שלו, כיון שהפגם
שורה בה וחזרה כמו שנפגמה בחטא של אדם,

לא יכול אדם להתקיים, פרט למשה שהיה
שולט בה, ומותו היה בצד אחר עליון. ועל זה
לא היה רשות בה לקיים את יהושע תמיד ולא
אחר. ועל כך אהל מועד קראו לו. אהל, שהרי
שורה בו זמן קצוב לכל העולם.

ועל זה סוד הדבר - יש ימין למעלה ויש ימין
למטה. יש שמאל למעלה ויש שמאל למטה.
יש ימין למעלה בקדשה עליונה, ויש ימין למטה
שהוא בצד האחר. יש שמאל למעלה שהוא
בקדשה עליונה לעורר אהבה לקשר את הלבנה
במקום קדוש למעלה להאיר, ויש שמאל למטה
שמפריד אהבה שלמעלה, ומפריד אותה מלהאיר
בשמש ולהתקרב אליו, וזהו צד של הנחש הרע.

שכששמאל הנה שלמטה מתעורר, אז מושך
את הלבנה ומפריד אותה
מלמעלה ונחשך אורה ונדפקת בנחש הרע, ואז
שואבת מות למטה לכל ונדפקת בנחש ומתרחקת
מעץ החיים.

וְעַל זֶה נִרְמָה מוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְזֶהוּ שְׂאֵז נִטְמָא
 הַמְקַדָּשׁ עַד זְמַן קָצוּב שְׁנַת־קַנְהַ הַלְבָּנָה
 וְשָׁבָה לְהַאֲוִיר, וְזֶהוּ אֲהֵל מוֹעֵד. וְעַל זֶה יְהוֹשִׁעַ לֹא
 מִתְּ אֵלָא בְּעֵטְיוֹ שֶׁל הַנְּחָשׁ הַזֶּה שֶׁקָּרַב וּפָנָם אֶת
 הַמְקַדָּשׁ כְּמוֹ קֶדֶם. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב (שְׁמוֹת לט)
 וַיְהוֹשִׁעַ בֶּן נּוּן נֶעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֲהֵל. שְׂאֵף
 עַל גַּב שָׁהוּא נֶעַר לְמַטָּה לְקַבֵּל אוֹר, לֹא יָמִישׁ
 מִתּוֹךְ הָאֲהֵל. כְּמוֹ שֶׁנִּפְנָם זֶה - כֶּךָ גַּם נִפְנָם זֶה,
 אֵף עַל גַּב שְׂכָלֵי זַיִן קְדוֹשׁ הָיָה לוֹ. כִּיּוֹן שֶׁנִּפְנָמָה
 הַלְבָּנָה, כֶּךָ הוּא וַדָּאֵי לֹא נִצָּל לְבַדּוֹ מִמֶּנּוּ מֵאוֹתוֹ
 גְּיוֹן מִמִּישׁ.

בֹּא רֵאָה, כְּמוֹ זֶה, כִּיּוֹן שֶׁחֲטָא אָדָם, נִטְלַל הַקְּדוֹשׁ
 כְּרוּךְ הוּא מִמֶּנּוּ אוֹתָם כְּלֵי זַיִן, אוֹתִיּוֹת
 מְאִירוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁעֲטַר אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא.
 וְאֵז פְּחָדוֹ, וַיִּדְעוּ שְׁחֲרֵי הַתְּפִשְׁטוֹ מֵהֶם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
 וַיִּדְעוּ כִּי עִירָמָם הֵם. בְּהַתְּחַלָּה הָיוּ מִתְּלַבְּשִׁים
 בְּאוֹתָם כְּתָרֵי כְבוֹד מְזִינִים שֶׁהֵם חֲרוֹת מֵהַכֹּל. כִּיּוֹן
 שֶׁחֲטָאוּ, הַתְּפִשְׁטוֹ מֵהֶם, וְאֵז יִדְעוּ שְׁחֲרֵי הַמּוֹת

קוֹרָא לָהֶם, וַיִּדְעוּ שֶׁהַפֶּשֶׁטוֹ מִחֵרוֹת הַכֹּל, וַנִּרְמוּ
מִוֹת לָהֶם וְלִכְל הָעוֹלָם. (דף נג ע"ב)

וַיִּתְּפוּרוּ עָלֶיהָ תֵּינִינָה. הִרִי פֶרְשָׁנוֹ שֶׁלְּמִדּוֹ כָּל מִינֵי
כְּשָׁפִים וְקִסְמִים וְנִפְאֻחוֹ בְּזוֹה שֶׁלְּמִטָּה,
כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאָר. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִגְרָעָה הַזְּקִיפּוֹת
וְקוֹמַת הָאָדָם מֵאֵה אֲמוֹת. וְאִזְ נַעֲשֶׂה פֶרוּד, וְעַמְד
אָדָם בְּדִין וְהִתְקַלְלָה הָאָרֶץ, וְהִרִי בְּאַרְנוֹ.

וַיִּגְרָשׁ אֶת הָאָדָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא יִדְעָתִי
מִי עָשָׂה גֵרוּשֵׁין לְמִי, אִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עָשָׂה גֵרוּשִׁים לְאָדָם אִם לֹא. אֲבָל הַדָּבָר
הַתְּהִיב, וַיִּגְרָשׁ אֶת, אִ"ת דְּוָקָא, וּמִי גֵרָשׁ אֶת?
הָאָדָם. הָאָדָם וְהִיא גֵרָשׁ אֶת, וְלִכְן כְּתוּב
וַיִּשְׁלַחֲהוּ ה' אֱלֹהִים מִגֵּן עֵדֶן. לָמָּה וַיִּשְׁלַחֲהוּ?
מִשּׁוֹם שֶׁגֵרָשׁ אָדָם אֶת, כְּפִי שֶׁבְּאַרְנוֹ. וַיִּשְׁכֵּן -
הוּא הַשָּׂרָה אוֹתָם בְּמָקוֹם זֶה. שֶׁהוּא גֵרָם וְסִתָּם
דְּרָכִים וְשִׁבְלִים וְהַשָּׂרָה דִּינִים עַל הָעוֹלָם,
וְהַמְשִׁיךְ קָלְלוֹת מֵאוֹתוֹ יוֹם וּמֵעֶלָה.

וְאֵת לַהֵט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת, כָּל אֱלוֹ שְׁשָׁרוּיִים
 בְּזוֹרְקֵי הַדִּינִים עַל הָעוֹלָם, שְׁמַת־הַפְּכִים
 לְגוֹנִים רַבִּים כְּדֵי לְהַפְרֵעַ מִהָעוֹלָם. לַפְעָמִים
 אֲנָשִׁים וְלַפְעָמִים נָשִׁים. לַפְעָמִים אִישׁ לוֹהֵטֵת
 וְלַפְעָמִים רוּחוֹת שְׂאִין מִי שְׂיַעֲמֹד בָּהֶם. וְכָל זֶה
 לְשֹׁמֵר אֵת דְּרֹךְ עֵץ הַחַיִּים שְׁלֹא יוֹסִיפוּ לְהִרְעַע
 בְּמַקְדָּם. לַהֵט הַחֶרֶב - אֱלוֹ שְׁמַלְהֵטִים אִישׁ וְתַלְוִנִים
 עַל רְאִשֵׁי הָרָשָׁעִים וְהַחוֹטְאִים. וְהַגּוֹנִים מַתְהַפְּכִים
 לְכַמָּה מִיָּנִים לְפִי דְרָכֵי בְּנֵי הָאָדָם, וְעַל זֶה לַהֵט,
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (מלאכי ג) וְלַהֵט אֶתְּם הַיּוֹם הַבֹּא וְגו',
 וְהִרִי נֵאמַר. הַחֶרֶב - זוֹ חֶרֶב לַה', כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (ישעיה לד) חֶרֶב לַה' מְלֹאָה דָם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לַהֵט הַחֶרֶב - [אפלו] כָּל אוֹתָם
 הַמְּמַנִּים שְׁלֵמָה שְׁמַת־הַפְּכִים מִדְּמוֹת
 לְדְמוֹת, בְּכֹל מְמַנִּים עַל הָעוֹלָם לְהִרְעַע וְלַהֲסֻטּוֹת
 אֵת רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שְׁעוֹזְבֵּרִים עַל מִצְוֹת רַבּוֹנָם.

בֹּא רְאֵה, בִּיּוֹן שְׂאָדָם חָטָא, הַמְּשִׁיךְ עָלָיו כַּמָּה
 מִיָּנִים רָעִים וְכַמָּה בְּעָלֵי דִינִים, וּפְתַח מִכְּלָם

וְלֹא יִכַּל לַעֲמֹד עֲלֵיהֶם. שְׁלֹמֹה יָדַע חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה,
 וְשֵׁם לֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲטָרַת מַלְכוּת, וְכָל
 הָעוֹלָם הָיָה פּוֹחַד מִמֶּנּוּ. כִּיּוֹן שְׁחָטָא, הַמְּשִׁיךְ עֲלָיו
 בְּמָה מִינִים רָעִים וְכַמָּה בַּעֲלֵי דִינִים, וּפְחָד מִכָּלָם,
 וְאִזּוּ יִכְלוּ לְהִרְעֵ לֹ. וְמָה שְׁחָתָה בְּיָדוֹ לְקַחוּ מִמֶּנּוּ.

וְעַל זֶה, בְּמָה שְׁחָלַךְ בֶּן אָדָם וּבְאוֹתָהּ הַדְּרִיךְ
 שְׁנִדְבֵק בָּהּ, כִּךְ מוֹשֵׁךְ עֲלָיו כַּח מְמַנָּה
 שְׁחָלַךְ כְּנִגְדּוֹ. כִּךְ אָדָם הָיָה מוֹשֵׁךְ עֲלָיו כַּח טָמֵא
 אַחֵר שְׁטֵמָא אוֹתוֹ וְאֵת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.

כֹּא רֵאָה, כְּשִׁחָטָא אָדָם, מְשִׁיךְ עֲלָיו כַּח טָמֵאָה
 וְטֵמֵא אוֹתוֹ וְאֵת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְזֵהוּ נִחְשׁ
 הָרַע שֶׁהוּא טָמֵא וּמְטֵמָא אֶת הָעוֹלָם. שְׁשִׁנִּינוּ,
 כְּשִׁמוּצִיא נְשָׁמוֹת מִבְּנֵי הָאָדָם, נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ גוֹף
 טָמֵא, וּמְטֵמָא אֶת הַבַּיִת וּמְטֵמָא אֶת כָּל אֵלֶּה
 שְׁמֵתִקְרָבִים אֵלָיו. זֵהוּ שְׁכַתוּב (במדבר יט) הַנִּגְעַ בְּמֵת
 וְגו'. וְעַל זֶה, כִּיּוֹן שֶׁהוּא נוֹטֵל נְשָׁמָה וּמְטֵמָא אֶת
 הַגּוֹף, אִזּוּ נִתְּנָה רְשׁוּת לְכָל אוֹתָם צְדָדִים טָמֵאִים
 לְשָׂרוֹת עֲלָיו, שְׁחָרִי אוֹתוֹ הַגּוֹף נְטֵמָא מִן הַצַּד שֶׁל

אותו הנחש הרע ששורה עליו. ועל זה, בכל מקום
שאותו נחש הרע שורה, מטמא אותו ונטמא.

ובא וראה, כל בני העולם בשעה שישנים על
מטותיהם בלילה, והלילה פורש בנפיו על
כל בני העולם, טועמים טעם המות. ומתוך
שטועמים טעם מות, רוח הטמאה הזו שטה על
העולם ומטמאת [את] העולם [ד"א בתוך האהל שלו],
ושורה על ידי האיש ונטמא.

וכשמתעורר ונשמתו חוזרת אליו, בכל מה
שיקרב בידו - הכל נטמא, כי
שורה עליהם רוח טמאה. ועל זה לא יקח אדם
בגדיו ללבש ממי שלא נטל ידיו, שחרי המשיך
עליו אותו רוח טמאה ונטמא. ויש רשות לרוח
הטמאה הזו לשרות בכל מקום שנמצא רשם
מצדו.

ולכן לא יטל אדם ידיו ממי שלא נטל ידיו,
משום שהמשיך עליו אותו רוח טמאה
וקבלו זה שנטל מים מןנו, ויש לו רשות לשרות

עַל ^(דף נד ע"א) הָאָדָם. לְכֵן צָרִיךְ אָדָם לְהִשָּׁמֵר בְּכָל
 צְדָדָיו מִצַּד הַנְּחָשׁ הָרַע הַזֶּה שֶׁלֹּא יִשְׁלַט עָלָיו,
 וְעַתִּיד הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם הַבָּא לְבַטְלוֹ מִן
 הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה
 אֲעָבִיר מִן הָאָרֶץ, וְאִזּוּ פָתוֹב (ישעיה כב) בְּלַע הַמָּוֶת
 לְנִצָּח וְגו'.

וְהָאָדָם יֵדַע אֵת חוֹה אֲשֶׁתּוֹ וְגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח
 וְאָמַר, (קהלת ג) מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם
 הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא
 לְמַטָּה לְאָרֶץ. לְפָסוּק הַזֶּה יֵשׁ כַּמָּה גּוֹנִים, וְכֵן הוּא
 כָּל דְבָרֵי הַתּוֹרָה יֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד כַּמָּה גּוֹנִים,
 וּבְכָל נְאוֹתִים וְכָךְ הֵם. וְכָל הַתּוֹרָה מִתְפָּרֶשֶׁת
 בְּשִׁבְעִים פָּנִים כַּנֶּגֶד שִׁבְעִים צְדָדִים וְשִׁבְעִים
 עֲנָפִים, וְכָךְ הוּא בְּכָל דָּבָר וְדָבָר שֶׁל הַתּוֹרָה. וְכָל
 מֵה שִׁיוּצָא מִכָּל דָּבָר וְדָבָר, כַּמָּה אֲפָנִים
 מִתְפָּרֶשִׁים מִמֶּנּוּ לְכָל הַצְּדָדִים.

בֹּא רֵאחַ, כְּשֶׁכֵּן אָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, הוּא
 הוֹלֵךְ לְיָמִין וּמִמְשִׁיךְ עָלָיו רוּחַ קְדוֹשָׁה

עֲלִיזָנָה מְלַמְעָלָה, וְרוּחַ זֶה עוֹלָה בְּרִצּוֹן קְדוֹשׁ
 לְהֶאֱחֹז לְמַעְלָה וּלְהִדְבֵּק בְּקִדְשָׁה עֲלִיזָנָה שְׁלֵא
 תִּזְוֶי מִפְּנֵי. וּכְשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ רָעָה וְסוֹטָה
 בְּדַרְכֵי, הוּא מוֹשֵׁף עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה שְׁלֵצֵד
 שְׂמָאֵל, וּמְטַמֵּא אוֹתוֹ וְנִטְמָא בּוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמֵר
 (ויקרא יא) וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם. כֹּא
 לְהִטְמֵא - מְטַמְאִים אוֹתוֹ.

וּבֵא וְרֵאָה, בְּשַׁעָה שָׁפֵן אָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ אִמֵּת
 וּמוֹשֵׁף עָלָיו רוּחַ קִדְשָׁה עֲלִיזָנָה וְנִדְבֵּק בָּהּ,
 הֵבֵן שְׁיֹלִיד וַיֵּצֵא מִפְּנֵי לְעוֹלָם הוּא מְמֹשֵׁף עָלָיו
 קִדְשָׁה עֲלִיזָנָה וַיְהִי קְדוֹשׁ בְּקִדְשָׁת רַבּוֹנוֹ, כְּמוֹ
 שְׁכַתוֹב (שם ב) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיַּתֶּם קְדוֹשִׁים וְגו' .
 וּכְשֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּצֵד שְׂמָאֵל וּמְמֹשֵׁף עָלָיו רוּחַ
 טְמֵאָה וְנִדְבֵּק בּוֹ, הֵבֵן שְׁיֵצֵא מִפְּנֵי לְעוֹלָם הוּא
 מְמֹשֵׁף עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה וַיִּטְמָא בְּטְמֵאת אוֹתוֹ
 הֵצֵד.

וְעַל זֶה כְּתוּב, מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה
 הִיא לְמַעְלָה. וּכְשֶׁהוּא בְּהִדְבְּקוֹת תִּימִין,

היא עולה למעלה. וכשהוא בהדבקות השמאל, אותו צד שמאל שהוא רוח טמאה יורד מלמעלה למטה, ושם דיורו כבן האדם ולא זו ממונו. והבן [ומה] שהוליד באותה [רוח] טמאה הוא נהיה בנו מאותו רוח הטמאה הוא אותו הבן.

אדם נדבק באותו רוח טמא, ואשתו נדבקה בו בהתחלה, ולקחה וקבלה אותה והמה ממנה הוליד בן. בן זה הוא בן של רוח הטמאה. ועל זה שני בנים הם - אחד מאותו רוח טמא, ואחד בפשע אדם בתשובה. ולכן זה מצד הטמאה, [וזה] מצד הפתרה.

רבי אלעזר אמר, בפעם שהטיל נחש אותה והמה בחוה, היא קבלה אותו, וכששמש עמה אדם, הולידה שני בנים - אחד מאותו צד טמא, ואחד מצד של אדם. והכל היה דומה בדמות עליונה, וקין בדמות תחתונה, ולכן דרכיהם נפרדו זה מזה. ודאי שקין היה בן של רוח הטמאה שהוא הנחש הרע [הכל בן של אדם] היה. ובגלל שקין

בַּא מַצֵּד שֶׁל מְלֵאכָה הַמְּוֹת, הָרַג אֶת אָחִיו, וְהוּא
בְּצַדוֹ, וּמִמֶּנּוּ כָּל הַמְדוּרִים הִרְעִים וּמְזִיקִים וְשָׂדִים
וְרוּחוֹת בָּאִים לְעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, קִינָן - קִינָן שֶׁל מְדוּרִים רְעִים שֶׁבָּאוּ
מִצֵּד הַטְּמֵאָה לְעוֹלָם. וְאַחַר כֵּן הִבִּיאוּ
קִרְבָּן. זֶה הַקְּרִיב מִצֵּד שֶׁלוֹ, וְזֶה הַקְּרִיב מִצֵּד שֶׁלוֹ.
וְהוּא שֶׁכֶּתוּב וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִינָן מִפְּרֵי
הָאֲדָמָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, מֵהַ
זֶה מִקֵּץ יָמִים? וְהוּא קִינָן כָּל בְּשָׂר. וּמִיָּהוּ זֶה? מְלֵאכָה
הַמְּוֹת. וְקִינָן מֵאוֹתוֹ קִינָן יָמִים הִבִּיאוּ קִרְבָּן. וַיִּקְרָא
שְׁמַעוֹן מִקֵּץ יָמִים וְלֹא אָמַר מִקֵּץ יָמִין. וְלָכֵן כֶּתוּב
בְּדִנְיָאֵל (דִּנְיָאֵל יב) וְאַתָּה לֵךְ לִקְיָן וְתַנּוּחַ וְתַעֲמַד
לְגִרְלָךְ. אָמַר לוֹ, לִקְיָן תִּימִים אוֹ לִקְיָן תִּימִין? אָמַר
לוֹ, לִקְיָן תִּימִין. וְקִינָן הִבִּיאוּ מִקֵּץ תִּימִים. (דף נד ע"ב)

וַיָּבֵא קִינָן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִפְּרֵי הָעֵץ.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִפְּרֵי הָאֲדָמָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ג) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גִמּוּל יִדְּיוֹ וְגו' [כִּי
פְרִי מַעֲלֵיתָם יֹאכְלוּ. פְרִי מַעֲלֵיתָם יֹאכְלוּ - זֶה מְלֵאכָה הַמְּוֹת יֹאכְלוּ]. [גִּמּוּל יִדְּיוֹ

- זה מלאך המות. יעשה לו - שנמשך] עליהם וידבק בהם להרג אותם ולטמא אותם. ועל זה קין הקריב מצדו.

והכל הביא גם הוא מבכרות - לרבות הצד העליון שפא מצד הקדושה [מצד קדוש], ולכן וישע ה' אל הכל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה. לא קבל אותם [אותו] הקדוש פרוץ הוא. ולכן ויחר לקין מאד ויפלו פניו. שחרי לא התקבלו פניו, אותם פנים של צדו, וקבל את הכל. ולכן פתוב ויהי בהיותם בשדה. בשדה זו האשה, כמו שנאמר (דברים כג) כי בשדה מצאה. וקין קנא על הנקבה היתרה שנולדה עם הכל, שפתוב ותסף ללדת, וחרו נאמר.

הלא אם תיטיב שאת, כמו שנאמר. אבל שאת כמו שנאמר רבי אבא, שאת תעלה למעלה ולא תרד למטה. אמר רבי יוסי, דבר זה פעת נאמר ונאה הוא, אבל כך שמעתי, שאת יעלה במקו ויעזב לך הדבקות זו של רוח הטמאה.

וְאִם לֹא - לְפִתּוּחַ חֲטָאת רַבִּין. מַה זֶה לְפִתּוּחַ? זֶה
 הַדִּין הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הַפִּתּוּחַ שֶׁל הַכּוֹל, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. חֲטָאת רַבִּין
 - אֹתוֹ הַצַּד שֶׁנִּדְבָקָה בּוֹ וְנִמְשָׁךְ עֲלֶיהָ, יִשְׁמַר
 אוֹתָהּ לְהַפְרֵעַ מִמֶּה, בְּתַרְנוּמוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּא רְאִיה, בְּשַׁעֲה שְׁקִינן חֲרַג אֶת
 הַכּוֹל, לֹא יָדַע אִיךָ יוֹצִיא [יוצאת] נְשַׁמְתּוֹ
 מִמֶּנּוּ, וְהָיָה נוֹשֵׁף אוֹתוֹ בְּשַׁנְיֵוּ כְּנִחְשׁ, וְחָרִי בְּאֵרוֹהַ
 הַחֲבֵרִים. בְּאוֹתָהּ הַשַּׁעֲה קָלְלוּ הַקְּדוֹשׁ פְּרוּף הוּא,
 וְהָיָה הוֹלֵךְ לְכָל צַדִּי הָעוֹלָם, וְלֹא הָיָה מְקוֹם
 שֶׁמִּקְבֵּל אוֹתוֹ, עַד שֶׁשָּׂפַח עַל רֵאשׁוֹ וְשָׁב לְפָנַי
 רַבּוֹנֵי, וְהָאֶרֶץ קִבְּלָה אוֹתוֹ בְּמִדּוֹר הַתַּחְתּוֹן לְמִטָּה.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָאֶרֶץ קִבְּלָה אוֹתוֹ לְלַכֵּת בָּהּ,
 שְׁכַתּוֹב וַיִּשֶׂם ה' לְקִינן אוֹת. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 לֹא כֹה, אֲלֵא לְמִטָּה קִבְּלָה אוֹתוֹ הָאֶרֶץ בְּמִדּוֹר
 אַחַד שְׁתַּחֲתִיָּה, שְׁכַתּוֹב הֵן גִּרְשַׁת אֶתִּי הַיּוֹם מֵעַל
 פָּנַי הָאֲדָמָה. מֵעַל פָּנַי הָאֲדָמָה גִּרְשׁ, אֲבָל לְמִטָּה
 לֹא גִרְשׁ. וּבֵאִיזָה מְקוֹם קִבְּלָה אוֹתוֹ הָאֲדָמָה?

בְּאַרְקָא, וְעַל כָּל אֱלֹהֵי שְׁדָרִים שָׁם כְּתוּב (ירמיה י'
 יאבְדוּ מִן הָאָרֶץ וּמִתַּחַת הַשָּׁמַיִם הָאֵלֶּה. וְשָׁם שָׁם
 אֶת מְדוּרוֹ, וְהִינּוּ שְׁכֵתוֹב וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נוֹד קְדַמַּת
 עֲדָן.

תוספתא

כִּי יִזְן שְׂאֵמֶר קִזְן גְּדוּל עֲזוּנֵי מְנַשׂוּא, מְחַל לוֹ הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא חֲצִי מֵעֲנָשׁוֹ. מִשּׁוּם שְׁגוּר עָלָיו
 בְּהִתְחַלָּה וְאָמַר לוֹ נַע וְנָד תִּהְיֶה בְּאַרְץ, וְעִבְשׁוּ
 נִשְׂאָר בְּנוֹד בְּלִבְדוֹ. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וַיֵּצֵא קִזְן מִלְּפָנֵי
 ה' וְנָו'. כְּלוּמַר, שְׁכַשְׂיָצָא מִלְּפָנֵי ה' תִּיָּה בְּשִׁבִיל
 לְהִיזֹת נָד בְּאַרְץ וְלֹא נַע.

וְעוֹד אָמְרוּ, כְּשִׂיָצָא קִזְן מִלְּפָנֵי ה', אָמַר לוֹ אָדָם:
 בְּנִי, מַה נַּעֲשֶׂה עַל דִּינְךָ? אָמַר לוֹ קִיִּן: אֲבֵא,
 כְּבָר הַתְּפִשְׂרָתִי שְׁמַחֵל לִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּנוֹד
 בְּלִבְדוֹ. אָמַר לוֹ: הֵיאָךְ הוּא? אָמַר לוֹ: מִשּׁוּם
 שְׁחַטָּאתִי וְהוֹדִיתִי לְפָנָיו. אָמַר אָדָם: וְכִי זֶהוּ גְדָל
 וְחֹזֶק כַּחַ הַתְּשׁוּבָה וַאֲנִי לֹא יִדְעָתִי?! הַתְּחִיל
 לְשִׁבְחַת לְרַבּוֹנוֹ וּלְהוֹדוֹת לוֹ. פְּתַח וְאָמַר (תהלים צב)

בְּזִמְרוֹ שִׁיר לַיּוֹם הַשֶּׁבֶת טוֹב לְהוֹדוֹת לַה'. כְּלוּמָר,
טוֹב לְשִׁבְחָה וְלָשׁוּב וּלְהַתְּנוּדוֹת לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. עַד כֹּאן הַתּוֹסֵפֵת.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁחָרַג בֵּין אֶת
הַכֵּל, שֶׁנִּפְרַד [נִפְרַד] אָדָם מֵאִשְׁתּוֹ, שְׂתֵי
רוּחוֹת נִקְבּוֹת הָיוּ בָּאוֹת וּמְזַדְּדוֹת עִמּוֹ, וְהוֹלִיד
רוּחוֹת וְשָׂדִים שֶׁמְשׁוֹמְטִים בְּעוֹלָם. וְזֶה לֹא יִקְשֶׁה
לָךְ, שֶׁחָרַי בֵּין אָדָם בְּשָׂהוּא בְּחִלּוּמוֹ, בָּאוֹת רוּחוֹת
נִקְבּוֹת וְצוֹחֲקוֹת עִמּוֹ וּמִתְחַמְּמוֹת מִמֶּנּוּ וּמוֹלִידוֹת
אַחַר כֵּן, וְאֵלֶּה נִקְרָאִים נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם, וְלֹא
מִתְחַמְּמִים אֲלָא לְדַמְיוֹת בְּנֵי אָדָם, וְאִין לָהֶם
שְׁעָרוֹת בְּרֵאשִׁי. וְעַל זֶה כָּתוּב בְּשִׁלְמָה (שְׁמוּאֵל-ב ז)
וְהוֹכַחְתִּיו בְּשִׁבְטֵי אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. וְאִפְלוּ
כִּמּוֹ זֶה רוּחוֹת וְכָרִים בָּאִים לְנִשְׁוֹת הָעוֹלָם, וְהֵן
מִתְעַבְּרוֹת מֵהֶם וּמוֹלִידוֹת רוּחוֹת. וְכֵלָם נִקְרָאִים
נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם.

אַחַר מֵאָה וּשְׁלוּשִׁים שָׁנִים הִתְלַבַּשׁ אָדָם
בְּקַנְיָה וְהִתְחַבֵּר בְּאִשְׁתּוֹ, וְהוֹלִיד בֵּין וְקָרָא

שְׁמוֹ שֵׁ"ת. סוּד שֶׁל סוּף הָאֹתִיּוֹת בְּקִשְׁרִים
 חֲקוּקִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, סוּד שֶׁל רוּחַ שְׂאוּכָדָת
 שְׂמַת־לַבְּשֶׁת בְּגוֹף [שֶׁל הָאָדָם] אַחֵר בְּעוֹלָם, זֶהוּ שְׂכַתוֹב
 כִּי שֵׁת לִי אֱלֹהִים יָרַע אַחֵר תַּחַת הַבַּל.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָיו בְּצַלְמוֹ,
 מִשְׁמַע שְׂפָנִים אַחֲרֵים לֹא הָיוּ [בְּדַמּוֹתָיו בְּצַלְמוֹ,
 וְדָבָר זֶה הוּא] בְּדַמּוֹתָיו. וְזֶה בְּדַמּוֹתָיו בְּצַלְמוֹ, בְּתַקּוּן
 הַגּוֹף וּבְתַקּוּן הַנֶּפֶשׁ בְּדַרְדָּר יִשְׂרָאֵל. [גִּ"א וְדָבָר זֶה הוּא כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר. וְאָמַר רַבִּי אֲבָא מִשֵּׁם רַבִּי יוֹסֵא] כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן
 מִשֵּׁם רַבִּי יִיבָא תַזְקֵן, כְּנִים אַחֲרֵים כְּהַתְדַבְּקוֹת
 זַהֲמַת הַנְּחָשׁ, וְאוֹתוֹ שְׂרוּכָב עָלָיו, שְׁהוּא סְמָא"ל
 הָיוּ, וְלִבָּן לֹא הָיָה בְּדַמּוֹת אָדָם. וְאִם תֵּאמַר,
 תְּרִי אֲמַרְתָּ שְׂחַבָּל תְּיָה מִצַּד אַחֵר - כִּי הוּא!
 אֲבָל שְׁנֵיהֶם לֹא הָיוּ בְּדַמּוֹת שְׂלֵמָה.

אָמַר [לוֹ] רַבִּי יוֹסֵי, וְתְרִי כְּתוּב וְהָאָדָם יָרַע אֶת
 חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּחַר וַתֵּלֶד אֶת בִּינָה, וְלֹא [ד"א אָמַר לָהּ כִּי
 הוּא, אֲבָל שְׁנֵיהֶם לֹא הָיוּ בְּדַמּוֹתוֹ, שְׂלֵא] כְּתוּב וַיּוֹלֵד אֶת בִּינָה.
 וְאִפְלוּ בְּהַבַּל לֹא כְּתוּב וַיּוֹלֵד, אֲלָא וַתִּסַּף לָלֶדֶת

את אחיו את הַבֵּל. וְזֶהוּ סוֹד הַדְּבָר. אֲבָל בְּזֶה מֵה
בְּתוֹב? וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָיו בְּצִלְמוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מֵאַה וּשְׁלוֹשִׁים שָׁנִים נִפְרַד
אָדָם מֵאִשְׁתּוֹ, וְכָל אוֹתָם מֵאַה וּשְׁלוֹשִׁים
הַשָּׁנִים הָיָה מוֹלִיד רוּחֹת וְיִשְׂרִים בְּעוֹלָם בְּגִלְל
אוֹתוֹ בַּח הַזֵּהָמָה שֶׁהָיָה שָׂאוֹב בּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁחִסַּל
מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ הַזֵּהָמָה, שָׁב וְקָנָא [שְׁעָר] אֶת אִשְׁתּוֹ
וְהוֹלִיד בֶּן. אִזּוּ בְּתוֹב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָיו בְּצִלְמוֹ.

בֵּא רֵאָה, כָּל בֶּן אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ לְצַד שְׂמֹאל וּמִטְמֵא
אֶת דְּרָכָיו, כָּל רוּחֹת הַטְּמֵאָה מוֹשֵׁךְ עַל
עֲצָמוֹ, וְרוּחַ טְמֵאָה גִדְּפָקֶת בּוֹ וְלֹא זֹזָה מִמֶּנּוּ,
וְהִתְדַבְּקוֹת [שְׁלוֹ] שָׁל אוֹתוֹ רוּחַ טְמֵא יִהְיֶה כְּאִישׁ
הַזֶּה וְלֹא כְּאַחֵר, וְלִכֵּן הִתְדַבְּקוֹתָם אֵינָה אֶלֶּא
כְּאֶלֶּה שֶׁגִדְּפָקִים בָּהֶם. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהוֹלְכִים
בְּדַרְךְ יִשְׂרָה, וְהֵם צְדִיקֵי אֱמֶת, וּבְנִיחָם צְדִיקִים
בְּעוֹלָם, וְעֲלִיחָם בְּתוֹב (מְשִׁי ב) כִּי יִשְׂרִים יִשְׁכְּנוּ

אָרְץ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מַה שְּׁכַתּוּב וְאַחוּת תּוּבַל קִינ
 נַעֲמָה, מַה קָרָה כָּאן שְׁהַכְּתוּב אָמַר שְׁשָׁמָה
 נַעֲמָה? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁטָעוּ בְּנֵי אָדָם אֲחֵרִיָּה וְאַפְלוּ
 רוּחוֹת וְשִׂדִים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אוֹתָם בְּנֵי הָאֱלֹהִים
 עָזַב וְעָזַב לְטָעוֹ אֲחֵרִיָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אִמָּם שֶׁל הַשִּׂדִים הִיָּתָה שְׁיַצָּאָה
 מִצַּד קִינ, וְהִיא הִתְמַנְתָּה עַל הַלְיָלָה [עם לילית]
 בְּאַסְכְּרָה שֶׁל תִּינוּקוֹת. אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְא, וְהָרִי
 אָמַר מַר שְׁהִיא הִתְמַנְתָּה לְיִצְחָק בְּבְנֵי אָדָם? אָמַר
 לוֹ, כִּי הוּא וְדָא, שְׁהָרִי הִיא כָּאָה וּמַצְחָקָת כָּהֶם
 בְּבְנֵי אָדָם, וְלִפְעָמִים מוֹלִידָה רוּחוֹת כְּעוֹלָם מֵהֶם,
 וְעַד עַכְשָׁו הִיא עוֹמְדָת לְיִצְחָק בְּבְנֵי אָדָם.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְא, וְהָרִי הֵם מֵתִים כְּבְנֵי אָדָם,
 מָה הַטָּעַם הִיא עוֹמְדָת עַד עַכְשָׁו? אָמַר לוֹ,
 כִּי זֶה! אֲבָל לִילִית וְנַעֲמָה וְאַנְרַת בַּת מַחְלַת
 שְׁיַצָּאָה מִחֵצַד שְׁלָהֶם, כִּלְן קִימוֹת, עַד שְׁיִבְעַר
 הַקְדוּשׁ כְּרוּף הוּא רוּחַ הַטְּמֵאָה מִן הָעוֹלָם, שְׁכַתּוּב
 (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.

אמר רבי שמעון, אוי להם לאותם בני אדם שלא יודעים ולא משגיחים ולא מסתכלים וכלם אטומים, שלא יודעים כמה מלא העולם מבריות משנות שלא נראות ומדברים נסתרים. שאלמלא [נמו] נתנה רשות לעין לראות, ותמהו בני אדם איך יכולים להתקיים בעולם.

בא ראה, נעמה הוה, אם השדים היתה, ומצדה באים כל אותם שדים שמתחממים בבני אדם ולוקחים מהם רוח תאוה, וצוחקת בהם, שעושים אותם בפעלי קרי. ובגלל שבעל קרי בא מצד של רוח השמאה, צריך לרחץ עצמו להטהר ממנו. וברי בארוה החברים:

זה ספר תולדת אדם - לדמיותיו. אמר רבי יצחק, הראה הקדוש ברוך הוא לאדם דמיות של כל אותם דורות שיבאו לעולם, וכל חכמי העולם ומלכי העולם שעתידיים לעמד על ישראל. הניע לראות את דוד מלך ישראל שנולד ומת. אמר לו, [אמר] מהשנים שלי [אוסיה] אלוה לו שבועים

שָׁנִים. וְגָרְעוּ מֵאָדָם שְׂבָעִים שָׁנִים וְהַעֲלָה אוֹתָם
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדוֹר.

וְעַל זֶה שִׁבַּח דָּוִד וְאָמַר, (תהלים צב) כִּי שִׁמְחַתְנִי ^{(דף}
נח ע"ב) ה' בְּפַעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרִנּוּ. מִי גָרַם
לִי חֲדוּת בְּעוֹלָם [הַיְהוּה]? פִּעֲלֶךָ, זֶהוּ אָדָם הִרְאֵנוּ
שֶׁהוּא פִּעֵלוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא פִּעֵלוֹ שֶׁל
בְּשָׂר וָדָם, מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא
מִבְּנֵי אָדָם. וְעַל זֶה גָרְעוּ אוֹתָם שְׂבָעִים שָׁנִים
מֵאָדָם מֵאַלְף שָׁנִים שֶׁהָיוּ לוֹ לְהַתְקַיֵּם בָּהֶם.
וְהִרְאָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל חֲכָמֵי דוֹר וְדוֹר,
עַד שֶׁהִגִּיעַ לְדוֹרוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, וְרָאָה תוֹרָה
שָׁלוֹ וְשִׁמְחָה. רָאָה מִיִּתְתּוֹ וְהִתְעַצֵּב. פָּתַח וְאָמַר,
(תהלים קלט) וְלִי מַה יִּקְרוּ רַעֲיָךְ אֵל מַה עֲצָמוֹ
רְאִישֵׁיהֶם.

זֶה סֵפֶר - סֵפֶר וְדָאֵי. וְהָרִי בְּאֲרָנוּ, כְּשֶׁהָיָה אָדָם
בְּגֵן עֵדֶן, הוֹרִיד לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סֵפֶר עַל
יָדֵי הַמַּלְאָךְ רְזִיאל הַקָּדוֹשׁ הַמְּמַנֵּה עַל הַסּוּדוֹת
הַעֲלִיּוֹנִים הַקָּדוֹשִׁים, וְכוּ חֲקוּקִים חֲקִיקוֹת עֲלִיּוֹנוֹת

וְחִכְמָה קְדוֹשָׁה, וְשִׁבְעִים וְשָׁנִים מִיַּי חִכְמָה הָיָה
 מִתְּפָרְשִׁים מִמֶּנּוּ לְשֵׁשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים חִקְיֹקוֹת שֶׁל
 סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים.

בְּאִמְצַע הַסֵּפֶר חִקְיֹקַת הַחִכְמָה לְדַעַת אֵלֶּיךָ
 וְחִמְשׁ מֵאוֹת מִפְּתִיחוֹת שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ
 לְעֲלִיּוֹנִים קְדוֹשִׁים, וְכֻלָּם נִסְתָּרִים בַּסֵּפֶר, עַד
 שֶׁהִגִּיעַ [לוֹ לְאָדָם. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ] אֵצֶל אָדָם, מִמֶּנּוּ הָיָה
 מִתְּכַנְּסִים מִלְּאֲכִים עֲלִיּוֹנִים לְדַעַת וְלִשְׁמֹעַ, וְהָיוּ
 אוֹמְרִים (שם נז) רוֹמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל
 הָאָרֶץ כְּבוֹדָךְ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִרְמַזוּ אֵלָיו לְהִדְרִיבָא"ל הַמְּלֶאכֶךְ
 הַקְּדוֹשׁ, וְאָמַר לוֹ: אָדָם, אָדָם, גָּנוּ אֶת
 כְּבוֹד רַבּוֹנְךָ, שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוֹת לְעֲלִיּוֹנִים לְדַעַת
 בְּכְבוֹד רַבּוֹנְךָ פָּרַט לְךָ. וְהָיָה הַסֵּפֶר הַהוּא שָׁמוֹר
 וְנִגְזַר עִמּוֹ עַד שֶׁיֵּצֵא אָדָם מִגֶּן עֵדֶן. שֶׁחֲרִי בַּהֲתַחֲלָה
 הָיָה מְעִיֵּן בּוֹ וּמְשַׁתְּמֵשׁ כָּל יוֹם בְּגִנְיֵי רַבּוֹנוֹ,
 וְהִתְנַלּוּ לוֹ סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים מֵהַ שֶׁלֹּא יָדְעוּ שְׁמֵשִׁים
 עֲלִיּוֹנִים. כִּיּוֹן שֶׁחֲטָא וְעָבַר עַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ, פָּרַח

מִמֶּנּוּ אֹתוֹ הַסֵּפֶר, וְהָיָה אָדָם טוֹפֵחַ עַל רֵאשׁוֹ
 וּבֹכָה, וְנִכְנַם בְּמִי גִיחוֹן עַד צְוֹארוֹ, וְהַמַּיִם עוֹשִׂים
 אֶת גּוֹפּוֹ נְקָבִים נְקָבִים וְהַשְׂתַּנָּה זִיוו.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה רָמַז הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְרַפְּאֵל,
 וְהָשִׁיב לוֹ אֹתוֹ הַסֵּפֶר, וּבֹ הָיָה אָדָם
 עוֹסֵק וְהַגִּיחוֹ לְשֵׁת בְּנֹ, וְכֵן לְכָל אוֹתָם צְאֲצְאִים,
 עַד שֶׁהַגִּיעַ לְאַבְרָהָם, וּבֹ הָיָה יוֹדֵעַ לְהַסְתַּכֵּל
 בְּכָבוֹד רַבּוֹנוֹ, וְהָרִי נֹאמֵר. וְכֵן לְחַנוּךְ נִתַּן לוֹ הַסֵּפֶר
 וְהַסְתַּכֵּל מִמֶּנּוּ בְּכָבוֹד הָעֶלְיוֹן.

סְתָרֵי תוֹרָה

הַשְּׁלֵמָה מֵהַשְּׁמֵמוֹת (סימן ט)

וַיּוֹלֶד בְּדַמּוֹתָיו כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת.
 לְמִדְּנוֹ מִכָּאן, שֶׁהַאֲחֵרִים לֹא הָיוּ בְּדַמּוֹת
 שְׁלוֹ, וְזֶה בְּדַמּוֹתָיו כְּצִלְמוֹ נַעֲשֶׂה, בְּתַקּוֹן הַגּוֹף
 וּבְתַקּוֹן הַנַּפֶּשׁ, בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּרָאוּי.

בֹּא רֵאה, הַנְּחַשׁ הַטִּיל זְהָמָה בְּחֹהָ, וְאוֹתָהּ זְהָמָה
 הָיְתָה מְכַשְׁפֶּשֶׁת בְּמַעֲיָהּ וְלֹא יָכְלָה לְהַצְטִייר,
 מִשּׁוֹם שֶׁעַד שְׁלֵא חָטָא אָדָם, הָיוּ אוֹתֵינוּת הָא"ב

מִתְקַנִּים בּוֹ וּמְצַטְטִירִים בּוֹ בְּעוֹלָם תְּהֵא, עַד שֶׁהִגִּיעוּ
 לְאוֹת פֿ"ה, נִתְקַנּוּ זָכָר וּנְקֵבָה בְּחִבּוּבוֹת בִּנְיָן,
 וּמְלֵאכִים עֲלִיּוֹנִים לְפָנֵיהֶם. מִיַּד הִרְע לְסַמָּא"ל
 בְּרַקִּיעַ, וַיֵּרֵד וַרְכַּב עַל נֶחֱשׁ חוֹק וְנִרְאָה לְפָנָיו. מִיַּד
 הִתְעַרְבוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְאָז הִתְחַבֵּר סַמָּא"ל עִם אוֹתוֹ
 הַנֶּחֱשׁ וַנַּעֲשׂוּ אֶחָד, וְלָקְחוּ אוֹתִיּוֹת, וַעֲשׂוּ מִשּׁוֹם
 וְהִלָּאָה אֲמָנוֹת רָעָה בְּאוֹתִיּוֹת צ"ד צי"ד, וְהִינּוּ
 צ"ץ, וַצְדוּ אוֹתָם בְּפִתּוֹי רַע, וַעֲשׂוּ אֲמָנוֹת יִתְרָה
 בְּאוֹתִיּוֹת ק"ר, אֲמָנוֹת שֶׁל שְׁקָר, מִשּׁוֹם שֶׁחִזְרוּ
 לְהַפְּדוֹ אוֹתִיּוֹת בְּאֲמָנוֹת רָעָה. קו"ף, שֶׁלֹּא יָכוֹל
 לַעֲמֹד, שֶׁאֵין לוֹ רַגְלָיִם. קוֹף לְפָנֵי בְּנֵי אָדָם אֵין לוֹ
 קִיּוֹם.

רי"ש, רַע אֵלוֹ הִתְחַבְּרוּ בְּאֲמָנוֹת רָעָה עַד שֶׁנִּפְּלוּ
 אָדָם וְאִשְׁתּוֹ, וּבְאוֹתִיּוֹת הִלָּלוּ ק"ר הוֹלִידוּ
 בָּנִים וְלֹא הָיוּ בְּקִיּוֹם בְּשִׁבִיל זְהֻמַּת הַנֶּחֱשׁ
 שֶׁנִּשְׁאַבָּה בְּחֻהָ, מֵאוֹתָהּ זְהֻמָּה מִשּׁוֹם נוֹלַד בְּיוֹן,
 וְלָבֵן נִמְצָא תְּהַרְגֵהוּ, מִשּׁוֹם שֶׁאֲמָנוֹת הַנֶּחֱשׁ הִיא תְּהַרְגֵהוּ,
 וְהִתְעַבְּבוּ הָאוֹתִיּוֹת עַד בָּאֵן.

בַּשָּׂעָה שְׂאָדָם שָׁב בְּתִשׁוּבָה וְחֹזֵר כְּמוֹ קֶדֶם
 לְשִׁמְשׁ עִם נִקְבָּתוֹ, מַה כָּתוּב? וַיּוֹלֵד
 בְּדַמּוֹתָיו כְּצִלְמוֹ, זֶה הָיָה מִתְקוּן שָׁל רוּחַ וְגוֹף
 כְּרֵאוֹי, וְאִז כָּתוּב (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נִעְשָׂה עַל
 הָאָרֶץ, וְחֹזְרוֹ הָאוֹתִיּוֹת בְּהִתְחַלָּה שָׁל שִׁי"ן וְתִי"ו,
 שְׂכָתוּב (בראשית ד) כִּי 'שֵׁת' לִי אֱלֹהִים זָרַע אַחֵר תַּחַת
 הֶבֶל. שֵׁת הוּא בְּצִלְמוֹ וְדַמּוֹת, שְׁהֵרֵא שׁוֹנִים לֹא כָּן,
 וּמִכָּאֵן נִבְנָה הָעוֹלָם בְּגִיּוֹן אַחֵר שָׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא.
 קִינָן וּמִהֲלֵלָא יֵרֵד, נוֹסֵף לְתַקּוּן סְדוּר הָעוֹלָם
 בַּשְּׂבָעָה קְשָׁרִים.

שְׂבַע אֲרָצוֹת הֵן זֵו לְמַעְלָה מִזֵּו, כְּמוֹ שְׂאוֹתָם
 שְׂבָעָה רְקִיעִים זֶה לְמַעְלָה מִזֵּה, וְהֵם: אֶרֶץ,
 אֲדָמָה, אֲרָקָא, גֵּיא, נִשְׂיָה, צִיָּה, תַּבֵּל. תַּבֵּל הוּא
 לְמַעְלָה מִכָּלָם, שְׂכָתוּב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תַּבֵּל
 בְּצַדִּיק. כְּשִׁיבָא אָדָם מִגֵּן עֵדֶן וְגַרְשׁ מִשָּׁם, הוּא
 נִזְרַק לְאוֹתָהּ שְׁנִקְרֵאת אֶרֶץ, וְהוּא מְקוּם חֲשׂוּד
 שְׂאִין שָׁם אִזר כָּלָל וְלֹא מִשְׁמֵשׁ כְּלוּם. בִּיּוֹן שְׂאָדָם
 נִכְנָם לְשָׁם, הוּא פְּחַד פְּחַד גְּדוֹל, וְלֵהִט תְּחַרֵּב

הַמִּתְהַפֵּכֶת הַיְתָה לֹהֶטֶת בְּכָל הַצְּדָדִים בְּכָל
הָאָרֶץ.

כִּיּוֹן שִׁינְצָאָה שֶׁבֶת וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה, הוֹצִיא אוֹתוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא
אֲדָמָה, שֶׁבֶתוֹב (בראשית ג) לְעַבְדֵּךְ אֶת הָאֲדָמָה. כּוֹזֵאת
יֵשׁ אֹר שֶׁמַּאִיר וּדְמִיּוֹת שֶׁל כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, וְשֵׁם
יוֹם, וְצִיּוּרִים שֶׁל בְּנֵי אָדָם עֲלִיּוֹנִים, גְּבָרִים שִׁינְצָאוּ
מֵאָדָם בְּמֵאָה וּשְׁלֹשִׁים הַשָּׁנִים שֶׁהָיָה מְשַׁמֵּשׂ עִם
רוּחֹת נְקֻבוֹת, וְהֵם תָּמִיד עֲצוּבִים, שְׂאִין בָּהֶם
חֲדוּת, וְאֵלֶּה מְשׁוּטְטִים וְיוֹצְאִים לְעוֹלָם הַזֶּה
וּמִתְהַפְּכִים לְצַד רַע, וְחוֹזְרִים לְשֵׁם וּמִתְפַּלְלִים
תְּפִלָּה, וּמְתִישְׁבִים בְּמְקוֹמָם שָׁם, וְזוֹרְעִים וְדָרְעִים
בְּרִתִּים וְאוֹכְלִים, וְאִין שָׁם חַטִּים. וְלֹא אֶחָד מִזֵּ'
מִיְנֵי תְבוּאָה.

בְּזֶה הַמְּקוֹם נוֹלְדוּ קִיָּן וְהַכֵּל, כִּיּוֹן דְחָטָא קִיָּן
הוֹרִיד אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁנִּקְרָא אֲדָמָה, שֶׁבֶתוֹב (שם ד) הֵן גְּרַשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם

מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה, מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא אָדָמָה.
וְהֵייתִי נָע וְנָד בְּאֶרֶץ, מִשׁוֹם שֶׁשָּׂם גְּדָחָה וְגִרָשׁ.

וְהָיָה כָּל מֵצְאֵי יַהֲרֹגֵנִי - אוֹתָהּ לְהַטְּ הַחֶרֶב
הַמַּתְהַפֶּכֶת, וְהָיָה פּוֹחֵד, וְהִרְחִיר תְּשׁוּבָה,
וְהֵעֱלָה אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֶרְקָא, וְהָיָה שָׁם
וְהוֹלִיד בָּנִים בְּאֶרְקָא, וּבְאֶרְקָא יֵשׁ אֹר שְׂמַאִיר
מִתּוֹךְ הַשְּׁמֶשׁ, וְזוֹרְעִים וְרָעִים וְנוֹטְעִים אֵילָנוֹת,
וְאִין שָׁם חֲטִים וְלֹא מֵאוֹתָם שְׂבָעָה מִיְּנֵי תְבוּאָה.
כָּל אוֹתָם שֶׁשָּׂם הֵם מִתּוֹלְדוֹת קִיּוֹן, וְהֵם עִם שְׁנֵי
רְאשִׁים, מִהֵם גְּבָרִים עֲלִיוֹנִים וּמִהֵם גְּבָרִים קְטַנִּים,
וְאִין בָּהֶם דַּעַת שְׁלֵמָה כְּשֶׁאֵר בְּנֵי אָדָם שְׂכָאן.
לְפַעְמִים הֵם צְדִיקִים וְחוֹזְרִים לְצַד הַטּוֹב, וְלְפַעְמִים
חוֹזְרִים לְצַד הָרָע, וּמוֹלִידִים וּמֵתִים כְּשֶׁאֵר בְּנֵי
הָאָדָם.

אָדָם הָיָה בְּאֶדְמָה [וְאֶרְקָא], עַד שֶׁהוֹלִיד אֶת, וּמִשָּׁם
עָלָה לְמַעְלָה אַרְבַּע דְּרָגוֹת, וְעָלָה לְמָקוֹם
הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא תֵבֵל. וְתֵבֵל זוֹ הִיא הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל כָּל
הַדְּרָגוֹת. כִּיּוֹן שֶׁעָלָה, עָלָה לְמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

שְׁנִקְרָא בְּאוֹתָם שְׁמוֹת שְׁדִיּוֹרוֹ הָיָה בָּהֶם, אֶרֶץ
 אֲדָמָה כִּדְ נִקְרָא. וְלִג אָדָם שְׁלֵשָׁה מְקוֹמוֹת - גֵּיא,
 נְשִׂיָה, צִיָּה. גֵּיא הוּא אֲתֵר וּמְקוֹם גָּדוֹל כְּמוֹ רֶחֶב
 וְאֶרֶץ הַגֵּיָה־נֶחֱם. בְּגֵיא וּנְשִׂיָה וְצִיָּה הִתְפָּדְרוּ אוֹתָם
 שְׁכַנּוּ מִגָּדֹל וְהוֹלִידוּ שָׁם עַל שְׁחֵרְגִיזוֹ אֶת הַמֶּלֶךְ
 הָעֲלִיזוֹ, לְבֵן זֶה קְרוֹב לְאִשׁ הַדּוֹלָקָת.

וַיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם נִכְבָּדִים בְּכָל עֵשֶׂר וְעֵפְרוֹת זֶה־ב
 וְאֲבָנִים יְקָרוֹת. מִי שְׁנִכְנַם לְשָׁם וְהָיָה מִתְבַּל,
 בְּחִמְדַּת אוֹתוֹ הָעֵשֶׂר נוֹתֵנִין לוֹ, וְלִפְעָמִים עוֹלָה
 לְמְקוֹם שְׁנִקְרָא נְשִׂיָה, מִשּׁוֹם שְׁנִשְׁכַּח שָׁם. יוֹרֵד
 לְגֵיא הַזֶּה וְלֹא יוֹדֵעַ אֶת הַמְּקוֹם שֶׁהָיָה מִשָּׁם. גֵּיא
 הוּא בְּאֲמֻצַּע שָׁל מַעְלָה וּמַטָּה, וְזֶה נִקְרָא גֵּיא בֵּן
 הַנֶּחֱם, וְרִצּוּעָה אַחַת יוֹצֵאת מִשָּׁם לְמַעְלָה לְתַבַּל
 הַזֹּאת, וְנִקְרָאת אֶף כִּדְ גֵּיא בֵּן הַנֶּחֱם, וְשָׁם פֶּתַח
 הַגֵּיָה־נֶחֱם.

אוֹתָם בְּנֵי אָדָם שְׁשָׁם, כָּלָם יוֹדְעִים כְּשָׁפִים
 וְחִכְמוֹת נִכְבָּדוֹת, וְשָׁם זוֹרְעִים וְנוֹטְעִים
 עֲצִים, וְאִין שָׁם לֹא חֲטִים וְלֹא אֶחָד מִשְׁבַּעַת

המינים. בַּנְשִׂיָה יֵשׁ בְּנֵי אָדָם כָּלָם קְטוּעִים קְטַנִּים,
וְאִין לָהֶם חַטָּמִים, פָּרַט לְשָׁנֵי נְקָבִים שְׂיוּצֵאת פָּהֶם
רוּחַ, וְכָל מַה שְּׁעוֹשִׂים מִיַּד שׁוֹכְחִים, וְעַל כֵּן
נִקְרְאת נְשִׂיָה, וְזוֹרְעִים וְנוֹטְעִים עֲצִים, וְאִין שָׁם
חַטִּים וְלֹא מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים.

צִי"ה הוּא מְקוֹם כְּשֵׁמוֹ, יֵשׁ שָׁם יִבְשׁ שָׁל הַכֹּל,
וְשָׁם בְּנֵי אָדָם יָפִים לְמַרְאֵה, וּמִתּוֹךְ שֶׁהוּא
צִיָּה, כְּשִׂוְדָעִים מְקוֹם שָׁל מְקוֹר מַיִם נוֹבְעִים,
נִכְנָסִים לְשָׁם, וְלִפְעָמִים שְׁעוֹלִים מִתּוֹךְ הַמְּקוֹם שָׁל
הַמַּיִם וְעוֹלִים לְתֵבֵל הַזֶּה, וְהֵם בְּנֵי אֱמוּנָה יוֹתֵר
מִבְּנֵי אָדָם אֲחֵרִים, וּבִינֵיהֶם דִּיּוֹרִים טוֹבִים וְעֹשֶׂר
רַב, וְזוֹרְעִים מְעַט מִתּוֹךְ הַיִּבְשׁ שָׁל שָׁם, וְנוֹטְעִים
עֲצִים וְלֹא מִצְּלִיחִים, וְתִשׁוּקָתָם לְבְנֵי אָדָם שָׁל
כָּאן, וּמִכָּלֵם אִין אוֹכְלֵי לֶחֶם - כְּמוֹ [בְּק] אֵלֶּה שְׁכָאן
בְּתֵבֵל, כָּאן מַעַל כָּל אֵלֶּה תֵבֵל, וְכַתוּב (תהלים ט)
וְהוּא יִשְׁפֹט תֵבֵל בְּצֶדֶק.

כְּמוֹ שְׁכָל אֵלוֹ הָאֲרָצוֹת יֵשׁ בְּתֵבֵל הַזֹּאת, וְכָל
אֵלֶּה הַשְּׂמוֹת יֵשׁ לָהֶם אֵף כֵּן, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא

שְׂבִיעִי, יֵשׁ כָּאֵן כְּמוֹ שֶׁל אֹתָם מְקוֹמוֹת תְּחוּמִים
 וּמְקוֹמוֹת כָּאֵן, וְנִקְרָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שְׂאוֹתוֹ
 מְקוֹם שְׁלֵמֶטָה, וְכָל אֵלֶּה בְּדִיּוּרִים שֶׁל בְּנֵי אָדָם
 מִשְׁנֵים אֵלֶּה מֵאֵלֶּה, שְׁכֵתוֹב (שם קד) מָה רַבּוּ מִעֲשִׂיָּהּ
 ה' בְּלֹם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ קִנְיָנָה: ע"כ
 מההשמטות.

זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, סוּדוֹת
 עֲלִיּוֹנִים הִתְנַלּוּ בְּשָׁנֵי הַפְּסוּקִים הַלְלוּ. זָכַר
 וְנִקְבָּה בְּרָאִים לְדַעַת הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן, סוּד הָאֵמוּנָה,
 שְׁמֵתוֹךְ סוּד זֶה נִבְרָא אָדָם. בֹּא רְאֵה, בַּסּוּד שֶׁל
 שָׁמַיִם וְאָרֶץ נִבְרָא אָדָם, בָּהֶם כְּתוּב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ [בְּהַבְּרָאָה]. בְּאָדָם כְּתוּב זֶה סֵפֶר
 תוֹלְדוֹת אָדָם. בָּהֶם כְּתוּב בְּהַבְּרָאָה, וּבְאָדָם כְּתוּב
 בְּיוֹם הַבְּרָאָה. זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאִים. מְכַאֵן, כָּל דְּמוֹת
 שְׁלֵא נִמְצְאָ בָּהּ זָכַר וְנִקְבָּה, אֵינָה דְּמוֹת עֲלִיּוֹנָה
 בְּרָאוּי, וּבַסּוּד הַמְּשֻׁנָּה בְּאֶרְנוּ.

בֹּא רְאֵה, בְּכָל מְקוֹם שְׁלֵא נִמְצְאִים זָכַר וְנִקְבָּה
 בְּאֶחָד, תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שָׁם אֶת

מדורו באותו המקום, והברכות לא נמצאות רק במקום שנמצאים זכר ונקבה, שכתוב ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם, ולא כתוב ויברך אותו ויקרא את שמו אדם. שאפלו אדם לא נקרא אלא זכר ונקבה באחד.

רבי יהודה אמר, מיום שנחרב בית המקדש לא נמצאות ברכות בעולם, והם אוברות בכל יום, שכתוב (ישעיה נו) הצדיק אבר. מה אבר? אבר הברכות שהיו שורות בו, כמו שכתוב (משלי י) ברכות לראש צדיק. וכתוב (ירמיה ז) אברה האמונה. כמו זה כתוב ויברך אתם, וכתוב ויברך אתם אלהים. מש"ת התניחם כל דורות העולם וכל אותם צדיקי אמת שהיו בעולם.

אמר רבי יוסי, האותיות האחרונות הללו שהיו בתורה [להמצא] נמצאו אחר שעבר אדם על אותיות התורה כלם (דף נו ע"א) [בסדר תשר"ק. ולכן קרא לאותו הגון

שהוא בדמותו בצלמו ש"ת, שהם קיום האותיות]. וכתשורתו [ובתשוקתו]

לפני רבונו אֶחָז בְּשָׁנֵי אֱלֹהִים, וּמֵאַזְ חֲזָרוּ הָאֱלֹהִיּוֹת
לְמַפְרַע בְּסֵדֶר תִּשְׁר"ק.

וְלָכֵן קָרָא לְאוֹתוֹ בֵּין שְׁנוּלֵד לוֹ שֶׁהוּא בְּדַמוֹתוֹ
בְּצִלְמוֹ ש"ת, שֶׁהֵם סִיּוּם הָאֱלֹהִיּוֹת. וְלֹא
נִתְקַנּוּ הָאֱלֹהִיּוֹת עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי,
וְאָז חֲזָרוּ הָאֱלֹהִיּוֹת עַל הַתְּקוּנָם בְּיוֹם שֶׁנִּבְרְאוּ שָׁמַיִם
וְאָרֶץ, וְהִתְבַּסֵּם הָעוֹלָם וְעָמַד עַל קִיּוּמוֹ.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּיוֹם שֶׁעָבַר אָדָם עַל מִצְוֹת רְבוּנוֹ,
רָצוּ שָׁמַיִם וְאָרֶץ [לְהִנָּגַף] לְהִעַקֵּר מִמְּקוֹמָם. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהֵם לֹא עָמְדוּ רַק עַל הַבְּרִית,
שֶׁכְּתוּב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹזֵם וְלִילָה חֲקוֹת
שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שָׁמְתִי. וְאָדָם עָבַר בְּרִית, שֶׁנֶּאֱמַר
(הושע ו) וְהִמָּה בְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית. וְאֵלְמָלֵא שְׁגָלוּי
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁעֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד
עַל הַר סִינַי לְקַיֵּם אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת, לֹא הִתְקַיֵּם
הָעוֹלָם [מִיָּתָּה]. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, כָּל מִי שֶׁמוֹדָה עַל
חֲטָאוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנִיחַ לוֹ וּמוֹחֵל לוֹ עַל
חֲטָאוֹ.

בֵּא רְאֵה, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
 עָשָׂה בְּרִית זוּ וְהֶעֱמִיד עָלֶיהָ אֶת הָעוֹלָם. מַנֵּינ
 לָנוּ? שְׁכֵתוֹב [בְּרֵאשִׁית], בָּרָא שְׁיִת. זוּ הַבְּרִית
 שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלֶיהָ. שְׁיִת שְׁמִמְנוּ שׁוֹפְעִים
 וְיוֹצְאִים בְּרָכוֹת לָעוֹלָם, וְעָלֶיהָ נִבְרָא הָעוֹלָם.
 וְאָדָם עָבַר עַל הַבְּרִית הַזֹּאת וְהֶעֱבִירָהּ מִמְּקוֹמָהּ [ס"א

מעמו].

בְּרִית זוּ נִרְמְזָה בְּאוֹת יו"ד, אוֹת קְטַנָּה עֵקֶר וַיִּסוֹד
 הָעוֹלָם. כְּשֶׁהוֹלִיד בֵּן, הוֹדָה עַל חֲטָאוֹ וְקָרָא
 שְׁמוֹ ש"ת, וְלֹא הוֹזִיֵר בּוֹ יו"ד לְהִיּוֹת שְׁיִת, מִשּׁוּם
 שֶׁעָבַר עָלָיו. וְלָכֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא [מִבְּאֵן] מִמְּנוּ
 שָׁתַל אֶת הָעוֹלָם, וְהִתְיַחֲסוּ כָּל הַדּוֹרוֹת צְדִיקֵי
 הָעוֹלָם [מִשְׁת].

וּבֵא וּרְאֵה, כְּשֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי, נִבְנְנ
 בֵּין שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ סוֹד הַבְּרִית,
 וּמִיָּהוּ? בִּי"ת. וְנִבְנְנ בֵּין שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת שְׁנֵשְׂאָרוֹ,
 וְנָתַן אוֹתָהּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכְשֶׁנִּבְנְנָהּ בִּי"ת, סוֹד
 הַבְּרִית, בֵּין שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, שְׁהֵם שְׁי"ן תִּי"ו,

[ונבננו] וְנַעֲשׂוּ שִׁבְתָּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁבְתָּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְתָּ לְדַרְתָּם בְּרִית עוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁהָיָה רֵאשִׁית הָעוֹלָם לְהַתִּיחֵם בָּהֶם כָּל דּוֹרוֹת הָעוֹלָם מִשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ ש"ת, הָיוּ תְלוּוִיִּים עַד שֶׁנִּתְקַן הָעוֹלָם כְּרֵאשִׁי וְנִבְנְנוּ בֵּינֵיהֶם הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה, וְנִתְקַן בְּשִׁלְמוֹת וְנַעֲשֶׂה שִׁבְתָּ.

אֵמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵלּוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ נִתְקַנּוּ בְּאוֹת בִּי"ת, וּכְשֶׁחָזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְמִפְרַע מִיּוֹם שֶׁנּוֹלַד שֵׁת, חָזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַד שֶׁהִגִּיעוּ יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינַי וְנִתְקַנּוּ.

אֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְמַטָּה חָזְרוּ. וּבְכָל דּוֹר וְדוֹר הָיָה מְחַבֵּק הָעוֹלָם בְּאוֹתִיּוֹת וְלֹא מִתִּישְׁבִּים בְּמִקוּמָם. כְּשֶׁנִּתְּנָה הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הִכַּל נִתְקַן [נ"א כָּל הָאוֹתִיּוֹת נִתְקַנּוּ]. רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר, בִּימֵי אֲנוּשׁ הָיוּ הָאֲנָשִׁים חֲכָמִים בְּחֻכְמָה שֶׁל בְּשָׁפִים וְקוֹסְמִים וּבְחֻכְמָה לַעֲצָר אֶת חִילוֹת הַשָּׁמַיִם. וְלֹא הָיָה בֶן אָדָם מִיּוֹם שֶׁיֵּצֵא אָדָם מִנֶּן עֶדֶן וְהוֹצִיא עִמּוֹ חֻכְמָה

שֶׁל הָעֲלִים שֶׁל הָאֵילָן שֶׁהִתְעַסַּק בָּהּ. שְׁהָרֵי אָדָם
וְאִשְׁתּוֹ, וְאוֹתָם שִׁיָּצְאוּ מִמֶּנּוּ עַד שֶׁבָּא אֲנוֹשׁ, עֲזָבוּ
אוֹתָהּ.

בְּשֶׁבַע אֲנוֹשׁ, רָאָה אוֹתָם וְרָאָה אֶת חֲכָמָתָם
מִשָּׁנָה [ס"א מִשָּׁנָה] אֶת הָעֲלִיּוֹנִים, וְעַסְקוּ
בָהֶם וְעָשׂוּ [בָהֶם] מַעֲשִׂים וּבְשָׁפִים וּקְסָמִים וּלְמַדּוֹ
מֵהֶם, עַד שֶׁהִתְפַּשְׁטָה אוֹתָהּ חֲכָמָה בְּדוֹר הַמַּבּוּל.
וּבְלֵם הָיוּ עוֹשִׂים מַעֲשֵׂיהֶם לְהִרְעֵ.

וְהָיוּ מִתְחַזְּקִים בְּלִפְי נִחַ בְּאוֹתָן חֲכָמוֹת, וְאוֹמְרִים
שֶׁלֹּא יָכוֹל דִּין הָעוֹלָם לְשָׂרוֹת עֲלֵיהֶם, שְׁהָרֵי
הֵם עוֹשִׂים חֲכָמָה לְדַחוֹת אֶת כָּל אוֹתָם בְּעֲלֵי
הַדִּין. וּמֵאַנּוֹשׁ הִתְחִילוּ בְּלֵם לְהִתְעַסֵּק בְּחֲכָמוֹת
הַלָּלוּ. וְהָיוּ שֶׁפְּתוּב אִזּו הוֹחֵל לְקַרֵּא בְּשֵׁם ה'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אוֹתָם צְדִיקִים שְׁהָיוּ בִּינֵיהֶם
אַחַר אוֹתוֹ תְּדוֹר, בְּלֵם הָיוּ מִשְׁתַּדְּלִים לְמַחֹת
בָּהֶם [נ"א כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ עֲלֵיהֶם], כְּמוֹ יָרַד מִתּוֹשְׁלָח וַחֲנוּךְ,
וְלֹא יָכְלוּ, עַד שֶׁהִתְפַּשְׁטוּ רְשָׁעִים הַמּוֹרְדִים
בְּרַבּוֹנָם, וְאָמְרוּ (אִיּוֹב כ"א) מַה שְׂרֵי כִי נַעֲבָדְנוּ.

וְכִי הַטְּפָשׁוֹת הֵזוּ יְהִי אֹמְרִים? אֵלָּא מִשּׁוּם
 שֶׁהֵיוּ יוֹדְעִים כָּל אֹתָם הַחֲכָמוֹת וְכָל אֹתָם
 הַמְּמַנִּים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁהִפְקְדוּ עֲלֵיהֶם וְהֵיוּ סוֹמְכִים
 עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁהֵשִׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם
 בְּשִׁתְּיָהּ. שִׁתְּרִי ^(דף נו ע"ב) בְּתַחֲלָה תָּהָּ מִים בְּמִים, אַחַר
 כֵּן הֵשִׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם בְּבִתְחִלָּה,
 וְלֹא נִחְרַב מִחֶבֶל, שִׁתְּרִי בְּרַחֲמִים הַשְּׁנִיית עֲלֵיהֶם,
 שֶׁכָּתוּב (תהלים כט) ה' לִמְבוּל יֵשֵׁב, וְלֹא כָּתוּב
 אֱלֹהִים.

בִּימֵי אֲנוּשׁ אָפְלוּ תִּינוּקוֹת שֶׁל אוֹתוֹ [הַיּוֹם] הַדּוֹר
 הָיוּ מִשְׁנִיחִים בְּחֲכָמוֹת עֲלִיוֹנוֹת וְהֵיוּ
 מִסְּתַפְּלִים בָּהֶם. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אִם כֵּן, טְפָשִׁים
 הָיוּ שֶׁלֹּא הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁעֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהִבְיֵא עֲלֵיהֶם מִי מִבוּל וַיְמוֹתוּ בָּהֶם?

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, יָדוּעַ הָיוּ יוֹדְעִים, אֲכַל אֲחִזּוּ
 טְפָשׁוֹת בְּלָבָם. שֶׁהֵם הָיוּ יוֹדְעִים אוֹתוֹ
 מִלְּאֹד הַמְּמַנֶּה עַל אֵשׁ וְאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עַל הַמַּיִם,
 וְהֵיוּ יוֹדְעִים לְעַצֵּר אוֹתָם שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְעַשׂוֹת דִּין

עליהם. והם לא היו יודעים שהקדוש ברוך הוא שולט על הארץ וממנו יבא דין על העולם?.

אלא היו רואים שהעולם הפקר בידי אותם ממנים, ובהם כל דברי העולם, ולכן לא היו מסתכלים בקדוש-ברוך-הוא ולא משגיחים במעשיו עד שהארץ נשחתה. ורוח הקדוש מכריזה בכל יום ואומרת: יתמו תפאים מן הארץ ורשעים עוד אינם. והקדוש ברוך הוא האריך להם כל אותו הזמן שאותם צדיקים, ירד ומתושלח וחנוף, קימים בעולם. כיון שהסתלקו מהעולם, אז הוריד הקדוש ברוך הוא דין עליהם ונאכדו, כמו שנאמר (בראשית ז) וימחו מן הארץ.

ויתהלך חנוף את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים. רבי יוסי פתח, (שיר א) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. פסוק זה נאמר. אבל בא ראה, כך דרכו של הקדוש ברוך הוא - בשעה שפן אדם נדבק בו והוא משררה דיורו עליו

וַיִּוֹדַע שְׂאֵחֵר יָמִים הוּא יִסְרָח, מִקְדִּים וְלוֹקֵט רִיחֹ
הַטּוֹב בְּמִנּוֹ וּמִסֵּלֵק אוֹתוֹ מִהָעוֹלָם.

וְזֶה שְׂפָתוֹב עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נְרָדִי נָתַן רִיחֹ.
עַד שְׁהַמְלִיךְ - זֶה הַקְדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא. בְּמִסְבּוֹ
- זֶה אוֹתוֹ בֶּן אָדָם שְׁנִדְבָק בּוֹ וְהוֹלִיךְ בְּדַרְכָּיו. נְרָדִי
נָתַן רִיחֹ - אוֹתָם מַעֲשִׂים טוֹבִים שָׂבוּ שְׂבַגְלָלָם
יִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם בְּטָרָם הַגִּיעַ זְמִנּוֹ.

וְעַל זֶה הָיָה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (קהלת ח) יֵישׁ הַכֹּל
אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵישׁ צַדִּיקִים וְגו'.
יֵישׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֵלֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים
- כְּמוֹ שְׂפַאֲרֵנוּ, שְׂבַשְׁבִּיל מַעֲשִׂים טוֹבִים הַקְדוֹשׁ
פְּרוּךְ הוּא מִסֵּלֵקֵם מִהָעוֹלָם [כְּדִי שְׁלֵא יִתְקַלְקְלוּ (יחיו), וּמִתוֹךְ
אֲהַבְתוּ בָהֶם מִסֵּלֵק אוֹתָם] בְּטָרָם הַגִּיעַ זְמִנָּם, וְעוֹשֶׂה בָהֶם
דִּינִים. וַיֵּישׁ רְשָׁעִים שְׂמִגִּיעַ אֵלֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים
- שְׁהַקְדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מֵאֲרִיךְ לָהֶם יָמִים וּמֵאֲרִיךְ
בָּהֶם אֶת רְגֵזוֹ, וְכֹל זֶה כְּמוֹ שְׂנִתְפָּאֵר. אֵלֶּה בְּשִׁבִיל
שְׁלֵא יִתְקַלְקְלוּ, וְאֵלֶּה כְּדִי שְׂיִחְזְרוּ אֵלָיו, אוֹ כְּדִי
שְׂיִצְאוּ מֵהֶם בְּנִים מַעֲלִים.

בַּא רְאֵה, חֲנוּךְ הָיָה צְדִיק, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רָאָה שְׂאֵחַר בְּךָ יִבְלָקֶל, וְלָקַח אוֹתוֹ בְּטָרָם
 יִבְלָקֶל. וְהוּא שְׂפָתוֹב (שיר ו) וְלָקַט שׁוֹשְׁנִים. מִשׁוּם
 שְׁנוֹתָנִים רִיחַ טוֹב, לוֹקַח אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּטָרָם יִבְלָקֶלוּ. וְאֵינָנו כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וְאֵינָנו
 - לְהַאֲרִיךְ יָמִים בְּשֵׂאֵר בְּנֵי אָדָם שְׁחִיו מֵאֲרִיכִים
 יָמִים. מָה הַטַּעַם? כִּי לָקַח אוֹתוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּטָרָם הַגִּיעַ זְמָנוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטְלוֹ אֶת
 חֲנוּךְ וְהַעֲלָהוּ לְשָׁמַי מְרוֹמִים, וּמִסֵּר בְּיָדוֹ כָּל
 הַגְּנוּזִים הָעֲלִיזִים וְחַמְשָׁה וְאַרְבָּעִים מִפְתָּחוֹת
 סְתָרִים חֲקוּקִים שְׂבָתָם מִשְׁתַּמְשִׁים מִלְּאֲכִים
 עֲלִיזִים, וּבָלָם נִמְסְרוּ בְּיָדוֹ, וְחָרִי בְּאֲרָנוֹ.

וַיֵּרָא ה' כִּי רָבָה רָעַת הָאָדָם בְּאָרֶץ וְכָל יֵצֵר
 מַחְשְׁבַת לְבוֹ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים ה) כִּי
 לֹא אֵל חָפִיץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹךָ רָע. פָּסוּק זֶה
 נֵאמַר וּבְאֲרָנוֹהוּ. אֲבָל בַּא רְאֵה, מִי שְׂנֵדָבֵק בַּיֵּצֵר

הָרַע וְנִמְשָׁךְ אֲחֵרָיו, יִטְמֵא הוּא וְיִטְמֵאוּ אֹתוֹ, כְּמוֹ
שְׁנֵת־בְּאֵר.

כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם - כָּל הָרַעוֹת הָיוּ עוֹשִׂים, וְלֹא
נִשְׁלַם חַטָּאָם עַד שֶׁהָיוּ שׁוֹפְכִים דְּמַיִם לְחִנָּם עַל
הָאָרֶץ. וְכִי הֵם שֶׁהָיוּ מִשְׁחִיתִים וְדִרְכָם עַל הָאָרֶץ?
וְהוּא שְׁפָתוֹב רַק רַע כָּל הַיּוֹם. כְּתוּב כָּאֵן רַק רַע,
(דף נו ע"א) וְכְתוּב שָׁם [לֹא יִגְרָד רַע, וְכְתוּב] (בראשית לח) וַיְהִי עַד
כְּבוֹד יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה'.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְכִי רַע אֵינּוּ רַשָּׁע? אָמַר לוֹ, לֹא.
רַשָּׁע - אֲפָלוּ הַרִים יָדוּ עַל חֲבֵרוֹ, אַף עַל
גַּב שְׁלֹא עָשָׂה לוֹ דְבָר, נִקְרָא רַשָּׁע, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב
(שמות ב) וַיֹּאמֶר לְרַשָּׁע לָמָּה תִּכֶּה רֵעֶךָ. הַכִּיָּת לֹא
כְּתוּב, אֲלֵא תִכֶּה.

אֲבָל רַע לֹא נִקְרָא אֲלֵא מִי שֶׁמִּשְׁחִית דְּרַכּוֹ
וּמִטְמֵא עַצְמוֹ וּמִטְמֵא אֶת הָאָרֶץ, וְנוֹתֵן כַּחַ
וְחֹזֵק לְרוּחַ הַטְּמָאָה שֶׁנִּקְרָאת רַע, שְׁפָתוֹב רַק רַע
כָּל הַיּוֹם. וְלֹא נִכְנָם בְּפִלְטָרִין וְלֹא רוּאָה פְּנֵי
שְׁכִינָה, מִשּׁוֹם שְׁפָוֹת מִסְתַּלְקָת שְׁכִינָה מִן הָעוֹלָם.

וּמַנִּין לָנוּ? מִיַּעֲקֹב. שְׂפָשְׁהָסְתִּלְקָה מִמֶּנּוּ שְׂכִינָה,
 חָשַׁב שֵׁישׁ פָּסוּל בְּבָנָיו שְׂבָגְלָלָם הַתְּחִיבָהּ
 בְּעוֹלָם רוּחַ הַטְּמֵאָה וְנִגְרַע הָאֹר מֵהִלְבְּנָה וּפָנָם
 אוֹתָהּ. וְאִם תֹּאמַר לָמָּה? מִשּׁוּם זֶה מְטִמָּא אֶת
 הַמְּקֹדֵשׁ וְהַסְתִּלְקָה שְׂכִינָה מֵעַל יַעֲקֹב. כֹּל שְׂבָג
 אוֹתוֹ שְׂמִטָּמָא דְרַבּוֹ וּמְטִמָּא עֲצָמוֹ שְׁהוּא מְתִיב
 אֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה, וְלָכֵן כְּשֶׁנְּטִמָּא נִקְרָא רַע.

בֵּיא רֵאָה, כְּשֶׁבֶן אָדָם נְטִמָּא, לֹא נִפְקַד מִן הַקְּדוֹשׁ
 כְּרוּךְ הוּא לְטוֹב, וּכְכֹל פַּעַם נִפְקַד מֵאוֹתוֹ
 שְׁנִקְרָא רַע לְרַע. זֶהוּ שְׂכִתוּב (מִשְׁלֵי י"ט) וְשָׂבַע יֵלִין כֹּל
 יִפְקַד רַע. כְּשֶׁהוֹלִךְ בְּדֶרֶךְ יִשָּׂר, אִזּוּ כֹל יִפְקַד רַע.
 וְעַל זֶה כְּתוּב בַּק רַע כֹּל הַיּוֹם, וְכְתוּב לֹא יִגְדֹךְ
 רַע. וְזֶה נִקְרָא רַע וְלֹא נִקְרָא רַשָּׁע. וְכְתוּב (תְּהִלִּים כ"ג)
 גַּם כִּי אֵלֶיךָ בָּגִיא צְלָמוֹת לֹא אִירַע רַע כִּי אֶתָּה
 עֹמְדִי.

וַיִּנָּחֶם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם כְּאָרְץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל
 לְבֹנוֹ. רַבִּי יוֹסֵי פִתְחָה, (ישעיה ה) הוּא מוֹשְׁבֵי
 הָעוֹז בְּחִבְלֵי הַשָּׂוִא וּכְעֵבוֹת הָעֲנָלָה תִּפְאָה. הוּא

מוֹשְׁכֵי הָעוֹן - אֵלֹוּ בְּנֵי אָדָם שְׁחוּטָאִים לְפָנֵי רַבּוֹנָם
 בְּכָל יוֹם, וְנִדְמִים בְּעֵינֵיהֶם אוֹתָם חֲטָאִים שְׁהֵם
 בְּחֻבְלֵי הַשָּׁוְא, וְחוֹשְׁכִים שְׁאוֹתוֹ מְעַשֶּׂה שְׁעָשׂוֹ
 וְאוֹתוֹ חֲטָא שְׁעָשׂוֹ שְׁאִינוֹ כְּלוּם, וְלֹא מִשְׁנִיחַ בָּהֶם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שְׁעוֹשִׂים אֶת אוֹתוֹ חֲטָא תּוֹק
 וְנִדּוּל בְּעֵבֹת הָעֲגָלָה, שֶׁהוּא תּוֹק שְׁלֹא יוּכַל
 לְהִתְכַלּוֹת.

וּבֵא וּרְאֵה, כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין
 בְּרִשְׁעֵי הָעוֹלָם, אֵף עַל גַּב שְׁהֵם חֲטָאוּ לְפָנֵי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִרְגִּיזוּ אוֹתוֹ כָּל יוֹם, אֵינוֹ
 רוֹצֵה לְאַבֵּד אוֹתָם מִהָעוֹלָם. וּכְשֶׁמִּשְׁנִיחַ
 בְּמַעֲשֵׂיהֶם, מִתְנַחֵם עֲלֵיהֶם עַל שְׁהֵם מְעַשִּׂי יָדָיו
 וּמֵאֲרִיךְ לָהֶם בְּעוֹלָם.

וּבְגִלְלֵי שְׁהֵם מְעַשִּׂי יָדָיו, נוֹטֵל נְחֻמָּה וּמִתְנַחֵם
 עֲלֵיהֶם וְחָם עֲלֵיהֶם. וּכְשֶׁרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת
 בָּהֶם דִּין, כְּכִיכּוֹל הוּא עֲצוּב [ד"א שְׂמֻחֹת לֹא יִבְנֶסוּ לְפָנָיו].
 שְׂפִינּוֹן שְׁהֵם מְעַשִּׂי יָדָיו, הוּא עֲצוּב עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ
 שְׂנֵאֵמֶר (דניאל ו) וּשְׂמֻחֹת לֹא הִכְנִים לְפָנָיו.

פְּתוּב [ס"א וְהָרִי פְתוּב] (תהלים צו) הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז
 וְחֵדוּהָ בְּמִקְוָמוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כֹּאֵל רֵאֵהָ,
 וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ פְתוּב. הוּא הִתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ וְלֹא
 לְמִקּוּם אַחֵר. לְבוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א ג) כֹּאֵשֶׁר
 בְּלִבִּי וּבִנְפֹשֵׁי יַעֲשֶׂהָ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּנָּחֵם ה',
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לב) וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
 לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. רַבִּי יִיסָא אָמַר לְטוֹב. רַבִּי חֲזַקְיָה
 אָמַר לְרַע. רַבִּי יִיסָא אָמַר לְטוֹב, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָאֵר
 שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנַחֵם עַל אוֹתָם מֵעֲשֵׂי יָדָיו
 וְחָם עֲלֵיהֶם. וַיִּתְעַצֵּב, מִשּׁוּם שֶׁהֵם חוֹטְאִים לְפָנָיו.

וְרַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְרַע, שֶׁכְּשֶׁרוּצָה תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְאַבְדַּר רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, נוֹטֵל עֲלֵיהֶם
 גְּחוּמִים וּמְקַבֵּל גְּחוּמִים, כְּבִיכּוֹל כְּמִי שֶׁמְקַבֵּל
 גְּחוּמִים עַל מַה שֶׁאַבְדַּר. כִּיּוֹן שֶׁמְקַבֵּל גְּחוּמִים, וְדַאי
 נַעֲשֶׂה דִין, וְלֹא תִלּוּי תְּדַבֵּר בְּתִשׁוּבָה.

אֵימְתִי זֶה תִּלּוּי בְּתִשׁוּבָה? עַד שֶׁלֹּא קִבֵּל עֲלֵיהֶם
 תְּנַחֲוּמִים. הָרִי שֶׁקִּבֵּל עֲלֵיהֶם תְּנַחֲוּמִים,
 אִזּוֹ תְּדַבֵּר כְּבָר לֹא תִלּוּי בְּתִשׁוּבָה כִּלְל וְתִדִּין

נַעֲשֶׂה. וְאִז מוֹסִיף דִּין עַל דִּין וּמְחִיב אֶת אוֹתוֹ
מְקוֹם הַדִּין לַעֲשׂוֹת דִּין, וּמֵאַבֵּד אֶת הַרְשָׁעִים
מִהָעוֹלָם, וְהַכֹּל בְּכַתוּב, שְׁפָתוֹב וַיִּנְחָם ה', קִבֵּל
תְּנַחוּמִים. וְאַחַר כֵּן וַיִּתְעַצֵּב אֵל לִבּוֹ, נָתַן כַּח לַדִּין
לַעֲשׂוֹת דִּין.

רַבִּי תִּיבָא אָמַר, וַיִּנְחָם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם
בְּאֶרֶץ - נָטַל תְּנַחוּמִים וְחֲדוּת. כְּשֶׁעָשָׂה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם בְּאֶרֶץ, שֶׁהוּא כְּדִנְמָא
עֲלִיוֹנָה, וְכֹל הַמַּלְאָכִים הָעֲלִיוֹנִים מְשַׁבְּחִים אֶת
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁרָאוּ אוֹתוֹ בְּדַמּוֹת עֲלִיוֹנָה,
וְאָמְרוּ (דף נו ע"ב) (תהלים ח) וַתִּתְפַּרְחוּ מִעַט מַאֲלָחִים וְכַבּוֹד
וְהַדָּר תִּתְעַפְּרוּהוּ. אַחַר כֵּן כְּשֶׁחָטָא אָדָם, הִתְעַצֵּב
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שְׁחָטָא. שְׁנַתֵּן פְּתִיחוֹן פֶּה
לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרַת שֶׁאָמְרוּ לְפָנָיו בְּתַחֲלָה כְּשֶׁרָצָה
לְבַרֵּא אוֹתוֹ, מָה אֲנוֹשׁ כִּי תוֹכְרֵנוּ וּכְן אָדָם כִּי
תִּפְקְדֵנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַיִּתְעַצֵּב אֵל לִבּוֹ, כִּי רָצָה
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם דִּין, שְׁנַאֲמַר (דברי הימים ב ב)

בַּצֵּאת לְפָנַי הַחֲלוּץ וְאֹמְרִים הוּדוּ לַה' כִּי לְעוֹלָם
 חֲסִדוֹ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה לֹא כָּתוּב כָּאֵן כִּי
 טוֹב? אֵלָּא מִשּׁוּם שֶׁהָאֲבִיד אֶת מַעֲשֵׂי יָדָיו מִפְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. כִּמּוֹ זֶה בְּשִׁחְוֵי יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים אֶת הַיָּם,
 כָּאוּ מִלְּאֲכִים עֲלִיזוֹנִים לוֹמַר שִׁירָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ לִילָה. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא: וְכֵּה מַעֲשֵׂי יָדֵי טוֹבְעִים בַּיָּם, וְאַתֶּם אוֹמְרִים
 שִׁירָה?! אִי (שְׁמוֹת יד) וְלֹא קָרַב זֶה אֵל זֶה כָּל הַלִּילָה.
 גַּם כָּאֵן, בְּכָל הַפְּעָמִים שֶׁל אֲבוֹד רְשָׁעִים מִהָעוֹלָם,
 אִי נִמְצְאָת עֲלֵיהֶם עֲצָבוֹת.

רַבִּי אַבְנָא אָמַר, בְּשַׁעָה שֶׁחָטָא אָדָם לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְעֵבֶר עַל מַצּוֹתוֹ, אִי נִמְצְאָה
 עֲצָבוֹת לְפָנָיו. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אָדָם,
 אִי שֶׁחִלְשָׁתָּ אֶת הַכַּחַת הָעֲלִיזוֹן. בְּשַׁעָה זוֹ נִחְשָׁד
 מְאוֹד אֶחָד. מִיָּד גֵּרַשׁ אוֹתוֹ מִזֶּן עֵדֵן.

אָמַר לוֹ: אֲנִי הַכִּנְסָתִי אוֹתָךְ לְגֵן עֵדֵן לְהַקְרִיב
 קָרְבָן, וְאַתָּה פִּנְמָתָ אֶת הַמּוֹפֵחַ שְׁלֵא נִקְרַב
 הַקָּרְבָן?! מִכָּאֵן וְהִלָּאָה - לְעֵבֶד אֶת הָאֲדָמָה. וְגִזַּר

עֲלִיו מִיָּתָהּ. וְחָם עֲלִיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְנוּזוֹ
בְּשַׁעַת שְׁמֵת סְמוּךְ לְגֹן.

מָה עָשָׂה אָדָם? עָשָׂה מְעָרָה אַחַת וְהִסְתִּיר בָּהּ
הוּא וְאִשְׁתּוֹ. מֵאִיפֹה יֵדַע? אֵלֶּיךָ רָאָה אֹר
בְּקִיב אַחַד שְׁנֵיכֵנָם בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שִׁיּוּצָא מִגֹּן עֵדֶן,
וְהִתְאַוָּה תְּאוֹתוֹ לְקַבְּרוֹ, וְשָׁם הוּא מְקוֹם סְמוּךְ
לְשַׁעַר גֹּן עֵדֶן.

בַּא רְאָה, לֹא מִסְתַּלֵּק אָדָם מִהָעוֹלָם עַד שִׁירָאָה
אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן. שׂוֹאֵל אוֹתוֹ: עַל מָה הִלְךְ
מִהָעוֹלָם וְאֵיךְ יֵצֵא? הוּא אוֹמֵר לוֹ: אֲנִי שִׁבְנִלְךָ
יֵצֵאתִי מִהָעוֹלָם. וְהוּא מַשִּׁיב לוֹ: בְּנִי, אֲנִי עֲבַרְתִּי
עַל מִצְוָה אַחַת וְנִעַנְשָׁתִי בְּשִׁבְלָהּ, רְאָה אֶתְּךָ כִּמְה
חֲטָאִים וְכִמְה מִצְוֹת שֶׁל רַבּוּנְךָ עֲבַרְתִּי.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹמֵד אָדָם הָרֵאשׁוֹן
וְרוֹאֶה אֶת הַתְּאֵבוֹת פְּעֻמִּים בְּיוֹם וּמוֹדָה עַל
חֲטָאוֹ, וּמְרָאָה לָהֶם אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהִיָּה בּו
בְּכַבוֹד עֲלִיוֹן, וְהוֹלֵךְ וְרוֹאֶה כָּל אוֹתָם הַצְּדִיקִים
וְחֲסִידִים שִׁיּוּצָאוּ מִמֶּנּוּ וְיִרְשׁוּ אֶת אוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיוֹן

שָׁכַנְנוּ עֵדֶן. וְכָל הָאֲבוֹת מוֹדִים וְאוֹמְרִים, (תהלים לו)
 מִה יִקָּר חֶסֶדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם כְּצֵל כְּנֶפֶיךָ
 יִחְסִינּוּ.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם רוֹאִים אֶת אָדָם
 הַרְאֵשׁוֹן בְּשַׁעַה שְׁמֵס־תִּלְקִים מִהָעוֹלָם,
 לְהִרְאוֹת עֲדוּת שְׁמֵשׁוֹם חֲטָאֵי הָאִישׁ הוּא מִסֵּתִלֵּק
 מִהָעוֹלָם וְלֹא בְּגִלּוֹ שֶׁל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ אִין
 מִיִּתָּה בְּלֹא חֲטָא, פָּרַט לְאוֹתָם שְׁלֵשָׁה שְׁהֵסִתְלִקוּ
 בְּעֵטְיוֹ שֶׁל נְחֹשׁ הַקְּדָמוֹנִי, וְאַלְהָהּ הֵם: עֲמָרָם, לְוִי
 וּבְנֵי־מִין. וַיֵּשׂ אוֹמְרִים גַּם יֵשִׁי. שְׁלֹא חֲטָאוּ, וְלֹא
 נִמְצָא בָּהֶם חֲטָא שְׁיָמוּתוֹ בּוֹ, רַק שְׁנַזְכְּרָה עֲלֵיהֶם
 אוֹתָהּ עֲצַת הַנְּחֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁבִּיאָרְנוּ.

בַּיָּא רֵאֵה, כָּל הַדּוֹרוֹת שְׁהָיוּ בִּימֵי נֹחַ, כְּלָם
 הַפְּשִׁיטוּ חֲטָאִים עַל הָעוֹלָם בְּגִלּוֹי לְעֵינַי כֹּל.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ יוֹם אֶחָד בְּשַׁעְרֵי טְבַרְיָה.
 רָאָה בְּנֵי אָדָם שְׁהָיוּ קוֹשְׁרִים בְּקֶשֶׁר הַקֶּשֶׁת בְּכַדֵּי
 חָרָם. אָמַר, וּמָה חֲטָא זֶה בְּגִלּוֹי לְהַרְגִּיז אֶת
 רַבּוֹנָם? נָתַן עֵינָו בָּהֶם וְנִזְרְקוּ לְתוֹךְ חַיִּים וּמָתוּ.

בֵּא רֵאָה, כָּל חֲטָא שְׁנַעֲשֶׂה בְּגִלּוּי, דְּוָחָה אֶת
הַשְּׂכִינָה מִהָאָרֶץ וּמִסֵּלֶק אֶת דִּיּוֹרָה מִן
הָעוֹלָם. אֵלֶּה הָיוּ הוֹלְכִים בְּרֵאשׁ זְקוּף וְעוֹשִׂים
חֲטָאֵיהֶם בְּגִלּוּי, וְדָחוּ אֶת הַשְּׂכִינָה מִהָעוֹלָם, עַד
שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דָּחָה אוֹתָם וְהֵעֲבִיר אוֹתָם
מִמְּנוּ. וְעַל זֶה כָּתוּב (מְשַׁלֵּי כַּה) הָגוּ רָשָׁע לְפָנַי מִלֶּךְ
וְגו', הָגוּ סִיגִים מִכֶּסֶף וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁנֵּם הוּא
בְּשָׂר וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא רֵאָה,
כְּשֶׁבְרָא תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, עָשָׂה אֶת
הָעוֹלָם תְּוָה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ (דף נח ע"א) כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה,
וּכְשֶׁבְנֵי אָדָם הֵם צְדִיקִים שֶׁהוֹלְכִים בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל,
תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעוֹרֵר רוּחַ חַיִּים שְׁלִמְעָלָה, עַד
שֶׁמְגִיעִים אוֹתָם חַיִּים לְמָקוֹם שִׁיעֶקֶב אָבִינוּ שְׂרוּי
בּוּ.

וּמִשָּׁם שׁוֹפְעִים אוֹתָם חַיִּים, עַד שֶׁנִּמְשַׁכֶּת אוֹתָהּ
רוּחַ לְעוֹלָם תְּוָה שְׂדוּד הַמֶּלֶךְ שְׂרוּי בּוּ,
וּמִשָּׁם שׁוֹפְעוֹת הַבְּרָכוֹת לְכָל אוֹתָם תְּתַחַתוֹנִים.

ואותה רוח עליונה שופעת ונמשכת למטה,
 ויכולים להתקיים בעולם. ומשום כך לעולם חסדו,
 זהו עולם של דוד המלך, ולכן כתוב לעולם בלי
 וא"ו. שהרי בפשאותה רוח שופעת לאותו עולם,
 משם יוצאות ברכות וחיים לכל להתקיים. עכשו
 שחטאו בני אדם, הסתלק הכל, בשביל שלא יגיע
 אותו רוח חיים לעולם זה להננות ממנו התחתונים
 ולהתקיים בו. בשגם הוא בשר - בדי שלא תשפע
 זו הרוח לעולם הזה. מה הטעם? שלא להרבות
 נחש התחתון. שדרגות שיתחוק בו [ואריכים] רוח של
 קדשה שלא יתערב ברוח טמא.

בשגם הוא בשר - זה נחש הקדמוני שיתברך.
 משום כך הוא בשר, כמו שנאמר (בראשית
 1) קץ כל בשר בא לפני. ואמר רבי שמעון, זהו
 מלאך המות. והיו ימיו מאה ועשרים שנה -
 המתנה של מגדל המבשר.

הנבלים היו בארץ. שנה רבי יוסי, אלו עז"א
 ועז"ל, כמו שנאמר שהוציא [ד"א שהפיל]

אותם הקדוש ברוך הוא מהקדשה שלמעלה. ואם
 תאמר, איך יכלו להתקיים בעולם הזה? אמר רבי
 חייא, אלה היו מאותם שכתוב ועוף יעופף על
 הארץ. וחרו נאמר שאלה נראים לבני אדם
 במראה שלהם. ואם תאמר, איך יכלו להתהפך?
 חרי נאמר שמתהפכים לכמה גונים. ובשעה
 שיירדו, התלבשו באויר העולם ונראו לבני אדם.
 ועז"א ועז"ל הללו שמרדו למעלה והפילם
 הקדוש ברוך הוא והתלבשו בארץ
 והתקימו בה, ולא יכלו להתפשט ממנו, ואחר כך
 טעו אחר נשות העולם. ועד היום הזה הם קימים
 ומלמדים בשפים לבני אדם, והולידו בנים, וקראו
 להם ענקים גבורים. ואותם נפילים נקראים בני
 אלהים, וחרו נתבאר.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ו)

אמר רבי רחומאי, כבוד ולב חרי הם אחר, אלא
 שפכוד נקרא על שם מעלה, ולב נקרא על
 שם פעלת מטה, והינו כבוד השם, והינו לב

הַשָּׁמַיִם. מַה הוּא (ישעיה ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ?
 אֵלֶּא כָּל אוֹתָהּ אֶרֶץ שֶׁנִּבְרְאָת בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, שֶׁהִיא
 לְמַעַלָּה כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְלֵאָה מִכְבוֹד הַשֵּׁם,
 וּמַה הֵם? חֲכָמִים, שְׂפָתוֹב (משלי יג) כְּבוֹד חֲכָמִים
 יִנְתָּלוּ, וְכֹתוֹב (יחזקאל ג) כָּרוֹךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וּמַה הָיָה הַכְּבוֹד הַזֶּה? מִשָּׁל לְמַה הַדְּבָר דוּמָה?
 לְמַלְךְ שֶׁהִיָּתָה לוֹ גְּבִירָה בְּחִדְרוֹ שְׂכָל חִילּוֹ
 מִשְׁתַּעֲשָׁעִין בָּהּ, וְהָיוּ לָהּ בָּנִים, וּבָאִים כָּל הַיּוֹם
 לְרֵאוֹת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּמְבָרְכִין אוֹתוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אָנָּה
 אֵימְנוֹ? אָמַר לָהֶם: לֹא תוֹכְלוּ לְרֵאוֹתָהּ עֲתָה.
 אָמְרוּ: בְּרוּכָה תִּהְיֶה בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא. וּמַה
 שְׂפָתוֹב מִמְּקוֹמוֹ, מִכָּלֵל שְׂאִין יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמוֹ.
 מִשָּׁל לְגְּבִירָה שֶׁבָּאָה מִמְּקוֹם רְחוֹק וְלֹא יָדְעוּ מֵאִין
 בָּאָה. עַד שֶׁרָאוּ שֶׁהִיא אִשְׁתַּ חִיל נָאָה וְהִגְוִנָה בְּכָל
 מַעֲשֵׂיהָ, אָמְרוּ: זֹאת וְדַאי מִן הָאֹר גְּלֻקְחָהּ, כִּי
 בְּמַעֲשֵׂיהָ הֵאִירָה אֶת הָעוֹלָם. שְׂאֵלוּ אוֹתָהּ: מֵאִין
 אַתָּ? אָמְרָה לָהֶם: מִמְּקוֹמִי. אָמְרוּ: אִם כֵּן, גְּדוּלִים
 אֲנִישֵׁי מְקוֹמָהּ, בְּרוּכָה תִּהְיִי וּמְבָרְךְ מְקוֹמָךְ.

וְכִי אֵין כְּבוֹד ה' אַחַד מִצְבָּאוֹתָיו לֹא נָרַע, לָמָּה
 מְבָרְכִים אוֹתוֹ? אֵלָּא מְשָׁל לָמָּה הַדָּבָר
 דּוֹמָה? לְאִישׁ שֶׁהָיָה לוֹ בֵּן נָאֵה, וְחוּץ לְבֵן בְּקָרוֹב
 מִמֶּנּוּ חֲתִיבָת שָׂדֶה, וְאִם הִשְׁקָה הַבֵּן בְּתַחֲלֵית
 שְׂקִיּוֹתָיו - הִלְכוּ לָהֶם חַמִּים עַל כָּל הַבֵּן, אֲדָּ אֹתָהּ
 חֲתִיבָה שֶׁל שָׂדֶה שֶׁהָיָה אֵינָה דְבוֹקָה, אֲפֹ עַל פִּי
 שֶׁחֶבֶל אַחַד הוּא, לְפִיכֹּף פְּתַח לָהּ מְקוֹם וְהִשְׁקָה
 אוֹתָהּ לְבִדְהָ: ע"כ מֵהַשְּׂמֻטוֹת.

וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל
 פְּנֵי הָאֲדָמָה. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (ישעיה נח) כִּי
 לֹא מִחֲשָׁבוֹתַי מִחֲשָׁבוֹתֵיהֶם.

בַּא רְאֵה, כְּשֶׁבֵן אָדָם רוֹצֵה לְנִקְם מֵאַחֵר, הוּא
 שׁוֹתֵק וְלֹא אוֹמֵר דְּבָר. שְׂאִם יוֹדִיעַ לוֹ, הֵהוּא
 יִשְׁמַר וְלֹא יוּכַל לוֹ. אֲבָל הַקָּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
 עוֹשֶׂה כֵּן, לֹא עוֹשֶׂה דִין בְּעוֹלָם עַד שֶׁמְכַרְיוֹ
 וּמוֹדִיעַ לָהֶם פַּעַם פַּעַמִּים וְשֹׁלֵשׁ, כִּי אֵין מִי
 שִׁימְחָה בִּידוֹ שִׁיֹּאמֵר לוֹ מָה עָשִׂיתָ, וְלֹא יִשְׁמַר
 מִמֶּנּוּ וְלֹא יוּכַל לְעַמֵּד לְפָנָיו.

**בַּיּוֹם רָאָה, וַיֹּאמֶר ה' אֲמַחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר
בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. הוֹדִיעַ לָהֶם עַל יְדֵי
נֹחַ וְהִתְרָה בָּהֶם כַּמָּה פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ. אַחֲרַיִם
שָׁלַח שָׁמְעוּ, הִבִּיא עֲלֵיהֶם דִּין וְהֶאֱכִיד אוֹתָם מֵעַל
פְּנֵי הָאָרֶץ.**

**בַּיּוֹם רָאָה מַה פְּתוּב בְּנֹחַ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ
לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִפְּעֻשָׁנוּ.** [לְמַעַן כֵּן לֵאמֹר, וְלָמַעַן זֶה?

אֵלֶּה לֵאמֹר - זוֹ הַמַּשְׁתָּה. זֶה - זֶה צְדִיק. רָמְזוּ שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לְנֹחַ, מְנוּחַת
הָאָרֶץ. לֵאמֹר, מַה זֶה לֵאמֹר? אֵלֶּה מְקוֹם זֶה קוֹרָא לוֹ נֹחַ, וּמִיָּהוּ? אָרֶץ תְּקַדּוּשָׁה.
לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ, עָשָׂה אוֹתוֹ תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַטָּה בְּדִגְמָא עֲלִיוְנָה. פְּתוּב כֵּן
זֶה יִנְחַמְנוּ, וּכְתוּב שָׁם (ישעיה כה) זֶה ה' קוֹיְנוּ לוֹ. **אֲשֶׁרֵי
הַצְּדִיקִים שְׂרֻשׁוּמִים בְּרָשָׁם שֶׁל חוֹתֶמֶת הַמַּלְאָךְ
הַעֲלִיוְנָה לְהִיּוֹת רְשׁוּמִים בְּשֵׁמוֹ, וְהוּא שָׁם שְׁמוֹת
בְּאָרֶץ כְּרָאוּי. פְּתוּב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, וּכְתוּב
(בראשית כה) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב. לְמַעַן לֹא כְתוּב אֵת? אֵלֶּה שָׁם דְּרָגָה [אַחַת],
וּכְאֵן דְּרָגָה אַחֲרָת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ו) וַאֲרָאָה אֶת ה'.
וַאֲרָאָה ה' לֹא כְתוּב אֵלֶּה אֵת ה'. גַּם כֵּן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב - דְּרָגָתוֹ מִפְּשֵׁ, תְּקַדּוּשׁ**

בְּרוּךְ הוּא קָרָא לוֹ יַעֲקֹב. אֲבָל כֵּן אֵ"ת - לְתַכְלִיל אֶת הַשְּׂכִינָה.

מאיפה היתה יודע? אלא בשעה שהקדוש ברוך הוא קלל את העולם, שכתוב ארוכה האדמה בעבורך, אמר אדם לפני ^(דף נח ע"ב) הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, עד מתי יהיה העולם בקללה? אמר לו: עד שיולד לך בן מהול כמותך. והיו מחכים עד שעה שנולד נח. וכיון שנולד, ראה אותו מהול רשום באות הקדש, וראה שכינה דבוקה עמו, ואז קרא את שמו על מה שעשה אחר כך.

בתחלה לא היו יודעים לזרע ולקצור ולחרש, והיו עושים עבודת האדמה בידיהם. כיון שבא נח, התקין אמנות להם וכל הכלים שעריכים לתקן את האדמה לעשות פרות. והו שכתוב זה ינחמנו ממצעשנו וממצבון ידינו מן האדמה. שהוא הוציא את הארץ ממה שהתקללה שהיו זורעים חטים - וקוצרים קוצים ודרדרים. ולכן כתוב איש האדמה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ הָאֲדָמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (רות
 « אִישׁ נֶעְמִי. מִשּׁוֹם שֶׁנִּקְרָא צְדִיק וְהוֹצִיא
 אֶת הָאָרֶץ בְּקָרְבָן שֶׁעָשָׂה מִמָּה שֶׁהִתְקַלְלָה,
 שֶׁכִּתּוּב לֹא אִסַּף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹר
 הָאָדָם. וְלִכּוֹן נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה, וְעַל זֶה קָרָא לוֹ
 שֵׁם עַל מַה שִּׁיבֵא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים מז) לְכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלוֹת
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרֶץ. פְּסוּק זֶה
 הַקִּימוֹהוּ וְנִתְבָּאֵר. אֲבָל לְכוּ חֲזוּ וְגו' [מה זה חזו? כמו
 שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כא) חֲזוּת קִשָּׁה חֲגַד לִי. בְּמַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִגְלָתָה נְבוּאָה
 עֲלוּיָנָה לְבִנֵי אָדָם. אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרֶץ - שְׁמוֹת וְדָא, שֶׁהֲרֵי הַשֵּׁם גּוֹרֵם לְכָל
]וְהוּא לְשׁוֹן שְׁמֻמִּין]. שְׂאֵלוֹ הִיּוּ מִפְּעֻלוֹת יו"ד ה"א וְא"ו
 ה"א - שָׁם קִיּוּם בְּאָרֶץ, אֲבָל מִשּׁוֹם שֶׁהִיּוּ מִפְּעֻלוֹת
 הַשֵּׁם שֶׁל אֱלֹהִים - שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרֶץ.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזִיָּא, כָּעֵת הַתְּעוֹרְרָתָ לָזֶה? לֹא כִּי
 אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ, מִשּׁוֹם שֶׁבִּין שֵׁם זֶה וּבֵין שֵׁם
 זֶה הַכֹּל הוּא שְׂבַח. אֲבָל אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ כְּמוֹ
 שֶׁהֲעִירוּ הַחֲבָרִים שְׁשָׁם שְׁמוֹת. שְׁמוֹת בְּאָרֶץ,

שמות ממש [שם בארץ, ולמה? בשביל להשתמש בהם העולם ולהיות

קיום בעולם].

רבי יצחק אומר, הכל הוא, ואפלו מה שאמר רבי
יהודה - יפה אומר. שאלו העולם יהיה בשם
הרחמים, יתקיים העולם. אבל משום שהעולם
נברא על דין ועומד על דין, שם שמות בארץ,
ויפה הוא, שאלמלא כך לא יוכל העולם להתקיים
מלפני חטאי בני האדם.

בא ראה, בשגולד נח קראו לו על שם של נחמה

[נח - נוח לו, נוח לעולם, נוח לאבות, נוח לבנים, נוח לעליונים, נוח

לתחתונים, נוח לעולם הזה, נוח לעולם הבא] ושיהיה [ולהיות] השם

גורם. אבל לגבי הקדוש ברוך הוא לא כך. נח

בהפוך אותיות - ח"ן, כמו שנאמר ונח מצא חן.

אמר רבי יוסי, חן הינו נח. בצדיקים, השם שלהם

גורם לטוב. ברשעים, השם שלהם גורם

לרע. בנח פתוב ונח מצא חן בעיני ה'. בער בכור

יהודה התהפכו אותיותיו לרע. ע"ר ר"ע. רע בעיני
ה'.

בא ראה, ביון שנוולד נח, ראה את מעשי בני
האדם שהם חוטאים לפני הקדוש פרוץ הוא,
והיה גונו עצמו ועסק בעבודת רבנו פרי לא
ללקת בדרבם. וכי תאמר, במה הוא עסק? באותו
ספר של אדם וספר של חנוך. והיה עוסק בהם
לעבד את רבנו.

בא ראה שפך הוא, שהרי מאיפה ידע נח
להקריב קרבן לרבנו? אלא משום שמצא
חכמה על מה העולם עומד, וידע שהוא עומד על
הקרבן, ואלמלא הקרבן לא היו עומדים עליונים
ותחתונים.

רבי שמעון היה הולך בדרך והיו עמו רבי אלעזר
בנו ורבי יוסי ורבי חייא. עד שהיו הולכים,
אמר רבי אלעזר לאביו, הדרך מתקנת לפנינו,
רוצים לשמע דברי תורה פתח רבי שמעון ואמר,
(קהלת י) וגם בדרך פשהסכל הלך לבו חסר וגו'.

בְּשֵׁשׁ אָדָם רוּצָה לְתַקַּן דְּרָכָיו לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא לְדַרְךְ צָרִיךְ לְהַמְלִיךְ בּוֹ
 וּלְהַתְפַּלֵּל לְפָנָיו עַל דְּרָכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁשָּׂנִינוּ שְׁכַתוֹב
 (תהלים פה) צִדְקָ לְפָנָיו יְהִלֵּךְ וַיִּשֶׁם לְדַרְךְ פְּעָמָיו. שְׁחֵרֵי
 הַשְּׂכִינָה לֹא נִפְרְדָת מִמֶּנּוּ.

וּמִי שֶׁלֹּא מֵאֲמִין בְּרַבּוֹנוֹ, מַה כָּתוּב ^(דף נט ע"א) בּוֹ? וְגַם
 בְּדַרְךְ שֶׁהַסֶּכֶל הֵלֵךְ לְבוֹ חֶסֶד. מִי זֶה לְבוֹ? זֶה
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יֵלֵךְ עִמּוֹ בְּדַרְךְ וְגוֹרֵעַ
 מִסְּיוּעוֹ בְּדַרְכּוֹ. מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ כֵּן אָדָם שֶׁלֹּא מֵאֲמִין
 בְּרַבּוֹנוֹ, עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא לְדַרְכּוֹ לֹא בִקְשׁ אֶת סְיוּעַ
 רַבּוֹנוֹ.

וְאֵפֶלּוּ בְּדַרְךְ בְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ, לֹא עוֹסֵק בְּדַבְרֵי
 תּוֹרָה, וְלִכֵּן לְבוֹ חֶסֶד, שְׂאִינּוּ הוֹלֵךְ יַחַד
 עִם רַבּוֹנוֹ וְלֹא נִמְצָא בְּדַרְכּוֹ. וְאוֹמֵר לְכֹל סָכָל הוּא
 - וְאֵפֶלּוּ כְּשֶׁשׁוֹמֵעַ דְּבַר אֱמוּנָה שֶׁל רַבּוֹנוֹ, הוּא
 אוֹמֵר שׁוּזוֹ טַפְשׁוֹת לְעֵסֶק בְּזוֹה. כְּמוֹ זֶה שֶׁשָּׂאֵלוֹ לְכֵן
 אָדָם עַל אוֹת הַבְּרִית שֶׁרָשְׁמוּ בְּבֶשֶׂר הָאָדָם, וְאוֹמֵר
 שֶׁלֹּא דְבַר אֱמוּנָה הוּא. שָׁמַע זֹאת רַבִּי יִיבֹא תוֹקַן

והסתכל בו, ונעשה גל של עצמות. ואנו בדרך
 הזו בסיוע הקדוש ברוך הוא רוצים לומר דברי
 תורה.

פתח ואמר, (תהלים פו) הורני ה' בדרך אהלך
 באמתך יחד לבני ליראה שמך. פסוק זה
 קשה, שחרי שנינו, הכל ביד הקדוש ברוך הוא
 חוץ מלהיות צדיק או רשע. ודוד איך תבע את
 זה מהקדוש ברוך הוא? אלא דוד כך אמר, הורני
 ה' בדרך - אותה דרך מישור ומתקנת לגלות עיני
 ולדעת אותו. אחר כך אהלך באמתך - אלה בדרך
 אמת ולא אסטה לימין ולשמאל. יחד לבני - מה
 זה לבני? כמו שנאמר (שם עג) צור לבני וחקלי.
 וכל זה אני מבקש ליראה את שמך. להדבק
 ביראתך, לשמר את דרכי פראוי. ליראה שמך -
 מקום חלקי שבו שרונה תיראה לירא.

בא ראה, כל פן אדם שירא את הקדוש ברוך
 הוא, שרונה עמו האמונה פראוי, שחרי
 אותו אדם הוא שלם בעבודת רבונו. ומי שלא

שְׂרוּיָה בּוֹ יִרְאֵת רַבּוֹנוֹ, לֹא שְׂרוּיָה בּוֹ אֲמוֹנָה, וְאֵינּוּ
בְדַאי לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (משלי ד) וְאֶרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נִגְהָה
הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצַּדִּיקִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֵה בִּיקְרָם.

בֵּא רְאֵה מַה פְּתוּב, וְאֶרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נִגְהָה. מַה
זֶה כְּאוֹר נִגְהָה? כְּמוֹ אוֹתוֹ הָאוֹר הַמְאִיר שֶׁכָּרָא
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, זֶהוּ שֶׁנִּינוּ
לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. הוֹלֵךְ וְאוֹר - שֶׁהוּא עוֹלָה
בְּאוֹרוֹ תָּמִיד וְלֹא גוֹרַע מִמֶּנּוּ. אֲבָל בְּרִשְׁעִים מַה
פְּתוּב? (שם) דֶּרֶךְ רִשְׁעִים כְּאֶפְלָה לֹא יִדְעוּ בְּמַה
יִכְשְׁלוּ. לֹא יִדְעוּ - וְכִי לֹא יוֹדְעִים? אֵלֶּא רִשְׁעִים
שֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ עֶקְמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא רוֹצִים
לְהִסְתַּכֵּל [לָהֶם] שֶׁעֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדוֹן
אוֹתָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וּלְהַכְנִיחָם בְּדִין גִּיהֶנֶם. וְהֵם
צוֹנְחִים וְאוֹמְרִים: אוֹי לָנוּ שְׁלֹא הִרְכַּנְנוּ אֲזַנֵּים וְלֹא
הִקְשַׁכְנוּ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וּבְכָל יוֹם אוֹמְרִים: וַי לָנוּ!

בַּא רְאֵה, עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהֵאִיר
 לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא וְלָתֵת לָהֶם שְׂכָר
 חֻלְקָם, מְקוֹם שְׁעִין לֹא שׁוֹלֶטֶת לְעַמֵּד עָלָיו, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סד) עֵין לֹא רְאָתָה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה
 לְמַחְכָּה לוֹ. וְכַתוּב (שם סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי
 הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי. וְכַתוּב (מלאכי ג) וְעַסוֹתֶם
 רְשָׁעִים בִּי יִהְיוּ אַפְרַח תַּחַת רַגְלֵיכֶם. אֲשֶׁרִי
 הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. עֲלֵיהֶם כְּתוּב
 (ישעיה ס) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. וְכַתוּב (תהלים קמ)
 אֶךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁכְּנוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ.
 בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: (דף נט ע"ב)

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה' דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

**ספר זוהר השפּת – לְאַבוֹת וּפְנִים, זְמַנִּים עִם זְמַנִּים
עִם לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ – מְנוקָד מְפָסֵק וּמְחַוֵּל לְקַטְעִים
מְסוּדָר עַל הַפָּרָשׁוֹת**

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלָשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כרדו

יתרו

משפטים

432 עמודים

6

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלָשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כרדה

שמות

וארא

בא

בשלה

560 עמודים

5

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלָשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כרדד

מקץ

ויגש

ויחי

512 עמודים

4

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלָשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כרדג

חיי שרה

ותולדות

ויצא

וישלח

וישב

624 עמודים

3

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלָשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כרדב

נח

לך לך

וירא

544 עמודים

2

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלָשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כרדא

הקדמות

לתורת

הזוהר

הקדמת

הזוהר

בראשית

640 עמודים

1

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ יב

בלק

פנחס

מטות

592 עמודים

12

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ יא

במדבר

נשא

בהעלותך

שלח

קרח

חוקת

בלק

592 עמודים

11

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ י

אחרי

קדושים

אמור

בהר

בחוקותי

528 עמודים

10

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ ט

ויקרא

צו

שמיני

תזריע

מצורע

496 עמודים

9

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ ח

ויקהל

פקודי

640 עמודים

8

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ ז

תרומה

תצוה

כי תשא

560 עמודים

7

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תִּרְגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי יג

תְּקוּנֵי

הַזֶּהָר

חֶלֶק

ב'

448 עמודים

18

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תִּרְגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי יז

תְּקוּנֵי

הַזֶּהָר

חֶלֶק

א'

512 עמודים

17

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תִּרְגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי טז

זֶהָר הַקִּדְּשׁ

שיר
השירים

רות

איכה

תיקוני
זוהר חדש

556 עמודים

16

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תִּרְגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי טו

זֶהָר הַקִּדְּשׁ

צו
אחרי
בהר
נשא
חוקת
בלק
מטות
כי תצא
כי תבוא

528 עמודים

15

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תִּרְגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי יד

זֶהָר הַקִּדְּשׁ

בראשית
נח-לך
וירא
תולדות
ויצא
וישב
בשלה
יתרו
תרומה
כי תשא

592 עמודים

14

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תִּרְגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי יב

ואתחנן
עקב
שופטים
כי תצא
וילך
האזינו

320 עמודים

13

